Nr. 40 (228)
Anul VIII
3 octombrie 1959

Tatiana Samoilova într-un nou film al lui Kalatozov

(vezi fotoreportajul de la pag. 12—13)

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA

REVISTĂ SOCIAL-POLITICĂ ȘI LITERAR-ARTISTICĂ

PENTRU PACEA LUMII

Istorica vizită — cum e caracterizată aproape unanim de presa mondială vizita lui N.S. Hrușciov în Statele Unite — a luat sfîrșit. Agențiile telegrafice transmit noi și noi ecouri pe marginea rezultatelor acestui deosebit de important eveniment în situația internațională actuală. Pretutindeni solia de pace a tovarășului Hrușciov este apreciată ca o contribuție de seamă la însănătoșirea climatului internațional.

Majoritatea comentatorilor de presă țin să subliniere semnificația deosebită a vizitei în S.U.A. a lui N.S. Hrușciov, precum și a rezultatelor convorbirilor de la Camp David dintre președintele S.U.A. și primul ministru al U.R.S.S. „Primele indicii — scrie corespondentul agenției „U.P.I.", referindu-se la cercuri oficiale americane — arată că vizita premierului sovietic în Statele Unite a avut rezultate mai importante decît s-a prevăzut anterior". Și pentru a completa parcă această idee, comentatorul agenției „France Presse" scrie: „Fără îndoială, importanța evenimentelor care s-au produs la Camp David este considerabilă. Este sigur că lumea a trăit un moment care va trece în istorie". „Sîntem deosebit de satisfăcuți de faptul că aceste două mari țări (U.R.S.S. și S.U.A. — n.r.) au căzut de acord că toate problemele internaționale nereglementate trebuie să fie rezolvate nu prin folosirea forței, ci prin mijloace pașnice, prin tratative" — se spune în declarația unui purtător de cuvînt al Ministerului Afacerilor Externe al Angliei.

Toate popoarele iubitoare de pace, între care și poporul romîn, au salutat cu deplină satisfacție rezultatele istoricei călătorii în S.U.A. a tovarășului Hrușciov, care, prin nobila solie de pace pe care a îndeplinit-o, a fost purtătorul de cuvînt al năzuințelor noastre, ale tuturor.

Atît vizita, cît și Comunicatul comun deschid perspectiva pășirii într-o nouă etapă, constructivă, în relațiile sovieto-americane, ca și în destinderea încordării internaționale. Desigur, așa cum a subliniat N.S. Hrușciov în ajunul plecării din S.U.A., la conferința de presă de la Clubul Național al Presei din Washington, nu se poate aștepta ca tot ce s-a acumulat în anii „războiului rece" să dispară dintr-o dată. Aceasta cu atît mai mult cu cît există încă în S.U.A. unele cercuri ostile destinderii și care încearcă acum să minimalizeze, prin intermediul unor ziare și posturi de radio, rezultatele convorbirilor de la Camp David. Cei care au dorit și s-au străduit să imprime primirii lui N.S. Hrușciov amprenta politicii „războiului rece" n-au reușit să-și atingă țelul. Mulțimile care l-au întîmpinat pe tovarășul Hrușciov cu simpatie și entuziasm pe pămîntul S.U.A. au dat, prin atitudinea lor deschisă, o ripostă energică celor ce sperau într-un eșec al misiunii de pace întreprinse de primul ministru al Uniunii Sovietice. S-a confirmat astfel o dată mai mult că politica „de pe poziții de forță" este condamnată de istorie și că popoarele sînt pentru un climat de pace.

Năzuința guvernului Uniunii Sovietice spre îmbunătățirea relațiilor dintre cele două mari state — U.R.S.S. și S.U.A. — fapt care are o deosebită importanță pentru întregul climat internațional, a fost încă o dată exprimată cît se poate de limpede de către tovarășul Hrușciov, după reîntoarcerea sa din S.U.A., la mitingul de la Palatul Sporturilor din Moscova. „*Vom face totul* — a spus N.S. Hrușciov — *pentru ca acul barometrului relațiilor internaționale să nu încline spre „furtună" și nici chiar spre „variabil", ci spre „frumos"*.

Poporul romîn, care a urmărit cu însuflețire călătoria lui N.S. Hrușciov în S.U.A., și-a dat aderiunea sa deplină la scopurile nobile ale acestei misiuni de pace și își exprimă profunda sa recunoștință pentru spiritul plin de abnegație cu care tovarășul Hrușciov a dus-o la îndeplinire. Ea reprezintă un aport uriaș la cauza menținerii și consolidării păcii în lumea întreagă.

N. S. Hrușciov coboară din gigantul „TU-114" pe aeroportul Vnukovo, în ovațiile moscoviților sosiți în întîmpinarea sa.

La reîntoarcerea lui N.S. Hrușciov la Moscova, a avut loc, în Palatul Sporturilor, un mare miting, în cadrul căruia primul ministru al U.R.S.S. a rostit o amplă cuvîntare.

Zilele trecute tovarășii Gheorghe Gheorghiu-Dej, Petre Borilă, Alexandru Drăghici, Mihai Florescu, ministrul Industriei Petrolului și Chimiei, Gh. Gaston Marin, președintele Comitetului de Stat al Planificării, Carol Loncear, ministrul Industriei Grele, Gogu Rădulescu, ministrul Comerțului, arhitect Nicolae Bădescu, de la Comitetul de Stat pentru Arhitectură, Construcții și Sistematizare, au vizitat mai multe localități, întreprinderi industriale, șantiere de construcții din regiunile Galați și Constanța.

Prezentăm mai jos cîteva fotografii luate cu acest prilej:

① *La Șantierele Navale din Galați.*

② *La Maliuc.*

③ *În orașul Tulcea.*

④ *La Fabrica de conserve Zagna-Vădeni.*

⑤ *Pe șantierul de la Chiscani.*

Fotografii de Ion HANANEL

MUNCITORUL E PROPRIUL SĂU CONTABIL

de F. URSEANU

Fotografiile autorului

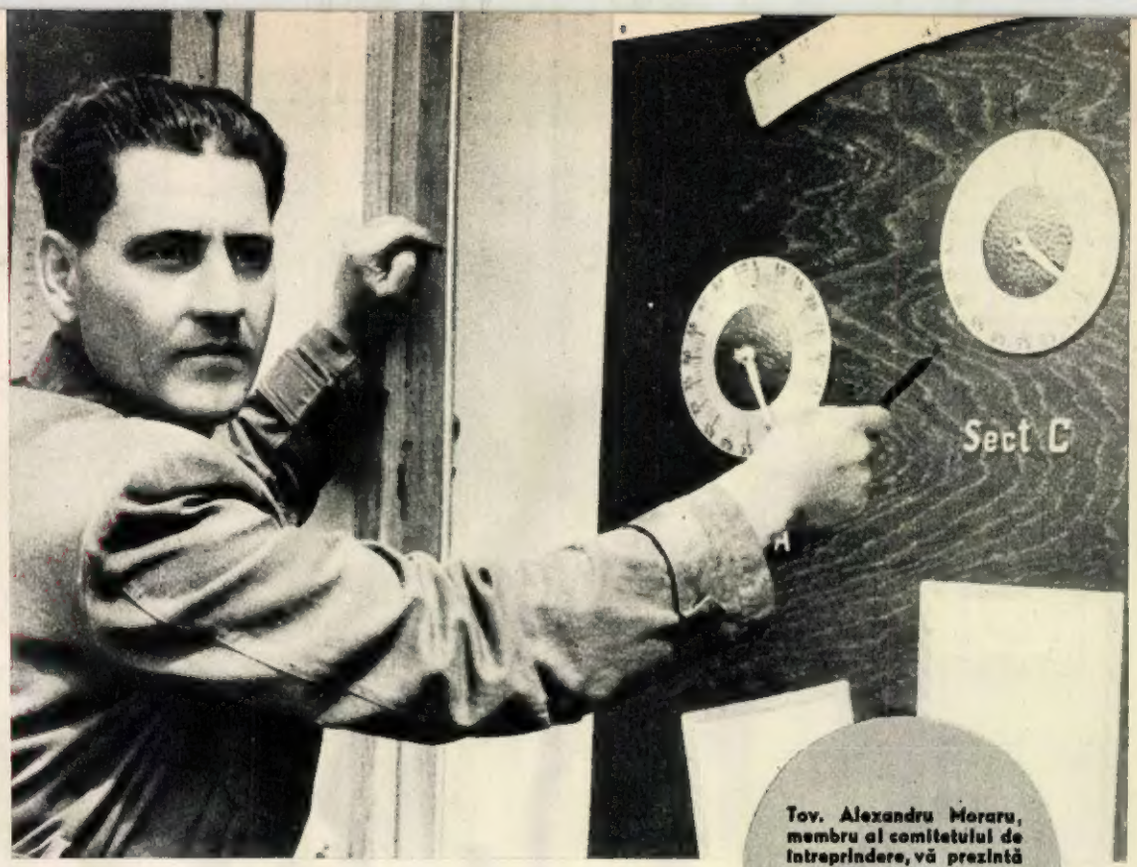

Tov. Alexandru Moraru, membru al comitetului de întreprindere, vă prezintă un grafic original: „cronometrul", care marchează cu precizie productivitatea în uzina „I.C. Frimu".

Aşadar, peste economia de două milioane planificată la începutul anului, metalurgiştii de la uzinele „I. C. Frimu" din Sinaia vor mai realiza pînă la sfîrşitul lui '59 încă un milion. Prin ce mijloace? Pentru a răspunde întrebării, ar trebui înşirate zeci şi zeci de propuneri, de metode, de idei, de iniţiative; într-un cuvînt: toate angajamentele luate recent de colectivul uzinei. Fiindcă toţi muncitorii de aici, specialişti care produc cele mai variate piese de înaltă precizie, au descoperit multe posibilităţi prin care să contribuie la noi economii.

Deci toţi oamenii din uzină, de la muncitor la inginer, sînt prezenţi la realizarea noului milion — fiecare cu o economie minimă de 1.000 lei. Desigur că nu-i pentru prima oară cînd la „I.C. Frimu"-Sinaia muncitorii şi tehnicienii se întrec pentru a realiza economii în producţie. De data aceasta, însă, lupta pentru economii a luat o formă nouă şi foarte concretă. Ea este rezultatul acţiunii organizate temeinic de către comitetul de partid şi de comitetul de întreprindere, cu scopul de a se sprijini noile propuneri venite din toate sectoarele uzinei. E vorba de urmărirea îndeaproape a fiecărui angajament, de înregistrarea lui, de contabilizarea economiilor realizate de fiecare om, zilnic, săptămînal, lunar.

— Nu-i oare prea complicat? Nu se încarcă prea mult operaţiile contabile ale sectoarelor?

Întrebarea a fost adresată secretarului comitetului de partid.

— Nicidecum! E mai simplu decît vă închipuiţi! — explică tovarăşul Neagu. Fiecare muncitor sau tehnician devine propriul său contabil. Registre? Unul singur: carnetul de economii!

În acest fel am aflat despre ceva cu totul nou: despre carnetul de economii — un livret tipărit după toate legile artei grafice puse în slujba contabilităţii: linii şi coloane mai subţiri sau mai groase, încrucişate pe numeroasele pagini ale carnetului, prind între ele toate datele angajamentului — de la propunere la realizare, de la cantitatea materialului economisit la valoarea lui în lei. Verificarea? Controlul? Aceste operaţii le face maistrul. Contabilizarea generală: periodic.

Aşadar, în momentul de faţă, la uzinele „I.C. Frimu" fiecare om din uzină are în buzunarul său un carnet de economii pe care şi-l completează singur şi în care trece şi ceea ce propune, şi ceea ce realizează. Şi dorinţa fiecărui muncitor, tehnician sau inginer este ca la sfîrşitul anului suma economiilor din carnet să fie cît mai mare.

Printre posesorii acestor livrete de economii se află şi frezorul Ovidiu Petrescu. Angajamentul? Economii de materiale în valoare de 4.000 lei. Realizat: prima mie.

— Scrie în carnet?

— Scrie!

— La ce realizezi economia cea mai mare?

— La diamante!

Cu vervă şi pricepere tînărul frezor explică cum pot fi folosite şi cele mai mici aşchii de diamant la şlefuirea abrazivelor. Asta nu înseamnă că Ovidiu Petrescu nu face economii şi la alte materiale, mai ieftine decît diamantele: la scule tăietoare, care-s din oţel, sau la abrazive, care-s din piatră. Şi tot ce realizează scrie în carnetul său de economii.

La fel notează în livretul său şi comunistul Dumitru Simpliceanu, şeful serviciului energetic. Fiecare kilowat de energie electrică, economisit prin folosirea raţională a curentului, trebuie să aducă uzinei pînă la sfîrşitul anului o economie de 14.251 lei. Primii zeci de kilowaţi au şi fost trecuţi în coloanele propriei sale contabilităţi.

Meşterul Marin Jugănaru s-a angajat să realizeze o inovaţie. S-a ţinut de cuvînt: a pus-o în practică. E vorba de o metodă de fabricare în serie a unei anumite piese necesare tractorului: elementul pompei de injecţie. Omologată şi pusă în practică, inovaţia sa va fi trecută în livretul său cu o economie lunară de 1 896 lei.

Frezorul Ovidiu Petrescu, unul dintre posesorii livretelor de economii: „Pînă la sfîrşitul anului, voi economisi 4.000 lei."

Marin Jugănaru: „Vedeţi piesa asta mică? Lucrată după o nouă metodă, va aduce o economie lunară de 1.896 lei".

Rodorul Alex. Voinescu. Contribuţia sa la o inovaţie face ca sertăraşul pompei hidraulice de la tractor să fie rodat mecanic.

Colaborarea dintre inginerul Virgil Bercaru (stînga) şi muncitorul Savu Simion aduce noi economii în secţia „acoperire anticorosive".

Dumitru Potau, șef de echipă, Ion Velișcu, strungar, și maistrul Ion Durbacă — trei dintre animatorii acțiunii pentru economii în „sectorul automate". Ultimul lor angajament: 12.000 lei economii pînă la sfîrșitul anului.

Mai pot fi realizate și alte economii în secția sculărie. De aceea, comisia de descoperire a rezervelor interne analizează permanent toate posibilitățile.

... În zilele cînd în toată uzina s-a pornit acțiunea pentru realizarea primei părți a milionului, doi muncitori, rodorii Ion Simion și Alexandru Voinescu, au găsit o metodă practică de a mecaniza rodarea unei piese foarte importante pentru tractoarele care se fabrică la uzinele „Ernst Thälmann", așa-numitul „sertăraș al pompei hidraulice". Pînă acum rodarea piesei se executa manual, ceea ce făcea ca într-un schimb de opt ore să nu se rodeze decît 150 de piese. De acum înainte toate aceste 150 de piese vor fi rodate într-o singură oră. Care-s economiile? Contravaloarea celor șapte ore de manoperă la fiecare schimb, plus cheltuielile respective de regie.

... S-ar putea să trecem mai departe fără să amintim de angajamentul muncitorului Savu Simion? El a calculat că folosirea mai rațională a sărurilor cu care se face bronarea pieselor executate în uzină, adică operația chimică ce împiedică în viitor atacul ruginei, poate aduce o economie lunară de două mii lei. Deci, pentru viitoarele trei luni cîte mai sînt pînă la sfîrșitul anului el s-a înscris cu o economie de șase mii lei. La contribuția sa față de uzină, Simion a fost ajutat și de sfaturile tînărului inginer Virgil Bercaru.

De altfel, în bătălia pentru realizarea de economii, pentru productivitatea cît mai mare, aici, la „I.C. Frimu", muncitorii au sprijinul permanent al inginerilor și al șefilor de sector. Și pentru ca acest sprijin să fie cît mai consistent, muncitorii fruntași în producție sînt invitați deseori la ședințele A.S.I.T.-ului — acolo unde au multe de învățat din problemele tehnice dezbătute de ingineri.

Așa se explică faptul că întîlnim aici oameni care, deși n-au făcut studii înalte de specialitate sau n-au nici măcar prea mare vechime în uzină, descoperă totuși metode ce îmbunătățesc mult procesul de fabricație sau aduc economii serioase în producție. Experiența bogată este o adevărată școală — o școală a practicii — care trezește elanul creator al multora. Ni s-a prezentat un exemplu: candidatul de partid Ion Dima, simplu muncitor în turnătorie, care, ajutat de șeful sectorului, tovarășul Gh. Gagiu, a făcut o propunere importantă. Cît timp a frămîntat-o în cap, nu se știe. Cert este însă că după Plenara C.C. al P.M.R. din 13-14 iulie a împărtășit-o organizației de partid și conducerii uzinei. În ce constă ideea sa? Înmulțirea șarjelor la turnătoria cu forme de „bioxid de carbon", de la 12 la 15. Aceasta — spunea Ion Dima — aduce o serioasă reducere a prețului de cost. Bun, dar cum? Prin ținerea cuptorului de la turnătorie permanent fierbinte, astfel încît lucrul să fie preluat din mers de la un schimb la altul. Cu alte cuvinte, cuptorul să nu fie lăsat să se răcească, fiindcă timpul folosit pentru reîncălzire reprezintă numeroase ore moarte. Ore în care se pot elabora trei șarje în plus. Pînă la sfîrșitul anului, această idee va aduce economii de 73.250 lei. De aceea, de aproape o lună, „focul veșnic" duduie în cuptor...

Ne oprim aici, deși propunerile, inițiativele și metodele noi, născute la „I.C. Frimu" într-un timp destul de scurt, sînt mult mai numeroase decît cele de care am vorbit. Și toate nu-s decît fructul elanului cu care metalurgiștii din Sinaia au pornit la lupta pentru realizarea de noi economii.

FIECARE COVOR ESTE O POEZIE

Dincolo de lanțul parcurilor înmiresmate ale Giurgiului, pe o străduță liniștită, te întîmpină un grup de clădiri de formă dreptunghiulară. Anul trecut a luat ființă aci, în cadrul complexului de întreprinderi locale „Steagul Roșu", o fabrică de covoare orientale. Fabrica s-a dezvoltat necontenit. De la 20 de metri de covoare pe lună, cît producea la început, s-a ajuns la o producție de 350 metri pe lună și, după toate probabilitățile, cifra aceasta va continua să crească. Această dezvoltare a mers paralel cu creșterea calificării oamenilor.

— Într-un timp scurt — ne explică maistrul secției de vopsitorie, Carpiuc Simion — la noi în fabrică s-au format muncitoare cu o calificare înaltă. Mihăilă Persida, Anton Jenica, Velicu Maria își depășesc normele de producție în fiecare lună cu 15 la sută. Avem și o „campioană" a gherghefului: utemista Popescu Maria. Norma zilnică este de 6.000 de noduri; Mărioara noastră face însă zilnic 10.000 de noduri.

În secția de finisaj, specialistul finisator Dumitru Crăciun, cu gesturi măiestrite, dă ultimele retușuri.

— Fiecare covor este o poezie! — exclamă el.

Într-adevăr: admirăm un Chorasan de aproximativ 25 m.p. În mijloc — o oglindă albastră — este lacul în care se răsfrînge cerul senin al unei dimineți de vară. Jur-împrejur, o grădină cu plante bogate în sevă și petale, ce se răsfață în soare.

Exportate în mai toate țările europene, aceste covoare duc solia îndemînării și priceperii deosebite de care dau dovadă muncitoarele de la Giurgiu, ajutate de specialiști cu experiență îndelungată.

Adrian BELDEANU

MAJTÉNYI Erik

Lac, limpede lac

Vrăjită-i oglinda ce-n lac strălucește,
Sub sălcii de ape un cîntec șoptește.
În ochii ca noaptea ai fetelor brune
Miere și dragoste soarele pune.
Sub cerul de sticlă, sub cerul fierbinte
Globul de aur vara aprinde;
În zare o barcă purtată de vînt
Ca o nălucă s-arată, cîntînd.

De-aici, de la țărm, porniră în larg
Fete și tineri, zîmbind la catarg;
Soarele șmecher mai pe-ndelete
S-ascunde în părul frumoaselor fete.
Zboară tu barcă! Prinzi aripi de vis!
Aprint, tinerețe pe soartă ne-am scris.
Flutură roșii basmale pe ape,
Glume și cîntece duc valuri pe-aproape.
Hei, valuri, voi valuri, mai tăcă-vă gura!
Se pare că-n șoapte întrec-eți măsura.

Albă ca neaua, sus, pe catarg
Aripa steagului flutură-n larg
Hei, pescăruș, nici aripa ta
Nu poartă atîta iuțeală în ea.
Cîrmaciul e strașnic. Băieții voioi
Descoperă farmecul lumilor noi;
Ei duce-vor mîine timpul smeește,
Mai iute ca vîntul ce barca gonește.

În romînește de George CIUDAN

Gheorghe SCRIPCĂ

Cînd bruma toamnei...

Cînd bruma toamnei țese-n crîng beteală
Și-mbracă zarea-n valuri străvezii,
Ce glas te-ndeamnă pînă-n zori să vii
Pe ulită? E prima zi de școală...

Ești mîndru, știu, că intri-n clasa-ntîi.
Îți duci ghiozdanul plin de cărți, cu fală.
De ce te-apropii totuși cu sfială
De școala cu ferestre argintii?...

Către pădure gîndul iar te fură.
Să nu ne lași! — Cîmpiile te cheamă.
Copilărie... Grijile-ncepură...

Dar cînd, zîmbind, învățătorul vine,
El știe că visări ce-ți sînt de-o seamă.
Le vei păstra. Să crească-n pas cu tine.

10 ANI DE LA PROCLAMAREA REPUBLICII DEMOCRATE GERMANE

de Alfred MEYER
ataşat de presă al Ambasadei R. D. G. la Bucureşti

La 7 octombrie 1949, a fost creat în inima Europei, pentru prima oară în istoria poporului german, un stat al muncitorilor şi ţăranilor: Republica Democrată Germană. Lupta dîrză dusă de mişcarea muncitorească germană mai bine de şase decenii a fost încununată de înfăptuirea acestui eveniment, cu adevărat istoric, în viaţa naţiunii germane.

O dată cu crearea Republicii Democrate Germane şi-a făcut apariţia acel stat german care a pus capăt o dată pentru totdeauna politicii reacţionare prusace şi fasciste, politicii şovinismului, revanşismului şi agresiunii.

Existenţa Republicii Democrate Germane a pus în faţa popoarelor firească întrebare: nu am putea oare trăi într-un climat de pace cu o Germanie unită şi democrată?

Tot mai hotărît devine protestul popoarelor, inclusiv al celor din Occident, faţă de provocările agresive, revanşarde, ale neofasciştilor din Germania occidentală, care speră acum să-şi făurească, cu sprijinul reacţiunii franceze, propria lor bombă atomică. Nu mai constituie astăzi pentru nimeni un secret faptul că militariştii de la Bonn propovăduiesc nu numai o nouă campanie „spre Răsărit", ci îşi manifestă făţiş poftele de cotropire chiar şi în ce priveşte teritoriile unor ţări care, împreună cu R.F.G., fac parte din „alianţa occidentală".

Atît în timpul Conferinţei de la Geneva a miniştrilor Afacerilor Externe, cît şi cu prilejul vizitei premierului sovietic N.S. Hruşciov în S.U.A., popoarele şi-au putut da seama că Bonnul este unul dintre cei mai înverşunaţi duşmani ai coexistenţei. Pretutindeni unde s-au pus beţe-n roate eforturilor spre destindere şi pace, şi-au vîrît coada „soldaţii războiului rece" de la Bonn.

Oriunde s-au depus eforturi pentru o Germanie unită, paşnică şi democratică, s-a aflat, în primele rînduri, în toţi cei zece ani ai existenţei sale, Republica Democrată Germană.

Datorită străduinţilor neobosite ale oamenilor muncii din ţara noastră şi ajutorului frăţesc primit din partea Uniunii Sovietice şi a celorlalte ţări socialiste, datorită colaborării cu întregul lagăr socialist, Republica Democrată Germană şi-a cucerit un loc de frunte în cadrul economiei mondiale. În ceea ce priveşte volumul producţiei industriale, R.D.G. se află astăzi pe locul al cincilea, printre marile state industriale din Europa. Într-un întreg şir de ramuri industriale, R.D.G. ocupă de asemeni un loc de frunte în lume. Încă în urmă cu un an, cel de-al V-lea Congres al P.S.U.G. a apreciat că, în linii generale, s-au pus bazele socialismului şi a hotărît să se pornească la construcţia desfăşurată a socialismului. Planul septenal de dezvoltare a economiei naţionale a R.D.G., a cărui elaborare e în curs, serveşte tocmai acestui măreţ scop. Cu ajutorul entuziasmului şi priceperii muncitorilor, ţăranilor, intelectualilor din ţara noastră şi datorită colaborării cu întregul lagăr socialist, noi vom înfăptui cu succes acest măreţ program. Nu încape îndoială că, prin victoria deplină a socialismului, Republica Democrată Germană îşi va aduce astfel contribuţia sa la obţinerea de către Uniunea Sovietică şi întregul lagăr socialist a superiorităţii asupra sistemului capitalist în producţia mondială. Realizarea planului septenal al R.D.G. va da o lovitură serioasă poziţiilor imperialismului vest-german. Realităţile din Republica Democrată Germană devenind tot mai mult un centru de atracţie pentru populaţia R.F. Germane, aceasta va duce în mod implicit la o schimbare hotărîtoare a raportului de forţe în însăşi Germania occidentală.

CONSTRUCŢII ALE PLANULUI ECONOMIEI NAŢIONALE A R.D.G. PE ANUL 1959

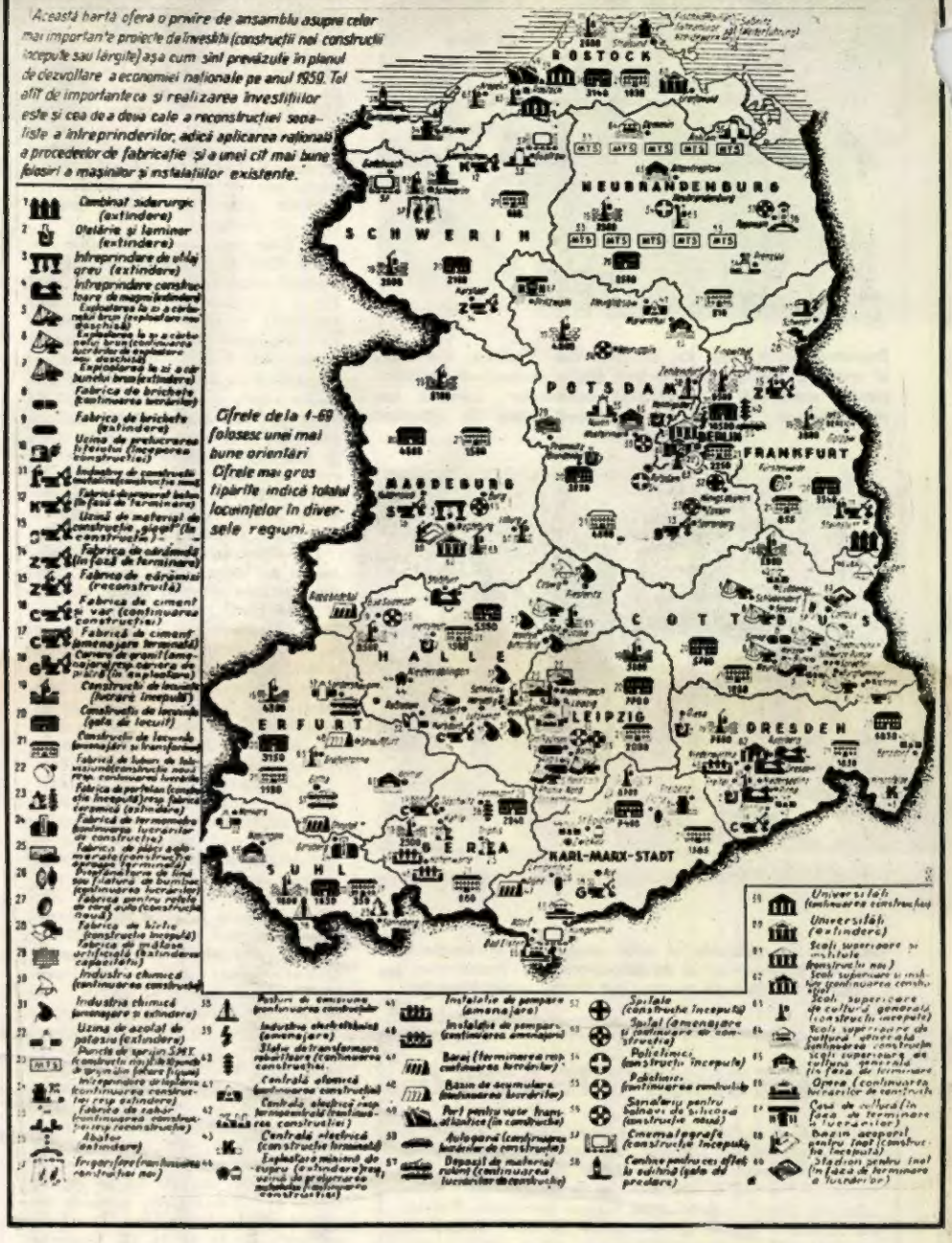

Sărbătorind cei zece ani de existenţă a republicii, sîntem pe deplin conştienţi de faptul că succesele noastre se datoresc apartenenţei ţării noastre la marea familie a popoarelor socialiste. În acest cadru, legăturile de prietenie şi colaborarea dintre R.D.G. şi R.P.R. devin tot mai strînse.

Forţele progresiste ale poporului german preţuiesc cum se cuvine jertfele date de ostaşii români, care au luat în coaliţia antihitleristă, pentru eliberarea poporului german de sub jugul fascismului. O dată cu crearea R.D. Germane, s-a deschis un nou capitol în istoria relaţiilor germano-române. Colaborarea frăţească dintre R.D.G. şi R.P.R. constituie fără îndoială o contribuţie preţioasă la construirea socialismului în ţările noastre, iar lupta comună împotriva militarismului german — un aport de seamă la asigurarea păcii în Europa.

În cei zece ani de existenţă, Republica Democrată Germană a justificat încrederea popoarelor; ea va face şi mai mult în viitor, păşind împreună cu toate ţările puternicului lagăr socialist, din succes în succes, în lupta pentru izbînda deplină a socialismului şi păcii.

AVÎNTUL ECONOMIC AL R.D.G. ÎN CIFRE

● În ce priveşte producţia industriei chimice, R.D.G. ocupă locul al 6-lea în lume. Încă în 1955, R.D.G. deţinea primul loc în Europa în ce priveşte producţia, pe cap de locuitor, de carbură de calciu, de sodă calcinată şi de sodă caustică. Pînă în anul 1965, producţia globală a industriei chimice se va dubla faţă de anul 1958.

● În 1957 R.D.G. ocupa primul loc în lume în ce priveşte extracţia de cărbune brun pe cap de locuitor şi al cincilea, în ce priveşte producţia de energie electrică.

● R.D.G. ocupă primul loc în lume în ce priveşte producţia, pe cap de locuitor, de fibre sintetice.

● Producţia industrială globală a crescut faţă de 1949 cu 306% şi va atinge un procent de 350% în 1959. Producţia întregului an 1949 se realizează în 1959 în decurs de numai 3 luni şi jumătate.

● În anul 1958 au fost construite de două ori mai multe locuinţe faţă de anul 1955. În 1957 şi 1958 au fost construite în total 124.600 locuinţe. Pînă în 1965 se vor construi încă cel puţin 764.000 locuinţe.

● La sfîrşitul lunii martie 1959, cooperativele agricole de producţie deţineau 39,1% din suprafaţa agricolă a ţării, iar gospodăriile de stat 5,8%.

BERLIN – O ZI ŞI O NOAPTE

– corespondenţă specială pentru „Flacăra" –
de Bogomil NONEV

Berlin... I se spune pe bună dreptate „hotar a două lumi". Aici se întîlnesc faţă în faţă o lume a cărei viaţă pulsează din plin, încrezătoare în victoria păcii, şi o lume în care au reînviat urmele trecutului de demenţă militaristă.

E sîmbătă. Lucrul s-a terminat şi locuitorii capitalei R. D. G. — muncitorii de la şantierele noilor clădiri cu terase mari şi faţade de culoare galben deschis, trandafirie sau azurie, muncitorii din uzine, funcţionarii din birouri — se întorc cu pas grăbit spre casă. Pentru cei mai mulţi dintre ei „activitatea" de acasă va consta în pregătirea rucsacurilor pentru excursia de duminică spre lacurile, pădurile şi poienile din împrejurimile Berlinului democrat.

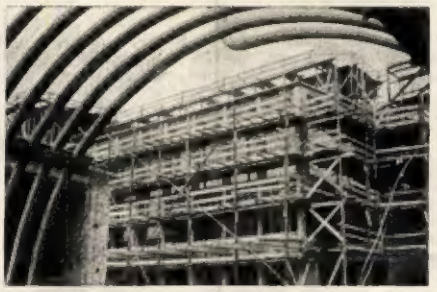

Capitala R.D.G. freamătă de viaţă, de clocotul muncii paşnice. Se construieşte, se construieşte mereu (fotografia de sus). Apar noi şi noi clădiri cu ferestre largi, terase mari şi faţade de culoare galben deschis, trandafirie sau azurie (fotografia din dreapta), precum şi noi fabrici şi uzine cum este fabrica de asfalt ce se construieşte în aceste locuri şi care va fi cea mai mare de acest fel din Europa (fotografia de jos).

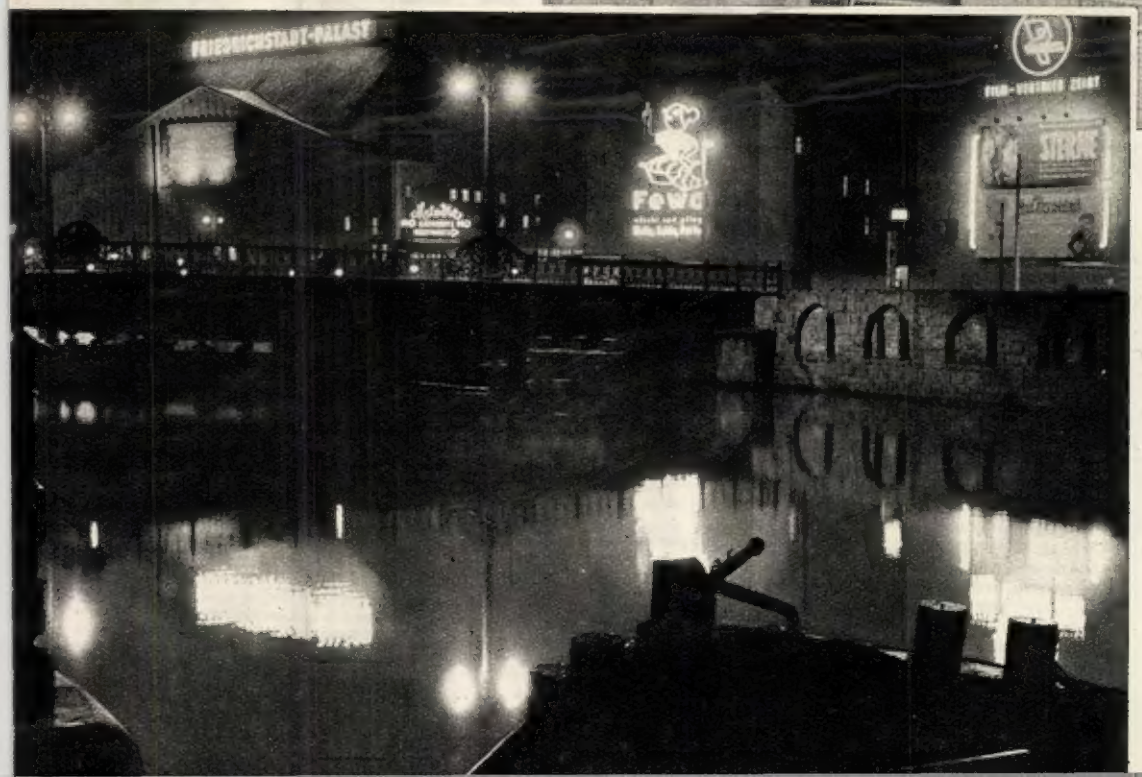

← Berlinul, noaptea.

Viaţa acestor oameni se desfăşoară viu şi totuşi calm; încrederea în viitor răzbate la tot pasul. Grija pentru ziua de mîine constituie o frămîntare doar pentru cei care, în Vest, dincolo de poarta Brandenburgului, sînt victimele celor ce practică jocul periculos al „războiului rece", un joc monstruos care primejduieşte viaţa oamenilor şi însăşi soarta Germaniei, care a dat lumii pe Gutenberg şi pe Goethe, pe Schiller şi pe Heine, pe Marx şi pe Engels. Acolo, în Berlinul occidental, şi-au găsit iar sălaş acei ce nu au alt scop în

Un marş antiatomic al tineretului berlinez pe străzile oraşului. „10 ani de tratative sînt mai buni decît o oră de război atomic!" — scrie pe prima pancartă.

viaţă decît „să facă războaie" — cum plastic s-a exprimat publicistul german A. Norden. Cei ce pun la cale planuri tenebroase duc o viaţă de lilieci care fug de lumină.

La Berlin a stîrnit interes filmul „Rose Mary". Este vorba despre soarta unei fete obişnuite, frumoase şi inteligente, din Germania occidentală, pe care însă mocirla moravurilor „lumii bune" vest-germane a transformat-o într-o prostituată. Cîtă deosebire este între „viaţa" descrisă în acest film şi realităţile din Berlinul democrat! Iată, acum, la sfîrşit de săptămînă, pe pajiştile verzi, tineretul dansează, cîntă, face sport. De undeva răzbate cîntecul popular „Cînd ai 17 ani"...

Şaptesprezece ani! Aceasta pare a fi vîrsta multora dintre berlinezi. Pe străzi trec fete tinere, cu părul tăiat scurt, cu bluze albe şi fuste largi, multicolore. Trec tineri plini de veselie, arşi de soare, cu mîini vînjoase. Este tinereţea Berlinului. Unter den Linden, Alexanderplatz, Stalinalee freamătă de viaţă...

Iar dincolo... Dincolo de „Brandenburger Tor"... Desigur vei întîlni şi aici animaţie, poate şi grupuri de tineri cărora vîrsta li se citeşte în exuberanţă, în gesturi. Dar pentru mulţi, pentru foarte mulţi dintre ei, veselia aceasta e de suprafaţă. În adîncul sufletului lor e ceva care nu le dă pace. Poate să le aducă oare liniştea „plimbarea" tancurilor printre automobilele care circulă pe străzile cartierului Zehlendorf? Sau, iată. Se mai văd şi astăzi scheletele hidoase ale clădirilor atinse de bombe, schelete care amintesc de grozăviile trecutului şi parcă stăruie ca un avertisment pentru noii demenţi. Printre aceste ruine, întîlneşti deseori copii la joacă. Ei sar din piatră în piatră şi în privirile lor vezi sclipirile sincerităţii şi naivităţii... Şi în minte încolţeşte întrebarea: pămîntul pe care se joacă aceşti copii nu e oare destul de „îngrăşat" cu... sînge? Iar dacă anumiţi politicieni şi generali de la Bonn nu înţeleg acest lucru şi visează noi vărsări de sînge, cu atît mai rău pentru ei. Tineretul vest-german cunoaşte prea bine amărăciunea înfrîngerii; el a auzit destul de des vorbindu-se despre Stalingrad. El ştie din ce în ce mai bine că o nouă aventură războinică ar însemna în primul rînd distrugerea Germaniei occidentale şi nu mai e dispus să plătească cu tinereţea sa demenţa unui pumn de revanşarzi. El e din ce în ce mai conştient că are de urmat un cu totul alt drum...

Altădată pădurea Grünewald era un loc de recreare preferat al berlinezilor. Dar acum vest-berlinezii se feresc cu grijă de aceste locuri — pe unde, de altfel, le este şi interzis să calce: pădurea a fost transformată într-un poligon de exerciţii militare.

Numărul tinerilor vest-berlinezi care s-au săturat de „modul de viaţă" occidental, de trîmbiţele militariştilor revanşarzi din Berlinul occidental, este în continuă creştere. De aceea tot mai mulţi tineri vest-berlinezi trec în Berlinul democrat. Iată un grup de astfel de tineri la punctul de primire al refugiaţilor, Blankenfelde, din capitala R.D.G.

Dar să revenim la Berlinul democrat...

Se lasă seara. Restaurantele sînt pline de oameni care au venit să savureze berea blondă berlineză, „Riesling"-ul romînesc sau vinul roşu bulgăresc. Apoi începe dansul. Se dansează pînă noaptea tîrziu. Afară strălucesc firmele de neon, mii de oameni ies de la Teatrul lui Brecht şi discută cu însufleţire. Noaptea se mistuie încetul cu încetul... Poate să vină lunea, cînd fiecare îşi va relua munca pe frontul acelei măreţe opere care se cheamă construcţia socialistă.

O zi şi o noapte la Berlin... O zi şi o noapte în care pot vedea două Berlinuri, două Germanii. E drept că scindarea aceasta le convine anumitor cercuri de la Bonn, care vor să menţină cuibul de spionaj şi diversiune din Berlinul apusean. Dar poporul german vrea să trăiască paşnic. El vrea să muncească şi să fie izbăvit de coşmarul războiului. Şi, în cele din urmă, aşa va fi. Pentru că viaţa este mai puternică decît moartea, iar viitorul mai puternic decît trecutul...

FLACĂRA OBIECTIV

● *„Nu vreau să fiu ministrul eşecului", a declarat deunăzi domnul Pinay, ministrul de Finanţe al Franţei, care, în ciuda optimismului său proverbial, s-a văzut nevoit să admită că deficitul bugetar al ţării va ajunge în 1960 la suma uriaşă de 600 miliarde franci. Adică nu mai puţin decît deficitele pentru care Pinay obişnuia să-i condamne pe predecesorii săi.*

● *Scandal politico-monden sud-american la Monte Carlo. Este vorba de un schimb aprig de „argumente" contondente care a avut loc în holul hotelului „Old Beach", între actualul ministru de stat venezuelian Arcaya şi un fost ministru de interne al Venezuelei, pe nume Vollenilla. Violenta ciocnire de... opinii s-a soldat cu două internări în spital.*

● *În legătură cu intenţia guvernului francez de a efectua experienţe cu arma atomică în Sahara, ziarul londonez „Daily Herald" scrie: „Generalul De Gaulle păcătuieşte împotriva rasei umane, intenţionînd să facă să explodeze o bombă (atomică) franceză în momentul cînd există o speranţă reală de înţelegere între ruşi, americani şi englezi în ce priveşte interzicerea experienţelor". Ziarul se întreabă: „Cine are cea mai mare influenţă asupra lui De Gaulle?" Şi răspunde: „Adenauer".*

● *După evenimentele din Durban, iată o nouă acţiune temerară a femeilor de culoare din Africa de sud. Două sute de femei care au participat la acţiunile revendicative, cerînd mărirea salariilor, au luat cu asalt plantaţiile de trestie de zahăr din regiunea Natal, silindu-i pe muncitorii agricoli să părăsească lucrul, spre a-i obliga pe patronii albi să accepte sporul de salariu cerut de femei.*

● *Omanul nu se lasă „pacificat" de trupele britanice. Dovadă, un comunicat dat publicităţii de însuşi imamul filoenglez: numeroase convoaie militare britanice au fost aruncate în aer, în urma exploadării unor mine plasate de forţele populare de rezistenţă din Oman, forţe care de altfel sînt pretutindeni în acţiune... antiengleză.*

● *Ancheta întreprinsă de o subcomisie a Senatului S.U.A., în legătură cu scandalul privitor la modul cum a fost aplicat programul ajutorului pentru Vietnamul de sud, a dat loc la constatări revelatoare. Între altele, este vorba de uriaşe deturnări de fonduri, 8 milioane de dolari „pierduţi" într-un... incendiu, 2.700 vehicule dispărute, mituiri, delapidări etc. etc.*

● *Conform unei statistici oficiale date publicităţii la Bonn, numărul delictelor comise de tinerii vest-germani între 18 şi 25 de ani este de trei ori mai mare decît în 1957.*

● *Pentru că într-o scrisoare adresată unor profesori de la Universitatea Martin Luther (R.D.G.) şi-a exprimat admiraţia pentru succesele obţinute de Republica Democrată Germană, profesorul vest-german Arthur Wagner este supus de mai multe săptămîni unor şicane şi presiuni josnice, pentru a fi determinat să renunţe la catedra sa de la universitatea din Münster (R.F.G.). Un nou caz Hagemann! Şi, desigur, nu ultimul!*

● *Ţinînd să-şi facă datoria constiincios, un agent de circulaţie din Roma n-a ezitat să dreseze un proces verbal de contravenţie prefectului poliţiei romane care, aflîndu-se la volanul propriei sale limuzine, a încălcat grosolan legile circulaţiei. Nu ştim dacă prefectul a tras concluziile cuvenite în ce-l priveşte, dar fapt este că, pînă una-alta, agentul zelos a fost sancţionat exemplar, fiind învinuit că prin comportarea avută s-a dovedit nedemn (sic!) de uniforma pe care o poartă.*

● *Ziarele japoneze sînt scandalizate de confirmarea ştirii conform căreia guvernul din Tokio a consimţit să vîndă americanilor, în schimbul unei sume de 6 miliarde de dolari, insulele Ogasawara, care au fost transformate în baze militare de S.U.A. Această tranzacţie are drept scop — după ziarul nipon „Akahata" — să permanentizeze ocupaţia insulelor scoase la mezat.*

D. B.

Diplomaţi cu stagiu...

MIC FIŞIER DESPRE NIŞTE „SPECIALIŞTI" DE LA BONN

Dilema hamletiană „a fi sau a nu fi" se pare că a tulburat profund adîncurile sufleteşti ale domnului Adenauer. Sîmburele acestui zbucium se restrînge însă la întrebarea capitală: este oare momentul să recunoască deschis ţelurile politice războinice, revanşarde, ale statului vest-german sau este mai bine să le ascundă în spatele unei frazeologii împăunate cu cuvinte dulcege şi înşelătoare?

Împotriva celor mai intime convingeri politice ale sale, cancelarul s-a văzut silit să opteze, de ochii lumii, pentru soluţia a doua, ceea ce a şi realizat practic în mesajul de răspuns adresat tovarăşului N.S. Hruşciov şi devenit public prin intermediul presei. Astfel se explică uimirea cu care cititorii află pe această cale mărturisirea domnului cancelar, cum că domnia sa tinde spre... înţelegere între popoare.

Stai şi citeşti, şi parcă nu-ţi vine a crede!...

Nu este oare memoria domnului cancelar prea slabă? Oare nu tot el a declarat cu cîteva luni în urmă că preferă să rămînă „ultimul soldat" al „războiului rece"?

Nu este oare tot Herr Adenauer acela care, la auzul veştii care a umplut de speranţă inimile tuturor oamenilor doritori de pace din lumea întreagă — ştirea despre schimbul de vizite Hruşciov-Eisenhower — a fost cuprins de presimţiri negre, manifestîndu-şi iritarea?

Se spune pe bună dreptate că faptele sînt încăpăţînate. De aceea, încă o declaraţie a cancelarului merită să fie confruntată cu faptele. „Eu nu sînt revanşard — declara ritos Adenauer — eu n-am fost niciodată revanşard. *Dv. ştiţi că eu am fost un duşman absolut al naţional-socialismului*"...

Mincinna are picioare scurte. Pentru a adeveri încă o dată acest bătrîn şi înţelept dicton, este suficient să facem puţină lumină în acest coltişor întunecat al aparatului de stat vest-german, unde „se face" politica externă a ţării. Într-adevăr, în Ministerul de Externe de la Bonn au revenit aceiaşi diplomaţi nazişti care au slujit sub Ribbentrop. Din 70 de ambasade şi legaţii vest-germane, 51 sînt conduse de foşti diplomaţi hitlerişti. Majoritatea diplomaţilor hitlerişti „reabilitaţi" de guvernul Adenauer sînt vinovaţi de crime împotriva umanităţii.

Oare domnul cancelar nu cunoaşte biografiile acelora care execută politica externă a guvernului său? În acest caz, să amintim cîteva...

BIOGRAFII CARE NU POT FI UITATE:

„Juristul" naţional-socialismului

Hamburg, 1911. În familia Wilhelm şi Ina Grewe îşi făcea apariţia micuţul Wilhelm Grewe. Cînd împlinea 17 ani, în 1928, tînărul Wilhelm Grewe îşi şi dezvăluia aptitudinile politice, participînd la fondarea ligii şcolare naţional-socialiste, în care s-a remarcat ca membru activ. În 1933-1934 este membru al ligii studenţilor naţional-socialişti şi, în 1935, membru al ligii juriştilor naţional-socialişti.

Berlin. Septembrie 1941. Revista ministerului de externe hitlerist publica un articol semnat de dr. Wilhelm Grewe, profesor la şcoala politică superioară nazistă din Berlin. Articolul elogia cinic atacul criminal împotriva U.R.S.S., cerea ca trupele să nu ţină seama de obligaţiile internaţionale, normele dreptului internaţional fiind, după el, „perimate".

Cu ce se ocupă astăzi autorul acestor criminale instigări războinice? Bineînţeles că şi-a găsit o ocupaţie pe măsura „pregătirii" sale. El este ambasador al R.F. Germane la Washington şi a fost aşezat la începutul verii pe scaunul de conducător al delegaţiei „bețe-n roate" la Conferinţa miniştrilor Afacerilor Externe, de la Geneva!

Asasinul emigranţilor de pe Struma

...Strîmtoarea Bosfor, februarie 1942! Vasul „Struma", plin pînă la refuz cu femei, copii şi bătrîni (aproape 800 de oameni), este torpilat, scufundîndu-se în valurile mării. Au scăpat doar două femei, salvate de pescarii turci. Misterul care învăluia această întîmplare tragică a fost descifrat ulterior de serviciul de informaţii al Angliei. Vasul urma să transporte în Palestina şi cîţiva fascişti germani, care aveau misiunea de a provoca diversiuni la obiectivele militare engleze. Planul fiind descoperit, spionajul german a dispus scufundarea vasului, pentru a şterge urmele acestei afaceri. Cine a pus la cale monstruoasa crimă? Manfred Kleiber, consilierul ambasadei hitleriste de la Ankara, împreună cu von Papen.

Manfred Kleiber este un nume apărut din nou astăzi? Desigur! Criminalul de război Manfred Kleiber este ambasadorul R. F. Germane la Roma!

Jefuitorul muzeelor poloneze, franceze şi sovietice

... Ştiţi cine este obersturmführerul Hasso von Etzdorf? Nimeni altul decît reprezentantul ministrului de externe hitlerist şi a cărui sarcină era aceea de a fi „ochii" şi „urechile" lui Ribbentrop în rîndul armatelor agresiunii, pentru a semnala anumite nemulţumiri ce s-ar fi ivit printre ofiţeri. Dar cea mai importantă misiune a lui Hasso von Etzdorf a fost conducerea batalionului SS cu misiune specială, care se ocupa cu jefuirea marilor valori culturale şi istorice din oraşele ocupate de hitlerişti. Unde se află astăzi Hasso von Etzdorf, fascistul care a jefuit operele de artă ale Franţei, Poloniei, U.R.S.S.? În fruntea secţiei occidentale a Ministerului de Externe de la Bonn!...

Ucigaşul a sute de mii de oameni nevinovaţi

Bonn, 1956. Un fapt senzaţional în capitala R.F. Germane. Un înalt funcţionar din Ministerul de Externe vest-german, dr. Otto Bräutigam, este destituit. Motivul?

Opinia publică cerea cu insistenţă ca dr. Otto Bräutigam, fost ofiţer de legătură între ministerul pentru problemele teritoriilor răsăritene ocupate şi cartierul general hitlerist, să fie tras la răspundere pentru uciderea a sute de mii de oameni nevinovaţi din Europa răsăriteană.

Se află oare în închisoare acest criminal de război? Cîtuşi de puţin! Din 1958 dr. Otto Bräutigam a fost reintegrat în Ministerul de Externe vest-german şi numit consul la Hong-Kong.

Autor al deportărilor din Franţa şi Belgia

... 1952. Comisia parlamentară a Bundestagului pentru cercetarea trecutului politic al cadrelor vest-germane se află în şedinţă de lucru. Se cercetează dosarul „dr. Werner von Bargen". Comisia este formată din oameni despre care nu se poate spune că sînt cu totul străini de regimul hitlerist, dar faptele cuprinse în dosar sînt prea evidente; şi atunci, de ochii lumii, comisia hotărăşte ca dr. Werner von Bargen, fost conducător al secţiei Europa apuseană din ministerul de externe nazist şi răspunzător de deportarea şi asasinarea a zeci de mii de oameni nevinovaţi din Franţa şi Belgia, să fie privat de dreptul de a ocupa posturi diplomatice. Aceasta — repet — se hotăra în 1952... În 1954, dr. Werner von Bargen, fost „eminent nazist", este rechemat în Ministerul de Externe vest-german. Astăzi, el este conducătorul secţiei de relaţii politice şi comerciale cu statele străine.

Organizatorul unor bande de criminali

... Pe teritoriul sovietic, vremelnic ocupat de hitlerişti, a fost trimis în misiune un ofiţer cu împuterniciri speciale: Hans Herwarth von Bittenfeld.

„Misiunea specială" se referea la formarea de unităţi naziste diversioniste de tipul „armatei Vlasov", care, prin activitatea ei criminală, şi-a cucerit o tristă faimă. Meritele lui Hans Herwarth von Bittenfeld nu au fost trecute cu vederea de regimul de la Bonn. În consecinţă, Hans Herwarth von Bittenfeld deţine azi funcţia de ambasador al R.F.G. la Londra...

Asasin al patrioţilor cehi

... Praga, 1942. Ocupaţia nazistă, care îndoliase sufletul poporului cehoslovac, era în plină ofensivă a crimei. În clădirea procuraturii generale din Praga se semnează condamnarea la moarte a unui grup de cehi luptători pentru libertate. Primul procuror, „locţiitorul protectorului Cehiei şi Moraviei" din partea Reichului hitlerist, este neîndurător, semnînd, fără să-i tremure mîna, sentinţele de condamnare la moarte. Ucigaşul jurist nazist se numea Nüsslein.

În 1947, în aceeaşi Praga de aur, procurorul, în numele poporului cehoslovac, citeşte următoarea sentinţă: „Criminalul de război Nüsslein, membru al partidului nazist din 1937, vinovat de a fi trimis la moarte pe fiii poporului cehoslovac, este condamnat pentru crime de război!..."

Dar criminalul de război dr. Nüsslein, înregistrat la tribunalele cehoslovace pe lista criminalilor de război cu nr. A.-6/316, se afla la loc sigur... în Germania occidentală. Iar acum, ocupă o funcţie de răspundere la secţia cadre a Ministerului de Externe vest-german.

Un „specialist" nazist în problemele externe

... Nr. 4.789.472 este numărul carnetului unui membru al partidului nazist, un colaborator apropiat al lui Ribbentrop. Pentru meritele sale în servirea regimului hitlerist, în anul 1941 a fost numit conducătorul secţiei cadrelor superioare din ministerul de externe nazist.

Cine este numărul 4.789.472 şi care este ocupaţia sa astăzi?

Se numeşte Herbert Dittman şi este adjunctul ministrului de Externe vest-german, von Brentano, în care calitate, ca şi şeful său, îşi debitează pe unde apucă concepţia — nu prea nouă de altfel — despre „noua ordine" care trebuie reinstaurată în Europa.

Perspectivele unei concluzii

Faptele relatate se impun viguros: urmele trecutului hitlerist n-au pierit, aşa cum încearcă să ne înşele domnul Adenauer. Cei care au trecut cîndva prin diverse capitale ale lumii, îmbrăcaţi în uniforma nazistă şi urlînd isteric „Heil Hitler", îşi continuă astăzi activitatea criminală împotriva păcii şi securităţii popoarelor, în posturile care le-au fost puse la dispoziţie de regimul de la Bonn.

Dar reintegrarea naziştilor în diplomaţia vest-germană nu poate salva de la un eşec lamentabil politica externă a cercurilor reacţionare vest-germane. Fascistii n-au putut înfrînge Uniunea Sovietică nici cînd aceasta era, în cursul celui de-al doilea război mondial, singura ţară socialistă. Darmite azi, cînd întregul lagăr socialist reprezintă o forţă cu adevărat uriaşă!...

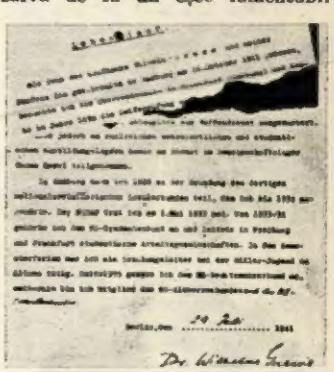

Facsimilul de mai sus înfăţişează o autobiografie a lui Grewe în care acesta, în 1941, îşi sublinia meritele în servirea hitlerismului.

La urma urmei, la asta poate că s-a gîndit însuşi Herr Adenauer cînd a scris mesajul de răspuns adresat conducătorului guvernului sovietic, în care, pe un ton mult mai moderat decît obişnuiesc oficialităţile Bonnului, se declara pentru înţelegere între popoare...

Mihai DIMA

BETON, SODĂ și FLORI

În grădinile caselor din colonie.

de Pita RUBIN
Desenele autoarei

Bătrînă stațiune climaterică este teatrul unei îndrjite bătălii pașnice: se ridică aici marile uzine sodice.

Prin urmare, Govora va produce sodă! De ce tocmai Govora? Foarte simplu: la Petreni-Bistrița — cota 855 există calcar; la Ocnița, sare. Cele două localități se găsesc în apropierea Govorei, iar sarea și calcarul fac împreună casă bună, metamorfozîndu-se, printr-o științifică împreunare, în sodă! Și iată cum vecinătatea neutră și pasivă de pînă acum a acestor elemente și a acestor puncte geografice a fost definitiv zdruncinată. Pentru a sosi cît mai grabnic la întîlnirea cu sarea, calcarul, după ce va trece prin stația de concasare, va lua drumul aerian al funicularului, care-l va transporta la Govora. Apoi va urca prin falnica estacadă metalică de peste 30 m înălțime, direct în gurile nesătioase ale celor 4 cuptoare de var.

Sarea preferă mai întîi calea acvatică: apele Oltului, pompate direct în sonde de sare, o vor transforma în *saramură*. Apoi, condusă prin sălcuțuri în imensele rezervoare, aceasta va rămîne claustrată acolo și va fi tratată pînă cînd specialiștii o vor găsi îndeajuns de pură pentru întîlnirea cu varul în secțiile de carbonatare, absorbție, calcinare și caustificare...

Toate aceste clădiri, cuptoare, coșuri de zeci de metri înălțime, rezervoare, estacade — toate acestea le construiesc sute și sute de oameni. Proiectul uzinei e sovietic; utilajul ei, de asemenea. Pentru deservirea uzinei, se ridică, cu utilaj cehoslovac, și o termocentrală care va electrifica în același timp regiunea, intrînd în sistemul energetic național.

O dată cu ridicarea unei mari construcții socialiste, lampa lui Ilici va lumina încă o parte a țării.

În atenția poeților: preuzinalul

Preuzinalul: termenul sună sec, nepoetic. Ți se spune, la Govora: „În 1953, cînd s-a deschis șantierul, am început cu preuzinalul; abia în 1956 am trecut la uzinal". Să traducem. Preuzinal înseamnă în primul rînd colonia muncitorească, adică șase blocuri arătoase, mari, cu ferestre largi, pentru familiști; alte două, pentru burlaci; 12 case individuale cu cîte două apartamente... Toate, cu încălzire centrală, cu tot confortul modern. Preuzinalul mai înseamnă șosele, magazine, casă de oaspeți, cantină, birouri administrative și cămin pentru copii, căi ferate și, în viitorul apropiat, sală de spectacole. Să recunoaștem: astfel tradus, preuzinalul a devenit o noțiune plină de tîlc și de poezie.

Noțiunea aceasta este azi o realitate: înălțat pe pămîntul gol, preuzinalul desemnează astăzi un adevărat orășel. Unul dintre constructorii șantierului mi-a vorbit într-o zi despre niște specii de arbori: stejarul roșu, teiul argintiu, molidul înțepător, care nu seamănă cu molidul obișnuit. Pasiunea aceasta pentru botanică într-un loc plin de schele, de fierărie și beton, m-a uimit.

Dar m-am lămurit pe dată: 15 specii de arbori decorativi vor împodobi zonele verzi ale coloniei și uzinei. Pentru flori și arbori s-au alocat 50.200 de lei. Nu-i așa că preuzinalul nostru devine din ce în ce mai poetic? Un constructor mi-a povestit istoria lungii alei de nuci pe care am străbătut-o. Înainte vreme, pe ea nu era permisă trecerea „oricui"; la capătul ei, la Mihăiești, se afla castelul lui Brătianu. Printre nucii rotați se înșiră astăzi casele muncitorilor. Totul pentru ei. Inclusiv castelul care a fost al lui Brătianu și care e azi loc de sănătate.

Pentru primul kilogram de sodă!

Despre uzinal (de astă dată termenul e clar: e vorba despre uzina propriu-zisă), cei ce o înalță spun cu mîndrie: „Va da anual 150.000 tone de sodă calcinată!" Și numaidecît comentează pe un ton în care nu e greu să deslușești o notă lirică: „E frumoasă uzina noastră, nu-i așa?" Subscriem: uzina de produse sodice e o construcție impunătoare, de o frumusețe deosebită. Trei sferturi din corpul ei se află sub pămînt, dar pătrimea pe care o văd lumina soarelui și ochiul omului e monumentală. Are forme zvelte: pasarelele, cuptoarele și coșurile ei tind spre înălțimi, construcția metalică strălucește în soare. În jurul ei, pe șantier, se frămîntă, zguduind pămîntul și făcînd să vibreze aerul, automacaralele, macaralele-turn, malaxoarele, pompele de mortar, stația de betoane. Utilajul cel mai modern e folosit pentru a desăvîrși uzinei chipul ei de mîine...

... Acest mîine pare însă foarte aproape. În ultimul timp, constructorii au grăbit ritmul lucrărilor; ei vor să predea chimiștilor unele importante secții ale uzinei, înainte de termen. Acțiunea aceasta, care a antrenat sute de muncitori, tehnicieni și ingineri, se desfășoară sub chemarea: „Primul kilogram de sodă la 7 Noiembrie". Și acest prim kilogram de sodă va fi dat în cinstea zilei de 7 Noiembrie, deși, conform planului, uzina de produse sodice urma să producă abia în trimestrul II al anului viitor.

A da în funcțiune o linie tehnologică pentru fabricat sodă mai devreme cu șase-șapte luni nu-i desigur lucru ușor. De aceea, pentru respectarea acestui important angajament, s-a constituit un comitet mixt, constructori și beneficiar (Departamentul Chimiei), un comitet al cărui animatori sînt comuniștii de pe întregul șantier, specialiștii din conducere și comitetul de întreprindere.

Oamenii Govorei

La început sosiseră aici cei din satele din împrejurimi: necalificații. Cu oarecare timiditate și curiozitate, cu dorința de a învăța o meserie sau, pur și simplu, de a cîștiga bani. În cîmpul gol era o singură baracă... Apoi, din cele mai diferite și îndepărtate colțuri de țară, au venit constructorii. Constructorul acesta, al cărui profil moral s-a format în anii făuririi socialismului, e un tip uman cu totul aparte: are în sînge dorința de a pleca pe alte șantiere, după ce a văzut ridicîndu-se din palmele lui construcții puternice și frumoase. Nu-l poți dezlipi pe constructorul adevărat de șantier. În clipa în care ultima schelă a fost dată jos și fabrica a început să producă, nu-l mai poți reține. Simte că în alt colț al țării îl așteaptă o nouă construcție — mai grea poate, dar cu atît mai pasionantă — și nu mai poate sta: își părăsește apartamentul modern în care a locuit, grădinița pe care el singur a sădit-o și, luîndu-și nevasta și copiii, pornește mai departe.

Am cunoscut pe șantierele din Govora zeci de asemenea oameni. Mi s-a povestit de alte cîteva sute. Nu o dată, munca lor a dovedit adevărate fapte eroice: în plină iarnă, betoniștii au turnat betonul armat, zidarii au făcut zidărie înghețată la o temperatură de

Inginerul Gheorghe Razi.

Montorul Nicolae Chidu.

Fierarul-betonist Maria Stan.

Brigadierul Constantin Bușescu.

Cupioarele de var.

—220, montorii au lucrat la 30 m înălțime, în ciuda gerului care făcea să li se lipească fierul de mîini. Faptele acestea li se par normale și îi miră entuziasmul celor care îi privesc cu admirație cînd află ce au făcut.

★

... La Merișani, în satul ei, Maria Stan era bucătăreasă la grădinița de copii. N-o pasiona însă de loc să curețe cartofi și să toace ceapă. Și într-o bună zi s-a dus la o școală de fierari-betoniști de pe un șantier din apropiere. Era singura femeie și, fie chicotind, fie rîzîndu-i în față, unii o cam luau peste picior: „femeie fierar-betonist?" Cine a mai văzut?! Maria Stan nu s-a dat însă bătută. Cînd a deprins meseria, a căpătat și cele două metehne ale constructorului de soi: îi place munca la înălțimi (să o vedeți pe femeia asta cum urcă la zeci de metri înălțime, purtînd cîte 50-60 kg fier!) și călătoria de pe un șantier la care s-au terminat lucrările, pe altul. Maria Stan a montat fier la constructiile din Moinești, Petroșani, Cenad, Oradea, Arad, Pitești și altele. Din salariul ei de circa 1.500 de lei lunar și-a construit la Vîlcele o căsuță cu o grădină mică în față. Cîndva, la bătrînețe, se va retrage acolo...

... De la dulgherul Mihai Renten— șeful unei echipe de 30 de oameni — cu greu poți afla ceva: e un om rezervat, tăcut, închis.

Mi-a spus totuși, ca pe o mărturisire greu de făcut, că va economisi pînă la sfîrșitul anului 38 mc material lemnos, 500 de scoabe și 150 kg cuie. Și că va mai califica și de acum înainte oameni. Pînă la urmă, discuția ne-a mai apropiat și am întrezărit, dincolo de cruста lui de răceală, o fire romantică. Renten iubește pasionat construcțiile pe care le ridică. Lucrul pe care îl dau ei și echipa lui e întotdeauna de excelentă calitate. Mi-a spus: „Ce facem noi aici este pentru viitor și trebuie să reziste bine. De aceea ne străduim să dăm lucru frumos și trainic".

... Pentru hărnicia ei, pentru dragostea față de meserie, „echipa Badea" e renumită pe întregul șantier. Frați, veri, nepoți, fini (37 de oameni) — toată această uriașă familie a lui Badea Marin, venită la Govora dintr-un sat din jurul Bucureștiului, a fost totdeauna frunтașă și la construcția termocentralei, și la alte lucrări. Palmaresul ei în muncă: lucrează permanent în contul lunilor viitoare, cu o depășire de normă care nu scade sub 20 la sută.

... Nu mi-ar fi trecut niciodată prin minte că tocmai un asemenea tînăr poate fi comandantul brigadierilor. Pentru că erau cam nărăvași unii dintre tinerii aceștia, veniți pe șantier din cine știe ce colț al țării, și nu se prea împăcau totdeauna cu disciplina și cu morala proletară. Și iată că tocmai tînărul acesta blond și subțirel, cu ochi visători, ce pare desprins de cele pămîntești, a reușit să le înfrîngă nărăvurile și să facă din ei oameni.

Și, Constantin Bușescu, a fost acela care a ajutat pe cîte un tînăr mai nărăvaș să se lase de apucături rele, să se pună pe treabă și să devină lucrător bun. Brigadierilor le e drag acum comandantul lor, a cărui forță interioară o întrezăresc în ochii lui de poet. Bușescu e comunist. Venit pe șantier cu cei trei frați mai mici ai săi, el s-a căsătorit aici și s-a legat cu toată ființa lui de uzina ce se ridică. Azi e șef de echipă la stația de betoane.

★

N-am prea vorbit despre vîrsta eroilor reportajului de față. O fac acum: marea majoritate a constructorilor uzinei sînt tineri. Montatorii și dulgherii, zidarii și fierarii-betoniști, inginerii, toți sînt tineri; la stația de betoane cu greu găsești un muncitor peste 30 de ani, iar numărul brigadierilor crește mereu. Iată de ce șantierul a și fost denumit „Șantierul tineretului".

... Am vorbit doar despre cîțiva oameni. Sînt însă zeci, ba chiar sute, despre care ar trebui să se scrie. Practic, lucrul acesta este imposibil. Dar meritele acestor oameni există, chiar dacă nu sînt toate consemnate pe hîrtie. Și despre ele vorbește trupul viu al uzinei care se naște...

Dulgherul Mihai Renten.

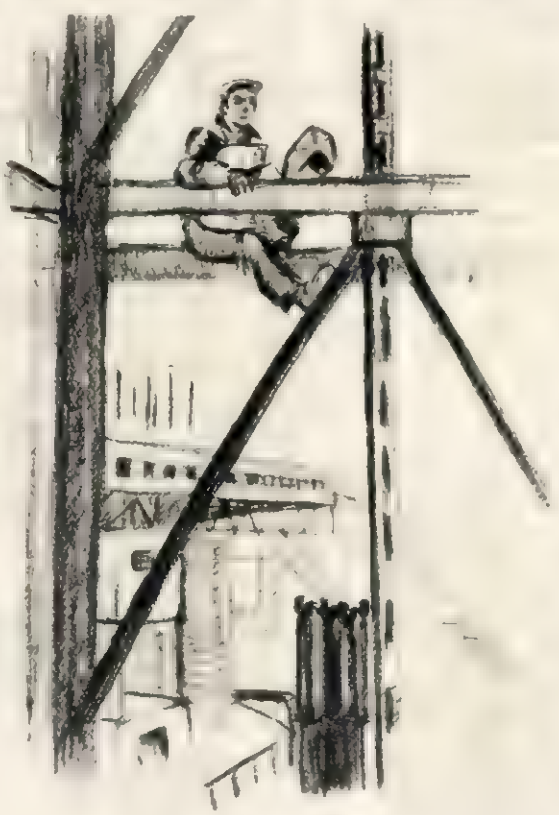

La cota 24.

Florin MUGUR

Deșteptare

Era încă război... Și noi mimam:
acestea-s gesturile dragostei, prelungi;
așa fac oamenii cînd trec prin beznă;
așa — cînd stau de vorbă cu copacii;
și unii-n față altora, așa
se-nclină ca-ntr-un vechi dans chinezesc.

Alăturea de noi, iubirea-n doliu
scria scrisori soldaților răniți
și gesturile suple-o părăsiseră
treptat, căzînd ca frunzele în jurul-i.
Copacii înfrunziți albeau de groază
și nimenea nu le vorbea și nimeni
nu rătăcea, dansînd, printre ruine...

Așa fac oamenii cînd trec prin beznă,
așa — cînd stau de vorbă cu copacii...
Și imitam făpturi imaginare,
în iluzorii-mpărății de pace.

★

Dar dintr-o dată am văzut pierind
umile vizuri triste. Bucuria!
Da, nu mai e război — cîntam. Venea
o vreme nouă și priveam vrăjiți
ce sobru defila, cu steaguri simple —
și vînturi noi veneau, cu pași ei,
și iarba moartă tremura și pietrele
ieșeau din somn și se făceau scîntei.
Sosea, clamînd lozinca demnității.
Robie, umilință, jos! — striga.
Cu-o dragoste lucidă, exigentă,
ne cerceta și ne chema la ea.

Și la tribuna ei ne-am înălțat,
și steagul ei îl ridicam spre lună,
și manifeste împărțeam și pîine,
simțind că nu mai imităm pe nimeni,
că gesturile noastre, noi le facem
acum, întîia oară — și că toate
sînt gesturile dragostei; simțeam
că gestul cel străvechi al deșteptării
întîia oară are-un sens; asemeni
și toate gesturile-umanității
și dansurile ei... Copacii gravi
veneau să le-arătăm și lor lumina.
Și îi primeam cu dragoste, firesc.

Acestea-s gesturile dragostei — cîntam.
Așa fac oamenii cînd se trezesc.

Cîntecul libertății

de Hassan el BAIANI
poet algerian

Mamă, închisoarea mă apasă, du-te,
întunericul aspru mi-a rănit ochii înșetați de lumină.
Du-te!... Viața nu va fi demnă,
dacă nu vom frînge lanțul ticăloșiei de azi.
Blestemată fie viața în beznă,
blestemată o viață mai rea decît moartea.

Du-te, tovarășii mă așteaptă
pe culmile-nalte și-n văi;
la ei voi zbura, lanțurile nu mă vor opri,
cît timp în inima-mi arde sîngele tinereții.

Nu plînge, mamă, curînd m-oi întoarce;
cînd aurora va crește, voi veni cu tovarășii mei
să-nchid întunericul într-o groapă imensă,
și dacă nu m-oi întoarce, o aurora și mai mare va înflori.

Du-te, maică iubită, eu nu mai sînt sclav;
biciul stăpînului nu-mi va mai sfîșia spinarea.
Inimii mele i-e sete de soare
și voi săruta lumina chiar cu jertfa vieții.

Sînt un om liber și voi trăi sub un cer liber.

În românește de Toșcu GHEORGHIU

Tatiana Samoilova

ÎNTR-UN NOU FILM AL LUI KALATOZOV

Articol scris pentru „Flacăra" de Tamara VLADIMIROVA

Patru tineri geologi se găsesc la capătul unei îndelungate expediții care avea drept scop descoperirea unui zăcământ de diamante. Au bătut nenumărați kilometri, au răscolit sute de metri cubi de pământ, reușind până la urmă să găsească zăcământul; și iată că mâine vor porni înapoi, spre casă.

În cale li se ridică însă piedici nebănuite. Apele dezlănțuite ale unui rîu răpesc în vîrtejul lor bărcile pe care se găsește echipamentul geologilor și — ceea ce este și mai grav — toate alimentele. Încercînd să le salveze, unul din membrii expediției își găsește moartea... Vrînd să ocolească o pădure cuprinsă de flăcări, geologii se rătăcesc într-o regiune mlaștinoasă. Radioemițătorul expediției se defectează și eroii noștri pierd singura lor legătură cu lumea civilizată. Dezarmați, chinuiți de foame, ei se angajează într-o luptă crîncenă cu bătrîna, mohorîta taiga, care domnește de veacuri peste aceste ținuturi și care caută să supună legilor ei ancestrale pe cei cîțiva oameni lipsiți de apărare, care i-au căzut în gheare.

O recunoașteți pe zburdalaica „veveriță" din „Zboară cocorii", în această serioasă inginer-geolog ce rătăcește prin deșișul taigalei?... ↓

Peripețiile grupului de geologi servesc drept subiect unui nou film al studioului „Mosfilm" — „Scrisoarea n-a fost expediată" — închinat măreției, curajului și umanismului oamenilor sovietici, frumuseții și forței lor morale, calități ce se dezvăluie în încleștarea cu forțele oarbe ale naturii. La baza scenariului a stat nuvela cu același titlu a scriitorului V. Osipov, publicată în revista pentru tineret „Iunost".

Realizatorii filmului vă sînt, desigur, bine cunoscuți: regizorul Mihail Kalatozov, operatorul Serghei Urusevski și actrița Tatiana Samoilova, aceiași care au creat mult apreciatul film „Zboară cocorii".

În „Scrisoarea n-a fost expediată", Tatiana Samoilova interpretează un rol cu totul deosebit de cel al zburdalnicei „veverițe": Tania, tînără inginer-geolog, este o fată chibzuită, reținută, plină de voință. Rolul eroului principal al filmului — Sabinin — este interpretat de actorul Inokenti Smoktunovski, care a dat viață, anul trecut, pe scena teatrului „Gorki" din Leningrad, imaginii cneazului Mîșkin, din dramatizarea romanului „Idiotul" de Dostoievski. Cel de-al treilea protagonist — Serghei — este Evgheni Urbanski, creatorul neuitatului erou principal al filmului „Comunistul". Vasili Livanov — fiul cunoscutului actor sovietic Boris Livanov — joacă pentru prima dată într-un film. El a absolvit abia anul trecut Institutul de teatru. Student încă fiind, s-a dovedit a fi nu numai un actor talentat, ci și un regizor deosebit de înzestrat. În noul film al lui Kalatozov, Vasili Livanov interpretează rolul geologului Ilia.

★

În momentul de față echipa de filmare lucrează în mijlocul naturii, unde se petrece aproape toată acțiunea filmului. Tabăra cineaștilor de la „Mosfilm" s-a instalat într-o vale a munților Saian. Gazdă politicoasă, un urs cenușiu a vizitat echipa de filmare chiar din prima zi a sosirii ei. E drept că nu s-a apropiat prea mult, în schimb i-a studiat îndelung, de la distanță, pe noii săi vecini.

Echipa de filmare se deplasează zilnic pe alt „platou de filmare": coasta abruptă a unui munte, malul unui rîu, un desiș de pădure sau chiar în plină mlaștină. Și, în timp ce se instalează „platoul", regizorul și actorii se retrag ca să se gîndească, să simtă scena ce urmează să se turneze, să găsească cele mai potrivite mijloace artistice pentru realizarea ei.

Pe lîngă greutățile inerente care stau în calea oricui vrea să ajungă la adevărul artistic, realizatorii filmului trebuie să înfrunte adesea și

În timpul filmării: Serghei Urusevski îndreaptă obiectivul aparatului de filmat asupra Tatianei Samoilova și a partenerului său, Inokenti Smoktunovski.

Scenă din timpul filmărilor într-o gară.

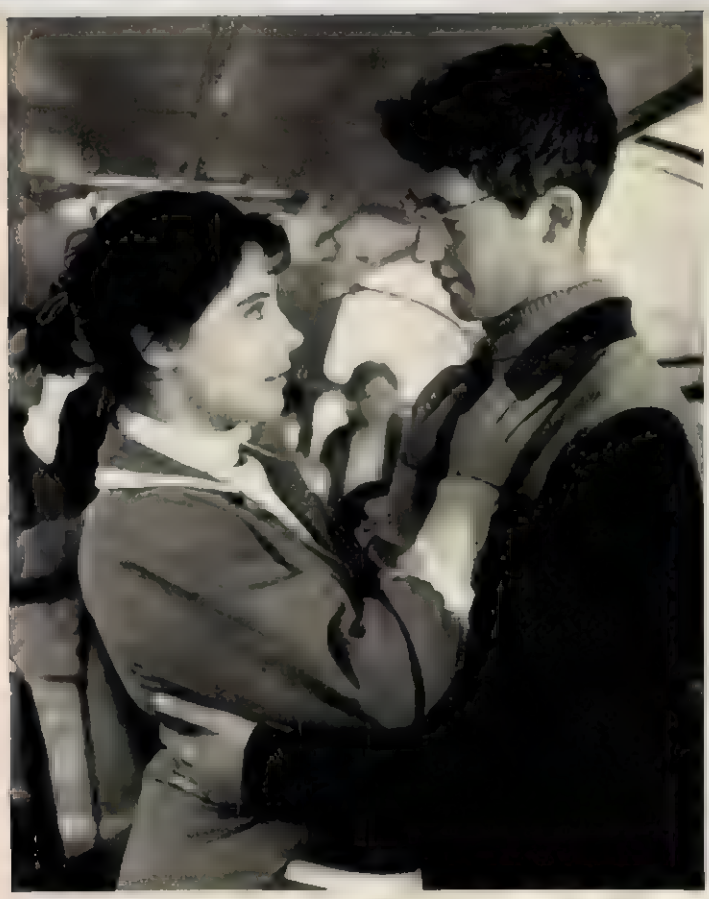

Tatiana Samoilova și Vasili Livanov într-un cadru din filmul „Scrisoarea n-a fost expediată".

greutăți pur fizice, impuse de vitregia naturii în mijlocul căreia lucrează. Astfel, actorii sînt nevoiți să stea uneori ore întregi cu picioarele înfundate în mîlul mlaștinii. După fiecare secvență, ei fug să se încălzească la un foc de tabără.

Filmul are de pe acum spectatorii săi: munca echipei de filmare a stîrnit un asemenea interes în rîndurile localnicilor, încît mai în fiecare seară localnicii îi vizitează, sosind în camioane și pe motociclete, la tabăra cineaștilor.

Peste puțin timp spectatorii se vor putea convinge ei înșiși de roadele muncii, adesea pline de abnegație, pe care echipa condusă de regizorul Mihail Kalatozov a depus-o pentru realizarea filmului „Scrisoarea n-a fost expediată". Așteptăm deci nerăbdători filmul.

ACASĂ la CAMPION

Fotoreportaj de E. IAROVICI

Veniseră la concursurile din ultimii ani faimoși campioni cu palmaresuri impresionante, vestiți favoriți cu piepturile doldora de medalii numai de aur, renumitul campion din Frontignan, cel din însorita Andaluzie, campionul din Samos, vestit încă de pe timpul vechii Elade, și campionul cu renume mondial din Cagliari. Dar parcă le apusese steaua: au fost învinși, unul după altul, de două ori la Ljubljana și o dată la Budapesta, de un necunoscut fără urmă de palmares, fără nume cu rezonanțe mondiale. Au fost învinși de campionul Republicii Populare Romîne: *Muscatul Ottonel*, din Crăciunel, de lîngă Blaj.

Vinurile de Tîrnave erau cunoscute prin calitatea lor încă de mult, însă niciodată nu ajunseseră să se impună pe piața mondială. Viile erau îmbucătățite, viticultorii, unii mai pricepuți, alții mai nepricepuți, nu aplicau metode științifice, se bazau mai mult pe „dărnicia solului",

Legatul și copilitul portaltoiului Crăciunel II, creat la stațiune.

„calitatea viței" sau „puterea soarelui" și alergau după cîștiguri ușoare, fără prea mari investiții.

Negustorii de vinuri făceau o reclamă deșănțată unei anumite „mărci" pe care o lansau pe piață, însă în realitate ei nu făceau altceva decît să amestece tot soiul de vinuri dubioase, cumpărate de la micii producători, le „tratau" în fel și chip cu chimicale și le vindeau apoi în sticle cu etichete și poleială care să ia ochii, la prețuri cît mai mari.

Sînt extrem de rare cazurile cînd un mic producător poate să dea un vin de calitate. De la alegerea poziției față de soare a viei și a calității solului, de la plantarea portaltoiului și altoirea cu varietatea cea mai potrivită, pînă la alegerea timpului cînd vinul poate fi turnat în sticle, sînt zeci și zeci de operații care trebuie făcute într-un anumit fel și la un anumit timp. Numai cultura pe suprafețe întinse și vinificația în condiții optime, bazate pe metode științifice și îndrumate — în unele perioade chiar ceas de ceas — de către specialiști cu o înaltă calificare, pot să dea cele mai bune rezultate.

Aceasta nu e posibil decît într-un stat socialist, unde se poate trece la cultura pe suprafețe întinse și unde oamenii de știință sînt ajutați să-și desăvîrșească cunoștințele pentru binele întregului popor.

Numai așa se explică succesul campionului nostru creat la stația experimentală Crăciunel a Institutului de cercetări horti-viticole, de pe lîngă Ministerul Agriculturii.

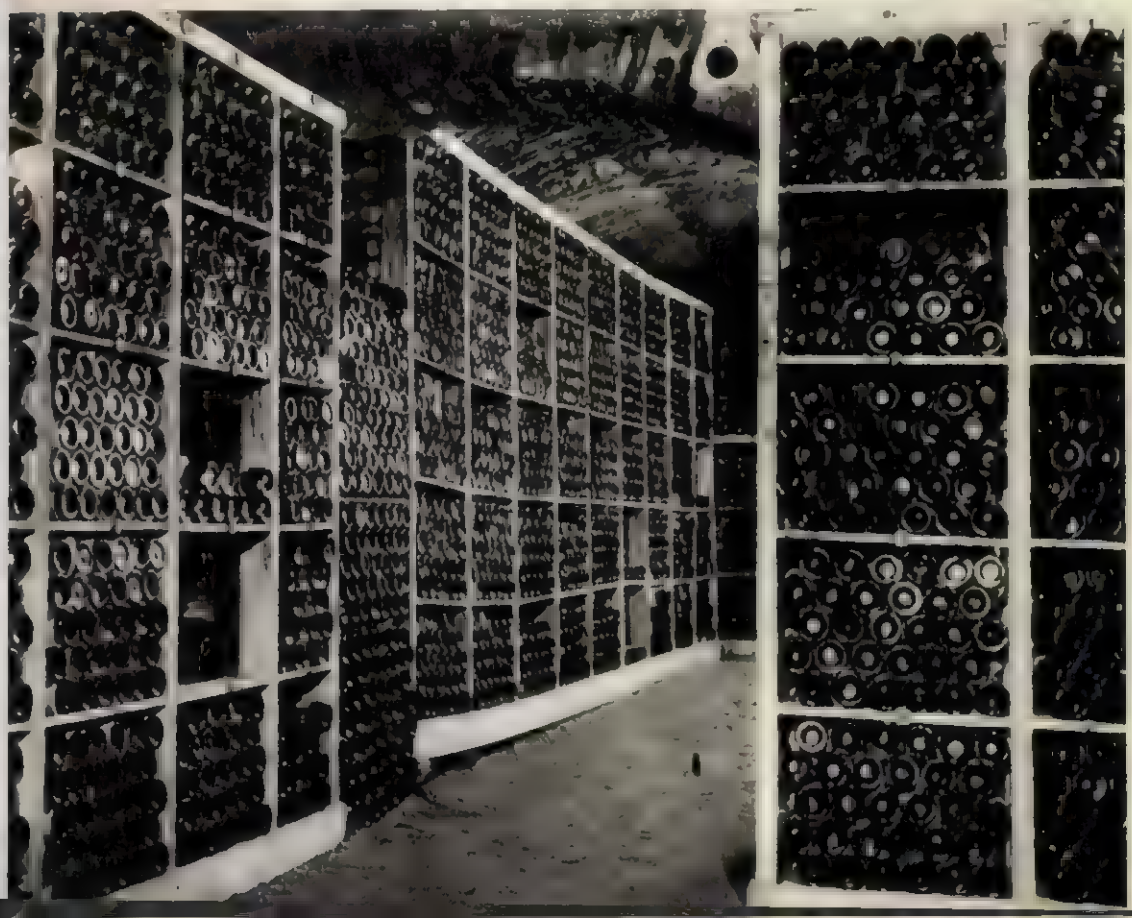

Președintele colectivei din Bucerdea Grînoasă, Ion Bolgar, și brigadierul viticol Francisc Szőllősi cer unele explicații celor de la laborator, în legătură cu cultivarea viței.

La vinoteca din Blaj vinul se păstrează în sticle, pentru a se urmări comportarea diferitelor soiuri.

Experiențe cu hibridări vegetative — altoirea în verde.

Probele de vin sînt degustate cu multă atenție și... plăcere.

Înainte de a se trece la plantarea unui nou lot de Muscat, trebuie determinată cu precizie compoziția chimică a solului. ←

În vechile pivnițe, acum modernizate, vinul se păstrează în cele mai bune condiții. ↓

Abia pridideșc meșterii să facă atîtea butoaie, cîte sînt trebuincioase față de recoltele sporite de struguri.

OPINII PE SCURT

„DACĂ VEI FI ÎNTREBAT"

Unul dintre interpreții principali ai piesei „Dacă vei fi întrebat", actorul Ionescu-Gion, declara într-un interviu că, poate și datorită faptului că este de profesie inginer, tînărul autor dramatic Dorel Dorian și-a scris piesa sa într-un riguros spirit științific. Noi am adăuga la această observație: și cu un deosebit spirit de justiție, cu un dezvoltat simț al dreptății și adevărului. Aceasta nu numai fiindcă piesa „Dacă vei fi întrebat" are forma unei anchete judiciare, ci mai ales fiindcă ea este un aspru rechizitoriu la adresa întregii orînduiri trecute, a claselor exploatatoare de pe vremuri. Ancheta, care duce în cele din urmă la descoperirea crimei făptuite de Mihai Roznovanu, este condusă de juristul Barbu Dragomir, dar acesta își depășește rolul, căpătînd valoare de simbol. El exprimă însăși judecata necruțătoare a istoriei care, reconsiderînd faptele înecate în praful uitării, valorifică sensurile lor majore, întuiește la stîlpul infamiei pe netrebnici și înalță imn de laudă eroilor animați de idealuri nobile.

Privit în această lumină, Ionescu-Gion — interpretul judecătorului Barbu Dragomir — ne-a prezentat un om căruia pasiunea pentru adevăr îi dă puteri nebănuite; un om simplu și cinstit, în sufletul căruia, așa cum e și firesc, cuvîntul înflăcărat al comuniștilor găsește un ecou generos. Este un om căruia rațiunea îi dictează ponderea acțiunilor și care, în același timp, nu poate să nu joace acestei rațiuni mici renghiuri (ne referim la sentimentul care-l nutrește pentru Rodica și pe care nu-l camuflează cu abilitatea ce-l caracterizează în anchetă).

Așa cum e conceput însă personajul în piesă — și cum a fost prezentat pe scenă de către interpret — am fi tentați uneori să-l comparăm pe judecătorul Barbu Dragomir cu un soi de vrăjitor cumsecade din poveste. Aceasta fiindcă, de cele mai multe ori, personajul se comportă ca și cum ar cunoaște tot adevărul, înainte chiar de anchetă; el nu are aerul că ar avea nelămuriri, ci că vrea doar să sudă formal confirmările supozițiilor sale, din partea celor interogați. (Aici, precum se vede, autorul a fost influențat negativ de „rețetele" din literatura polițistă). Lucrul acesta e cu atît mai puțin verosimil, cu cît judecătorul Barbu Dragomir, nefiind la început comunist, nu putea să aibă acea concepție înaintată, limpede, care să-i arate sensul și direcția mișcărilor claselor și care i-ar fi dat cheia generală a cazului uciderii muncitorului Vancea. Din păcate, însă, nici Ionescu-Gion nu a făcut destul pentru a mai stenua din „atotștiința" lui Barbu Dragomir, pentru a-și apropia astfel personajul de realitate.

Dragostea de om, pasiunea pentru adevăr pe care autorul le-a insuflat eroilor săi îndrăgiți, aceștia, la rîndul lor, le-au transmis actorilor. E vorba în primul rînd de Septimiu Șever, care creează cu remarcabilă sobrietate și căldură chipul lui Marin Străuț, un luptător comunist ce exercită o mare atracție, atît asupra celorlalte personaje, cît și asupra publicului, prin francheța și voioșia-i înnăscute; el are minunatul dar de a da speranțe și forțe noi celor obosiți sau dezamăgiți. E vorba, apoi, de un grup întreg de actori care au interpretat eroii pozitivi, ferindu-i de monotonie și tipar: spontana Vasilica Tastaman în rolul Rodicăi, George Carabin și Gina Petrini, plini de sinceritate în rolurile cuplului Armașu-Elena (doi oameni cinstiți dar înverșunați de cruzimea legilor societății burgheze, cărora Barbu Dragomir și Marin Străuț le dau țeluri noi și înviorătoare în viață), și alții. Nu se poate să nu se remarce de asemeni eforturile lui Mircea Albulescu și Wily Rones, care au creat tipurile odioase ale burgheziior, autori — respectiv material și moral — ai crimei, pe care ancheta întreprinsă de Barbu Dragomir îi demască și îi condamnă. În persoana lor — ca și prin personajele Matilda Roznovanu și soacra ei (Neli Sterian și Ana Negreanu) — autorul demască și condamnă clasa căreia ei au aparținut și în numele căreia au acționat.

Formula piesei lui Dorel Dorian — caracterizată prin alternanța prezentului cu dese evocări ale unor întîmplări din trecut — a făcut dificilă misiunea regizorului Dinu Negreanu și a celorlalți colaboratori ai săi întru realizarea spectacolului. Ei și-au dus însă sarcina la bun sfîrșit (subliniem în mod special ingenioasa rezolvare scenografică asigurată de pictorul Gh. Ștefănescu), creînd un spectacol antrenant, a cărui acțiune, deși se petrece simultan în mai multe locuri, cerînd astfel complicate schimbări de decoruri, ține totuși încordat și atent pe spectator, de la prima la ultima replică.

B. DULGHERU

„EDIȚIE SPECIALĂ"

Imediat după eliberare, undeva în Moldova, o mină de tineri gazetari, după ce își scriau articolele, învîrteau noaptea, cu mîna, roata grea a rotativei lipsite de curent: în retragere, cu toată graba lor disperată, hitleriștii își făcuseră timp să arunce în aer uzina electrică.

Din atmosfera unei asemenea redacții s-a inspirat Mariana Pîrvulescu, care nu a uitat zilele grele de sulș cînd, în fiecare noapte, frînți de efort, tinerii gazetari făceau bilanțul succeselor de peste zi. Și aveau ce aduna... Nu a uitat acele întîmplări și le-a scris „cronica", prin fapte și eroi care au prins viață pe scena Teatrului Tineretului.

„Ediție specială" e un memento dedicat acelor zile. Apelul la memorie nu se face gratuit, sentimental. Amintirile nu se scot dintr-o ladă veche, cu parfum vetust. „Ediție specială" e un episod dramatic, închinat formării și călirii gazetarilor comuniști. De la foaia mică, tipărită la mașinile plane, pînă la ziarele cu milioane de tiraje, tipărite la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii", drumul n-a fost nici scurt, nici ușor. În timp ce poporul condus de partid înscria în calendarele istoriei faptele mari ale celor 15 ani, în redacții, gazetarii noi nu erau niște simpli martori ai acestor realizări. Drumul lui Nicolai Apetrei, țăranul care schimbă plugul cu condeiul, e tocmai de acea emoționant. Piesa — de fapt apropape un poem dramatic — vibrează prin tinerețea ei necontrafăcută și prin spontaneitatea ei agitatorică, deși are slăbiciuni de tehnică și construcție dramatică. Poliț conflictului dramatic, surprinși mai mult în lumina unor simboluri, cereau o curgere mai amplă din partea spectacolului și un suflu emoțional mai dens. Pornind de la adevărul istoric, Mariana Pîrvulescu simplifică totuși uneori faptele. Procesul de transformare a țăranului sărac într-un ziarist e surprins puțin la suprafață, cioc nirile se petrec mai mult în afara acțiunii, aducîndu-se în scenă doar scoul lor. De asemenea, eroii ar fi trebuit să se manifeste mai puternic în acțiune (ciocnirea cu Buzatu, de pildă, nu e suficient de ascuțită).

Formula încercată de regizorul N. Massim (decor unic, spectacol fără pauze) e interesantă. Din păcate, echipa tinerilor actori nu a fost suficient audată, momentele de mare tensiune dramatică fiind parțial escamotate (atacarea redacției de către huligani sau moartea lui Ion Aldulescu, de pildă).

Mariana Pîrvulescu a creionat cu finețe și talent cîteva figuri memorabile: redactorul-șef, calm dar hotărît, ponderat și entuziast, dotat cu o inteligență ascuțită (redat însă la suprafață de Al. Ciprian, declamator pe alocuri); un reporter neastîmpărat și vesel (am fi așteptat mai mult de la Ion Ciprian); un redactor care are poezia „știrilor externe" (foarte bună compoziție realizată de Gh. Păunescu, actor sensibil și complex); o ziaristă romantică și curajoasă totodată (pe care Liliana Țicău nu a surprins-o decît în unele momente, sărăcind-o de lirism); un tip ambiguu din punct de vedere moral și politic, pînă la urmă trădător laș (Mircea Anghelescu a intuit bine datele eroului, pe care, însă, trebuie să-l mai desfacă din ambalajul de june-prim); un țăran sărac care devine gazetar în focul luptei (Cornel Gîrbea care, pe lîngă masivitate și duritate, trebuie să mai adauge eroului său sufiu romantic); un dușman înrăit. Buzatu (desenat cu ostentație de G. Costin) etc. Florin Vasiliu s-a mulțumit să desfășoare tehnica unui joc care, în cazul de față, nu a elucidat personajul; mai multă sobrietate și dăruire eroului întruchipat vor fi salutare.

Decorul lui I. Mitrici, cercînd oarecari inovații, nu a slujit textul, suferind și prin compoziție, și prin culoare.

Așteptăm cu interes viitoarele lucrări ale Marianei Pîrvulescu, care ne vor releva, sperăm, o personalitate creatoare în dezvoltare.

Al. POPOVICI

NOUTĂȚI

După prezentarea în spectacol a operei „Răscoala" de Gh. Dumitrescu, noua stagiune va fi marcată pe scena Teatrului de Operă și Balet de alte premiere. Printre acestea, „Cavaleria rusticană" și „Paiațe" vor fi montate de regizorii Hero Lupescu și, respectiv, Jean Rînzescu, sub bagheta dirijorului Jean Bobescu. Egizio Massini va dirija spectacolele cu „Boris Godunov", în al cărui rol titular vor apare Nicolae Secăreanu și David Ohanesian.

★

Pe scena aceluiași teatru, în jurul datei de 1 ianuarie, vor avea loc primele spectacole cu baletul „Romeo și Julieta" de Serghei Prokofiev. În rolul pe care l-a creat la Moscova Galina Ulanova vor apare Irinel Liciu, Valentina Massini și Alexa Dumitrache, laureată a Concursului Festivalului Mondial al Tineretului de la Viena. Maestra de balet Tilde Urseanu va dansa rolul bătrînei doici a Julietei.

★

Sub conducerea maestrului Oleg Danovski au început repetițiile baletului „Priculiciul" de Zeno Vancea.

★

La Teatrul Național „I.L. Caragiale" continuă intens repetițiile cu „Discipolul diavolului" de G.B. Shaw. Spectacolul, regizat de maestrul Al. Finți, va constitui un prilej pentru verificarea forțelor tinerilor actori ai primei noastre scene. Printre alții, premiera „Discipolului diavolului" va aduna la rampă pe Florin Piersic — în rolul titular — alături de Sanda Toma și Eliza Ploeanu, cîțiva dintre „mezinii" Naționalului.

★

Gîndindu-se din nou la micii spectatori, Teatrul Tineretului a inclus în repertoriul acestei stagiuni dramatizarea romanului „Prinț și cerșetor" de Mark Twain. În urma unui original concurs, regizorul N. Massim a ales gemenii ce vor interpreta rolurile principale.

★

La Circul de Stat, după spectacolul pe apă „Cu toate pînzele sus", tînărul regizor Cezar Țipa intenționează să monteze un spectacol în care obișnuitul manej să fie înlocuit cu o pistă de gheață.

Piesa tînărului dramaturg debutant Dorel Dorian se joacă cu succes pe scena Teatrului Municipal. În fotografie: actorii Ionescu-Gion și Vasilica Tastaman într-o scenă din spectacol.

Scenă din spectacolul montat de Teatrul Tineretului cu piesa „Ediție specială" de Mariana Pîrvulescu. În fotografie, actorii Florin Vasiliu, Liliana Țicău, Cornel Gîrbea și Al. Ciprian.

Fotografii de S. STEINER

DE ZIUA LUI

Schiță de N. PĂDURARU

Ilustrație de Tia PELTZ

Colț Ion e tînăr: are exact 23 de ani. Unii zic că e bine să fii tînăr... O fi! Dar lui, tinerețea asta îi căsunează și necazuri cînd, spre exemplu, aude pe cîte unul mirîndu-se, cu neîncrezătoare ironie, că-i mecanic pe cea mai puternică macara-turn de pe șantier. Dar acum, nu din pricina asta nu-și mai găsea locul în strîmtoarea cabinei. S-ar fi zis că ceasul îi era cel mai temut dușman, așa de crunt se uita la el! Pînă la schimb mai era o oră, dar ora asta parcă era de gumă, așa se lungea! O dată împlinește omul 23 de ani și o dată face „chef" cu prietenii și cu... hai, de ce să n-o spunem, cu normatoarea, care e o fată cum alta nu se află și care, pe deasupra, îi dăduse destule dovezi că ține la el. A cumpărat un plic micuț și alb, i-a scris cam tremurat o invitație pentru seara asta și... Ce greu mai trece timpul! Și schimbul, nea Cristea, parcă n-ar ști ce sărbătoare are el azi!... Putea să vină mai devreme.

— Hehei! Unde te-ai suit cu planșeul?

Ce strigă ?... Aoleu, uite c-a uitat să oprească înălțarea planșeului... Suci iute la stînga controlerul de sarcină — o manivelă într-un șir de trei — și stopă urcarea. De pe muchia zidului de la etajul al patrulea, maistrul Durău clătina nemulțumit din cap, în semn că nu-l crezuse chiar așa de nepriceput. Avea dreptate maistrul; în timpul lucrului, lași toate gîndurile deoparte și cești ochii la manevră, nu pe la roșeața apusului. Mai coborî puțin planșeul și roti enorma săgeată, astfel ca greutatea să se așeze lin pe locul pregătit. Apoi, după ce muncitorii desfăcură legăturile, roti săgeata la loc și coborî din nou cîrligul, să mai apuce un planșeu.

..Ora 7 și 12 minute seara. Peste... Ia stai puțin, cam cîte minute mai sînt pînă la 8. Vasăzică, o dată 40... Exact 48!

— Hei, gură-cască, trage sus!

Colț tresări, își trase un pumn în cap și apăsă supărat pe sonerie. Uite că și ăsta îl face acum gură-cască... Așa-i trebuie, dacă nu-și ia gîndul de la petrecere!

În sfîrșit, urcase și bucata asta. Ora 7 și 25 de minute. Peste puțin timp avea să audă bocănitul pașilor lui nea Cristea. Al naibii om! Nu ți-ar veni un minut mai devreme, să-l tai! Și tare bine-i mai semăna Petruț, secretarul de U.T.M.!... Nici ăla, cînd dădea cuiva vreo întîlnire, nu venea mai devreme nici cu un singur minut. Oameni... ciudați.

Ora 7 și 40 de minute. Simți o furnicătură pe spate și palmele îi năduși. Ce-o fi cu nea Cristea?

Ora 8! Își șterse apăsat sudoarea de pe frunte și șuieră un blestem greu ca planșeul. Văzu ca prin vis semnele unui muncitor și coborî cîrligul lîngă vagonetul cu sarcina. Dar nea Cristea nu mai venea?! Trase o fugă pînă la ușă și se uită pe scări în jos... Nimeni. Reveni în goană și prinse la timp semnul vagonetarului, care-i arăta că legăturile fuseseră puse. Apoi, tot scormonind cu privirile spre oamenii ce furnicau pe jos, îl deosebi pe Mircea, craiul acela sclivisit care se ținea de fusta Mariei. Vederea lui îl învenină și mai mult.

Aprinse reflectoarele și becul din cabină; aproape simultan se aprinseră și reflectoarele de pe clădirea în construcție. Bombăni ceva foarte puțin măgulitor pentru nea Cristea și începu să se uite la fiecare zece secunde la ceas, să vadă cît, cît dracu' o să-l mai țină acolo peste cele opt ore legiuite? Ah, ce-o să-i facă! Ah...

— Stați așa! — strigă tărăgănat maistrul Vasiliu, schimbul lui Durău. Măi Colț! Ia ieși o țîră afară, mă!

Tînărul zvîcni și făcu un salt tocmai pe platformă. Zadarnic își lungi gîtul în toate părțile, căci de cine avea el nevoie nu se zărea...

— Coboară, măi — îi făcu semn maistrul. Te cheamă Petruț.

— Care Petruț?... Betonistul?

— Nu. Secretarul vostru de U.T.M. Dar fuguța, auzi tu? Că-mi stau oamenii fără lucru.

Colț nu înțelese atunci de ce stau oamenii maistrului fără lucru. El cu schimbul avea ce avea. Și cum în locul lui Cristea venise tocmai secretarul, nu era el chiar atît de prost să nu înțeleagă cum stau apele... Cine știe ce-o fi pățit Cristea și el trebuie să-i țină locul!... Dar nu! Asta nici în ruptul capului! Niciodată! Nimeni și nimic n-o să-l oprească de la petrecere...

Coborî tropăind vrăjmaș, încet și greu. Petruț fuma așezat pe un maldăr de traverse și se tot freca la un picior, pe deasupra pantalonilor.

— M-ai chemat?... — întrebă Colț, dîndu-se mai aproape.

Petruț se sculă și-i dădu mîna, poftindu-l pe traverse. Cîțiva muncitori îi priveau îngrijorați, rezemați în coada lopeților.

— Stai și dumneata jos — îl invită iar secretarul, trăgîndu-se mai spre capăt. Aș fi venit eu sus, la tine, dar m-a cotonogit o bîrnă, fir-ar a dracului!

Macaragiul se lăsă moale pe lemn și își strînse pe ascuns pumnii, uitîndu-se drept înainte.

— Ai auzit ce-a pățit Cristea? I-a născut nevasta, la Urziceni... Alt macaragiu! Pe ăsta ai să-l înveți dumneata, așa cum te-a învățat și Cristea.

— Zău? Are un băiat?... Ei, bravo lui!... Busuioc știe?

— Nu știe, că nu l-am găsit acasă... Cum vine, că s-au dus vreo doi băieți să-l caute, îl trimit să te schimbe...

— Să mă... ce?—sări mînios Colț, proptindu-se în fața lui. Crezi că pînă-l găsiți, o să-i țin eu locul?! Eu?! Nici gînd!...

Petruț aruncă țigara și-și rezemă coatele de genunchi.

— Atunci macaraua ce face?—întrebă el simplu. Stă. Ai s-o lași să stea, tovarășe Colț?

— Cît a fost tura mea, n-a stat! Poate cunoști: împlinesc azi 23 de ani... Știi doar că la așa zi se obișnuiește o masă... Chemi prieteni, chemi... în sfîrșit...

— Știu. Și profit de ocazie ca să te felicit. Îi strînse mîna și-i zîmbi, fără să-și poată ascunde îngrijorarea.

— Mulțumesc. Și crede-mă că la ora asta trebuia să mă spăl, să mă îmbrac.

— Da. Și tot la ora asta muncitorii sectorului așteaptă să le vină macaragiul, că altfel

n-au ce face... Ascultă: ai idee ce înseamnă o macara-turn pe un șantier ca al nostru?

— Păi eu o conduc!...

— Cu atît mai mult! Opt ore de întrerupere, provocate de lipsa lui Cristea, înseamnă — fii sigur — pierderea angajamentului.

Colț articulă cu greutate un „da" șoptit. Apoi se așternu tăcere, dar o tăcere relativă, căci macaragiului îi vuia capul de frămîntare și gîndul i se clătină ca beat, cînd pe un drum, cînd pe altul. La capătul unuia îl aștepta zîmbetul Mariei și tovărășia prietenilor, iar la capătul celuilalt — un sector întreg, un sector în întrecere cu altul, în mijlocul căruia macaraua lui trecea materialele de la vagonetarii de jos la muncitorii de pe ziduri. Și asta tocmai azi, cînd o chemase atît de stăruitor!... În oricare altă zi ar fi făcut nu două, ci trei schimburi la rînd! Numai nevoie să fi fost... Dar azi!...

— Timpul trece, tovarășe Colț... Steagul nostru de frunțași ar putea face picioare, nu te gîndești? Un pas, și trece în sectorul celălalt...

— Știu că timpul trece — scrîșni Colț. Dar ai mei mă așteaptă... Deschid ușa în noapte ca să mă vadă...

— Macaraua lor lucrează, tovarășe Colț — scrîșni și secretarul. Pe a noastră cui o lași? Cui lași o sută de oameni? Ce faci cu betonierele oprite, cu transportoarele oprite și cu stațiile de mortar înghețate? Ce faci? Ce faci?

Petruț îl văzu rătăcit, cu capul în mîini, dar își strînse buzele și rămase mai încordat decît o strună de arc. Întinse mîna să i-o pună pe umăr, însă Colț se smuci în aceeași clipă și se îndreptă împleticit către macara. Ajunse lîngă scară și atinse cu piciorul o treaptă, dar și-l trase ca ars. Roti în jur o privire sălbatică și întîlni muncitori, beniști, vagonetari și zidari, care se uitau la el cu răsuflările oprite, într-o tăcere de moarte... Se scuturâ ca și cînd și-ar fi aruncat o povară de pe umeri și începu să urce...

Cît lipsise, vagonetarii înșiraseră sub cîrlig vreo cinci planșee, așa că avu destul de lucru. Ridică unul și încă unul, sorbind din ele licoarea neasemuită a uitării. Se tot simțea sîcîit de un gînd și nu putea să-și aducă aminte care... Apoi, în timpul unui scurt răgaz, vorbele lui Petruț țîșniră ca un mănunchi de scîntei în întuneric și-l făcură să tremure, mai întîi de bucurie, iar după aceea de nerăbdare... Busuioc avea să fie căutat și trimis la el, să-l schimbe! Cît o mai fi ceasul?... Zece fără douăzeci... Își privi cu atenție mîinile pătate de unsoare și rugină și se strîmbă. Le frecă de poala bluzei și iar le șterse, amărît că tot mai rămîne... Zece fără un sfert... Gîndindu-se la Busuioc, neliniștea îl tulbură din nou și se trezi blestemîndu-i fioros pe toți ușernicii din lume, care nu stau pe la casele lor ca să poată fi găsiți...

Aproape mecanic, coborî din nou cîrligul. Văzu de acolo, din înălțimea cabinei, mogîldețe învîrtindu-se pe lîngă vagonetul de sub cîrlig și iar îi veni în gînd să-și ia tălpășița. Ce-i păsa lui, dacă vor intra toți la încurcătură? Hm... Ia stai, frate, adică cum vine asta „ce-i pasă"? Chiar așa să fie, că n-o să-i pese de loc? Macaraua lui dădea de lucru și celor de jos, și celor de sus. Dacă se oprește... Dacă fuge el, rămîn toate baltă.

Apăsă pe sonerie și cablul se zgudui, ridicînd greutatea. În definitiv, ce vină are el? Și-a făcut el cele opt ore? Și-a făcut! Are cineva ceva de zis? Nimeni, nimic! Și dacă se oprește munca, din cauza lui se oprește? Nu! Din cauza oricui, numai dintr-a lui nu. Așa că... Stinse ca un vinovat becul din cabină. Brațul macaralei era îndreptat acolo, deasupra zidurilor. Pînă ce or să desfacă ei planșeul, el o să fie departe și n-o să le mai audă mustrările și dojana.

Deschise încet ușa și ieși pe platformă. De la înălțimea aceea șantierul se vedea pînă spre margini, puternic luminat de zeci de reflectoare și sute de becuri. Se strînse de frig și-și încheie nasturele de sus al salopetei. Nu mai zăbovi și apucă strîns în mîini barele de sprijin ale scării. Bîjbîi în gol după prima treaptă și, după ce-o găsi, începu să coboare cu repeziciune.

— Măi adormitule, da' ce-ai pățit tu astă-noapte, măi? — strigă supărat maistrul Vasiliu.

Colț încremeni, spînzurat în văzduh.

— Măăă! N-auzi? Mută o dată cîrligul...

— Da' ce-o fi cu macaragiul, fraților? — se auzi altă voce.

— Cooolț!

— Măi Colț! Nu ne ține degeaba, ce dracu'! — răcni și un vagonetar.

Colț tremura, lipit cu obrazul de fierul rece. Îi era sufletul sfîșiat și strigătele muncitorilor îl loveau ca niște bice. Prin fața ochilor i se învălmășeau chipurile neliniștite ale muncitorilor cu cele ale prietenilor și al Mariei, al Mariei lui dragi, care creștea mereu, tot mai luminos, pînă ce-i potoli zbuciumul și-l făcu să coboare mai departe. După cîteva trepte se opri brusc, ca strigat de undeva, și ridică plin de sfială capul... Auzi, sau i se păru că aude, acolo, sus, ca o părere, fîlfîitul steagului de fruntaș în muncă... În același timp pătrunse — plin de dulceață — și un glas de departe, care-l chema stăruitor, îndemnîndu-l să coboare. Se mișcă ca în vis și, de pe ultima treaptă, sări pe pămînt.

— Dar ce-i cu tine? — auzi un glas în spate.

Colț tresări și întoarse fulgerător capul... Maistrul Vasiliu. Lîngă el deslușì niște umbre și înțelese că-s muncitorii...

— Tocmai voiam să mă urc la tine, să văd ce-i... — spuse maistrul mai departe.

Era atîta nedumerire în glasul lui, încît Colț crezu că amețește. Cum, el nu știa că tura lui se terminase?

— De ce m-am dat jos? Asta-i bună!...

— Păi da: de ce? Nu ne-a fost vorba să ții locul lui Cristea?

— Vorba? — îngînă palid Colț. Oare mai poate fi vorba de ceva, cînd ești ținut de la o bucurie?

— Aha... Înțeleg. Știu ce-i cu tine... — mormăi Vasiliu, coborîndu-și ochii. Dar... dacă mi-ai da voie, ți-aș spune și eu o vorbă, măi Colț. Ce fel de bucurie ai mai avea, dac-am rămîne în urmă cu planul?

Macaragiul își duse amîndouă mîinile la obraz, să-i stingă de dogoare.

— Măi! — țipă el. La mine nu se gîndește nimeni? Chiar nici unul? Nimeni n-a mai fost ca mine?

— Ia-o domol, Colț, că n-ai dreptate! Toți ne-am gîndit la tine și ne pare rău, să ne crezi... Dar cînd pretinzi dragoste, arată dragoste! Tu te-ai gîndit la tine și-ai uitat o sută! Dă-ți seama, doar ești utemist! Tu vezi și singur că nu putem mișca un deget fără macara... Rămîi mai departe și ajută-ne!

Maistrul cunoștea ce sărbătoare are Colț în seara aceea... Se simțea tare stingherit că-i propune băiatului să renunțe la o bucurie. La 23 de ani, pui mare preț pe sărbători din astea — știa el. Pe de altă parte, angajamentul luat pentru terminarea construcției nu suferea nici măcar o oră de întrerupere! Se uită la el... Dădu să-i vorbească, dar rămase cu vorba-n gît, căci Colț întoarse spatele și-o rupse la fugă printre două vagonete goale. Cîțiva muncitori se luară după el, disperați, dar strigătul maistrului îi opri:

— Lăsați-l, măi! N-are nici un rost...

După ce ieși la drum, Colț porni grăbit către casă. Depăși doi oameni care cerneau pietriș, trecu și de huruitul betonierelor, pînă ce-i ajunse la ureche un bîzîit cunoscut de electromotor. Înălță ochii și înghețâ. La cîțiva pași de el zări o uriașă macara-turn, cu vîrful topit în întunericul nopții. O scîndură prost așezată îi arăta că se găsea pe locul sectorului 2... Sectorul 2... Sectorul 2... Ce știa el despre numărul ăsta? De unde-l cunoștea atît de bine?...

Tîrîi strident o sonerie și de sus, din direcția cabinei slab luminate, veni un strigăt supărat:

— Măi gulă-cască, da' de cîte oli să te sun ca să-nțelegi? Fugi de sub cîllig!

Colț se dădu împleticit înapoi. Numai Dumitru vorbea așa peltic, macaragiul pe care-l chemase chiar el la întrecere... Atunci sectorul 2 nu putea fi decît... sectorul cu care erau ei în...

Ca mușcat, tînărul sări într-o parte și porni să alerge înapoi, grăbit să urce cît mai repede la comenzi, pînă ce n-apucă celălalt să mai ridice vreun planșeu. Un zid lung de cărămizi îl făcu să turbe și capul îi sună de vorbele secretarului: „Macaraua lor lucrează, tovarășe Colț"... Alungă gîndul, dar un altul, și mai ascuțit, îl făcu să geamă... „Cui lași o sută de oameni?" Sări o groapă, se împiedică prin nisipuri și iuți și mai tare fuga, să nu se mai știe sfichiuit de aripile negre ale altor vorbe... „Ce faci cu betonierele oprite, cu transportoarele oprite și cu stațiile de mortar înghețate?" Gîfîind, dar fericit că-și văzuse macaraua, se opri pentru o clipă. Nu auzea nimic. Rar de tot, pe alte drumuri, huruiau vagonete și claxonau mașini, dar pe sectorul lui nu adia nici vîntul... Din cîteva sărituri, ajunse treptele și le urcă într-un suflet, cu buzele mușcate pînă la sînge. Asta numai el o făcuse... Întinse piciorul și țîrîi prelung, neîntrerupt, pînă ce văzu mai multe umbre ieșind de prin vizuini de umbră.

— Ce mă lași cu cîrligul gol, măi frate? — urlă el în jos.

Îi răspunse un chiot și mai multe glasuri se chemară unele pe altele, înapoi la lucru. Colț le ascultă absent un timp, apoi aprinse lumina și răsuci — gol la suflet — controlerul...

Ora 1 dimineața. Înviorat de frig, jucînd pe loc ca să-și dezmorțească picioarele, Colț manipula controlerele, cu mînecile salopetei trase peste degete, să nu-i înghețe la atingerea cu oțelul.

Îi era frică să se gîndească ce vor crede prietenii și Maria despre el. Un palavragiu, un neserios... Invită oamenii la masă și el lipsește... Halal! Oare ce-o să le îndrugă? Ce-ar putea să inventeze? Dar o să le spună adevărul; o să le spună totul: cum nu i-a venit schimbul, cum nu putea să lase macaraua fără om și așa mai departe. Dacă o să-l înțeleagă, bine; dacă nu... înseamnă că trebuie să se mai gîndească la alegerea prietenilor. Nu și-ar fi iertat niciodată să știe că din cauza lui s-au oprit din lucru zeci de oameni. Dar ei, oare or să-l înțeleagă?!...

— Hei, Cristeo! — se auzi răgușit glasul inginerului.

— Ei! — răspunse.

— Mută macaraua către betonieră și ți-oi spune eu cînd să stai.

— Bine. Am înțeles.

Puse mîna pe controlerul de translație și-l învîrti cu greu. Uriașa macara se zgudui, fierăria începu să tremure și tînărul mecanic simți mișcarea lină a turnului imens către capătul celălalt al construcției. Inginerul, care lungise pasul înainte, se întoarse și făcu un semn. Colț stopă. Era ora patru.

— Cristeo, am venit, mă!

Colț crezu că n-a auzit bine. Deschise ușa, ieși pe platformă și căută obosit cu ochii printre șepcile și căciulile muncitorilor.

— Cine strigă?

Nu-i răspunse nimeni. Dădu din umeri și se grăbi înăuntru, să scape de vîntul friguros al dimineții. Apoi auzi un zdupăit greu pe scara de fier și ieși din nou pe platformă.

— Hei! Tu ești, Ioane? Da' ce cauți aici? Cristea-i înăuntru? — întrebă plin de mirare Busuioc.

— Nu-i, nea Busuioc — răspunse moale, dar cu un fior de mîndrie, Colț. I-am ținut eu locul, că n-a venit.

— Cum se poate una ca asta, măi băiete? Și ai făcut tu două schimburi, unul după altul?

— După cum vezi, nea Busuioc...

— Bravo, băiatule! — îl bătu pe umăr mecanicul. Dar n-ai aflat ce-o fi cu Cristea?

— Cu el nu-i nimic, dar nevesti-si nu știu cum i-o fi, că a născut...

— Uite că asta-i bună... Și cine te-a pus pe tine în locul lui? Inginerul?

— Nimeni, nea Busuioc. Am stat eu, ca să nu se întrerupă munca.

— Phii! Păi tu ești de aur, măi băiete! Cred c-ai înghețat tot, hai? Fugi, fugi acasă și bea un ceai fierbinte, înțelesu-m-ai? Haide, fugi!

— Fug, nea Busuioc, fug. Salut!

Pînă acasă, o ținu într-adevăr tot într-o goană. Găsi lumină. Deschise ușa și văzu masa de petrecere încărcată cu toate bunătățile, fără ca ceva să fi fost atins. Paharele străluceau cu șervețelele înăuntru, sticlele de vin ședeau nedesfundate... I se strînse inima și capul îi căzu.

— Te-ai întors, Ionuț? — auzi glasul maicăsi, care intrase pe nesimțite.

— M-am întors, mamă... — spuse el, cuprins de sfială. Ai să mă certi? N-am fost de vină...

— Știu, știu, dragul mamei. A venit Petruț pe aici și mi-a spus tot. M-a felicitat pentru tine...

— Dar oaspeții, mamă... oaspeții ce-au făcut?

— Au închinat toți cîte un păhărel de țuică pentru tine și vin din nou, deseară...

— Adevărat?...

Vru s-o strîngă în brațe de bucurie, dar deodată încremeni, cu gura căscată: ochii i se închiseseră pe jumătate și, după ce răsuflă scurt de două ori, trăsni un strănut, de zbîrniîră geamurile...

Și mama alergă să-i aducă un ceai fierbinte. Cu rom!...

SCRIITORI ȘI CĂRȚI

V. Em. Galan
BĂRĂGAN *)

Romanul „Bărăgan" se numără printre cele mai remarcabile creații literare din ultimul timp, îndeosebi prin valoarea artistică a prezentării — în primul volum — a evoluei centrale al operei, Anton Filip, prototip al muncitorului comunist, angajat în lupta pentru transformarea socialistă a agriculturii noastre.

Cititorii primului volum își amintesc că Anton Filip izbutise să înlăture banda de sabotori și afaceriști, de foști moșieri, legionari și chiaburi, pe mîna cărora încăpuse gospodăria agricolă de stat din Lespezi (Balta Ialomiței) și reușise să facă din această unitate economică un post avansat pe frontul construirii socialismului la sate, prin întărirea grupei de partid, prin mobilizarea celor mai capabile forțe ale gospodăriei, prin formarea unui tineret entuziast, pătruns de spirit partinic. În al doilea volum, acțiunea se deplasează în sat, peste apa Borcei, deoarece gospodăria agricolă de stat începe să-și aducă aportul la constituirea primei gospodării agricole colective din acele părți. De aceea și perspectiva epică e schimbată, trebuind să reflecte larga desfășurare a luptei de clasă la sate în etapa de început a acțiunii de colectivizare.

Romancierul relevă cu îndemînare cîteva din particularitățile acestei etape noi în lupta pentru construirea socialismului. Anton Filip, ca și ceilalți comuniști de altfel, este acum un om politic mai matur, cu o experiență organizatorică îmbogățită, capabil să ducă o amplă ofensivă și să zdrobească cu prîcepere și fermitate desperatele atacuri ale dușmanului. Deși continuă să influențeze în bună măsură desfășurarea evenimentelor, Anton Filip nu mai apare acum în primul plan al acțiunii, acest loc fiind ocupat de masele țărănești, îndeosebi de tineretul sătesc, educat de partid. Lupta împotriva dușmanului are o amploare deosebită nu numai prin numărul și mărimea forțelor angajate, dar și prin organizarea temeinică, multilaterală, a acestora. În bătălie, dușmanul aruncă rezervele pe care le socotește ca fiind cele mai capabile: criminalul de război Tiberiu Erhan, ascuns undeva prin împrejurimi (care, deși nu apare direct, își face simțită prezența), odiosul pseudo-Berijan, fals delegat al Ministerului Agriculturii, travestit în comunist ilegalist; tînărul zănatic Nuțu, zis „Bibănelul Prepeștiucii", fiu al ticălosului și jalnicului președinte de comitet provizoriu Erhan, și alții. Agitația „anticolhoznică" a acestora este demascată și înfrîntă de masele țărănești, mai ales datorită capacității politice a comuniștilor, care știu să mobilizeze masele pentru justa aplicare a liniei partidului. Acest al doilea volum al romanului marchează, de fapt, o etapă scurtă, tranzitorie, de pregătire a înființării gospodăriei agricole colective din sat; de aceea, cititorii așteaptă cu nerăbdare volumele următoare, care vor oglindi victoria deplină a forțelor socialiste.

Concentrînd la maximum acțiunea, scriitorul îi sporește intensitatea dramatică, pune mai bine în evidență conflictul central, relevă cu deosebită ascuțime aspectele esențiale ale luptei de clasă pe plan politic, social și economic. Epicul își însușește astfel elemente ale dramaticului, dovedindu-se capabil să reflecte mai profund tensiunea înaltă a momentului respectiv. Și de astă dată e vizibilă înclinarea scriitorului de a înfățișa realitatea sub latura ei rațională și mai puțin sub latura ei emoțională, modalitate care tinde să pună într-o lumină mai puternică conflictul politic. Astfel, în construirea personajelor, scriitorul e preocupat să înfățișeze nu atît aspectele psihice și emoțional-afective, cît mecanismul procesului logic-rațional; de aceea, personajele lui apar ca fiind mereu angajate în acțiune în chip rațional, într-o stare de permanentă luciditate. Conflictele sînt astfel ridicate din zona joasă a unor stări de conștiință primare, elementare, în sfera înaltă a raționii clare și distincte. În această perspectivă, socotim că profesorul inginer Cristescu e zugrăvit fals în roman, deoarece datele biografice și psihologice comunicate de autor nu justifică comportarea stranie a personajului. E drept că, în acest mod, V. Em. Galan reușește să înfățișeze realitatea cu deosebită ascuțime ideologică, dar nu izbutește în același grad să prezinte și imensa varietate a formelor și culorilor vieții. S-ar mai putea obiecta autorului stilul prea intelectualist, lipsit de spontaneitate și naturalețe, din primele capitole ale cărții; din fericire, pe măsură ce autorul însuși descinde în mijlocul amplei acțiuni, stilul acesta cedează, dobîndind naturalețea, sobrietatea și claritatea cu care ne-a deprins V. Em. Galan în cele mai valoroase scrieri ale sale. De astă dată, se observă și o grijă sporită pentru folosirea artistică a cuvîntului.

Desigur că în cele prea puține rînduri din această prezentare nu se poate analiza arta literară a lui V. Em. Galan. Romanul „Bărăgan", îndeosebi acest al doilea volum, comportă analize ample, așa cum cere oricare operă valoroasă.

Pompiliu CARAIOAN

*) Vol. II. Editura Tineretului — 1959

O PICĂTURĂ DE CERNEALĂ

SALTUL ÎN CIVILIZAȚIE

de Mircea ȘERBĂNESCU

Chiar și după ce măreția sumbră a Cheilor Bicazului (unde munții par că se bat în capete, ca-n minunatele basme ale copilăriei) mă impresionase adînc, tot mai găseam rezerve de entuziasm, pentru că viața cea nouă a Moldovei îmi scotea într-una în cale surprize. Bicaz, Săvinești, Roman, Țibucani, Borzești, bogat itinerar pentru un călător însetat de nou!

Păstrez două momente semnificative.

Sub cleanțurile sure și sub cuimile înverzite ale munților, nu departe de Bicazul cel nou, socialist, dormea de mulți ani, de foarte mulți, acest drum îngust și bolovănos. Acum, niște mașinării uriașe (macarale, excavatoare), montate pe roți groase de cauciuc, se opintesc din motoare la deal. E secolul nostru; e Revoluția în acțiunea de schimbare a feței patriei! Ideea se luminează incandescent prin contrastul pe care-l creează două sau trei căruțe, trase de cîțiva mărunți de munte, strecurîndu-se, cu șfiicîune parcă, pe lîngă cologii tehnicii contemporane. Imaginea e concludentă pentru ceea ce a fost țara de ieri și ceea ce este țara de azi.

Tot prin contrast, am înțeles mai bine și adîncile transformări sociale, care luminează și în Țara Moldovei. Era la Borzești, la uzina termoelectrică, inima unui uriaș combinat industrial, în parte realizat, în parte pe cale de realizare. Sîrguiam să notez date tehnice, nemulțumit că oamenii erau foarte puțini, așa cum se pare că sînt în general în uzinele moderne cu o automatizare înaltă. Tînărul inginer care ne conducea se străduia să ne facă să înțelegem și mai bine complexul acesta, care furnizează nu numai curent electric, ci și abur industrial. În cele din urmă, ne-a oprit în treacăt lîngă un volan metalic dintr-un lung șir de asemenea volane metalice și ne-a spus simplu, simplu de tot:

— De aici se dă abur pentru caloriferele din oraș...

În apropierea Borzeștiului s-a construit o foarte civilizată așezare muncitorească. Sînt case înalte, albe, suple, cochete, cu geamuri multe sclipind în soare. Înăuntru — calorifer. Și deodată gîndul mi s-a întors la bordeiul pe care-l văzusem cu o zi înainte la intrarea într-un sat. Bordeiul — rămășiță și simbol al trecutului de neagră exploatare burghezo-moșierească! Ce lung drum de aici pînă la locuința modernă a muncitorului în socialism. Drum care trece cu necesitate prin Revoluție și este luminat de ea peste timpuri...

VICTOR TULBURE: „EU NU CÎNT CĂ ȘTIU SĂ CÎNT" *)

Fiecare nou volum al lui Victor Tulbure vine să întregească și să statornicească coordonatele specifice ale scrisului său, concretizate în ceea ce aveau ele esențial încă de la apariția, cu unsprezece ani în urmă, a primei lui culegeri de versuri, „Vioara roșie".

Lui Victor Tulbure îi place adeseori să-și definească arta sa poetică și să vorbească despre menirea sa ca scriitor militant, sub steagul partidului clasei muncitoare. Poetul se consideră un ostaș al luptei, se vrea „un bun agitator", el nu se simte „sorocit". „tălmaci" și momentan nici nu-și face griji dacă este „sau nu poet"; „grija" principală este „lupta aspră cu dușmanii". Lîngă „fluier", poetul la cu el „securea", iar în cuvintele sale a turnat „fontă", „oțel" și „piatră".

Urmînd asemenea angajamente, Victor Tulbure se străduie a fi nu un simplu cronicar al victoriilor noastre pe drumul socialismului, ci un luptător, un participant activ la marile bătălii ale poporului. Versul său are, de aceea, în primul rînd, un caracter de chemare, de manifest, o înfățișare programatică. El arată ce avem de făcut, ce trebuie realizat, sădește îndemnuri și se contopește cu bucuria generală a muncii creatoare. Tulbure afirmă nelncetat ideea că versul său izvorăște din elementele naturii renăscute, din optimismul însuflețit al maselor, din certitudinea victoriei socialismului: *„În firele de sîrmă ce leagă sat de sat / Acum, să-și facă harfă poetul e chemat / Și flaut să-și aleagă din codrul de furnale"*.

Sensibilitatea poetului se caracterizează în special prin surprinderea acelor aspecte ale vieții care prezintă suculență și plenitudine. El este poetul roadelor bogate; grînele, holdele apar în versurile sale deosebit de frecvent, ca și pîinea, oalele pline cu vin, ferestrele luminate, focurile din cuptoare. Poezia lui Tulbure este dinamică, elementele lumii înconjurătoare sînt în permanentă mișcare. În „Însemnarea călătoriei mele", de pildă, chiar atunci cînd vizitează muzee, locuri istorice, poetul descifrează viața de altădată, vede oamenii care au populat aceste locuri, îi simte, pare că stă de vorbă cu ei. Aceasta e o caracteristică prețioasă a poeziei sale, care îi conferă și plasticitatea ei deosebită. Poezia lui Tulbure este iubită de cititori și pentru alteeva: pentru forța agitatorică a unora din versurile sale, pentru pasiunea cu care scriitorul vorbește în numele celor mai scumpe idealuri ale omenirii.

Sînt în acest volum cîteva poezii închinate păcii, scrise cu o vigoare și o căldură ce pătrund în inima cititorului și îl fac să vibreze

Dar nu-i mai puțin adevărat că Victor Tulbure nu menține această incandescență la nivelul mereu dorit. Cuptoarele poeziei sale nu ard permanent la aceeași tensiune artistică, poetul înlocuind uneori vîlvătaia adevărată cu focuri spectaculoase, dar trecătoare, de artificii. (Vezi poeziile „Pom în lumină", „Eră a luminii", „Harfă", „Ca aerul și apa"). Există de asemenea în poezia lui Tulbure și o tendință vizibilă spre un decorativism rural, spre o viziune pe alocuri idilizantă a realității și spre verbozitate.

Am vrea ca poezia lui Victor Tulbure să fie tot atît de plastică și atunci cînd vorbește de „orga-al cărei vuiet îi dau hidrocentrale", ca și atunci cînd se încîntă de privighetorile „sub luna plină".

Dar în ciuda acestor obiecții, volumul de față aduce un buchet de versuri pline de sevă, străbătute de patos revoluționar, pline de optimism și încredere în victoria socialismului.

Val. RÎPEANU

*) Editura Tineretului — 1959

— Am început să-mbătrînesc!

Desen de V. CRIVĂȚ

— Apropo! Ce se aude cu repartiția pentru autoturisme?

Desen de Motty ASLAN

CU SARE

CUM AM DEVENIT SOȚIE IDEALĂ

POVESTIRE TRAGICĂ

Ca toate ideile geniale, ideea de a deveni soție ideală mi-a venit pe neașteptate, exact în clipa în care îmi devenise necesară pentru restabilirea armoniei căminului. Raționamentul meu era simplu: cînd contradicțiile dintre soți sînt generate de defectele amîndurora, singura soluție salvatoare este ca măcar unul dintre ei să încerce a atinge perfecția, pentru ca prin forța exemplului său să-l contamineze și pe celălalt. Și cum soțul ideal este o utopie — date fiind rămășițele feudale din conștiința bărbaților, care mai persistă chiar și în condițiile socialismului — am ales ocaziă variantă, pe aceea a soției ideale, ceva mai viabilă în virtutea aceloraș rămășițe, concretizate prin spiritul supunerii oarbe față de soț. Aveam însă s-o abordez într-un chip nou, cam nătrușnic, după cum se va vedea mai jos.

Mai întîi, m-am apucat să studiez sfaturile tuturor celor de la care speram să pot învăța ceva — ale gastronomilor, eticienilor, pediatrilor, juriștilor, poeților și redactorilor rubricilor feminine din reviste. Am ajuns repede la concluzia că, în general,

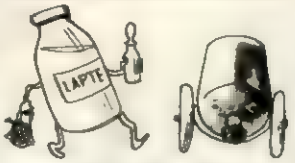

gastronomii (în regim, eticienii nu sînt întotdeauna cumpătați, pediatrii n-au copii, juriștii sînt divorțați, poeții sînt părăsiți de muze, iar redactorii rubricilor feminine din revistele săptămînale par a fi indecoșbțe bărbați. De aceea am început să stau de vorbă cu o mulțime de vecine din bloc și din cartier, bineînțeles, fără ca Gigi să știe ceva, pentru că, uitasem să vă spun, planul meu era strict secret.

Am pornit deci la fapte. În scurtă vreme m-am calificat în problemele aprovizionării. Cunoșteam orele de serviciu ale tuturor unităților comerciale din cartier. Știam la ce oră se distribuie laptele, carnea, ghea-ța, unde se găsește săpun de rufe de 6,40 lei, cicoare, D.D.T, telemea; în fiecare dimineață făceam turul magazinelor Aprozar, Pîine, Alimentara; după-amiaza dădeam o raită prin piață după trufandale pentru

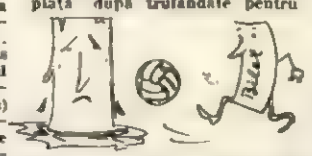

copil. Apoi mă repezeam pînă la Aragaz, I.A.L., cizmar, treceam pe la casieria Filarmonicii (Gigi iubește muzica), pe la casa de bilete din str. Ion Vidu (Gigi se omoară după meciuri), pe la farmacie (Gigi suferă de dureri de cap) și apoi îmi luam copilul de la creșă. După ce-i dam de mîncare și-l culcam, mai alergeam cîte un ciorap

cusem un nasture sau călcam pantaloni.

Pe la zece seara venea și Gigi. Venea bineînțeles de la un antrenament sau de la vreo ședință. Cîteodată, cînd încercam să-i sugerez că am putea apela la mama-soacră să mai rămînă din cînd în cînd cu copilul, pentru ca să putem ieși seara împreună, Gigi îmi aducea un argument invincibil: „Nu pot admite ca mama să-mi crească copilul; nu pot s-o transform într-o sclavă; scoate-ți din cap aceste rămășițe feudale". Eu tăceam, înghițeam și-mi vedeam mai departe de

gospodărie, cumpărături, cămin, cizmar, I. A. L. și Aragaz. În orele libere mă ocupam de serviciu.

Am dus-o așa cîtăva vreme. Îmi băgasem în cap să aplic metoda convingerii prin fapte, așa că nu mai suflam o vorbă. Așteptam ca Gigi să observe — fără ca eu să-i atrag atenția — că în comportarea mea survenise schimbări esențiale.

Mi se dusese vestea în tot cartierul. Calitățile mele gospodărești erau cunoscute și recunoscute pe o rază de patru stații de tramvai. Vecinele începură să mă viziteze ca să-mi ceară sfaturi practice și rețete de bucătărie; delegații Sanepidului rațional mă rugară să-i ajut ducînd muncă de lămurire printre gospodine, ca să nu mai arunce gunoaiele în balcoanele altora sau în curțile interioare.

Cuvinte încrucișate : MUZICA

ORIZONTAL: 1) „Dragoste de ...", operetă de Lehar — Cunoscută romanță de Mia Braia. 2) Titlu de înaltă prețuire acordat cîntăreței de folclor Ioana Radu — Instrument muzical cu coarde și claviatură. 3) Operă de Dalayrac... — ... Și alta de Massenet. 4) „Din cauza...", melodie de Ion Vasilescu — Gamă muzicală. 5) Localitate în Elveția — „Slăvim o... nouă", cîntec de Ion Chirescu — Suria Udrea. 6) Compoziție solemnă pentru cor și orchestră — „Te...", melodie de Gheraae Dendrino, cîntată de Gaby Pascu. 7) Tenorul urcă vocea — Sodiu — Bucată muzicală pentru o singură voce sau instrument. 8) Editură de stat — În capătul țițorei — Maiul mării. 9) Notă muzicală — Acela (pop.). 10) Celebru compozitor german, autorul Concertelor brandenburgice — „Ivan...", operă de M. Glinka. 11) Vînd cărți vechi — Merge cu... la... la. 12) Nume masculin — „... spaniolă", titlul unei opere de Maurice Ravel — „Cînd cade primul fulg de...", melodie de Aurel Giroveanu.

VERTICAL: 1) Interval de trei note muzicale — Autorul cîntecului „Repetiție de uvertură" (Radu). 2) Notă muzicală inversată — Sine qua-non-ul viorii — ... Roja Vasiliu, solistă de la Opera de Stat din Cluj. 3) Specie muzicală — Instrument muzical popular — Documentele... operelor. 4) Melodie... agricolă — Clar și precis — Interjecție. 5) Compozitor spaniol, autorul suitei „Cîntece din Spania" — Vasile Timiș — Sine — Început de concert. 6) Bariton român (as—u) — Fluviu în Germania. 7) Început de vals — Cîntat (mold.) — Strigă de bucurie. 8) ... de zăpadă", operă de Rimski Korsakov — Păcăliți (fig.). 9) Gen muzical — Sare! 10) Operă de Verdi — Cîntece de dragoste. 11) La intervale mari — Notă muzicală... pe întinsul oșoarelor — Vechi instrument muzical. 12) Operetă de Filaret Barbu (2 cuv.).

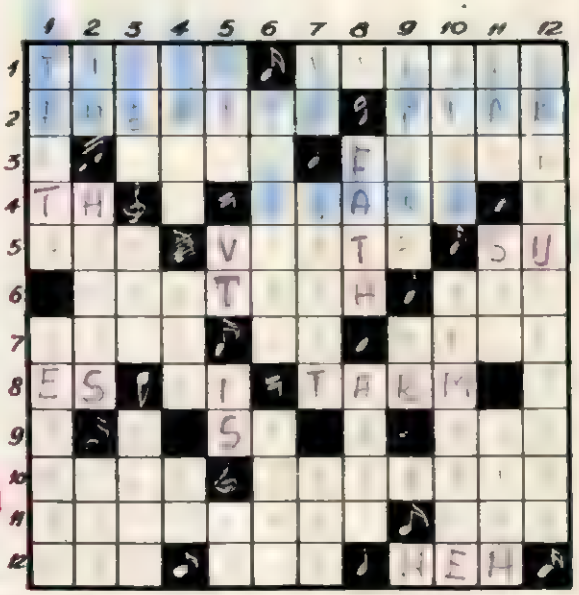

SPECTACOLELE

„O noapte furtunoasă"

Și PIPER

Cîteva vecine, văzîndu-mă ieșind zilnic cu copilul în parcul din colțul străzii, mă rugară să am grijă și de copiii lor, ceea ce acceptai cu dragă inimă, fiindcă sînt o persoană iubitoare de copii.

Toate au mers așa pînă cînd într-o zi văzui un anunț pe afișierul căminului cultural din cartier:

> Joi 20 decembrie orele 18
> tov. C. Ionescu
> va conferențiia
> despre
> „Cum am devenit
> soție ideală"

C. Ionescu? Nu cunoșteam pe altcineva cu acest nume în cartier. Deci, nu putea fi vorba decît de mine. M-am repezit pînă la deputat și am aflat că într-adevăr mă programaseră să

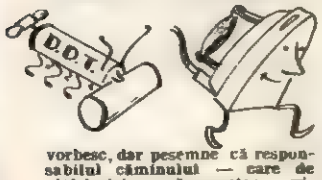

vorbesc, dar pesemne că responsabilul căminului — care de altfel nici nu mă cunoștea — uitase să mă anunțe din timp. Nu m-am supărat, fiindcă, pe de o parte, în ultima vreme, de cînd cu schimbările din viața mea, mă dezobișnuisem să mă mai supăr, iar pe de altă parte fiindcă nu aveam intenția să mă pregătesc cine știe cît: nu găseam necesar să impodobesc conferința cu savante incursiuni în istoria căsătoriei sau cu considerații despre egalitatea dintre soț și soție în căsnicia contemporană, ci aveam de gînd să-mi povestesc pur și simplu experiența, viața. Îmi exprimai doar rugămintea ca să i se trimită și lui Gigi o invitație.

În sfîrșit, soseși și ziua conferinței. Plecai de la serviciu exact la ora trei, trecui pe la creșă, lăsai apoi copilul în grija unei vecine, mai făcui vreo cîteva mici drumuri la Alimentara, la Aprozar, la farmacie și ajunsei la ora fixată la cămin.

Sala era arhiplină. Într-un colț, nu departe de intrare, Gigi își dezlega jocul de cuvinte încrucișate din „Informația Bucureștiului".

Mă așezai pe un scaun din apropierea scenei și așteptai începerea adunării. În sfîrșit, directorul căminului apăru congestionat pe scenă și, în timp ce-și tampona fruntea cu batista, se adresă publicului:

— Dragi tovarăși, cu părere de rău vă aduc la cunoștință că... din motive tehnice, conferința nu va mai avea loc. Tovarășa care trebuia să vorbească nu s-a prezentat...

Ca dintr-un resort, țîșnii de pe scaun:

— Dimpotrivă, sînt aici, gata să iau cuvîntul — apucai eu cu semeție, rotindu-mi privirile prin sală, pentru a savura efectul intervenției mele.

În sală se stîrni rumoare. Se auziră întîi cîteva risete și apoi lumea izbucni în aplauze. Mărturisesc că a fost pentru prima oară în viața mea cînd am primit aplauze înainte de a mă produce.

Directorul căminului avea o figură jalnică. Tamponîndu-și fruntea transpirată, mă întrebă cu gîtlejul parcă sugrumat de lacrimi:

— Doar n-o să pretindeți că dv. sînteți *tovarășa* Ionescu din strada Toamnei nr. 21?

— Nici nu vreau să spun așa ceva — îi răspunsei. Eu sînt *tovarășul* Ionescu din str. Toamnei nr. 214. (Și într-adevăr eu eram!)

— Și de ce vreți dv. să țineți conferința?

— Pentru că eu am fost programat s-o țin.

Din nou rumoare și risete culminînd cu aplauze.

În sfîrșit directorul se adresă publicului cu o voce sfîșietoare:

— Mă rog, atunci, tovarăș... tovarășa... tovarășul... Ionescu va vorbi despre cum a devenit soț... soț... mă rog... soție ideală. Și către mine: Aveți cuvîntul...

Am vorbit fără întrerupere preț de vreun ceas și jumătate. De nenumărate ori am fost întrerupt de aplauze. După ce am

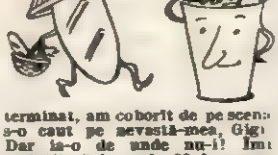

terminat, am coborît de pe scenă s-o caut pe nevastă-mea, Gigi. Dar în-o de unde nu-i! Îmi amintii că la orele 20 începeau semifinalele campionatului de box.

A. BĂDULESCU

P. S. În momentul în care dau la tipar spovedania de mai sus, aflu că scumpa mea soție a înaintat cerere de divorț. Motivele, pe scurt: neîndeplinirea îndatoririlor mele de soț.

Așa-mi trebuie! Cine m-a pus să devin soție ideală?!...

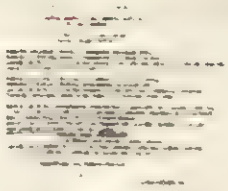

Facsimilul copiei certificatului cu pricina.

NEGRU PE ALB

Funcționarul de la primărie

Cu mult aș da să-l cunosc pe funcționarul de la primărie! ... Era în ziua de 22 ianuarie 1926. Venise la părinții mei să... (De unde să știu pentru ce venise, cînd nici nu eram născut?!) După ce află că părinții mei vor avea, exact peste două luni, un copil, le spuse din senin:

— Să știți că o să fie băiat și chiar azi vi-l înscr!

— Fugi, omule, cu cine vrei să-l înscri, cînd băiatul nici nu s-a născut? — spuse tata.

— Ascultați — zise funcționarul. Peste 4 ani, 7 luni și 9 zile, adică la 1 septembrie 1930, se va naște în alt sat o fată pe nume Ioana; se ciie soția fiului nostru, pe care-l veți boteza Ion.

Bătu palma cu părinții mei și plecă.

În aceeași zi — 22 ianuarie 1926 — înscrise în registrul stării civile la nr. 18 căsătoria lui Ion Mihai, fiul lui Vasile Mihai, cu Ioana Mimisi, fiica lui Ion Mimisi.

Și omul n-a greșit. Aflu eu, cît și nevastă-mea ne-am născut la datele fixate de el. În ceea ce privește căsătoria — încheiată în 1926 fără știrea noastră, pentru simplul motiv că încă nu ne născusem — nu ne-a mai rămas decît simpla formalitate a rostirii solemnului cuvînt „DA" în 1954.

De aceea aș vrea să-l întîlnesc pe funcționarul profet de la primărie; ca să-l întreb ce numere cîștigătoare vor ieși la Loto săptămîna viitoare. Iar dacă nu va fi chip să-l întîlnesc, măcar să-l văd pe tovarășul „SS. Indescifrabil" de la Sfatul popular al comunei Pitaru, care mi-a eliberat un certificat atît de năstrușnic. Poate că el e vinovatul — și nu năstrușnicul de la primărie...

p. conf. S. GRUIU

ÎNTÎMPLĂRI MICI DESPRE OAMENI MARI

Cunoscutul scriitor francez Prosper Merimee și-a publicat versurile proprii sub titlul „Antologia poeților din Balcani". Cînd s-a descoperit acest fals, una dintre cunoștințele lui l-a întrebat de ce i-a invocat tocmai pe poeții din Balcani, știind că poetul nu a fost niciodată în Peninsula Balcanică.

„Dar Dante? — exclamă poetul cu obidă. Dante a fost oare în infern?"

★

Scriitorul francez Alphonse Karr locuia lîngă vila prințului L., care se fălea cu o bibliotecă bogată. Într-o zi scriitorul avînd nevoie de o carte, trimise un curier la prinț cu rugămintea de a i-o împrumuta.

— Spune stăpînului dumitale — zise prințul — că din biblioteca mea nu poate fi scoasă nici o carte! Dar dacă vrea, poi să i-o pun la dispoziție aici, chiar și pentru o zi întreagă.

Peste cîteva zile, s-a întîmplat ca prințul să aibă nevoie de o cisternă-stropitoare și, în acest scop, trimise o slugă la Karr să ceară cu împrumut o stropitoare.

— Spune stăpînului dumitale — trimise vorbă scriitorul — că stropitoarea nu poate fi scoasă din casa mea. Dar o pot pune cu plăcere la dispoziția prințului chiar pentru o zi întreagă, dacă vrea, să stropească în grădina mea...

★

Alexander Humboldt, marele naturalist german, era de felul său cam zgîrcit la vorbă. La o seară, o veșnică de mască îl chinuia pe savant cu tot felul de întrebări. Printre altele, voia să știe cum se prind crocodilii. Humboldt, ca să-i potolească nesecata curiozitate feminină, îi răspunse:

— Nimic mai simplu. Nu-ți trebuie decît un ochean, o cutie de chibrituri goală, o penseță și un roman plictisitor. Vînătorul se așază pe mal ca să citească și, între timp, adoarme. Crocodilii ies din apă, citesc și ei din romanul plictisitor și, firește, adorm. Vînătorul, trezindu-se, se uită prin ochean ținut invers. Crocodilii apar atunci atît de mici, încît pot fi luați cu penseta și puși în cutia de chibrituri...

INSCRIPȚIE PE O LENTILĂ DE MICROSCOP

● Ca să nu rămînă în urma vremii, ceasornicul o luă înainte.

● O cheie s-a îngîmfat și a început să se creadă paspartu.

● O mînă dreaptă nu știa ce face stînga. Cînd a aflat, i-a propus să se spele una pe alta.

● Ciobul era plin de trufie; doar se trăgea din porțelan.

● La vraci veneau mulți bolnavi. Dar cînd se îmbolnăvea el însuși, se trata la spital.

● Cîntecul „Marinică" nu-l impresionează pe codașul din atelierul nostru. Pe el îl cheamă Vasile.

● Nu tot ce zboară este gînd.

● Șacalul ține cu hiena.

● E un căutător neobosit al noului: ciupește din ideile vechi ale altora.

● Toți muncesc, el strigă „hei-rup".

● Neghina se bătea cu pumnul în piept că e alături de grîu.

I. MIHĂILESCU

SĂPTĂMÎNII

Desene de Horia ȘTEFĂNESCU

„Gîlcevile din Chioggia"

„Doamna nevăzută"

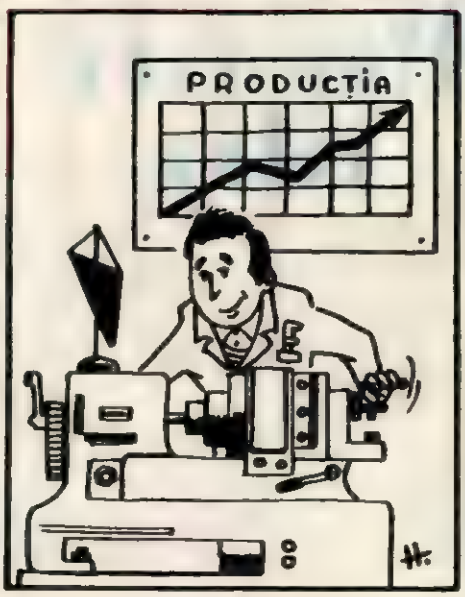

„Rețeta fericirii"

„Omul care aduce ploaia"

„Soțul ideal"

„Nota zero la purtare"

„Despot Vodă"

SFATURI practice

Lăptișorul de matcă și calitățile lui terapeutice

Mi-a căzut în mînă un studiu al profesorului sovietic V.I.Polkev asupra lăptișorului de matcă — asupra compoziției și însușirilor terapeutice ale acestui minunat produs al albinelor, pe care profesorul Francalancia de la universitatea din Firenze (Italia) îl numește „elixirul vieții".

Cum despre lăptișorul de matcă se vorbește mult în ultima vreme și la noi, am găsit interesant să extrag datele principale și să le împărtășesc și cititorilor noștri.

Lăptișorul de matcă este secreția cu care albinele-doici hrănesc larvele reginelor. Supus analizelor, s-a constatat că acest produs natural al albinelor este un aliment superconcentrat în vitamine, proteine, grăsimi, zahăr, substanțe minerale și hormonale, plus un anumit procent de substanțe nedeterminate încă, cu proprietăți elixirice. El conține, printre altele, o întreagă gamă a amino-acizilor indispensabili procesului de creștere, regenerare și funcționare a organismului. Iar ca vitamine, întreaga gamă B și în cantități mai mici A, C și E.

Cercetătorii care au studiat și experimentat acest produs natural al albinelor, printre care și Rinet, decanul Facultății de Medicină din Paris, afirmă că nu există nici un aliment pe lume care să reunească, într-un volum atît de mic, un conținut atît de prețios în substanțe nutritive, tonifiante și terapeutice.

Prin aplicarea lui la animale și la oameni, s-au constatat modificări stimulatorii ale metabolismului, s-au constatat vindecări rapide în cazuri de anemii, leucemii, hepatite, pancreatite, eczeme etc. S-au constatat, mai ales, efecte minunate în bolile de uzură ca: artritismul, guta, scortita, astenia, kerstracoza etc. Dar cea mai importantă acțiune pare să o aibă lăptișorul de matcă în regenerarea celulelor și stimularea acțiunii diferitelor glande. În acest scop el este studiat cu atenție, în momentul de față, în multe institute de fiziologie și geriatrie din lume.

Cu toate calitățile deosebite pe care le deține, pînă la o completă verificare clinică, cîmpul curativ al lăptișorului de matcă trebuie redus la limitele acțiunilor deplin constatate practic. Adică, dacă vrem să-l folosim, trebuie să ne limităm strict la dozajul și prepararea pe care ni le oferă, sub controlul Ministerului Sănătății, secțiile speciale ale unităților comerciale „Apicola". Îl găsim aici amestecat cu miere în proporție de 1 la sută, din care se ia cîte o jumătate linguriță (respectiv cîte 5 gr) dimineața, timp de 21 zile. Cura se repetă din trei în trei luni, iar efectul pe care îl observăm încă din primele zile ale acestei cure este o stare de bună dispoziție, de destindere, care te fac să ai mai multă poftă de muncă și de viață.

IOSIANA

În numărul viitor: Despre folosirea lăptișorului de matcă în cosmetică.

Poșta REDACȚIEI

MARCELA NEAGU — BUCUREȘTI. Pentru tenul dv. palid cele mai indicate culori sînt: bleu-marin, bleu-pal, gri și roz. Evitați în special verdele, care v-ar accentua paloarea, mai cu seamă seara, la lumina artificială. La înălțimea pe care o aveți, greutatea indicată este absolut normală, așa că nu trebuie să urmați nici o cură de slăbire. Dacă șoldurile vi se par prea dezvoltate față de bust, căutați să purtați totdeauna rochii pe talie și bluze sau jachete cu reveriri late.

OLGA V. — FĂLTICENI. Auziți atît de des pronunțat numele lui Julius Slowacki în posturile de radio poloneze pentru că în Polonia s-a organizat, începînd din luna aprilie, un an cultural consacrat acestui mare clasic al poeziei și dramaturgiei. Lucrările lui dramatice sînt jucate pe toate scenele teatrelor poloneze, iar versurile lui, recitate la toate posturile de radio. Manifestările omagiale au fost organizate cu prilejul împlinirii a 150 de ani de la nașterea și 110 ani de la moartea lui Slowacki.

GH. IVĂNESCU — TIMIȘOARA. Faimosul „Diamant albastru", despre care s-au scris atîtea legende, a existat într-adevăr. Avea 112 carate și se afla la început în comoara Mirelui Mogol din India, de unde a fost furat de un aventurier francez. A trecut, rînd pe rînd, în posesia lui Ludovic al XIV-lea, a Mariei Antoaneta, a lui Abdul Hamid și a unui miliardar american, Mr. Mac Lean. În cele din urmă, a ajuns în fundul oceanului, dus de ultimul lui posesor, acest Mac Lean, care s-a înecat pe bordul vasului „Athenia", torpilat de un submarin.

ANDREI PROCA — TG. OCNA. Aparatul pentru eliminarea paraziților radiofonici inventat de cercetătorul sovietic Stanislav Aleksandrov a fost prezentat deocamdată ca prototip în cadrul unei expoziții a Academiei de Științe din Moscova. El va intra însă fără întîrziere în producția industrială și probabil că-l vom avea în curînd și noi. Puțintică răbdare, deci, și aparatul dv. de radio va scăpa de paraziți.

ÎN BIBLIOTECA UNIVERSITĂȚII DIN CLUJ...

... se află, printre alte volume rarissime, o interesantă colecție de cărți care atrag atenția prin dimensiunile lor minuscule.

Privită fotografia alăturată: pe coperta unui volum de dimensiuni obișnuite au fost așezate zece cărți... liliputane. Printre acestea se numără: M. Eminescu - Luceafărul *(2,5)*, I. L. Caragiale — Versuri *(1)*, T. Arghezi — Poezii *(3,4)*, volumașe tipărite în țara noastră.

„Lexicon — cea mai mică carte din lume — 175.000 de cuvinte" *se intitulează (în limba germană) „cartea" de la nr. 8, care numără 465 pagini.*

Dintre cele două dicționare (6,9), cel mai mic din lume se pretinde a fi dicționarul englez-englez tipărit la Glasgow de D. Bryce. Dicționarul, care conține 384 de pagini (9), se păstrează într-o cutie de mărimea unui mărțișor, iar capacul este prevăzut cu o lupă cu ajutorul căreia se pot descifra literele.

Nemuritoarea operă a lui Dante, „Divina Comedie", a apărut în anul 1900 la Firenze, în editura G. Barbera. Volumul din fotografie este legat în piele și conține 656 pagini (7).

„Volumul" de la nr. 10 este o biblie tipărită la Glasgow în anul 1896 și are 876 de pagini cu nenumărate ilustrații. Bineînțeles că textul nu poate fi citit decît cu ajutorul lupei care însoțește cartea.

Fotografia de S. STEINER

ALIMENTAȚIA POPULAȚIEI ÎN ANUL 2000

Prin materialul de mai jos, răspundem tovarășei Eleonora Cosma, învățătoare în regiunea Baia Mare, care ne întreabă cum va fi hrănită populația pămîntului în anul 2000.

Peste 40 de ani, adică în anul 2000, pămîntul va avea de hrănit probabil cinci miliarde de oameni. Cum între timp suprafețele nu vor crește prea mult (deoarece paralel cu valorificarea unor pămînturi virgine, înțelenite sau degradate, se produc și scăderi prin amplasarea de noi așezări omenești și prin eroziuni), oamenii de știință sînt preocupați încă de pe acum de problema alimentației în viitor. Iată de ce pe ușile multor laboratoare a apărut o inscripție nouă: „Lucrăm pentru anul 2000".

Inițiativa nu e întîmplătoare. Ea a fost luată cu prilejul unor simpozioane științifice, la sugestia biologilor și agronomilor sovietici.

A lucra din vreme pentru anul 2000 înseamnă, pentru cei care se preocupă de hrana oamenilor, a elabora proiecte și a întreprinde necontenit acțiuni pentru lărgirea surselor de alimentație.

În esență, atenția cercetătorilor se îndreaptă spre trei sectoare de activitate, și anume:

1) Protejarea pămînturilor cultivabile de toate formele de eroziune;

2) Cucerirea de noi suprafețe cultivabile în deșerturi, în tundre, în pămînturi înțelenite și în zone de congelație permanentă;

3) Punerea mărilor la contribuție, sub formă de imense creșcătorii pentru dezvoltarea șeptelului acvatic.

Se știe că unele acțiuni în acest sens au și început, cum e aceea a desțelenirii pămînturilor virgine în U.R.S.S., în R. P. Chineză, în India etc., sau aceea a protejării solului de eroziuni, de inundații și de alte calamități ale naturii.

Dar paralel cu aceste măsuri practice, merg și cercetările de laborator pentru stimularea creșterii plantelor și a animalelor comestibile prin crearea de soiuri mai productive, ba chiar și pentru producerea anumitor legume pe cale de fotosinteză.

Față de rezultatele experimentale obținute, e sigur că într-un viitor nu prea îndepărtat, grație resurselor nelimitate de energie pe care le va poseda prin stăpînirea reacțiilor termonucleare, omul va putea construi vaste instalații de „fabricat" legume și cereale.

Așa că — departe de a fi îngrijorați de problema alimentării populației din anul 2000, cum fac unii pesimiști nepricepuți — sîntem, dimpotrivă, convinși că generațiile noului mileniu care va începe o vor duce chiar mai bine decît noi în privința aceasta. Nu numai pentru că noi ne ocupăm încă de pe acum de soarta viitoarelor generații, dar și pentru faptul că, probabil, ele vor trăi în comunism.

CE ESTE MÎNA MECANICĂ

Răspundem prin materialul de mai jos tovarășului Sloica Dumitru, elev la Școala medie tehnică din Timișoara, care ne întreabă ce este și la ce folosește „mîna mecanică".

E un fapt stabilit științific că orice mișcări, orice acțiuni conștiente ale corpului uman sînt determinate de curenți electrici emiși de creier. Mulți oameni de știință au încercat să capteze acești curenți și să-i dirijeze în scopuri precise, dar n-au reușit din cauza greutății de a-i selecționa. Pentru că un om poate foarte bine să lucreze, să fumeze, să vorbească și să gîndească în același timp. Deci, o multitudine simultană de curenți, din care nu-i poți izola pe cei care comandă o anumită mișcare.

Și, totuși, savanții sovietici Kobrinski, Șissina, Șetetin, Iacobson, Brido și Gurfinkel nu s-au lăsat impresionați de nereușita altora și au continuat experiențele pentru găsirea unei soluții de selecționare. Pentru aceasta, ei au părăsit centrul de emisie, adică creierul, și au lucrat pe punctele de retransmisie cele mai apropiate de mișcarea urmărită. Mișcarea unei mîini, spre exemplu, fiind determinată de travaliul mușchilor ei. Înseamnă că acești mușchi recepționează și transmit mai departe numai curentul destinat acelei mișcări. Prin urmare, cea mai mare greutate, acea a selecționării curentului urmărit, a fost înlăturată. Rămînea de rezolvat numai problema captării și dirijării acelor curenți.

Cu ajutorul unei brățări prevăzute cu electrozi și aplicate pe antebrat, dedesubtul cotului, savanții sovietici au reușit să capteze și să amplifice curenții mușchiului. Apoi, construind o mînă mecanică, ei i-au transmis acești curenți. Și — minune! — mîna mecanică a început să execute întocmai mișcările transmise de creierul operatorului. Același lucru l-au făcut cu un picior metalic și cu alte mecanisme articulate, corespunzător membrelor umane.

E ușor de imaginat ce aplicații practice poate avea această descoperire în folosirea protezelor, în reeducarea membrelor paralizate, în funcționarea pîlmînilor de oțel, în protecția oamenilor care muncesc pe mașini și în locuri primejdioase, dar mai ales în conducerea avioanelor cu viteze supersonice. Se știe că, printre alte obstacole în calea acestor zboruri, există și așa-numitul „zid al groazei", pe care și-l creează pilotul însuși, intrînd în panică și nemaifiind stăpîn pe mișcările lui în ritmul cerut de minuirea aparatului. Soluția pilotului-robot nu e cea mai bună pentru înlăturarea acestui obstacol, deoarece, în cazul unei întîmplări neprevăzute, un asemenea pilot nu poate reacționa ca un om. Or, mîna mecanică de care am vorbit mai sus poate executa cu rapiditate și precizie tot ceea ce-i comandă creierul pilotului, în cazul cînd mișcările normale ale acestuia sînt paralizate de panică.

Napoleon a fost superstițios...

Printre cei mai cunoscuți purtători de talismane a fost și Napoleon Bonaparte. El purta permanent asupra lui un inel „fetiș", pe care l-a lăsat moștenire urmașilor lui. Inelul nu avea nici o valoare, căci nu era nici de aur, nici de argint și nici nu era bătut în pietre scumpe, ci era pur și simplu „turnat" din plumb, avînd un „cap de mort", dar Napoleon credea că este înzestrat cu puterea magică de a-l feri de o moarte prematură. Napoleon III l-a purtat și el, iar apoi l-a moștenit fiul său. Dar, precum se știe, dinastia acestor împărați dictatori nu a putut fi salvată de la prăbușire, cu toate „măsurile" de acest fel pe care și le-au luat. Azi, inelul este păstrat printre giuvaerele vestitului muzeu „Luvru" din Paris, unde vizitatorii îl apreciază la justa lui valoare de curiozitate ce mărturisește una din slăbiciunile lui Napoleon.

De vorbă cu medicul

TURBAREA

Turbarea este o boală infecto-contagioasă dintre cele mai grave, produsă de un virus și transmisă omului de către animalele bolnave, în a căror salivă se găsește.

Se îmbolnăvesc de turbare câinii, pisicile, șobolanii, lupii, vacile, caii, porcii, oile. Câinele este însă acela care, în 90% din cazuri, transmite omului turbarea.

Contagiunea se face prin mușcătură sau prin zgîrietura cu ghearele murdărite de salivă ale animalului, dar pentru transmiterea bolii este suficient dacă labele animalului bolnav ajung pe o porțiune de piele unde există o simplă zgîrietură. Mușcăturile adînci ale feței și ale vîrfurilor degetelor sînt deosebit de periculoase.

Incubația obișnuită la om, adică perioada care se scurge din momentul mușcării și pînă la începutul bolii, este în medie de 40 de zile, dar poate varia între 15-90 de zile și chiar mai mult.

Bolnavul este la început trist, nu are poftă de mîncare, are insomnii, coșmaruri, dureri de cap sau doarme agitat. La locul mușcăturii și de-a lungul nervilor respectivi, pot apărea dureri, furnicături, arsuri. Uneori bolnavul este febril, avînd tulburări respiratorii. Respirația este întreținută de pauze și gemete. Apariția spasmelor mușchilor faringelui, însoțite de o senzație de frică, este caracteristică celui atins de această boală. La apropierea unui pahar de apă, se vede manifestîndu-se o repulsie intensă. Fața sa exprimă suferință, spaimă, bolnavul prezintă tremurături ale membrelor și nu poate absorbi o picătură de apă. El este chinuit de sete. Contracțiile dureroase la gît și laringe sînt produse și de curenții de aer, de mișcările ușilor sau ferestrelor, de stingerea cu un corp rece, de vederea unei oglinzi, de simpla suflare din gură a unei alte persoane. Bolnavul devine din ce în ce mai neliniștit, are accese de nebunie, se aruncă asupra celor din jur, scoate țipete care seamănă oarecum cu lătratul cîinilor, are tendința să muște oamenii. Salivația sa este enormă. Crizele se înmulțesc și devin din ce în ce mai violente. În cursul acestor crize, el poate muri prin asfixiere, după o evoluție a bolii ce nu durează decît cîteva zile.

Tratament curativ al turbării nu există. O dată această instalată, ea duce totdeauna la moarte.

Combaterea turbării cere o serie de măsuri de profilaxie și igienă. Este bine să cunoaștem cum se comportă un cîine turbat, pentru a ne putea feri de el. Cînd un cîine sănătos a fost mușcat de un alt animal turbat, începe să prezinte schimbări de caracter, după o perioadă de 2-6 săptămîni de la data cînd a fost mușcat. Dar cu încă 8-10 zile înainte de ivirea primelor semne ale bolii, cîinii pot avea saliva infectată cu virusul turbării, devenind astfel molipsitori.

La început, purtarea cîinelui este schimbată. Cînd este chemat de stăpîn, el nu vine imediat, devine trist, fuge de acasă, încearcă să înghită lucruri care nu se mănîncă, cum ar fi hîrtie, bucăți de lemn, pietre, paie etc. De multe ori cîinele este furios, rupe lanțul cu care este legat, mușcînd în drumul lui animalele și oamenii pe care îi întîlnește. Cîinele nu se teme de apă, înghite însă greu, își freacă botul de pămînt, saliva i se prelinge din gură sub formă de spumă, treptat se instalează paralizia la fălci, a picioarele de dinapoi, la mușchii respiratori, și tot corpul și animalul moare în 2-8 zile.

Prevenirea turbării constă în primul rînd în combaterea acestei boli la cîini. Ei pot fi feriți, făcîndu-li-se vaccinări preventive împotriva turbării, ori de cîte ori serviciile veterinare solicită acest lucru. Pe stradă, cîinii trebuie să fie purtați legați și cu botnițe. Dar mai ales trebuie să ajutăm serviciile de ecarisaj la prinderea cîinilor vagabonzi, principalii purtători ai virusului turbării, care ne primejduiesc viața.

Orice persoană care a fost mușcată sau lînsă pe o rană, sau zgîriată de un cîine turbat, de un cîine necunoscut sau chiar de un cîine în aparență sănătos, este obligată să se prezinte medicului, care o va vaccina împotriva turbării.

Un animal suspect de turbare nu va fi ucis niciodată, ci închis într-o cușcă și supravegheat. Plaga infectată va fi cauterizată pe loc cu acid azotic sau cu tinctură de iod și apoi acoperită cu compresă cu alcool. Nu se va opri singerarea, dacă ea nu este în cantitate prea mare.

Vaccinarea antirabică dă rezultatele cele mai bune, ferind de apariția bolii. Dar aceste rezultate se obțin numai în cazul cînd vaccinarea este începută imediat. Orice întîrziere în vaccinare poate avea consecințe fatale.

COLȚUL FOTOGRAFULUI AMATOR

Blocurile de locuințe muncitorești din cartierul Floreasca. Aparat Rolleiflex 1:3,5/75; film Isopan F; diafragma 1:8; exp. 1/50 sec.; filtru galben; august, orele 13.

PERSPECTIVA

În raport cu depărtarea, într-o imagine distingem: un prim-plan, un plan de mijloc și un plan de fond. Rolurile planurilor sînt diferite. Prim-planul încadrează subiectul care se află de obicei în planul de mijloc, iar planul de fond îi servește drept decor.

În camera obscură a aparatului fotografic, spațiul tridimensional se proiectează pe suprafața plană a peliculei fotosensibile. Pentru ca imaginea bidimensională să trezească iluzia spațiului și a adîncimii, trebuie să-i dăm o cît mai bună perspectivă.

Este știut că un obiect apare cu atît mai mic, cu cît se găsește mai departe de noi. Privind în lungul unei șosele, avem impresia că marginile ei se întîlnesc într-un punct îndepărtat, iar copacii înșirați pe margini devin din ce în ce mai mici. În fotografia de față, care prezintă unul din aspectele obișnuite ale noului București, șirul de blocuri descrește treptat spre adîncime. Aceste efecte le produce *perspectiva liniară* prin micșorarea obiectelor și reducerea distanțelor dintre ele. Diferențele de mărime ale obiectelor ne dau posibilitatea de a determina întinderea spațiilă. Tot așa și împărțirea suprafețelor în prim-plan, plan de mijloc și plan de fond, precum și diferențele de profunzime între primul și ultimul plan, creează în noi impresia spațiului. Este indicat ca prim-planul să fie bine marcat prin copaci, orengi sau frunze atîrnate, acoperișuri sau colțuri ieșite, bolți, tufișuri sau măcar plante, față de care celelalte planuri apar spațial în profunzime. Construirea în adîncime a unei suprafețe plane dă imaginii plasticitate și iluzia spațiului.

În nemijlocita noastră apropiere vedem clar structura, contururile, culorile, luminile și umbrele unui obiect. Găsindu-ne la depărtare mare, ochiul pătrunde cu greu spațiul aerian îmbibat cu aburi, ceață, praf și fum și nu mai distinge la fel de bine structura și culorile obiectelor. De aceea, privind în depărtare, observăm o diminuare treptată a tonurilor. Obiectele ne apar mai estompate, cu forme și contururi imprecise. Acest fenomen îl numim *perspectiva aeriană*. Datorită ei, claritatea descrește în raport cu depărtarea. Același raport trebuie păstrat și în imaginea fotografică. Adesea peisajului, cum este marea, îi lipsește perspectiva liniară. În cazul acesta, perspectiva aeriană este singurul mijloc care poate da imaginii efectul spațiului. Cînd atmosfera nu se distinge cu destulă claritate printre obiectele succesive ale imaginii, se pierde iluzia spațiului și se produce impresia că primul și ultimul plan sînt lipite unul de altul. Cînd însă perspectiva aeriană este bine redată, planurile îndepărtate se proiectează în spatele obiectelor prim-planului.

Redarea perspectivei aeriene nu este ușoară. Ea depinde de materialul fotografic și de filtru. Cu preferință folosim filme pancromatice, sensibile la toate radiațiile din spectrul vizibil. Filtrele închise redau depărtarea prea clară, slăbind perspectiva aeriană. Filtrul roșu și infraroșu o desființează complet. Redarea exactă a perspectivei aeriene necesită deci, după intensitatea luminii, un filtru deschis sau mijlociu. Greutatea de a reda perspectiva aeriană în imagine așa cum ea se prezintă în natură se datorește faptului că emulsiunea fotografică nu traduce întocmai toate culorile în tonurile cenușii ale imaginii. Peliculele existente sînt în primul rînd hipersensibile la albastru față de celelalte culori. Pentru a le micșora această deficiență, întrebuințăm filtre. Ele absorb total sau parțial razele de culoare complimentară și promovează trecerea culorii apropiate culorii proprii. Pentru redarea atmosferei, folosim cel mai bine filtrul galben care, după gradul de intensitate, reține mai mult sau mai puțin culoarea lui complimentară, adică cea albastră. Filtrul galben absoarbe și razele ultraviolete, încît poate fi întrebuințat la munte și la mare.

Intensitatea perspectivei aeriene depinde de asemenea de anotimp, de timpul zilei și de gradul de umiditate a aerului. Ea se micșorează pe măsură ce transparența aerului se accentuează, din care cauză, în zilele senine, obiectele îndepărtate par a fi mai apropiate.

Perspectiva aeriană se realizează și în funcție de felul de iluminare. Fotocompoziția cere în planul ce conține obiectul principal claritate maximă, care descrește treptat spre adîncime. Pentru percepere spațiului nu este indiferent din ce parte vine lumina. Cea mai bună perspectivă luminoasă ne-o dă contralumina, mai ales la nivelul scăzut al soarelui. Atunci, umbre lungi năvălesc spre noi și marchează cel mai bine adîncimea spațiului.

Precum se vede, perspectiva liniară și aeriană constituie un element indispensabil pentru redarea spațiului în imagine.

Prof. V. ORZA

PRIVIȚI CU NOI!

În primul punct s-a descoperit capul de statuie din fotografia noastră cu numărul 1. În cel de-al doilea punct muncitorii care lucrau la săpături au găsit capul unei statui (fotografia 2), ce pare a fi o copie a vestitei „Venus din Milo".

Specialiștii apreciază că aceste statui datează din sec. II-I înaintea erei noastre. Interesant este faptul că ambele statui au fost găsite în puncte situate la o distanță de circa 7 km unul de altul, fapt care poate ajuta la aprecierea mării întinderi pe care o ocupa Tomisul în perioada greacă.

Fotografii de R. CALANCEA

LA CONSTANȚA, în cartierul Filimon Sîrbu — unde se execută săpături în vederea canalizării — și pe str. Mircea (colț cu strada dr. Caratali), unde se sapă șanțul unei conducte, s-au găsit două capete de statui grecești din marmură.

LA ORADEA, pe una din arterele principale ale orașului, se află casa în care a locuit luptătorul antifascist Bela Breiner. O placă comemorativă și chipul luptătorului în basorelief — așezate pe zidul casei — evocă amintirea acestui fiu iubit al clasei muncitoare.

Moda

① O rochie din catifea neagră cu o linie simplă şi un decolteu original. O recomandăm femeilor tinere şi suple.

② Vă prezentăm o rochie de seară, executată din mătase sau brocat. Mantoul e confecţionat din acelaşi material cu rochia.

③ Pentru ocazii deosebite (revelion, recepţii), un ansamblu elegant dintr-o mătase chinezească (albă cu flori aurii).

④ Dintr-o mătase grea, suplă, o rochie netăiată în talie. Drapajul corsajului dă o linie elegantă şi feminină.

⑤ Pentru tinere fete recomandăm această rochie din mătase brocată sau taftă. Drept garnitură, un mod de catifea dintr-o culoare contrastantă materialului rochiei.

⑥ Din jerse, acest model elegant cu un drapaj în jurul gîtului.

⑦ Şi cîteva accesorii pentru ţinuta dv. de seară.

„Săru'mîna Cibi-baci!"

de Al. MIRODAN

Citim în „Sportul popular" o relatare despre faptul senzațional petrecut acum cîteva zile la Arad. Venind pe stadionul U.T.A. pentru impresii și fotografii, reporterul gazetei a constatat un fenomen oarecum straniu: antrenorul—deși om în vîrstă—este ascultat. Jucătorul Igna, rugat să-l aducă deîndată și de acasă la teren pe jucătorul Țîrlea, s-a executat fără discuție. Poftit, pe urmă, să realizeze cîteva exerciții de tehnică, le-a realizat cu seriozitate. La sfîrșit, salutînd, a spus antrenorului: „Săru'mîna Cibi-baci!"

Este acest „săru'mîna Cibi-baci!" cel mai interesant fapt petrecut în fotbalul romînesc de șase luni încoace. Este mai mult decît o victorie asupra Bulgariei la București. Este mai mult chiar decît o victorie asupra Bulgariei la Sofia. Aplaudînd emoția reporterului din „Sportul", să-i dăm tovarăș o lacrimă a ochilor noștri împietriți foarte de cotonoagele campionatului...

Vasăzică la Arad trăiește un antrenor de fotbal (am vorbit pînă acum de Braun), care-i ascultat și considerat cu respect, precum meșterul.

Vasăzică la Arad trăiesc niște fotbaliști care, deși tineri, prețuiesc maturitatea; deși neexperimentați, prețuiesc experiența; deși talentați, prețuiesc efortul; deși deștepți, prețuiesc inteligența.

Vasăzică la Arad sînt ucenici. În locul neomoftangismului de la Rapid, asprimea învățăturii de meșteșug. În locul tupeului de bulevard, modestia. În locul înjurăturii, capul plecat pentru omul care-ți dă taina, precum copilul Menuhim sărutînd mîna învățătorului Enescu.

Bine,
dar,
în cazul acesta...
Respectul nu este ascultarea sfatului.
Ascultînd, tinerii de la Arad vor înțelege.
Înțelegînd, vor aplica.
Aplicînd o dată — cu succes — vor stărui.
Stăruind, vor deprinde consecvența.
Consecvența înseamnă, aici, un stil.
Iar cu un stil și cu alte două-trei-patrusprezece condiții, vom avea la Arad o echipă de fotbal.

Un frumos atac al liniei de trei sferturi realizat de echipa reprezentativă de rugbi a țării noastre, în întîlnirea cu formația R.D.G., de care a dispus cu scorul de 38-6.

Desfășurînd — mai ales după pauză — un joc aproape de nivelul posibilităților ei reale, echipa de fotbal C.C.A. a întrecut duminică formația Rapid cu scorul de 5-2 (1-1). În fotografie: faza de la poarta militarilor, cînd, în... absența portarului Toma, la un atac rapidist, Zavoda II salvează un gol ca și făcut. Credem că fotografia de față lichidează controversa iscată în rîndul spectatorilor, cu privire la pretinsa valabilitate a acestui gol...

Cu ocazia deschiderii sezonului sportiv de toamnă al elevilor a avut loc duminică pe Stadionul Tineretului un interesant concurs de atletism. În fotografii: Petre Astafei de la C.S.S., realizînd 3,42 m la proba de săritură cu prăjina, și Mircea Pascu, de la același club, în timpul probei de aruncare a discului.

SPORT

Prima competiție pugilistică preolimpică, „Dinamoviada" de la Berlin, a constituit un frumos succes pentru boxerii romîni, care au reușit să cucerească două titluri prin C. Gheorghiu (pană) și V. Mateufan (grea). Reprezentanții sportului cu mănuși din țara noastră au luptat cu multă ambiție, reușind să se numere printre cei mai apreciați maeștri ai ringului prezenți la acest eveniment. I. Mihalic, tînărul nostru campion la categoria semiușoară, a primit două cupe de cristal, fiind calificat ca cel mai complet boxer. Iată-l, în fotografie, luptînd cu coreeanul Ju Șin Cen, pe care l-a întrecut după o partidă deosebit de spectaculoasă.

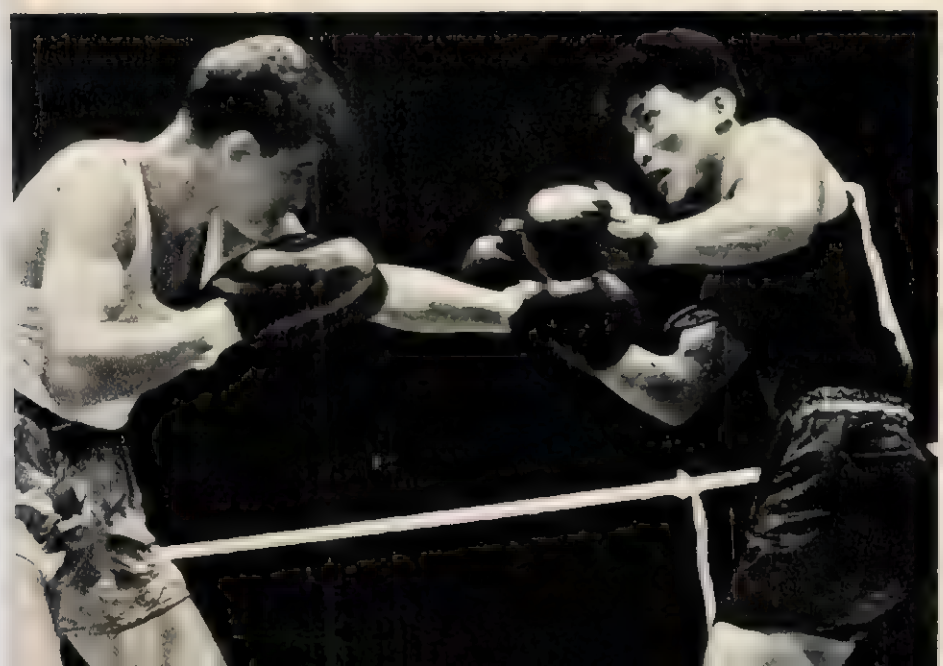

Husar, unul din cai Clubului sportiv din Craiova, este un bun „specialist" în cabrări...

1

Fotografii de R. SCURTU și Dan BÎRLĂDEANU

2

Frumoasa bază hipică din Capitală a găzduit timp de 5 zile campionatul republican de călărie pe anul 1959. Programul variat al întrecerilor a stîrnit interes, tribunele fiind populate de un public numeros.

Fără îndoială că cele mai disputate probe au fost cele de obstacole: categorie mijlocie și categorie grea. Aici au evoluat doi dintre cei mai valoroși reprezentanți ai noștri: V. Pinciu și Gh. Langa. Datorită bunei lor pregătiri, disputa nu a putut fi tranșată la ambele categorii, decît după terminarea celei de-a 2-a manșe. Ambele probe au revenit talentatului călăreț V. Pinciu (foto 2), care, fiind mai bine pregătit, a reușit să-și adjudece titlurile de campion.

Duminică după-amiază s-a disputat și proba de ștafetă, care cerea concurenților realizarea traseului în maximum 8 minute. Deci— pe lîngă precizie în executarea săriturilor — și rapiditate. Un „obstacol" greu a fost acela al trecerii cravașei din mîna celui ce a terminat cursa, celuilalt membru al echipei. Schimbarea se făcea cu destul de multă greutate de către unele echipe. În fotografia nr. 1 am surprins momentul cînd doi călăreți de la Dinamo își trec cravașa în goana calului.

FOTOCRONICA FLACĂRII

Prezidiul şedinţei festive de la Pekin, consacrate celei de-a X-a aniversări a proclamării R.P. Chineze.

A X-a ANIVERSARE A PROCLAMĂRII R. P. CHINEZE

Într-o atmosferă de indescriptibil entuziasm, poporul frate chinez a sărbătorit cei zece ani de existenţă a Republicii Populare Chineze, născute din strălucita victorie a revoluţiei populare împotriva imperialismului, feudalismului şi capitalismului birocratic. În 10 ani, vrednicul popor chinez a obţinut, sub conducerea Partidului Comunist Chinez, victoria revoluţiei socialiste, făcînd un uriaş pas înainte în milenara sa istorie.

Marea sărbătoare a Chinei populare a prilejuit şi în ţara noastră numeroase manifestări culturale şi artistice, la care au luat parte mii şi mii de cetăţeni.

Tovarăşul Emil Bodnăraş, conducătorul delegaţiei de partid şi guvernamentale a R.P. Române, vorbind la şedinţa festivă de la Pekin. ←

La adunarea muncitorilor, tehnicienilor şi funcţionarilor uzinelor „Mao Tze-dun" din Bucureşti. În dreapta sus: prezidiul adunării.

În sala lectoratului central S.R.S.C. a avut loc o seară literară, „Actualităţi din literatura ...neză". →

Membrii delegaţiei grupului parlamentar francez pentru relaţii de prietenie Franţa-Romînia au fost primiţi la Prezidiul Marii Adunări Naţionale de către tovarăşul Ion Gheorghe Maurer.

Aspect de la Conferinţa naţională de obstetrică şi ginecologie, care s-a ţinut în cursul săptămînii trecute la Bucureşti.

Ansamblul de cîntece şi dansuri din R.D. Vietnam, care a obţinut admirabile succese la cel de-al VII-lea Festival Mondial al Tineretului de la Viena, ne vizitează ţara. →

I.C.I.L.-Bucureşti a inaugurat o nouă secţie, cu instalaţii ultramoderne, pentru produse lactate dietetice. ↓

FILMELE SĂPTĂMÎNII • FILMELE SĂPTĂMÎNII • FILMELE SĂPTĂMÎNII

„PRIN FIER ŞI FOC". (Producţie a studiourilor chineze — foto 1).

Pe fundalul evenimentelor din 1948, cînd Şanhaiul gemea încă sub stăpînirea gomindanistă, se înfiripă sub ochii noştri imaginea fabricilor şi uzinelor răscolite de greve, imaginea muncitorilor care se ridică cu bărbăţie împotriva încălcării continue a drepturilor lor elementare.

„MICUŢA". O producţie a studiourilor din R.P. Bulgaria, care aminteşte, ca temă, de „Cîtadela sfărîmată" sau de filmul cehoslovac „Evadare din umbră": destrămarea familiei burgheze în care domină falsitatea, convenienţele şi interesele materiale. Acţiunea se concentrează în jurul vieţii unei tinere fete dintr-o asemenea familie — interpretată de actriţa Margarita Ilieva (foto 2). Aplauze pentru interpretă; regia însă a-a preocupat cu prea vizibilă ostentaţie să obţină formule originale.

„60 DE ZILE ÎN SUDUL ASIEI". Un reuşit şi pitoresc documentar romînesc, realizat de o mică echipă de cineaşti a studioului „Alexandru Sahia" (foto 3). Cele „60 de zile în sudul Asiei", petrecute cu evident folos de cineaştii noştri, au darul de a ne dezvălui şi de a analiza cu temeinicie, prin prisma unor călători romîni, comorile artei şi culturii Indiei, Birmaniei şi Ceylonului.

„MARILE FAMILII" (foto 4). O distribuţie de primă mînă — Jean Gabin, Pierre Brasseur (vagabondul Joujou din „Porte des Lilas"), Jean Desailly, Bernard Blier — îşi reuneşte forţele în prezentarea acestui tablou al marii finanţe franceze. Filmul reconstituie o „protipendadă" a cărei lege este banul şi iar banul; o „protipendadă" care — se spune deschis — îşi permite de zeci de ani să conducă cu neruşinare destinele statului francez.

Semnalăm de asemenea „SĂPTĂMÎNA FILMULUI DIN R.D. GERMANĂ" care se desfăşoară cu prilejul manifestărilor organizate în cinstea aniversării a 10 ani de la proclamarea R.D. Germane. Vor putea fi văzute în zilele acestei „Săptămîni": documentarul „După 10 ani", filmul artistic „Cîntecul matrozilor", filmul-basm „Inimă rece", filmele artistice „Afacerea Blum", „Ceaţa brună", „Erik Chubak", „Cronicile Lorenz".

ÎN JURUL GLOBULUI

ÎMPUNĂTOAREA SALĂ DE LECTURĂ din fotografie aparține Universității tehnice din Budapesta și e înzestrată cu peste 300.000 cărți și 60.000 reviste.

CINEMATOGRAFUL PANORAMIC CIRCULAR este cel mai nou sistem de proiecție cinematografică, inaugurat recent la Moscova cu filmul documentar „Drumul primăverii", consacrat primei primăveri a septenalului. Interiorul noii săli este cu totul deosebit de al altor săli de cinema — spectatorii urmărind aci, din picioare sau deplasîndu-se, imaginea care se întinde pe cele două ecrane circulare așezate unul sub altul, chiar de sub cupola clădirii.

200 ȘI CHIAR 300 DE ORE și circa 1.500 de banderole de țigări îi trebuie belgianului M. Vantieghem pentru a realiza un asemenea original ornament pentru cîte o amforă sau o butelie.

RARUL EXEMPLAR de Armadillo din fotografie, originar din America de Sud, are o lungime de aproximativ 1,20 metri și cîntărește peste 21 kilograme.

„CIOBURILE" din fotografie sînt rezultatul unei importante descoperiri arheologice, făcute de un grup de membri ai gospodăriei agricole unice din Bylany, regiunea Praga. Din cercetările întreprinse pînă acum la Institutul arheologic din Praga, a reieșit că obiectele de ceramică descoperite sînt urme ale unor așezări omenești datînd din anul 3000 î.e.n.

O VECHE ARENĂ ROMANĂ, denumită „Circus Varianus" și datînd, după aprecierile specialiștilor, din secolul al III-lea a fost descoperită de curînd la Roma lîngă o bazilică.

CU ACEASTĂ „COAFURĂ" —a cărei deținătoare a ținut să și-o etaleze la un bal select" ce a avut loc la St. Moritz — ar putea cineva să conteste că persoana din fotografie are o... păsărică în cap?

IATĂ REZULTATUL UNEI CIOCNIRI în timpul unui meci de fotbal desfășurat la Roma între două echipe feminine. Probabil că amatoarelor italiene de senzații tari nu le mai sînt suficiente brutalitățile din timpul meciurilor dintre diferitele echipe profesioniste masculine.

NĂRAVURI

Superstițiile în S.U.A.

În America există o instituție specializată în investigații sociale. Numele ei este: „Institutul de sondare a opiniei publice dr. George Gallup".

Potrivit părerilor acestui institut, 3/4 din americani cred în diferite superstiții; fiecare al cincilea american se sperie cînd îi iese în cale o pisică neagră, fiecare al zecelea american aruncă un pumn de sare peste cap atunci cînd vrea să scape de... un ghinion etc.

Sînt și acestea aspecte ale unui anumit mod de viață!...

Cît citește americanul

Tot Institutul Gallup a întreprins o anchetă cu întrebarea: „Citiți acum vreo carte?" La această întrebare, cei întrebați au răspuns astfel:

În 1949 : 21% da — 79% nu
În 1952 : 18% da — 82% nu
În 1957 : 17% da — 83% nu.

Deci, precum se vede, numărul celor ce citesc scade necontenit. În plus, potrivit aprecierilor Institutului, procentul de cititori de cărți din Statele Unite este cel mai mic dintre toate țările în care se vorbește limba engleză

Asigurări

Două sute de tineri englezi au încheiat contracte de asigurare împotriva infidelității logodnicelor lor care își petrec concediile pe continentul european. Contractele prevăd că, în cazul în care logodnicele respective, întorcîndu-se din călătorie, vor rupe logodna, asiguraților vor căpăta despăgubiri din partea societății de asigurare în valoare de 1.400.000 franci

Să mai adăugăm și o precizare: cei 200 de tineri „prevăzători" sînt cu toții domiciliați în... Scoția.

Criminalii — la loc de cinste

În afara numeroșilor foști hitleriști care comandă armata vest-germană, se agită în parlamentul din Bonn sau sînt chiar deținători de portofolii în guvernul lui Adenauer — un mare număr de foști naziști ocupă poziții importante în viața intelectuală, ca profesori universitari sau ca liber profesioniști. Este cunoscut scandalul produs de declarațiile cinice ale lui Ludwig Zind, profesor și hitlerist notoriu, care a avut cutezanța să spună: „sînt mîndru că eu și cei care se aflau cu mine am ucis în timpul războiului șase de evrei, spintecîndu-i cu drugi de fier". Pînă s-au luat unele măsuri împotriva acestui sadic asasin au trecut 10 luni. Ziarul englez „Sunday Times" relatează acum o serie de date despre medicii hitleriști, foști S.S.-iști, criminali de război, care ocupă poziții strălucite în Germania occidentală. 120 medici foști S.S.-iști, care în timpul războiului mondial au efectuat numeroase experiențe criminale asupra internaților din lagărele de concentrare hitleriste, profesează liber în Germania occidentală. Astfel, doctorița Maria Oberhauser, care a făcut experiențe pe sute de internați din lagărul de la Ravensbruk, practică azi medicina ca ginecolog în Stokse, localitate de lîngă granița danneză. Dentistul lui Himmler, dr. Herman Fuk, care a smuls dinții de aur din gurile internaților, profesează nestingherit în Berlinul occidental. Dr. Heinrich Plaza, specialist în inoculări mortale, își are cabinetul într-o localitate din Bavaria. Profesorul Siegfried Rief, care „s-a ocupat" și el de internați, „experimentînd" în cît timp moare un om de frig, este astăzi titularul unei catedre la Universitatea din Bonn.

Aceeași situație este și în presă. Uniunea Sindicatelor din Germania occidentală a publicat acum cîtva timp o listă de 30 publicații periodice, de 47 edituri și 20 agenții de cărți, conduse de naziști.

Bineînțeles că toți acești foști și actuali hitleriști și-au păstrat „idealurile" de crimă și jaf. Dar astăzi nu mai sîntem în 1939. Astăzi forțele păcii și socialismului sînt atît de puternice, încît naziștii din Germania occidentală, care n-au uitat de Stalingrad, nu pot face altceva decît să scrîșnească din dinți și să tremure neputincioși, băgați în vața în care sînt cocoloșiți prin grija regimului de la Bonn. Totuși neputința nu-i împiedică să continue a calomnia, a mînji și a stîlci la război. Ceea ce dovedește că fasciștii continuă să rămînă fasciști

REDACȚIA: București, Piața Scînteii. Căsuța Poștală 3507 of. 33. Tel. 17.60.10, int. 1744.
ABONAMENTE la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.
PREȚUL ABONAMENTELOR: 3 luni: 26 lei; 6 luni: 52 lei; un an: 104 lei.

Prezentarea grafică: Vlad MUȘATESCU.
Tipărită la Combinatul Poligrafic Casa Scînteii „I. V. Stalin".

UMOR DIN R.D.GERMANA

Desene de Louis Rauwolf, Eberhard Holz, Karl Schrader, Kurt Klamann și Kurt Poltiniak.

ADENAUER: Coaliția partidului nostru a fost salvată...

Cercurile reacționare din Occident, inspirate de guvernanții de la Bonn, se încăpățînează — în ciuda realității — să nege existența Republicii Democrate Germane.

ÎNTR-UN PORT STRĂIN

— Au fost reprezentați la Geneva, au trimis o delegație guvernamentală la Moscova, la lume exportă tot mai multe mărfuri... Destul de frumos pentru o țară care nici măcar nu există!...

— Iar a pierdut tăcută-tu la șah!!

— Te rog din suflet, doctore! Vino imediat! Nevastă-mea a luat o lecție de Hula-Hoop și nu știu ce s-a întîmplat cu ea...

— Vă rog să vă căutați alt operator, tovarășe regizor. Pe Paul al meu nu-l las să plece pe Venus...

— Cu democrația de la Bonn ne merge bine. Înaintea noastră avem un trecut strălucit...

Nr. 42 (230)
Anul VII
17 octombrie 1959

LA SĂVINEȘTI

Fotografie de
A. TOMOZEI

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA

REVISTĂ SOCIAL-POLITICĂ
ȘI LITERAR-ARTISTICĂ

LUNA PRIETENIEI ROMÎNO-SOVIETICE

Cinematograful „Patria" din Capitală, la deschiderea „Săptămînii filmului sovietic". În stînga, actriţa sovietică Marina Ladînina, care a participat la festivitatea de deschidere.

Valorosul muzician sovietic, violoncelistul Mstislav Rostropovici, a cucerit publicul bucureştean iubitor de muzică, prin măiestria sa interpretativă.

Compozitorul sovietic I. Milutin, mulţumind actorilor Teatrului de Operetă din Bucureşti pentru interpretarea operetei sale „Zarra între fete". →

Pionierii Ionescu Florica şi Niculescu Mihai (în mijloc) povestesc la serbarea pionierească de la Casa prieteniei romîno-sovietice, dedicată pionierilor din Moscova, despre minunăţiile văzute la Artek. ↓

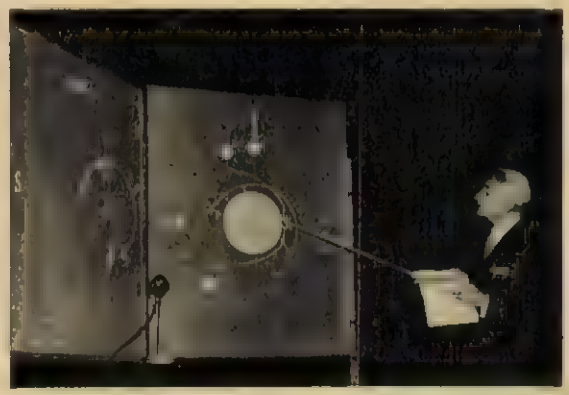

Prof. univ. Victor Vilcovici (stînga) şi prof. univ. Călin Popovici (dreapta), la simpozionul cu tema „Epocalele realizări ale ştiinţei şi tehnicii sovietice în explorarea spaţiului cosmic".

Statuia lui Alexandr Vasilievici Suvorov, a cărei dezvelire a avut loc în comuna ce poartă numele ilustrului comandant de oşti rus. ↓

La expoziţia „Arhitectura sovietică", deschisă la Casa prieteniei romîno-sovietice. ←

La mareа serbare populară din comuna Racari, închinată prieteniei romîno-sovietice. ↓

SĂVINEȘTI

de Radu BOUREANU

Fotografii de A. TOMOZEI

John Ruskin se înșela. Dușmanul tehnicii, al industrializării, pentru că le socotea distrugătoarele armoniei naturii, a peisajului, nu a intuit latura de frumusețe, armonia plastică și integrarea acestui frumos nou în natură, pe care îl adăpostește opera de construcție și de sporire a formelor noi de muncă ale omului.

De la vremea lui Ruskin la epoca noastră, optica omenirii s-a schimbat. Dioptriile înțelegerii au străbătut mari spații istorice, cu o uluitoare viteză. Omul se îndreaptă către o eră cosmogonică. Poate nu azi, nu mîine, dar poimîine sigur; desigur acel poimîine care va ajunge la treapta majoră a fenomenului. Peisajele viitorului, poate, vor fi pajiștile sidefii ale Căii Lactee.

Pînă atunci, temerile, aprehensiunile și teoriile ruskiniene vor fi încă o dată desuete. Omul modern, omul ajuns dincolo de stadiile depășite ale mașinismului neînțeles și aparent advers omului, făcînd din mașină, din industrializare, nu numai un scop, ci o rațiune, va ști să pună de acord, să înfrățească profilurile uzinelor cu esența naturii, găsind și împlinind într-un tot armonic laturile frumosului ambelor elemente.

Acest proces a și început. Geniul uman a făcut această apropiere și înrudire, pe care vechiul estetician englez o respingea și o ura. Arhitecții înscriu linii și volume, închipuind fabrici, uzine, termocentrale, hidrocentrale, în diversitatea și armonia peisajului.

În această încadrare a formelor arhitectonice ale așezărilor industriale în cuprinsul naturii, este cuprinsă și o operă de înțelegere plastică, și o infinită gamă de frumos, și nestăvilite forme de poezie.

De curînd, am poposit pe acele locuri ce se întind de la Piatra Neamț, peste Dumbrava Roșie, pe șesul care aleargă cu trenul, în paralelă cu munții și dealurile, către București. Vedeam, de cîte ori treceam cu trenul, cum prin anotimpuri, pe acea cîmpie creșteau parcă din pămînt scheletele de fier și beton ale unor ciudate cetăți viitoare. Cu fiecare trecere a trenului le vedeam împlinindu-se, desăvîrșindu-se, tinzînd către unitate și formă. Știam că acolo, la Săvinești, se ridică uzina viitoare a relonului, unitate modernă ce va produce fibre sintetice românești.

Nu că aș fi fost un adept al teoriilor ruskiniene, înțelegînd o totală separație între tehnică, industrializare și peisajul țării; dar străvechiul orășel moldav pe care îl ocrotise sabia și-l umblaseră pașii voievodali ai marelui Ștefan al Moldovei, îl iubeam, așa cum era — cuib vechi, însingurat, rudă provincială și romantică a marilor noastre orașe.

Cînd au apărut primele semne și forme ale viitoarei uzine de la Săvinești, am privit antagonic aceste două expresii de viață și așezare omenească.

Iar în vara aceasta, cum spun, am pornit din Piatra cu o mașină către mereu mai lăudata uzină a Săvineștilor.

Pe șosea era un flux și reflux de mașini, de autobuze și camioane ce se îndreptau către uzină și se întorceau către Piatra.

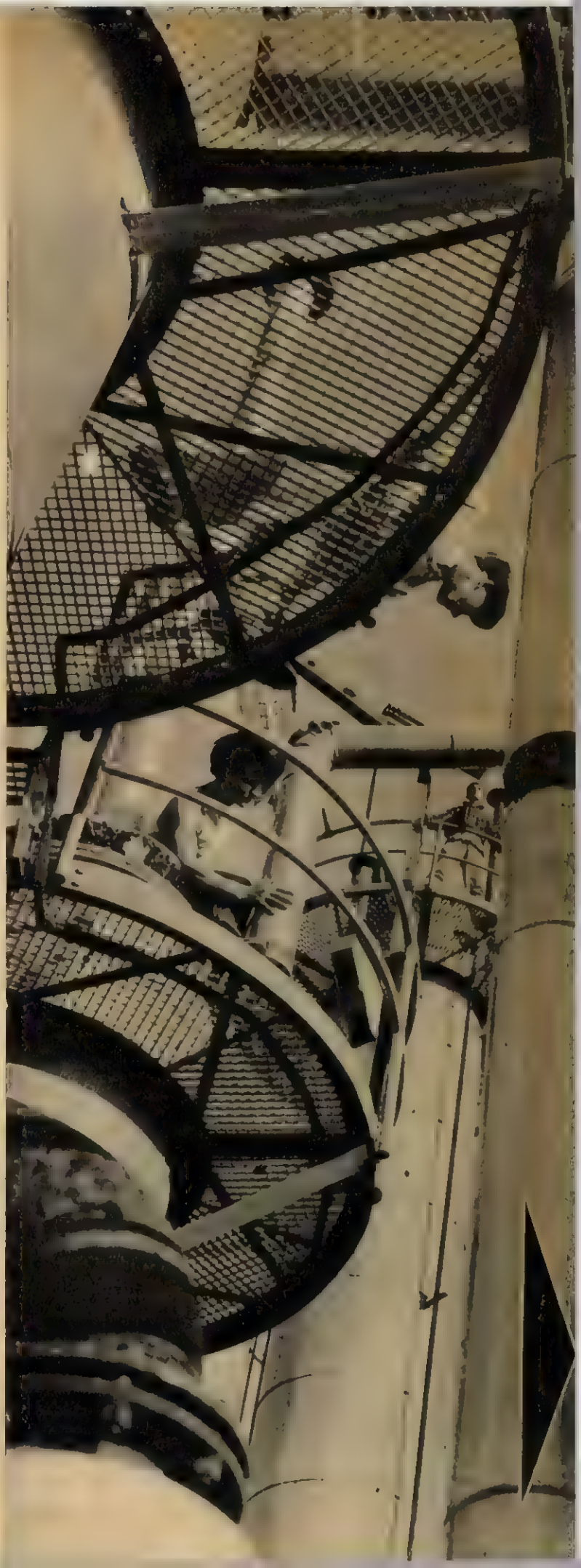

Pe coloanele de distilare a caprolactamei, operatorii chimiști urmăresc fluxul tehnologic pe conducte. →

COPERTA NOASTRĂ

Valentina Trifan, muncitoare la Uzinele de fibre și fire sintetice Săvinești.

Capul de filare. De aici, firele de mătase ajung, printr-un tub metalic, în sala de înfășurare pe bobine.

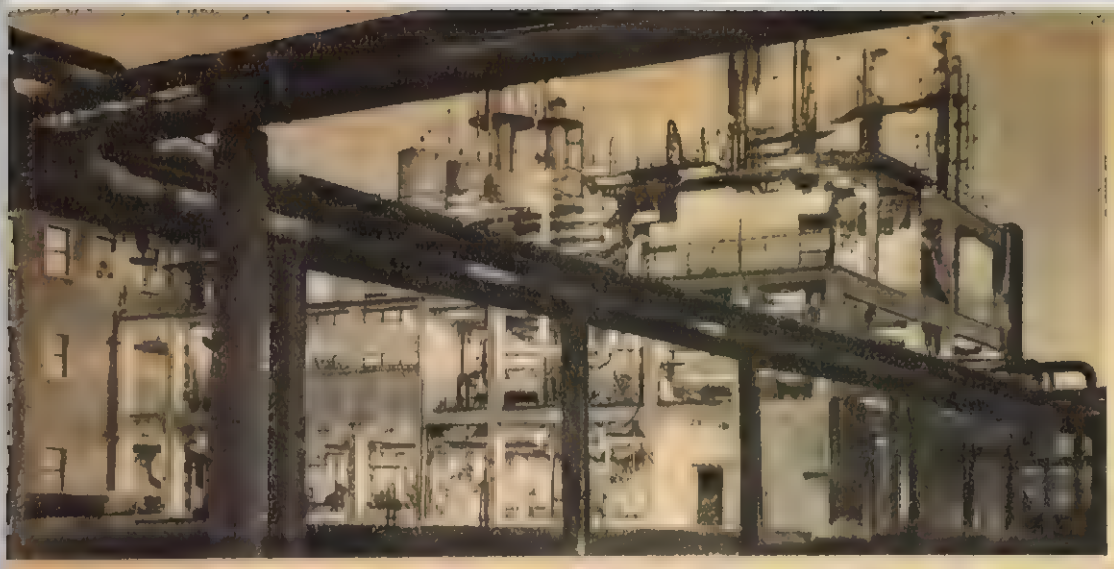

Ca niște diamante strălucesc în noapte luminile secției de caprolactamă, mîndria uzinelor Săvinești.

Cînd am trecut de Dumbrava Roșie (vechea dumbravă istorică a vremii și vitejiei lui Ștefan și a plăieșilor săi) către miazăzi, cerul, ca o scenă uriașă, înălța un fundal de nori giganți, albi, apoi cenușii, urmați de o aripă plumburie, vînătă, care umplea cu o uriașă mișcare domoală largul văzduhului.

Pe acest fundal de tonuri întunecate ale furtunii apropiate se profilau clădirile albe, dreptunghiulare sau cu acoperișuri în arc larg, coșurile înalte și zvelte. Cînd mașina s-a apropiat de masa uzinei, e-au impus privirii jocurile de culoare ale arhitecturii. Clădirile uzinei erau albe, cu incrustări de pereți cărămizii, cu ușile verzi ale hangarelor ample — o paletă luminoasă organiza armonia coloristică. Privelișteа chema pensula unui pictor care să înțeleagă frumusețea peisajului industrial, constituit în cea mai desăvîrșită armonie de formă și culoare.

Călăuzit de un tînăr maistru, am prins să străbat clădirea principală, denumită corpul lactamei. Nu aș putea spune că labirintul construit de Dedalus în Creta ar fi fost pentru mine mai ușor de străbătut, dacă, asemeni lui Theseu, care a ieșit la lumină din acest labirint grație firului Ariadnei, n-aș fi fost călăuzit de tînărul maistru. Treceam dintr-o sală în alta, din etaj în etaj, prin culoare și scări pe care nu m-aș fi știut înapoia.

Dar știu că am străbătut sălile, fără sfîrșit parcă, ale unui palat uriaș, în care se desfășura, în fața privirilor mele uluite, un basm feeric al tehnicii moderne.

Cum aș putea da lămuriri cititorului, tot atît de neavizat ca și mine, asupra instalațiilor, mașinilor, formelor și procesului, pe trepte nenumărate și felurite, de producție a relonului?

Călăuza mea îmi vorbea de lactamă, poliamid, textil. Îmi spunea că relonul se fabrică din fenol, se obțin elementele lactamă prin polimerizare, că se obține polimerul care se filează în fire... Că deocamdată se fac probe tehnologice. Curînd se va obține lactamă — peste o lună sau două — deocamdată fabrica funcționează parțial. La început e o aglomerație de cristale în formă de bulgări, care vor fi zdrobiți în concasoare, apoi topiți în topitorul de lactamă la 70-100 de grade, apoi împinși de o pompă etc...

Trecem prin acele nenumărate săli ale căror mașini au continuitate, prin tuburi și prin pompe, cu alte mașini de la alte etaje. Fiecare sală mă întîmpină cu mirosul ei specific, mereu altul la fiecare încăpere uriașă cu mașini ciudate, complicate, cu tablouri electrice, colorate, semnalînd temperaturi de 256°, presiuni de 20 atmosfere. Vedem polimerul, moleculele lungite, lichidul transparent, vîscos, filat în fire. Un circuit savant, complicat, uluitor de urmărit și de înțeles de către privirile mele profane. Vedem polimerul colorat în alb de bioxidul de titan; vedem atelierul de filare a fibrei. Vedem filierele din care ies 140 de fire printr-un cerc de mărimea unei farfurii de cafea sau chiar 280 de fire de păianjen; nici pînza de păianjen nu are fire mai fine. Apoi atelierul de bobinare a firelor. Sînt 160.000 de fire pe un cablu care captează bobinele de pe gatere... Apoi atelierul de răsucit firele supraelastice pentru ciorapi și flanele. Din uzină se livrează materia sub trei aspecte: lînă, mătase, granule pentru mase plastice. Este și un atelier de filare a perilor... Uzina dă fibre pentru plase de pescuit, fibre de undițe. Granulele sînt trimise la fabrica Dudești din Capitală, pentru prelucrarea maselor plastice.

Am trecut prin nenumărate săli, urmărit sau întîmpinat mereu de alte mirosuri. Între mașini, cuptoare, și conducte, cadrane luminoase semnalizatoare; pe pasarele de fier, veghează tineri, tinere, absolvenți ai școlilor tehnice; tineret venit în uzină, format în uzină. Chipuri clare, concentrate, ochi plini de frumusețea și importanța muncii pe care o îndeplinesc conștienți, în schimburi. În salopete curate și colorate după specificul secțiilor. Tineret nou ca formație și conștiință

Operatoarea urmărește cu atenție încordată desfășurarea celor 600 de bobine încărcate cu fibre — cîte numără un gater.

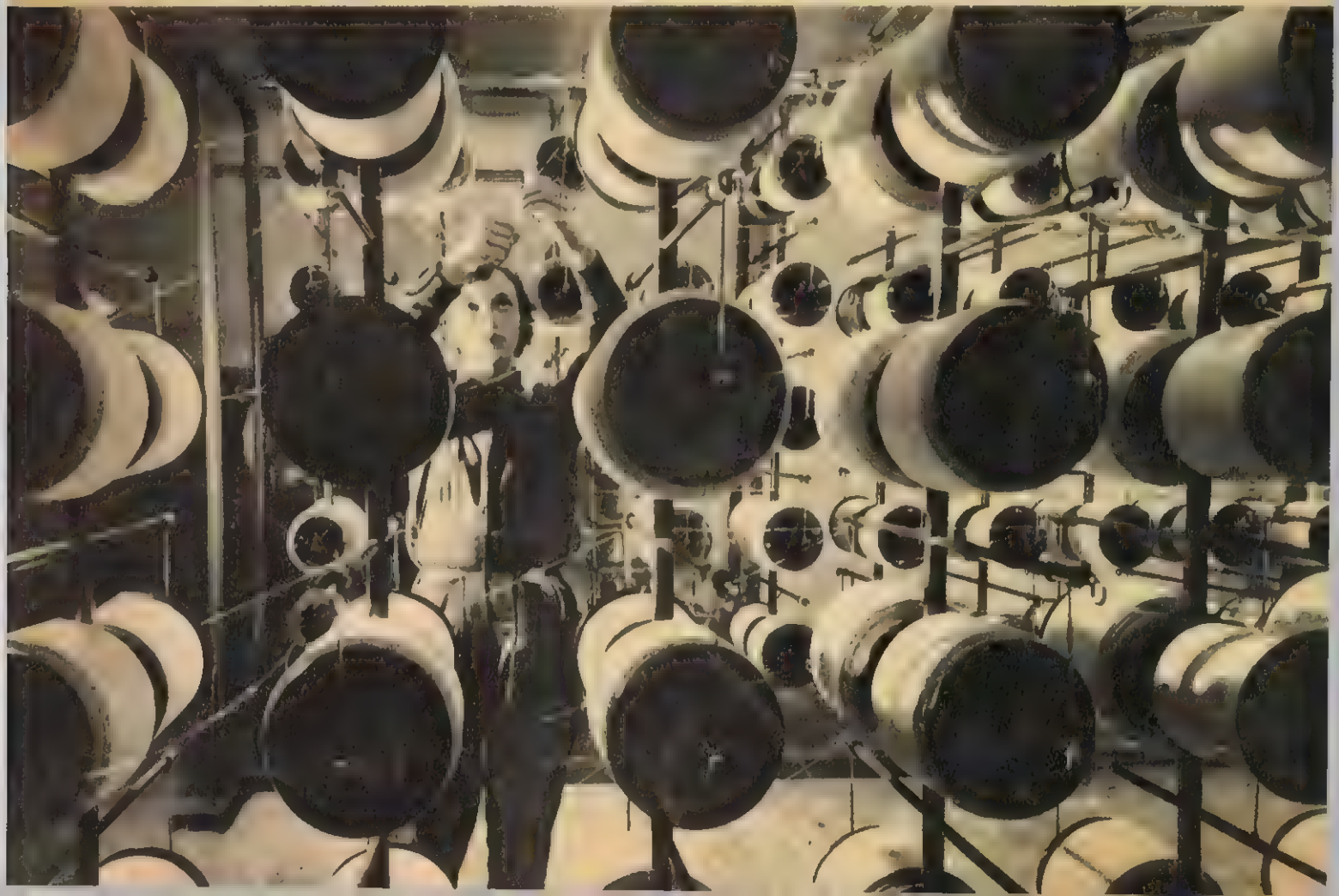

Uzinele de fire și fibre sintetice Săvinești.

Acest păianjenaș de conducte, prin care se scurg materia primă și produsele auxiliare, leagă secția monomeri de instalațiile anexă. ↓

muncitorească, tineret din Piatra și împrejurimi sau venit din îndepărtate școli tehnice. Între mașini complicate, colorate, ca niște perfecte și mari jucării uriașe, lucrează tineretul acesta într-o uzină, într-o alcătuire de basm tehnic modern.

M-am suit cu călăuza mea pe platforma corpului lactamei, pe platforma poliamidelor... De acolo se vedea panoramic toată întinderea, tot cuprinsul uzinei. În fața noastră se înălța un turn de metal cenușiu-argintiu, cu derivații, cu înfățișarea și masivitatea încremenite, aducînd cu un crucișător gigantic. Pe turn filfîia un mănunchi de steaguri, care parcă salutau, cu faldurile lor roșii.

Departe, înapoia noastră, se vedea Piatra, peste Dumbrava Roșie. Pe latura din stînga, dealurile. În fața noastră, peste turnul cu steaguri bătute de vîntul ce venea din zarea vînătă, se profila o nouă fabrică în construcție, fabrică semiindustrială pentru țesăturile de lînă sintetică, care va intra în funcție în cîteva luni... Combinatul de îngrășăminte azotoase... În dreapta, colonia Săvinești, locuințe, vile albe. În spate, spinarea dealurilor verzi, satul Săvinești...

Linii, contururi, forme, realități, bogății viitoare, înlesnirea și înfrumusețarea vieții, mîine... Noi voințe și conștiințe umane lucrînd pentru patrie, pentru industria noastră. Opera partidului nostru.

Am văzut un basm tehnic modern... pe care trebuie să-l cînte poeții. O înfăptuire peste așteptări și peste vraja basmelor...

Și parcă Piatra Neamț, orășelul, cuibul vechi de odinioară, însingurat în trecut, rudă provincială și romantică a marilor noastre orașe, mi-e mai drag azi, împlinit, încercuit de pulsația vieții noi, a muncii la scară mare, în așezările tehnice estetice ale Săvineștilor, a minunii de azi și de mîine a Bicazului și a întregului șir crescînd de realizări de pe pămîntul Moldovei.

Cu ajutorul unor tamburi cu viteze diferite, se etirează firul →

Pe utemista Lucreția Plătică, șefă de echipă, o găsești mereu printre tinerele fete ce au venit la această uzină să deprindă taina fabricării firului de relon. ↓

CĂLĂTORIE PE ARIPILE... FILMULUI

Liubov Orlova în rolul principal din noua comedie sovietică „Suvenir din Rusia".

O mașină mică, grăbită, străbătea — cu luni în urmă — drumurile nesfîrșite ale Uniunii Sovietice. De atîta călătorie, se lipise pe capota ei praful gros. Poposea în cele mai neașteptate locuri — pe malul lacului Baikal ori pe cele ale marilor fluvii siberiene—privea curioasă cum sînt zăgăzuite năvalnicele ape ale Angarei sau cum sînt desțelenite întinse pămînturi. Ba într-o zi a putut fi văzută în Moscova, staționînd nu departe de Kremlin. Cum pentru această vizită mașina fusese dichisită, se putea citi pe o tăbliță prinsă lîngă portieră cuvîntul „Mosfilm". Iar în mașină putea fi văzut, de sub borurile largi ale unei pălării de panama și de sub ochelarii negri de soare, chipul bine cunoscut al regizorului sovietic Grigori Aleksandrov.

„Misterul" micuței mașini neobosite era dezlegat: locurile vizitate vor forma cadrul viitoarelor filmări pentru o nouă creație cinematografică.

Atît de multe și de îndepărtate? Da, atîtea! Noua comedie a lui Aleksandrov își va plimba, o dată cu eroii săi, și spectatorii de-a lungul Siberiei, arătîndu-le impresionantele construcții și realizări din ultima vreme, ba făcîndu-i să asiste și la lansarea unei rachete cosmice sovietice.

Aleksandrov, în același timp scenarist și regizor, a creat un interesant subiect care să-i permită rezolvarea artistică a generoasei teme abordate: necesitatea coexistenței pașnice între popoare, eforturile oamenilor sovietici care dovedesc prin fapte, nu prin vorbe, că doresc pace și prietenie. Iar subiectul este următorul: un grup de străini zboară cu un avion chinez de la Pekin la Moscova. O furtună puternică îl silește însă pe pilot să aterizeze, undeva, într-un îndepărtat colț al Siberiei. Și iată că pasagerii, oameni de diferite naționalități și stări sociale, avînd diferite convingeri politice și religioase, se văd dintr-o dată în mijlocul taigalei.

Aflați împreună printr-un asemenea capriciu al soartei, ei trec printr-o serie de întîmplări hazlii. Printre ei se află și o sovietică, Varvara Komarova, care se transformă ad-hoc într-un admirabil organizator, ce știe să-și împace tovarășii de călătorie și să găsească ieșirea din situația creată. Călătorii străini vor duce cu ei, ca un neuitat „Suvenir din Rusia", imaginea noilor uzine și fabrici siberiene pe care le-au văzut, vor păstra în memorie imaginea învolburatei Angare puse în frîu de către om și pentru om, ba chiar și amintirea momentului istoric al lansării în cosmos a unei rachete sovietice. Iată deci cum, prin mijloacele artistice ale comediei, scenaristul-regizor a izbutit să ilustreze încă o dată pe peliculă marele avînt constructiv al Țării Sovietice. Și nu întîmplător unul dintre eroii filmului, milionarul american Scott, exclamă la un moment dat:

— Nu mi-am închipuit niciodată că e atît de aproape comunismul!

Iar un alt personaj, teologul englez John Peabis, văzînd cu uimire marile realizări ale oamenilor sovietici, se adresează lui dumnezeu:

— Doamne dumnezeule, dacă tu ai admis toate acestea, trebuie să ținem seama de ele!

Firește, arată filmul, toate acestea nu mai pot fi astăzi ignorate.

„Atenție, filmăm!" Regizorul Gr. Aleksandrov dă actorilor ultimele indicații. ←

Corespondenţă specială din Moscova de P. KOŞELEV

Cunoscutul regizor Grigori Aleksandrov, conducînd filmările.

Ultimele pregătiri înainte de filmare: machiaza îşi face datoria, iar Liubov Orlova suportă răbdătoare toate „vicisitudinile" profesiei.

În timpul îndelungatelor şi obositoarelor pregătiri ale filmărilor, tînăra actriţă Galina Vişnevskaia o înlocuieşte pe Elina Bistriţkaia.

Ele demonstrează fără putinţă de tăgadă că omul sovietic doreşte pacea, că nu precupeţeşte nimic pentru a contribui la distrugerea „războiului rece". „Poftiţi la noi în ţară—spune filmul—şi vă veţi convinge singuri de acest lucru!"

Filmul lui Aleksandrov abundă, de asemenea, în cîntece şi dansuri. Zeci, sute de metri de peliculă, filmate în timpul Festivalului Mondial al Tineretului şi Studenţilor de la Moscova, îşi vor găsi locul printre secvenţele acestei interesante creaţii cinematografice.

Şi acum, o informaţie care va face desigur multă plăcere cinefililor: rolurile principale ale filmului sînt deţinute de Liubov Orlova (interpreta Varvarei Komarova), Elina Bistriţkaia (contesa Pandora), Pavel Kadocinikov, E. Garin. Iar muzica îi aparţine cunoscutului compozitor Tihon Hrennikov.

Curînd, filmările vor fi terminate şi vom avea prilejul de a căpăta un nou şi minunat „Suvenir din Rusia".

De la Abisinia (din „Pe Dunul Înalt") la contesa Pandora (din noul film în turnare „Suvenir din Rusia") e un drum lung. Şi, totuşi, pe Elina Bistriţkaia se pare că nu a obosit-o: îşi păstrează acelaşi zîmbet plin de farmec.

Se filmează un episod la Palatul Culturii din oraşul Angarsk. Iată-i pe actorii Elina Bistriţkaia şi Aleksei Berezin, în rolul contesei Pandora şi al doctorului Adamson. ↓

Dreapta: școala nouă ridicată prin muncă voluntară și contribuția bănească a sătenilor din Uda. Sus: și iată acum și vechea școală. Fotoreporterul nostru a mai apucat să o fotografieze, dar probabil că la ora actuală ea nu mai există: udenii au demolat-o.

„VRĂJITORIA" DE LA

de
Lascăr SEBASTIAN
Fotografii de Elena GHERA

După cîte ne-a ajutat virsta să desluşim faptele vieţii, am ajuns la încheierea că pe om îl cunoşti cel mai bine la muncă şi la petrecere. Cine munceşte cu spor petrece frumos. Şi de-a-ndoaselea: cine munceşte prost petrece rău. Adevărat este că omul codaş la treabă se arată cel dintîi gata să petreacă. Însă vai de petrecerea lui! Căci chiulangiul la muncă e scandalagiul la chef.

Ne amintim de această veche constatare, fiindcă ştim că în comuna Uda din raionul Vedea, regiunea Piteşti, a fost nu demult un ospăţ mare, venit să întărească tocmai constatarea despre care pomenirăm. Vrem a zice că, fiind udenii — după cum s-au arătat — vrednici la o treabă serioasă şi temeinică, ospăţul lor a fost nu numai întins, ci şi frumos.

De bună seamă că un ospăţ fără de mîncare şi fără de băutură (şi dacă se poate amîndouă pe alese) nu se cheamă că-i ospăţ. Deci, la Uda, a fost şi de una şi de alta. S-a servit chiar salată „de boeuf" care, în alte vremuri, pe la ţară, nu s-a pomenit. Iar în ce priveşte ţuica de prună, să n-o mai amintim, întrucît se ştie că prin partea locului cresc cărnoase şi brumăriile, şi goldanele, şi renglotele, şi prunele cu gît. Anul acesta, barem, pomii prin prunării s-au lăsat pe-o rînă, gata să cadă, într-atîta îi apăsa belşugul de roadă. Vinul, nefiind, a fost adus special de la Drăgăşani, care nu-s departe.

Prea bine. Dar petreceri frumoase mai fac ţăranii noştri şi prin alte părţi. Aşa, de pildă, numai la vreo trei săptămîni după masa mare de la Uda, s-a făcut praznic în lege la Stoicenii din raionul Băbeni, tot regiunea Piteşti. Altfel nici că se putea. Oamenii trebuiau să prăznuiască aniversarea fiinţării gospodăriei lor colective.

Dar la Uda? Pe ce temei s-au adunat oamenii cu năstrapele în mîini şi cu voia bună în inimi? O petrecere adevărată trebuie negreşit să aibă, la izvorul ei, un năstav, un îndemn, un motiv, mă rog. Altfel, zi-i chiolhan dezmăţat ori zaiafet făr' de ruşine. Căci n-ai să-mi spui mie că omul muncitor şi cuviincios se-ndeamnă la pahar şi la blid numai şi numai ca să-şi umfle burduhanul şi să-şi ameţească scăfîrlia. Acela-i un mişel, o lighioaie scîrbavnică, un nemernic care n-are ce căuta printre oameni de ispravă.

Deci, dară, cum zic, udenii au avut temei serios pentru frumoasa lor petrecere. Ce anume? Iaca: inaugurarea unei şcoli!...

„Auzi dumneata, minune nemaipomenită!" — o să ne spună cutare: „Păi, la noi, azi, asemenea treabă e ceva cu totul obişnuit". N-aveai decît să te abaţi, numai cu paisprezece zile înainte şi numai la cîţiva kilometri de Uda, în satul Rîjleţul-Vieroşi, şi-ai fi petrecut tot atît de bine, tot pe motivul inaugurării unei şcoli (pe masa lor, întinsă chiar în curtea şcolii, au fost rînduite 150 de tacîmuri, iar primprejur s-au mai strîns încă vreo 800 de oameni, care au horit cu rîvnă mare pînă sub seară). Şi n-ai decît să te duci de-a lungul şi de-a latul ţării şi peste tot ai să afli şcoli noi... Nici nu ne-ndoim de aşa ceva. Cu atît mai mult, cu cît am colindat destul prin ţară şi le-am văzut — cum s-ar spune — cu ochii noştri.

Însă nouă ne place să povestim acum despre isprava udenilor — cît de obişnuită ar fi ea în zilele noastre. O socotim, aşa, ca pe un simbol.

Mai întîi şi-ntîi, o să vă spunem că, la masa mare a inaugurării, oamenii din Uda s-au arătat nu numai cu gust într-ale gurii, ci şi în alcătuirea programului brigăzii lor artistice. În privinţa aceasta, şef a fost învăţătorul Nicolae Martinescu, bărbat cu duh. Pentru ce vrem noi să spunem, o să ne folosească reproducerea mai jos a unui dialog versificat, rostit de brigadă. Iată-l:

— Bravo, Nică, ce-ţi mai pasă!
Auzii că-ţi faci o casă.
Şi eu te credeam sărac.
— Da, Ilie, da, îmi fac.
— Ce-ţi veni nitam-nisam?
Cărămidă, lemn — ai?
— N-am
— Tablă... var... ciment şi cuie?
— Nici de asta încă nu e.
— Păi din ce ţi-o faci, bădie?
— Foarte simplu: din hîrtie!
Tot glumeţ, precum te ştiu...

Ion Olteanu, preşedintele statului popular; Ion Cristescu, învăţător, preşedintele comitetului de iniţiativă; Nicolae Popescu, directorul şcolii; Dumitru Pădureiu, instructor teritorial, şi alţi cetăţeni din Uda discută despre electrificarea satului — nouă problemă vitală a comunei.

Ori e vorba de-astă dată
De-o hîrtie fărmăcată?
— Fărmăcată, măi Ilie.
Dac-o pui la temelie,
Păi începe ca să-ţi vie
Fierărie... tîmplărie...
Varul pentru zidărie...
Scînduri pentru magazie...
Bani: o sută... cinci... o mie,
Număraţi pîn'la para.
Şi te vezi în casa ta!
— Din hîrtie, mă?
— Vezi bine!...
Ei, nu-ţi faci şi tu ca mine?
— Ba mi-aş face, nu zic nu,
Dar să-mi dai hîrtia tu.
— Ei, pe-a mea nu ţi-o pot da.
Fă-ţi tu singur rost de ea.
— Da? Şi cum o pot avea?
— Fă cum face mai tot satul:
Fă şi tu contract cu statul
Pentru grîu, pentru porumb...
— Asta-i oul lui Columb!
— Da, contractul e, Ilie,
Fărmăcata mea hîrtie!
Dac-o pui la temelie,
Într-o vară, cel mult două,
Ai şi tu o casă nouă!...

Fără îndoială că Nică are dreptate. Cu asemenea hîrtie „fărmăcată" poţi zidi casă nouă. Şi adevărul e că, la Uda, mulţi sînt gospodarii întovărăşiţi care, de cîţiva ani încoace, îşi fac case din nou.

Dar şcoală nouă cum poţi zidi? Iată, aici „vrăjitoria" lui Nică nu se mai potriveşte. Aici se cer altfel de „farmece".

Care?

Unul ar putea să-şi dea cu ideea c-ar fi bine să întrebăm o babă care se pricepe la bobi, la tăciuni, la ficaţi de coţofană care n-a ouat decît de trei ori. Aş! Nu-şi vinde baba „secretul" pentru zidirea unei şcoli, unde e sigur că tinerele vlăstare au să înveţe să-şi rîdă de minciunile gogonate ale unei asemenea babe. Şi-apoi, chiar dacă şi l-ar vinde, pe temeiul unor vorbe ne-nţelese, bolborosite asupra unui ficat de coţofană, nu mai înalţi tu şcoală nouă cît îi hăul.

Pentru şcoala lor, udenii n-au cercetat nici o babă, nici cu dinţi, nici fără dinţi. Ei s-au ţinut temeinic de contribuţia bănească voluntară. N-a fost unul să nu facă faţă la timpul sorocit acestei contribuţii. Asta le-a fost „vrăjitoria"!

Cum s-ar zice, au strîns mînă de la mînă. S-au adunat bani frumoşi. Devizul pentru zidirea unei şcoli,

UDA

așa cum cere planul-tip al Ministerului Învățămîntului și Culturii, se ridică la 265.000 de lei. Bani buni. Dar nu încape nici o supărare. Contribuția voluntară a udenilor răspunde și acestei sume. Însă din banii ăștia, cîte nu-s de făcut într-o comună! Mai un drum de pietruit, mai un cămin cultural de renovat, mai un pod peste o apă, mai o fîntînă — mai cîte alte treburi de folos obștesc! Nimic de zis, zidirea școlii cere urgență mare. Școala veche, care n-are decît două clase — clădite, hehe!, în 1910, carevasăzică înainte de primul război mondial, e mică și întunecoasă. Într-asemenea școală îi e lehamite să învețe copilului de întovărășit.

Cu toate acestea, nu poți băga chiar toți banii numai și numai în școală, fie că te-ai priceput să-i aduni pe toți. Trebuie să mai ai în vedere și niscai economii, cu care să faci față la alte cerințe.

Atunci, cum? Trebuia găsită altă „vrăjitorie". Și udenii au găsit-o. Tot fără babă. A fost un fel de iureș. Părea că s-a sculat satul întreg și a început să se miște ca un uriaș care pînă cu o clipă înainte ar fi dormit. S-a săpat temelia. S-au cărat cărămizi, pietriș, apă, pămînt, piatră, lemnărie, țigle. Erau de-a valma: căruțe, bărbați, tărăboanțe, femei, cai, tinerime; erau comuniști, țărani muncitori fără partid, întovărășiți, individuali. Cîntau și săpau, băuleau și cărau:

Ziua-noaptea, tună-plouă,
Noi zidim la școală nouă,
I-ha, și-o frăție!...

Așa, de pildă, au ieșit cu juncanii soții Niculae Georgescu, gospodari individuali, care au încărcat 5 metri cubi de piatră și încă trei zile — apă și pămînt. Așa, Gheorghe N. Manole, întovărășit, care cu femeia lui a făcut nu mai puțin de 30 de transporturi. Așa, Niculae Geru, membru de partid, cu nevastă-sa, Paulina. Așa, utemistul Ghiță P. Florea. Așa, activistul de partid — instructor teritorial — Dumitru Păduroiu. Așa, ca să dea exemplu și să nu se lase mai prejos, Valentin N. Ispas, care-i secretarul organizației de bază P.M.R. din comună. Ba a pus umărul și fata delicată Elena Nițescu, bibliotecară la căminul cultural „Horia, Cloșca și Crișan".

— Acum să nu credeți că și eu am muncit tot atît de mult cît au muncit ceilalți — ne lămurește, modestă și roșindu-se a sfiiciune.

Noi am înțeles: a muncit numai cît i-au îngăduit timpul și puterile. Vorba e însă că nu s-a lăsat.

Dacă fata e modestă, în schimb tîmplarul Constantin M. Codrescu e mîndru de contribuția lui. Muncile calificate au fost plătite. Deci, și munca lui de tîmplar. Dar:

— Mi-a fost rușine ca eu să primesc bani, cînd alții nu primeau — subliniază tîmplarul. Atunci, la rînd cu ceilalți, am cărat 15 căruțe cu piatră și nisip. Iar două zile de lucru la tîmplărie am pus să mi se socotească muncă voluntară.

Frumos exemplu! L-au urmat și alții.

Printre asemenea oameni de seamă, negreșit trebuie să-l pomenim și pe întovărășitul Ion Dumitru Manole. Are 48 de ani și patru moștenitori. Cel mai mare numără 24 de ani, iar cel mai mic — 15 ani. Pentru școala asta, a muncit cu mare rîvnă.

— Dar ce interes ai avut d-ta? — întrebăm noi, așa, într-o doară. Toți copiii d-tale sînt mari și nici unul n-o să urmeze la școala asta, care deocamdată e numai școală de 4 ani!...

— Auzi vorbă! — se indignează Ion Dumitru Manole. Da' nepoți nu-s pe lumea asta?! Și-apoi, cum să lași satul cu o dărăpănătură de școală? Mai mare rușinea!...

Recunoaștem că Ion Dumitru Manole cugetă drept și că răspunsul lui ne-a înfundat.

Dar, dacă se poate spune așa, iureșul ăsta a avut și un președinte care trebuie și el să fie consemnat aici. E comunistul Ion Cristescu, învățător, om de 51 de ani, președintele comitetului de inițiativă. Iar cel la care s-a găsit deplină înțelegere și sprijin la tot ceasul e celălalt președinte, Ion Olteanu, președintele sfatului popular comunal, om inimos, bărbat harnic, vioi și isteț. Cît privește pe tînărul director al școlii, învățătorul Nicolae Popescu, cred că și acum mai e plin de var pe haine — și mai mult nu zic.

A fost, adică, o înflăcărare generală. Aș zice unanimă, dacă n-aș fi aflat că au fost și cîțiva dintre aceia care s-au mai codit și au pus mîna mai mult de ochii lumii.

— Da' să nu credeți că le pricește! — se grăbește să adauge utemistul Ghiță P. Florea. Acum, cînd văd școala cît îi de frumoasă, le pare și lor rău că n-au contribuit mai mult.

Îi credem.

Vasăzică, iureșul acesta se poate numi muncă voluntară. Aceasta a fost cea de-a doua „vrăjitorie" a udenilor, după voluntara contribuție bănească. Și iată cum devizul de 265.000 de lei, care pe alții ar fi putut să-i sperie, udenii l-au realizat cu numai 136.065 de lei. Asta înseamnă o economie de 128.935 de lei. Asta înseamnă că ne putem gîndi de pe acum la o șosea, la un pod, la o fîntînă...

Așa stînd lucrurile, după asemenea treabă serioasă și cu spor, nu mai e de mirare că udenii, la inaugurarea școlii noi, au ospătat din belșug și cu mare cuviință.

S-au închinat paharele, s-a savurat salata „de boeuf", s-a veselit omul la programul brigăzii artistice și, ca și la Rîjețul-Vieroși, s-a horit pînă sub seară...

Și, după cîte aflu, vrăjitorii de acestea se menesc azi prin toată țara. Fără babe.

Alio MIRȚULAVA
poet gruzin

Arcul și lira

Urmărind o ciută la fîntînă,
Inima-i băiea și-i da imbold.
Arcul și-l ținea la îndemînă,
Tolba grea și-o pipăia la șold.

Mester iscusit la vînătoare,
Omul auzise cînd odnă
Cum zorîind săgeata-n depărtare
vie,
coarda
arcului
sună.

Însă azi, întîiași dată parcă .
Îl atinse sunetul ciudat...
Mîna prinde coarda
și-o încearcă ..
Ochii mari și-adînci
au lăcrămat.

Sunetul părea sfios și dulce,
Și uitînd săgeata ce s-a dus,
Omul sta acolo la răscruce
fericit
și mîndru,
de nespus!...

În romînește de M. DJENTEMIROV

VĂ AMINTIȚI?

Cumplit era traiul celor care scormoneau pămîntul pentru îmbogățirea societăților și trusturilor miniere din țara noastră! Condițiile de viață ale minerilor erau atît de mizere. Încît cu greu cuvintele și imaginile fotografice păstrate din acele negre vremuri ne pot ajuta ca să ne facem o idee. Iată una din aceste imagini: locuința unui miner din Valea Jiului.

Era prin anii 1930-1933... Sute de întreprinderi și-au închis atunci porțile, lăsînd zeci de mii de muncitori muritori de foame. Volumul salariilor scăzuse de la 7.732 la 4.378 milioane de lei. Șomajul creștea zi de zi, ținînd în mizerie uriașe contingente de muncitori. Printre cei care erau loviți din greu de șomaj se aflau și muncitorii mineri. Aceasta pentru că, în afara „cotei" de concedieri, patronii au început să selecționeze, zvîrlind în drum și dintre cei rămași, chiburile, la muncă — pe muncitorii mai bătrîni, pe cei bolnavi din cauza muncii excesive, cît și pe cei care, cu rezistență scăzută de foame, produceau mai puțin.

Concedierile în masă continuau: s-au redus schimburile, s-au micșorat salariile, iar unele întreprinderi mici ca Baia Nouă, Mehadia, Secul și Cozla și-au închis complet porțile.

... Au trecut deceniî de atunci. Din tristul trecut nu au mai rămas decît imaginile fotografice păstrate spre aducere aminte în muzee, în săli de marmură ale cluburilor și caselor de cultură sau în locuințele moderne ale minerilor din zilele noastre. Trecutul întunecat nu este însă uitat nici un moment de acei care astăzi muncesc și trăiesc liberi.

Anton ALEXE

Manifestări ale prieteniei romîno-sovietice

An de an, tradiționalele schimburi culturale între poporul romîn și popoarele sovietice duc peste hotare sau aduc pe meleagurile noastre mesageri ai artei și prieteniei.

După ce, acum cîteva luni, am aplaudat cu toții frumusețea cîntecului și dansului bielorus, după ce „Zilele culturii R.S.S. Bieloruse" ne-au prilejuit o cunoaștere mai adîncă a creației artistice a poporului prieten, iată că recent bielorușii au avut ocazia de a cunoaște la ei acasă arta românească. „Zilele culturii românești" organizate în R.S.S. Bielorusă au exprimat o dată în plus calda prietenie ce ne leagă de popoarele sovietice.

Fotografiile de mai sus aduc cîteva imagini ale manifestărilor ce au avut loc în cadrul acestui sărbătoresc eveniment cultural.

① Dansatorii amatori bieloruși din orașul Grodno au interpretat cu foc jocuri populare românești.
② Iubitorii de artă plastică din Minsk, capitala Bielorusiei Sovietice, au admirat lucrările din Expoziția românească, organizată în cadrul „Zilelor culturii românești".
③ Expozițiile cărții românești din orașele Bielorusiei au fost în atenția bibliofililor.
④ Delegația română aflînd „tainele" vestitelor tractoare „Belorus".
⑤ Miting la Fabrica de fibre sintetice „Kuibîșev" din regiunea Moghilev.
⑥ Delegația română, condusă de tov. Ion Pas, președintele Comitetului de radiodifuziune și televiziune, a fost pretutindeni întîmpinată cu pîinea și sarea prieteniei, cu flori.

SFÎNTA FAMILIE D

de Constantin ȘERBAN

Orașul San Domingo din Republica Dominicană s-a numit astfel din 1496 — cînd a fost întemeiat de Cristofor Columb — pînă în 1936, cînd a fost ocupat de rebelii conduși de un ofițeraș al gărzii naționale, Rafael Leonidas Trujillo. Din acel moment, orașul s-a numit *Trujillo*; cîțiva ani mai tîrziu, cînd ofițerașul — devenit, pe rînd, șeful serviciului de spionaj al armatei, comandant-șef și prim-ministru — s-a transformat în președinte al republicii, se numeau Trujillo toate bulevardele, străzile principale, ulițele mari ale orașelor și satelor, nenumărate instituții publice, parcuri, gări, vîrfuri de munți, cursuri de apă. Numai în capitală se află 1.872 de monumente care-l slăvesc pe dictator, numindu-l „Excelența Sa Doctor Generalissim Binefăcător al Patriei", „Restauratorul Independenței Financiare a Republicii" etc.

NERO AL ANTILELOR

Republica Dominicană, una din țările binecuvîntate de natură din azuria Mare a Caraibilor, are pe continentul american o faimă nu prea onorabilă, căci guvernul ei se ocupă cu furnizarea de arme amatorilor de putch-uri, iar dictatorul ei este unul dintre cei mai vechi și mai răi din întreaga Americă Latină. „Trebuie să cercetezi istoria pînă la întunecoasele tiranii ale orașelor-cetăți din timpul Renașterii italiene — scrie ziarul „New York Times" — pentru a putea găsi ceva asemănător crudului tiran care este generalissimul Trujillo".

Are 68 de ani și domnește peste cele trei milioane de supuși ai „săi", de aproape treizeci de ani, cu ajutorul unei armate bine puse la punct, care înghite un sfert din bugetul țării, al unei poliții secrete extrem de vaste — din rîndurile căreia fac parte și șoferi de taxiuri, servitoare, barmani, valeți de hotel, frizeri, măturători de stradă, dresori de circ, cîntăreți de local — și al foarte numeroasei sale familii, ai cărei reprezentanți ocupă cele mai însemnate posturi în stat. Trujillo domnește ca un vechi despot oriental — căci și-a ucis, rînd pe rînd, adversarii și nu îngăduie nici un fel de opoziție politică — dar și ca un om modern al emisferei occidentale — căci și-a asumat fățiș, pentru sine, monopolul comerțului național cu sare, tutun, bere, precum și cote mari de participație la cele mai importante întreprinderi din țară.

Megalomania dictatorului are manifestări dintre cele mai bizare. În magazinele din orașe se vînd icoane cu chipul său. Compozitori plătiți de guvern îi închină bucăți muzicale care se imprimă pe discuri și se transmit la radio — începînd de la șlagărul de muzică ușoară „Dacă vacile ar putea zbura", continuînd cu oratoriul „Sfîntul Rafael" și ajungînd pînă la simfonia cu solist, cor și orchestră, în zece părți („Politica creșterii vitelor", „Lucrări publice", „Asigurări pentru funcționari" etc.) care preamărește „realizările" lui Trujillo.

Dacă ar trăi, Nero însuși ar fi gelos pe micul imperator latino-american.

RAFAEL-INIMĂ LARGĂ

Dintre membrii familiei dictatorului — care propagă fariseic un ideal creștin de viață cumpătată, decretîndu-l ca obligatoriu pentru supuși — cea mai mare faimă, după tată, o are fiul, Rafael Trujillo Martinez, colonel de la vîrsta de zece ani, actualmente general-colonel, șeful statului major al armatei. Îndrăgostit la o vîrstă fragedă de o localnică pe care a luat-o în căsătorie și cu care a avut 6 copii, tînărul și impetuosul general s-a amorezat în urmă cu vreo doi ani, cu declarații publice, de actrița de cinematograf Zsa-Zsa Gabor, căreia i-a dăruit o prea caldă iubire, o blană de chinchilla la un preț astronomic și un „Mercedes" mare, tip sport.

După numai două luni, presa de cancan publica informația că Rafael n-o mai iubește pe Zsa-Zsa, ci că e înamorat definitiv de Kim Novak, altă actriță de film, și că i-a dăruit inima sa toată, plus un „Mercedes" verde-smarald.

Interesate de dezvoltarea surprinzătoare a vieții sentimentale a tînărului fecior de bani gata dominican, ziarele de scandal au început să consemneze și notele de plată ale năprasnicelor chefuri susținute de acesta, note ce se ridicau la sume demne de tot respectul. La unul din furioasele ospețe în numeroasă și agreabilă companie, un intermediar isteț i-a recomandat lui Rafael pe Debra Paget, care în memoria Hollywood-ului era singura steluță de cinema ce nu fusese îmbrățișată niciodată (în fața aparatului de filmat). Inima clocotindă a latin-americanului Cassanova rîvni numaidecît la îmbrățișarea inedită, chiar și în fața unui aparat de luat vederi, drept care spre vilișoara Debrei porni un alt „Mercedes", de culoarea smochinei, purtînd ca amuletă, la volan, un colier de perle de un metru și jumătate lungime oficială.

Dar n-au trecut nici două săptămîni și cititorii rubricii mondene au putut afla că Don Juan din Antile nutrește un viu interes pentru noua vedetă a cinematografului vest-european, Brigitte Bardot, față de care inima sa largă încearcă o puternică și proaspătă vibrație. O ștafetă specială a generalului a și pornit de altfel spre Paris, cu misiunea de a-i procura fotografii inedite ale actriței și de a-i duce unele mici daruri, pentru ca aceste fotografii să fie nu numai inedite, ci și foarte edificatoare. Fata a aflat cu vădită plăcere despre oferta dominicană care călătorea spre ea și, fără nici un resentiment pentru înaintașele ei, a declarat presei cu înțelepciune, dezinvoltură și gingășie: „E nostim mititelul. Dacă-mi trimite un diamant veritabil, să știți că n-o să-l refuz!". O bună parte din membrii Congresului S.U.A. care votaseră un important fond de ajutor pentru Trujillo, adunînd prețul diamantului la celelalte daruri făcute din amor de fiul acestuia, au început să se întrebe prin presă dacă nu e cazul să i se retragă creditul.

Între timp, datorită lungilor turnee prin localurile de noapte din Hollywood, preocupărilor furtunoase și unor cauze de capacitate intelectuală, tînărul Rafael, cursant în ultimul an al

IN SAN-DOMINGO

unei academii militare nord-americane, a izbutit să fie respins la examenul de absolvire a școlii, fiind expediat acasă... fără diplomă.

UN JUBILEU CARE S-AR PUTEA SĂ NU AIBĂ LOC

Și alți membri ai familiei Trujillo se bucură de asemenea reputație: nici unul însă nu-l poate depăși pe capul familiei în cruzime și megalomanie, după cum nici unul nu-l poate întrece pe fiul cel mai mic în libertinaj.

Se înțelege că mica țărișoară nu poate suporta la nesfîrșit apăsarea regimului dictatorial. S-a format aici, în adîncă ilegalitate, o mișcare opozițională din zi în zi mai puternică. Diplomați dominicani aflați în străinătate demisionează în semn de protest. Exilați politici alcătuiesc mereu detașamente de guerilla. Înlăturarea dictatorilor din Columbia și Venezuela, războiul civil din Nicaragua și, mai ales, succesul răscoalei populare din Cuba au făcut ca mișcarea împotriva lui Trujillo să ia forme amenințătoare. Reprimînd cu sălbăticie orice adversitate internă, dictatorul flutură pumnul spre țărmurile Cubei, pregătește trupe invazioniste, se aventurează în debarcări spectaculoase care eșuează și strigă tot el după ajutor. E puțin probabil însă ca familia Trujillo să-și serbeze în liniște apropiatul jubileu de treizeci de ani de domnie. S-ar putea ca la acea dată să se afle cu bagajele într-un avion, pe ruta urmată de alte familii de dictatori sud-americani în anii din urmă — rută definitivă și cu implacabil sens unic.

Străzi, parcuri, instituții publice, căi, vîrfuri de munți și mii de monumente (numai în capitală sînt 1.872) poartă azi numele dictatorului megaloman Rafael Trujillo.

Unul din neaoșmățele „aceștii" ale fiului risipitor, pentru favorițele sale: Zsa-Zsa Gabor lîngă limuzina primită în dar de la Trujillo-fiul.

1. Putch-urile puse la cale de oamenii lui Trujillo în diverse țări ale Americii Latine suferă eșec după eșec. Iată un grup de agenți ai lui Trujillo prinși în Honduras.

2. Cu ajutorul armatei, Trujillo gîndește că-și are dictatura asigurată. Dar toate au un sfîrșit. Mai ales răbdarea poporului înpilat...

3. Trujillo-junior e colonel de la vîrsta de... 16 ani, iar acum e șeful statului major al armatei dominicane. Pregătirea sa? După ce a urmat cursurile unei academii militare nord-americane, [illegible] l-a expediat acasă... fără diplomă.

FLACĂRA OBIECTIV

● *Veşti puţin îmbucurătoare pentru minerii din Ruhr. Faţă de agravarea continuă a crizei cărbunelui, proprietarii de mine şi-au exprimat intenţia de a concedia un număr de 100.000 de muncitori. „Miracolul economic" al lui Adenauer îşi arată colţii...*

● *La Istambul chiriile s-au dublat, iar, în unele cazuri, chiar s-au triplat. În Berlinul de vest chiriile sînt de asemenea în continuă creştere. Guvernul olandez pregăteşte la rîndul său o lege în virtutea căreia chiriile vor fi sporite în Olanda cu 20 la sută.*

● *Nu mai este pentru nimeni un secret faptul că în prezent se editează în Germania occidentală aproximativ 70 de ziare şi reviste cu orientare făţiş fascistă, precum şi 187 publicaţii ale organizaţiilor revanşarde, nu mai puţin fasciste. Să mai zică cineva că Adenauer nu respectă prevederile acordului de la Potsdam...*

● *Cartiere întregi ale Parisului sînt terorizate în ultima vreme de bandele huliganice ale aşa-zişilor teddy-boys (huligani balevardişti) francezi, care se deosebesc de cei americani sau englezi doar prin faptul că poartă cămăşi negre. Asistînd la o încăierare dintre două bande înarmate cu rîngi de fier şi cu lanţuri de bicicletă, corespondentul săptămînalului londonez „New Statesman" scrie, cuprins de oroare, că huliganismul îşi are obîrşia în faptul că tinerii francezi trăiesc într-o societate ce le oferă prea puţine distracţii care să fie socotite cu adevărat culturale. „În momentul de faţă — conchide ziaristul englez — Franţa nu le oferă tinerilor parcuri de cultură şi stadioane sportive, căci este ocupată cu fabricarea tancurilor şi aruncătoarelor de flăcări pentru Algeria..."*

● *Cea mai proaspătă marotă a dictatorului de la Seul este grija pentru... sănătatea poporului. Aşa se explică probabil îndemnurile insistente pe care le adresează populaţiei sud-coreene de a consuma, în loc de orez, cantităţi cît mai mari de orz şi tot felul de plante furajere. Desigur că milioane de înfometaţi sud-coreeni s-au obişnuit de mult să se „hrănească", în lipsă de altceva, cu iarbă şi coajă de copaci!... Oricum, însă, asigurarea dată de Li Sîn Man că noile sale măsuri „vor contribui la întărirea sănătăţii poporului" e de un umor macabru.*

● *S-a calculat, luîndu-se ca bază salariul mediu, că un muncitor din Portugalia nu-şi poate cumpăra cu banii pe care îi primeşte pentru o zi de muncă, decît două pîini şi o cutie de chibrituri.*

● *Frămîntările sociale din Franţa prilejuiesc ziarului „Forces Nouvelles" următoarele remarci: „Datoria guvernului este în prezent aceea de a prevedea riscurile unor noi greve". Şi de a înţelege, în consecinţă, de ce muncitorii fac grevă. Ziarul aminteşte, în legătură cu aceasta, că de luni de zile „preţurile au crescut, încet dar sigur şi cu regularitate, ceea ce a determinat scăderea puterii de cumpărare a salariilor".*

D. B.

Muzica în... OSPEȚIE

Din sălile de concert, publicul snob al anilor nu demult apuși a dispărut; în locul său a apărut un public nou, avid de frumusețile muzicii. Mai mult: marile comori ale culturii au pornit să-și întâlnească publicul acesta la el acasă, acolo unde altădată muzica n-ar fi pătruns niciodată.

Filarmonica de Stat din Târgu-Mureș, mergînd și ea să-și viziteze auditorii la ei acasă, părăsește uneori sălile Palatului Culturii, pentru a poposi la cluburile muncitorești și sălești ori în halele uzinelor care, chiar dacă nu-s suficient de spațioase sau nu dispun de o acustică perfectă, vibrează de dragostea ce însuflețește acest public nou. Enescu, Liszt, Șostakovici și Schubert și-au înfățișat nu o dată acordurile sub silueta uriașă a macaralei din turnătoria întreprinderii „Minschi Ludovic".

Și-au visat vreodată compozitorii o astfel de sală, cuprinzînd un auditoriu atît de numeros? Muncitorii fabricii „Simo Gáza", ai fabricii de zahăr „Bernath Andrei", ai cooperativei „Ciocanul", ai uzinei metalurgice „Ernest Mauricius" au aflat la ei în întreprindere frumusețea unor opere noi sau a altora create cu ani în urmă, dar sunînd la fel de proaspăt în interpretarea de ținută a Filarmonicii Târgu-mureșene.

Roadele n-au întîrziat să se arate. Mulți muncitori au venit să se aboneze la concertele obișnuite. Pentru artiști, acest fapt constituie un imbold. Hotărîrea de a se organiza cel puțin 5-6 concerte și audiții muzicale pe an în fiecare uzină și întreprindere, însemnările cu conferințele-lecții, precum și recenta înființare a cercului „Prietenii muzicii" pe lîngă Filarmonică, vor face desigur din Târgu-Mureș un oraș de melomani.

După o corespondență de BENCZEL Béla

Fotografii de ERDELYI Lajos

↑ Orchestra filarmonică din Tg. Mureș, dînd un concert, sub conducerea dirijorului Lukácsy Andrei, în incinta fabricii „Petőfi Sándor".

Noul public al concertelor simfonice. De astă dată, Filarmonica din Tg. Mureș a venit în ospeție la fabrica „Bernath Andrei" →

Finalul din „Oameni și păpuși": mîinile care creează bunurile vor ști să impună pacea!

Două succese ale teatrului de păpuși din Galați

Mai întîi, atmosfera.

Pictorul scenograf încearcă, sub ochii minuitorilor și ai croitoresei, o nouă păpușă. Ea va evolua într-un spațiu plan, iar umbra ei colorată se va preumbla pe ecranul aflat pe scenă.

Mașinistul-șef, și el de față, își dă părerea despre teatrul de umbre, apoi intervin în discuție electricianul, regizorul tehnic și regizorul artistic.

Pentru cine a cunoscut teatrul acesta în urmă cu un an, discuția e surprinzătoare. Nu numai că nimeni nu se ceartă, nu bombăne, nu întrerupe munca de creație, dar toți încearcă, repetă, o iau de la început, o dată și încă o dată. Vor piese noi, păpuși noi, tehnică nouă — și toată această frămîntare are loc într-o atmosferă de stimulare și de voie bună.

Capeți certitudinea — înainte chiar de a vedea realizările în spectacol — că te afli într-adevăr într-o instituție de artă, o instituție cu o viață colectivă de creație.

★

Cum s-a ajuns aici? Sursele sînt multiple și nu vor fi analizate în rîndurile de față. Dar fără îndoială că au avut o mare importanță schimbarea conducerii, stimularea actorilor prin noua salarizare, îndrăzneala scenografului și venirea unui regizor de la teatrul de stat din localitate.

În sfîrșit, un regizor! Spectacolele au căpătat o *concepție regizorală*, căreia i se subordonează toate elementele punerii în scenă, mișcările, muzica. Deși pînă acum Valeriu Moisescu n-a mai pus în scenă spectacole cu omuleți de cîrpă și papiermaché, el a învățat tehnica păpușerească — și încă învață — aici, la teatrul de resort din Galați. A descoperit, lucrînd la „Sînziana și Pepelea", posibilitățile de mișcare ale „actorilor" minuiți, care pot părea apatici, entuziaști, înfiorați. L-au ajutat, fără îndoială, decorurile stilizate ale pictorului scenograf și păpușile acestuia, cu adevărat ingenioase, ca Lăcustă-Vodă și Papură-Vodă, ca paharnicul și doica, ori cele grațioase stilizate, ca Lingușilă, Ciupilă, Zorilă și Murgilă. L-au ajutat cu ritm și umor minuitorii Gheorghe Heinel, Enache Anghel, Bertina Braunstein și mulți alții.

Prezentarea satiric-grotescă a feeriei lui V. Alecsandri a constituit primul pas în cotitura pe care a făcut-o teatrul. Spectacolul — în afara unor stîngăcii în mișcare și compoziție — e plin de vervă, colorat și cu „trouvaille"-uri nostime (Lăcustă avansează rostogolindu-se pe un butoi, Ciupilă se dă huța atîrnat de halebardă etc.).

Al doilea pas a început să fie făcut prin spectacolul „Oameni și păpuși".

Spuneam că al doilea pas „a început să fie făcut" și nu „a fost făcut", pentru că spectacolul citat, axat pe idei interesante, nu e încă legat și limpede. El se bazează pe un pretext — conflictul dintre mînă și păpușă — care nu e fundamentat. De aceea, firul conducător al recitalului „Oameni și păpuși" nu există și diferitele tablouri sînt independente unul de altul. Aceasta n-ar putea constitui o lipsă — am putea avea de-a face cu un spectacol cu caracter revuistic sau de varietăți. Intenția însă, mărturisită, a autorului obligă la subordonarea acestor unei idei unice, de care să fie legate mai mult sau mai puțin.

Trecînd peste aceste lipsuri — datorate în mare măsură timpului scurt în care spectacolul a fost scris și pus în scenă — sînt de remarcat îndrăzneala și eficiența unor tablouri.

De pildă, satirizarea unor personaje negative — împăratul, jandarmul, boierii, filfizonul — e suculentă și totală. După ce încearcă să revină la viață, nocivii sînt reatîrnați în cui, ca și cum ar fi buni numai de muzeu sau ca și cum li s-ar arăta că cel mai nimerit loc, de unde pot ei privi „de la înălțime" realizările noastre, e spînzurătoarea...

E uman — cu toate că puțin dulce și melodramatic — monologul păpușarului și e agitatoric — în ciuda legăturii insuficiente cu scenele ce-l preced — mitingul mîinilor care creează bunuri, care cer și impun pacea.

Îndrăzneala autorului (H. Marcovici), regizorului (V. Moisescu), scenografului (N. Petrescu) se traduce aici prin conlucrarea dintre păpuși și oameni vii, prin introducerea spectatorului în scenă și chiar în culisele ei, prin folosirea alternativă a planului real și a celui fantastic, a trecutului și prezentului.

Snipp și Snapp (Constantin Gheorghiu și Rodica Ognev) — piticii — sînt șătoși și glumeți, dar, cînd trebuie, ajută la spînzurarea celor răi. Mioara Jean Mocanu e o „mînă" plină de grație, iar fetița (Christina Onose) e serioasă și candidă, cu deosebit tact.

Ca și „Sînziana și Pepelea", „Oameni și păpuși" se adresează cu deosebire celor maturi. Ei vor gusta replicile comentatorului, care face legătura între scenă și sală, urcat pe balustrada avanscenei. Vor rîde la „arițele" jandarmului și boierului, se vor înduioșa, aruncînd o privire în atelierul bătrînului păpușar și, din păcate, vor căsca la scenele ce se desfășoară la țară.

Se pare însă că în curînd lipsurile fundamentale vor fi eliminate prin conlucrarea autor-regizor. Atunci „Oameni și păpuși" va putea face parte din repertoriul multor teatre de resort din țară, delectînd spectatorii care iubesc lumea actorilor minuiți de alți actori.

Camil BACIU

Lăcustă-Vodă și garda sa personală în „Sînziana și Pepelea".

NOUTĂȚI

● În activitatea Teatrului de Operă și Balet, un loc important îl ocupă spectacolele de diverse genuri, organizate în afara sălii sale. Se creează astfel o continuă și intensă legătură între artiști și public. Din bogatul calendar al acestor spectacole spicuim cîteva dintre cele mai interesante.

La sfîrșitul lunii trecute, un grup în frunte căruia se aflau soliști de seamă ai teatrului nostru muzical — printre care Petre Ștefănescu-Goangă, Mircea Buciu, Arta Florescu, Magda Ianculescu și Valentin Teodorian — au oferit un bogat recital muncitorilor de la Combinatul agroalimentar Copăceni.

Preocupările cu caracter pedagogic ale conducerii teatrului au dat naștere unor interesante manifestări, menite să apropie cît mai larg mase comorile muzicii de operă. Astfel, este programat la Casa de cultură a studenților „Grigore Preoteasă" un concert educativ, în care fiecare piesă interpretată trebuie să fie însoțită de o succintă prezentare, ce jalonează principalele cunoștințe despre opera și autorul respectiv. Pe aceeași linie s-a înscris și spectacolul educativ cu „Bărbierul din Sevilla", prezentat la uzinele „23 August". Încununînd valoroasele manifestări enumerate, în aceste zile are loc un turneu în Săvinești, cu un recital de arii și duete.

● Teatrele bucureștene desfășoară intens pregătirile în vederea sărbătoririi aniversării a 42 de ani de la Marea Revoluție Socialistă din Octombrie. La Teatrul Național „I.L. Caragiale", de pildă, se află într-o fază înaintată repetițiile cu „A treia patetică" de Nikolai Pogodin. Regia spectacolului este semnată de maestrul emerit al artei Mihai Gheorghiu.

● Colaborarea fructuoasă dintre regizorul Horea Popescu și scenograful Jules Perahim, concretizată acum două stagiuni de „Baia" lui Maiakovski, va fi reluată în acest an. Teatrul Muncitoresc C.F.R.-Giulești pregătește piesa „Aristocrații" de Pogodin, în regia și scenografia acestui cuplu.

● În această stagiune, „Mama Curaj" a lui Bertolt Brecht va poposi în Capitală, pe scena Teatrului Național „I.L. Caragiale". În regia lui Mircea Nicolescu, care se află acum la al doilea spectacol din dramaturgia marelui scriitor german, rolul titular va fi interpretat de Elisa Petrăchescu. Eva Pătrășcanu va apare în rolul ilegalistei Katrinel.

OPINII PE SCURT

„SURORILE BOGA" — la Teatrul Național „I. L. Caragiale"

Eroinele noii piese a lui Horia Lovinescu — Iulia, Valentina și Ioana — sînt surori, acesta rămînînd singurul lor element comun, dacă nu am aminti și de aspirația spre fericire, pe care fiecare din ele încearcă s-o dobîndească potrivit firii, caracterului, structurii sale de ordin psihic și etic. Dar autorul „Citadelei sfărîmate" aduce cu această nouă lucrare a sa — „Surorile Boga" — o serie de portrete dramatice interesante, mai ales prin abilitatea cu care a surprins trăsăturile specifice ale fiecărui personaj și numai după aceea prin felul în care a știut să condiționeze și să întrepătrundă prefacerile lăuntrice, de natură psihologică, ale eroilor săi, cu prefacerile pe planul larg, social, survenite în epoca marilor evenimente istorice de la 23 August 1944.

Horia Lovinescu pornește să demonstreze, ca o replică la cele „Trei surori" ale lui Cehov, că prefacerile sociale pot înrîuri în așa măsură destinul uman, încît însăși structura morală și psihică a individului să se schimbe radical. El izbutește să urmărească în eroii săi acest proces. E preocupat însă mai puțin de celălalt proces — de importanță principală — ce are loc pe planul larg social și care este cauza generatoare, condiția primordială și imperativă ce face posibile toate aceste transformări din cugetul oamenilor: actul istoric revoluționar ce a dus la schimbarea structurii de stat a țării noastre. Fundalul acesta social-politic apărînd mai palid, s-a creat o situație în care clocotul lăuntric al eroilor piesei ajunge să domine nu arareori întreaga desfășurare dramatică și să ni se arate chiar izolat de ceea ce ține de mediu și evenimente sociale (multe din momentele Valentinei).

Acțiunea acestei noi lucrări dramatice se petrece într-un orășel moldovenesc, între anii 1943-1946, și unghiul de observație al autorului ne poartă de pe casa surorilor Boga, pe conacul moșierilor Gorăscu, apoi asupra străzii și, în sfîrșit, asupra sediului Județenei de partid, căutînd să surprindă tot ceea ce se petrecea mai caracteristic în împrejurările din acea vreme. Iată, așadar, reținute elementele ce alcătuiesc fondul perioadei de timp la care ne trimite autorul.

După 23 August 1944, strada blajinului orășel moldovenesc nu mai apare de loc blajină, ci e surprinsă în ceea ce are mai neobișnuit: ritmul dinamic, care trezește parcă dintr-un somn letargic la o viață nouă. Și aici, în scena străzii, Lovinescu pune față în față *nou* și *vechiul*: tinerii constructori, care pornesc avîntați la munca de reconstruire a țării, pe de o parte, și politicienii partidelor istorice, care nu fac decît să uneltească perfid, dar zadarnic, pe de alta.

Cu această galerie de tipuri și destine umane, regizorul Teatrului Național bucureștean, Moni Ghelerter, a construit un spectacol în care a pus cu precădere accentul pe portretizarea fină și profundă; dar el a adus în spectacol, ca atare, acea deficiență a textului, care constă într-o lipsă de sudură între cele două planuri ale piesei (ce de fapt se condiționează): planul social și cel lăuntric al personajelor. Acordînd precădere portretizării — recunoaștem, făcută cu finețe și măiestrie — regizorul a prilejuit interpreților săi adevărate creații, dacă ar fi să pomenim în primul rînd pe Irina Răchițeanu în Iulia Boga; pe Silvia Popovici (care-și face astfel un cu totul remarcabil debut pe prima scenă a țării) în Ioana, sora cea mică; pe Eugenia Popovici în rolul episodic, dar atît de dificil de realizat, al Eufrosinei Grosu; pe Constantin Rauțchi, care a întruchipat pitorescul personaj al flașnetarului; pe Aurel Munteanu în boemul și ratatul Ghighi Mirescu; pe Mihai Fotino, interpretul personajului atît de plin de poezie și gingășie al profesorului Mereuță; dacă ar fi, în sfîrșit, să pomenim și despre realizările scenice ale lui Toma Dumitriu în Pavel Golea și Valeria Gagialov în Valentina Boga.

Privit însă în ansamblul său, spectacolul Naționalului e un succes artistic care ar fi fost deplin fără deficiențele mai sus arătate.

Mircea ALEXANDRESCU

Silvia Popovici și Mihai Fotino într-o scenă din piesa „Surorile Boga", montată de Teatrul Național bucureștean.

„VLAICU ȘI FECIORII LUI" — la Teatrul Municipal

Subiectul piesei „Vlaicu și feciorii lui" nu este întru totul inedit dar, spre deplina satisfacție a spectatorului, pe scena Teatrului Municipal evoluează, într-un cadru artistic pregnant, figura unui erou interesant, puternic și complex. Țăranul mijlocaș Vlaicu, fire dîrză și neînduplecată, caracter colțuros și închis în sine, se zbate într-o luptă chinuitoare să înfrunte realitatea evidentă a satului socialist, colectivizat, opunînd hotărîrii colectivului prejudecățile seculare ale țăranului legat de țărîna sa. Voindu-se strict contemporană, ancorată în actualitatea imediată a satului nostru, problematica piesei „Vlaicu și feciorii lui" se dovedește puțin cam depășită azi, autoarea pierzînd oarecum perspectiva istorică a momentului actual: șovăielile și nehotărîrea țăranului mijlocaș nu mai constituie un aspect atît de precumpănitor în peisajul social și psihologic al satului de astăzi, cum îl constituia în urmă cu cîțiva ani. Totuși, meritul piesei se înscrie în descripția dramatică generalizatoare a evoluției conștiinței țăranului mijlocaș, în raport cu desfășurarea istorică a socializării agriculturii.

În familia lui Vlaicu, relațiile filiale sînt guvernate de generații de aceleași legi implacabile, care îngăduie puterea deplină și despotică a stăpînitorului averii asupra celorlalți, moștenitori prezumtivi. Norma cotidiană a conduitei lui Vlaicu, simplă și de neclintit, are un singur fundament etic și social: pămîntul lui nu se împarte atîta timp cît va trăi el; deci feciorii lipsiți de avere nu vor putea intra săraci în gospodăria colectivă. Obstinența bătrînului țăran vrea să excludă din planul vieții sale zilnice prezența și chiar ecourile noii forme de viață a țărănimii muncitoare — gospodăria colectivă — crezînd cu naivitate în triumful poziției sale individualiste. Dar, impulsurile spre viața cea nouă pleacă chiar de sub acoperișul casei lui Vlaicu. Feciorii lui Vlaicu reprezintă — teoretic vorbind — diferite ipostaze ale evoluției țăranului mijlocaș, în perspectiva dezvoltării istorice: Toader, cel îmbătrînit în așteptarea moștenirii, prostit și redus la o unică și stăpînitoare preocupare care îl izolează total de colectiv: pămînt! Andrei, cel nehotărît, șovăielnicul, dornic să se elibereze de tirania părintelui și pămîntului, ispitit de perspectivele vieții îmbelșugate a colectiviștilor, dar încă temător, încă prins în chingile unei mentalități retrograde; și, în sfîrșit, Mitru, cel care pășește „pe drumul spinos al înțelegerii", eliberat de îndoieli și teamă, de prezicerile strămoșilor și părinților, reprezentant demn al țărănimii muncitoare de azi.

În arhitectonica piesei, Vlaicu rămîne figura precumpănitoare, pe deplin realizată artistic. Intenția portretului dramatic, merituoasă, nu excludea totuși, ba — dimpotrivă — cerea o tratare mai adîncită și a personajelor adiacente; însă feciorii lui Vlaicu nu izbutesc decît în momente răzlețe să depășească limitele schematice ale unor caractere demonstrative, livrești, fapt care n-a putut fi evitat în spectacol. Dar piesa, urmărind drumul lui Vlaicu, de la micul său hat la poarta gospodăriei colective, în desfășurarea riguroasă a spațiului scenic, împlinește, laolaltă cu destinele eroilor săi, un ciclu dintr-o istorie de veacuri a țăranului romîn.

Regizorul Horea Popescu, experimentat în transcrierea scenică a relațiilor satului contemporan, a descifrat cu virtuozitate textul ultimei piese a Luciei Demetrius. Cu ajutorul unor elemente sugestive de decor (pictor scenograf, N. Savin), Horea Popescu și-a situat eroii într-o ambianță veridică, respirînd patosul imediatei actualități și descărcată de orice teatralism vetust sau idilico-patriarhal. Colectivul de interpreți s-a integrat în unanimitate unui stil de joc modern, realist, și a tratat cu dezinvoltură și omogenitate o problemă din lumea satului contemporan. Benedict Dabija, P. Gheorghiu, Oct. Cottescu, Lucia Mara-Dabija și Vasilica Tastaman au alcătuit o echipă bine sudată, diferențiind cu subtilitate trăsăturile individuale, specifice fiecărui personaj. Ca un corolar al realizărilor actoricești în acest spectacol, s-a impus creația artistului emerit Ștefan Ciubotărașu, în rolul lui Vlaicu. Popularul actor, care în ultima stagiune a întruchipat o gamă variată de roluri — de la „Omul cu arma" la „Esop" — a dovedit în acest ultim spectacol forța realismului său scenic. Morocănosul Vlaicu, îndîrjitul care își fumează cu necaz țigara, aruncînd priviri înrăite fiilor săi, se transformă — prin interpretarea subtilă a lui Șt. Ciubotărașu — într-un om renăscut din propriile-i îndoieli, într-un țăran cu privirile limpezi și zîmbet sfios, rușinat pentru îndelungata-i îndărătnicie.

Acest tablou, care va rămîne în mintea spectatorilor, este un merit de seamă al spectacolului Teatrului Municipal.

Mira IOSIF

O imagine din noua piesă a Luciei Demetrius — „Vlaicu și feciorii săi". În fotografie, actorii Petre Gheorghiu, Șt. Ciubotărașu și Benedict Dabija.

BUN SOSIT, DRAGI PR

Vera Marețkaia, artistă a poporului din U.R.S.S., în rolul Rakitinei din piesa „Zări necuprinse".

Scenă din spectacolul „Nevestele vesele din Windsor" ↓

Iată, s-au scurs șase ani întregi de la primul turneu pe care „Mossoviet"-ul l-a făcut în țara noastră! Șase ani, și totuși cît de proaspăt e în mintea noastră acel „Uragan" patetic și fierbinte; cît de viu e încă chipul devastat de suferință al lui Mordvinov sub masca neagră a lui Othello, cît de strălucitoare arta Mareţkaiei, metamorfozîndu-se miraculos în fața noastră, dintr-un personaj în altul. Însăși memoria noastră a dat — și ea — certificat de viață lungă măiestriei „Mossoviet"-ului!

Și iată-i pe strălucitii artiști moscoviți din nou în mijlocul nostru. Mîine sosesc în țară, peste cîteva zile încep spectacolele în București, apoi în alte orașe. Două săptămîni îi vom avea printre noi pe artiștii „Mossoviet"-ului, răstimp în care îi vom putea vedea jucînd Shakespeare și Lermontov și aducînd pe scenă, în alte două piese, imagini ale omului sovietic contemporan. Bătrînul Falstaff, lăudăros și viclean, mare iubitor de plăceri lumești, dar laș și fricos, va reînvia în fața noastră prin arta lui K. Alekseev și va încasa, una după alta, farsele pe care i le vor face „Nevestele vesele din Windsor". «Am „citit" piesa în felul nostru, nu ne-am mulțumit doar să o traducem în limbajul scenei — declara cunoscutul regizor I. Zavadski. Am vrut să-l apropii cît mai

Falstaff în interpretarea artistului K. Alekseev.

ETENI!

mult pe Shakespeare de noi, să-l facem contemporanul nostru, înțeles și accesibil spectatorilor noștri».

Drama lui Arbenin, cel care piere strivit de „Mascarada" societății țariste a secolului trecut, va fi adusă pe scenă de Mordvinov. Pe fondul muzical creat de Haciaturian, în regia lui Zavadski și Anisimova-Vulf, piesa lui Lermontov își trăiește acum viața adevărată, dezvăluindu-și profundele-i sensuri sociale.

(1) *T. A. Cernova (Nina) și V. G. Kucerovski (cneazul) într-o scenă din „Mascarada".*

(2) *„Bătălia în marș", jucată de teatrul „Mossoviet".*

(3) *Scenă din spectacolul „Bătălia în marș", interpretată de M. Pogorjelski și N. Klimovici.*

„Mossoviet"-ul ne mai prezintă apoi „Bătălia în marș". Din cunoscutul roman de 700 de pagini al Galinei Nikolaeva, în cele trei acte intens dramatice ale piesei pe care au pus-o în scenă Zavadski și Șnaps se povestește esențialul, și anume lupta pe care inginerul principal al unei uzine de tractoare, Bahirev, o dă — susținut de colectiv — împotriva vechiului (oameni cu mentalitate învechită, rupți de mase, sisteme înapoiate de muncă), ce frînează progresul uzinei, al producției.

Și, în sfîrșit, iat-o pe Mareșkaia într-o piesă plină de poezie și lirism, evocînd viața dintr-un colhoz sovietic: „Zări necuprinse". N. Virta a imaginat pentru această lucrare o formulă interesantă, care permite autorului — devenit personaj în piesă — să apară pe scenă, să ia parte la acțiune și să relateze cele ce se petreceau în afara scenei.

Ne așteaptă — cu aceste spectacole — o mare desfătare artistică. Pentru aceasta le mulțumim de pe acum marilor artiști și bunilor noștri prieteni.

Sanda FAUR-DIMA

DRACULA din NEW-YORK

...și culisele unor campanii de presă

Dracula n-are decît 17 ani. De la mama lui de-acasă nu-i cheamă chiar Dracula, ci Sal Agron. Ceea ce nu-i același lucru, trebuie să recunoaștem. Dracula e un supranume pe care l-a adoptat pentru a sublinia asemănarea care a găsit că există între dînsul și un personaj creat de cinematografia hollywoodiană în ultima vreme și care se hrănește cu sîngele vrăjmașilor lui. Așta era modul de viață — dacă ne putem exprima așa — și al lui Sal. Și tot ca idolul lui, Sal purta o capă albastru-închis, căptușită cu roșu, pantaloni negri și pantofi cu catarame de argint.

Dar toate au un sfîrșit. Nu e totuși mai puțin adevărat că, pînă a-și vedea întreruptă cariera începută atît de promițător, Dracula a apucat să-și dea toată măsura talentelor lui. Căci n-a putut fi prins decît după ce 1.400 (citiți: o mie patru sute) de polițiști newyorkezi au scotocit timp de trei zile și trei nopți cartierele rău famate ale marelui oraș. Iar cînd a fost totuși înhățat, a fost condus la secție de un adevărat alai care profera amenințări la adresa lui și a încă trei camarazi de ideal. Ceea ce, bineînțeles, l-a lăsat cum nu se poate mai rece pe Dracula, care a declarat imediat anchetatorilor săi că e într-adevăr „cel pe care-l căutau", că nici nu-i pasă că s-ar putea să la loc pe scaunul electric și a sugerat chiar ca să fie poftită și maică-sa să ia parte la execuție.

Ah, dar uitasem să amintesc că Dracula, ca orice personalitate puternică, avea și emuli, care în speță se numeau „vampiri". Dracula era așadar căpetenia „vampirilor" din New York. Care sînt de aceeași vîrstă cu el sau chiar mai tineri.

Într-o zi, era prin august, un „vampir", pe nume Cordero, s-a certat cu un „dușman" de-al lui, pe nume John Diaz, de 18 ani. «Dacă-i mai vinzi mamei mele „marijuana" (un stupefiant — n.r.), te frîng în bătaie.» — l-a amenințat Diaz. Cordero a sunat îndată mobilizarea „vampirilor" și într-o noapte au pornit cu toții, cu cuțitele în mîini, către un cartier din vecinătatea Hudsonului. Pînă în zori, doi băieți răniți de moarte își dădeau suflarea în stradă...

Asta-i pe scurt povestea lui Dracula din New York. Cred că nu v-a produs o prea mare mulțumire sufletească citind-o și nici semnatarul acestor rînduri nu s-ar fi ostenit să vi-o relateze, dacă n-ar fi citit și despre o seamă de alte întîmplări mai mult sau mai puțin asemănătoare, care ridică figura lui Dracula la rangul de simbol.

Zilele trecute, agenția „Ansa" din Roma transmitea presei italiene: *„Milano: Femeile declară că nu mai e chip să lasă singure pe stradă de cum se lasă seara". „Teddy boys* (huligani — n.r.) *sînt pretutindeni la pîndă". „Multe familii organizează „convoaie" spre a se apăra cu mai mult succes..." „Cîteva episoade revelatoare din ultimele trei luni". „Părerea unui cunoscut magistrat milanez". „Date și statistici despre delictele comise de tineri la Milano".* Iată numai titlurile unui reportaj de groază din citadela lombardă — de al cărui conținut vă scutim — și o palidă imagine despre o stare de lucruri care îngrijorează serios opinia publică.

La Paris, emulii lui Dracula din New York sînt numiți „blousons noirs", după bluzele de piele neagră pe care le poartă. Arma lor preferată e lanțul de bicicletă. Ziarele franceze afirmă că poliția ar fi socotit că numai în capitala Franței sînt vreo zece mii de „blousons noirs", împărțiți în haite de cîte 150 sau chiar 200.

Cînd sînt înhățați de guler și trași la răspundere pentru faptele lor, ca și Dracula din New York, „teppisti"-i italieni sau așa-numiții „blousons noirs" francezi — spun ziarele străine — nu dau dovadă de nici un fel de remușcări și nu jură că n-ar mai lua-o de la capăt. Dimpotrivă, ei manifestă un cinism care-i lasă cu gura căscată pe psihologi și sociologi.

Și lucrurile se petrec la fel sau aproximativ la fel și în Anglia, Germania occidentală, țările scandinave.

Cînd acceptă totuși să-și dezvăluie mobilurile actelor lor, se vede însă că mulți dintre acești *teddy boys, teppisti* sau *blousons noirs* sînt de fapt niște dezamăgiți, niște adolescenți cărora viața obișnuită nu le aduce nici o bucurie, care socotesc că n-au nici o perspectivă și, ca atare, sînt plini de dispreț pentru societate, pentru viața altora și a lor înșiși.

Dar „marea presă" occidentală nu prezintă lucrurile așa. După proporțiile date relatării isprăvilor acestor „copii teribili", s-ar părea că e vorba de un nou „rău al secolului", de un soi de mistică a violenței de care ar fi cuprins tineretul în general. Paginile ziarelor sînt pline de isprăvile lor: furturi, crime, acte de violență, explozii de sadism. Personalele „onorabile" arată că sînt cuprinse de un val de panică neputincioasă și propun cele mai diverse măsuri pentru curmarea răului: de la censurarea presei, pînă la prohibirea așa-numitelor *flippers* (mașini automate de jocuri de noroc), o mai mare severitate din partea poliției și sporirea pedepselor date de magistrați. Din cînd în cînd vina e pusă pe seama educatorilor, a carenței de care dă dovadă familia „maternă", a școlii, a cinematografului, a unei anume literaturi, creîndu-se o confuzie care numai bine poate estompa adevărul.

Căci în cel mai bun caz se indică paleative și nu soluții, măsuri care combat efectele — nu cauzele.

Or, acestea țin de împrejurări despre care „marea presă" nu suflă o vorbă. Deși orice om de bun simț înțelege că o asemenea dezorientare în masă a tineretului poate lua naștere atît în medii în care adevărata boală e sărăcia, în care tinerii nu pot găsi o ocupație stabilă, în care lipsesc cele mai elementare posibilități de satisfacere a multilateralelor preocupări ale tinerilor și în special a celor culturale, cît și în medii sociale în care huzurul aduce după sine plictisul și, o dată cu acesta, tendința de evaziune prin „aventuri "criminale. Deci ele sînt determinate de însăși structura societății capitaliste.

Despre toate acestea, „marea presă" nu pomenește nimic. În schimb, descrie cu lux de amănunte isprăvi scabroase, întîmplări care ridică părul măciucă, realizînd astfel un bun „business" din exploatarea ciudățeniilor unei faune pe care singură o califică de subumană.

Dumitru HÎNCU

Sub titlul semnificativ „Jungla juvenilă", revista americană „Time" publică această hartă a cartierului Manhattan din New York, împreună cu denumirile diferitelor bande de tineri gangsteri care „stăpînesc" străzile. →

„Asasinii"... Însăși denumirea bandei din care fac parte — inscrisă cinic pe pulovere — îl definește pe acești tineri, care caută cu orice chip să scape de „spleen", fie prin linșarea negrilor, fie prin lupte sîngeroase cu tineri din alte bande etc.

Unul a adoptat porecla de „Omul cu umbrela" — celălalt de „Omul cu glugă". Dacă privim chipurile acestor doi tineri apași newyorkezi, înțelegem ușor și de ce poartă asemenea porecle, și de ce au fost arestați și fotografiați...

Una din victimele unei bande de tineri gangsteri din New York. Anthony Krzesinski, ucis de curînd pentru că făcea parte dintr-o bandă rivală ↓

Take Brumărescu

Pe un pat mizer de spital se stingea din viață, acum 22 de ani, la „Filantropia", un bătrînel despre care cei ce-l îngrijiseră nu știau decît că-l cheamă „nea Take". Take Brumărescu. Doar atît. Desigur, în niște „vremuri prea aspre și de egoism brutal"—cum le definea un gazetar al vremii în necrologul apărut apoi în ziare — nimeni nu mai avea timp să afle că moșneagul care închisese ochii fusese unul dintre cei mai fecunzi inventatori răsăriți din mijlocul poporului nostru.

Faima lui trecuse de multe ori fruntariile țării. Încă din tinerețe Take Brumărescu căpătase faima de *Edison al Rominiei*. Numai că —spre deosebire de Edison—Brumărescu era cu totul lipsit de spirit speculativ și nu și-a valorificat niciodată în suficientă măsură invențiile.

S-a născut sărac, într-o familie de țărani de lîngă Vălenii de Munte, în 1872. În 1937 a murit la fel de sărac cum se născuse. După ce o societate nedreaptă își revărsase din plin vitregia asupra lui, Brumărescu a fost privit de oficialitatea contemporană cu ostilitatea sau — în cel mai fericit caz — cu indiferența cu care fuseseră tratați atîți alți oameni de geniu ca și el.

Viața și activitatea acestui inventator se caracterizează printr-o stranie alternanță de perioade, cînd luminoase — atunci cînd părea că totul poate lua o întorsătură favorabilă activității și creației sale — cînd întunecate, atunci cînd primea lovituri de ordin moral, așa cum nu o dată i-a fost dat să suporte. Dar, acestor încercări caracteristice epocii în care a trăit inventatorul, Brumărescu le-a opus o fire de o tenacitate, de un optimism și de o perseverență rar întîlnite. Omul care, fără pregătire academică, a învățat, a observat totul și a lucrat prin mijloace proprii, nu a statornicit în știință teorii noi, dar a creat nenumărate mașini și dispozitive menite să ușureze munca și existența semenilor săi. A dat la iveală zeci de brevete de inventator, a obținut numeroase medalii și a luat parte la nenumărate expoziții și concursuri. Toate acestea au făcut din Take Brumărescu unul dintre cei mai populari inventatori romîni. Ingenioasele sale invenții din seria celor mai „mărunte" — ca „sonerie fără baterie", „aparate pentru prinderea mecanică a peștilor", „aparat de alarmă", „dispozitiv pentru întoarcerea automată a foilor de muzică" și altele — au atras atenția nenumăratelor întreprinderi de „exploatare a brevetelor de invenții" existente pe atunci, permanent în căutare de noi business-uri. Unul dintre „întreprinzători" — un aventurier lipsit de scrupule, sosit pe meleagurile noastre din Occident — dîndu-și seama că are de-a face cu un om plin de mari posibilități, dar de o naivitate rar întîlnită — reușește să-l atragă la Viena, în vederea „achiziționării" brevetelor sale de către o societate străină. Ajuns în capitala imperiului austro-ungar, inventatorul e pur și simplu jefuit de toate schițele și planurile sale de către individul care mai apoi s-a făcut nevăzut. Rămînînd pe drumuri și abia reușind să se întoarcă în țară, Brumărescu nu dezarmează în fața cumplitei încercări. Perseverent — cu ajutorul inimosului și entuziastului său sprijinitor, marele savant romîn dr. Istrati — Brumărescu reușește să organizeze în București, după o muncă titanică, prima expoziție de artă populară aplicată la mobile. Obiectele expuse fuseseră lucrate chiar de către inventator, cu ajutorul unor aparate de pirogravură de concepție proprie, după ce mai întîi făcuse îndelungi cercetări și în domeniul artei populare romînești. Expoziția s-a bucurat de un succes neașteptat și i-a făcut și mai cunoscut, și mai iubit de masele largi.

Dar „nea Take" — cum îi spuneau admiratorii și îi plăcea să i se spună — ne-a dat și aparate de mari proporții, pentru reușita cărora și-a sacrificat deseori tot ce avea. Un sistem ingenios de „acuplaj automat al vagoanelor de cale ferată" — care a constituit tema unui concurs instituit pe plan internațional de Căile Ferate Franceze (1912) — i-a adus modestului inventator romîn faimă neașteptată. Apoi, meșterul născocitor a mai dat la iveală o sanie propulsată mecanic, iar mai tîrziu, o „mașină de recoltat stuf și curățit bălțile", care la vremea sa (1929) a făcut senzație.

Dar poate că puțini știu că, în afară de Traian Vuia și Aurel Vlaicu, poporul nostru a dat, în persoana lui Brumărescu, un alt înaintaș al zborului mecanic.

Primele aboruri de la începutul secolului nostru îl entuziasmează și pe neobositul inventator Brumărescu. Ani de zile, aplecat peste planșa de lucru, el proiectează un „mai greu decît aerul" pe care îl visa încă de prin 1900! Ce a urmat—cînd a vrut să-și înfăptuiască planurile — a fost aidoma celor întîmplate și lui Vlaicu, Mărdărescu și atîtor alți entuziaști făuritori de aripi: zadarnic a bătut pe la uși mai marilor vremii, în nădejdea obținerii unei subvenții pentru realizarea măreței sale idei. Pretutindeni n-a întîlnit decît refuz, sarcasm, lipsă de înțelegere.

Cu nestrămutată încredere în valabilitatea proiectului său, Brumărescu a dat și aici dovadă de o admirabilă perseverență și nu s-a lăsat depășit de greutăți. De pe urma unor invenții mai mărunte, el reușî să plece în Franța — unde, la Juvissy, urmă cursurile uneia din primele școli de aviație din lume — și mai apoi izbuti să-și construiască aparatul său, „*Columba*", pe care în 1909 îl brevetează, iar în 1910 îl experimentează personal pe aerodromul Cotroceni — cam în același timp cu Vlaicu.

Astfel, azi, în epoca rachetelor cosmice și în preziua călătoriilor omului în cosmos, poporul nostru se poate mîndri pe bună dreptate că a dat lumii un iscusit inventator și, mai presus de toate, o interesantă figură de înaintaș al aviației, care a urcat pe o treaptă mai înaltă firava — pe atunci — știință a desprinderii omului de pe pămînt!

Roman ALEXANDRESCU
N. PAPATANASIU

1

2

① Așa arăta cea dintîi combină pentru recoltat stuf... În dreapta, inventatorul.

② O primă experimentare a mașinii de recoltat stuf.

③ ...Prezent și în primele asalturi pentru cucerirea văzduhului.

3

MISTERIO CONSTE

(Urmare din numărul trecut)

Eliniște, dar noi zburăm cu o mișcare dreaptă și uniformă. Într-o oră parcurgem aproape un milion și jumătate de km, iar în decurs de 24 de ore — 35 milioane de km. În jurnal facem însemnările: „La 23 mai am parcurs un miliard de kilometri... La 1 iunie am străbătut orbita lui Saturn". Acest eveniment l-am sărbătorit cu o masă specială.

Pavel Alexandrovici a inventat diferite sărbători. Era un mare meșter în organizarea timpului. Chiar acolo, în rachetă, nu-i ajungea timpul. După somn, urma gimnastica cosmică, care dura cel puțin o oră, apoi o plimbare obligatorie în spațiu, cercetarea exterioară și interioară a rachetei. Apoi avea loc munca la telescop, după care urma prînzul. Două ore durau însemnările memoriilor sale, pe care ni le dicta nouă (mașina stenografică nu putuse fi luată cu noi, deoarece ar fi constituit o greutate suplimentară). Urma citirea cărților. Bunicul citea exact o oră, după care lăsa la o parte cartea. Cîteodată jucam șah.

În același timp, el ne încuraja.

— Trebuie să așteptăm cu răbdare ziua de mîine — ne spunea el destul de des.

Eu, pe cît puteam, mă țineam de sfaturile date de bătrîn, deoarece înțelegeam că altfel m-aș moleși, m-ar cuprinde ipohondria, lenea, apoi boala care te face să lași munca și să uiți de obligații. În cosmos aveau loc adesea asemenea tragedii, al căror rezultat era că oamenii se întorceau înapoi fără a fi realizat nimic. Revizia aparatajului de bord și micile reparații nu-ți cer mult timp. Așa că am început să lucrez la elaborarea unui proiect de reconstrucție a planetei ce urma s-o cucerim.

Unica ocupație înțeleaptă ar fi fost cercetările astronomice. De aceea cu toții lucram la alcătuirea de cataloage, la măsurătorile de distanțe între stele etc.

Plictiseală, uniformitate obositoare și, în același timp, o încordare deosebită a atenției. Ani de-a rîndul nu se întîmpla nimic, dar în orice secundă se poate produce o catastrofă. Doar „vidul" interastral nu este complet gol — peste tot zboară meteoriții. Norii de praf meteoric sînt periculoși din cauza vitezei noastre și intri în ei ca în apă. Mai intervin în spațiu zone condensate, necunoscute științei. Cînd intri în ele, totul se deplasează și în piept simți o apăsare. De ce, nu ne e clar. În același timp praful meteoric roade bordajul, metalul cedează și apar curenți rătăcitori.

Cînd nu te aștepți, aerul s-a rarefiat, conducerea navei cosmice s-a defectat ori aparatele s-au dereglat. Ani de zile nu se întîmplă nimic, dar cîteodată... Din cauza aceasta cineva trebuie să fie totdeauna de serviciu.

Cele mai grele sînt aceste ore de singurătate. Stai și veghezi și tot veghezi... Și-ți amintești de Pămînt, de o pădure sau de un cîmp unde înflorește romanița și se aude cîntecul ciocîrliei. Ai vrea să te afli în mulțimea de oameni din metro, de pe stadion sau de la un miting. Ți-ar place gălăgia, înghesuiala, să fii înconjurat de oameni necunoscuți, de femei și fete. Închizi ochii și vezi Piața Roșie, Kremlinul, demonstrația, steagurile colorate... Iar cînd îi deschizi, vezi doar hamacul, măsuța și dulapul, în timp ce prin fereastră nu se zărește nimic altceva decît stele și întuneric.

Așa trec o zi după alta, o lună după alta, un an după altul...

În rachetă eram șase persoane. Fiecare dintre noi era de serviciu doi ani și ceilalți patru dormea. Somnul era provocat artificial.

Eu suportam ușor trezirea după anii de somn, dar Bunicul nostru, mai greu, căci inima unui om bătrîn e mai obosită. Prima dată a suportat oarecum ușor, dar la următoarele deșteptări lucrurile au mers mai greu, deșteptarea fiind însoțită de leșinuri. Doctorul nostru, Aișa, îl îngrijea, după asemenea leșinuri, ore în șir. Și la un moment dat ne-a anunțat că starea Bunicului e de natură să ne provoace mare îngrijorare: fatalul sfîrșit putea surveni oricînd...

★

Paisprezece ani am tins către un punct nevăzut. Și iată că, în sfîrșit, a sosit momentul cînd am reușit să ne atingem scopul care se materializa sub forma unui disc întunecos ce acoperea stelele. Ajunseserăm exact la punctul indicat cu atîta precizie de astronomii de pe Pămînt. Însă un lucru nu-l prevăzuseră ei: mult căutatul astru „Infra" din constelația Dragonului nu era un corp solitar, ci unul dublat. Ne aflam în fața a doi sori negri — A și B. A e mai mic, B puțin mai mare. A este mai aproape de noi — B mai departe. După datele cosmice, distanța dintre cele două „Infre" e socotită „mică". De fapt, însă, ea este mai mare decît cea de la Pămînt pînă la Saturn.

Toți tremuram de nerăbdare, iar Pavel Alexandrovici era cel mai emoționat. Pregătise cu febrilitate un întreg arsenal de ustensile necesare convorbirilor interplanetare: semnale luminoase, proiectoare infraroșii etc.

A sosit în fine și ziua solemnă a întîlnirii cu faimoasa „Infră". De dimineață am început să punem în acțiune frînele, pentru a reduce viteza navei noastre. O dată cu aceasta, de sus începură să cadă spre podea diferite lucruri uitate în văzduh, unde, datorită lipsei de gravitate, rămăseseră suspendate ani de zile. Ne apropiam tot mai mult de misteriosul astru. La mijlocul zilei a apărut pe cer o pată întunecoasă; „Infrele" începuseră să crească simțitor, stelele se stingeau una după alta. Și, în sfîrșit, în fața noastră atîrna un fel de disc negru. După ce ne-am apropiat suficient, am oprit căderea, devenind un satelit temporar al „Infrei". Și închipuiți-vă decepția noastră cînd am descoperit mici greșeli în previziunile astronomilor! Ei determinaseră temperatura suprafeței ca fiind de +10° și iată că aparatele noastre ne arătau una de —6°! În atmosfera planetei erau și gaze: metan și amoniac ca pe Jupiter, hidrogen ca pe Venus, mult hidrogen și vapori de apă — nori compacți. Dar sub ei nu se afla pămînt, ci doar un ocean înghețat — gheață, cîmpii acoperite cu ghețari a căror grosime, măsurată cu aparatele de infrasunete de pe bordul navei noastre, s-a dovedit a fi de sute de kilometri.

Decepția ne-a cuprins pe toți. Merita oare să zbori 14 ani, ca să nu dai decît de o noapte arctică obișnuită?!...

Bunicul era aproape strivit. Iată că ultima încercare eșuase! Nu și-a văzut realizat visul vieții! Atunci întregul nostru colectiv a formulat hotărîrea de a ne continua călătoria pînă la cealaltă planetă, „Infra" B.

La prima privire se pare că acest lucru nu ar fi însemnat prea mari eforturi: doar cele două astre erau „alături"! Cum să nu le vizitezi pe amîndouă?! Însă cosmosul are calculele lui. Pe Pămînt străbaterea distanței este determinată de combustibilul consumat; în cosmos, principalul nu mai este combustibilul, ci viteza. Acolo combustibilul se consumă numai la pornire și la frînare. Apropierea de a doua „Infră" însemna deci nu atît consum de combustibil, cît amînarea întoarcerii pe Pămînt cu 2-3 ani. Desigur că noi n-am fi vrut să pierdem cîțiva ani în plus pe drum, dar întrucît sacrificaserăm deja 30 de ani (socotind și timpul care ne era necesar pentru înapoierea acasă), trei ani în plus nu mai contau. Nimeni n-ar fi renunțat — numai de dragul evitării acestui sacrificiu — la vizitarea unei lumi necunoscute, care, poate, ne-ar fi dus la descoperirea mult rîvnitei vieți de pe o altă planetă...

Mai mult de un an am plutit de la o „Infră" la alta. Și din nou a apărut pe cer o pată întunecată care s-a transformat într-un disc negru ca și cărbunele. Iar am pus în funcțiune frînele, din nou am devenit sateliți artificiali și am trimis în recunoaștere, în nepătrunsul întuneric, un aparat automat. De data aceasta însă vedeam noi înșine că întunericul nu mai este atît de pătrunzător. În atmosferă era furtună și fulgera. Pe ecranele televizoarelor noastre se vedeau contururile norilor. Aparatul automat de cercetări pe care-l lansaserăm ne comunica datele meteorologice: temperatura aerului era de +24°. Probabil că din această cauză astronomii de pe Pămînt greșiseră: neidentificînd existența celei de-a doua planete, ei amestecaseră temperatura razelor „Infrei" de gheață cu cea a razelor „Infrei" de furtună. Rezultatul de + 10° era deci o cifră ce se apropia de adevărul rezultat din media celor două temperaturi...

În calculele noastre probabil că am omis unele lucruri și din această cauză, la un moment dat, automatul trimis în cercetare a dispărut. Ultimul lucru pe care apucase să ni-l mai transmită — și pe care noi l-am observat pe ecranul televizorului — a fost luciul unei ape, ale cărei valuri mari se încrucișau năvalnic. Cea de-a doua rachetă pe care am trimis-o a zburat în jurul „Infrei" de cîteva ori. Ea ne-a arătat o atmosferă plină de nori și o ploaie dreaptă, nu oblică așa cum ne-am obișnuit pe Pămînt. De altfel și picăturile de ploaie cîntăreau pe „Infra" mult mai greu decît pe Pămînt.

Pe ecran au apărut din nou valurile. Pretutindeni, mare, numai mare, fără nici o insulă. Un ocean nesfîrșit cuprindea atît ecuatorul, cît și polii astrului; ghețari — nicăieri. Era clar: pe această „Infră" căldura venea din interior, cauza ce făcea ca, acolo, clima să fie pretutindeni egală, indiferent de latitudine. Nu se vedeau nici continente, nici insule, nici măcar conturul vreunui vulcan. Peste tot — ocean.

Iată că în cosmos poți avea oricînd surprize. Pe ce contaserăm noi? Crezuserăm că pe „Infre", ca și pe Pămînt, există uscat și oceane. Și, bineînțeles, fiecare dintre noi se gîndise că vom descoperi aici viețăți. Dar viața, desigur, apare nu numai pe uscat. Acest lucru ni l-am spus deîndată ce am constatat că pe „Infra" e numai apă. Încă de pe Pămînt eram pregătiți pentru studierea adîncului oceanelor cu ajutorul unei mici batisfere pe care o luaserăm cu noi. Dar nu ne gîndiserăm că vom ajunge pe o planetă unde nu vom găsi de loc uscat. Or, batisfera noastră era astfel construită, că nu putea fi lansată și adusă înapoi decît de pe uscat. Nimeni nu prevăzuse necesitatea de a o lansa din atmosferă și, ca atare, în cazul că ar fi fost aruncată din înălțime, nu mai exista posibilitatea de a fi recuperată.

★

...Și iată că discul negru plutește pe șiragul de stele ca o farfurie mată, cu marginile tulburi. Într-o parte stelele pălesc, pentru ca jumătate de oră mai tîrziu să răsară strălucitoare în cealaltă parte. Constelațiile cunoscute sînt mai clare și conturul lor este mai complicat. Numai în una din ele se află o stea în plus, Soarele nostru drag. Dar noi nu ne uităm la Soare, nu admirăm broderia înstelată. Privirile noastre sînt ațintite spre discul negru.

— Ce facem? — ne întrebăm toți pe rînd — Plecăm înapoi pe Pămînt?

De sute și mii de ori ne punem această întrebare și răspunsul e unul singur: „Da, va trebui să plecăm — n-avem încotro — deoarece, cu toate calculele făcute, n-am obținut nici un rezultat pozitiv".

— Ne rămîne totuși o soluție — spuse Bunicul într-o zi de astfel de întrebări chinuitoare.

Ne uităm cu toții nedumeriți la conducătorul nostru. Aișa înțelege prima.

— În nici un caz! — strigă ea. Vreți să coborîți în batisferă?

Ne-am tulburat cu toții. Să cobori în batisferă era posibil, dar nu mai aveai cum să te întorci. Nici măcar automatul trimis în cercetare nu putuse decola. Batisfera, o dată coborîtă, ar fi fost condamnată să rămînă pe veci în fundul misteriosului ocean. Și în ea, un om!...

— Nu vom permite! — insistă Aișa.

ASA PLANETĂ din LAȚIA DRAGONULUI

Povestire științifico-fantastică de G. GUREVICI

Dar Bunicul răspunse dînd din umeri:

— Tu, Aișa, ești pătrunsă de prejudecăți profesional-medicale. Ți se pare că omul trebuie să moară numai din cauza unei boli incurabile. Noi, cercetătorii cosmosului, avem însă punctul nostru de vedere despre viață. Noi o măsurăm nu cu anii, ci cu faptele...

— Sacrificiu inutil! — spuse Rahim. Trebuie să te înapoiezi pe Pămînt și să raportezi întregii lumii asupra celor observate. Ești dator asta! Iar expediția următoare va putea fi pregătită special și va studia fundul oceanului.

— Următoarea expediție? Cînd? Peste 30 de ani? Atunci nu voi mai fi!

La aceste cuvinte ale Bunicului, Tolia Varentov s-a ridicat în picioare să se ofere el, dar Galia l-a tras de mînecă. Eu am insistat pentru candidatura mea.

— Hotărîrea mea e luată! — spuse Bunicul. Inutil să mai discutați oferindu-vă unul sau altul și pierzînd timpul cu asemenea încercări! Eu sînt prea bătrîn pentru a mai spera să mai apuc o nouă expediție. Ba, probabil, după vîrsta și starea sănătății mele, nu am prea multe șanse nici ca să mai trăiesc măcar cei 15 ani necesari întoarcerii pe Pămînt. Așa că... Făcînd uz de calitatea mea de comandant, vă ordon să începeți pregătirile pentru coborîrea batisferei!...

★

Se apropiau ultimele pregătiri, dar noi tot nu credeam că Bunicul ne va părăsi pentru totdeauna. A venit și seara din ajunul zborului. Bătrînul căpitan dispusese să se pregătească o masă de adio, el însuși alcătuind meniul. A rulat filmul nostru preferat, „Pe străzile Moscovei". Apoi am ascultat simfonia a 9-a de Beethoven. Bătrînului îi plăcea această simfonie, pentru că e furtunoasă și cheamă la luptă. Am băut șampanie, după care am cîntat diferite cîntece. Și mai ales imnul cosmonauților:

„La nevoie știm și să murim,
Infinitul ca să-l cucerim...
Pildă ni-i al nostru comandant:
A pierit și dînsul în neant!...
Dar oricînd spre aștri vom porni,
Oameni curajoși se vor găsi!"...

★

Și iată că am rămas cinci... Tăcuți, cu buzele strînse, stăteam, arzînd de nerăbdare, în fața aparatelor de radio și televiziune, prin care țineam legătura cu batisfera. La un moment dat, prin difuzor răbufni o bubuitură puternică urmată de fluierături, hîrîituri, urlete. Era o redare auditivă a zgomotelor din atmosfera „Infrei", plină de electricitate și furtuni.

În sfîrșit, vocea liniștită a lui Ciarușin se distinse printre zgomote.

— Am stins proiectorul — spuse el. Întunericul nu este absolut. Tot timpul strălucesc fulgere puternice, dîndu-mi posibilitatea să observ norii netezi. Nori de același tip ca și pe Jupiter. Pe margini sînt Cirus. Aerul este compact și la granițele curenților aerieni se semnalează vîrtejuri puternice...

Zgomotele din atmosferă ne încurcau auditia. Adesea nu se auzeau o serie de cuvinte, ba chiar, uneori, fraze întregi. La un moment dat însă, auditia se îmbunătăți:

— Aerul a devenit mai limpede — spunea Bunicul. Văd marea ca o suprafață neagră și lucioasă. Valurile ei sînt mici, parcă ar fi încrețituri pe apă. Batisfera cade încet, aerul fiind foarte dens. Greutatea este extrem de mare, mi-e greu să mă mișc, parcă aș fi pe ghetarii „Infrei" A.

Deodată, o exclamație de bucurie:

— Păsări! Păsări strălucitoare! E viață pe „Infra"! Viață, copii! Înțelegeți? Viață! Încă o pasăre și încă una. Trei deodată. Apar și dispar! Poate oare televizorul vostru să vă redea ceea ce am observat eu?... Am reușit să văd un cap rotund, un trup gras. Aripile sînt mici, tremurătoare. Se aseamănă cu cele ale peștelui zburător de pe Pămînt. Poate că nici nu e vorba de păsări, ci de niște pești zburători...

A urmat un plescăit puternic, apoi un timp n-am mai auzit nimic.

— Ați auzit zgomotul. Eu eram. Batisfera a intrat în apă. Șocul a fost cam puternic. Dar nu are importanță. Am stins lumina, ca să mă obișnuiesc cu întunericul...

Puțin mai tîrziu el continuă:

— Mă scufund încet, un metru-doi pe secundă. Din nou am aprins proiectorul. Prin fereastră se poate vedea o furtună de flăcări-vîrtejuri care strălucesc, valuri și nori. Cîte lucruri interesante sînt aici! Mai ales niște ființe mărunte. Seamănă cu crevetele noastre. Pe Pămînt, cu cît te scufunzi mai în adînc, cu atît viața este mai sărăcăcioasă. Aici, dimpotrivă. Dar e și firesc: doar acolo căldura vine de sus, de la Soare, în timp ce aici vine de jos, dinspre centrul planetei.

...Dar aceasta ce-i? Ceva lung, întunecos, fără cap și fără coadă. O fi o balenă? Se mișcă repede, iar în spatele său e un curent de apă luminiscentă... Rînduri de luminițe se văd pe liniile din părți, ca niște luminatoare. Nu e, oare, un submarin? Sau poate altceva cu care nu se poate compara. În orice caz semnalizez cu proiectorul: doi-doi-patru, doi-trei-șase...

...Nu mi-a dat nici o atenție. S-a îndreptat spre dreapta. Nu se mai vede nimic... Iată și altă ciudățenie: o corcitură de broască țestoasă cu caracatiță. O numesc caracatiță, pentru a o putea compara cu ceva cunoscut; în realitate însă are cinci picioare. Cinci tentacule — una în spate, ca o vîslă, și patru în părți. La capătul tentaculelor sînt umflături ca niște ventuze. În a doua din umflăturile anterioare se află un organ strălucitor, care seamănă cu o lanternă. Pe spate — o carapace. Ochii sînt ca ai racului, gura are o formă tubulară. Vă descriu totul atît de amănunțit, deoarece aceste ființe plutesc pe batisferă. Iată: acum ele se uită direct în luminatori. Te cuprinde groaza cînd le vezi privirea pătrunzătoare, pupila ca un cristal și irisul fosforescent, cu o lumină verzuie...

...Batisfera a atins fundul oceanului. Văd aci niște rădăcini noduroase, asemănătoare coralilor sau nuferilor marini. Văd trunchiuri groase, de care atîrnă lăstari cu caliciul în jos; unele se sprijină pe fund. Nuferii noștri marini privesc cu caliciul în sus. Ce caută acestea în mîl? Sînt rămășițe putrezite? Dar nu. Văd că totuși ajung la fund. Oare astfel își acumulează căldura ce le este necesară pentru a trăi și a se dezvolta?... Atunci acestea sînt plante!... Dar plante fără lumină? Nu e cu putință! De altfel, razele infraroșii vin de la fund. E posibil oare ca pe baza energiei razelor infraroșii să se creeze albumină, să se descompună bioxidul de carbon?... Energia e puțină, ea trebuie acumulată. Dar și frunzele verzi de pe Pămînt acumulează energie. Iar razele vizibile nu descompun bioxidul de carbon...

...M-am oprit împotmolindu-mă în mărăcinii de pe fund. Pot să privesc fără grabă. Mă conving tot mai mult că sub mine sînt plante. Iată un pește gras, orb, care rumegă un lăstar. Altul, cu dinți ascuțiți și lungi, a prins un lăstar gros și s-a ridicat în sus. Curentul hranei merge aici din fund spre suprafață...

În acest moment Bunicul se întrerupse. Se auzi un scrîșnet și cîteva lovituri surde pe metal. Oare ce s-a întîmplat? Eram foarte îngrijorați — dar vocea bătrînului, auzindu-se din nou, ne liniști:

— Batisfera s-a mișcat din loc — anunță Bunicul. Cineva a apucat-o și o trage. Dar nu văd cine, căci în fața luminatorului nu e nimic...

...Fundul devine oblic. Mărăcinișul pare fără sfîrșit. Dar iată un lucru ciudat: am ajuns într-un loc unde plantele sînt aranjate în rînduri drepte, ca într-o grădină cultivată de mîna omului... Ceva enorm se mișcă încet, tăind tufișuri întregi pînă la rădăcină. E un monstru lacom, care înghite tufișurile. Sau poate e o combină care le recoltează!... Cu greu observ că undeva, într-o parte, se tîrîie încă o asemenea ființă sau combină uriașă. În față, un lanț de stînci. Am trecut și de acestea. E un întuneric de nepătruns. Batisfera se lasă în jos. Tensiunea crește... Rămîneți cu bine!... Să mai veniți aici, ca să continuați cercetările... Transmiteți un salut Moscovei.

Urmă o pauză de o secundă. Și deodată se auzi un strigăt ca un geamăt:

— O crăpătură!!!

Apoi se auziră lovituri sonore, din ce în ce mai dese. Probabil că apa pătrundea în cabină.

Bătrînul gemu. Se vede că ceva căzuse peste el. Apoi vorbi din nou și mai precipitat ca înainte:

— În întunecime se disting construcții. Un oraș întreg. Străzi luminate. O cupolă. Globuri. Turnuri care plutesc... Iată și niște ființe stranii, care se vad pretutindeni... Oare acestea ... Nu îndrăznesc să-mi formulez gîndul... Oare sînt oa...

Un zgomot puternic îl întrerupse. Urmă imediat un strigăt de durere. Apoi un gîlgîit. Și, triumfător, un fluierat puternic răsună vestind sfîrșitul acestui minunat om sovietic...

★

Cinci oameni, într-o tăcere adîncă, privesc discul negru, cu toate că nu pot distinge nimic, nici cu ochii, nici cu telescopul.

— Peste 30 de ani vom reveni — spune Tolia Varentov, noul comandant al expediției.

Iar Galia cîntă încet:

„La nevoie știm și să murim,
Infinitul ca să-l cucerim...
Pildă ni-i al nostru comandant:
A pierit și dînsul în neant!...
Dar oricînd spre aștri vom porni,
Oameni curajoși se vor găsi!"...

Da, se vor găsi!

DIN BUCUREȘTIUL DE ALTĂDATĂ

Cașcavalul de Pentelau, subiect de polemică în presă

În ziarele bucureștene de la începutul lui 1866 a apărut un anunț al lui Constantin G. Ghica, prin care acesta vestea următoarele:

„Munții Penteleului din districtul Buzău fiind proprietatea mea, i-am arendat d-lui Ioană Anghelescu, băcan de aci din Bucureșciu, din care munții va produce renumitul Cașcaval de Pentelau, marcat cu marca sa. Fac dar cunoscut înaltei nobilimi și onor public că Cașcavalul de Pentelau adevărat se va găsi de vînzare numai la magazinul d-lui Ioană Anghelescu din calea Mogoșoaei vis-a-vis de palatul Domnesc — Constantin Ghica".

Anunțul acesta (cu toate părțile lui umoristice — fără voia autorului) a apărut timp de cîteva zile, fiind însoțit și de altul, al băcanului Anghelescu, care (de asemenea umorist fără voie) înștiința și el „respectuos pe înalta nobilime și onor publice" că i-a și sosit cașcavalul adevărat de Pentelau, pentru care, ca arendaș al munților cu aceiași nume, și-a dat toate silințele, a luat toate măsurile, n-a cruțat nimic din ce a crezut că trebuie să facă „spre a putea da acestui product național un cît se poate mai mare zbor prin buna lui calitate, care va ieși din ce în ce mai bun".

Pînă aici, toate bune. Era o reclamă, cuva mai caraghioasă decît altele.

Iată însă, că peste cîteva zile începu să apară un nou anunț semnat de mai mulți băcani din București, care înștiințau „înaltu nobilimu și onor publicu" că le-a sosit și lor „Cașcaval de Pentelau din renumitele cașerii a(le) d-lui Enache Persescu", pe care-l puneau „în aprețieren tuturor d-nilor consumatori cu toate cele-l-alte cașcavaluri". Ba înștiințau că la fiecare șece zile vor primi un nou transport.

De aci înainte au continuat, o bună bucată de vreme, să apară concomitent ambele anunțuri, ba cîteodată toate trei, înștiințînd „onor nobilimea" că Munții Penteleului... etc. etc. Totul spre delectarea publicului cititor al respectivelor ziare.

Spectacole din vremea trecut

Sînt bine cunoscute eforturile pe care o mină de patrioți entuziaști, lipiți de sprijinul oficialității, ba adesea chiar sabotați fățiș, le depuneau în secolul trecut pentru crearea și înflorirea unui teatru românesc. În același timp însă în care dezvoltării teatrului adevărat i se puneau în cale tot felul de piedici, în puținele săli existente se prezentau spectacolele de prost gust ale unor dubioase companii. Astfel, în luna martie 1866, ziarele anunțau spectacolul cu „opereta" „Zece fete și nici un bărbat" prezentat de „Campania de operetie" la „Teatrulu celu Mare" din București. Aceeași „campanie" prezenta însă nu numai „operete" ci și „Producția celebrului gimnasticu acrobatu profesore Edv Meergarié care va sări cu ochii legați și fără trapeze de la galerie pe scenă prin totu teatrulu".

Totodată aveau loc producții gimnastice pe trapez și producția „cîinilor învețați" (dresați) Castor, Polux și Cezar.

Toate acestea se puteau vedea cu „prețiuri cele obicinuite în teatrulu romînu".

Cuvinte încrucișate

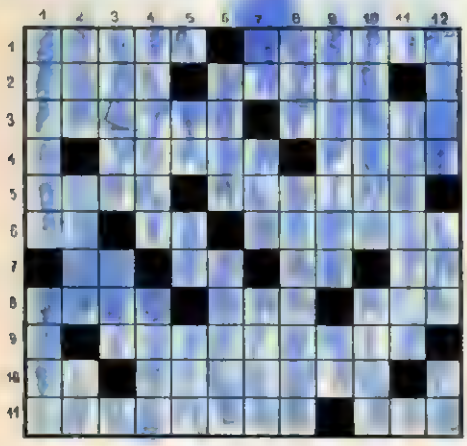

DULCE...

ORIZONTAL: 1) Cel mai dulce dintre dulciuri — Aluaș crescut cu spor, tocmai gata de cuptor. 2) Suport pentru rodul dulce al viilor — Dulce, acru sau bătut, întotdeauna alb ca zahărul. 3) O ghiciți, căci nu e greu: și dulceață, și jeleu — Coroniac cu miere. 4) Înțeleapta zicală spune că „de-i dulce, mult aduce" — Arbori cu fructe dulci. 5) Numai — Harnice și prețioase stringătoare a dulceții florilor. 6) În tarte și în caramele (nu-s în minciunele)—Servește un dulce! — Gonaci. 7) Două sînt din caramele... — ...Două din sirop... — ...Alte două din miere — Ba chiar și din dulceață doi stropi. 8) Poet ardelean — Pe dulci ape curgătoare, pod fără picioare — Pace, în limba rusă. 9) Împărăția dulciurilor. 10) Cămăși țărănești — Cocă, zahăr, ouă, unt, crescute cu spor 11) Zahăr ars în pachețele — Bulițe de-albine, pază la stupine.

VERTICAL: 1) În zilele de iarnă cei mici spun că-i zahăr tot ce pleut din cer — Îmbrăcăminte țărănească. 2) Posedă — Chitilia, Giurgiu, Săscut(sing.)—Poftește! 3) Celor ce poftesc, un dulce turcesc — Bun pe prăjitură (sau la rață-n gură!). 4) Artiști — Cozonac ce n-a primit botezul focului. 5) Pere! — Campion — Localitate în Cuba. 6) „Ursul de Dorna" are patru — Grase. 7) În lada cu marmeladă—Algebră (abr.) — Înșală de corabi. 8) Între șapte și nouă — Le la mama de la pîine și le umple cu dulceață. 9) Fabrici de miere! — Soare egiptean. 10) Soi de iarbă ce trăiește 2-3 ani—Nu e mare. 11) Fabricantă naturală de zahăr. 12) Viață—Din nou — Deasupra.

CU SARE

VECINA MEA GĂTEȘTE

— schiță umoristică —

Cînd vecinul meu de apartament s-a mutat — căci primise casă într-un bloc nou — și i-am întrebat cine vine în locul lui, m-a liniștit: „Fii pe pace, frate! Vine o femeie de treabă. O funcționară singură! O să vă înțelegeți bine cu ea!"

Și a sosit. O femeie cam de vreo patruzeci de ani, înaltă și cu o voce groasă de contralto. M-am prezentat și, în calitate de vechi chiriaș, eu și nevastămea i-am arătat camera ei și i-am dat toate detaliile. „Baia?" — a întrebat ea. „Cînd vreți! — am spus. Aveți intrare separată." „Holul?" „Comun!" „Bucătăria?" „E mare! Numai dumneavoastră cu nevasta-mea!" „Gătește nevasta?" „Gătește, că mîncăm!" „Deci holul?" „Comun! V-am spus".

Această concisă luare de contact fiind încheiată, vecina s-a dus la slujbă. „Să-i facă loc în bucătărie — i-am spus eu nevestei — să-și pună aragazul, o masă și ce-o mai fi având nevoie". I-a făcut loc.

După-amiază, pe la ora cinci, m-au trezit niște lovituri puternice, repetate, care veneau din hol. „Probabil — mi-am spus — vecina își agață niște tablouri!" Mi-am dat însă seama că aceste lovituri erau însoțite de un miros pătrunzător de vînăt coaptă. Zic: „De ce să mirosă a vînăt, cînd își agață tablouri?" Am crăpat puțin ușa care dădea spre hol. Vecina nu agăța tablouri. La o masă instalată în hol toca o vînăt și, pe aragazul aprins, cocea alta. „Faceți mîncare?" — zic. „Fac!" —zice fără a întoarce capul. „Vinete?" „Vinete". „Poftă bună!" „Mulțumesc!" Am tușit puțin, apoi am continuat. „Știți, v-am făcut loc în bucătărie!" „Știu!" Și puse pe aragaz o cratiță în care porni să sfîrîie un ghiveci. „Aveți și ghiveci?" „Am!" —zice. „Știți, v-am făcut loc în bucătărie!" „Știu!" Am tușit iar: „Poftă bună!" „Mersi!"

Și am închis ușa. Pe urmă am deschis-o iar: „Știți, aveți dreptul la bucătărie! Și fostul meu vecin avea!" „Mi-a spus!" Pe aragaz sfîrîiau acum doi porumbi. În hol era fum ca într-un depou. Și mirosea a de toate. La mine în dormitor — la fel. M-am întins pe pat, încercînd să aținpesc, dar în hol s-au pornit deodată niște pocnituri grozave. Am deschis iar ușa. Spărgea nuci. „Nuci?" —întreb. „Nuci!" — zice. „Și eu cînd dorm?" „La noapte?" „Dar eu aș vrea să dorm acum!" „Dormi!" „Cum să dorm?" „Cum vrei: pe o parte, pe spate sau pe burtă!" În sfîrșit începusem să mă enervez: „Dar nu pot să dorm!" A întors spre mine o privire să mă adoarmă și a rostit: „Ciclobarbital!"

După trei zile holul nostru trăiancea. Din cauza fumului, pereții începuseră să capete o patină care le dădea un aspect de ziduri de cetate, iar pe parchet se zăreau urmele diverselor mențiuni pe care și le gătea vecina. Și am început ofensiva: „Uite ce e, cucoană: bucătăria e comună!" „Ei și?" „De ce nu gătești mata în bucătărie?" „Nu-mi place să gătesc în comun!" „De ce nu-ți place?" „Pentru că nu vreau să mi se uite nimeni în oală!" „Dar ce, mănînci secrete?" „Mă privește ce mănînc!" „Să-ți fie de bine, dar dumneata trebuie să gătești în bucătărie, că d-aia e comună!" „Și holul nu-i comun?" „Ba e!" „Atunci, ce vrei?" Am tăcut o clipă derutat, apoi mi-am revenit: „Bine, dar holul nu-i pentru gătit!" „Dar pentru ce-i?" „Pentru trecere!" „Păi, trec!" Am simțit că fac explozie și am trecut la mine în cameră, trîntind ușa. M-am întins pe pat să mă liniștesc, dar în hol începu tocătura de vinete. Ajunsesem să-i cunosc meniul numai după zgomote și după miros. Vinete mînca în fiecare zi. Luni și miercuri, ghiveci. Marți și vineri, mîncare cu carne. Joi, n-am ce spune, era plăcut. Făcea o tocană cu usturoi teribilă. Dacă le-ar fi făcut toate astea în bucătărie, aș fi pus-o pe nevastă-mea să-i ceară rețetele. Dar relațiile dintre noi erau rupte. Mirosurile astea mă costau somnul de zi, holul și somnul de noapte. Pentru că pijamaua mirosea a cepă prăjită, ceargafurile miroseau a mîncare cu bulion și pătura, a tocănită cu cartofi. Seara, cînd mă culcam, aveam impresia că mă culc în masă și mînca cu o poftă de căpcăun. Cînd a plecat, i-am întins mîna. „El, ce facem?" —zic. Omul m-a bătut pe umăr: „Las-o nene, că gătește grozav!"

A doua zi a venit un instalator. Vecina își trage chiuveta în hol. Și în timp ce-mi explica, instalatorul mînca. „Ce mănînci?" — întreb. „O iahnie! Grozav gătește vecina asta a dumitale!"

. . . . . .

Ieri m-am dus la sfat. Am cerut un inspector. Mi s-a prezentat un bărbat solid, înalt, bine dispus și cu obrazul roz. „Merg eu!"—zice. Am tușit încurcat. „Nu vă supărați— zic —nu s-ar putea altcineva?" Omul s-a mirat: „De ce?" Deodată am zărit la un birou un tînăr slab, cu obrajii scofîciți și cu o figură posomorită. „Dacă sînteți bun, dumneavoastră e tot inspector?" „Da!" „Și ce are că e atît de slab și de trist?" „E bolnav!" O rază de speranță mi-a mijit în suflet. „Bolnav? Și ce are?" „Ulcer!" „Ulcer? — am izbucnit eu vesel. Să fie sănătos! Pe dumnealui îl vreau!"

. . . . . .

Vecina mea gătește acum în bucătărie.

Sadi RUDEANU

PROVERBE ARABE

- Înainte de a porni la drum, găsește-ți un tovarăș; înainte de a-ți clădi o casă, găsește-ți un vecin.
- Buzunarul gol geme.
- Învățătura din copilărie este gravură în piatră.
- Înțeleptul se bizuie pe faptele sale, pe cînd prostul se nutrește cu speranțe.
- Dimineții nu-i trebuie lampă.
- Un învățat care nu lucrează e ca un nor fără ploaie.
- Lucrul cel mai bun este cel nou; prietenul cel mai bun este cel vechi.

UN CREATOR DE LIMBĂ

La căminul de zi al gospodăriei colective, educatoarea, ajutată de copiii mai mărișori, alcătuiește un fotomontaj. Pionezele sînt la mare preț. Una i-ar mai trebui ca să ispravească fotomontajul. Se adresează unui copil de 3-4 ani, foarte isteț:

—Ionică, dă fuga la tovarășul învățător și spune-i că i-am rugat eu să-mi dea o pioneză...

Și pușiul aleargă ca gîndul să-și îndeplinească sarcina. Iată-l în fața învățătorului:

— Tovarășe învățător, v-a rugat tovarășa educatoare să-i dați o...

— Ce să-i dau, Ionică?

Da, ce să-i dea? Copilul uitase cum se chiamă ființișoara aceea mică, cu floarea cît un bănuț. S-a îmbujorat tot și ochii prind a-i lăcrima de necaz și de rușine.

Dar deodată, strălucind de un gînd:

—V-a rugat tovarășa educatoare să-i dați o *fepenică*...

Care lingviști sau literați ar fi putut inventa un cuvînt mai potrivit care să denumească — simplu — pioneza?

Și PIPER

Soția: — Ce-i cu tine? Ești bolnav?
Caricaturistul: — Da' de unde! Trebuie să trimit redacției un desen cu umor!...

Desen de V. TIMOC

VOCEA *a doua*

Duminicalui a avut o ceartă cu prietenii. I-au demonstrat că e victima unei zgârcenii nemaipomenite. S-a despărțit de ei, foc și pară...

Iată-l. Acum merge cu pași mărunți și grăbiți. Aproape că aleargă. Și, totuși, reproșurile prietenilor îi urmăresc pas cu pas... Încearcă din mers să-și aducă sie însuși argumente:

— Ausi dumneata! —bufni dinsul. Eu, zgârcit! Când la mine arde lumina zece ore pe zi!...

— Opt ore la birou și două ore acasă! —auzi el o voce.

— Cum?... Ce-ai spus? —izbucni dumneatui, privind iute împrejur, fără să zărească pe cineva. E de neînchipuit! Eu, Harpagon!... Păi dumnealor habar n-au că, deși telefonul are contor, vorbesc de cel puțin 20 de ori pe zi!...

— De 18 ori la birou și de două ori acasă! —se auzi vocea.

—Și unde-i greșeala? — sări dumnealui. Păi cele două convorbiri sînt *gratuite*!... Dacă pot să realizez o economie, de ce să n-o realizez? —conchise el fără să știe cui anume îi răspunde.

Continuă furiat:

— Eu! Eu, mână strînsă!... Caraghioșilor! Eu care merg cu tramvaiul chiar dacă e vorba numai de o singură stație...

— Totul o să poți deconta la casierie!...

Ulult, dumnealui se răsuci brusc pe călcîie, cu intenția vădită de a-l înhăța pe necunoscut. Dar ființă el nu se afla nimeni!...

— Eu! Eu, avar!... Eu care, atunci cînd am de comunicat ceva neamurilor mele din Arad, mă așez în sufragerie la masă și mîzgălesc 30 de coli de hîrtie pînă să formulez întocmai începutul scrisorii. Și, slavă domnului, cerneala e a mea, sugativa e a mea, sufrageria e a mea...

— Numai cele 30 de coli sînt din rechizitele instituției!...

Buimăcit, dumnealui făcu instantaneu o rotație de 180 de grade, încercînd să-l ia prin surprindere pe indiscretul necunoscut ce se amestecă în gîndurile sale și, fără să-și dea seama, îi pocni două palme.

Nu știm întocmai ce s-a întîmplat. Fie din pricina emoției, fie că astfel reclamă această întîmplare, dumnealui se pălmui chiar pe el...

— De data asta ai procedat corect — răsună limpede vocea. Și obrazul, și palmele sînt exclusiv ale dumitale...

I. AVIAN

În loc de comentariu asupra situației internaționale...

Desen de N. GHENADIE

Motanul superstițios:
— Aoleu, mi-a ieșit calea un om în negru!...

Desen de Horia ȘTEFĂNESCU

În Occident face ravagii noul dans decadent „Hula hoop"

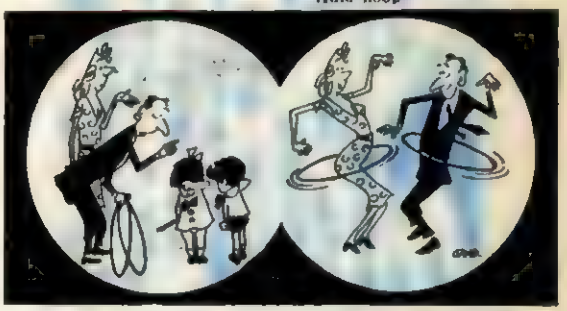

— V-am spus doar că cercurile astea nu-s pentru copii!...

Desen de J. GRĂDINARU

SE SPUNE CĂ...

... reproșîndu-i-se lui Erasmus regretabilele lui nerespectări ale strictelor posturi religioase, acesta s-ar fi justificat astfel: „Într-adevăr, am greșit, dar nu este vina mea. Am sufletul catolic, e drept. Dar posed în schimb un stomac luteran"...

★

... la un muzeu din Anglia, ghidul explică unui grup de turiști americani:

— Limba cea mare din borcanul cu spirt este a celui mai mare orator al comitatului.

— Și cea mică?

— A aceluiași, cînd era copil.

★

...în camera sa de lucru, Sherlock Holmes, afundat în fotoliu, pufăie îngîndurat din lulea. Intră Harry Taxon.

— Bună dimineața, maestre. Văd că azi purtați chiloți albaștri.

— Ești extraordinar, băiete. Faci progrese uimitoare. Spune-mi și mie: prin ce deducții ai constatat aceasta?

— Foarte simplu: ați uitat să vă puneți pantaloni!...

Întîmplările lui Melinte (VII): Documentare...

Desen de V. CHIVĂȚ

Moda

PENTRU ACASĂ

Pagina de față vă propune cîteva idei pentru ținuta dv. de acasă. Sînt încă, din păcate, destule femei bine îmbrăcate la serviciu și pe stradă, dar care își rezolvă îmbrăcămintea de interior printr-un capot vechi, decolorat, și niște foști pantofi, declarați papuci de casă. Cu capotul lung ce mătură parchetul cu poalele, ele scutură covoarele și spală vasele, pregătesc o omletă, ba primesc uneori și un oaspete neanunțat.

Ar trebui să ne fie clar că soțul și copiii noștri au pretenții, chiar dacă nu întotdeauna mărturisită, de a ne prezenta în fața lor așa cum ne prezentăm și la locul de producție, adică îngrijiți și chiar cochet îmbrăcate. Respectul pe care-l acordăm colectivului nostru de muncă trebuie să-l dăm și micului sau marelui colectiv de acasă.

Ne ridicăm în primul rînd împotriva folosirii capotului lung la bucătărie sau la curățenie. Este complet nepractic, făcîndu-ne dificile mișcările și pașii. Recomandăm deci rochiile de casă scurte, confecționate din materiale lavabile, încheiate cu nasturi și avînd buzunare mari. Iată două modele în acest gen

① Din barchet sau finet imprimat, o rochie încheiată cu nasturi pînă jos. Remarcați garnitura din șiret zig-zag, într-o culoare contrastantă rochiei (de exemplu: imprimeul alb cu negru — șiretul roșu; imprimeul roșu cu alb — șiretul negru etc.).

② La un material în carouri, un model de rochie-capot închisă la patru nasturi. Un mic joc de carouri în buzunare oferă o garnitură cochetă.

③-④ Din cuponae de stambă, putem confecționa aceste două șorțuri practice pe care le îmbrăcăm peste o rochie mai bună, atunci cînd trebuie să pregătim în grabă ceva. Șorțurile cuprind întreaga fustă, ferind-o astfel de eventualele pete.

⑤ Un capot lung este recomandabil doar pentru orele de odihnă. Îl puteți confecționa din cotifea reiată sau din diftină.

⑥ Pentru dimineață, un halat scurt din finet, ce se poate îmbrăca peste pijama.

Din resturi de stambă

⑦ Pe o mică pelerină din doc bleumarin, îmbrăcată pe un umeraș, putem aplica cîteva buzunărașe din stambă colorată, în care vom pune acele mici piese ce „voiajează" prin dulapuri: batiste, mănuși, cordoane, baticuri, mărgele.

⑧ Încrețim pe o bandă un triunghi din stambă și nimeni nu va ghici „mooțele" din părul nostru.

⑨ Un șorț-buzunar pentru amatoarele de tricotaj. Dacă împletim o bluză în două culori, ghemurile își vor găsi fiecare locul în buzunarul lui, iar firele nu se vor încurca niciodată. Cînd scoateți șorțul, băgați andrelele în tigheiul lui dintre cele două buzunare.

⑩ Îmbrăcați cu un rest de creton coșulețul de la Aprozar în care ați cumpărat astă-vară căpșuni și smeură și întrebuințați-l drept coșuleț de lucru, de ținut cheii sau pentru perii și piepteni.

⑪ Cînd soțul sau fiul dv. pleacă în deplasare, vor avea o surpriză plăcută găsind în valiză acest plic de stambă fixat de un umeraș. Plicul are două buzunare mari și unul mic. În buzunarele mari vom pune ciorapii, cravatele, trusa de bărbierit și limba de pantofi; în cel mic — batistele.

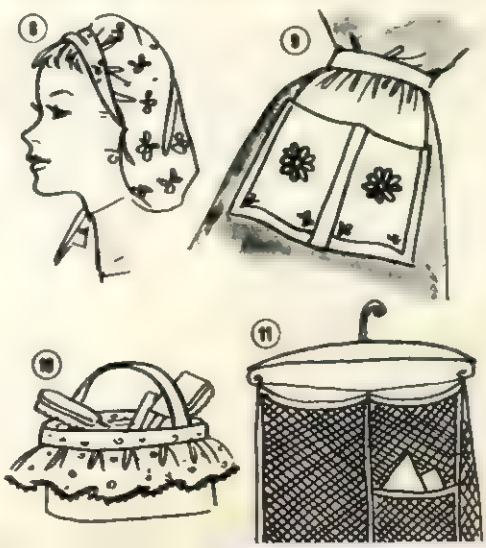

SFATURI practice

CUM SE PREPARĂ SIROPUL PENTRU DULCEȚURI

Pînă acum cîțiva ani, mama — care de altfel e o gospodină pricepută — nu reușea să facă o dulceață care să țină, fără să se zahariséască, vreme mai îndelungată. Știa să facă — după cum am arătat cîndva la această rubrică — pînă și dulceață de vinete. Și toate dulcețurile făcute de ea erau foarte gustoase. Numai că, după o lună sau două, ne trezeam cu ele zaharisite și trebuia să le refacem.

Eram intrigate amîndouă de acest fapt căruia nu-i găseam explicație pînă cînd, într-o zi, mi-a căzut în mînă un îndrumător pentru prepararea siropurilor. Cauza era acum elucidată: mama nu lega exact cît trebuie siropul; mai bine zis, nu-l lega în funcție de felul fructelor folosite. Ea avea o apreciere standard a gradului de legare — așa cum au de altfel multe gospodine.

Or, îndrumătorul de care v-am pomenit vine cu prețiozări categorice în privința preparării siropurilor destinate conservării.

Mai întîi că se recomandă să se folosească în acest scop nu zahărul tos, ci zahărul-lăcătuș — și anume cel fărîmicios la spargere, deoarece acesta dă rezultate mult mai bune. În ce privește cantitatea, se socotesc cam 2 kg de zahăr la un litru de apă. Fierberea trebuie făcută la un foc destul de puternic și constant, pentru ca procesul închegării să nu întîrzie. Se încearcă gradul de legare a siropului, luînd o picătură pe vîrful degetului arătător al mîinii drepte și presînd-o ușor pe unghia degetului gros de la mîna stîngă. La început, depărtînd degetele cam la un centimetru, se va forma între ele o ață fără consistență, dovadă că siropul începe să lege. Continuînd fierberea (și încercările), vom obține ață tot picăturile de sirop, cît și ața de întindere, din ce în ce mai consistente. Nu trebuie să ne mulțumim însă cu atît, ci trebuie să-l încercăm în același timp și astfel: afundăm strecurătoarea de spumă în vasul care fierbe și o ridicăm apoi, lăsînd ca siropul să se scurgă prin sita acesteia. Cînd siropul nu se mai scurge de la sine, ci numai după ce sufłăm prin strecurătoare, e semnalul că a ajuns la gradul de închegare cel mai potrivit. Încercîndu-l acum între degete, vom constata că acestea se lipesc între ele, iar la despărțire se aude o mică pocnitură. Acesta este gradul de închegare cel mai indicat pentru dulceața de fructe zemoase, cum ar fi cireșele, vișinele, strugurii, agrișele, pierșicile, prunele, pepenii, mierul de portocale etc.

Pentru dulceața de nuci, coarne, măceșe, coji de portocale, coji de lămîie și altele, care nu lasă zeamă, siropul poate rămîne mai puțin legat. Tot astfel pentru dulceața de gutui, mere și pere care, pe lîngă că nu lasă atîta zeamă, conțin și o substanță numită pectoză, ce ajută la legarea siropului.

Cu un astfel de sirop bine calculat la legare, căruia i se adaugă la urmă zeama de la o jumătate de lămîie, riscul zaharisirii se înjumătățește sută la sută.

S-a convins pînă la urmă și mama, care nu acceptă cu una, cu două orice soluție.

IOSIANA

Din toată lumea

„Recoltarea" veninului de albine

Că veninul de albine e bun pentru tratarea anumitor forme de reumatism este un fapt științific confirmat. Greutatea cea mare de pînă acum consta însă în aplicarea tratamentului, căci nu orice bolnav era dispus să se lase înțepat de albine. Unii medici au căutat metode pentru extragerea veninului de albine și înființarea lui în laborator. În acest scop, albinele erau puse să-și înfigă acul într-un obiect de piele și să-și lase veninul acolo. Dar, în cele mai numeroase cazuri, albinele mureau după înțepătură. Spre a remedia acest lucru, laboranții din R. D. Germană folosesc acum o altă metodă. Ei așează o farfurie de sticlă la urdinișul stupului și lasă să treacă un curent electric pe deasupra ei. Cînd albinele zboară pe deasupra farfuriei, curentul electric le dă senzația unui dușman invizibil care le-a atins și, instantaneu, își varsă veninul. E un fel de „muls" electric, care se poate repeta fără ca albinele să mai moară.

În modul acesta, numai în 2 luni s-a extras venin de la aproximativ 100.000.000 de albine.

Sofia devine port

Deoarece capitala R. P. Bulgaria, Sofia, nu e așezată lîngă un curs de apă mai important, edilii puterii populare au hotărît să construiască un canal navigabil care să pleacă din lacul Pancearevo, ce se află la o distanță de 17 km, și să treacă prin cartierul Pavlovo, care va fi transformat în port. Canalul va fi atît de larg, încît va permite navigarea simultană a două vase cu o lungime de 30 metri și o lățime de 5 metri fiecare. La intrarea în oraș, canalul va avea o lățime de 80 de metri, spre a putea fi folosit și în sporturile nautice. Deasupra canalului sînt proiectate a fi construite șase mari poduri, care vor deservi căile de acces spre principalele orașe provinciale.

China ne trimite războaie automate de țesut

E cunoscută marca dezvoltare pe care a luat-o industria producătoare de mașini a R. P. Chineze, care fabrică astăzi mașini și unelte de cea mai bună calitate.

În baza acordului economic de schimburi de mărfuri între țara noastră și R. P. Chineză, uzinele textile „7 Noiembrie" din Capitală au primit recent 20 de războaie automate din China.

Dată fiind specialitatea chinezilor în producerea țesăturilor de calitate, e de așteptat că noile mașini de țesut, trimise de marea noastră prietenă, să contribuie simțitor atît la îndeplinirea sarcinilor de plan, cît și la [illegible] unor noi sortimente.

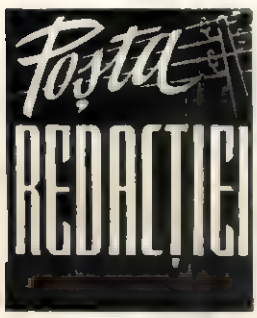

COCA DONOIU — Rm. Vîlcea. Cinematografia chineză s-a dezvoltat foarte mult în anii puterii populare. Vă dau o cifră edificatoare: numărul spectatorilor de cinema în R.P. Chineză a depășit, anul trecut, trei miliarde. Această largă participare la vizionarea filmelor se explică nu numai prin marele număr de săli construite în ultimii ani pe tot întinsul republicii, ci și prin cele 8.000 de caravane cinematografice care cutreieră satele chineze. În ce privește producția din punct de vedere numeric, China se situează azi printre primele țări din lume, atît în domeniul filmelor artistice, cît și în acela al documentarelor sau al desenelor animate. Sînteți convinsă că în anii următori veți viziona și noi mult mai multe din aceste producții. Așa că dorința dv. va fi satisfăcută.

TRAIAN MARINESCU — Orașul Stalin. Viermii banali și larvele intestinale, dar nu pot fi considerate ca un remediu eficace pentru tenie, care e un parazit mult mai rezistent. Pentru aceasta, cel mai bun remediu rămîne extractul eterat de filix mas amestecat cu calomel. Repetați tratamentul indicat de medic și, pînă în urmă, veți scăpa cu siguranță de acest parazit. Faptul că nu obișnuiți băuturi alcoolice nu va poate face decît bine. Cantitatea de alcool de care ar avea nevoie unele organismul, și-o extrage el însuși din fructe și din alte alimente cu care vă hrăniți.

ADRIANA LUNGU — Orăștie. Laptele conservat este sterilizat, puteți să fiți sigură de aceasta. Metodele de sterilizare ar fi mai greu să vi le descriem, întrucît nu sînt întotdeauna aceleași. Iată, spre exemplu, în ultima vreme, Institutul de cercetări chimice din Brno (Cehoslovacia) a pus la punct o nouă metodă, prin folosirea vaporilor filtrați, care sînt introduși în laptele praf. Aceasta se pare că e cea mai practică metodă, deoarece, prin aplicarea ei, într-o fracțiune de secundă nu mai rămîne nici urmă de bacterie în lapte.

ION MEDIANU — Comarnic. Cel mai indicat timp pentru mușuroirea, legarea de tutori și protejarea tînerilor pomi contra iepurilor este în luna octombrie. Operația de anul trecut ați făcut-o prea tîrziu și de aceea n-a mai ajutat la nimic. În ce privește trecerea vițelor de la întreținerea de pășune la cea de grajd, aceasta e în funcție de epuizarea pășunii. În general, tot cam prin octombrie se întîmplă și acest lucru, dar el mai e în funcție și de regiunea în care se află pășunea, ca și de vreme. În regiunile subcarpatice, spre exemplu, dacă vremea se menține frumoasă, pășunile pot fi folosite pînă la căderea zăpezii.

GH. NAZIRU — Orașul Stalin. Documentarea sfaturilor noastre practice merge întotdeauna pînă la specialiștii în domeniile respective. Nici măcar o vrî ta de bucătărie sau de întreținere nu se dă rîpa nu se experimentează. Recomandarea sucului de varză a fost dată de către un specialist în regim vegetarian, după analiza și experimentarea prealabilă. Trebuie să știți însă că nu toate organismele reacționează în fel și în orice aplicare de tratament el le există un procent de nereușită. Dv. puteți să încercați tratamentul — dar nu o dată cu cel sfătuitoresc — și veți constata singur dacă va reuși sau nu. Sucul trebuie obținut prin centrifugare, din varză crudă, proaspătă, și administrat de cîte 4-5 ori pe zi, cîte 200-250 gr.

GH. BANCIU — Oltenița. Uniunea interparlamentară nu e o organizație nouă. Se și vede de altfel din faptul că și-a ținut în vara aceasta a 48-a conferință anuală. A fost înființată la Paris. În anul 1888 din inițiativa unui englez, William Cremer, și a unui francez, Frederic Passy, iar scopul pe care și l-a propus încă de pe atunci a fost să largească colaborarea între state în sfîrșit pacea și al cooperării internaționale, precum și pentru a discuta problemele susceptibile de a fi soluționate pe cale parlamentară. Se poate spune însă că această organizație internațională a fost mai viguros reactivată în anii de după cel de al doilea război mondial, datorită contribuției delegaților de deputați din U.R.S.S. și din celelalte țări socialiste, care au participat la lucrările ultimelor conferințe.

MANOLE VERGU — Tecuci. În Spania continuă tradiția luptelor cu tauri și continuă, firește, și spectacolul accidentelor grave pe care acest „sport" le poate provoca. Nu mai departe decît anul acesta, într-o singură săptămînă, au fost răniți în arenă cinci matadori, dintre care doi, morți. În America de Sud nu au loc asemenea spectacole decît foarte rar. În schimb fotbalul prilejuiește acolo adeseori încăierări și focuri de pistol. Nu credem că se poi justifica aceste lucruri prin „temperamentul spaniol, ci mai degrabă printr-o lipsă de educație și prin lacomia organizatorilor capitaliști, care pentru a realiza încasări cît mai mari, îi silesc pe matadori să-și rișle viața.

COLȚUL FOTOGR

Bucureștiul în construcție. Rolleiflex 35/75 mm, film Isopan F, diafragma 8, expunere 1/50 sec., filtru galben, septembrie, orele 12.

FOTOCOMPOZIȚIA

Fotocompoziția este îmbinarea tuturor elementelor grafice și plastice, folosite la construirea unei imagini pentru exprimarea unei idei.

Părțile componente de care trebuie să ținem seama sînt lumina și umbra, gradația tonurilor, construirea plană și spațială a imaginii, perspectiva, precum și plasarea și prezentarea subiectului.

Despre lumini și umbre, care constituie partea cea mai importantă a compoziției, am mai vorbit în unele articole apărute la această rubrică.

Construirea plană a imaginii privește cadrul, elementele grafice, împărțirea imaginii în planuri și plasarea obiectului principal în cadru. Cadrul care limitează suprafața imaginii trebuie să aibă o formă echilibrată. Față de cadrul pătrat, cel dreptunghiular apare mai estetic și mai dinamic, mărind impresia înălțimii sau lățimii. Elementele grafice ale imaginii sînt liniile și suprafețele. Efectul liniilor depinde de forma și direcția lor. După formă, deosebim linii drepte, curbe, frînte și ondulate, iar după direcție, linii orizontale, verticale și înclinate. Liniile drepte sînt rigide și monotone, dacă nu sînt întrerupte de alte elemente. Un drum lung care introducerea unui vehicul sau a unor figuri ce-l dau un interes.

Liniile curbe sînt mlădioase și imprimă imaginii grație, iar cele frînte, ca fulgerul sau virful unui lanț de munte, dau efectul de forță. Liniile ondulate, ca valurile unei ape, arată mișcarea ritmică. Spre deosebire de liniile verticale ce inspiră putere și avînt, cum se vede și din fotografia prezentată, cele orizontale sînt statice și dau impresia de infinit. Liniile înclinate, mai ales diagonala, sînt dinamice. Diagonala e întotdeauna activă; ea conduce ochiul și subliniază mișcarea. Suprafețele mari, ca stepa, marea sau cerul fără nori trebuie întrerupte și animate, altfel apar în imagine ca niște goluri fără efect, în timp ce suprafețele mici pot să impresioneze prin varietatea de tonuri, de umbre sau lumini.

Prin împărțirea orizontală sau verticală a imaginii în cîte două jumătăți egale, obținem două linii simetrice, egal îndepărtate de laturile cadrului, numite axe de simetrie, iar la întretăierea lor, centrul de simetrie. În compoziția imaginii, axele de simetrie reprezintă liniile slabe sau de efect minim, iar centrul de simetrie, punctul slab al imaginii. Împărțirea imaginii într-un număr impar de părți egale, de pildă în trei sau cinci părți, dă linii inegal depărtate de laturile cadrului. Aceste linii constituie linii forte sau de efect maxim, iar întretăierile, puncteie forte ale imaginii. Prin urmare, nu este totdeauna bine ca obiectul principal să fie situat în centrul imaginii.

În raport cu depărtarea, împărțim imaginea în prim-plan, plan de mijloc și plan de fond. Deosebim perspectiva liniară și aeriană. Ambele dau imaginii plane iluzia spațiului tridimensional.

Toate elementele unei imagini sînt ajutoare prețioase pentru exprimarea unei idei. Ideea sau sentimentul aceluia care a creat imaginea fotografică, sînt exprimate de subiect. Prezentarea lui trebuie să fie clară, pentru a trezi în noi, la prima vedere, ideea pe care fotograful a vrut s-o exprime. Decupajul ne ajută să omitem obiectele ce contravin ideii sau îi strică unitatea. Trebuie evitat pe cît se poate tot ceea ce reduce valoarea artistică a unei imagini, în primul rînd supraîncărcarea, hazul de detalii.

Subiectul cuprinde de obicei figuri, adică oameni, animale sau plante. Ele dau imaginii viață și interes. Efectul figurilor se obține prin justa și echilibrata lor distribuire în spațiu. Imaginea poate prezenta un peisaj cu figurile ca simplu etalon, ori figurile ca subiect principal, cu peisajul ca fond. Cînd persoanele reprezintă punctul principal al interesului, fondul trebuie redat mai puțin clar. Fondul nu trebuie să atragă atenția asupra sa, micșorînd efectul și valoarea persoanelor.

Figurile trebuie să corespundă mediului. Țăranii la cîmp, ciobanii la pășune, turiștii la munte, fiecare la locul lui. Muncitorul e îmbrăcat cu uneltia sa, pescarul cu undița sau cu plasa. Hainele de sărbătoare se poartă în zilele de sărbătoare, nu la muncă. Un muncitor frumos gătit, conducînd un tractor, ar părea neverosimil. O imagine lipsită de adevăr ne displace, chiar dacă excelează prin tehnică și compoziție. Lipsa de naturalețe se datorește și unei atitudini afectate sau rigide în fața obiectivului.

Fotocompoziția este deci coordonarea tuturor elementelor constitutive pentru exprimarea unei idei. Legile compoziției însă nu trebuie luate drept dogme. Imaginea fotografică trebuie să fie — din punct de vedere structural și ideologic — dinamică, clară și unitară în redarea vieții și activității omului nou.

Prof. V. ORZA

De la bădia Voinea-bărghierul, la

Ciufulici - coaforul celor mici

Bădia Voinea-bărghierul, frizerul copilăriei noastre, avea obiceiul să-şi poftească micii clienţi — care o dată cocoţaţi pe scaun pentru a fi tunşi uriaş de mama focului — prefăcîndu-se că-şi tunde propriul său păr. Ca să le demonstreze că... nu doare!

Într-o zi, enervat peste poate de ţipetele neostenite ale unei odrasle, îşi ciupi din greşeală mustaţa cam pe jumătate, după ce-şi făcuse la perciuni o scară de toată frumuseţea.

De atunci, bădia Voinea şi-a îmbunătăţit sistemul, făcînd ca operaţia tunsului unui mic refractar la binefacerile igienei şi ale... esteticii să se desfăşoare cam aşa:

Bădia Voinea îşi punea o perucă (un fel de coamă bogată) şi îşi aplica o pereche de mustăţi false (care întreceau cu mult nivelul vîrfului nasului, din cauza mustăţilor „originale" care ele însăle erau mari cît vrabia). Puştiul, amuzat de metamorfoza-rea „călăului" său, trecea fără să crîcnească pe „eşafod". Şi, cocoţat pe scaun în această bună dispoziţie, suporta cu uşurinţă pregătirile preliminare (punerea şervetului, piepteănarea părului etc.). Dar, deîndată ce simţea pe ceafă răceala foarfecelui, micul despot începea să facă zimbre. Şi pentru a contracara dezlănţuirea urieţelor ce se anunţau, bădia bărghierul pregătea atacul preventiv. Şi, iată-te spectacol:

— Ulilie, ulilie... şi nenea se tunde! — şi tăind o feliuţă din mustaţa falsă, destinată sacrificiului: Vezi? Nu doare. Şi părul şi-i taie nenea, vezi? (Şi, hărţi, o porţie din coama perucii)...

În timpul acesta, coana Agripina — nevasta bărbierului — bătea toba într-o cratiţă anume, Călin — calfa — sufla într-o trompetă răguşită, mămica agita nişte clopoţei... Şi astfel, într-o hărmălaie de nedescris, puştiul era tuns şi... frezat... După care, bietul Voinea cădea frînt de oboseală, de parcă ar fi cărat pietre de moară...

. . . . . .

Au trecut ani şi ani de atunci şi nu ne-am gîndit niciicînd că recunoştinţa lui bădia Voinea-bărghierul, frizerul copilăriei noastre, va fi odată înlocuită cu o... „scenă" în care tunsul copiilor să fie „regizat" după toate regulile artei. Şi totuşi...

Pe bulevardul Republicii, în apropierea pieţei Rosetti, un nou magazin... La intrare, două mici vitrine cu păsărele vii... În interior, în dreapta, un căluţ, un ursuleţ, un măgăruş, un elefant — jucării de proporţii uriaşe... În stînga, scuteri montate pe suporturi (fără roţi); pe pereţii saloanului, panouri cu picturi artistice care vorbesc despre forţa atomului, despre zborul rachetelor interplanetare, scene din şcoală, aspecte dintr-un S.M.T., imagini ce amintesc scene şi eroi din basme etc.

În mijloc, o canapea rotundă, turnantă, îmbrăcată în material plastic, viu colorat. De jur-împrejur, mesuţe pe care poţi afla cărţi cu poveşti şi poze pentru copii. În mari galantare de sticlă, papagalii zburdalnici. Totul izolaţii alcătuieşte noua unitate a cooperativei „Progresul" — „Ciufulici, coaforul celor mici" — destinată, precum se vede, copiilor.

De bună seamă că în această unitate de frizerie, meşterii bărbieri nu mai sînt siliţi să recurgă la sistemele lui bădia Voinea pentru a tunde... un refractar (sau o refractară, căci, imaginaţi-vă, sînt şi dintre aceştea...) Cadrul creat îi ajută să distragă atenţia copilului... Asta nu înseamnă însă că meşterii frizeri au mai au de furcă cu copiii. Numai că lucrătorii acestei unităţi au fost aleşi dintre cei mai răbdători, mai priceruţi în... munca cu copiii. Arta lor nu rezidă numai în realizarea unei tunsori „cu breton" sau alt model, cît mai ales în felul în care ştiu să folosească recuzita ce o au la îndemînă, pentru ca tunsul să devină o plăcere pentru copii.

Şi, într-adevăr, la „Ciufulici coaforul celor mici", în acest salon de jucării (unele vii), este o delectare să asişti la tunsul unui copil... O delectare pentru copii şi pentru cei mari...

R. RODA

Fotografii de S. Steiner

De vorbă cu medicul

BRONŞITELE

Bolile date de inflamaţia mucoasei bronşice se numesc bronşite. Un rol esenţial în producerea lor îl joacă infecţia, contribuind la aceasta cei mai variaţi microbi din mediul înconjurător. Frigul, umezeala, inhalarea gazelor iritante produse în industrie, praful, fumul de tutun sînt alte cauze care provoacă apariţia bronşitelor. Bronşita acută începe brusc şi se manifestă prin secreţii nazale, usturimi în gît, răguşeală, dureri în piept, tuse uscată, stridentă. Dacă infecţia este mai puternică, poate fi însoţită şi de temperatură, care se poate ridica la 39°-40°. Pe măsură ce boala evoluează, tusea se intensifică, dar devine mai puţin stridentă. Bolnavul începe să expectoreze anevoios o spută mucoasă albicioasă. În zilele următoare expectoraţia devine muco-purulentă, abundentă, eliminîndu-se mai uşor.

Dacă tusea durează un timp mai îndelungat şi dacă mişcările provocate de tuse sînt bruşte, bolnavul poate avea dureri în muşchii toracici şi cervicali şi senzaţii de constricţie în gît.

Dacă nu se produc complicaţii, starea generală a bolnavului se agravează puţin, astfel că mulţi bolnavi continuă să lucreze, ducînd boala pe picioare. Bronşita acută durează de obicei 1-2 săptămîni şi se vindecă.

În dezvoltarea unei bronşite cronice, o deosebită importanţă o au repetatele bronşite acute, afecţiunile cronice rino-faringiene, precum şi o serie de factori nefavorabili care acţionează permanent, ducînd la iritarea prelungită a mucoasei bronhiilor. Aceştia sînt, după cum am mai arătat, pulberile de siliciu, cărbune, fumul de tutun, frigul etc. Bronşita cronică se caracterizează prin tuse şi expectoraţie cronică. Cel în cauză tuşeşte zilnic, dar îndeosebi dimineaţa, la trezire, cînd „îşi face toaleta bronhiilor", expectorînd sputa acumulată în timpul nopţii. O tuse puternică se observă în timpul îmbrăcatului, spălatului (la frig). Cantitatea de expectoraţie variază de la caz la caz. La unii bolnavi este moderată, la alţii abundentă. Uneori sputa are un miros urît, respingător. Bolnavii de bronşită cronică manifestă lipsă poftei de mîncare, scădere în greutate, dureri uşoare de cap, dar în general starea bolnavului este mulţumitoare. Evoluţia bronşitelor cronice este destul de lungă. O complicaţie gravă a bronşitelor cronice o constituie bronşectazia, adică dilataţia bronşică cu producere şi stagnare de puroi. Bronşita cronică duce cu timpul la emfizem pulmonar şi la scleroză pulmonară.

Ce măsuri se vor lua pentru tratarea celor descrise mai sus? În bronşita acută, bolnavul va păstra repaus la pat. El va lua ceaiuri calde, aspirină, 2-3 tablete pe zi, aceasta pentru a favoriza transpiraţia. Se fac, de asemenea, revulsii toracice — împachetări cu muştar, ventuze etc. La începutul bolii, cînd tusea este chinuitoare, se va lua de 3 ori pe zi cîte un comprimat din preparatul Codenul CIF. Cînd tusea este însoţită de spută, se va lua de 3 ori pe zi cîte o linguriţă de Sirocol. Dacă febra este ridicată, conform avizului medicului, se va începe un tratament cu sulfamide şi antibiotice.

În bronşita cronică se va urmări îndepărtarea în primul rînd a factorilor nocivi care o întreţin. Se vor evita de asemenea umezeala, frigul, fumatul, vor fi tratate bolile de rinichi, de inimă etc, care pot întreţine aceste bronşite. Se recomandă preparatele CIF: Sirocol cu efedrină, Sirop expectorant, Codenal, Tusocalmin. Consultarea medicului specialist de la policlinică este recomandabilă şi necesară, pentru a putea trata bronşita şi a preveni din timp eventualele complicaţii.

La întrebările cititorilor

Din istoria porţelanului

Răspundem prin materialul de mai jos tovarăşului Valer Moga din Tuşa, care se interesează de originea, vechimea şi arta porţelanului.

Porţelanul a apărut pentru prima oară în China, la începutul secolului al VII-lea, şi anume în oraşul Tzindecijen, din provincia Tzianşi (China de sud). Olari necunoscuţi au descoperit pe malul lacului Poianău, din apropierea oraşului, argila albă, numită caolină, şi au creat din ea primele vase care au întrecut prin albeaţa, fineţea şi transparenţa lor, toate celelalte produse ceramice. Pe lîngă că erau mari meşteri în modelarea obiectelor de ceramică, olarii chinezi au fost ajutaţi şi de faptul că, în afară de caolină, ei au descoperit în împrejurimi şi aşa-numita piatră de porţelan, care le-a servit la prepararea smaltului — preparare rămasă multă vreme un secret pentru alţi făuritori de vase. Astfel că, în scurtă vreme, oraşul Tzindecijen a devenit primul şi cel mai mare centru producător de porţelanuri, rămînînd cu această specialitate, moştenită din tată în fiu, secole de-a rîndul.

Un călător francez care a vizitat sudul Chinei în secolul al XVIII-lea descria Tzindecijenul ca un oraş vechi, cu aproape un milion de locuitori, a cărui ocupaţie principală era producţia obiectelor de porţelan. Într-un fel sau altul, toţi locuitorii lucrau în această meserie. Existau peste 3.000 de cuptoare uriaşe pentru ars porţelanuri, ale căror focuri luminau noaptea oraşul, de la un capăt la altul, ca ziua.

Deşi între timp secretul porţelanului fusese adus şi în Europa — mai întîi la Veneţia, apoi în Franţa (la Sèvres), în Saxonia şi în Boemia — obiectele fabricate de chinezi rămîneau neîntrecute, atît prin strălucirea şi puritatea materialului, cît şi prin arta cu care erau decorate. Fiecare operaţie din procesul de fabricaţie — modelarea, smălţuirea, aplicarea desenului etc. — era executată de un alt om, specializat în operaţia respectivă, aşa că un vas sau un bibelou trecea aici prin mîinile a nu mai puţin de 70 de persoane. Şi toţi chinezii au fost cei care, prin folosirea unui colorant de cobalt, au dat pentru prima oară porţelanul albastru sau cel alb-albăstrui.

Vas de porţelan chinezesc

Producţia chineză de porţelanuri a stagnat la Tzindecijen pe la începutul secolului nostru, cînd China a trecut prin răzbaie care i-au pustiit multe oraşe, printre care şi Tzindecijenul.

În anul 1949, a început însă refacerea industriei porţelanului, iar azi Tzindecijenul numără de cinci ori mai multe cuptoare ca în trecut, producţia lui rămînînd superioară şi fiind cerută în peste 50 de ţări de pe glob.

De la cititori pentru cititori

Tov. VOICU I. ION, elev în clasa IX-a a unei şcoli medii din Piteşti, doreşte să facă schimb de cărţi poştale ilustrate, cu celebri din alte oraşe ale ţării, eventual şi de peşte hotare. Această dorinţă îşi trage rădăcina din ideea de a întocmi albume de vederi pe care să le dăruiască Şcolii medii nr. 2 din Piteşti, în vederea folosirii lor în cadrul orelor de geografie.

Întrucît ideea nu se pare interesantă şi folositoare, o aducem la cunoştinţa celor care ar fi dispuşi să i se alăture. Adresa tov. Voicu este: Piteşti, str. Filimon Sîrbu nr. 172.

Delegația țării noastre la cea de-a XIV-a sesiune a Adunării Generale O N U

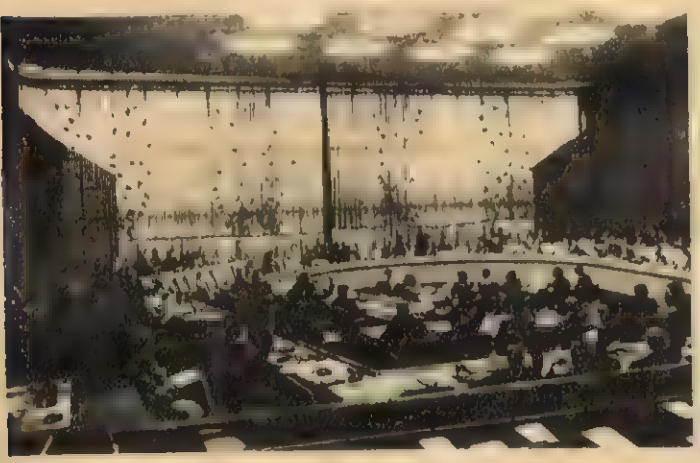

O ședință a Comitetului Politic special

LA TRIBUNA O.N.U.

Începînd de la jumătatea lunii septembrie, la New York își desfășoară lucrările cea de-a 14-a sesiune a Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite.

Comentatorii internaționali sînt unanimi în a aprecia că punctul culminant al acestei sesiuni rămîne cuvîntarea rostită de N.S. Hrușciov în fața Adunării Generale, cuvîntare în cadrul căreia a fost expus planul de dezarmare generală și totală care, precum este bine cunoscut, a stîrnit un uriaș interes în întreaga lume.

De altfel agenda problemelor înscrise pe ordinea de zi a sesiunii Adunării Generale confirmă din plin interesul pe care țările membre îl manifestă nu numai față de dezarmare în ansamblul ei, dar și față de unele aspecte particulare ale acestei probleme. La solicitarea expresă a Marocului, sprijinit de grupul țărilor Asiei și Africii membre ale O.N.U., Adunarea Generală a inclus pe ordinea de zi problema experiențelor cu armele nucleare, pe care Franța intenționează să le efectueze în Sahara. În urma cererii Indiei, la actuala sesiune se discută problema „suspendării experiențelor nucleare și termonucleare". Adăugați problema „prevenirii răspîndirii armelor nucleare" prezentată de Irlanda, adăugați și raportul Comisiei pentru radiațiile atomice și veți vedea astfel cîtă îngrijorare legitimă stîrnește continuarea exploziilor nucleare experimentale — cu atît mai mare cu cît există și o perspectivă a creșterii numărului țărilor care le efectuează.

Delegația țării noastre la sesiunea Adunării Generale a O.N.U. se remarcă printr-o prezență activă, printr-o poziție principială consecventă, în favoarea adîncirii colaborării internaționale, a consolidării păcii. Inițiativele manifestate în cadrul trecutelor sesiuni (între altele, amintim propunerea de elaborare a unor „principii de colaborare economică internațională" și propunerea unei colaborări internaționale pentru sprijinirea dezvoltării industriei petrolifere în țările slab dezvoltate care au petrol), delegația R. P. Române a adus, încă de la începutul actualei sesiuni, o contribuție importantă la discutarea problemei înțelegerilor regionale, amintind din nou de inițiativa guvernului român în vederea încheierii unui tratat balcanic de înțelegere și securitate colectivă.

Cele patru săptămîni care s-au scurs de la începerea dezbaterilor actualei sesiuni reflectă o tendință de mai bună înțelegere și cooperare, rod, în special, al istoricei vizite a lui N. S. Hrușciov în S.U.A. și al convorbirilor de la Camp David. Această atmosferă pozitivă a fost însă umbrită de manevrele anumitor delegații occidentale pentru strecurarea pe ordinea de zi a sesiunii a așa-numitei „chestiuni a Tibetului", precum și pentru împiedicarea alegerii Poloniei în locul de membru nepermanent al Consiliului de Securitate, care revine de drept țărilor din Europa răsăriteană.

... La ora cînd aceste rînduri văd lumina tiparului, lucrările sesiunii continuă

U. VĂLUREANU

Președintele federal al Austriei, Adolf Schärf, a sosit într-o vizită oficială la Moscova. Fotografia înfățișează un aspect de la primirea lui A. Schärf de către K. E. Voroșilov, președintele Prezidiului Sovietului Suprem al U.R.S.S. →

Criza din industria carboniferă a R. F. Germane amenință să arunce prada șomajului noi și noi grupuri de mineri. Dat fiind această situație, au loc mereu demonstrații în bazinele carbonifere vest-germane. Iată o astfel de demonstrație pe străzile orașului Dortmund. Prin inscripția de pe pancartă manifestanții cer: „Siguranță, nu haos!"

O ciocnire între studenți și polițiști, în cursul recentelor demonstrații din Ecuador împotriva regimului lui Camilo Ponce Enriquez.

La Paris s-au adunat recent mii de foști combatanți din întreaga Franță, pentru a protesta împotriva hotărîrii autorităților de a li se reduce pensiile. Iată-i demonstrînd pe străzile capitalei franceze, în frunte cu marii mutilați de război.

SPORT

TREBUIE SĂ GÎNDIM

de Al. MIRODAN

...Am văzut gîndirea — în chip de Petschowski, șoptind mingii la ureche și de jucători tineri ascultînd — cum se strecura, destul de chinuit, e drept, printre picioarele „Progresului"...

Trebuie să gîndim.

Uneori nu e plăcut, dar trebuie să gîndim.

Uneori e obositor, dar trebuie să gîndim.

Uneori e chinuitor chiar, dar trebuie să gîndim.

Am văzut duminica trecută pe stadionul „23 August" o echipă de fotbal care nu gîndea: Progresul. Am văzut jumătate de oră și mai bine o echipă care se instalase în terenul adversarului (e vorba de U.T.A.) și nu gîndea. Am văzut cum o echipă care: 1) conducea cu 1-0; 2) juca pe teren propriu; 3) avea, normal, 11 jucători (în formă bună), în vreme ce adversarii, cu un inter rănit la începutul meciului, dispuneau de 10 oameni doar — a pierdut o victorie *numai* (de ce spun numai?) din pricină că nu a gîndit. Am văzut negîndirea (caut un eufemism la prostie), care n-a știut să dezlănțuie un atac precis și eficient la poarta arădenilor; am văzut negîndirea trăgînd cu piciorul în minge și, nestingherit, de zece, douăzeci sau patruzeci de ori peste sau în afara porții; am văzut negîndirea alergînd bezmetic pe stadion. Și ochii noștri, bătuți de imagine, s-au întristat foarte.

În același timp am văzut, peste drum de negîndire, gîndirea. Am văzut un ceas și mai bine o echipă care îndura atacul adversarului și gîndea. Am văzut cum o echipă care: 1) era condusă cu 0-1; 2) juca în deplasare; 3) avea, anormal, 10 jucători (în formă slabă), în timp ce partenerul dispunea de 11 oameni — a evitat o înfrîngere *numai* (de ce spun numai?) din pricină că a gîndit. Am văzut gîndirea știind să se retragă într-o apărare cu dinții strînși și să primească valurile în obraji și în același timp — șiret — să arunce din senin unul sau două contraatacuri. A fost ceva asemănător — nu vă năpustiți pe comparație — cu tactica bunului jucător de cărți, care, știindu-se în „reflux" de carte, așteaptă stăpînit trecerea momentului rău și lansează din timp în timp un contraatac sfărîmător, care-l ajută să recupereze pierderea suferită, pas cu pas, de-a lungul jocului, ba chiar, uneori, să cîștige.

Am văzut gîndirea — egalînd dintr-un asemenea contraatac — și fiind gata-gata, în ultima clipă de joc, să ia conducerea. Am văzut gîndirea — în chip de Petschowski, șoptind mingii la ureche și de jucători tineri ascultînd — cum se strecura, destul de chinuit, e drept, printre picioarele „Progresului".

Și ochii noștri, mîngîiați de imagine, s-au veselit foarte.

Trebuie să gîndim.

Uneori nu e plăcut, dar trebuie să gîndim.

Uneori e obositor, dar trebuie să gîndim.

Uneori e chinuitor chiar, dar trebuie să gîndim.

★

Oricum ai lua-o, trebuie să gîndim.

Luptă serioasă pentru balonul oval. Fază din meciul de rugbi dintre echipele „Farul"-Constanța și „Minerul" - București

Pentru unii sportivi, duminica trecută a însemnat sfîrșit de activitate competițională în aer liber (înotători sau polo-iști) sau început de activitate în aer liber (patinatori sau hocheiști). În raidul ce l-am făcut pe stadioanele din Capitală am întîlnit sportivi care cu regret vizitau pentru ultima oară în acest an baza lor sportivă preferată (fotografia nr. 1 surprinde momentul înscrierii unui nou gol de către echipa Dinamo, în partida „de adio" ce a susținut-o cu Știința-București) și iubitori ai sportului cu patine, care anul acesta — folosind patinoarul artificial — și-au putut începe din timp antrenamentele. Cum era și firesc, gheața nu s-a arătat prea ospitalieră din prima zi. Așa e la patinaj. Mai cazi, mai te ridici. Important e să nu „spargi" gheața... (Fotografia nr. 2.) În alt colț al patinoarului am întîlnit-o pe Cristina Petraulea, care a ținut să fie prezentă chiar din prima zi, pentru a-și recăpăta cît mai repede forma. Nu este singura. O viitoare „concurentă" a venit în același scop (fotografia nr. 3).

Jucătorii de hochei pe iarbă și cei de oină și-au încheiat „socotelile" pe anul acesta, duminică dimineața. În această zi, pe stadionul „23 August", am reușit s-o cunoaștem pe cîștigătoarea întrecerii din acest an la hochei — echipa „Știința"-București — iar pe Stadionul Tineretului, pe cîștigătoarea campionatului la oină, echipa Dinamo IV-Bănească.

În fotografii: luptă pentru puc, în fața porții echipei „Fulgerul"-Oltenița — sus; se servește mingea (față din întîlnirea de oină dintre echipele „Avîntul"-Curcani și „Avîntul"-Frasin) — dreapta.

Fotografii de Dan BÎRLĂDEANU și R. SCURTU

ÎN JURUL GLOBULUI

LOC REZERVAT pentru micii pasageri. Constructorii uriașelor nave aeriene turbopropulsoare sovietice „IL-18" s-au gîndit ca și călătoria celor mai mici pasageri să fie cît mai confortabilă. Și astfel, în avioane și-au făcut apariția aceste pătucuri suspendate.

E GREU DE MĂSURAT... Vrînd să măsoare înălțimea porumbului crescut pe un lot experimental al colhozului „Pobiedei" din R.S.S. Udmurtă, colhozienii nu văzut că au le este suficientă nici măcar o scară... Porumbul crescuse înalt de 5,6 metri!

181 METRI este înălțimea noului turn de televiziune de la Dequede, raionul Osterburg, construit în cinstea celei de-a 10-a aniversări a proclamării R.D.G. La înălțimea de 101,8 m se află un cap de turn cu 5 etaje, după care urmează antena.

ÎN CADRUL UNUI TUR AL EUROPEI pe bicicletă, doi studenți francezi au ajuns în Slovacia. Iată-i în regiunea Banska Bystrica, încîntați de locurile vizitate, deși, după cît se vede, vremea nu le-a fost prea prielnică.

NUNTĂ... LONDONEZĂ. Doi tineri londonezi, care s-au cunoscut într-o echipă de dansuri populare ruse, s-au căsătorit îmbrăcați în aceste frumoase costume rusești, care le-au fost dăruite de Asociația de prietenie anglo-sovietică. Iată-i pe tinerii căsătoriți, interpretînd un dans popular rus, după ceremonia căsătoriei la oficiul stării civile Islington din Londra.

O CASĂ... DE ACUM 3.000 DE ANI a fost descoperită recent în Japonia, la Setagaya Ward, în apropiere de Tokio. Descoperirea acestei case preistorice, aflate la o adîncime de 15 m sub o altă clădire de dată mai recentă, prezintă importanță, cu atît mai mult cu cît în Japonia asemenea urme ale preistoriei sînt foarte greu de găsit din cauza erupțiilor vulcanice din trecut, care au acoperit aproape tot solul.

TRIPOURILE ȘI... POLITICIENII. În Germania occidentală a izbucnit recent un scandal în legătură cu tripourile din Bavaria. Mai mulți poliți fini și demnitari de seamă din Bavaria, implicați în afacerea concesionării tripourilor, au trebuit să fie deferiți justiției. Și, vrînd-nevrînd, în fața probelor, tribunalul din München l-a condamnat pe fostul vicepreședinte al Consiliului de Miniștri al Bavariei, dr. Joseph Baumgartner (x), la 2 ani temniță grea, pe fostul ministru al Afacerilor Interne, Geisshöringer (xx), la 15 luni închisoare corecțională și pe fostul deputat din partea Uniunii social-creștine, Michel (xxx), la un an temniță grea.

Mai este necesar vreun comentariu în legătură cu corupția care domnește în cele mai înalte cercuri ale regimului de la Bonn?

SENZAȚIE ÎN TRAFALGAR SQUARE DIN LONDRA. Dorind să facă o baie, un londonez a găsit, probabil, că e același lucru dacă se îmbaiază la baia publică sau în fîntîna arteziană din Trafalgar Square, în plin centrul capitalei britanice. Nu de aceeași părere au fost, însă, și polițiștii...

←

3.000 DE LOCUINȚE DISTRUSE, 126 morți, 135 dispăruți și 712 răniți — iată rezultatul tragic al celui de-al doilea taifun catastrofal care a bîntuit recent Japonia. Fotografia înfățișează o casă luată de apele rîului Kami, în estul Japoniei.

↓

Eroica apărare a Leningradului și acțiunea de salvare a copiilor din orașul asediat de hitleriști în timpul Marelui Război pentru Apărarea Patriei — aceasta este tema filmului „Generație salvată", a cărui turnare a început în studioul „Maxim Gorki" din Moscova, după un scenariu de Alexandr Stein, regizor fiind Iuri Pobedonostev. În rolul eroinei principale, Antonina Vasilievna, a fost distribuită artista R. Kurkina, laureată a primului Festival unional al cinematografiei.

Cunoscutul roman al marelui scriitor progresist german Thomas Munn, „Familia Buddenbrook", va fi transpus pe ecran de regizorul vest-german Alfred Wetdemann. Principalele roluri feminine vor fi interpretate de Liselotte Pulver și de o fostă „stea" a filmului mut: Lil Dagover.

Regizorul german Heinz Thil lucrează în prezent în studioul DEFA din Berlin la un film despre viața matrozilor din marina militară a Republicii Democrate Germane. Scenaristul filmului este Hans Oliva-Hagen, iar în fruntea distribuției se află un grup de cunoscuți actori germani de film: Wilhelm Koch-Hooge, Hans-Peter Minetti, Rolf Ludwig, Fritz Dietz și Horst Kube.

A fost terminat recent, în studioul de filme „1 August" din Republica Populară Chineză, filmul artistic „Secretarul provinciei". Subiectul noii realizări cinematografice chineze îl constituie viața plină de abnegație a lui Ci-jou, secretarul comitetului de partid al unei provincii din sudul Chinei.

„Noaptea prigonitilor" — aceasta este titlul unui nou film francez turnat în regia lui Bernard Rolland, ai cărui interpreți sînt artista franceză Dany Carrel și actorul italian Folco Lulli. Așa cum sugerează și titlul, filmul înfățișează aspecte ale dramaticei lupte pentru existență a unor șomeri dintr-o țară capitalistă.

Un film documentar în culori, închinat vieții noi și muncii avîntate a pescarilor de pe litoralul bulgar al Mării Negre, este în curs de montare în studiourile cinematografice din R. P. Bulgaria. Filmul, care va avea titlul „Pescarii din Sozopol", este realizat după un scenariu de Gheorghi Alurkov, în regia lui Nikola Borovițki.

La Erevan, capitala R.S.S. Armene, regizorul A. Akrtîan lucrează la filmul „Curcubeul din nord", după un scenariu de R. Kocear. Acțiunea filmului se desfășoară în prima decadă a veacului al XIX-lea, cînd poporul armean ducea — cu ajutorul Rusiei — lupta de eliberare de sub jugul iranian.

REDACȚIA: BUCUREȘTI PIAȚA SCÎNTEII Căsuța Poștală: 3507 oț. 33, Tel. 17.60.10, int. 1744

ABONAMENTE: la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.

PREȚUL ABONAMENTELOR: 3 luni: 26 lei 6 luni: 52 lei un an: 104 lei

Prezentarea grafică: Vlad MUȘATESCU — Tipărită la Combinatul Poligrafic Casa Scînteii „I. V. Stalin".

BOMBA

INTERVIU OCCIDENTAL

Sînt unii ziariști occidentali care, împotriva spiritului destinderii, se străduiesc să mențină atmosfera „războiului rece"

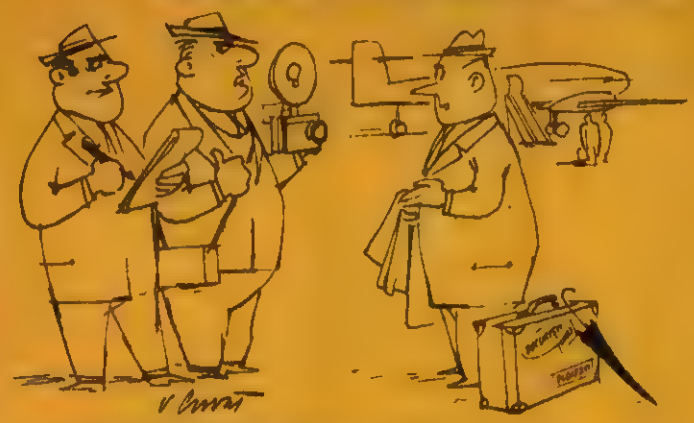

– Ce impresie v-a făcut Romînia, sir?
– Toată țara e un șantier!
– Notează, John: în toată țara – un singur șantier!

Desen de V. CRIVAT

– Pe măsură ce urcă, mi se scurtează umbra și simt că mă topesc

Desen de G. BADEA

– Și ce vă determină să plecați spre Marte?
– Atmosfera de pe Pămînt.

Desen de N. ARION

– Bine d-nă, dar vorbiți de două ore!!!
– Eu??? Dînsa vorbește... Eu... ascult!

Desen de Rik AUERBACH

PE CONCRET

– Poftim... Și fătucu' care spunea că înăuntrul globului pămîntesc e foc și fier topit!!!

Desen de S. NOVAC

SALA DE CONFE!

– Trebuia să țineți conferința „Despre îmbunătățirea memoriei"
– Aoleu, am uitat!!

Desen de A. PAVEN

Unii ospătari beau în timpul serviciului

– Nea Vasile, vezi că-ți cere clientul socoteala...
– Pardon! Eu nu dau... socoteală nimănui!

Desen de Al. CLENCIU

PREȚUL 2 LEI

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA

Nr. 43 (231) — 24 octombrie 1959

Într-un colhoz din R.S.S. Turkmenă... (pag. 14).

CONDUCĂTORI DE PARTID ȘI

Tovarășii Gheorghe Gheorghiu-Dej, Emil Bodnăraș, Petre Borilă, Mihai Florescu, ministrul Industriei Petrolului și Chimiei, Mihai Suder, ministrul Construcțiilor, Industriei Materialelor de Construcții și Industriei Lemnului, Nicolae Bădescu, președintele Comitetului de Stat pentru Construcții, Arhitectură și Sistematizare, au vizitat localități, șantiere și întreprinderi industriale din regiunea Suceava, însoțiți de conducători ai organelor locale de partid și de stat.

În cursul vizitei au fost examinate pe teren, împreună cu specialiști, amplasarea unei fabrici de celuloză, hîrtie, saci și alte materiale de ambalaj și a unui mare combinat de industrializare a lemnului.

A fost ascultată o informare cu privire la programul de construcții de locuințe și instituții social-culturale, discutîndu-se diferite propuneri în legătură cu sistematizarea orașului Suceava. S-a subliniat necesitatea de a se intensifica folosirea resurselor naturale în legătură cu dezvoltarea economică a regiunii.

Au mai fost vizitate șantierul de construcție a fabricii de zahăr „Siretul" din Bucecea și uzinele textile „Moldova" din Botoșani.

La Teatrul de Stat „Mihail Eminescu" din Botoșani oaspeții au discutat cu regizorii și actorii teatrului; de asemenea ei au participat la un frumos spectacol dat de Ansamblul de cîntece și dansuri „Ciprian Porumbescu" din Suceava.

Oamenii muncii din Suceava, Bucecea, Botoșani au făcut oaspeților o călduroasă primire, manifestîndu-și atașamentul lor neclintit față de partid și guvern.

Fotografii de Ion HANANEL

① La uzinele textile „Moldova" din Botoșani, oaspeții sînt primiți cu flori.

② Vizitînd șantierul de construcții de locuințe din Bucecea.

③ Pe un șantier de construcții din orașul Suceava.

④ În orașul Suceava a fost dată în folosință o modernă sală de cinematograf cu ecran lat.

⑤ De vorbă cu regizorii și actorii Teatrului de Stat din Botoșani.

⑥ Aici se înalță viitoarea fabrică de zahăr „Siretul" din Bucecea.

⑦-⑧ Printre muncitorii uzinelor textile „Moldova".

DE STAT ÎN REGIUNEA SUCEAVA

LUNA PRIETENIEI ROMÎNO-SOVIETICE

Salutul meu cititorilor revistei „Flacăra". Sînt foarte fericită că mă aflu din nou în Romînia. Privesc și admir Bucureștiul și mă bucur de revederea cu prietenii.

Vera MAREȚKAIA

① „Săptămîna cărții sovietice". La librăria „Cartea Rusă" din Capitală numeroși iubitori ai cărții sovietice cercetează cu interes standurile.

② Poeții cîntă marea prietenie. Așa s-a numit seara liricei romînești închinate prieteniei romîno-sovietice, la care și-au dat concursul un mare număr dintre cei mai de seamă poeți din țara noastră.

③-④ O serbare a prieteniei, la care au luat parte și turiști sovietici aflați în țara noastră în fotografia nr. 3, în prim-plan (dreapta), Eroul muncii socialiste Adomavicius Vintos Kazio din R.S.S. Lituaniană.

⑤ Sosirea în Gara de Nord a colectivului Teatrului dramatic de stat „Mossoviet" din Moscova.

⑥ Artista poporului Vera Marețkaia din colectivul Teatrului „Mossoviet".

⑦ La Casa ziariștilor, în timpul conferinței de presă cu prilejul turneului Teatrului „Mossoviet" în țara noastră.

Fotografii de Elena GHERA și A. MIHAILOPOL

AICI AU FOST MLAȘTINI...

Pe locul unde au fost mlaștini, se înalță azi halele ce adăpostesc instalațiile moderne ale fabricii de conserve Zagna-Vădeni.

Reportaj de F. URSEANU
Fotografiile autorului

Da, așa este: aici au fost bălți și mlaștini nesfîrșite. O împărăție a stufului, a apelor stătute și înverzite, a broaștelor, a țînțarilor și a lișiței. De-a curmezișul, un singur drum — o fîșie îngustă și lungă: terasamentul unei căi ferate. Peisajul de mai sus îl aflai îndeosebi între Baldovinești și Barboși. Ochiul călătorului care trecea cu trenul de la Brăila spre Galați se întîlnea, și în stînga și în dreapta, cu întinderi nesfîrșite de apă din care răsăreau, ici-colo, colibe lacustre, case într-o rînă; ape pe care pluteau lotci strîmbe, ape în care orăcăiau dintr-o dată milioane de broaște. Erau ținuturile inundabile ale Dunării și ale Siretului: nouă mii de hectare de teren, transformate mai tot timpul anului într-o nesfîrșită baltă.

Aspectul de mai sus, sumbru și dezolant, nu mai există azi. Uriașul triunghi născut din întîlnirea Siretului cu bătrînul Dunubiu a devenit de zece ani o cîmpie fertilă. Omul vremurilor de azi a smuls apelor un pămînt roditor și l-a transformat în ogoare și grădini. Ținutul de la confluența Siretului cu Dunărea a fost recuperat în cadrul uriașei campanii de hidroameliorații, de îmbunătățire funciară — bătălie deschisă în anii puterii populare pentru desecarea locurilor inundabile. Un dig lung de 25 de kilometri a pus stavilă apelor Siretului și Dunării; mlaștinile, smîrcurile au dispărut complet. Iar roadele se văd din plin.

În locul papurii — un bazin legumicol

Ce se întîmplă acum prin aceste locuri? Peste fostele mlaștini au pătruns tractoarele. Trei gospodării agricole de stat: Dunărea, Vădeni și Baldovinești și mai multe gospodării colective au transformat fosta mlaștină într-un grînar. Mulți țărani care trăiau în case lacustre și-au construit altele noi; o dată cu anofelul a dispărut și malaria; o șosea asfaltată, între Brăila și Galați, străbate ținutul exact pe acolo unde mlaștinile înghițeau pe vremuri multe vite; din fuga trenului, călătorul nu mai zărește întinsul nesfîrșit al bălților ci clădiri, castele de apă, magazii, saivane și acareturi ale gospodăriilor de stat și colective. Mica gară Vădeni nu mai este o insuliță în mijlocul bălților, iar șeful stației, altădată un fel de Robinson Crusoe izolat în mijlocul apelor, dirijează azi zeci de vagoane cu produsele agricole recoltate în acest ținut recuperat...

Și mai este ceva nou și important: aici unde altădată creșteau păduri de papură și se afla ascunzișul pescarilor clandestini veniți de la Brăila după știucile grase scăpate din Dunăre, cresc acum legume. O parte din ținut — sute de hectare — a fost transformat într-un important bazin legumicol. Și pentru valorificarea cît mai bună a recoltei acestor grădini legumicole, tot aici, la doi pași de gara Vădeni, pe locul unde nu de mult se auzeau orăcăielile milenare ale batracienilor, s-a înălțat una din cele mai moderne întreprinderi pentru conservat legume: Fabrica de conserve Zagna-Vădeni.

Despre această fabrică vorbim mai jos.

Toamna este sezonul conservelor

...Lucrul acesta îl știe foarte bine orice gospodină. De aceea, sînt sigur că la ora asta, cînd toamna e pe sfîrșite, în cămara dv. borcanele și sticlele cu conserve sînt de-acum perfect aliniate de-a lungul rafturilor, că bulionul, ardeii, vinetele, compoturile—într-un cuvînt tot ce ne-a dat toamna bogată — vă asigură din plin provizia pe cele cîteva luni de iarnă.

Știem într-un laborator? Nu! Dar măsurile de igienă sînt aceleași și la prepararea ardeilor umpluți cu orez.

Pe aici nu erau decît niște pseudocase lacustre. Și iată că acum dai de străzi întregi cu locuințe individuale pentru muncitorii fabricii.

Un grup de tinere muncitoare vă prezintă ultimele sortimente ale fabricii.

Un produs de specialitate: ghiveciul călugăresc.

De asemenea, stimată gospodină, sînt sigur că prepararea sau cumpărarea conservelor a fost pentru dumneata o preocupare deosebită — aceeași preocupare din fiecare toamnă de a găsi „materia primă" cît mai bună și cît mai ieftină sau de a lua de la magazin conservele preferate. Parcă te aud: „Vecino, cît ai plătit suta de gogoșari?" Sau: „La „Alimentara" din colț a adus borcane de mazăre cu bobul mic?"

Ei bine, dacă într-un fel sau altul cam așa stau lucrurile la casa omului, gîndiți-vă cîte griji și ce preocupări are o fabrică de conserve care pregătește provizii de legume pentru milioane de oameni. Proporțional, grija ei este de milioane de ori mai mare. Dacă dumneata ai pregătit 20 de borcane, o fabrică de conserve pregătește... 20 de milioane de cutii sau borcane.

Și lucrul acesta, ca și în bucătăria dumitale, trebuie făcut la repezeală: în 40 pînă la 60 de zile. Pînă cade bruma — fiindcă atît ține sezonul.

De ce amintesc aceste lucruri, poate cam prozaice? Pur și simplu fiindcă grija de toamnă a gospodinei am găsit-o amplificată aici, la scară mare, la sutele de muncitoare și la specialiștii care pregătesc, în această fabrică, legume și fructe conservate pentru sute de magazine alimentare, pentru sute de restaurante, pentru internate, spitale, cantine.

Peste un milion lei economii

Cu cîte sortimente credeți că și-a început fabrica producția în 1950? Cu unul singur: pasta de roșii (bulionul). Azi, ea produce 125: de la bame la ardei umpluți, de la vinete împănate la renumitul ghiveci gătit sau la gustosul compot de piersici. Vizitînd fabrica nu m-am înapoiat cu vreo rețetă nouă după care se prepară aici cele mai bune roșii în bulion sau conservele de mazăre — ei, dacă aș fi o gospodină! — și nici n-am prins arta de a filtra în sticle cea mai gustoasă, mai hrănitoare și mai nouă băutură: sucul de roșii.

Am reținut în schimb altceva. Un lucru foarte important în industria conservelor: gustul și rafinamentul cu care sutele de muncitoare au descoperit cît mai multe varietăți de produse.

La Zagna-Vădeni am aflat marele secret al îmbunătățirii calității acestor produse. Un „secret" pe care îl împărtășește oricui chiar și directorul fabricii, tovarășul Constantinescu, și pe care l-am aflat de la o brigadieră fruntașă: folosirea legumelor în stare cît mai proaspătă, dacă-i posibil transformarea lor în conserve chiar la cîteva ore după culegere. Intrarea imediată în producție a materiei prime înseamnă, de altfel, și o importantă economie pentru fabrică. Legumele se alterează știind — sînt perisabile, cum se spune — așa că o mie de kilograme de roșii dacă ar zace numai cîteva zile ar scădea la jumătate. Cine suferă în acest caz pierderea? Fabrica! Lucrul acesta nu se întîmplă însă. Dimpotrivă, fabrica de conserve Zagna-Vădeni a înscris pe răbojul realizărilor ei economii importante. O parte din ele se datoresc, desigur, evitării perisabilității legumelor, altele măririi productivității, îndemînării cu care zeci și zeci de tinere muncitoare chivernisesc cu adevărat simț de gospodar materia primă.

— Avem un cuvînt de ordine: nici un bob de mazăre risipit, nici o prună pierdută! — îți spune orice muncitoare.

Aceeași permanentă grijă pentru economii pe care o găsești și la metalurgiștii care chivernisesc fiecare gram de metal, și la țesătoarele care economisesc fiecare fir de bumbac sau lînă. Și, într-adevăr, „bobul de mazăre" economisit a adus fabricii în acest sezon cel puțin o sută de mii de lei economii.

Bătălia pentru economii nu se oprește însă aici. Încă din vară, o serie întreagă de inițiative venite din rîndurile muncitorilor și muncitoarelor au făcut ca această mare fabrică de conserve să realizeze economii mult mai mari ca în trecut. Ele au constituit un răspuns entuziast dat chemărilor Plenarei C.C. al P.M.R. din 13-14 iulie.

Să ne oprim la unele inițiative. Prima: cea a magazinerului Radu Rădulescu. Ce a propus omul într-o ședință de producție? Ca brigada sa să valorifice lăzile de ambalaj scoase din uz (după o îndelungată circulație de la fabrică la beneficiar și înapoi ele se uzează). Propunerea a fost însoțită de un antecalcul precis: 340.000 lei vor fi economisiți pînă la sfîrșitul anului prin aplicarea ei. Trebuie ținut seama că la o fabrică de conserve ambalajul constituie un capitol foarte important în domeniul cheltuielilor. Din ziua cînd s-a făcut propunerea și pînă azi au trecut numai trei luni. Dar în acest scurt timp, din deșeurile de lăzi, sortite în trecut focului, s-a recuperat, prin transformarea lor în alte ambalaje, suma de 138.000 lei.

O altă brigadă, cea condusă de Mihai Petcu, este și ea prezentă în bătălia pentru economii. Șeful ei a făcut o propunere: „Vom economisi 135.000 lei prin valorificarea tuturor cutiilor de tablă defecte!" Oamenii s-au ținut de cuvînt. Pînă la 15 septembrie au recuperat cutii în valoare de 57.000 lei. Economii au adus și cei care au pus în funcțiune cele două „vacuume" aduse de la fabrica de conserve „Griviția" din București. Cu ele e o adevărată poveste. Aparatele avuseseră „un destin trist". Scoase din uz — „casate" — ajunseseră fier vechi. Aduse de la București la Vădeni, mecanicii și inginerii le-au dat din nou viață și cu ele, alături de instalațiile existente aici, se fabrică acum pastă de roșii. Aportul lor mărește cu 25% capacitatea de producție a pastei de roșii.

S-ar putea apoi să nu amintim de economisirea a 12 vagoane păcură, realizată printr-o simplă modificare la sistemul de injectare de la uzina termică? Aceasta este o inițiativă a tehnicienilor și a inginerului șef, care a adus o economie de peste 30.000 lei. De asemenea, merită a fi relevată contribuția inginerului comunist Draisciuc. Omul acesta a reușit să antreneze o serie întreagă de tehnicieni în problema introducerii micii mecanizări în fabrică. Și astfel primele benzi rulante și ascensoare create în ultima vreme înlocuiesc operațiunile manuale, fapt care face ca productivitatea să crească și să se raporteze lunar încă o economie de 7.500 lei.

După cum vedeți, pe lîngă conserve bune — aprecierea aparține beneficiarilor din țară și de peste hotare — s-au realizat și frumoase economii. Totalul? 1.157.000 lei de la începutul anului pînă la 1 septembrie. Specialiștii în prepararea conservelor de la Zagna-Vădeni nu se opresc aici; ei au de îndeplinit un angajament proaspăt luat: la economiile realizate pînă acum să mai adauge pînă la sfîrșitul anului o jumătate de milion lei. Și sigur că-și vor respecta angajamentul.

★

A început să cadă bruma: s-a dus sezonul roșiilor, al vinetelor și al ardeilor. Al mazării a trecut de mult. Fiți totuși siguri că fabrica nu-și încetează activitatea. Își schimbă — ca să zicem așa — profilul: trece de la fabricarea conservelor din legume la conservele din carne. Provizoriu doar — pînă la vara viitoare... Cînd pe aceleași locuri, unde numai cu zece ani în urmă erau imense mlaștini și nesfîrșite bălți, vor crește iarăși mii de tone de legume — materia primă pentru milioane de cutii de conserve.

Nicolae TĂUTU

EROII SÎNT PRINTRE NOI

Pe-acest zidar ce urcă azi pe înalte schele
Mistria să clădească strălucitorul bloc,
Eu l-am văzut odată în Tatra, prin șrapnele,
Urcînd spre cazemate să curme-al morții foc!

Pe tractoristul sprinten ce brazda o măsoară
Îl știu de pe turelă, cu el am asaltat
Pe Mureș sau pe Crișuri, și-ntr-un amurg de vară
În apa înspumată noi rana ne-am spălat.

Pe-nvățătorul care azi povestește-n clasă
De asprele atacuri, îmi place să-l ascult;
Modest, nu amintește, dar Tisa-n zor, pricoasă,
El a trecut-o primul prin aprigul tumult.

Pe-acest colectivist, de sus, de pe combină,
Acuma cînd pluteste prin grîu ca pe-un ocean,
L-am mai zărit pe-o navă plecat pe carabină,
Să apere cu viața-i întinsul dobrogean.

Da, vă zăresc alevea prin geamăt de chesoane,
Sub raniți colbăite în greul nopții ceas.
Purtînd nădejdea țării și inimi milioane
Băteau sub orice bluză în marș fără popas.

Vă recunosc elanul văzînd cum scînteiază
Orașe răsărite să ducă-n viitor
Iubirea ce partidul ne-o ține veșnic trează,
El, arhitectul țării, el, primul muncitor!

ÎNTR-O NOAPTE

— schiță —

de Mircea RADINA

Am părăsit mașinile și acum înaintăm, aplecați de mijloc, înfruntînd pînzele de ghează ale ploii. E noapte. Nici o rază de lumină nu licărește de nicăieri. Numai arareori cîte un fulger scapără undeva, la orizont, înghițind într-o clipită întunericul, pentru ca să-l reverse îndată mai dens, mai de nepătruns. În acea frîntură de secundă ochiul înregistrează mai precis decît un obiectiv fotografic întinderea din fața noastră: noroi lipicios, zgrunțuros, în care cizma se înfundă ca în smoală topită, un brîu de păpuriș la cîțiva zeci de metri în față, cerul vînăt, trîmbe de nori plutind parcă pe deasupra capetelor...

Undeva, dincolo de păpuriș, la cîteva sute de metri, se află „inamicul". Într-acolo înaintăm, umăr la umăr, cu mîinile încleștate pe fierul armei. E tăcere adîncă, gîndurile tuturor au zburat pe fîșia de teren ce se află dincolo de păpuriș, acolo unde vom începe atacul...

Ajungem lîngă sulițele de papură care țin parcă să ne prevină că terenul din preajma lor e primejdios.

Sub picioarele noastre începe să clipocească apa din baltă. Cînd simțim pe obraji frunzele tăioase ale papurii, ne oprim mecanic. Soldatul-fruntaș Mincu, agitatorul, șoptește:

— De ce v-ați oprit? Înainte!

Îl aud bine. E chiar în dreapta mea. Curînd se transmite, din om în om, ordinul:

— Vom trece prin apă. Subunitățile din dreapta și din stînga noastră ne-au luat-o înainte... Nu ne putem îngrămădi prin stînga și prin dreapta bălții. Va trebui să atacăm pe întreg frontul, toți o dată.

Mergem tăcuți pentru că „inamicul" are auz ascuțit. Ploaia s-a mai liniștit. Abia țîrîie cînd întîlnește fața apei.

Comandantul grupei noastre, sergentul Pavel, ne îmbie să mergem în același pas. Nu e un om prea înalt, dar e plin de energie. Mi-l închipui călcînd voinicește prin stufăriș.

Și, totuși, e greu să ținem toți același pas. Dacă n-ar fi întunericul acesta, de-am putea vedea pe unde călcăm!...

Ploaia se înteține iarăși. Simt alături de mine umărul cuiva. Nu disting chipul tovarășului meu, dar mi se pare că e soldatul-fruntaș Mincu, agitatorul... Nu cred să mă înșel.

Călcăm cu greutate. Cizmele se

afundă din ce în ce mai adînc în noroiul mlăştinos. Acum mergem încet, picioarele parcă s-au preschimbat în plumb.

Trecem prin smîrcuri! Fără voie, îmi aduc aminte de o întîmplare din copilărie. Intrasem odată în nişte smîrcuri să prind un pui de lişiţă. N-am mai putut ieşi. Am ţipat pînă am răguşit. Noroc că m-a auzit un vînător. M-a tras cu greu afară. De-atunci, numai cînd văd o mlaştină mă şi cuprinde spaima. Am senzaţia că deasupra creştetului meu se închide, cu un oftat uşor, împărăţia aceasta a morţii.

Dar acum nu e vorba de smîrcuri adînci. Doar paşii ne sînt din ce în ce mai grei, cizmele se afundă pînă mai sus de gleznă. Mergem înainte. Răsuflarea ne devine grea. Sudoarea ne frige pe sub cămăşi. Feţele ni le răcoreşte ploaia asta liniştită...

Fulgeră iară. Am rămas mai în urmă... Soldatul-fruntaş Mincu se ţine de mine.

— Îndeamnă, frate... Îndeamnă, să-i ajungem — îmi şopteşte el.

Întindem pasul... Deodată mă afund într-o groapă. Răceala apei care a pătruns în cizme îmi taie răsuflarea. Sîngele aleargă furtunos prin vine. Ies cu greutate din groapă, întind piciorul cît pot şi nimeresc în mîlul, moale deasupra, apoi din ce în ce mai gros. Mi se pare că am rămas în urma tuturor. Nu cumva am apucat greşit? În scăpărarea unui fulger, văd malul la şapte, opt metri. Pe mal, o salcie cu trunchiul găunos stă aplecată peste smîrcuri. Imaginea ei îmi rămîne în minte şi după ce negura a cuprins iar totul. Mai fac un pas... Cu greu... Intru în noroiul cleios. Încerc să ies, trag un picior, dar celălalt se afundă. Nu pot să stau prea mult aşa. Bîjbîi cu mîinile în jur. Nici un punct de reazem. Celălalt picior se scufundă şi el îndată.

Parcă m-a apucat cineva de picioare şi mă trage în jos. Mă pierd. Mă cuprinde teama...

Totul e să ştii să te înfrîngi la vreme... Şi eu izbutesc să pun din nou stăpînire pe mine. Pentru o clipă mă liniştesc. La urma urmei, aş putea să strig după ajutor. Să strig? Nu, nu se poate. Aş duce de rîpă toată acţiunea... M-ar crede un nevolnic, un fricos. Cum aş putea să mai privesc în ochii comandantului meu? Dar dacă ar fi vorba de un caz real, de luptă adevărată? Strigătul meu ar însemna nici mai mult nici mai puţin decît trădare.

Încă un fulger. Lîngă mine răsare o umbră. Aud pe agitator:

— Ţine-te, frăţioare... Te ajut...

Înseamnă că m-am speriat de pomană. Înseamnă că tovarăşii mi-au observat lipsa. Altfel de unde ar fi apărut fruntaşul Mincu lîngă mine? Poate că totul n-a durat decît o secundă. Mi-e ruşine de clipele de slăbiciune de adineauri.

Mîinile mele întîlnesc braţul vînjos al lui Mincu. Dar nu pot să m-apuc strîns. Agitatorul simte că e prea departe... Face un pas mare către mine... Mă prind cu putere de braţul lui... Dar soldatul-fruntaş Mincu este încătuşat şi el de picioare... Nu se mai poate mişca... Simt asta după felul cum zvîcneşte din braţe... Şi asta a făcut-o pentru mine, pentru ca să scap eu... Mă copleşeşte o căldură, apoi un fior de frig îmi taie răsuflarea...

— Ce-ai făcut, omule, de ce nu m-ai lăsat? — îl întreb. O scoteam eu la capăt numva.

— O vom scoate mai bine amîndoi — spune încet soldatul-fruntaş... N-are noroiul ăsta parte să ne înghită... Tot noi îl vom juca în picioare pînă la urmă... Partea proastă este că va trebui să pierdem timp aici... Asta e mai trist... Şi în cinci-zece minute subunitatea va începe atacul...

Cinci-zece minute!... Ce se poate întîmpla oare în acest răstimp?

— De ce taci? — îl întreb repede pe Mincu. Spune ceva, altfel am impresia că te-ai scufundat cu totul...

— Ei, drăcie! Ştii că eşti bine? Ia să mai încercăm o dată...

— Cu neputinţă — răspund. Abia mai pot răsufla... Încearcă tu mai bine... Poate ajungi la mal...

Dar omul din preajma mea nu face nici o mişcare...

Şi plouă, plouă cumplit, parcă cerul vrea să se răzbune. Picurii grei, reci, ne pleznesc peste ochi, peste o-

braji. Ustură pielea... Nervii vibrează ca strunele. Simt că nu mai pot... Că n-am să mă mai pot stăpîni... Am să strig după ajutor... Dar agitatorul parcă mi-a citit gîndurile...

— Nu te teme, frăţioare!... Nu e chiar aşa de primejdios...

— Nu mai pot... Am să strig după ajutor...

— N-ai s-o poţi face... N-o să te lase inima...

Are dreptate... N-aş putea să strig. Cu toate că, cu fiecare centimetru pe care-l parcurg, răbdarea mea e pusă la cea mai grea încercare... Cum, de unde liniştea aceasta de piatră pe agitator? Ce suflet, ce inimă, ce sînge rece are omul ăsta! De mine mi-e ruşine, îmi vine să mă pălmuiesc pentru slăbiciunea mea...

Mîinile le ţin ridicate, mă dor de parcă duc în fiecare cîte o greutate de zece kilograme... Arma o ţin sus, să nu se atingă de noroi. Şi dinspre locul unde se află „inamicul" nu se aude nici cel mai mic zgomot... Numai răpăitul ploii, neîntrerupt, şi bătăile inimii pe care le simt pocnindu-mi în urechi ca în nişte tobe...

Şi deodată îl aud pe Mincu:

— Ce-ţi mai face prietena aia, filatoarea? Ţi-a mai scris?

Mi-e ciudă pe el. Auzi la ce se gîndeşte! Şi, totuşi, chipul Eleonorei mi-a picurat în inimă deodată atîta mîngîiere şi curaj... Îi sînt recunoscător şi ei, şi celui ce mi-a adus în minte imaginea ei... Îi răspund:

— Ieri mi-a trimis... o scrisoare şi o fotografie...

Ilustraţii de A. BUICULESCU

— Și nu mi-ai arătat și mie poza!

— Am și uitat...

— Mîine n-o să te las pînă nu mi-oi arăta-o... Să vezi, Ștefana e supărată pe mine... Am primit astăzi un plic... Nu i-am scris săptămîna trecută... Uite-așa, n-am vrut să-i scriu... Să se gîndească mai mult la mine... Că, să știi, cu fetele astea, măi frățioare...

Și fruntașul Mincu începe să-mi vorbească despre fete, dragoste, despre orașul și fabrica lui, despre cîte toate. Și, curios, nu mă mai gîndesc cu teamă la împrejurarea în care mă aflu. Am pătruns cu gîndul într-o lume care mă așteaptă... Într-o lume pentru care înfruntăm aici ploaia, noaptea, noroiul acesta cîinos care pîndește să te înghită nesățios. Lumea aceasta îți cere să lupți, să te zbați, să trăiești pentru ea... Merită chiar să mori pentru ca ea să trăiască...

— Ici pe mai e o salcie... Crengile ajung pînă aproape — îi spun lui Mincu. Poate ne putem agăța de ele... cu curelele, cu armele... Să facem ceva...

Nici prin gînd nu-mi mai trece să strig după ajutor...

— Să încercăm — îl aud pe Mincu...

Dar în clipa aceea pe mal se aud șoapte... Cineva ne cheamă. Îmi vine să strig de bucurie...

— Unde sînteți? Vorbiți...

— Aici — răspund eu cu răsuflarea gîtuită.

— Aici — șuieră și fruntașul.

Nu înțeleg cine ar putea să fie. Un cuvînt mi se înfige în minte cu stăruință: comandantul... Fără îndoială, el e... Numai el... Ochiul lui, căruia nu-i scapă nimic. Cloșca grijulie pentru puii săi.

Parcă cerut de noi, un fulger scăpără prelung. Destul ca să putem observa pe mal, lîngă trupul salciei, cîteva siluete zvelte între care și a unui ofițer... Comandantul nostru nu ne uitase... Îndată o frînghie cade în fața mea, chiar lîngă mine. O apuc cu lăcomie, cred că ochii îmi lucesc, nu știu dacă nu plîng chiar. Sîntem salvați... Dar misiunea?...

Trag frînghia cu aviditate, pînă cînd simt că se întinde. După rezistența pe care o întîmpin la mînă îmi dau seama că e înnodată de trunchiul salciei. Întind capătul frînghiei lui Mincu și eu mă apuc cu amîndouă mîinile, îmi încordez toate puterile.

Încep să scap, încetul cu încetul... Ies spre lumină, spre viață, centimetru cu centimetru... Noroiul grohăie cu mînie cînd scap cu totul din locul acesta care țintea să mă înghită de viu. Mă tîrăsc de-a bușilea, ținîndu-mă de frînghia salvatoare, pînă cînd ating malul, unde nu se mai află nimeni acum. Mă salt iute și am pornirea, mai întîi, să mă aplec, să mă întind, să sărut pămîntul tare care nu te pîndește viclean să te tragă în adîncuri... Dar mai e un om care trebuie să scape... Agitatorul...

Încă un grad...
Fotografie de I. MARINOF

Mă reped la frînghie și trag din răsputeri către mine, să-l ajut pe fruntaș... În cîteva secunde este și el lîngă mine, pe mal...

Nu ne îmbrățișăm, nici măcar nu ne strîngem mîinile. Toată mulțumirea noastră se răsfrînge în cîteva cuvinte pe care le spune în grabă agitatorul:

Am scăpat, deci... Acum haide iute. Dacă întindem pasul, îi vom ajunge pe-ai noștri... Nu-s departe.

O luăm la fugă, cît ne țin picioarele. Noroiul știobîlcîie în cizme... Cred că dacă ar fi ziuă și ne-ar vedea cineva cum sîntem de noroiți, ar lua-o la fugă...

Ploaia s-a pornit și mai tare... Dar acum poate să bată și grindina... Nimic nu ne-ar mai putea opri din drum...

ÎN TOATE GRAIURILE LUMII

Bonjour... good morning... dobroie utro... guten Morgen... bună dimineața... jó reggelt... răsună, de cum începe ziua, în acest „Turn Babel" modern, în care, spre deosebire de cel biblic, oamenii se înțeleg de minune, deși vorbesc limbi diferite. În „Tabăra prieteniei" de lîngă Ialta poți întîlni cehi și romîni, engfezi, unguri, francezi, chinezi, germani, americani, bulgari și alții — tineri veniți din toate colțurile lumii aci, pe însoritul țărm al Crimeei, oaspeți ai tineretului sovietic, și care se înțeleg între ei cu ajutorul unui grai universal ce se numește prietenie.

Din zori și pînă-n noapte e veselie și joc, nu se aud decît rîsete și cîntece. Cei ce-și petrec aci zilele de vacanță și de odihnă doresc ca vara să nu se termine. Dar, din păcate, și aici — unde soarele este mai darnic iar marea (chiar dacă se numește Marea Neagră) mai albastră — zilele de vară au luat sfîrșit. Nu pentru că nu e cald — aici e cald încă multă vreme — dar pentru că în octombrie în toate țările se redeschid cursurile universitare. Cu părere de rău se despart tinerii de minunata lor tabără și fiecare dintre ei duce cu sine în țara sa, o dată cu zecile de adrese și sutele de fotografii, amintirea zilelor de neuitat și a noilor prietenii legate aici.

① În toate limbile răsună același cîntec.

② „Mîinile întinse... pe vine... unu, doi!" Dimineața începe cu gimnastica pe una din aleile taberei.

③ Dacă te cațeri pînă la grota de deasupra mării, ți se deschide în față o priveliște încîntătoare.

④ Unii preferă distracții mai puțin zgomotoase: o partidă de șah, o discuție amicală în trei.

⑤ Clipe de contemplare înainte de înserare, cînd marea se liniștește și e plină de poezie.

⑥ Cîntecul „Serile din Crimeea", predispune la reverie.

⑦ La voleiul „marin" ce se joacă cu pasiune, campioni sînt cei veniți din R. D. Germană.

⑧ Nu mai puțin vesele și antrenante sînt și excursiile colective în împrejurimi. Acum se face un popas. Din ceaun vine un miros ademenitor...

⑨ Meciul „internațional" de volei U.R.S.S.-S.U.A. este viu disputat. Nu lipsesc nici suporterii.

⑩ A sosit și ziua despărțirii. „Adresa mea: Praga..."

8

9

7

8

10

George DAN

TIMP FRUMOS

„...să nu zăngănim armele, ci să le distrugem".

N. S. HRUȘCIOV

Se sparge-a ghețil groasă carapace!
Prin nori răzbate cerul luminos.
Și barometru-arată timp frumos:
Popoarele vor pace-n lume! Pace!

Prin Hrușcioo, oameni — miliarde —
Și-au spus dorința-n singurul cuvînt
Cu aripi albe desfăcute-n vînt,
Cuvînt ce-n inimi și pe buze arde:
PACE!

Vrem pace pe pămînt, în cer și-n apă!
Vrem era păcii să înceapă!
Prin solul păcii — peste-Atlantic
Noi am întins, Americii, un braț gigantic,
Cu plinea și cu trandafirii
Ce-ar sătura toți pruncii omenirii.

Hai, pentru pace-ntre popoare,
Să ardem armele în flăcări de cuptoare!
Din tancuri grele — șuruburi de tractoare;
Din țevi de tunuri — pluguri din belșug;
Din baionete — fiare pentru plug —
Nu bombele pămîntul să ni-l are!

Pămîntul este casa noastră.
Pămîntului, spre marea cerului albastră,
Spre cosmos, să-i deschidem o fereastră!
Hai, locatari ai casei Terra,
În muncă rodnică să ne-arătăm puterea!

Puternici sîntem! Mulți, fără de număr...
Pe cavalerii „recelui război"
Ne-om opinti, toți, umăr lîngă umăr,
Să-i dăm de ripă, la gunoi!

Da! Lumea noastră, cu nesațiu,
Va duce șimburele vieții-n spațiu
Pe Lună, Marte, Jupiter, Saturn,
Să fluture pe-al cosmosului turn
Stindardele de pace!

A doua zi după ce primul ministru al Uniunii Sovietice a prezentat la New York, în fața Adunării Generale a O. N. U., propunerile pentru dezarmarea generală și totală, ziarul „Post Dispatch" scria: „Cuvîntarea lui N. S. Hrușciov a fost atît de curajoasă și epuiza atît de complet problemele încît rămîneai cu respirația tăiată".

Totul nu e, desigur, decît o manieră de interpretare: unii și-au putut pierde respirația, cei mai mulți dintre oameni au considerat însă că propunerile primului ministru sovietic creează mai mult decît oricînd premisele pentru o respirație liniștită... Căci dacă ceva taie respirația oamenilor, aceasta este cifra astronomică a sumelor care se cheltuiesc în lume pentru înarmare. În cele 15 țări ale N.A.T.O. orice respirație — presupunînd că ea ține o secundă — îi costă pe oameni 80.000.000 de franci, care se cheltuiesc în fiecare secundă, zi și noapte, pentru înarmare...

Dacă oamenii au simțămîntul că nu le mai ajunge oxigenul necesar respirației, aceasta este din pricina bombelor cu hidrogen care otrăvesc atmosfera lumii. În rest, ziarul american avea, fără îndoială, dreptate: propunerile lui N.S. Hrușciov se caracterizau prin curaj, ele epuizau complet și multilateral problemele: a venit timpul să distrugem mijloacele de ducere a războiului (și prin aceasta să facem ca războiul să devină, practic, imposibil); a venit timpul să ne oprim din munca de Sisif care umple butoiul fără fund al „războiului rece", pentru ca să ne putem bucura apoi de binefacerile cornului abundenței; a venit timpul ca puterea minții și a mîinilor omenești să fie folosită exclusiv pentru creație, ca distrugerea să rămînă o amintire urîtă a trecutului.

Dorința de pace a oamenilor durează de multă vreme — încă din timpul primelor războaie pe care le-a cunoscut lumea. Dar posibilitatea de a transforma această dorință în realitate e contemporană cu noi.

Oamenii credeau în fatalitatea războaielor, așa cum credeau în fatalitatea destinului uman. Nu erau citite în aceleași stele izbucnirea flagelurilor în care piereau puzderie de oameni, ca și soarta fiecărui om în parte? A trebuit ca oamenii să-și creeze propria lor constelație pe pămînt — stelele roșii care de la Elba la Pacific străjuiesc marile oțelării și minele adînci, furnalele înalte și centralele atomo-electrice, barajele gigantice și imensele laboratoare. A trebuit ca, plin de vigoare și avîntîndu-se pieptiș, comunismul să-și instaureze puterea pe a patra parte a globului pămîntesc, pentru ca să putem sălta de pe treapta dorinței de a apăra pacea, pe treapta posibilității de a o apăra.

În legendele fiecărui popor ocupă un loc de cinste viteazul capabil să rețeze rînd pe rînd capetele balaurului. Cîte capete ar trebui să aibă astăzi balaurul pentru a rezista unui miliard de oameni care știu nu numai să clădească uzine și case, dar să și mînuiască paloșul?

Desigur, monstrul există — așa cum există și cei care-l slujesc și pe care îi slujește... El continuă să se adape din sudoarea popoarelor. Un bombardier greu înghite banii necesari pentru construirea a două spitale moderne. Un crucișător costă locuințele noi în care s-ar putea muta 8.000 de oameni. O bombă cu hidrogen teleghidată costă tocmai atît cît marele oraș pe care-l poate distruge într-o clipă...

În definitiv de ce au stîrnit propunerile tovarășului Hrușciov atîta interes în lume, de ce sînt aceste propuneri sprijinite de atîția oameni? Tocmai pentru că primul ministru al Uniunii Sovietice s-a adresat oamenilor de la inimă la inimă: haideți să demontăm bombardierele, pentru ca să putem clădi mai multe școli și spitale; să transformăm crucișătoarele în vapoare pașnice, pentru ca să putem înălța mai multe case de locuit; să renunțăm la bombele cu hidrogen care amenință existența orașelor, și cu banii economisiți să zidim orașe noi!

Există în lume o jumătate de miliard de copii care suferă de foame. Există încă în lume teritorii imense acoperite de nisipuri fierbinți și de ghețuri veșnice. Există încă în lume oameni al căror acoperiș este cerul și a căror hrană o constituie ierburile. Dacă s-ar opri fabricarea armelor, milioane de copii ar putea mînca pe săturate, pustiurile ar putea fi prefăcute în grădini, ghețurile ar putea fi topite, după muncă toți oamenii s-ar putea aduna pentru cină în case zidite din piatră...

Marx a arătat că omenirea nu-și pune decît probleme pe care le poate rezolva. E simptomatic pentru vremea noastră că omenirea a început să-și închipuie din ce în ce mai precis cum ar arăta o lume fără război. Există oameni care pun în descrierea unei asemenea lumi precizia omului de știință și ardoarea luptătorului. Savantul englez John Bernal scrie: „Ar fi mult mai ușor să convertim industria existentă în lume pentru un atac concentric împotriva mizeriei decît să o folosim pentru un război atomic. Se cer de urgență camioane, mașini, îngrășăminte; toate acestea ar putea fi obținute cu o modificare minimă a instalațiilor industriale. Costul total al industrializării regiunilor slab dezvoltate din lume ar fi de ordinul a o sută de miliarde de dolari, ceea ce reprezintă costul înarmărilor lumii pe doi ani. O reducere a cheltuielilor pentru înarmare cu aproximativ o treime, nu numai că ar furniza fondurile necesare pentru a industrializa într-un timp scurt toate regiunile slab dezvoltate ale lumii, dar ar mai lăsa și un surplus important pentru a ridica nivelul de producție și nivelul de viață al popoarelor industriale".

Desigur unii sînt obișnuiți să se gîndească mai mult la ei înșiși decît la alții*). Există însă chiar și în această privință destule argumente pentru dezarmare (sau cel puțin o substanțială reducere a cheltuielilor militare). În S.U.A. se cheltuiesc anual 40 de miliarde dolari pentru înarmare, în timp ce:

— 13.000.000 locuințe americane sînt declarate oficial „improprii pentru locuit";

— copiii americani ar avea nevoie în viitorii cinci ani de 500.000 de clase de școală;

— aproape 80% din familiile americane nu pot să plătească cheltuielile legate de îngrijirea medicală în caz de nevoie.

Cînd, în timpul vizitei în S.U.A., tovarășul Hrușciov a avut convorbiri cu președintele Eisenhower, acesta din urmă s-a consultat printre alții cu ministrul său de Finanțe.

„Acesta — au spus ziariștii americani — este

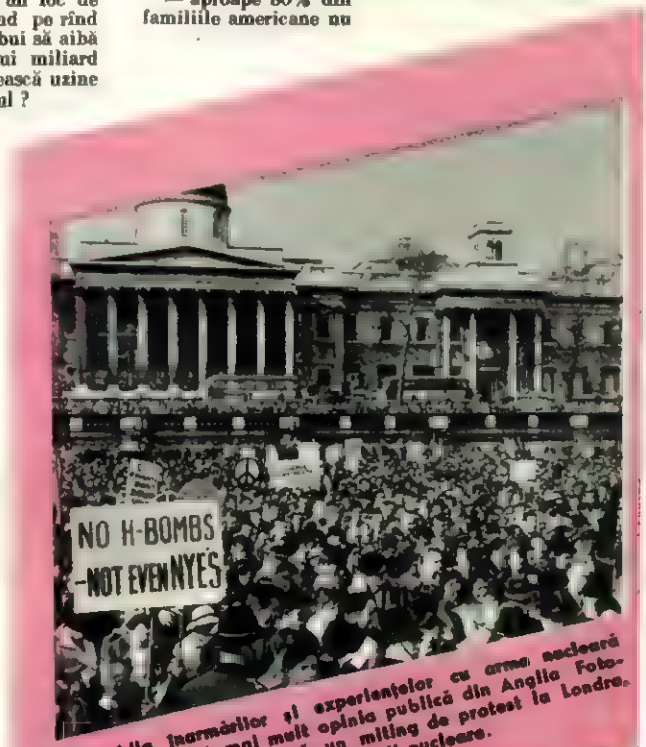

Primejdia înarmărilor și experiențelor cu arme nucleare neliniștește tot mai mult opinia publică din Anglia. Fotografia de sus înfățișează un miting de protest la Londra, împotriva înarmării nucleare.

Untsau

*) Iar cînd „se gîndesc la alții" lucrurile arată cam în felul următor: în anii postbelici S.U.A. au acordat ca „ajutor" Iordaniei suma de 218 milioane de dolari. Dolarii au fost împărțiți astfel: 97 milioane „ajutor" militar, 63 de milioane pentru „cheltuieli de menținere a securității interne" (grav zdruncinată tocmai datorită ajutorului militar...), iar restul pentru umplerea vistieriei regale și pentru livrările de produse agricole care veneau — ați ghicit — tocmai din S. U. A.

omul care știe cel mai bine cum variază proporția între unt și tunuri..."

De ce au găsit propunerile sovietice de dezarmare un ecou atît de larg în S.U.A.? De ce sprijină atît de mulți americani ideile cuprinse în discursul lui N.S. Hrușciov? Tocmai pentru că ei doresc ca ministrul lor de Finanțe să acorde din ce în ce mai mulți dolari pentru unt și din ce în ce mai puțini dolari pentru tunuri...

John Smith — omul simplu din America — n-are competența ministrului de Finanțe, dar el nu poate să nu gîndească: America a mai trăit nu de mult un război, unul „local", ce-i drept departe — foarte departe — de consecințele pe

fabricile de armament au căpătat un nume duios: „copiii războiului". Am avut și noi copii ai războiului. Dar era vorba de copii adevărați, sfîrtecați de bombardamentele anglo-americane de la București, copii uciși de fasciști în retragere. Ochii noștri au văzut toate grozăviile războiului. Pielea noastră i-a simțit, vie, arsura. Mintea noastră i-a înțeles, revoltată, absurditatea. Cine mai poate dori ca toate acestea să se repete? Sîntem alături de propunerile sovietice de

ecou pozitiv în rîndul guvernelor tuturor țărilor

În ce-l privește, guvernul Republicii Populare Romîne este hotărît să-și aducă întreaga contribuție la înfăptuirea acestui țel măreț".

Populația vest-germană se manifestă cu tot mai multă hotărîre împotriva primejdiei unui război atomic. Iată o demonstrație antiatomică a locuitorilor orașului vest-german Offenbach. Pe pancartă scrie: „înarmarea atomică nu este un țel nobil".

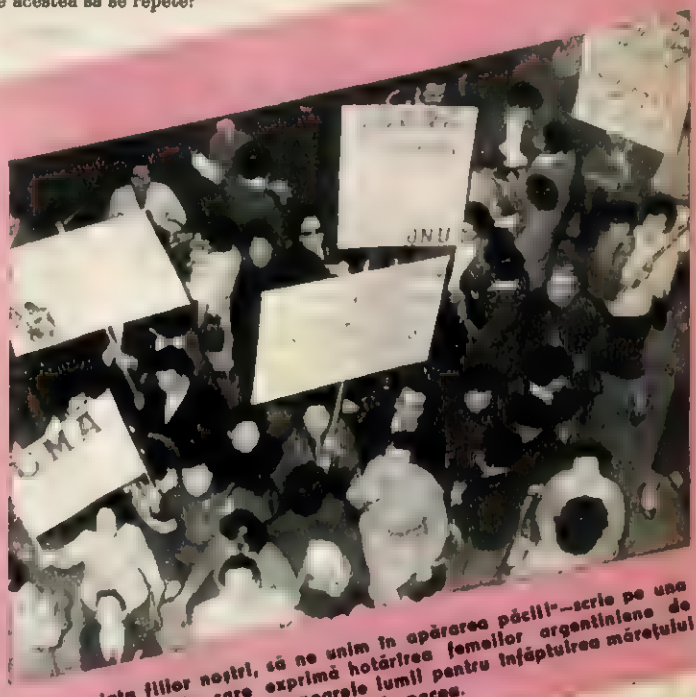

„Pentru viața fiilor noștri, să ne unim în apărarea păcii!" — scrie pe una din aceste pancarte care exprimă hotărîrea femeilor argentiniene de a lupta împreună cu toate popoarele lumii pentru înfăptuirea mărețului țel al omenirii: pacea.

Tunuri?

care le-ar avea un al treilea război mondial, războiul din Coreea. Cum s-a terminat acest război știm cu toții. Ceea ce nu știu chiar toți este cît a plătit cetățeanul american pentru acest război. Pentru ducerea lui (și a înarmării generale a S.U.A. în perioada respectivă) fostul președinte Truman a încasat impozite în valoare de 262 miliarde de dolari, adică cu 8,4 miliarde dolari mai mult decît — luate la un loc — toate impozitele încasate de la americani de la cel dintîi președinte al Statelor Unite, George Washington, și pînă la pomenitul președinte Harry Truman...

Există încă în lume forțe interesate în război. După propunerile lui N.S. Hrușciov, la bursa din New York s-a înregistrat o scădere a acțiunilor societăților care produc pentru război. Nu e de presupus că marii industriași care conduc aceste societăți vor rămîne pasivi. Deci acum e nevoie de încordarea forțelor. Acum e nevoie ca o dată cu visele despre viitor (și visele pot deveni realitate!) să nu așternem praful uitării peste trecut.

Profiturile obținute de marii industriași americani la capitalurile investite după război în

dezarmare generală și totală pentru că ele corespund dorințelor, gîndurilor noastre.

Poziția țării noastre față de această problemă a fost expusă limpede atît de la tribuna celei de-a 14-a sesiuni a Adunării Generale a O.N.U. cît și în Declarația guvernului R.P. Romîne cu privire la propunerile guvernului Uniunii Sovietice în problema dezarmării.

„În cadrul politicii sale consecvente de pace — se spune în Declarație — guvernul romîn a sprijinit și pînă acum toate propunerile constructive menite să ducă la realizarea unei înțelegeri în problema dezarmării, și a făcut aceasta nu numai cu vorba dar și cu fapta. Astfel, au fost efectuate reduceri succesive ale efectivelor armate ale țării noastre — pe teritoriul R.P. Romîne nu se găsesc nici un fel de trupe sau baze militare străine. În aceeași direcție se situează și propunerile guvernului romîn cu privire la dezvoltarea unei largi colaborări interbalcanice și la încheierea unui tratat balcanic de înțelegere și securitate colectivă care are în vedere crearea în această parte a lumii a unei zone în care să nu existe arme nucleare și rachete.

Alăturîndu-se chemării lansate de guvernul sovietic de a se înfăptui propunerile privitoare la dezarmarea generală și totală, guvernul romîn își exprimă speranța că această chemare va găsi un

Acum, cînd puterea de distrugere a armelor a devenit practic nelimitată, e nevoie mai mult ca oricînd înainte să funcționeze rațiunea. Partea sovietică s-a făcut și de astă dată — prin propunerile prezentate de N.S. Hrușciov — purtătoarea rațiunii. Au fost deschise noi și minunate perspective omenirii:

— armele de toate felurile să fie distruse pentru totdeauna;

— armatele să fie desființate pentru toate generațiile;

— încrederea între state să fie instaurată pentru o perioadă nelimitată.

Acum 42 de ani socialismul a adresat chemarea de pace soldaților de pe cîmpurile înghețate ale Rusiei. Astăzi socialismul adresează chemarea sa de pace întregului pămînt. A crescut puterea socialismului. S-a făcut puternică vocea sa. Înapoi, adepți ai dictonului „omul e lup pentru om!" Le vom smulge lupilor colții. Omul e chemat să-și făurească măreția.

Radu TIULESCU

R.S.S. TURCMENĂ

În Turcmenia femeile călăresc la fel de bine ca şi bărbaţii. Şi cum colhozul „Kirov" se întinde pe o suprafaţă de 6.000 de hectare, Kulensultan Iagmurova, preşedinta sovietului sătesc, şi Amangulia Basarova, conducătoarea fermei, vizitează călare turmele de oi împrăştiate la mari depărtări pe întinsele păşuni deluroase.

Cel mai bun prieten de joacă al micuţei Ghiuzel este puiul de căprioară primit în dar de la tăticul ei.

Milionarul cioban Rahman Aklev (în medalion) şi turma lui. →

Duminica, tineretul colhoznic pleacă în excursie. Colhozul numără peste 100 de proprietari de motociclete. ↓

COPERTA NOASTRĂ:

Humad Avazov, dispecerul garajului, este stăpîn peste 50 de automobile Cămila, pe vremuri singurul mijloc de transport în Turcmenia, este folosită azi numai la munci auxiliare.

MILIONARII

VĂ SALUTĂ EOL, MARE ENERGETICIAN

de Constanța BRATU

FACEȚI CUNOȘTINȚĂ

Eol a devenit pe arena energetică mondială un personaj foarte la modă. Nu-l cunoașteți? De mirare... Fiu al lui Iupiter și al nimfei Menalipa, a debutat, se pare, de timpuriu ca zeu al vînturilor și s-a menținut ca atare în timpurile lui, făcînd fel de fel de năzbîtii sau, uneori, filotimii, dînd asistență unor eroi pozitivi de genul lui Ulysse. Încarcerat apoi timp de secole cu numele și cu cinstirea în paginile Mitologiei, bătrînul mucalit a fost scos de-acolo de cîteva decenii și, în mari onoruri, a fost adus la consiliile științifice ale energeticienilor.

„Ei, moșule, crezi că la vîrsta ta ne-ai mai putea ajuta?" — l-au întrebat cercetătorii. Se pare că, deopotrivă ofensat și stimulat, moșul s-a autoapreciat atunci la miliarde de kilowați. Și, bineînțeles, energeticienii atît au așteptat. Au botezat cu numele moșului noua energetică și, dimpreună cu el, au pornit la treabă.

Eol n-a exagerat de loc cînd și-a evaluat puterea în aus-numitele consilii. Documente serioase o puteau atesta. Prin 1703, bunăoară, supărîndu-se pe englezi și pe francezi, moșul i-a pedepsit cu un uragan fioros. Au fost distruse atunci 400 de mori, 800 de case, 100 de biserici, 400 de corăbii și peste 250.000 copaci au fost smulși din rădăcină și azvîrliți la mari depărtări. În etalonul modern, numai pentru deplasarea acestor arbori a fost necesar să se dezvolte, timp de cîteva secunde, o forță de peste 10 milioane cai putere. Suficient de impresionant — nu-i așa? — pentru niște mușchi, fie ei și de... zeu.

Se pare că vechii greci care l-au botezat pe Eol erau oameni practici. Faptul că l-au instituit ca zeu nu i-a împiedicat de loc să-l folosească pentru treburile lor domestice și nautice. Dar nu numai grecii vechi au apelat la forța lui. Încă cu 2.000 de ani înaintea erei noastre, chinezii l-au invitat și ei să sufle asupra palelor morilor lor de vînt. În Babilon, Eol a irigat mari terenuri, a măcinat boabe în Egipt și Persia și l-a obligat pe Aristot să-l includă ca util în Tratatul său de fizică.

Timpurile moderne lărgesc palmaresul lui Eol. Nenumărate documente îi atestă prezența eficientă în diferite părți ale lumii. În 1745, Edmund Lee sparge gheața și încep să apară sumedenie de patente în domeniul eolian. În 1891, în Danemarca, prof. Paul La Cour creează primul poligon de experimentare a instalațiilor de vînt. Așadar, de la o utilizare empirică Eol începe să fie chemat în fața unor foruri tehnico-științifice. Procesul culminează cu studiile inginerului rus Davîdov, care, spre sfîrșitul secolului trecut, deschide perspectiva realizării agregatelor eoliene moderne cu motoare de vînt rapide și ultrarapide.

Și iată-l pe Eol dintr-un Fluieră-Vînt al planetei devenind o persoană cu greutate și cu carte de vizită de mare energetician.

O SIMPATIE UTILĂ

La urma urmei, ce face Eol? Suflă în aer și-l mișcă. Îl deplasează. În felul ăsta dă certificat de naștere adierii vîntului și uraganului.

A existat pe la sfîrșitul secolului al XVIII-lea și începutul celui de-al XIX-lea un amiral englez, pe nume Beaufort, care s-a apucat să facă o clasificare a vînturilor. A făcut-o — se cheamă „Scara vînturilor în grade Beaufort" — și meteorologii din întreaga lume îi sînt recunoscători. Pornind de la 0, care înseamnă calmul, pînă la 12, care indică uraganul cu o viteză de 32 metri/sec. (și cu o forță de 69 kg pe metru pătrat), această scară relatează în cifre și în adaosuri de ordin vizual, pentru recunoaștere, diferitele ghidușii ale lui Eol. Cifra 5, bunăoară, indică o „briză proaspătă", cu o viteză de 10,4 m/sec., moșul mișcă crengile mari, învolburează apele; la cifra 9, Eol dezlănțuie o furtună de 22,4 m/sec., rupe crăcile, avariază acoperișurile.

Dacă meteorologii — împrumutînd de la mama lor, Natura, viziunea amplă a proceselor — jonglează firesc cu toate aceste grade ale lui Beaufort, energeticienii sînt mai modești. Pentru punerea în mișcare a unor turbine eoliene ei se declară mulțumiți cu o viteză a aerului de numai 2-3 metri pe secundă. Așadar, cu mai puțin de 2 grade Beaufort. Dar de unde cunosc ei viteza vîntului pentru a-și da seama unde sînt locurile cele mai convenabile în vederea amplasării agregatelor eoliene? Meteorologii le-au pus la dispoziție hărți.

E drept că energeticienii nu le-au luat așa cum li s-au oferit. Aceasta, nu pentru că au vrut să-și facă de lucru sau pentru că au căutat nod în papură hărților, ci pentru bunul motiv că ele nu le corespundeau întru totul. Vedeți dumneavoastră? Meteorologii măsoară viteza vîntului la circa 6-8 metri înălțime deasupra solului. Foarte bine pentru dînșii, dar neconvenabil pentru energeticieni. Fără ca în tehnica mondială să se fi adoptat un plafon convențional al înălțimii de amplasare a roților eoliene, s-a constatat, totuși, că media respectivă se situează între 16-24 m. Or, viteza vîntului la această „înălțime a energeticienilor" este alta decît cea măsurată la „înălțimea meteorologilor". Căci viteza variază în diferitele straturi ale atmosferei.

Atunci? Hărțile eoliene au trebuit să fie corectate pe baza legii variației vîntului cu înălțimea. A trebuit, așadar, să se stabilească, prin calcule, vitezele medii reale. O viteză „meteorologică" — să-i zicem așa — de 3,5 m/sec., la o înălțime de 8 m, devine, prin corectare, de 5 m/sec., la înălțimea de 25 metri.

Transpusă și ea la valori energetice, harta țării noastre arată că Eol, fără să facă extravaganțe, ne simpatizează. Avem trei zone specifice de vînturi, calculate la înălțimea de 20 m: zona I, cu valori medii anuale între 4,5-6 m/sec., cuprinde litoralul Mării Negre și o parte din regiunea Iași; zona a II-a, cu 3,5-5,5 m/sec., înglobează Lunca Dunării inferioare, Delta și podișul dobrogean; iar zona a III-a, cu valori

Instalația eoliană construită la Institutul de cercetări pentru mecanizarea și electrificarea agriculturii. Ea este destinată iluminării vagoanelor-dormitor ale tractoriștilor, în campaniile agricole.

sub 3,5 m/sec., include restul Moldovei, cîmpia Bărăganului, unele porțiuni din cîmpia Banatului și din podișul Transilvan.

Nemaivorbind de masivele muntoase — unde vitezele medii anuale au valori de 9-11 m/sec. și unde perspectiva profilează centrale electrice eoliene de mare putere — putem aprecia că sîntem posesorii unui patrimoniu energetic suplimentar, de miliarde kWh. Dezvoltarea tehnicii eoliene va duce treptat la transpunerea acestor valori potențiale în valori concrete. Exemplul și ajutorul ni-l oferă Uniunea Sovietică. Acolo, spre deosebire de toți cetățenii, Eol nu are concediu de odihnă.

ÎN PLINĂ DEZVOLTARE

Încă din 1918, V.I. Lenin a indicat Academiei de Științe să studieze problema motoarelor eoliene, în general, și cu aplicații în agricultură, în special. Pe baza experienței înaintașilor și a propriilor idei și studii, cercetătorii sovietici au pornit la drum. Savantul N.E. Jukovski și elevii săi au pus bazele teoretice și de calcul ale agregatelor eoliene. An de an a început apoi să se dezvolte producția în serie a acestor instalații metalice cu reglaj automat. În 1931, la Balaklava, în Crimeea, s-a construit prima centrală electro-eoliană de mare putere din lume. Apoi, treptat, prin realitatea zilnică, termenul „eolian" a devenit curent în vocabularul tehnic și general. În 1954, în Uniunea Sovietică funcționau 29.500 agregate eoliene, însumînd o forță de 167.000 c.p. Și, de atunci, tehnica a făcut mari progrese în acest domeniu, iar volumul producției acestor instalații a crescut considerabil.

Cum este oare prefăcut Eol, dintr-o subtilă existență invizibilă în curent electric, guvernat de comutator? Imaginați-vă una din recentele făpturi eoliene: centrala din Akmolinsk-Kazahstan, cu o putere instalată de 400 kW; 12 turnuri de oțel, amplasate pe un cîmp de formă circulară, cu diametrul de 600 metri; fiecare turn e înzestrat cu un generator electric pus în mișcare de o elice cu trei aripi mari. Astfel, energia de mișcare e transformată în curent electric, folosit de colhozurile învecinate.

Contractul oamenilor cu Eol stipulează însă nu numai furnizarea de lumină electrică, cu ajutorul unor asemenea mari centrale sau al microcentralelor rurale. Dumnealui e obligat ca, prin intermediul anumitor instalații, să antreneze mașini agricole, să prepare nutreț în centre zootehnice, să scoată apa de la adîncimi, să iri. terenuri, să trateze cereale și semințe etc. Un fel de „bun la toate" care le face bine pe toate. Agregatul sovietic TV8, bunăoară, de o construcție economică și robustă, dezvoltă la un vînt de 5 m/sec. o putere de 1,9 kW, ceea ce reprezintă 14.297 kWh/an. La aceeași viteză a vîntului, un motor de tip D15 reușește să pompeze de la o adîncime de 20 de metri o cantitate de apă de 1.220 m³ pe zi, suficientă pentru 30.500 oi.

Iată dar cum, cu cheltuieli de investiții reduse, se pot valorifica din plin inepuizabilele și gratuitele resurse locale hărăzite de Eol.

EOL LA... A.S.I.T.

Energeticienii noștri colinișți sînt pasionați. Munca lor, coordonată de o comisie permanentă din cadrul A.S.I.T.-ului, se află de-abia la început. Dar e efervescentă. Se inventariază sistematic potențialul eolian al țării; se cercetează locurile de amplasare și tipurile de agregate sovietice care răspund cel mai bine condițiilor specifice țării noastre; se studiază montarea unor instalații în Bărăgan, în Deltă și în nordul Moldovei.

Creația este de asemenea în plin avînt. A fost realizat un agregat de 15 kW cu caracteristici foarte potrivite țării noastre, la a cărui construire au contribuit din plin și muncitorii de la „Klement Gottwald"; s-a conceput un alt motor eolian, la Timișoara; s-a realizat la I.C.M.E.A. un agregat pentru iluminatul dormitoarelor mobile ale tractoriștilor, folosite în campaniile agricole etc.

Luna aceasta Eol a fost invitat la un mare sfat la A.S.I.T., în Capitală. Pe ordinea de zi: discutarea realizărilor de pînă acum și a perspectivelor folosirii energiei vîntului în țara noastră, precum și prezentarea de noi soluții tehnice.

Energeticienii se pregătesc febril; secretarul comisiei, ing. D. Bernfeld, el însuși energetician colinist, coordonează lucrările. Se agită, se zbate: trebuie asigurat cel mai frumos succes de ordin practic, pentru agricultură.

... Mi-l închipui pe moș Eol la loc de cinste în prezidiul adunării. Coama leoniană îi e, desigur, zbîrlită, ca de obicei, dar fața îi surîde cu satisfacție și mîndrie. Un tînăr se ridică — dibaci sînt energeticienii! — și-l întreabă ca într-o doară: „Crezi, moș Eol, că ne-ai mai putea ajuta și în alte domenii?"

Coama leoniană tresare. Deopotrivă ofensat și stimulat, Eol își precipită fantezia și se autoevaluează în kilowați.

Urmează aplauze furtunoase. Energeticienii atît au așteptat: „Bravo, moș Eol"!

Și-acum, la treabă!

UN BUSINESS DE NATURĂ „DIVINĂ"

„Ah, cît de relativă este fericirea pămînteană! Cît de neștiutori, de meschini și de ridicoli sînt oamenii!

Iată-l pe Durand, originar din Marsilia. Alergă desperat în căutarea unei slujbe! Dincolo, în Italia, Umberto, la masa unei cafenele napolitane de mîna a șaptea, e pe cale să se sinucidă fiindcă l-a gonit proprietarul. Mai departe, la Detroit, la Miami sau la Rio de Janeiro, unii fac grevă, alții pierd sau cîștigă milioane la ruletă, se ceartă pentru un ban ori se înjunghie pentru o femeie!

Ah, cît de meschini și ridicoli sînt toți acești pigmei! Și cînd te gîndești că mîine toată această sfeșhtă nu va fi decît o mînă de pămînt!..."

Aceste afirmații sînt concluziile marelui hebdomadar londonez „Sunday Pictorial", concluzii pe bază de documente și interviuri luate lui dumnezeu prin trimisul său pe pămînt, Emman, o ediție italiană modernă a fostei ediții românești Petrache Lupu.

SCHEMA LUI DUMNEZEU

Sediul ambasadei regatului ceresc pe pămînt se află într-o vilă din Italia, pe povîrnișurile Mont Blancului. În limiti mari, schema ambasadei este aceasta:

Șeful este Ellio Bianco, în vîrstă de 34 de ani, numit de sfîntul duh „mare preot" și „rege al regatului pămîntesc de după potop".

Ellio Bianco și-a schimbat numele său laic devenind *Emman I* (nu s-a fixat încă dacă „cel mare" sau „cel frumos" — N. R.).

Wamthar, mama regelui Emman, vistiernică și bucătăreasă întru domnul.

Divus și *Koren*, adjuncții și discipolii cei mai apropiați ai majestății sale Emman. Principala lor misiune constă în aceea că, atunci cînd regele doarme, ei țin legătura între regatul ceresc și cel pămîntesc.

Mai există, de asemenea, încă 16 membri ai acestei comunități.

MESIA DIN VENEȚIA

Redactorii revistei „SUNDAY PICTORIAL" ne redau cu lux de amănunte primele impresii culese la fața locului.

Sfînta comunitate și-a ales așlașul în munții Alpi, acum doi ani, în urma unei revelații a lui Emman, pe atunci un Ellio Bianco oarecare. Iată cum s-au petrecut faptele:

Cîteva zile după moartea soției sale, Wilma, aceasta i s-a arătat în vis, comunicîndu-i că, în cadrul unei convorbiri particulare pe care a avut-o cu dumnezeu, atotputernicul a consimțit ca Emman să fie trecut la același nivel spiritual cu Mahomed, Buda, Moise și Isus Christos.

Redactorii au ascultat, înprimată pe bandă de magnetofon, declarația oficială făcută de dumnezeu în acest sens. Declarația este vorbită într-o limbă necunoscută pămîntenilor de rînd, dar Emman a tradus-o ziariștilor în limba italiană.

Convorbirile dintre Emman și dumnezeu au urmat și în zilele următoare. Din pricina gălăgiei și a lipsei condițiilor necesare unor asemenea cuvioase convorbiri, Emman și-a strîns o liotă de 20 de discipoli, a rupt-o cu cei păcătoși și s-a retras în Alpi.

COINTERESAREA... CERULUI

Trei luni după aceea a urmat revelația cea mare. Într-o dimineață la ora 4, atotputernicul a venit personal la Emman și i-a vorbit într-o oră cît n-ar fi putut vorbi altul într-un an (ori e dumnezeu, ori la loc comandă!).

Bineînțeles că totul s-a înregistrat pe bandă de magnetofon, iar mai apoi a fost transcris în 14 volume. În prezent, Emman tratează cu o editură publicarea lor în ediții de lux, iar drepturile vor fi împărțite în patru: 30% Emman, 30% dumnezeu, 30% editorul și 10% cardinalul delegat cu difuzarea celor sfinte pe pămînt.

În esență, dumnezeu a transmis cam următoarele: într-o zi, în orice caz la orele 3 dimineața, pămîntul, cu tot ce se află pe el, va fi înghițit de furia apelor. Doar 11.000 de oameni vor supraviețui sfîntului prăpăd: 7.000 adunați aici, în jurul lui Emman, și încă 4.000 aiurea. Din acești 11.000 vor trebui să fie recuperate viitoarele miliarde de oameni!

Ce muncă!...

TIME IS MONEY!

Înscrierile cunosc un aflux nemaipomenit!... Un metru pătrat de teren neinundabil se plătește cu zeci de mii de dolari! Tranzacțiile se încheie sub girul sfîntului duh. Nu ne mai desparte multă vreme de cuvioasa catastrofă. Banii nu mai contează!... Iar echipa lui Emman și a lui dumnezeu nu mai prididește cu înregistrarea cererilor și a cecurilor. Echipele lucrează în două schimburi... Celor lipsiți de mijloace, Emman le-a transmis următoarea proclamație liniștitoare: „Drept-credincioșilor, nu vă mai zbateți, nu mai deșperați. Lăsați revendicările, lăsați grevele și manifestațiile. Curînd vă așteaptă adevărata fericire! Acolo sus, unde viața e fără de moarte și fericirea fără salariu".

★

Către sfîrșitul vizitei pe care i-au făcut-o ziariștii, Emman I (cel mare sau cel frumos) a recomandat oaspeților pe frumoasa Adesimes, viitoarea-i soție și viitoarea „regină a femeilor în domnia lui dumnezeu".

La despărțire, Emman i-a poftit pe gazetari la o conferință de presă cu dumnezeu. Totul s-a petrecut în odăița anume rezervată acestor dezbateri. În fața lui se aflau pe o masă două obiecte ce simbolizau pămîntul și cerul. În stînga și în dreapta lui Emman, Divus și Koren; ei urmau să facă pe translatorii între ziariști și prea sfîntul...

După cîteva clipe de înfrigurată așteptare, dumnezeu și-a făcut simțită sparițiа. Discuția dintre el și Emman a început imediat.

„Din păcate — spun ziariștii — noi nu am auzit nimic" Probabil că, în ziua aceea, dumnezeu suferea de răgușeală. La prînz, cînd gazetarii și-au luat rămas bun, întregul povîrniș era un șantier. Se ridicau diguri, se făceau șanțuri, locuințe suspendate, se pregăteau bărci pentru supraviețuitorii potopului contemporan...

E și firesc. Conform contractului, pentru dolari dumnezeu îți salvează numai viața; cît privește confortul, aceasta este obligația lui Emman cel șmecher!

Fiindcă, așa cum a afirmat un gazetar englez, la Clubul ziariștilor newyorkezi, oricît ai simți sălășluind în tine harul divin, afacerile rămîn afaceri.

Bogdan PASCU

Escrocul Emman, care se dă drept „ambasadorul lui dumnezeu" pe pămînt, și cei doi discipoli ai săi.

O viață dăruită științei

Leningrad, august 1935. Academicianul I. P. Pavlov deschide cel de-al XV-lea Congres internațional al fiziologilor.

de Radu NOR

Ivan Petrovici Pavlov, de la a cărui naștere s-au împlinit 110 ani, făcea parte din acel tineret de avangardă al Rusiei care, chinuit de setea de cunoștințe, își petrecea nopțile deasupra cărților. Citea cu nesaț lucrări beletristice și de știință. Stătea în ploaie și ger la poarta bibliotecii, așteptînd ora deschiderii, și-și cheltuia ultima copeică pentru un număr din „Sovremennik" sau „Otecestvenie zapiski".

Acesta era strălucitul savant de mai tîrziu, cel care a izbutit să dezvăluie atîtea din tainele mecanismului vieții ce păreau de nepătruns. Atît de vastă este opera genialului fiziolog, atît de luminoasă personalitatea sa, încît e cu neputință să le cuprinzi în cîteva rînduri.

I.P. Pavlov și-a consacrat îndelungata și laborioasa viață cercetării activității creierului și nervilor.

După ani și ani de neobosite cercetări și îndrăznețe experiențe încununate de succes, marele savant pornește la cucerirea celei mai înalte culmi a fiziologiei: rezolvarea enigmei conștiinței. El ajunge să deosebească cele două categorii distincte de reflexe pe baza cărora se desfășoară activitatea nervoasă a animalelor superioare, inclusiv a oamenilor: reflexele necondiționate sau înnăscute (existente la orice animal din clipa nașterii) și reflexele condiționate sau dobîndite (ce apar numai în cursul vieții, ca urmare a experienței individuale). Reflexele condiționale reprezintă modalitatea prin care se realizează toate procesele de conștiință, de gîndire, ca expresie a funcției creierului.

Pavlov trece pragul în fața căruia s-au oprit pînă atunci, neputincioși, cei mai mari fiziologi ai lumii. El arată clar dependența „spiritului" de materie și legătura indestructibilă între „spirit" și substanța creierului. Această înseamnă sfîrșitul înșelătoriei lui a găsit prefuirea pe care o merita. Geniatului om de știință i s-au creat, sub nona orînduire, toate condițiile necesare studiilor și experiențelor sale. Acum Pavlov își poate desfășura cercetările în laboratoarele Institutului de medicină experimentală, în cele ale Institutului de fiziologie și într-un adevărat orășel științific, cunoscutul Kolțuși de lîngă Leningrad, denumit „capitala reflexelor condiționate", pe care toți fiziologii lumii visează să-l cunoască. Astfel el a putut să se dedice din plin marii sale pasiuni, studiului activității superioare nervoase, studiului conștiinței umane. A făcut-o și a dat patriei sale și lumii întregi lucrări de o imensă valoare științifică.

Ivan Petrovici Pavlov era un om deosebit. O știm din numeroasele sale scrisori, din mărturiile foștilor săi colegi și studenți. El nu-și ascundea niciodată gîndurile, ci le dădea în vileag în momentul în care se nășteau. Prodigioasa sa personalitate a exercitat o puternică influență asupra celor din preajma sa. Pavlov era deosebit de iubit de studenții săi. El le permitea să-i pună întrebări, ceea ce pentru vremea aceea constituia o adevărată revoluție; și chiar mai mult decît atît: el îi invita pe studenții tineri să facă experiențe, pentru a găsi singuri răspunsul la problemele pe care și le puneau.

Îi plăceau muzica, pictura și munca fizică, în special grădinăritul. Spunea că în muncă stă rațiunea vieții și că munca îl bucură și îl inspiră.

Timp de 60 de ani, Ivan Petrovici Pavlov a slujit știința și în același timp patria sa iubită. Într-o zi, la un congres din străinătate, cineva lansă cu emfază lozinca „știința nu are patrie".

Pavlov s-a apropiat de vorbitor și i-a spus:

— Știința n-are patrie? Savantul însă trebuie să o aibă!

Purtînd în inimă recunoștință și dragoste fierbinte pentru puterea sovietică, Pavlov a servit-o cu abnegație.

În 1935, scria din ordinul Kolțuși:

„Tare aș vrea să trăiesc mult. Măcar pînă la 100 de ani... și chiar peste! Aș vrea să trăiesc mult, pentru ca să pot continua munca în laboratoarele mele care cunosc azi o asemenea minunată dezvoltare. Puterea sovietică a dat milioane pentru lucrările mele științifice, pentru construcția laboratoarelor. Vreau să cred că măsurile de încurajare a celor care lucrează în fiziologie — eu rămînînd totuși un fiziolog — își vor atinge scopul și știința mea va înflori în mod deosebit pe pămîntul patriei...

Orice aș face, mereu mă gîndesc că prin aceasta servesc, pe cît îmi îngăduie puterile, în primul rînd patria mea".

Marele savant Ivan Petrovici Pavlov în cercul familiei.

Faină călătorie!

— schiță —

de ASZTALOS István

Ilustrație de Tia PELTZ

Plec la București. Stau pe aerodrom, așteptînd să sosească Pajura-din-Poveste. Nu știu cum se face, dar totdeauna o văd aidoma ca în basmele copilăriei: uriașă și înspăimîntătoare. Bea zece vedre de ulei și-o butie de benzină, apoi te ia în cîrcă și husti!... Te duce-n zbor peste munții înalți cît cerul. Mi-e teamă de ea. Aștept cu inima cît un purice.

Am mai călătorit eu cu avionul de mai multe ori, dar nu mă pot obișnui cu gîndul. Cum nu mă pot obișnui nici cu telefonul. La sute de kilometri depărtare un alt om vorbește fără să ridice tonul măcar, iar eu îl aud ca și cum ar fi lîngă mine. Degeaba mi se explică mereu că „e simplu"; nu, pentru mine nu-i simplu, ci, dimpotrivă, e extraordinar, ca avionul... Să șezi cocoțat la trei mii de metri; dedesubt nici pămînt, nici apă, numai golul — vai de mine, cum să fie simplu?!... Dar dacă se defectează cît de puțin?... S-a zis cu mine! Ăsta nu-i tren, să te dai jos cînd vrei. Dacă aș fi inginer mecanic, cunoscător în ale mașinilor, dacă m-aș pricepe — nu zic, ar fi altă treabă. Dar așa, faptul că alții au mai zburat și au citit că și aerul e materie ca pămîntul sau ca apa, și-mi explică mie cît e de simplu, nu mă liniștește cîtuși de puțin. Nu, zău! Prea faceți pe grozavii! Explicație încoace, explicație încolo — asta nu mă împiedică să fac zdup de colo, de sus... Sînt furios, așadar, și mă căiesc; nu trebuia să-mi iau bilet pentru avion. Cît de plăcut și de comod aș fi putut călători cu vagonul de dormit — și, mai ales, cît de liniștit!...

Una dintre pajuri e jos, pe pămînt. Oamenii îi dau să mănînce și să bea; alții — vreo douăzeci — așteaptă, răbdători, să isprăvească. Altă pajură sosește tocmai acum; coboară lin, a și ajuns deasupra caselor... Nu, nu-i pajură, e o lăcustă uriașă, cu aripile înțepenite și ochii reci. Alunecă fără glas spre mine, atinge pămîntul, tresare ușor și se oprește.

Pe neașteptate, aud alături un glas:

— Tovarășe dragă, dacă nu te superi... știi, stăteam ici cu Domi, fecioru-meu, și ne uitam la avion... Bocceaua, pusă pe jos, lîngă mine. După o vreme, ia-o de unde nu-i... Mi-a luat-o cineva, da' nu știu cine... Să mă ierți, da-ți spusei numai, ca să mă lămurești, dacă se poate. De, mi-am zis și eu: tovarășul ăsta o fi știind...

E un țăran bătrîn, ca de vreo șaizeci de ani. Secui, cu privirea ageră. Poartă ițari albi ca zăpada, cizme negre, lustruite cu grijă, laibăr negru, surtuc, cămașă albă și pălărie neagră. E îmbrăcat de sărbătoare din cap pînă-n picioare. Bărbierit proaspăt. Ochi albaștri, mustață roșiatică, tunsă scurt; obraz osos, ars de soare.

— ... Ăsta e fecioru-meu, Domi — continuă el. Ia arată-te oleacă!—zice, trăgînd mai la vedere un vlăjgan de vreo douăzeci și ceva de ani, îmbrăcat într-un fulgarin prea larg. E la-nvățătură, știi, student. Stă la cămin. Anu'ăsta isprăvește cu școala. Fusei să-l văd și mi-am zis că poate altă dată nu mai am prilej să mă-ntorc acasă cu avionul...

Vorbește puțin mai apăsat, ca omul care se pregătește să-ți spună ceva foarte important; într-adevăr, ai zice că rostește o lozincă, o formulă menită să-i deschidă toate ușile:

— ... M-am dat cu întovărășirea... Știi: sector socialist. De ce nu m-aș duce cu avionul? Eu n-am voie?...

Cît despre mine, l-aș ajuta cu dragă inimă, dar nu știu cum să-ncep.

— Unde călătorești, bade?

— Cu avionul pînă la Tîrgu Mureș. De acolo, cu autobusul pînă acasă.

Îmi spune și numele satului (l-am uitat de-atunci).

Omul stă în fața mea ca o personalitate de seamă. Ce vreți? Nu-i destul că e la primul zbor: e și întovărășit! Mă rog: „sector socialist"!

— Bagajul ți l-o fi încărcat în avionul cu care pleci...

Omul meu încuviințează din cap.

— Se poate... Așa socotirăm și noi. Da' te-ntrebarăm ca să fim mai liniștiți...

Pare într-adevăr liniștit, măcar în privința bagajului. Cît despre alte alea...

— Ce mai pasăre cît toate zilele! — zice, arătînd cu un gest spre avion.

— Mare, nu glumă! — încuviințez eu.

— Asta nu-i din alea de cad de sus, nu-i așa?

— N-aș crede să fie.

— Eheei, da' parcă aici merge pe credință, ca la religie?! — mi-o-ntoarce omul, neîncrezător.

— Ei, lasă, că de-o cădea, are să se ridice iar — încerc eu să glumesc.

Tace. În chestiuni de acestea nu știe de glumă.

Motorul avionului începe să duduie. Uruitul e tot mai puternic, pe sub elice iarba se zbîrlește toată. După un timp aparatul pornește, alunecînd întîi pe pămînt dar luîndu-și zborul în curînd, aidoma unei păsări.

Secuiul meu se uită după avion, apoi se întoarce către mine, dînd din cap mulțumit:

— Ei, vezi? Și-a luat zborul fără nici un necaz. Apoi întoarce privirile, îngrijorate, spre celălalt aparat: auzi, tovarășe, astea-s la fel, toate?

— La fel — îl asigur eu. Ți-e frică?

- Ei, nu prea sînt obișnuit.

— Nu-i mare brînză — mă fudulesc eu. Are să meargă totul ca pe roate. Mai puțină bătaie de cap ai cu avionul decît cu un autobus.

Feciorul se străduiește și el să-l încurajeze:

— Azi avionul e cel mai sigur mijloc de locomoție — zice el aprobativ.

Bătrînul clipește des; e nervos.

— Dacă-i așa, ce mi-l tot lauzi?

Nu mai avem vreme de pălăvrăgit căci se anunță plecarea.

Bătrînul se înghesuie ca la tren cînd ți-e frică să nu rămîi în gară.

— Apăi... cred că n-ai uitat să scrii!— îi strigă el feciorului, urcînd sprinten scara pînă sus, în avion.

Ușa se închide pe din afară! Bătrînul e cît se poate de neplăcut impresionat. Pe urmă începe, însă, a mă observa, repetînd tot ce fac eu. Cu alte cuvinte, se așază pe un loc de lîngă fereastră, pe la capătul cabinei, și așteaptă să vadă ce se va întîmpla. Deocamdată, însă, nu se întîmplă nimic; doar Domi apare în dreptul geamului, ca un personaj de film mut;

flăcăul vorbește fără încetare. E evident că-i explică bătrînului ceva, dar de priceput nu poți pricepe nimic. Taică-său cască ochii la fecior și încearcă să-i vorbească și el. Cuvintele însă i le aud doar eu.

— Dă-te, mă, la o parte, că acu' venim peste tine! — zice moșul.

Iar Domi se ferește, într-adevăr, din calea avionului, dar nu pentru că l-a îndemnat taică-său, ci din pricina elicelor care stîrnesc o adevărată furtună în jurul lui, înfășurîndu-i fulgarinul peste coapse. Domi îi mai face o dată semn bătrînului, ca pentru a-l încuraja, apoi dispare.

Bătrînului însă îi e teamă. Șade țeapăn, cu privirea fixă, iar degetele, încleștate pe brațele fotoliului, au albit pe la încheieturi de tare ce strîng.

— Ei, ajuns-am sus? — mă întreabă el, pe neașteptate.

— Nici n-am pornit încă — zic eu.

Avionul trepidează... Bătrînul trage capul între umeri, se închircește pe locul lui și așteaptă să vadă ce s-o mai alege.

Avionul pornește: deocamdată mai e pe pămînt, dar își ia viteză. Apoi începe să se înalțe. Sus, tot mai sus, drept către norii albi ca spuma, dar rămîne sub nivelul lor, plutind cuminte pe sub ei; face un viraj pe deasupra orașului și se îndreaptă către cîmpie.

Acum sînt liniștit. Avem drum „neted". Bătrînul mai șade însă tot cu capul între umeri, nemișcat ca o gîză care se preface moartă ca să nu-i faci vreun rău.

— Cît de mititele se văd casele de aici: niște cutiuțe, colo... Și uite, bivolii, parcă-s niște gîndaci... — încerc eu să-l fac să arunce o privire pe geamul cabinei.

Dar bătrînul nu se încumetă. În loc să se uite în jos, mă privește speriat nevoie mare.

— Tare sus sîntem? — mă întreabă el.

— La vreo mie de metri — zic. Dar de ce nu te uiți în jos? — întreb apoi.

— Vai de mine, tovarășe, eu nici din podul casei nu mă-ncumet să mă uit!

— Bine, bine, dar ce-ai să le spui celor de-acasă cînd te-or întreba ce-ai văzut din avion? Dacă șezi așa... fără să clipești din ochi măcar...

— Ai dumneata dreptate — zice omul meu, îngîndurat — dar, vezi, mi-i frică să nu ne răsturnăm dacă mă mișc.

— Nici vorbă de răsturnat, bade.

— Care va să zică pot să mă uit?...

— Sigur că poți.

Omul meu prinde curaj și se uită la început mai cu teamă, dar încet-încet devine tot mai îndrăzneț. Pînă la urmă, se întoarce către mine:

— Nici dracu' n-are să mă creadă cînd oi spune că de-aici casele se văd atîta de mititele! Nu știu ce n-aș da să zburăm pe deasupra satului meu să-i pot zice cumătrului: te-am văzut, neiculiță, de sus: erai cît un gîndac.

Se mai îndeletnicește cu privitul o bună bucată de timp, iar pe urmă se întoarce din nou către mine:

— Pe vremea cînd maică-mea era o fătuță de vreo șaisprezece ani, odată, la clacă, un moșneag a prorocit că om apuca vremuri cînd căruțele au să zboare prin văzduh... Toți au rîs de el, tovarășe, dar iacă, eu mă aflu într-o căruță din alea... Ciudate vremuri, zău!... De-acu' le merge bine și țăranilor, ba chiar prea bine. Că, vezi dumneata, de cînd îi, țăranul tot slugă la altul a fost — da' acum își ia conserve la cîmp, drept merinde. Pînă și țigăncile poartă ciorapi de mătase, tovarășe!... Eu zic că-i bine, să știi. Că de, ce e bine e bine, și gata!... Da' necazul cel mare e că n-avem electrică în sat. Iar noi vrem electrică și pace bună! Vorba aia: cum să n-am electrică dacă am ajuns să zbor?!

S-a liniștit de tot moșul. De, acum e obișnuit cu avionul! Privește în toate părțile, cercetînd din ochi fiecare colțișor. Apoi, mă întreabă pe șoptite:

— Ascultă, tovarășe, e adevărat că aici poți să-ți faci și nevoile? Da', mă rog dumitale, cum?

Îi explic că trebuie să intre pe ușa mică din fundul cabinei. Omul meu se scoală în picioare cu multă băgare de seamă și dispare după ușa cu pricina. Sînt sigur că e mai degrabă curiozitate la mijloc... Apoi revine la locul lui. Peste puțin timp se ridică însă din nou.

— Asta ce-o mai fi? — întreabă, trăgînd de robinetul de ventilație.

Se mișcă tot mai degajat. Pe cît fusese de prudent la început, pe atît e de grăbit acum să „cucerească" întregul avion. Experimentează totul și pune mereu întrebări. Dar experiența cu bine cunoscuta pungă de hîrtie nu-l interesează; totuși, dincolo de Tîrgu Mureș n-o mai văd la locul ei de pe spătarul fotoliului.

Peste optsprezece minute, cînd începem aterizarea, omul mă privește speriat.

— Ce s-a-ntîmplat, tovarășe?

— Nimic, bade: am sosit, atîta tot.

— Păi, abia pornirăm. Nu-mi vine să cred. Da' să știi: faină călătorie!...

... Cobor și eu să mă aerisesc puțin, iar el își ia rămas bun:

— Oi avea ce le povesti celor de-acasă.

Dăm mîna, iar el se urcă în autobus și-mi strigă de la fereastră:

— Faină călătorie!...

Ia romînește de Gelu PERIAN

O grădină la... etajul VIII.

CASA DINTRE FLORI

Telefonul din holul etajului IV a zbîrnîit prelung... Ana Contaș, în uniformă albastră, cu șorț scrobit și o bonetică la fel, a ridicat receptorul: „Alo... da... Desigur că se poate! Așteptați vă rog..." Puse receptorul jos și se-ndreptă spre terasa însorită să-l anunțe pe strungarul I.V. că e chemat la telefon. Îl descoperi întins pe un șezlong în mijlocul altor tineri — în pijamale și halate ca și dînsul — strînși ciorchine lîngă difuzor și ascultînd emisiunea. Cel chemat mulțumi și se ridică...

★

... Sanatoriu? Nu! Casă de odihnă? Nici. E „Casa dintre flori" — respectiv, Spitalul din Fundeni, un edificiu impozant, cu 1.800 de încăperi, unul din multele spitale construite în anii puterii populare. Aici oamenii se vindecă nu numai trupește ci, cînd e cazul, și sufletește...

Rătăcesc pe coridoarele lungi și curate, în care lumina pătrunde prin ferestrele înalte, zăgăzuite de perdele, și se reflectă difuză în linoleumul, albastru ca cerul înserării, așternut pe jos. Prești groase înăbușă pașii; o soră „patrulează" pe coridor; prin saloane se perindă medici și surori cu casolete și seringi... Totul îți dă o impresie oarecum solemnă: ordine... disciplină... Simți nevoia să umbli în vîrful picioarelor.

Strungarul mai vorbește la telefon. Dar se uită brusc la ceas și întrerupe convorbirea:

— Știți, m-am cam întins la vorbă cu tovarășii din uzină și am uitat că e ora nouă: vizita... Dar mîine iea... — se scură el, impresionat probabil de halatul alb cu care am fost înzestrată la sosire.

Îi explic că nu sînt medic, ci gazetar.

— Cu atît mai bine! — exclamă el. Ar fi cazul să scrieți...

— Despre...?

— ...acest spital, despre îngrijirea medicală excepțională, confortul, disciplina, curățenia, hrana abundentă și gustoasă, despre amabilitatea personalului medico-sanitar, telefoanele instalate pe bolurile etajelor pentru uzul bolnavilor, în sfîrșit, despre tot ce vedeți aici...

Urc în lift și mă opresc la etajul opt: vizitez sala de festivități cu 180 de locuri, trec prin holul plin cu plante exotice și ies pe terasa ce aduce puțin cu un colț din... grădinile Semiramidei... De aici ți se desfășoară întreaga priveliște a orașului, „Casa Scînteii" și linia ferată spre Constanța...

Vizitez, la parter, un bloc alimentar asemănător unei expoziții, spălătoriile, uscătoria cu aburi etc. Ți-ar trebui multe file să poți descrie tot ce vezi la Spitalul din Fundeni. Menționez, totuși, laboratoarele, farmacia, saloanele bolnavilor, cu mobilă nouă, parcă venită direct de la fabrică, și sufrageria — un adevărat restaurant de lux. Apoi florile — o abundență de flori...

Pun o întrebare:

Curățenie, ordine perfectă, îngrijire atentă și plină de dragoste pentru bolnav... sînt principiile călăuzitoare ale personalului medical al sanatoriului.

Zi de primire... Atmosfera înconjurătoare, florile, mobilierul, curățenia îndeamnă la o discuție firească, sinceră, optimistă.

În blocul alimentar, înzestrat cu utilaj ultramodern și igienic, care asigură condițiile unor mese consistente și bine preparate.

— De cînd funcționează spitalul?

— De șase luni — răspunde doctorul Constantin Mihai, directorul medical adjunct.

Pe al doilea director adjunct (administrativ) îl prind între două etaje:

— De ce s-a pus piatră cenușie pe scări? Strică armonia...

— Trustul de construcții... Nu e vina noastră...

— Cînd va funcționa complexul cu întreaga sa capacitate?

— Cît de curînd...

Cer precizări. Mi se răspunde.

— O lună, maximum două...

Din clipa aceea Spitalul din Fundeni își va întregi profilul pentru care a fost destinat: acela de instituție cu caracter republican, pentru desăvîrșirea formării cadrelor superioare universitare de specialitate.

Dar va rămîne, totuși... „Casa dintre flori".

Andreia STEIN

Fotografii de G. AGAPIAN

Zarvă între fete

Vă închipuiți ce zarvă se stîrnea printre fete, dar mai cu seamă printre părinții fetelor, cînd pravoslavnicul țar al Rusiei da sfoară în țară că-și va alege soție din nobilimea pămînteană! Atunci — pletoși, bărboși, burtoși împachetați în anteriuri îmblănite — cnejii și cnejișorii, boierii și boiernașii din îndepărtatele gubernii scoteau nasul din sălașul lor și începeau să unelteaască, să șușoteaască, să tragă iețele... Nici o boieroaică înfofolită în șapte fuste nu-și găsea odrasla destul de urîtă ca să n-o împingă de la spate către tron. Ba și fetișcanele se umpleau de aceeași sfîntă rîvnă și, tot lunecînd ca lebedele și cîntînd ca privighetorile, învățau să lupte cu gheare le și cu dinții pentru înălțarea lor la suprema cinste... Istoria a înregistrat întîmplări ciudate: în veacul al XVII-lea, un țar și-a adus la Moscova, pentru triere, 1.500 de fete de boier. Fiind însă țar și nu sultan, numai una a putut fi aleasă. Atunci rivalele i-au venit de hac. Ele au mituit cameristele și acestea, în noaptea nunții, au tras-o de păr pe mireasă pînă la leșin. Țarul, crezîndu-și aleasa bolnăvicioasă, a izgonit-o acasă cu rușine. Ba a mai și poruncit ca părinții fetei să fie biciuiți.

...Asemenea sumbre și ciudate moravuri feudale stau pe fundalul operetei compozitorului sovietic I. Miliutin, ce se numește „Zarvă între fete". Cum însă opereta nu suportă atmosferă tenebroasă ci solicită cer deschis și voioșie, autorii libretului — M. Halperin și Victor Tipot — au adus prin antiteză în prim-plan un suav cuplu romantic, pe Xenia și Iuri, doi tineri care cred nestrămutat în drepturile inimii și doresc în așa măsură să despartă dragostea de interes încît își ascund originea nobilă și se dau drept slujnicuță și negustor de mărunțișuri.

Scrisă în 1945, „Zarvă între fete" este opereta de debut a compozitorului sovietic Iuri Miliutin, care pînă în cel de-al 25-lea an de activitate componistică nu dăduse la iveală decît cîntece de mase și de estradă. Se pare însă că numai primul pas a fost greu...Căci, într-adevăr, „Zarvă între fete" a fost neîntîrziat urmată, an de an, de o întreagă serie de realizări ale genului, care îl așază pe Miliutin printre maeștrii operetei sovietice.

Reprezentată recent în premieră pe scena Teatrului de Operetă din București, lucrarea lui Iuri Miliutin a fost bine slujită în direcția de scenă a lui Nicușor Constantinescu. Regizorul e un bun cunoscător al mișcării muzicale și teatrale sovietice și acest lucru se simte. Spectacolul a căpătat un foarte sensibil parfum rusesc. Nicușor Constantinescu a reușit să creeze un climat național și medieval — lucru nu ușor — transpus însă la modul lejer, pitoresc, exotic, ce stă bine operetei. Totodată, direcția de scenă are meritul de a fi valorificat din plin valențele satirice ale libretului, fără însă să spargă atmosfera de zîmbet și seninătate, caracteristice genului.

Spectacolul place fiindcă e vesel de la un capăt la celălalt, și veselia lui e egală, neforțată, de bună calitate. Personajele menite să înfățișeze tarele nobilimii feudale au fost realizate pe planul satirei și al comicului de calitate. În acest sens putem nota ca reprezentativă acea scenă de ansamblu din tabloul I, în care „bărboșii" vin să-și cînte împreună rîvna de a deveni „socrii" țarului. Unul din cele mai pregnante momente din punct de vedere al aportului de idei e în același timp unul din cele mai pline de haz și, totodată, foarte bine susținut din punct de vedere muzical (conducerea muzicală, Mircea Ionescu; maestru de cor, Constantin Rădulescu).

Spectacolul de la Teatrul de Operetă ne rezervă însă și o surpriză de alt ordin: folosirea, alături de cîțiva dintre cei mai încercați stîlpi ai operetei romînești (în distribuție Nae Roman, Lia Turovski, Virginica Romanovski, George Groner, Maria Wauvrina, Emil Popescu, Toni Buiacici), și a unor tineri de talent în roluri de răspundere. Constanța Cîmpeanu a susținut primul rol feminin — Xenia — cu siguranță, grație și lirism. În rolul junelui prim — Iuri — l-am ascultat cu plăcere pe Nicolaie Țăranu. Ștefi Pîrvulescu a schițat cu mult haz o odraslă de boier prostuță și fricoasă; Gabriel Gheorghiu are o bună realizare muzicală și actoricească în rolul bătrînului morar.

Scenografia (costume și decoruri Toni Gheorghiu) a ridicat și ea valoarea spectacolului. Costumele viu colorate, variate, inteligent stilizate sînt o adevărată replică plastică a muzicii.

Fără îndoială, pot fi aduse obiecții spectacolului de care ne ocupăm. Mult așteptata scenă-cheie a spectacolului — scena înfățișării fetelor înaintea trimisului țarului — n-a fost exploatată pînă la capăt din punct de vedere al comicului satiric nici de către regie, nici de creatorii costumelor și machiajelor. Cu excepția unui foarte bun moment de teatru — cel în care cneazul scăpătat (Emil Popescu) pledează cauza odraslei sale, s-ar părea că aici creatorii spectacolului s-au bizuit pe comicul situației fără să mai facă apel la propria lor fantezie. O altă obiecție: inconsistentă și banală, coregrafia (Vasile Marcu) nu se încadrează în spiritul general al spectacolului.

Am dori ca Teatrul de Operetă să ne dea putința de a cunoaște în continuare lucrări sovietice de același gen, mai recente, pentru a ne ține în pas cu evoluția și a ne bucura de progresele operetei sovietice din ultimii ani.

Vlaicu FILIPOIU

Fotografii de S. STEINER

Constanța Cîmpeanu (Xenia) și Nicolaie Țăranu (Iuri), într-o scenă din spectacol

Timoșka (Mugur Bogdan), mustruluit de boieroaica Praskovia (Maria Wauvrina) și de doica Xeniei (Ruxandra Argeșiu).

Gabriel Gheorghiu în rolul morarului.

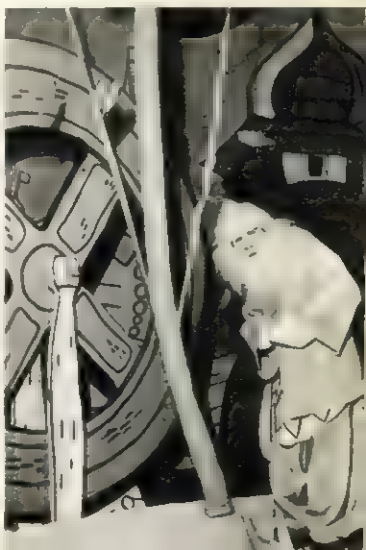

CU SARE

LA ORDINEA ZILEI

Opinia publică:
— Să facem curățenie!

Desen de V. TIMOC

DESPRE COPII ȘI MUZICĂ...

Dacă băiatul dv. cel mic se joacă cu două bețe, nu-i neapărat necesar să-i cumpărați o vioară în speranța că va deveni un al doilea Enescu. S-ar putea ca la maturitate băiatul să ajungă astronaut și, în acest caz, veți regreta că nu i-ați cumpărat o rachetă.

★

Cînd copilul afirmă că e bariton, nu-l contraziceți. Există și adulți care cred același lucru despre ei.

★

Nu vă grăbiți să-i prevedeți un viitor de strălucit flautist copilului dv. numai pentru că obișnuiește să-și sugă degetul.

★

Nu admonestați copilul reproșîndu-i: „La vîrsta ta Mozart cînta la pian". Cici el v-ar putea răspunde: „Da, dar Mozart nu știa ce-i un ofsaid!..."

★

Dacă aveți falca umflată din cauza unei măsele cariate, nu refuzați să dați copiilor bomboane, sub pretextul că dulciurile strică dinții.

Dați-i copilului bomboanele, iar dv. duceți-vă la policlinica dentară.

★

Dacă aveți copii care cîntă la pian, nu poventiți vecinilor întîmplarea relatată de Ion Ghica lui Alecsandri, despre un negustor care a spart cu toporul pianul soției sale. S-ar putea ca aceștia să spună: „Ce nu face omul la desperare!..."

S. M. RUSU

SÎNGE ALBASTRU

În lada de gunoi
Ceanșa e-a război
Cu multe din vecine:
„Mă credeți oarecine?!
Sînt viță nobilă!!!
Am fost o mobilă
Din cele florentine!..."

(După E. GAVRILIN, din „Krokodil")

CUM AM DEVENIT FRUMOASĂ

— schiță umoristică —

Toate mi se trag de la soțul meu Romică. V-o jur că numai el e de vină. De la un timp încoace, ca un automat, întoarce capul după toate femeile tunse „tifos". Fapt care, bineînțeles, mă supără. Într-un fel, totuși, îi dau și lui dreptate: în orice dragoste, oricît de serioasă și de trainică, monotonia e dăunătoare. Așa că n-am mai stat mult pe gînduri și m-am hotărît.

Mi-am pus în poșetă banii cu care intenționasem să-i cumpăr lui Romică de ziua lui o cămașă de nylon (în definitiv, nimic nu e mai de preț pentru mine decît dragostea lui!) și m-am îndreptat spre frizeria pe care mi-o recomandase atît de călduros prietena mea, Ela. Aici, o coadă ca în timpul războiului la pîine.

În afișeț, pe la amiază, după vreo patru ore de așteptare, îmi vine și mie rîndul. „Maestrul Jean" o persoană de o eleganță desăvîrșită, mă la în primire cu amabilitate, dar cu un aer de condescendență. Sub privirile sale pătrunzătoare, și intimidată de numeroasele poze de actrițe cu dedicații și mulțumiri cu care era împodobită măsuța și oglinda, mă fac mică de tot.

Gata de atac, maestrul își sumese cu un gest de spadasin manșeta halatului alb ca neaua, și-mi flutură cu vîrful degetelor cîteva șuvițe de păr. După cîteva minute de studiu, maestrul își dădu verdictul:

— Întîi vom tăia părul. După aceea trebuie să executăm o decolorare nuanțată a părului din creștet pînă la tîmple. Paralel cu această operație sînt necesare niște frecții masive, un tratament de împrospătare a pielei capului precum și un număr de ședințe de ionizări. Totul se va putea aranja în aproximativ douăsprezece ședințe. Astăzi vom face doar începutul.

Cum să mă mai împotrivesc? Timorată, îmi dau deci încuviințarea. La un semnal al maestrului, trei asistente se reped asupra mea cu tot felul de ustensile, săpunuri, capsule, vase, prosoape, pieptene, foarfeci, bricege. În timp ce una mă spală, alta mă vopsește, a treia îmi dă cu cremă, iar maestrul, cu un calm desăvîrșit, îmi ciopîrțește părul. Amețită, năucită, incapabilă să-mi mai dau seama unde mă aflu, sînt vîrîtă sub casca de uscare. Abia după ce începe să mirosă puternic a ars, apare o asistentă care-mi scoate capul din mașina infernală.

În timp ce maestrul, înarmat cu două perii și asistentele înarmate cu cîte un piepteme, îmi aranjează noua coafură, apare o a patra asistentă, cu un carnețel în care înregistrează comanda pentru cremele, pomezile și esențele ce urmează să le iau pentru tratamentul la domiciliu.

Între timp coafura mea începe să ia formă definitivă: cinci șuvițe spre frunte, trei spre ceafă, iar restul împărțit de maestru în chip genial. De altfel, mi-a mai rămas atît de puțin păr pe cap, încît nici nu e greu să-i distribui pe sărmana mea țeastă. Totuși, privindu-mă cu atenție și cu obiectivitate, deși mă găsesc mult mai urîtă decît înainte de operație, mă consolez la gîndul că pot concura fără emoție, cu orice „tifos".

Însoțită de armata care s-a luptat cu părul meu, mă îndrept spre casieriță. O jumătate din cămașa lui Romică e înghițită de socoteala care cuprinde o listă lungă de două pagini.

Cuvinte încrucișate

De la școală...

ORIZONTAL: 1) Școli, biblioteci, teatre, cinematografe, într-un singur cuvînt. 2) Agață — A aminti, după ani, de anii de școală — Oaie. 3) Bun gust — Mișelaie strămoșească — Reprezintă o categorie. 4) La tun — Cer frumos — Școlărițe. 5) Domnișoara Nastasia pe scurt — Curcanul din manualele școlare — În singe. 6) La școală treci din una-n alta — De mari proporții. 7) Servețe — Cei cu tupul din poemul aimfonic al lui Prokofiev — Unde! 8) Sfîntă — Față. 9) Sfioase ca elevele din clasa I — Rocă metamorfică. 10) Eul latinului — Ramură a mecanicei. 11) Coastă — Organe de mașini. 12) Lac — Astăzi fiecare își are școala lui — Epocă despre care se învață la istorie (masc.). 13) Lămuriți — La intrarea în clasă (pl.).

VERTICAL: 1) Lăcustă — Trecut în manual! 2) Contopiți — Riu în nordul Transilvaniei. 3) Curs școlar (od.) — Pe vremea burgheziei cădeau cu nemiluita pe capul muncitorilor, diminuîndu-le și mai mult salariile. 4) Taximetru — Crustă. 5) Prefix pentru fais — Unși! 6) Vacanță în miniatură — Trece apa. 7) Aparat pentru școlile de aviație — Ren! — Ciur fin. 8) Viață lungă. 9) Diminutiv feminin — Baloi de apă — Suită. 10) Ochi de lunt — Pe cai — Unitate de măsură din sistemul MTS. 11) Examen — Primi — Tea! 12) Ture — Sincer. 13) Școala vieții — Însă.

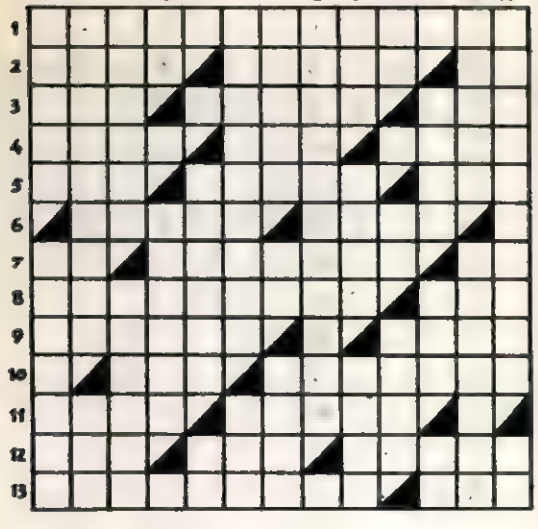

AVANTAJUL DE A FI NEGRU ÎN S.U.A.

Miercurea trecută pe la orele 15, în Little Rock, un autobuz arhiplin de pe linia 19 a fost lovit de un camion al morii orașului, cu care prilej partea din față a autobuzului a fost avariată. Mai mulți călători s-au ales cu coaste rupte și nasuri zdrobite. Dar ceea ce a produs indignarea oamenilor de vază din oraș este faptul că printre răniți nu se afla nici un negru. Ba mai mult, negrilor care călătoreau cu același autobuz nu li s-a clintit nici măcar un fir de păr, deoarece, conform dispozițiilor legale, ei călătoreau într-un compartiment special, aflat la coada mașinii. Toți au coborît neatinși pe ușa specială destinată călătorilor de culoare și păreau să se bucure de norocul lor.

Aceste avantaje nepreveăzute de legiuitor, pe care negrii le obțin din legiuirile rasiale, a produs o adîncă nemulțumire în sînul fruntașilor rasiștilor albi. Ei s-au adunat într-un miting și au luat cunoștință scrîșnind din dinți de această nouă „provocare" a negrilor, care pretind drepturi egale numai atunci cînd sînt de trași la oloane, dar nu sînt niciodată gata să suporte suferințele corespunzătoare împreună cu populația albă.

Este limpede că vor fi luate măsuri drastice, mai ales că în ultimul timp au avut loc repetate diferende asemănătoare. În sfîrșit, potrivit principiului recunoscut în Little Rock, este inadmisibil ca avantajele discriminării rasiale să revină numai uneia dintre părți. Din această cauză toți cetățenii marcanți de culoare albă salută cu satisfacție „hotărîrea" autorităților locale prin care se prevede ca negrii să călătorească în compartimentul din fundul autobuzului cînd accidentul are loc spre coada mașinii, și în compartimentul din față, atunci cînd autobusul este ciocnit în bot.

— Constat că la fiecare ședință vorbești de angajamentul pe care ți l-ai luat acum doi ani...

— Dar Eu nu-mi uit niciodată angajamentele...

Desen de F. GHENĂDESCU

DE LA LUME ADUNATE

GRAV BOLNAV...

Ora două după miezul nopții... Sună telefonul. Mama se scoală bulmacă. La telefon fiica (abia călătorită):

— Mamă, nu te supăra...

— Dar ce s-a întîmplat de mă trezești în ora asta?

— Nu te speria... Nu-i nimic grav... Știi, doctorul l-a recomandat lui Ionel un medicament pe care trebuie să-l ia din două în două ore... Acum ar fi timpul potrivit să-l ia... Dar el doarme dus... Ce mă sfătuiești? Să-l scol?

— Cînd s-a îmbolnăvit? — întreabă mama alarmată. De ce boală suferă?

— De insomnie!

PROCESOMANI

— Cu ce ocazie, nea Costache, la tribunal?

— Am un proces.

— Cu cine?

— Păi, încă nu m-am hotărît...

AMIRALUL ȘI PIRATUL

Un amiral englez vînă corabia unui pirat pe care îl și condamnă la moarte. Înainte de a-l spînzura de catargul vasului, amiralul ținu să-i dea o lecție de morală:

— Puteai să te apuci de o meserie mai onorabilă...

— Sînt pirat, amirale, pentru că am un singur vas. Dac-aș fi avut mai multe, eram amiral, ca dumneata!

Și PIPER

Cealaltă jumătate e înghițită de... bacșișurile pe care mă simt datoare să le ofer cu cea mai mare discreție, pentru a nu jigni eleganța „maestrului".

În drum spre casă cumpăr un praf de supă, căci nu mai am timp să gătesc. De altfel, noua coafură mă face să capăt o nouă concepție despre bucătărie și, aș putea spune, chiar despre viață în general.

Acasă, Romică fredonează îndărătul ziarului. Asta înseamnă că e bine dispus. Dar încă nu m-a zărit. Pregătesc în grabă supa, pun masa și îl chem. Romică lasă jos ziarul, se uită la mine ca la o arătare și izbucnește în râs:

— Ce ți-a venit, înbito, să-ți tai frumusețe de păr?! Ce idee! Nu-i de ajuns că mi se face groază de cîte ori văd pe stradă pocitaniile tunse în sistemul ăsta? Acum, colac peste pupăză, te-ai „tifosat" și tu!...

Văzîndu-mi decepția îngrozitoare, Romică vrea s-o dreagă:

— Ei, lasă c-o să-ți crească părul la loc. Și hai să mîncăm că supa asta miroase grozav! Mi se pare că te-ai întrecut azi pe tine însuți!!...

.....

Mi-am văzut ieri părul expus sub formă de perucă în vitrina celebrei frizerii. Am de gînd s-o cumpăr. Vreau s-o port pînă îmi crește părul la loc!

(După „Eulenspiegel")

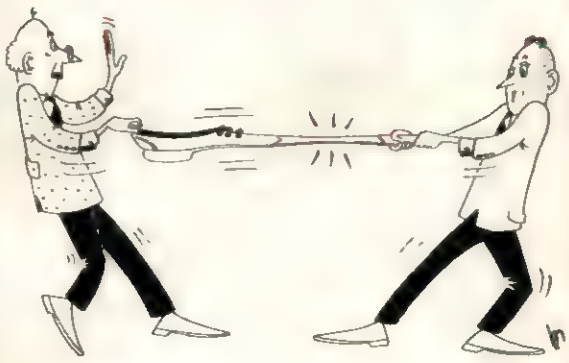

„Pantoful supraelastic" (inovație în sprijinul acelor fabrici de încălțăminte care nu produc în cantități suficiente toate numerele cerute de cumpărători).

Desen de Basile IOSIF

E. MIHĂILESCU

VULPEA CONTABIL

O Vulpe, mai șireată
Ca Vulpea clasică din fabula de-alt'dată,
Filo-găină cunoscută prin vecini,
Veni să se-angajeze contabil la găini.
În jilț la „Angajare"
Stătea o Gîscă mare
care,
Privind-o pe roșcată,
Decise: Angajată!
Nici n-o-ntrebase de antecedente,
Care erau – de altfel – eminente,
Căci Vulpea numărase
Găini oreo sută șase
Și chiar cu gîște socotelile-ncurcase.
Intrată-n slujbă chiar de dimineață,
Șireata Vulpe puse ordine în cotineață:
Găinile tot numărînd din două-n două,
Ea a găsit un plus de trei ce nu se ouă
Și într-atîta mi le-a socotit,
Că le-a mers fulgii la-nghițit.
Contabilul se întrecea cu gluma –
Piereau găinile, parc-ar fi stat cu ciuma.
Pîn-ce veni la Gîscă Vulpea, pe-nserate:
— Să-mi acordați perisabilitate...
Că, deh, găina e ființă pieritoare —
Din te miri ce, numai ce vezi că moare!
Iar Gîsca mult pe gînduri n-a mai stat:
Perisabilitate-a acordat.

... Cînd la proces fu Gîsca întrebată
De ce'a pus Vulpea la cotec,
Speriată,
Căută în grabă un răspuns isteț.
Și-n rîsul celorlalți vecini
Fu nevoită să declare:
— Ea mi-a ascuns că e o hoață mare
Și, mai ales, n-am știut că-i plac găini...

De ici, de colo...

Dialog

— O parte din jucătorii noștri de fotbal se împart în trei categorii: unii care trag în dreapta porții, alții care trag în stînga porții și ultimii care trag deasupra porții.

— Asta e rîsul. Înseamnă să-i nedreptățești. Sînt și unii care trag în bară.

Cinefilii!

Nu vă așezați cîte trei pe un loc. Respectați locurile indicate de casieriță, așezîndu-vă numai cîte doi pe un loc.

Reclame

Pantofi eleganți, distinși și cu șciri găsiți la magazinul „Romarta". Scaune elegante și cu șciri găsiți la cinematograful „Lumina".

La teatru

(Pentru cei care în pauze vizitează bufetul).

După amandine, folosiți numai plușul bleu de la fotoliu. Se asortează minunat la crema de ciocolată. Merge și la sanvișurile cu șuncă.

A. V.

S-AU ÎNTÎMPLAT AIEVEA...

MODIFICARE

Lui Bernard Shaw nu-i plăcea ca regizorii să-i acuzeze sau să-i modifice piesele.

Directorul unui teatru din Londra, care pregătea premiera unei comedii a lui Shaw, îi trimise acestuia, după repetiția generală, următoarea telegramă:

„Îngăduiți scurtare, altfel spectatorii pierd ultimul tren".

La care Shaw răspunse imediat, tot telegrafic:

„Nu admit nici o scurtare, modificați mersul trenurilor!"

TĂCEREA E DE AUR

Într-o seară, celebrul tragedian englez Kean interpreta, pe scena unui teatru londonez, rolul lui Richard al III-lea. Ajuns la sfîrșitul piesei, exclamă vestita replică a nefericitului rege al Angliei:

— Un cal, un cal, regatul meu pentru un cal!...

De la balcon, un cunoscut negustor ghiaz de cuvîntă să-l întrerupă și să-i strige în gura mare:

— Dar un măgar nu-ți ajunge?

Cu o uimitoare prezență de spirit, Kean se întoarse și i se adresă zîmbind:

— Dacă vrei, să cobori dumneata!...

O singură latură bună...

Într-un jurnal de călătorie din Spania, publicat recent în revista „Timpuri noi", ziaristul M. Kremnev relatează o convorbire cu un localnic în legătură cu „Monumentul celor căzuți în război", recent construit, unde sînt depuse rămășițele pămînteștí ale frunțașilor mișcării falangiste spaniole.

— Această construcție se încadrează perfect în spiritul Spaniei de astăzi... — spune spaniolul. Într-o țară a cărei sărăcie a ajuns proverbială, se ridică un monument care costă cîteva miliarde de pesetas... Acest monument are o singură latură bună: în cavoul de sub el va fi înmormîntat și „Caudillo" al nostru (Generalul Franco — N.R.) Dea domnul ca acest lucru să se întîmple cît mai curînd!

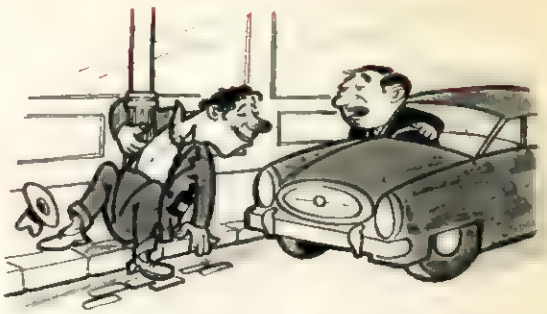

— Hai, vecine, să te duc acasă...
— Mulțumesc, dar m-am obișnuit să merg pe jos!...

Desen de C. BRÎNDAȘU

DICȚIONARUL DIAVOLULUI

Senator — ruda unui înalt funcționar guvernamental sau a bancherului care îl finanțează.

Alegător — un om care are dreptul sfînt de a-și da votul unui alt om pe care l-a și ales un al treilea.

Senat — instituție specială pentru lupta împotriva legalității.

Învățătură — ceea ce unui înțelept îi dezvăluie puținătatea cunoștințelor sale, iar unui prost i-o ascunde.

Laș — cel care aflat în pericol gîndește cu picioarele.

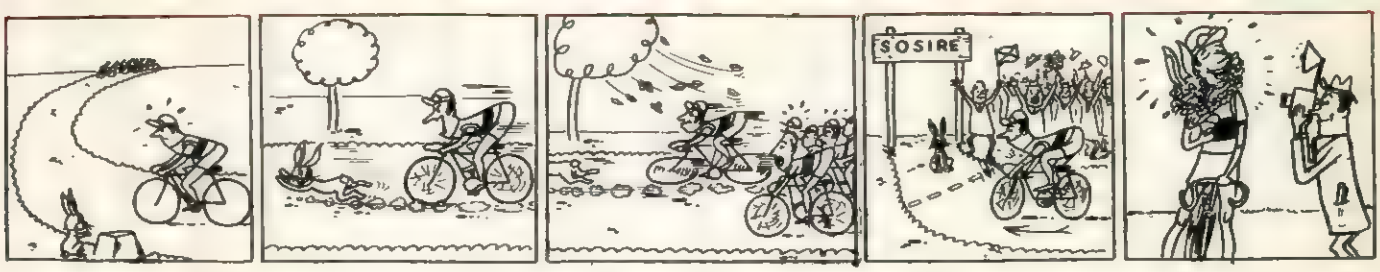

Fără cuvinte

Desen de Simion ALEXANDRESCU

SCRIITORI și CĂRȚI

VECHEA TRADIȚIE A UNEI ARTE MILITANTE*)

Exact un secol e vîrsta revistei satirice „Coarnele lui Nikîpercea" — una din primele reproduceri din albumul recent tipărit de Editura Politică. Apoi „Bondarul", „Sarsailă", „Ghimpele", „Umoristului", „Pepelea", „Aghiuță", „Cucurigu", „Gur'a satului", „Daracul" etc. — toate din cel de-al șaptelea și al optulea deceniu al secolului trecut — au instaurat cu cinste o tradiție, preluată după aceea de „Moftul Romîn" al lui Caragiale, de „Furnica" lui Ranetti și de „Facla" lui Cocea, apoi de „Cuvîntul liber", de „Stînga" și de publicațiile ilegale ale P.C.R. — tradiție pe care o continuă în zilele noastre „Urzica" și rubricile de satiră și umor ale întregii noastre prese. E vorba de tradiția luptei împotriva asupritorilor și exploatatorilor poporului muncitor, împotriva monstruoasei coaliții burghezo-moșierești, împotriva monarhiei jecmănitoare, împotriva politicianismului burghez, împotriva războiului, împotriva fascismului și a imperialismului.

Ce bună treabă a făcut Editura Politică scotocind prin colecții îngălbenite de scurgerea unui secol și readucînd la lumina tiparului desenele cuprinse în „Cronica ilustrată a unei lumi apuse"! Ea demonstrează că dintotdeauna poporul nostru i-a urît cu înverșunare pe exploatatori: și atunci cînd ciocoii vechi se mai îmbrăcau în giubele orientale, ca și atunci cînd cei „noi" au schimbat giubelele prepașoptiste pentru fracurile liberale sau fracurile pentru „democrațiile" ițari ai demagogiei național-țărăniste — sau acestea pentru cămașa verde ori alte uniforme ale dictaturii mititaro-legionaro-fasciste.

Nu a existat eveniment important în viața poporului nostru, pe care grafica satirică să nu-l fi consemnat, demascînd pe cei ce se împotriveau progresului și asupreau poporul. Trădarea idealurilor revoluționare de la 1848; împotrivirea reacțiunii la unirea din 1859; lovitura de stat soldată prin detronarea lui Al.I. Cuza; instaurarea căpușei prusace Von Hohenzolleria pe grumazul țării și întreaga domnie a acestei blestemate dinastii; răscoalele țărănești și înfiorătoarele represalii din 1907; politica războinică imperialistă, intrarea Romîniei în primul război mondial și grozăviile războiului; represiunile criminale împotriva mișcării democratice și muncitorești, ce au culminat cu scoaterea Partidului Comunist în afara legii; politica de jaf și sălbatică asuprire practicată de guvernele burghezo-moșierești în perioada dintre cele două războaie — politică ce a dus la fascizarea țării; cotropirea de către hitleriști și tîrîrea Romîniei în criminalul război antisovietic; încercările desperate ale reacțiunii de a se împotrivi mersului nostru înainte după scuturarea jugului fascist — iată doar cele mai importante dintre numeroasele momente și teme ce au inspirat pe cei mai de seamă dintre graficienii noștri. La început mai naive, desenele și caricaturile de acum un veac au fost realizate de artiști ale căror nume au fost de mult uitate. Dar la un moment dat apar desene satirice semnate cu nume ilustre, cum este cel a străucitului scriitor satiric, istoric și filolog B.P. Hașdeu. Apoi, în al 9-lea și al 10-lea deceniu, întîlnim mai des semnăturile lui H. Dembițzki, C. Jiquidi și altii.

Începutul secolului al XX-lea și primul său pătrar ne aduc nume strălucite de artiști ce au ocupat locuri de cinste nu numai în grafica satirică, dar și în pictură: Iosif Iser, Nicolae Vermont, N. Tonitza, F. Sirato, Camil Ressu; alături de aceștia, o serie de caricaturiști cu mare forță satirică, ca A. Murnu (acesta numai în perioada pînă prin 1933), B'Arg și alții, care și-au continuat activitatea și în deceniile următoare cînd, alături de cîteva nume mai vechi, în presa democratică apar semnăturile lui Jules Perahim, A. Jiquidi, Vida Gheza, V. Kazar, N. Cristea, V. Dobrian, G. Roas și — în ultima perioadă — a unor artiști pe atunci mai tineri, ca M. Gion, E. Taru și alții. După 23 August 1944, alături de aceștia apar nume noi de graficieni și caricaturiști, ca Cik Damadian, I. Cova, Neli Cobar, Rik Auerbach, A. Lucaci, I. Doru ș.a., care continuă în lucrările lor tradiția graficei noastre militante.

Albumul, cuprinzînd aproape 250 de pagini de reproduceri, uneori cu fonte în culoare, este tipărit în prezentarea artistică a lui Eugen Taru, pe hîrtie cretată, în condițiuni grafice superioare. Legendele ilustrațiilor aparțin publicațiilor vremii, după care au fost reproduse. Dar lucrarea nu se limitează numai la acestea, ci este însoțită și de un amplu text aparținînd lui Horia Liman.

Publicist și pamfletar încercat, Horia Liman trece în revistă un secol din zbuciumata istorie a patriei noastre. O face cu multă vervă satirică, cu ură înverșunată împotriva exploatatorilor, cu dragoste fierbinte pentru oamenii simpli ca și pentru graficienii ce au transpus pe hîrtie sentimentele și năzuințele acestora. Își pigmentează textul, în același timp, cu datele unei serioase documentări asupra stărilor de lucruri din trecut. Păcat numai de un singur lucru: că nu se face și o prezentare a vieții și operei celor mai importanți dintre artiștii ale căror lucrări sînt reproduse. Dar principalul nu e aceasta, ci faptul că lucrarea prezintă un mare interes politic, artistic și documentar. Inițiativa Editurii Politice merită toată lauda.

V. SAVIN

**) Cronică ilustrată a unei lumi apuse — Editura Politică, 1959.*

O CARTE DESPRE MINERII DIN MUNȚII DORNEI*)

În cel de-al doilea volum recent apărut „În munții de miazănoapte", din ciclul „Valea Fierului", Dragoș Vicol urmărește evoluția eroilor săi în cu totul alte împrejurări decît cele cuprinse în cartea care deschidea — acum cîțiva ani — șirul dramaticelor întîmplări din munții Dornei. Bravii mineri — Pavel Ursuț, Ionuț Sava, Teofil Ometiță, Ialovi — de ale căror hotărîte proteste împotriva exploatării patronale și eroice acțiuni de sabotare a mașinii de război hitleriste am luat cunoștință în primul roman, sînt prezenți în paginile celei de a doua părți a ciclului prin lupta și elanul pe care le depun — acum liberi și stăpîni pe munca și destinul lor — în mărirea capacității de extracție a minelor, în modernizarea lor.

Apariția romanului „În munții de miazănoapte" ne prilejuiește aprecieri îmbucurătoare asupra prozei lui Dragoș Vicol. Astfel, narațiunea a cîștigat în densitate epică, iar imaginile întruchipate ale oamenilor au mai mult relief și viabilitate; umanizarea eroilor e mai resimțită. Ne gîndim, în primul rînd, la figura, în genere realizată, a lui Pavel Ursuț, dîrzul miner și luptător ilegalist din timpul ocupației hitleriste, acum directorul minelor, legat prin toate fibrele ființei lui de bunul mers al muncii, de colectivul de muncitori și tehnicieni de care răspunde. Grija afectuoasă și perseverența ce-l animă în ajutorul său dat inginerului Uzum pentru descoperirea unui nou minereu, dau căldură și relevă trăsăturile adînc umane ale acestui încercat comunist. După cum înăbușirea incipientei dragoste delicate și tîrzii pentru Ileana, văduva minerului Dranca, ucis cu ani în urmă de gloanțele hitleriste, emoționează și aduce omenescul lui Pavel Ursuț; gestul nu are nimic forțat în sine ci vine ca o consecință firească a înaltei etici ce-l însoțește pe erou în toate actele sale.

Deși progresul e vădit, Dragoș Vicol încă nu a realizat acel echilibru, acel dozaj necesar între psihologia personajelor, epicul povestirii și dramatismul situațiilor. Autorul e înclinat spre prezentarea situațiilor tari, dramatice. (A doua întîmplare a lui Dranca, uciderea lui Țîmpău etc). Aptitudinea autorului pentru relatarea dramatică a unor astfel de evenimente distrage atenția prozatorului de la aprofundarea caracterelor unor eroi ai săi. În acest sens, ne-ar fi mulțumit mai mult prezența lui Pavel Ursuț, acest muncitor crescut și educat de partid, dacă Dragoș Vicol nu i-ar fi adormit nemotivat — pe alocuri — spiritul combativ și vigilent. E vorba de faptul că în acțiunile dușmănoase ale celor două elemente putrede — Veizer și Brumă — strecurate în conducerea minelor, Pavel Ursuț vede mult timp doar cauza unei invidii personale față de inginerul Uzum, pe cale de a descoperi noul minereu, și nu resortul adînc al urîi îndreptate împotriva socialismului și spre toți cei care-l slujesc cinstit și devotat. Aflăm aici o pată pe care n-o merita comunistul Pavel Ursuț. Poate că tot datorită dorinței de a obține o situație „tare", Dragoș Vicol forțează surprinderea cititorului prin evoluția Mădălinei, acum devenită soția lui Ionuț Sava, tînărul îndrăgit de noi încă din „Valea Fierului" pentru puritatea și spiritul său de abnegație. Așadar, credem că nu mai era nevoie pentru Mădălina, al cărei curaj de a înfrunta primejdia hitleristă ne-a impresionat în primul roman, de a o încărca cu acele ieșiri — în spirit mic-burghez — de cochetărie provocate de relele intenții ale consoartei lui Veizer. Aceasta pentru simplul motiv că accentele chiar de trecătoare frivolitate nu corespund premiselor psihologice ale eroinei. Episodul însă slăbește și ritmul epic printr-un evident didacticism. Enunțînd aceste obiecții, nu intenționăm s-i sugerăm cumva scriitorului părăsirea caracterului dramatic al prozei sale în virtutea căreia ne dă valoroase pagini; îndemnul ni-l îndreptăm în direcția sporirii atenției ca această trăsătură să nu dăinuiască în detrimentul conturului psihologic al eroilor.

Precumpănește în economia romanului figura inginerului Uzum, căutătorul pasionat al noului carbonat; în înfățișarea proiectelor acestui om de știință în anii regimului nostru, Dragoș Vicol implică, cu tact artistic, ideea că realizările științifice nu se consumă strict în laboratoare, izolat și fără aderențe puternice cu viața. Inginerul Uzum izbutește să-și pună la punct descoperirea, impulsionat și ajutat practic de colectivul de muncitori. Elanul lui capătă aripi și baza solidă a încrederii numai cînd simte și înțelege nobilul interes și ajutorul minerilor.

Bun peisagist, Dragoș Vicol folosește muntele nu ca pe un simplu decor exterior; în nararea evenimentelor muntele e și el un personaj. Asprele și ozonatele înălțimi — cu zulfu poetic zugrăvite — corespund dîrzeniei minerilor, după cum întîmpină cu ostilitate pe dușmanii vieții noi, sporind astfel dramatismul unor împrejurări.

Progresele înregistrate de romanul „În munții de miazănoapte" ne îndreptățesc așteptarea unor realizări mai cuprinzătoare oferite de Dragoș Vicol.

Traian STOICA

**) Dragoș Vicol: „În munții de miazănoapte" — E.S.P.L.A., 1959.*

O PICĂTURĂ de CERNEALĂ

PRINTRE EROII VIITOARELOR CĂRȚI

de Camil BALTAZAR

Sînt unele întîlniri în viață care te impresionează în mod deosebit. Unul din aceste evenimente a fost întîlnirea mea cu elevii Școlii mixte „Bolyái Farkas" din Tg. Mureș. Veniserăm cîțiva scriitori din București să stăm de vorbă, la o șezătoare, cu cititorii din acel pitoresc oraș. Ni s-au alăturat scriitori maghiari și germani din Cluj și Tg. Mureș. Le-am citit tinerilor elevi între 7 și 15 ani, din lucrările noastre.

Ceea ce m-a impresionat, de la început, a fost masiva participare. În marea sală a școlii cu o vechime de peste 100 de ani, luaseră loc peste o mie de tineri. Imensul auditor ne-a ascultat cu mare luare-aminte. După discutarea lucrărilor citite, au urmat întrebările:

Cînd ați început să scrieți? V-a pasionat de atunci genul în care compuneți acum? Scrieți dintr-o dată? Ce teme vă atrag mai mult? Ce planuri nutriți pentru viitor?

Tinerii te uimeau prin perspicacitatea lor și bogata inițiere și informare asupra literaturii noastre. Cunoșteau nu numai scrierile recente ci și ce s-a publicat în trecut. Discutînd conținutul unei lucrări, criticîndu-i lipsurile sau subliniind expresia artistică-n care-i învesmîntată opera — tinerii se defineau pe ei, își deschideau inima, ni se reliefa temperamentul lor.

Elevii își formulau gîndurile precis, în termeni proprii; ei aveau darul de a se exprima într-o frază, aș zice literară. Și cînd, după terminarea serii literare, am continuat discuțiile, cu aceeași însuflețire, în hol și la standul de cărți, unii m-au întrebat de ce mă interesez atît de mult de unele amănunte ale vieții lor. Le-am răspuns că mi-i gîndul la preocupările foștilor mei colegi din clasele primare și primele clase de liceu — copii ai străzii și ai maidanelor — și, comparîndu-le cu preocupările lor, ale celor de față, mă simt tentat să scriu o carte: „Copiii străzii — copiii cărții". Le-am mai spus că în cartea mea aș încerca să redau viața copiilor de acum 40 de ani și cea cunoscută azi, în mijlocul lor și-n mijlocul altor tineri de la Constanța, Brăila, Pitești și București, adică viața copiilor din timpurile noastre. Am adăugat că pe unde am stat de vorbă și am trăit alături de tinerele vlăstare, ele arătau aceeași bogată viață sufletească și înfederau interes pentru literatură.

Aceste confidențe și planuri de scriitor au fost primite cu multă căldură de tinerii mei interlocutori. La despărțire mi-am dat încă o dată seama că întîlnirile cu tineretul îmi dau viziunea tonică a luminosului viitor al patriei, al cetățenilor ei.

DIN TOATĂ LUMEA

UN NOU SISTEM DE FARURI PENTRU AUTOMOBILE

Cel mai mare inconvenient al farurilor de automobile cunoscute pînă azi constă în faptul că, la faza mare de lumină, aceasta jenează privirile șoferului care circulă în sens invers. Pentru a remedia acest lucru, cît și pentru a obține o rază de lumină mai cuprinzătoare pe partea dreaptă a șoselei, tehnicienii cehoslovaci au conceput un sistem de faruri asimetrice care luminează pe mijlocul șoselei pînă la 25 de metri, iar pe partea dreaptă, unde sînt stîlpii de telegraf și rigola, pînă la 70 de metri. Cu asemenea faruri un șofer își asigură perfect vizibilitatea, fără să-l mai orbească pe cel cu care se întîlnește pe drum.

CEA MAI MARE ESTRADĂ DIN LUME

15.000 de artiști vor putea evolua pe scena unei noi estrade care se construiește acum la Tallin, capitala Estoniei.

Se pare că aceasta este cea mai mare estradă din lume, ea avînd o capacitate de peste 50.000 de spectatori.

Situată într-una din cele mai pitorești poziții, noua estradă va avea o acustică perfectă, datorită unui uriaș ecran sferic suspendat, special creat pentru o asemenea întrebuințare, de tehnicieni ai sunetului.

Estrada aceasta se construiește în cinstea celei de-a 90-a aniversări a tradiționalei sărbători consacrate cîntecului și dansului estonian, care va avea loc în vara viitoare.

UN FESTIVAL AL FILMULUI TEHNIC

După festivalurile filmelor artistice, care au devenit tot mai numeroase în ultimii ani, iată că se va organiza și un festival internațional al filmelor tehnice.

Inițiativa aparține cineaștilor unguri, care au și început pregătirile pentru acest festival. El va avea loc, anul viitor, la Budapesta, și se va bucura de participarea a peste 400 de realizatori de filme tehnice din toate țările lumii. Se vor prezenta cu acest prilej aproximativ 150 de filme cu conținut științific și industrial și se vor discuta cele mai bune metode de realizare a unor astfel de producții cinematografice.

BUCĂTĂRIA... ELECTROMAGNETICĂ

Pornind de la principiile tehnice ale radarului și diatermiei, un grup de specialiști în construcția de mașini electrice de gătit din R. Cehoslovacă a inventat un aparat pentru prepararea rapidă și practică a mîncărurilor cu ajutorul undelor electromagnetice.

Aparatul are la bază un generator de unde cu o foarte mare frecvență, care, fiind introduse într-un cuptor, încălzesc în cîteva minute, pînă la gradul dorit, orice mîncare. Atît vasele, cît și cuptorul, care sînt de porțelan, rămîn în tot acest timp reci, undele fiind absorbite numai de alimente.

Această nouă mașină de gătit, numită „Magnelogrill", e cu atît mai interesantă cu cît, pe lîngă economia de timp, ea asigură și conservarea integrală a vitaminelor gătite.

O EXPEDIȚIE POLONEZĂ ÎN MUNȚII ANZI

Se știe că în anii 1933-1934 o expediție de exploratori polonezi a cucerit pentru prima oară cel mai înalt pisc al Anzilor din regiunea Aconcagua, (Patagonia). Piscul cucerit a și căpătat, de altfel, numele de „Ghețarul polonez". În anii 1936-1937 o altă expediție poloneză a explorat noi piscuri ale Anzilor, precum și deșertul Atacama.

Și iată că, în prezent, polonezii se pregătesc din nou pentru o expediție de cercetări în regiunile virgine ale Anzilor patagonezi. Expediția e compusă de data aceasta dintr-un grup mai numeros de exploratori și e dotată cu aparate de filmat și cu tot felul de instrumente necesare cercetărilor solului și subsolului acestei regiuni neumblate.

NORI ȘI PLOAIE LA COMANDĂ

Zburînd la mare înălțime pe bordul unui avion-laborator, specialiști ai Observatorului aerologic din Moscova studiază fenomenele de formare și manifestare a norilor. Dar zborurile lor nu se limitează la observații, ci, cu ajutorul instalațiilor pe care le au pe bord, ei intervin direct în aceste fenomene, cu scopul de a determina anumite manifestări ale naturii dirijate de voința omului.

După ce au constatat din ce se compune un nor cumulus și au tras concluzia cum trebuie să se intervină spre a determina formarea la comandă a unui astfel de nor, aerologii sovietici au trecut la experimentarea celor mai practice metode de a provoca descărcarea lui.

S-a putut observa astfel că pentru a-i provoca descărcarea trebuie mai întîi să „încarci" norul cu „gheață uscată" pulverizată. Această gheață, intrînd în umiditatea norului, se transformă în fulgi de zăpadă care, în drum spre pămînt, se topesc și dau ploaie.

Cum gheața e greu de transformat și de pulverizat în particule atît de mici, cercetătorii au folosit anhidrida carbonică solidificată, care a dat aceleași rezultate în contact cu masa umedă a norului. Nu se scurg decît cinci minute de la începerea experienței și o ploaie abundentă pornește să cadă pe pămînt.

Cercetătorii sovietici experimentează acum formarea artificială a norilor cumulus și descărcarea lor la comandă în cele mai secetoase regiuni, unde, din cauza lipsei de umiditate, acest fenomen se provoacă mai greu.

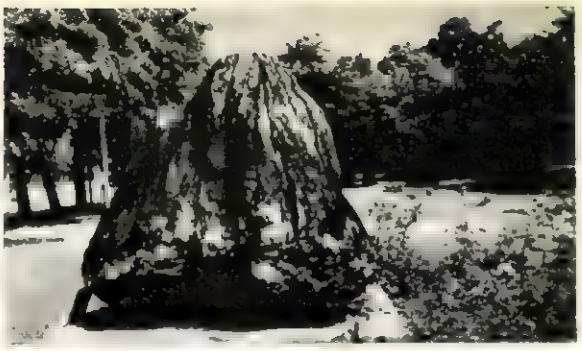

ÎN FAȚA INSTITUTULUI GEOLOGIC de pe șos. Kiselev se află expus acest trunchi de conifer încarbonizat și silicificat. El a fost găsit, cu prilejul unor cercetări geologice, într-un strat carbonifer din Valea Trotușului, care datează din era terțiară. Cu ajutorul acestuia specialiștii pot trage anumite concluzii cu privire la plantele lemnoase care au format straturile de cărbuni ale acestui bazin minier.

Fotografie de Radu HOROVEANU

La întrebările cititorilor

CE ESTE ȘI LA CE FOLOSEȘTE FULGERUL

Răspundem prin materialul de mai jos tovarășei Tudorache Elena, care ne-a întrebat cum se produc descărcările electrice ale norilor și dacă aceste descărcări folosesc la ceva.

Atmosfera care înconjoară pămîntul constituie sediul unui cîmp electric care descrește în raport cu înălțimea. În acest cîmp electric circulă nori care pot fi considerați ca adevărate aparate electrostatice. Unul din acești nori, numit cumulo-nimbus — sau „nor de furtună", cum i se spune în grai popular — se situează, de obicei, între 2.500 și 5.500 metri altitudine și prezintă partea superioară încărcată cu electricitate pozitivă, iar partea inferioară cu electricitate negativă.

Cînd, în anumite puncte ale lui, norul se încarcă prea mult cu electricitate survin o serie de descărcări care constituie fulgerul.

Multă vreme nu se știa altceva decît că fulgerul e o scînteie electrică. Dar cum ajunge această scînteie electrică la o putere atît de mare și la o durată prelungită nu s-a putut stabili decît în ultimul timp, cînd s-au pus la punct aparate perfecționate de înregistrare. Cu ajutorul acestora s-a constatat că fulgerul nu e o simplă scînteie, ci rezultatul unei serii de descărcări, care se succed la intervale extrem de scurte (sutimi de secundă) de-a lungul unui culoar de aer devenit fir conducător și care măsoară între 10-15 cm în diametru. S-a stabilit, de asemenea, că la prima descărcare intensitatea medie a curentului este de 10 pînă la 1.000 de amperi, în timp ce la punctul final poate atinge pînă la 100.000 de amperi.

După felul de manifestare, fenomenul acesta a fost împărțit în trei categorii principale:

1) fulgerul care se propagă către sol pînă ce atinge un obiect terestru;

2) fulgerul aerian, care se pierde în ramificații difuze;

3) fulgerul care se propagă aproape orizontal sub baza norului.

Lungimea unui fulger poate atinge pînă la 16 km. Unii savanți au reușit, însă, cu ajutorul radarului, să constate că în interiorul norului se produc uneori descărcări care se întind pînă la 150 km. În perioada calmă, atmosfera pămîntului produce peste 40.000 de furtuni zilnic. Cum o furtună normală declanșează între 25 și 35 de fulgere, se poate calcula că într-o singură zi avem în jurul globului peste 1.200.000 de fulgere.

Multe din aceste fulgere, cînd cad pe pămînt, produc incendii și carbonizări, totuși nenorocirile și pagubele pe care le produc sînt neînsemnate — mai ales că omul a învățat să se apere de ele — față de binefacerile pe care le aduc agriculturii. Într-adevăr, descărcările electrice ale norilor transformă azotul atmosferic în acid nitros, care este un foarte bun îngrășămînt al solului și care, dacă ar fi produs pe cale artificială în asemenea cantități, ar reveni la un preț fantastic.

Deocamdată încă nu se știe precis dacă aceasta este singurul folos pe care pămîntul îl trage de pe urma lor și dacă viitorul nu ne va releva și alte foloase de care beneficiem în urma descărcărilor electrice din atmosferă. După cum, de asemenea, nu se poate afirma că omul nu va ajunge într-o zi să captieze electricitatea din atmosferă, punînd-o alături de celelalte resurse energetice.

Știați că...

...apa de mare e tot atît de bogată în substanțe folositoare ca și pămîntul? Oamenii de știință chinezi au reușit să extragă din ea materii prime pentru fabricarea cimentului, sticlei, hîrtiei, medicamentelor, îngrășămintelor chimice etc. Ei speră să obțină, în scurtă vreme, peste 70 de produse noi din această sursă.

...totuși nici un chimist din lume n-a reușit să producă pînă acum, pe cale de laborator, o apă în care să poată trăi peștii de mare? Aceasta deși compoziția apei de mare este ușor de analizat în toate elementele ei.

... în adîncul oceanelor „ninge"? Aceasta cel puțin este impresia exploratorilor submarini care au atins adîncimea de 300 de metri și care au văzut în întunericul profund din jurul lor mici particule luminoase mișcîndu-se exact ca fulgii de zăpadă în aer.

... pentru viitoarea lui scufundare, profesorul Piccard își construiește un soi de elicopter? Palele mari ale aparatului îi vor servi la coborîre și urcare, iar elicea la mersul orizontal prin apă. Bineînțeles că restul aparatului nu va semăna cu elicopterul.

... recordul rămînerii unui om sub apă cu un aparat asemănător celui folosit la vînătoarea submarină este de 55 de ore, 37 minute și 11 secunde? Acest record a fost stabilit recent în S.U.A. de Dolores Fischer, mamă a trei copii, care, fiind într-o situație economică precară, a fost să atragă astfel atenția asupra ei.

...în Oceanul Pacific există o vale care atinge adîncimea de 10.000 de metri, iar alte două măsoară peste 9.000 de metri? Se poate vedea, deci, că a fost întrecut piscul pînă și cel mai înalt vîrf de munte de pe suprafața solului — Ciomolungma.

... Marea Neagră produce și un nisip... negru pe care-l depune în special pe coastele Bulgariei? Specialiștii bulgari folosesc acest nisip ca materie primă pentru prepararea prafului de magnetit (tetraoxid de fier), care are multe întrebuințări practice.

... curenții de la suprafața oceanelor circulă mai intens decît ne putem închipui? O sticlă care conținea o inscripție de control, aruncată în mare în rada portului Hamburg, a fost pescuită în Pacific, la o distanță de 18.385 km, după 1.013 zile.

PARCUL ZOOLOGIC BERLINEZ

Kosko, Toto și Kiki sînt, desigur, cei mai dragi dar și cei mai neastîmpărați pensionari ai Tierparkului din Berlinul democrat. Cît este ziulica de mare, fără să le pese de nimic, cei trei buni prieteni se țin numai și numai de năzdrăvănii.

Kosko este un simpatic pui de elefant indian. Pînă de curînd el avea voie să se plimbe nestingherit prin parc. Dar răsfățat fiind de toată lumea, Kosko și-a luat într-o bună zi... trompa la purtare și, uitînd de buna cuviință, a început să... șterpelească alimente din coșurile cu mîncare ale vizitatorilor. Cum disciplina este disciplină, iar comportarea lui Kosko contravenea... regulamentului de funcționare internă, vinovatul a fost pedepsit cu suprimarea libertății pînă la noi dispoziții. Acum, Kosko, obligat să se limiteze la țarcul lui, de altfel destul de spațios, se uită cu... nostalgie la prietenii lui mai norocoși. Și în primul rînd la tînăra ursoaică Kiki.

Și credeți că nu are motive? Kiki, se plimbă în deplină libertate, se poate juca, în plus este o adevărată „recordmană" a parcului zoologic: 400.000 de vizitatori au venit special la domiciliul său pentru a-i admira neobișnuita blană brun-alb și... buna dispoziție. Numai că Kiki este mai precaută decît micul elefant și se ferește să întreacă vreodată măsura.

Cît despre junele cimpanzeu Toto se poate spune că este „măscăriciul" parcului. Și nici o răsplată nu i se pare mai bună decît o porție de mîncare. Toto se dă în vînt după roșii și ridichi, dar nu refuză nici un sandvici bun și nici bomboanele; și după ce înfulecă toate cu o comică seriozitate, se linge pe degete!

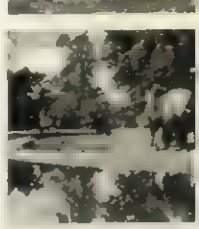

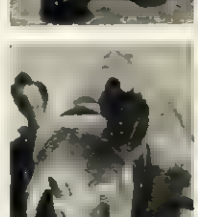

Au trecut 5 ani de cînd locuitorii capitalei R. D. Germane au transformat parcul Friedrichsfelte într-un minunat parc zoologic. Pe o suprafață de 110 ha au fost plantate cele mai diverse specii de copaci, s-au amenajat mici lacuri artificiale și s-au luat toate măsurile gospodărești pentru a se oferi viitorilor locatari cel mai modern confort. Și după cum poate constata oricine, locuitorii Tierparkului se simt ca la ei acasă.

Directorul adjunct al parcului, Hans Gunther Petzold, cu care am stat de vorbă despre viața „pensionarilor" săi, ne mărturisea rizînd că îngrijitorii parcului au mult de furcă pentru a chema animalele la masă, fiindcă acestea rătăcesc prin cine știe ce colț al țarcului și uită de ora... de junuliu. I-am solicitat lui Hans Gunther Petzold să ne spună numărul animalelor. „Este cu neputință — ne-a replicat interlocutorul nostru. Numărul lor este în creștere de la o zi la alta. Țările frățești ne trimit animale dintre cele mai interesante din fauna lor sau din parcurile lor zoologice, facem schimburi și cu alte țări, așa că variația este permanentă. Iată, de curînd ne-a sosit o splendidă pereche de tigri de la grădina zoologică din Moscova..."

Ne-am plimbat multe ore prin Tierpark și nu am regretat nici o clipă timpul petrecut acolo. Am admirat splendide exemplare de pantere, cămile, rinoceri, zebre, ponei și alte animale. Ne-am oprit cu interes în fața exemplarelor rare: un „marabu" african, o „pasăre de gheață", un șarpe „cobra regală" de 2,64 m lungime, o broască testoasă de 100 kg și 1 metru lungime...

Și privind la diversitatea animalelor prezente în acest parc zoologic, am înțeles de ce Hans Gunther Petzold ne spusese, mai înainte, cu legitimă mîndrie, că în curînd „Tierparkul" berlinez va deveni unul dintre cele mai mari parcuri zoologice din lume.

Paul OCHIALBI

Doi melci dresați escaladînd obstacole făcute din lame de ras.

CURSELE DE MELCI

Zicala „te miști încet ca melcul" nu-și mai are sens dacă aflăm că o asemenea gasteropodă e în stare să parcurgă distanța de un metru în mai puțin de 3 secunde. Demonstrația aceasta a fost făcută, cu ani în urmă, de un melc al cărui dresor a inventat și cursele pe „melcodrom", care azi se bucură de „succes" în multe țări — în special în S.U.A., unde curiozitățile și excentricitățile sînt la preț.

După cursele de viteză — pe care se puneau și pariuri întocmai ca la cursele de cai — au apărut pe „melcodroame" și cursele de trap, în care melcii aleargă înhămați la niște cărucioare cu două roțițe, apoi cursele cu garduri și în cele din urmă cu diferite alte obstacole, cum ar fi escaladarea unui gard de sîrmă ghimpată, trecerea peste tăișul unei lame de ras, parcurgerea unei distanțe de 50 cm pe o sfoară întinsă între doi piloni la înălțimea de 1 metru, cu prinzînd în executarea echilibrului și o întoarcere împrejur la jumătatea distanței etc.

Datorită demonstrațiilor reușite ale dresorilor, s-a constatat că melcii nu numai că pot merge mult mai repede decît se credea, dar și că se mențin în echilibru pe sîrmă, cu toată greutatea instabilă pe care o poartă în spate, și că trec cu ușurință peste orice obiect ascuțit fără a-și face cea mai mică zgîrietură. Și s-a mai constatat, în sfîrșit, că ei sînt foarte docili la dresaj.

Ba mai mult: recent un dresor sud-american a reușit să-i facă pe melci să împingă cu capul o minge minusculă către o poartă în cadrul căreia stă unul dintre ei care nu se deplasează în altă parte.

În limba noastră jocul s-ar traduce cu „melcbal". Melcii nu trag la poartă, e adevărat, ci doar plimbă mingea prin fața ei.

Exact ca unii jucători de fotbal de la noi..

„PREPARANDIA" ARĂDEANĂ

Aradul adăpostește o instituție de cultură veche de aproape un veac și jumătate. E vorba de vestita școală pedagogică din acel oraș, „Preparandia" — inițiatoare strîns legată de începuturile școlii în limba română în această parte a țării. Continuînd a exista și astăzi ca școală pedagogică experimentală instituția respectivă a dat Ardealului și Banatului din 1812, de cînd a luat ființă, și pînă acum, un număr de aproape 5.000 de învățători.

A trecut aproape un veac și jumătate și cărturarii arădeni de azi prețuiesc încă străduințile și activitatea depusă de Dimitrie Țichindel, inițiatorul și organizatorul acestei școli. Profund nemulțumit de situația grea a școlii din satele timpului său, Țichindel scria: „*Multe școli au rămas părăsite, așa că de voiești în sat să știi unde e școala, nu întreba, ci du-te, apoi vei afla o casă, nu departe de biserică, degradată, descoperită, cu ferestrele sparte și cu hîrtie lipită, să știi că aceea e școala*".

Aceeași atitudine critică o are și față de învățătorii care pleacă de la școală în timpul orelor de curs și se ocupă de treburile lor personale, lăsînd copiii în voia soartei.

Luptînd cu spiritul învechit și retrograd al feudalității, Țichindel, o dată cu înființarea „Preparandiei", a depus eforturi pentru inițierea „preparanzilor" în munca didactică.

Din cauza ideilor sale avansate, în 1814 Țichindel a fost îndepărtat de la conducerea școlii. A lăsat însă urmași: după 34 de ani, tot un director al acestei școli, Alexandru Gavra, a participat la revoluția din 1848 ca membru al Comitetului revoluționar orășenesc Arad, iar în zilele noastre aceeași școală pedagogică continuă să dea țării serii noi de cadre didactice.

Text și foto: B. SURU

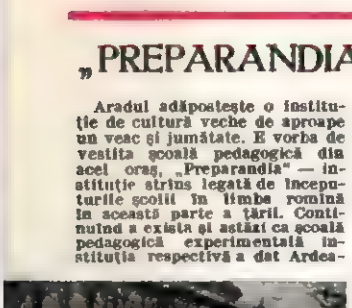

Numai toamna și iarna, cînd se desfrunzesc pomii, poate fi zărită în întregime masiva clădire a școlii pedagogice din Arad. Jos: Aceasta e clădirea în care a funcționat „Preparandia" arădeană din 1812 și pînă în 1875: aici se făceau cursul primei „pepiniere" de învățători români, dar tot aici își avea și stăpînirea personală primarul Aradului din acea vreme.

De vorbă cu medicul

CURA BALNEARĂ ÎN R.P.R.

Țara noastră este deosebit de bogată în ape minerale, lacuri și nămoluri. În jurul acestor factori naturali au luat ființă încă de pe vremea romanilor stațiuni ca Herculane, Geoagiu, Victoria etc. Unele dintre stațiunile noastre ca, de pildă, Herculane, Govora, Călimănești, Slănic Moldova, Sovata și cele de pe litoralul Mării Negre s-au dezvoltat în așa măsură încît au cîștigat o reputație mondială. Organizarea actuală a stațiunilor noastre republicane a făcut însemnați pași înainte datorită înființării unor sanatorii de specialitate, pe profil de afecțiuni, dotate cu utilaj modern și medici de specialitate.

Dintre afecțiunile cronice care se tratează în sanatoriile noastre balneare de specialitate cea mai importantă este, fără îndoială, reumatismul. Diferitele forme de reumatism pot fi tratate, în faza lor cronică de evoluție, cu ape sulfuroase (Govora, Pucioasa), cu ape termale (Herculane, Victoria și 1 Mai), cu ape sărate concentrate (Ocna Sibiului, Sovata) sau, în sfîrșit, cu nămol (lacul Techirghiol Vatra Dornei, Amara). Dintre stațiunile balneo-climaterice în care se tratează reumatismul trebuie să amintim în primul rînd de Govora, care dispune de ape sărate-sulfuroase și de ape sărate-iodobromate.

Tot atît de importantă este și stațiunea Herculane, unde se pot face tratamente cu ape termale, radioactive, sulfuroase sau sărate, care au o acțiune puternică în formele torpide de reumatism și în afecțiunile nervoase periferice. Datorită apei sărate și nămolului din lacul Techirghiol, precum și condițiilor heliomarine de tratament, litoralul nostru este de asemenea, indicat în formele torpide de reumatism, asociate cu afecțiuni cutanate, ganglionare și ginecologice. Pentru formele de reumatism inițiale, mai ales la debili și la oameni mai în vîrstă, se recomandă băile Victoria.

Bolile cardio-vasculare, ca hipertensiunea arterială, defectele valvulare, afecțiunile miocardice stabilizate și tulburările de circulație periferică, se pot trata în stațiunile cu băi carbogazoase, ca Vatra Dornei, Borsec, Buziaș și Tușnad.

Sanatorii speciale pentru afecțiunile ginecologice există în stațiunile Sovata, Bazna, Ocna Sibiului, Amara și pe litoral.

La Sovata și Ocna Sibiului există lacuri sărate unice în Europa (Ursu, Negru etc.), numite helioterme. În aceste lacuri se fac băi foarte eficace în formele reziduale ale metro-anexitelor cu tulburări funcționale, în insuficiențe ovariene și anemii.

Pentru o seamă de afecțiuni digestive, renale și de nutriție, apele minerale se administrează sub formă de cură internă. Astfel, afecțiunile gastrice intestinale și hepato-biliare se tratează cu ajutorul apelor minerale din stațiunile Slănicul Moldovei, Singeorz, Olănești și Călimănești. Slănicul Moldovei este o stațiune renumită pentru apele sale carbogazoase-sărate-bicarbonate, utilizate mai ales în colecistite și gastrite cronice.

Stațiunea Olănești, posedînd ape slab mineralizate, alcaline și sulfuroase, este indicată pentru tratamentul hepatitelor cronice, al colecistitelor, colitelor și bolilor de nutriție.

În afecțiunile rinichiului dau rezultate bune apele minerale din stațiunile Călimănești, Olănești și Borsec. La Călimănești se pot trata litiaza renală, gravela cu nisip renal de urați și oxilați, pielitele și cistitele cronice și albuminurile simple — ca și afecțiunile reumatismale și digestive.

Condițiile organizatorice și diversitatea factorilor terapeutici naturali din stațiunile noastre oferă posibilități maxime pentru tratamentul balneo-dieto-climateric, în diferite boli. De subliniat faptul că cele mai de seamă stațiuni ale noastre funcționează tot anul, putînd asigura bolnavilor cele mai bune condiții de tratament în timpul iernii, ca și în plină vară.

SFATURI practice

DIN NOU DESPRE MĂCEȘE

Deoarece numeroși cititori ne-au solicitat amănunte suplimentare despre conținutul și folosirea măceșelor, profităm de faptul că ne aflăm în sezonul de culegere a acestor fructe și revenim cu noi date asupra materialului publicat în trecut în revista noastră.

Trandafirul sălbatic (Rosa canina) care produce măceșele, face parte din familia Rozaceelor și crește în toată Europa, precum și în anumite regiuni din Asia, unde clima e temperată.

Se găsește la noi din abundență, atît la munte cît și la șes, sub formă de tufe, care înfloresc în luna iunie, ca și trandafirul cultivat. Fructele (măceșele) se culeg începînd de la sfîrșitul lui septembrie, cînd sînt bine coapte, și pînă cade zăpada. După culegere, măceșele sînt puse să se usuce, mai întîi la aer, timp de o săptămînă, apoi pe plită sau într-un cuptor ușor încălzit. Prin uscare ele nu trebuie să-și piardă culoarea roșie obișnuită. Dacă uscarea artificială e forțată printr-un aer prea cald, ele devin cafenii sau negre și în cazul acesta nu mai sînt folositoare pentru cură.

Aprecierea pe care au căpătat-o măceșele în toată lumea, din punct de vedere medicinal, se datorește în primul rînd cantității însemnate de vitamina C și substanțe minerale pe care le conțin. Dintre aceste substanțe minerale, cele mai importante sînt: potasiul, fierul, magneziul, sodiul, fosforul și sulful. Ele conțin de asemenea pectine, zahăr (25%), carotin, ulei eteric, proteine și o gamă întreagă de acizi de origine vegetală (acid citric, acid tonic, acid malic, acid cholelic etc.).

La o ultimă analiză făcută de cercetători s-au găsit, în sfîrșit, în măceșe și în semințele lor vitaminele: B1, B2, E, K, F și PP.

Ca plantă medicinală, măceșul este foarte indicat în stările de avitaminoză, în maladii renale inflamatorii cu tendințe spre formarea de nisip și piatră, precum și în combaterea ureei în sînge.

Avînd un gust plăcut, măceșele se pot consuma sub formă de pastă, marmeladă, compot, sirop, sos, dar cel mai recomandabil pentru cură este ceaiul preparat la rece.

Pentru prepararea unui astfel de ceai, se stoarce măceșele uscate și se pun cu sîmburi cu tot într-un vas cu apă în care se lasă timp de cel puțin 24 de ore. După aceea se strecoară lichidul, care a căpătat culoarea ceaiului obișnuit, se îndulcește cu zahăr și se bea cîte un pahar în fiecare dimineață. În cazuri de tratament, se triplează doza zilnică. Un pahar din acest ceai sau o lingură de pastă acoperă necesitățile în vitamina C ale unui adult pentru o zi întreagă.

Iată, deci, un fruct cu calități excepționale, care n-ar trebui să lipsească din niciun casă, mai ales în timpul iernii și al primăverii, cînd organismul omului duce lipsă de vitamine.

JOSIANA

NĂRAVURI

Un „erou" în livrea

Dacă lui Hitler emulii lui din Germania occidentală îi recunosc „meritele" la care rîvnesc și ei, de ce nu i le-ar recunoaște și lui Heinz Linge, fostul său valet?

Fiindcă l-a slujit cu devotament, valetului i s-a acordat o compensație bănească de „prizonier de război", în sumă de 5.640 de mărci. Atît a apreciat că i se cuvine înalții Curtea Supremă a Germaniei occidentale.

Valetul n-a fost pe front ci o slugă simplă în livrea. Totuși a fost considerat ca „erou" fiindcă după dispariția stăpînului său a încercat să evadeze din Berlin cu un grup de paraștiști. Și dacă foștii generali naziști sînt astăzi iar în posturi înalte militare, de ce și valetul marelui valet al industriașilor germani n-ar avea și el drepturi speciale?

Războiul în dantele

„Războiul în dantele", care a-a desfășurat timp de cîțiva ani între casele de mode din Paris și cele din New York, a fost cîștigat de capitala Franței. Casele de mode apusene, precum se știe, întrețin o adevărată armată de salariați care-și bat permanent capul să „inventeze" modele, să lanseze rochii sac, pieptănături „tifoe" și alte elucubrații de acest soi. O dată modelele lansate ele sînt copiate de o serie de mici profitori care le plasează și le răspîndesc. Acest lucru nu prea stingherea marile case de modă. Dar iată că la un moment dat se ivi un concurent nou în persoana unui american de origine austriacă. El a fondat o societate intitulată „Interpretarea colecțiilor pariziene", publicînd un magazin cu reproduceri foarte exacte ale modelelor marilor croitori parizieni, înainte ca acestea să fi intrat în domeniul public. Trustmanii modei au fost cuprinși de panică. De unde își procură expeditivul plagiator modelele pe care le face cunoscute, numai după cîteva zile de la crearea lor, celor cinci mii de abonați ai revistei sale?

Au fost puși în mișcare agenții, care au descoperit că, pe lîngă casele de modă, se strecurase o spioană: Helli Kastner Srubar, salariata unei reviste de modă din Viena. Ea participa la prezentările modelelor, își lua schițe exacte și fotografii după modelele noi pe care le transmitea de urgență redacției ei, care, la rîndul său, le trimitea oficinei din New York.

Helli a fost arestată, patronii caselor de modă au răsuflat ușurați. Cîștigaseră războiul în dantele, scăpaseră de periculosul frustator.

Dar oare gangsterii transoceanici se vor lăsa păgubași?

O afroditâ americană

Asociația caricaturiștilor americani a publicat un desen reprezentînd „cea mai frumoasă femeie din lume".

„Femeia ideală" are gîtul Sophiei Loren, obrajii Ginei Lolobrigida, părul Ritei Hayworth, nasul Brigitei Bardot, ochii actriței de la televiziune Elisabeth Taylor, dinții Cyldei Charisse, fruntea lui Naureen O'Hara, bărbia Risei Sterma.

Acest coctail anatomic caracterizează perfect un mult lăudat mod de viață pe care, după cum se vede, înșiși oamenii de bun simț din S.U.A. îl condamnă.

Elevii vampiri

Ziarele din Londra au deschis o campanie împotriva filmelor de groază cu vampiri care își găsesc amatori printre elevii școlilor. Acești „elevi-vampiri" se mușcă între ei pînă se înșfingerează. Asemenea însetați de sînge au apărut aproape în toate școlile britanice. Un profesor francez scrîind un articol în „Les lettres françaises" despre această problemă, arată că de creșterea criminalității juvenile nu sînt vinovați, desigur, Shakespeare, Molière sau Balzac ci însuși regimul capitalist care transformă copiii în asasini și vampiri.

DESPRE LINIA

MODEI

După destule căutări — soldate cu eșecuri atunci cînd se ajungea la excentricități — moda a revenit la stilul clasic, ce oferă oricărei femei posibilitatea de a se îmbrăca avantajos, desigur în măsura în care sînt respectate cerințele simplității. Se evită tăieturile complicate dar se accentuează conturul siluetei și se folosesc accentele de efect ale accesoriilor: nasturi, poșete, pantofi. Modelele din pagina de față caută să dea cele mai caracteristice trăsături ale liniei moderne:

① Taior din stofă tweed la două rînduri de nasturi, cu talia ușor cambrată, guler de blană.

② Demi cu o croială dreaptă, puțin strîns în talie printr-un cordon. Se poartă mai scurt cu 5 cm decît fusta din același material.

③ Mantou bogat, cu spatele încrețit sub gulerul de blană.

④ Cea mai practică ținută de seară este rochia strîmtă din catifea, mătase sau jerse, peste care se îmbracă jacheta clasică, cu sau fără revere.

⑤ Rochia de toate zilele e cît se poate de simplă, cu fusta largă, încrețită sau plisată. Cordonul, nasturii sau șalul constituie unicul ornament.

⑥ Cea mai actuală formulă pentru rochia de stofă: îngustă, puțin creață în talie, strînsă cu cordonul lat din piele, revere bogate, degajate de gît, întregite cu un plastron. Se folosește în orice ocazie, dimineața, după-amiaza, seara, în funcție de materialul rochiei.

⑦ Desenul național aplicat pe piele dă o notă elegantă accesoriilor. Iată o garnitură din toval bej: poșetă și cordon cu franjuri la margine. Pantoful reprezintă linia modernă; e realizabil din orice piele, în orice culoare și pentru toate ocaziile.

⑧-⑨ Două pieptănături moderne.

Un „duel" cîştigat dar nefructificat: Szakács I; trage la poartă... dar peste bară. Aspect din partida de fotbal Dinamo-Bucureşti — Steagul Roşu-Oraşul Stalin. Scor final: 2—2.

☆

← Meciul de baschet dintre echipele Rapid-Bucureşti—Dinamo-Oradea a demonstrat buna pregătire a jucătorilor celor două echipe.

Fotografii de Dan BÎRLĂDEANU şi Romulus SCURTU

Finala campionatului republican de scrimă pe anul 1959. În fotografii, două aspecte din timpul disputării probei de sabie. ↓

Fază din meciul de volei dintre echipele feminine Progresul-Bucureşti şi Petrolul-Constanţa. ↓

Fază din întîlnirea feminină de baschet dintre echipele Progresul-Bucureşti—Voinţa-Tg. Mureş. ↓

MISTERIOASA DISPARIŢIE A TALENTULUI

de Al. MIRODAN

Avem talente.

Apar în fiecare an din neştiut fotbalişti de 18 ani smulgînd aplauzele stadionului şi născînd speranţe. La 23 ani sînt scoşi din lot. Apar, în fiecare an, echipe de juniori învingînd în turneele internaţionale cu 4-0 echipe de seamă. La 23 ani, seniori fiind, sînt învinse cu 4-0 de aceleaşi echipe de care au trecut, uşor, în tinereţea dinţi.

Ce s-a întîmplat pe drum?
Unde a rătăcit talentul?
Cine şi cum?

★

Avem talente.

A apărut acum vreo cîţiva ani un talent, Mateianu, smulgînd aplauzele stadionului şi născînd speranţe. Avea probabil 18 ani. Se spunea despre el, pe drept, că va deveni un inter de clasă. I se lăuda, pe drept, jocul în selecţionata de juniori. I se publica, pe drept, fotografia la gazete. Pe urmă a fost ridicat într-un club din A şi „promovat cu îndrăzneală". (În fiecare an sînt promovaţi cu îndrăzneală cîţiva juniori în cîteva echipe). Atunci Mateianu s-a schimbat şi — urmare — s-a schimbat atitudinea faţă de el. Nu s-a mai spus — pe drept — că va deveni un inter de clasă. Nu i s-a mai lăudat — pe drept — jocul în selecţionata de seniori. Nu i s-a mai publicat — pe drept — fotografia la gazetă.

Ce s-a întîmplat pe drum?
Unde a rătăcit talentul?
Cînd şi cum?

■

Avem (încă o dată) talente.

A apărut acum vreo cîţiva ani un talent, Oaidă, smulgînd aplauzele stadionului şi născînd speranţe. Avea probabil 18 ani. Se spunea despre el, pe drept, că va deveni o extremă de clasă, urmîndu-l pe Dobay! I se lăuda, pe drept, jocul la Dinamo-Bacău sau la Progresul. I se publica fotografia la gazetă. Pe urmă a fost promovat cu îndrăzneală în echipa naţională. (În fiecare an este promovat cu îndrăzneală în echipa naţională). Atunci Oaidă s-a schimbat şi — urmare — s-a schimbat atitudinea faţă de el. Nu s-a mai spus — pe drept — că va deveni urmaşul lui Dobay. Nu i s-a mai lăudat — pe drept — jocul în echipa naţională. Nu i s-a mai publicat — pe drept — fotografia la gazetă. (De altfel a şi fost suspendat, pentru părăsirea clubului, pe multe luni de tinereţe).

Ce s-a întîmplat pe drum?
Unde a rătăcit talentul?
Cînd şi cum?

★

Avem (şi încă o dată) talente.

A apărut — uite-l cum aleargă — un talent, Crăiniceanu, smulgînd aplauzele stadionului şi născînd speranţe. Se spune despre el, pe drept, (ascult glasul vecinului din dreapta), că va deveni o extremă de clasă. I se laudă, pe drept, (ascult glasul vecinului din stînga), jocul în linia de atac a „Minerului", chipul cum trece aici, pe „23 August", de apărarea grea şi rea a „C.C.A." şi subţirimea, amintindu-i poate pe Bindea. I se publică, pe drept, fotografia sau un elogiu în gazete. În sfîrşit, este promovat cu îndrăzneală în lotul pentru Bulgaria. Pe urmă...

Bate pe stadion vîntul de toamnă. S-a lăsat seara. Jocul s-a terminat şi Crăiniceanu se grăbeşte, împreună cu aplauzele, spre tunel. Bate vîntul de toamnă. Coborînd scările tribunei, mă gîndesc, te gîndeşti, ne gîndim la viitorul Crăiniceanu şi trimit, prin hîrtie un cuvînt grav şi uman federaţiei de fotbal:

Ce se va întîmpla pe drum?
Unde va ajunge talentul?
Cine şi cum îl va purta la împlinire?

Fază din meciul de rugbi dintre C.F.R.-Griviţa Roşie şi Ştiinţa-Cluj, cîştigat de prima formaţie cu 35—3. Fotografia reprezintă o deschidere a treisferturilor feroviare ↓

ÎN JURUL GLOBULUI

CHIPUL NEÎNFRICATULUI LUPTĂTOR pentru libertatea Greciei, Manolis Glezos, a fost sculptat de artistul gruzin D. P. Abesadze şi trimis în semn de omagiu mamei eroului de pe Acropole.

MONUMENTUL DE LA TREPTOW (Berlinul democrat), unde berlinezii îşi aduc prinosul recunoştinţei lor glorioşilor ostaşi sovietici care i-au înfrînt pe hitlerişti, este cunoscut îndeobşte prin uriaşa statuie de bronz reprezentînd un ostaş sovietic ţinînd un copil într-o mînă, iar cu cealaltă sfărîmînd cu paloşul crucea încriligată. Această statuie este însă punctul central al unui adevărat mausoleu natural, un mare parc a cărui intrare e străjuită de un arc de triumf (fotografia din dreapta sus), iar înăuntrul său, la cîţiva zeci de metri înaintea impozantului monument, se află alte cîteva grupuri statuare, printre care şi cel din fotografia din stînga sus.

DIN SECOLUL 13, datează această clădire, în stil gotic, a primăriei din oraşul Torun (R. P. Polonă).

AU DEVENIT RENUMITE în întreaga Chină minunatele lucrări de olărie în trei culori — albastru, verde şi galben — produse în semicentenara întreprindere de olărie din Loyan (provincia Hănan). Kao Hsiang-ju are 74 de ani dar nici nu se gîndeşte să renunţe la meşteşugul său pe care-l exercită de la vîrsta de 12 ani.

UN ELEFANT, atins din greşeală cu o torţă în timpul unei procesiuni budiste la Kandy, lîngă Colombo (Ceylon), a devenit furios provocînd panică şi făcînd zeci de victime şi mari stricăciuni. Prins şi legat (în fotografie) el s-a eliberat din nou şi în cele din urmă a trebuit să fie împuşcat.

DOAR 21 DE ANI a avut Anton Klemm din Fürth (Germania occidentală). Dar ultramilitariştii săi instructori din Bundeswehr i-au curmat firul vieţii la această fragedă vîrstă. Klemm şi-a dat sfîrşitul după un marş forţat de 6 km care s-a terminat printr-un pas alergător pînă la cazarmă. Înmormîntarea sa, la care au participat peste 1.500 de cetăţeni din Fürth, s-a transformat într-o demonstraţie împotriva politicii războinice a guvernanţilor de la Bonn.

UN GROAZNIC ACCIDENT s-a produs recent la Barletta (Italia). Un bloc de cinci etaje s-a prăbuşit, provocînd moartea a zeci de persoane.

PE INSULELE SHIKOKU (Japonia) pot fi întîlnite aceste rare exemplare de cocoşi cu coadă lungă, rezultatul încrucişării cocoşilor de curte cu fazani, realizată încă din anii 1655-1657 de către un localnic ←

IATĂ-L PE SCRIITORUL ENGLEZ John Osborne demonstrînd împreună cu soţia sa, pe străzile Londrei, cu pancarte prin care protestează împotriva înarmării nucleare a Angliei. →

E vocarea acţiunilor revoluţionare ale marinarilor din flota rusă din perioada de dinaintea primului război mondial — iată tema unui nou film care a început să se lucreze în studiourile „Mosfilm". Filmul, al cărui titlu este „Micimanul Panin", se bazează pe un scenariu de S. Lunghin şi I. Nusinov şi are ca regizor pe M. Şveiţer. Demn de relevat este faptul că la alcătuirea scenariului au servit amintirile vechiului bolşevic V. Paniuşkin, participant la mişcările revoluţionare.

Celebra piesă „Mutter Courage" de Bertolt Brecht va fi transpusă pe ecran în studiourile DEFA din Berlinul democrat. Regia acestei noi realizări aparţine lui Manfred Wekwerth şi lui Peter Palitzsch, iar în rolul titular va apare cea care a imortalizat-o pe „Mutter Courage" pe nenumăratele scene ale lumii, marea artistă Helene Weigl.

Regizorul sovietic Lev Kulidjanov lucrează în prezent la coproducţia sovieto-cehoslovacă „Prieteni pe mare", închinată fraţiei dintre pionierii sovietici şi cei cehoslovaci. Filmul este realizat în studiourile „Maxim Gorki" din Moscova şi „Barrandow" din Praga, după un scenariu de Serghei Mihalkov şi Pavel Pasek, iar exteioarele sînt realizate la Odesa, în pitoreasca localitate Artek, şi la Praga.

Apreciatul comic francez de film Louis de Funès (interpretul braconierului Blaireau din „Nevăzut... necunoscut") deţine rolul principal într-o nouă coproducţie italo-franceză. Filmul, al cărui erou sînt un grup de „ciubucari" care se trag pe sfoară unul pe celălalt, poartă sugestivul titlu de „Escrocii şi compania" şi este o fină satiră la adresa unor funcţionari corupţi din aparatul de stat francez de astăzi.

Nu de mult a fost terminat în studiourile budapestane filmul muzical în culori „Lelia şi Gabor", realizat după cunoscuta operetă naţională maghiară „Gîlî Baba" de Martos Ferenc şi Huszka Jenö. Regia filmului aparţine lui Kalmar László, laureat al Premiului Kossuth, iar interpreţii principali sînt: Zenthe Ferenc (pe care l-aţi văzut în filmul „Casa liniştită"), Sinkovits Imre, Krencsey Marianne, Andaházy Margit şi alţii.

Una dintre veteranele filmului mut, actriţa Pola Negri, azi în vîrstă de 60 de ani, va juca într-un film american ale cărui scene vor fi turnate în mai multe ţări de pe glob. Filmul se va numi „Misterul lumii" şi Pola Negri va deţine în el un rol important.

La Madrid şi-a găsit azil fostul Sturmbannführer SS. Otto Skorzeny, care a hotărît să joace într-un film ce va înfăţişa trecutul său de notoriu criminal de război. Nici nu e de mirare într-un regim în care dictatorul Franco nu numai că a făcut „pepinieră" din hitlerişti, dar le şi creează condiţii pentru ca ei să-şi popularizeze isprăvile criminale.

REDACŢIA: BUCUREŞTI PIAŢA SCÎNTEII — Căsuţa Poştală: 3507 oş. 33, Tel. 17.60.10, int. 1744

ABONAMENTE: la toate oficiile poştale din ţară şi la factorii poştali şi difuzorii voluntari din întreprinderi şi instituţii.

PREŢUL ABONAMENTELOR: 3 luni: 26 lei; 6 luni: 52 lei; un an: 104 lei

Prezentarea grafică: Ion VULPESCU — Tipărită la Combinatul Poligrafic Casa Scînteii „I. V. Stalin".

UMOR

PE TEME COSMICE

– Kolea! Să nu zbori mai departe de Marte! În două ore e gata masa!...

Desene din presa sovietică, germană, italiană și franceză.

Fără cuvinte.

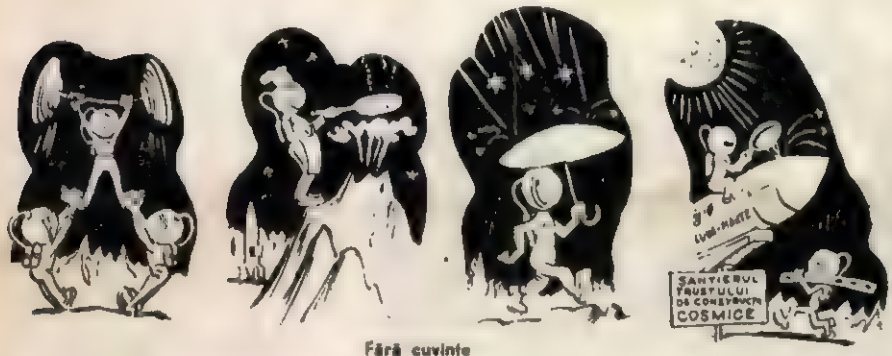

Fără cuvinte

Cum și-a pierdut un sfînt aureola.

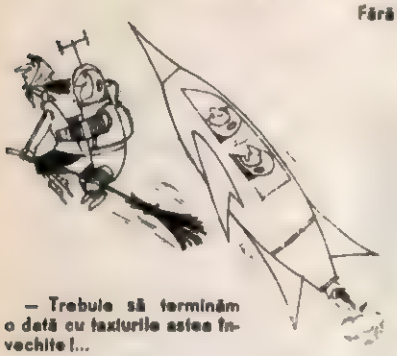

– Trebuie să terminăm o dată cu taxiurile astea învechite!...

Galilei către Kepler și Copernic:
– Jos pălăria, domnilor!

După călătoria în Venus:
– Tăticule, ți-o prezint pe soția mea HLL KKKRUK...

– Mă duc pe jos... Mă simt mai în siguranță...

CĂLĂTORIE DE NUNTĂ PE LUNĂ

– Ce ușoară ești cînd dansezi, draga mea...

O [illegible] transformare sau imagine din viitor.

– E cel mai bun telescop. Înainte era tun...

PREȚUL 2 LEI

Proletari din toate țările, uniți-vă!
FLACĂRA
REVISTĂ SOCIAL-POLITICĂ ȘI LITERAR-ARTISTICĂ
Nr. 44 (232)
Anul VIII
31 octombrie 1959
Și în sat: decorul nou al construcțiilor (G.A.C. Sintana-Arad)
Fotografie de E. IAROVICI

VIZITA ÎN R. P. ROMÎNĂ A TOVARĂȘULUI N. S. HRUȘCIOV

La invitația Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Romîn, Guvernului și a Prezidiului Marii Adunări Naționale, primul secretar al C. C. al P. C. U. S., președintele Consiliului de Miniștri al U. R. S. S., tovarășul Nikita Sergheevici Hrușciov, a făcut între 19 și 25 octombrie a. c. o vizită oficială în Republica Populară Romînă și a petrecut în țară cîteva zile de odihnă.

În timpul șederii sale în Republica Populară Romînă, tovarășul N. S. Hrușciov a avut întrevederi și convorbiri cu conducătorii partidului și ai guvernului, care s-au desfășurat într-un cadru deosebit de cordial și tovărășesc.

În fotografiile noastre, aspecte de la masa dată în cinstea înaltului oaspete și de pe aeroport, la plecarea din București a tovarășului N. S. Hrușciov

PROBLEMA Nr. 1

Fotoreportaj de Eugen IAROVICI

Cascade nesfîrşite de ris au însoţit de-a lungul anilor scenele de satiră socială la adresa dezvoltării haotice a maşinismului în statele capitaliste, ale celebrului film „Timpuri noi" al lui Charlie Chaplin.

Sesizînd just contradicţia dintre exploatatori — în goană desperată după profituri — şi clasa muncitoare din ce în ce mai crunt exploatată, Chaplin prezenta scene de un comic amar. Patronul recurge la tot felul de mijloace pentru a stoarce cît mai mult din maşini şi din muncitori, încercînd să-i transforme — conform procedeelor taloriste — într-un fel de anexă a maşinii. Eroul principal al filmului, un muncitor, trebuia să execute numai o anumită operaţie simplă (învîrtirea unui bulon) într-un ritm din ce în ce mai drăcesc, pînă cînd această operaţie îl înnebunea...

Imi aduc aminte de acest film tocmai prin contrastul cu realităţile noastre. În uzine şi fabrici, pe şantiere, peste tot, se instalează maşini noi de mare randament; sîntem martorii introducerii unor tehnologii şi procedee moderne, înaintate, a unei organizări superioare a producţiei şi ştim că această continuă perfecţionare a producţiei nu are limite. Iar muncitorii şi tehnicienii noştri îmblînzesc noile maşini — uriaşe, nervoase, zgomotoase — stăpînindu-le, făcîndu-le să se plece voinţei lor. Dar nu numai atît. Oricît ar fi de complicată namila de oţel, poţi fi sigur că după cîtăva vreme i se vor dibui toate secretele şi vor începe să apară la cabinetul tehnic tot felul de propuneri de îmbunătăţiri, raţionalizări sau inovaţii, care s-o facă să lucreze mai repede, mai bine, mai economicos. Nu, la noi muncitorii nu devin nişte simple anexe ale unor maşinării misterioase, ameninţătoare, ci devin stăpînitorii lor, ai uneltelor cu care îşi făuresc o viaţă nouă, fericită. Desigur că cel mai mare pas înainte în industrie se face prin introducerea celor mai perfecţionate maşini, prin ridicarea nivelului tehnic etc. Dar ceea ce se face în plus în fiecare întreprindere, în fiecare atelier, în fiecare echipă, de către fiecare om în parte — acel procentaj în plus de fontă, de oţel, de ţesături, de bunuri de consum — are o valoare deosebită, caldă, omenească, în care e cuprinsă recunoştinţa unei mari mase de oameni ai muncii pentru viaţa mai bogată pe care o au. Este chezăşia că ceea ce a spus Lenin: „Capitalismul poate fi şi va fi învins definitiv prin aceea că socialismul creează o productivitate nouă a muncii, o productivitate cu mult mai înaltă" se adevereşte pe deplin. În Raportul prezentat de tov. Gh. Gheorghiu-Dej la plenara lărgită a C.C. al P.M.R. din 13-14 iulie 1959, se subliniază: „Trebuie să menţionăm ca deosebit faptul că, în ultimii ani, trei sferturi din creşterea producţiei industriale a fost obţinută pe seama ridicării productivităţii muncii".

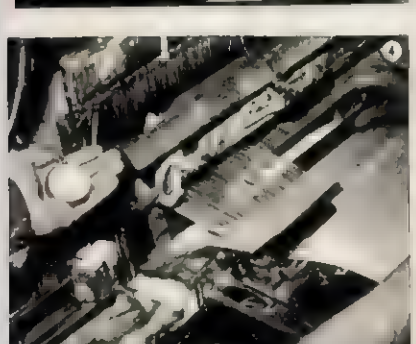

Fotografiile noastre prezintă cîteva aspecte ale luptei pentru mărirea productivităţii muncii, cu cele mai diferite mijloace. Sînt alese numai exemple simple, cazuri care n-au necesitat investiţii mari. Poate că efectul fiecăreia din ele se reflectă printr-o cifră microscopică, în cifra totală pe ţară. Fiecare în parte, însă, reprezintă o treaptă solidă pe scara ce ne duce spre victorie.

Fotografia 1. Într-o orînduire socialistă, munca nu mai este doar o operaţie mecanică. Prin consfătuiri de producţie, explicarea amănunţită a noilor procedee tehnologice, cursuri de ridicare a calificării, fiecare muncitor devine capabil să gîndească în mod creator asupra muncii sale. El este strîns cointeresat în munca sa, pentru că ştie că după cum va munci azi, aşa va trăi mîine. De aceea, el caută mereu să-şi îmbunătăţească felul de a munci. La „Klement Gottwald", strunjirea colectorilor pentru demaroarele de la camionul „Steagul Roşu" se făcea piesă cu piesă. Strungarii Surcă Dumitru (în fotografie), distins cu insigna de fruntaş în producţie a Ministerului Industriei Grele cu ocazia celei de-a XV-a aniversări a eliberării ţării noastre, şi Marin Dumitru au creat un dispozitiv prin care se strunjesc simultan cinci colectori, mărind cu mult productivitatea muncii. Un exemplu de dispozitiv simplu, rezultat al gîndirii creatoare.

Fotografia 2. Prin ridicarea calificării muncitorilor, se poate trece la mărirea vitezei de turaţie a maşinilor. Exemplele strungarilor fruntaşi ne sînt cunoscute. Iată acum un exemplu şi dintr-o altă ramură: La F. C. Gh. Gheorghiu-Dej, în decursul anilor, s-a mărit mereu viteza de turaţie a maşinilor de cusut. De la 1.800 de ture, s-a ajuns la 3.000. Acum începe să se treacă la maşini cu 5.000 de ture, ceea ce măreşte productivitatea cu 277% la operaţia de cusut.

Fotografia 5. Acest dispozitiv simplu pentru împerecherea capacelor de la fişa bipolară (ştecher), realizat de tovarăşii Ion Trăşculeasa şi Gheorghe Vedel de la „Electroaparataj" are drept rezultat faptul că acelaşi număr de muncitori de la banda rulantă pot monta 1.600 fişe pe schimb, în loc de 1.100 cîte se montau pînă acum.

Fotografia 4. Un cronometru şi o mină care schimbă suveica la un război de ţesut. Schimbarea suveicii e oare o operaţie atît de importantă încît trebuie să fie cronometrată? Să facem o socoteală: pe zi se fac 30 schimbări de suveică la un război. O muncitoare lucrează însă la trei-patru războaie; iată aşadar că ea face 120 schimbări pe zi. Normativul nou prevede 8 secunde pentru schimbare (pînă în decembrie 1958 erau prevăzute 12 secunde!). Unele muncitoare reuşesc să facă schimbarea în 2 secunde şi jumătate, ceea ce dă o economie de timp de 11 minute pe zi numai la o singură operaţie. În aceste 11 minute, ea mai poate produce încă un metru de ţesătură! De aceea, la ţesătoria „Donca Simo", ca şi în multe alte ţesătorii, se cronometrează fiecare operaţie şi, prin schimburi de experienţă, şcoli de calificare şi alte măsuri, se generalizează realizările muncitoarelor fruntaşe

Fotografia 6. Un ştrub nu-i mare lucru. Cînd însă ai nevoie de sute de mii de şuruburi, atunci el capătă parcă altă însemnătate. La „Electroaparataj" şuruburile M.4 cu cap electrotehnic se strunjeau din alamă şi se executau cinci bucăţi pe minut. Acum, graţie inovaţiei tovarăşilor Angheluţă Simion şi Oprea Alexandru, ele se execută la maşina de presat nituri la rece, obţinîndu-se 100 pe minut; deci productivitatea se măreşte de 20 de ori. În afară de aceasta, ele se pot executa acum din oţel, în loc de alamă, care e mult mai scumpă.

Fotografia 6. Este interesant de urmărit cum, la un produs absolut nou, prin calificare sporită, însuşirea mai temeinică a metodei de lucru, aplicarea experienţei muncitorilor fruntaşi, întreceri socialiste bine organizate, se ajunge repede la o mărire substanţială a productivităţii muncii. Exemplul îl luăm de la secţia de mănuşi nylon a întreprinderii „Tricotajul Roşu", înfiinţată în luna februarie a acestui an. La operaţia principală, cea de încheiat, după primele două luni de experimentare, fiecare muncitor producea în medie 16 perechi mănuşi pe zi. Azi, muncitoare fruntaşe ca Florica Ciuberea, Marina Ceauşu, Ana Andrei, Elena Goleanu şi multe altele au ajuns la peste 40 perechi pe zi, produse de calitate superioară.

Mihu DRAGOMIR

CEALALTĂ PARTE

Tin luna cum mi-aş ţine-n mînă scutul
şi sprijinit de ea, prin hăuri moarte,
privesc şi trec în filele de carte
mereu mai cunoscut, necunoscutul.

Şi aducînd aproape ce-i departe,
bătrîna lună-i azi ca nou-născutul.
Şi, înoătat să-ntorc sub pluguri lutul,
o-ntorc, supusă, pe cealaltă parte.

Blazonul meu l-am încrustat pe-o faţă.
Şi nume celeilalte-am dat, şi viaţă,
din nesfîrşitul unei noi poetici:

din mări de vis — din noi un vis purcede
din lanţul lung al „Munţilor sovietici".
din neoăzutul ce-n sfîrşit se vede!

27 oct. 1959

LUNA FĂRĂ SECRETE

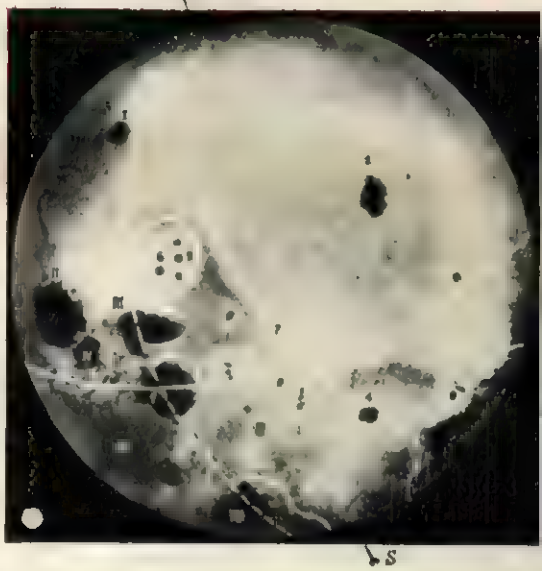

Pentru prima oară în istoria omenirii s-au obţinut fotografii ale feţei invizibile a Lunii. Realizarea lor a fost posibilă datorită faptului că staţia interplanetară automată sovietică care le-a transmis dispune de aparataj fotografic complex de televiziune, cu dispozitive speciale pentru prelucrarea automată a peliculei fotografice şi, în acelaşi timp, cu un sistem radiotehnic special, cu ajutorul căruia staţia a putut transmite pe Pămînt semnalele reprezentînd fotografiile Lunii.

① *Fotografia aceasta înfăţişează situaţia punctelor din partea invizibilă a Lunii aşa cum a fost indicată după prelucrarea fotografiilor recepţionate de pe staţia automată interplanetară: 1) Marea Moscovei, în formă de crater cu un diametru de aproximativ 300 km. 2) Golful Astronauţilor în Marea Moscovei. 3) Continuarea Mării Sudului în partea invizibilă a Lunii. 4) Craterul proeminenţei centrale „Tiolkovski". 5) Craterul cu proeminenţa centrală denumit „Lomonosov". 6) Craterul „Joliot-Curie". 7) Lanţul „Munţilor sovietici". 8) Marea „Visului". (Acestea sînt primele denumiri ale detaliilor de pe suprafaţa invizibilă a Lunii). Linia groasă care străbate diagrama indică ecuatorul Lunii; linia punctată constituie linia de delimitare dintre partea vizibilă şi invizibilă a Lunii de pe Pămînt, obiectivele marcate cu cifre romane fiind situate în partea vizibilă*

② *Fotografierea s-a efectuat în momentul cînd staţia se afla pe orbita ei între Lună şi Soare, care lumina aproximativ 70% din suprafaţa invizibilă a Lunii Săgeţile din fotografie indică direcţia razelor solare.*

③ *Staţia interplanetară automată sovietică.*

Telefoto AGERPRES

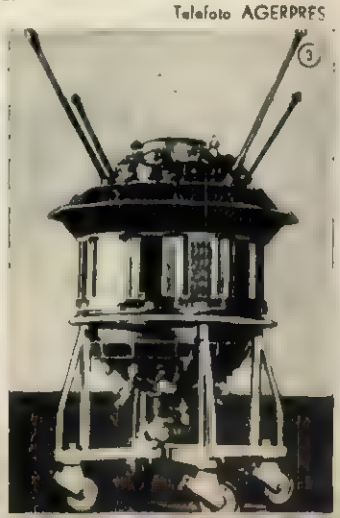

„În țara noastră se desfășoară o vastă construcție de locuințe. Să dau următorul exemplu. Numai în ultimii opt ani la Moscova s-au construit mai multe locuințe decît în decursul întregii istorii de 800 de ani a orașului pînă la revoluție.

Anul viitor locuitorii Moscovei vor primi locuințe cu o suprafață totală care depășește un sfert din întregul fond de locuințe dinainte de revoluție al capitalei noastre. În următorii șapte ani vom construi aproximativ 15 milioane de locuințe la orașe și 7 milioane de case la sate. Aceasta echivalează aproximativ cu 50 de noi orașe ca San Francisco. Nu este lipsit de importanță să se știe că la noi chiria este cea mai scăzută din lume, reprezentînd doar 4-5 la sută din bugetul unei familii. Noi ne îngrijim să fie mai multe locuințe bine amenajate, ca oamenii sovietici să primească mai multe și mai bune mărfuri de consum. Și cuvîntul la noi este una cu fapta".

Din cuvîntarea rostită de N.S. Hrușciov
la posturile americane de televiziune

Poftiți la TBILISI

Am auzit că Palatul pionierilor din București este foarte frumos. Și noi, pionierii din Tbilisi, capitala Gruziei Sovietice, avem un palat minunat și aș vrea să povestesc prietenilor noștri din Romînia despre palatul nostru și despre viața pionierilor gruzini.

Dar mai întîi să mă prezint. sînt pionierul Anatoli Guguşvili, elev în clasa a VI-a a Școlii medii nr. 19 (mă vedeți în fotografia 1)

Laolaltă cu alți școlari din Tbilisi, peste 7.000 la număr, noi ne petrecem tot timpul liber în palatul care se află în plin centrul orașului, pe bulevardul Șota Rustaveli (foto 2). După cîte știu, Palatul pionierilor din București era pe vremuri unul din lăcașurile de huzur ale familiei regale; palatul nostru a fost de asemenea în trecut reședința reprezentantului țarului în Caucaz. Stăpînii de azi ai acestor palate sînt pionierii. Aici este acum un adevărat rai pentru noi. La dispoziția noastră sînt peste 50 de săli și laboratoare bogat utilate. Poate vreți să știți cîte cercuri avem. O, foarte multe! Știți, dacă ar fi să vizităm cîte 6-7 cercuri pe zi, nu ne-ar ajunge nici două luni de zile pentru a le cunoaște pe toate. Și ce interesante lucruri învățăm aici! Ca să vă convingeți, vă prezint pe cîțiva dintre prietenii mei (foto 3). Vedeți cît de variate ne sînt preocupările?!

Pe mine, după cum poate ați ghicit, mă pasionează astronautica. Sînt foarte mîndru de realizările savanților noștri în domeniul zborurilor cosmice. Ne așteaptă un viitor ca-n basme. Sîntem un grup de pionieri care visăm să devenim astronauți. Probabil că și la voi sînt dintre aceștia. Ne și vedem, încă de pe acum, cuceritori ai cosmosului. Deocamdată însă, frecventăm sîrguincioși cercul de aeromodelism. Profesorul Boris Juikov ne învață să construim planoare (foto 4). Este foarte interesant. Dar și mai interesant este să cercetăm, ca niște adevărați astronomi, aștrii, prin telescopul instalat în turnul cel mai înalt al palatului. Cît de mult am vrea ca atunci cînd vom fi mari să dezlegăm și noi taine ale cosmosului, bineînțeles pe cele nedezlegate încă pînă atunci!

Printre „astronomi" sînt și multe fete. Ele învață însă să fie și gospodine. Deseori urmăresc cu uimire și admirație cu cîtă îndemînare țes ele covoare. Mă mai abat uneori și pe la bucătărie. Aici, nu numai că le privesc cum treburile, dar mai și gust din bucate, dîndu-mă drept... inspector — numai că fetele nu întotdeauna îmi dau voie..

Mulți dintre noi sîntem și pasionați fotografi amatori. De data aceasta, ne pozează lama (foto 5) pe care am primit-o în dar, împreună cu un delicios poney, de la cunoscutul dresor sovietic Iuri Durov De altfel, în parcul palatului sînt și alte animale, iar puii de cerbi sînt răsfățații fetelor.

Ne place mult și sportul. Unul din sporturile noastre preferate este alpinismul. Deocamdată ne încercăm puterile, escaladînd milenarele ruine din împrejurimile orașului și cu ocazia aceasta facem și cercetări arheologice, ceea ce este grozav de interesant. Așteptăm cu nerăbdare ziua cînd vom putea lua cu asalt stîncile abrupte ale munților adevărați.

Să nu credeți însă că n-avem printre noi și artiști Avem — și încă destul de mulți și variați Micuța Ketino Kavteașvili este o talentată pianistă. De altfel noi, pionierii, vă putem prezenta și dansuri populare gruzine (foto 6) Adeseori organizăm reuniuni care sînt pline de voioșie. Cînd ne vin oaspeți artiști mari sau scriitori. bucuria noastră nu are margini

Aș putea să vă mai povestesc multe despre viața în palatul nostru, dar mai bine ar fi să veniți să ne vizitați. Ați vedea ce pitoresc este Tbilisi! Anul trecut s-au sărbătorit 1.500 de ani de la întemeierea lui. Dar să nu vă faceți o părere greșită! Deși orașul este

străvechi și are vechi tradiții revoluționare — de acest oraș sînt legate numele unor revoluționari de seamă ca I. V. Stalin, M. I. Kalinin, S. M. Kirov, S. K. Ordjonikidze și legendarul Kamo, ca și ale unor mari scriitori și artiști ca Griboedov, Pușkin, Lermontov, Ceaikovski, Tolstoi, Gorki, Maiakovski — Tbilisi este veșnic tînăr și nespus de frumos. Avem și o climă minunată. Doar nu degeaba „tbili" înseamnă în limba gruzină „cald". Tbilisi este într-adevăr un oraș cald și ospitalier.

De sus, de pe terasa Parcului de cultura și odihnă „I. V. Stalin" ce se întinde pe platoul muntelui Mtatminda (pînă acolo ajungi cu un funicular modern), se deschide ca în palmă, întreaga panoramă de o rară frumusețe a orașului nostru (foto 7).

Și acum, vă spun la revedere și vă reînnoim invitația: Poftiți la Tbilisi!

Mikola MARFIEVICI
poet din R.S.S. Ucraineană

ÎNTOARCEREA

Un vis o fi? Aievea-i totul oare?
Cobor din tren să-mi văd pămîntul iar.
Carpaţii urcă piscuri albe-n zare
Şi satul parcă-n faţa mea apare
Să-mi ia din mîini toiagul de hoinar.

Cărări, cărări şi drumuri colbuite!
Cît am umblat! Prin cîte n-am trecut!
Visam ca-n preajma ultimei clipite
Să văd pereţii casei văruite
Cu pragul ei şi prispa ei de lut,

Ca martor viu din vremi de mult uitate...
O văd aici, în faţa mea acum,
Foşnesc în jur livezile bogate,
Şi inima în piept năvalnic bate
Cînd sora mea mă-ntîmpină în drum.

Colhoznice zidiri simbind mă-mbie
Cu garduri noi şi glastre la ferești,
Şi-i zvon şi cînt sub bolta sinilie
Şi simţi că-i dus huzurul pe vecie
Din fostele conace boiereşti.

Combine trec prin lanuri de mătasă,
Şi stîlpii drepţi se-nalţă pe şosea,
De mult e risipită pîcla deasă,
Şi parcă rîde soarele în casă,
Şi parcă-i renăscută casa mea!

Cărări, cărări şi vînt de pribegire!
Cît am umblat! Prin cîte n-am trecut!
Mă simt acum trezit din amorţire,
Şi-aş vrea să rîd, să plîng de fericire,
Să-mbrăţişez pămîntul renăscut!

CÎNTEC

Fremăta pădurea-n şoapte,
Apa-n vale clipocea...
Noi stăteam tăcuţi în noapte,
Ea cu mine, eu cu ea.

Şi i-am zis: „Rămîi cu bine.
Nu ştiu cum şi cînd mai vin.
Gîndul meu va fi la tine,
Sufletul de tine plin!"

Ea mi-a zis: „Mai bine-i poate!..."
M-a privit şi a tăcut.
Eu mi-am pus bocceaua-n spate,
Printre dealuri m-am pierdut.

Şi-am tot mers aşa-nainte
Sub bătrîni arţari şi tei,
Şi-mi veneau mereu în minte
Ochii ei şi gura ei.

LUPENII DE ALTĂDATĂ

Ce deasă e ceaţa pe ţărm romînesc!
Cernită-i bătrîna Jilavă.
Greviştii din mine, din fabrici pornesc
Şi-n valuri se scurg ca o lavă.
Sînt umerii gîrbovi,
Sleiţi de puteri.
Blestemu-n văzduh se revarsă:
„Destul am trudit slugărind la boieri
Ni-i palma
Şi inima arsă!"
Destul am trudit, în cocioabe cu fum,
Secînd ofticoasele piepturi.
Atît: Cominternul
Mai poate acum
Să-i dea muncitorului drepturi...
Spre seară-au privit ca săpaţi în granit
Amurgul pe dealuri cum cade,
Apoi, la un semn, hotărîţi au pornit
Să-nalţe în jur baricade.
Lucrau în tăcere, cu febră-n priviri,
Păstrîndu-şi credinţa întreagă,
Ca stînca în faţa temutelor ştiri:
„Jandarmii au ordin să tragă!"
Lucesc baionete... Greviştii-s pe loc.
Cordonul mai tare se strînge.
Comanda e scurtă şi limpede: „Foc!"
Lupenii sînt vaier şi sînge!...
Se-arată departe pe deal sîngerînd
Uşor ridicîndu-se zorii.
Copiii şi-aşteaptă părinţii plîngînd
Şi mame şi-aşteaptă feciorii.
Tăcută-i Jilava...
Antenele-n zări
O ştire anunţă prin spaţii:
„Au fost la Lupeni ceva tulburări
Şi-au fost potoliţi răsculaţii!"

În romîneşte de M. DJENTEMIROV

Inaugurarea stadionului

de Vanda VASILEVSKAIA

Inaugurarea stadionului fusese stabilită pentru ziua de 22 iunie. Vechiul stadion, tăiat în colinele ce străjuiesc Niprul, împrejmuit de cercul verde al unor copaci înalţi, era foarte frumos. Apropiindu-te uneori de zăbrelele gardului, pierdut parcă în desişul tufelor ce creşteau în parc, ţi se deschidea în faţă pe neaşteptate o depresiune, asemenea unei prăpăstii. Povîrnişurile colinelor coborau în linie verticală, iar jos părea că se întinde un lac mare. Rîndurile de bănci aşezate în amfiteatru semănau cu nişte pîrîiaşe care se rostogolesc în linişte peste pragurile de piatră, spre o poieniţă verde, acoperită cu gazon.

În zilele obişnuite, copacii plantaţi pe stradă ascundeau complet stadionul. Nici nu bănuiai că el se află în fundul parcului. În schimb, cînd avea loc vreun meci, nu mai încăpea îndoială că mulţimea care freamătă, blocînd străzile şi aleile, se îndreptă spre un stadion.

Erau în majoritate bărbaţi şi tineri. Soseau cu mult înainte de începerea jocului, cuprinşi de frigurile emoţiilor pe care aveau să le încerce. Comentau cu voce tare şi se înfruntau cînd era vorba de calitatea echipelor „lor". Firește, nu atît de zgomotos şi cu atîta convingere ca după sfîrşitul meciului, cînd pasiunile aţîţate îi fac pe spectatori să discute cu vehemenţă succesele ori eşecurile unor jucători, cînd părerile asupra golurilor şi a hotărîrilor arbitrului se-ncrucişează ca nişte săbii. Era de ajuns însă să-ţi arunci privirea asupra publicului grăbindu-se spre stadion, ca să-ţi dai seama dacă e vorba de soarta cupei sau numai de un joc obişnuit, de o întîlnire a echipelor locale sau de reprezentanţii unei alte republici, de onoarea fotbalistică a capitalei sau de aceea a întregii Ucraine.

În zilele de lucru, parcul era aproape pustiu. În schimb, în zilele de competiţii, fiecare copac era luat cu asalt. De aici, ca din cea mai comodă lojă, se vedea tot ce se petrece pe stadion, deşi jucătorii păreau nişte marionete, iar mingea zburînd deasupra terenului era asemenea unei muşte cenuşii. În aceste puncte înalte de observaţie domnea totdeauna veselia. Răsunau exclamaţii dezaprobatoare la adresa hotărîrilor juste sau eronate ale arbitrului, fluierăturile de indignare acoperindu-le pe ale acestuia. Tinerii spectatori care ocupau locurile fără bilete erau cei mai entuziaşti amatori de sport. Ştiau pe de rost nu numai numele de familie, ci şi pe cel mic al fiecărui jucător. Simpatiile şi antipatiile lor nu admiteau contraziceri, iar pretenţiile lor erau dintre cele mai exagerate. Îi răsplăteau pe învingători cu strigăte entuziaste, care se înălţau pînă la cer, făcînd să vuiască văzduhul, încălzind atmosfera. Aci se afla acul balanţei care indica starea de spirit a amatorilor de sport. Uneori, strigătele stăruitoare sileau pe vedetele preferate să depună un ultim efort şi astfel să înscrie golul hotărîtor.

Stadionul nu era prea mare. Ba s-ar putea spune că era prea mic pentru o capitală, pentru mulţimea de spectatori numărînd zeci de mii de oameni şi crescînd cu fiecare băiat care, ajuns la o anumită vîrstă, devine un adept al fotbalului şi intră în rîndurile admiratorilor entuziaşti ai unei asociaţii sportive.

Şi probabil că tocmai această disproporţie dintre numărul amatorilor şi cel al locurilor din tribune determinase începerea amenajării unui nou stadion. Locuitorii oraşului se socoteau oarecum stăpînii lui şi de aceea toţi se îndreptau spre şantierul de construcţie, să contribuie la ridicarea lui. Iar ziua cînd avea să se joace primul meci pe noul stadion era aşteptată cu nerăbdare.

Dar în ziua aceea, 22 iunie, la orele 4 dimineaţa, primele bombe se abătură asupra oraşului Lvov, avioanele germane prinseră să urle deasupra Kievului şi avalanşa trupelor hitleriste se prăvăli asupra întregii frontiere de vest. Stadionul nu se mai inaugură şi meciul nu mai avu loc, aşa cum nu mai avură loc nici o mulţime de alte evenimente, cu mult mai importante, anunţate pentru aceeaşi zi sau pentru zilele următoare.

Începînd din dimineaţa de 22 iunie, zilele încetară de a mai fi zile obişnuite; în tropăitul milioanelor de paşi soldăţeşti ce răsunau pe

șosele, în bubuitul tunurilor, în vuietul avioanelor, în pîlpîirile incendiilor și în rotocoalele negre de fum, începu epopeea gigantică a Marelui Război pentru Apărarea Patriei, război cum nu s-a mai văzut pe lume. Și doar lumea veche văzuse și trecuse prin multe: migrațiunile popoarelor, năvălirile mongolilor, războaie de sute de ani!...

Dar toate au un sfîrșit. Așa încît, într-o bună zi, luă sfîrșit și războiul. Orașul începu să renvie, să renască din ruine. Rănile se cicatrizau, în ascunzișurile inimii durerile de amuțeau, mîinile se apucau de lucru. Se formau noi echipe de fotbal, stadioanele prinseră iar viață, mulțimile începură să se îndrepte spre stadionul vechi, se ridică o nouă generație de amatori pasionați, completînd an de an rîndurile celor vechi.

Veni și rîndul noului stadion, care nu apucase să fie inaugurat în ziua de 22 iunie a anului 1941.

Era un stadion care aducea cu o uriașă cupă ovală. De-o parte erau intrările, precedate de o șosea dreaptă, venind direct dinspre piață; de partea cealaltă, fundalul stadionului era alcătuit din colinele acoperite cu arbori, povîrnișurile repezi așternute cu iarbă. Terenul de fotbal se întindea ca o luncă cu iarbă verde, ce nu apucase încă să se ofilească din pricina soarelui și nici să se acopere de praf sau să se rărească sub pașii oamenilor.

Toate biletele pentru cele cîteva zeci de mii de locuri fuseseră vîndute cu mult înainte de inaugurare. Cei mai tineri amatori de fotbal, care nu apucaseră să-și procure bilete, își ochiseră cu zile înainte cîte un copac, iar cei mai îndrăzneți — chiar cîte un acoperiș al caselor învecinate. Rudele și prietenii locatarilor din apropierea stadionului ocupară cele mai bune locuri la ferestre.

În ziua hotărîtă, mulțimile se scurgeau ca un fluviu spre stadion, cînd, deodată, la una din intrări se produse un incident între controlor și un spectator. Nu era vorba de cineva care ar fi voit să se strecoare fără bilet. Nu. Omul prezentase biletul purtînd numărul locului, ștampila, în fine, un bilet ce părea în regulă. Și totuși, biletul avea ceva care-l deosebea de celelalte. Avea data de 22 iunie 1941.

Miliția interveni în discuție: prea se blocase intrarea. Mulțimea se înghesuia, toți fiind grăbiți să-și ocupe locurile. Cea mai mică întîrziere stîrnea protestele spectatorilor grăbiți, care nu înțelegeau ce anume se petrecea la controlul biletelor.

Spectatorul încăpățînat fu chemat de-o parte și miliția cercetă îndelung ciudatul bilet. Ușor îngălbenit, era un bilet autentic, nefalsificat. Posesorul său avea dreptul să vină la stadion în ziua inaugurării și să-și ocupe locul.

Curînd se constată că acesta nu era unicul caz. Lîngă intrare, în incinta stadionului, se adunaseră vreo 15 oameni care duceau tratative cu ofițerul de miliție, fiindcă locurile ale căror numere figurau pe bilete erau ocupate de alții.

Posesorii biletelor vechi continuau să insiste. Ce, n-au dat ei bani ca să asiste la inaugurarea noului stadion? Ba da. S-a deschis stadionul la data fixată? Nu. Abia acum se deschide. Deci un cetățean sovietic care și-a cumpărat bilet cu banii cîștigați prin muncă cinstită are dreptul de a participa, cu acest bilet, la deschiderea stadionului, indiferent cît a trecut de cînd l-a cumpărat!...

Mulțimea de oameni eleganți, în ținută festivă, continua să se scurgă spre stadion. Înaintînd încet, îndată ce scăpau de controlori o luau la fugă spre locurile indicate pe bilete. Micul grup însă continua să stea deoparte, respingînd argumentele milițianului, argumente care de altfel păreau destul de puțin convingătoare.

Milițianul era destul de descumpănit, neștiind cum să aplaneze această chestiune atît de complicată. Să așeze doi oameni pe același loc era interzis, iar toate biletele fuseseră vîndute. Se simțea prost că nu-i putea lăsa să intre pe oamenii ce veniseră să asiste la festivitatea care cu atîția ani în urmă nu avusese loc fiindcă începuse războiul!

Schimbul de cuvinte de la intrare se întețea, transformîndu-se în vociferări și făcîndu-se pînă la urmă auzit chiar și în loja oficială. Acest lucru îl punea pe milițian într-o situație și mai delicată. Acuși-acuși va începe meciul și din zeci de mii de locuri, inclusiv loja oficială, se va vedea că ceva nu e în regulă: niște oameni la marginea stadionului tulbură ordinea.

Într-adevăr, vociferările s-au auzit pînă la urmă și în loja oficială. Aci însă, problema asupra căreia nu putuseră să cadă de acord controlorii și miliția fu rezolvată pe dată. Zecile de mii de spectatori din tribune, miile de oameni care ocupaseră povîrnișurile colinelor ce străjuiau stadionul, puștii care, asemenea unui stol de vrăbii, se aciuaseră prin pomi, cei ce se înghesuiseră la ferestre sau stăteau cocoțați pe acoperișurile caselor văzură un mic grup de oameni, însoțiți de un ofițer de miliție și de un civil, trecînd de-a lungul intervalului dintre băncile pline pînă la refuz, apoi apărînd și luînd loc în loja oficială.

Se vedea cît de colo că nu sînt străini și nici oaspeți de onoare, ci spectatori ca toți ceilalți, amatori de fotbal obișnuiți, care n-au stat în viața lor în tribuna oficială.

...Peste oraș căzuseră bombe. Podurile de peste Nipru se prăbușiseră cu zgomot în apă. Deasupra clădirilor prefăcute în scrum se întindea un fum negru. Peste țară se abătuse războiul. Orașul gemuse sub călcîiul cotropitorilor.

Micul bilet nu era nici vreun drapel pentru care să-ți jertfești viața, aducînd glorie patriei, nici un carnet de partid, pe care glonțele îl străpunge o dată cu inima. Nu era decît un petic de hîrtie împestrițat cu semne de tipar și purtînd o ștampilă indescifrabilă.

Ce reprezenta el pentru fiecare dintre acești oameni, care-l păstraseră în toți anii războiului și veniseră cu el, aici, astăzi, cînd orașul se ridica din nou din ruine, cînd copiii alergau pe străzi, umplînd văzduhul cu rîsetele lor zglobii, iar frunzișul verde acoperea pomii nou sădiți? O relicvă? Nu! Un simbol? Da! De aceea ei nu-l aruncaseră nici atunci cînd totul părea mistuit de rugul războiului și cînd se părea că nimic nu va rezista flăcărilor lui.

Acești oameni au crezut. Au crezut în ziua care va veni cînd în orașul sugrumat vremelnic de cizma fascistă și sfîrtecat de bombe, se va deschide un nou stadion, un stadion sovietic, construit de muncitori sovietici, pentru spectatori sovietici. În ciuda tuturor evenimentelor, ei își păstraseră biletele.

Acum ședeau în tribuna oficială, puțin stînjeniți de această vecinătate neobișnuită. Nu trecu însă mult și se acomodară cu situația. Iar cînd începu meciul, uitară de toate; nu mai erau decît amatori pasionați de fotbal, care sar în sus de emoție, care, fără să-și dea seama, dau cîte o palmă peste umărul sau genunchiul unui vecin necunoscut, scrîșnesc cînd un jucător din echipa „lor" ratează un gol și vociferează indignați cînd arbitrul acordă pe nedrept o lovitură liberă.

Pentru ei nu mai există acum decît terenul cu jucătorii care aleargă pe gazon. Ochii lor urmăresc mingea plină de acea forță magnetică irezistibilă, care subjugă pe orice amator pasionat de fotbal, o minge ce se apropie de poartă...

Ilustrații de N. POPESCU

Poftă bună la ... concert

1

2

3

4

5

6

7

Ce preferați: un meniu compus din zakuska (cuprinzînd diverse antreuri), akroșka sau un borș rusesc, friptură cu kașa, plăcinte cu mere, cafea, vin etc. sau preferați un potpuriu de melodii de jaz, de la „Cîntecul șoferului" și „Caravana" pînă la „Kristinko" sau „Nopți cu lună-n București"? „Păi — veți răspunde dv. — le preferăm... pe amîndouă..." Sîntem de acord cu acest răspuns; de altfel, de acord sînt și membrii colectivului de amatori „Jazul bucătarilor și al vînzătorilor" — funcționînd pe lîngă Clubul lucrătorilor din întreprinderile de alimentație publică „Gorki" din Moscova — care împletesc în activitatea lor măiestria cîtuși de puțin antagonică a celor mai reușite mîncăruri și a celor mai frumoase melodii.

De un sfert de veac, această orchestră își aduce particica ei de contribuție la farmecul și veselia vieții moscovite.

Repertoriul orchestrei — pe al cărei frontispiciu stă scris: „Poftă bună la concert" — este variat, ca și meniul unui minunat restaurant; găsești în el tot ce-ți poftește inima: cîntece, piese instrumentale, melodii de estradă, muzică de dans a compozitorilor sovietici și străini etc.

Și acum, să vă prezentăm un concert al acestei vesele orchestre.

① *Concertul începe cu un marș. „Mașinile de gătit" sînt ale suflătorilor, iar „cîntarele" sînt ale instrumentelor de coarde...*

② *Mihail Dodonov, eminent specialist în tobă (e vorba de muzică!).*

③-④ *Tînărul violonist Aleksandr Matislavski, oferind ascultătorilor melodii și romanțe și (joia) prezentînd cumpărătorilor țesături și confecții în raionul său dintr-un magazin universal.*

⑤ *Serviți, vă rog..., un cîntec interpretat de solista jazului, frumoasa Tamara Evgrafova.*

⑥ *...Și bucătăria este o artă. Ca să creezi un asemenea platou cu minunate delicatese, trebuie să fii artist. Bucătarul restaurantului „Praga", Alehsei Korol, și practicanta Liudmila Kardaș, elevă la școala tehnică de alimentație publică, membri ai „Jazului bucătarilor și vînzătorilor", sînt deci de două ori artiști.*

⑦ *Un compozitor a închinat o melodie bonetei bucătarului. Ivan Kazakov o interpretează pentru milioanele de telespectatori.*

SCRIITORI ȘI CĂRȚI

DRUMUL INTELECTUALITĂȚII REVOLUȚIONARE*)

Orice nouă întîlnire cu opera lui Leonid Leonov este întotdeauna prilej de desfătare estetică. Apariția în traducere românească a romanului „Skutarevski" îngăduie asemenea bucurie iubitorilor de literatură sovietică din țara noastră, oferindu-le totodată posibilitatea să-și completeze imaginea de ansamblu formată asupra operei și personalității literare ale lui Leonov. Căci „Skutarevski" reprezintă, de fapt, ultima dintre frescele epice de mare amploare din creația lui Leonov, care pînă acum rămăsese necunoscută cititorului român.

Romanul acesta, scris între 1930-1932, formează un fel de punte de legătură între „Bursucii" și „Soții" pe de o parte, și „Drumul spre ocean", pe de alta.

Dacă ar fi să-l definim tematic, am spune că „Skutarevski" este romanul intelectualității ruse și al drumului ei spre revoluție. O reeditare a „Calvarului" lui Aleksei Tolstoi?—se vor întreba cititorii. Sau poate a „Vieții lui Klim Samghin"? (Dată fiind prezența puternică a tradiției gorkiene în creația lui Leonov.) Desigur că înrudiri tematice se pot găsi și la Fedin, Fadeev, Ehrenburg și la mulți alți scriitori sovietici dinainte și de după 1930. Dar e limpede că nu despre aceasta este vorba. Personalitatea viguroasă și originală a lui Leonov nu admite reeditări și nici reluări șablon pe o temă dată. Problema intelectualității vechi, a locului ei în revoluție, a atitudinii ei față de revoluție, l-a preocupat pe Leonov din primele sale scrieri. Această problemă o găsim destul de puternic prezentă și în romanul „Soții". În „Skutarevski" ea ocupă însă locul central, devine o problemă dominantă. Autorul însuși a subliniat — și nu o dată — că în romanul „Skutarevski" el a urmărit analiza proceselor complexe — psihologice și filozofice — pe care le înregistrează intelectualul rus în lămurirea atitudinii sale față de Revoluția din Octombrie. În „Calvarul" lui Aleksei Tolstoi vedem drumul intelectualității ruse spre popor și revoluție în chiar anii desfășurării ei. Intelectualul se transformă, se călește și-și dă adeziunea la lumea nouă, în chiar focul luptelor revoluționare. Leonid Leonov a ales un alt moment al procesului de transformare a vechii intelectualități. Într-un fel mai complex, mai greu

și mai puțin spectaculos. El însuși a denumit această etapă din procesul de apropiere a vechii intelectualități ruse de ideile revoluției „faza a doua" și a caracterizat-o ca fiind „o perioadă de pătrundere a semnificației pe care a avut-o cea mai măreață dintre revoluții... pe cale ideologică, prin însușirea concepției revoluționare despre lume și viață și trecerea definitivă pe pozițiile clasei muncitoare".

Eroul principal al cărții, fizicianul Serghei Skutarevski, este un om cinstit, care de la început s-a alăturat Puterii Sovietice și a lucrat pentru noul stat. Dar în concepția despre lume și viață a acestui savant mai sînt multe rămășițe ale trecutului. Apolitismul, izolarea de viața obștească, credința într-o „știință pură", în afara intereselor și a conflictelor de clasă și sociale, îl fac pe Skutarevski să nu înțeleagă întru totul realitățile istorice ale vremii sale și imperativele ei. Numai demascarea atacurilor mișelești ale dușmanilor Puterii Sovietice, îndreptate împotriva poporului și a operei de făurire a unei lumi noi, îi va lămuri pe savantul Skutarevski asupra conflictelor sociale reale și-i va arăta primejdia unor utopii ca cea a apolitismului, a „științei pure", a păcii între clase. Tocmai în această cucerire și însușire a ideologiei noi, a concepției clasei muncitoare, rezidă specificul drumului spre revoluție pentru omul de știință Skutarevski.

Conflictul dintre Skutarevski și lumea veche izbucnește cu atît mai vehement, cu cît el angrenează persoane apropiate, din cercul cel mai intim al eroului (pe fiul lui, Arseni, și pe cumnatul și colegul de meserie, Petrighin). Acest conflict duce la o reevaluare totală și profundă de poziții — pe plan ideologic, politic și sentimental-familiar. Ajutat de adevărații lui prieteni, tinerii intelectuali și oameni de știință Jenia și Cerimov, ridicați din rîndurile poporului și formați de noua societate sovietică, Skutarevski reușește să-și definească locul în lumea nouă.

Amploarea epică a romanului „Skutarevski", adînca viziune artistică asupra oamenilor și a condițiilor sociale ce-o conține ne vorbesc încă o dată despre marea artă a prozatorului sovietic Leonid Leonov.

*) L. Leonov: „Skutarevski", E.S.P.L.A.-Cartea Rusă — 1959.

PE LINIA UNEI BOGATE TRADIȚII*)

Romanul „Cu prețul sîngelui" al scriitorului ucrainean Mihail Stelmah va aduce cititorilor noștri referirea la o altă operă a aceluiași autor — „Marea familie" — apărută acum cîțiva ani în traducere românească. Asociația nu este determinată numai de numele autorului și nici de succesul pe care l-a repurtat „Marea familie" (și pe care promite să-l reeditese, sau poate chiar să-l întrecă, romanul „Cu prețul sîngelui"); ea este stimulată mai curînd de o anumită legătură

intimă ce există între cele două scrieri, pe care, de fapt, le putem socoti ca părți ale unuia și aceluiași roman-epopee, despre care deocamdată nu putem spune dacă va rămîne la etapa de dilogie sau va deveni trilogie sau chiar tetralogie.

Filiația între cele două romane, „Marea familie" și „Cu prețul sîngelui", o stabilesc cadrul, locul acțiunii și eroii.

Același sat de pe Bug, aceiași oameni. Unele personaje sînt comune ambelor romane, între altele există legături de rudenie, dar mai ales legătura de la o generație la alta. Părinții transmit crezul, idealurile lor de luptă, copiilor și nepoților. Și cel ce apără colhozurile sovietice de invazia fascistă împlinește porunc ile celor ce au deschis drumul acestor colhozuri. De fapt, romanul „Cu prețul sîngelui" întregește „Marea familie", am zice retroactiv. El ar constitui partea inițială a romanului-epopee, situîndu-se pe plan istoric într-o epocă anterioară și descrifnd evenimente ce constituie preistoria faptelor petrecute în „Marea familie".

Romanul „Cu prețul sîngelui" ne aduce în atmosfera Ucrainei din timpul războiului civil. Sîntem în toamna lui 1920. Loviturile împotriva gărzilor albe și a interven ioniștilor nu s-au terminat încă cu totul, bandele lui Petliura mai terorizează încă satele, dar o limpede că asistăm la ultimele zvîrcoliri ale forțelor întunericului. E limpede că balanța victoriei înclină de partea Puterii Sovietice și că lumea veche, chiar dacă se mai cramponează de viață, este totuși definitiv condamnată. Atmosfera istorică sugrăvită și tema dezbătută în romanul lui Stelmah se mai pot întîlni și în alte romane ale literaturii sovietice mai recente sau mai vechi. Imagini clasice ale războiului civil ne-au dat Mihail Șolohov în „Pe Donul liniștit" sau Nikolai Ostrovski în „Așa s-a călit oțelul", iar de vrem să citățm o operă mai recentă, n-avem decît să ne gîndim la romanul „Perekop" de Oleg Gonciar.

În această confruntare cu opere binecunoscute ale literaturii sovietice, romanul lui Mihail Stelmah își păstrează independența și personalitatea artistică.

Romanul „Cu prețul sîngelui" nu îmbrățișează orizonturi teritoriale vaste și nici nu-și desfășoară ampiu acțiunea în timp. Din acest punct de vedere, el este antipodul „Donului liniștit". Autorul și-a rezumat cîmpul de observație la viața unui sat ucrainean și a restrîns acțiunea — în durată —la un număr limitat de zile. Într-un tablou amănunțit de prim-plan, el a sintetizat procesele și conflictele esențiale ale epocii, a sugrăvit figuri tipice, pregnante, realizînd o imagine convingătoare, istoricește veridică și caracteristică. El a arătat apriga luptă de clasă ce s-a desfășurat pentru pămînt între țăranii săraci și chiaburi și a analizat starea de spirit a țăranilor săraci și mijlocași. A înfățișat țărani hotărîți, ca Vasili Pidoprigora, președintele comitetului sătesc al țăranimii sărace, sau Timofei Goritvit, luptători activi pentru viața nouă, ca Svirid Miroșnicenko, dar și pe cei șovăielnici, ca Miron Pidoprigora sau Marfika Bondar. A arătat vitejia și umanismul comuniștilor și a demascat toată cruzimea chiaburilor. A sugrăvit destine complicate, ca cel al lui Danili Pidoprigora, destine de oameni care au păcătuit față de popor și caută să-și răscumpere greșeala, crezînd parcă o replică lui Grigori Melehov.

Încadrîndu-se în tradiția bogată și rodnică a romanului sovietic despre revoluție, despre războiul civil, cartea lui Mihail Stelmah „Cu prețul sîngelui" poartă în același timp o amprentă originală, care subliniază și mai mult valoarea ei artistică și de conținut.

Tatiana NICOLESCU

*) M. Stelmah: „Cu prețul sîngelui", E.S.P.L.A.-Cartea Rusă — 1959.

O PICĂTURĂ DE CERNEALĂ

Scrisoare de la Moscova

de Petru VINTILĂ

Poștașul îmi aduce îndeobște numai scrisori de la Caransebeș, în care mama îmi spune să nu ies din casă fără fular și să port ciorapi de lînă pe care mi i-a împletit. Scrisori mai depărtate primesc rar de tot și atunci află toată strada, fiindcă poștașul strigă de la poartă cu vocea unui tenor napolitan:

— Dom' Vintilăă, aveți o scrisoare de la Moscova!

Așa mi s-a întîmplat cu două sau trei săptămîni în urmă. Mi-a venit o scrisoare de la Moscova. O scrisoare în care era și o fotografie de-a mea, încon jurat de patru fete, pe care nu mi le-am mai amintit decît vag de tot, de la Festival, unde mi se pare că fuceserăm împreună o periniță în vasta piață Manejnaia.

Scrisă în englezește, am înțeles scrisoarea mai mult din similitudini și din consultarea școlărească a unei broșuri cu dialoguri uzuale, rămasă în biblioteca mea de la Festivalul din București. Am înțeles cuvintele „promised", „letter", „book" și „autograph". Mi se impuia, pe cît am priceput — ruș inal — promisiunea uitată de a trimite o carte cu „autograph".

Cum la „Narodnaia Ruminia" îmi apăruse mai de mulțișor, în formatul unui caiet de buzunar, nuvela „Dezertorul" tălmăcită în limba rusă, m-am conformat fără zăbavă. În aceeași zi am expediat la Moscova cărticica făgăduită cu „autograph".

Scrisoarea aceasta a avut darul să-mi reamintească imaginea de vigoare și veselie, de sănătate și seriozitate a tineretului sovietic, așa cum l-am cunoscut într-o călătorie de basm, într-un uriaș triunghi turistic: Kiev-Leningrad-Moscova. Țin minte că m-a uluit atunci numărul fantastic de studenți în specialitatea științelor exacte. Întrebam: Ce studiați? La ce institut? Și mi se răspundea: la Electronică, la Metalurgie, la Matematică, la Construcții, la Electrotehnică... Mă aflam așadar într-un univers modern și tumultuos de ingineri, de o profundă intelectualitate, și tineretul studios, specialist în tranzistori și matematici, purta ușor discuții entuziaste cu șalturi de la Lobacevski la Tolstoi și Balzac ori de la Țiolkovski la Jules Verne și Wells.

Între timp au apărut sateliții artificiali ai Pămîntului și rachetele cosmice sovietice. Sînt sigur că între cei cîteva sute de tineri sovietici cu care am purtat aprinse discuții prietenești pe malul Nipruiul, la Kiev, în vasta piață a Palatului de Iarnă din Leningrad ori în parcul din fața Teatrului Mare din Moscova, vor fi fost destui studenți care lucrează în domeniul astronomiei, fizicii nucleare, astrofizicii, astrobiologiei etc., oameni despre care viitorul va vorbi, înregistrîndu-le ca realizate visele lor cele mai îndrăznețe.

Amintindu-mi despre convorbirile purtate cu ei, mă încearcă emoția că voi fi stat — scriitor — în fața unui viitor astronaut, în fața unui viitor constructor de nave cosmice, în fața unui viitor fizician atomist de faimă mondială.

În acest modest stropi de cerneală stă mîndria de a-i fi cunoscut cînd erau încă studenți, cînd umblau cu tomurile groase sub braț și cu planșetele de desen agățate pe umeri. Le transmit din acest colț de pagină și celor care mă mai țin minte, și celor ce m-au uitat, salutul și îndemnul înflăcărat: Excelsior! Toț mai sus!

LUPTA ÎMPOTRI

de Constanța BRATU

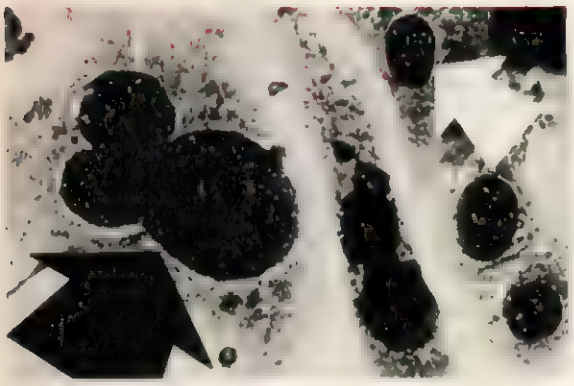

Iată cum arată o celulă canceroasă (indicată de săgeata neagră), față de o celulă normală (indicată de săgeata albă).

Natura a realizat, în fond, prin corpul omenesc, performanța unică a unui prodigios și inegalabil șantier-laborator chimic. Un șantier-laborator ambulant, în care se petrec simultan asimilări și dezasimilări, compuneri și dezintegrări, schimburi de substanțe (metabolice), demolări și zidiri. În fiecare secundă mor în corpul nostru aproximativ 125 milioane de celule, pentru ca alte 125 milioane de nou născute să le ia locul. Există, în această construcție discretă și fecundă, o armonie atît de desăvîrșită, de parcă milioane de creiere electronice ar dirija-o și ar păzi-o automat. O ordine atît de bine instituită, încît s-ar părea că nimic n-o poate dezechilibra. Și totuși, uneori, ca dintr-o neașteptată și tristă neatenție a unui dispecer electronic, într-un mic post de pe vastul șantier apare o defecțiune. Și atunci, tot echilibrul începe să se clatine. Substanțele încep să-și facă de cap în laboratoare; materialele de construcție încep să fie fabricate anapoda; și curînd, într-un anumit loc, în postul unde a survenit defecțiunea sau în altă parte, cărămizile, din riguroasa configurație în care se așezau, încep să se dispună aiurea, ca într-un fel de turn al lui Babel, ridicat mereu mai sus și vicios.

Organismul este bolnav; nefericita construcție este o tumoră canceroasă, malignă. O formațiune de celule anormale, care se înmulțesc necontenit și dezordonat, invadînd țesuturile vecine sănătoase și distrugîndu-le, intoxicînd organismul cu produsele lor de descompunere.

Uneori, observînd apariția aceasta nedureroasă dar anormală — creșcătură, umflătură, ghindură — oamenii se adresează de la început medicilor. Se face tratamentul corespunzător și, în marea majoritate, cazurile sînt salvate. Dar există în lumea asta și amînări. Iar amînările în materie de cancer sînt triste.

De ce oare, mai mult decît în oricare boală, timpul pierdut este mai scump plătit? Pentru că tumora canceroasă dispune de arme din cele mai perfide. Părțile ei constitutive nu sînt fixate prea solid între ele; desprinzîndu-se din trunchiul de origină, o pornesc, purtate de sînge și de limfă, prin întreg corpul, oprindu-se în diferite organe. Din cîteva celule, dintr-o singură asemenea celulă călătoare, se naște o nouă tumoră: metastaza. O complicație gravă, un stadiu înaintat al bolii canceroase, față de care armele medicale și-au scăzut eficiența.

Așadar, totul pornește de la aceste celule anarhice, agresoare, călătoare, născute de obicei în acele locuri, în acele țesuturi ale căror celule au suferit tulburări și modificări de diferite naturi. Dar, ca să existe o tulburare, trebuie să existe un factor determinant al ei. Natura e logică; nu dă efecte fără cauză. Nu se tulbură din senin un sistem atît de perfect organizat cum este schimbul de substanțe, metabolismul celular. Trebuie să existe un vinovat. Dar...

Cine e vinovatul?

La întrebarea aceasta nu s-a dat încă un răspuns precis. Părerile savanților lumii cu privire la cauza apariției cancerului, la etiologia lui, nu alcătuiesc încă o teorie unitară. De-a lungul timpului, de-a lungul deceniilor, pe baza diferitelor observații, s-au emis diferite ipoteze.

S-a pornit de la cancerul buzei, s-a ajuns la pipa cu care fuma bolnavul și s-a emis ipoteza iritației cronice, ca factor al apariției tumorii. S-a constatat însă că foarte mulți fumători de pipă nu făceau tumori la buze, după cum foarte multe persoane cu pietre la vezica biliară nu prezentau cancer la vezică. Ipoteza iritației a fost lăsată în suspensie, ca neputînd explica totul, și atenția s-a îndreptat în alte direcții.

Bunăoară, spre bătrînețe. Țesuturile slăbesc — s-a spus — își pierd controlul reciproc și o porțiune oarecare începe să crească dezordonat Clinica și statistica au contrazis presupunerea aceasta: cancerul se întîlnea și la oameni tineri. Ipoteza a căzut.

Boala a fost pusă la un moment dat pe seama unor ascunse celule embrionare, rămase în intimitatea organismului, încă din viața dusă în pîntecul matern. Se spunea că aceste celule, încremenite ani și ani de zile, reînvie deodată, încep să se înmulțească și să crească, dînd naștere tumorii. Ipoteza justifica, într-adevăr, un anumit tip de tumoră — teratomul — dar era departe de a explica largul complex al bolii canceroase, precum și apariția altor feluri de cancer.

S-a dat vina și pe microbi. Dar, în ciuda tuturor insistențelor, microscopul a refuzat cu încăpățînare să descopere un microb al cancerului.

În sfîrșit (nu în sensul cronologic), la un moment dat, observațiile asupra unui anumit fapt aduseră o nouă lumină. În Anglia se constatase o mare frecvență a cancerului, la coșari. Era o întîmplare? O coincidență? Nicidecum. Se stabili o legătură directă între produsele de ardere ale cărbunilor — ale huilei — depuse pe înaltele coșuri ale căminelor și apariția bolii la acești coșari care lucrau goi. Curînd, doi savanți reușiră, prin badijonarea (frecarea) îndelungată cu gudron de huilă a unei anumite porțiuni din corpul unor șoareci, să le provoace cancer. Pe arena de cercetare își făcu intrarea noțiunea *substanțelor cancerigene*. Substanțe chimice care provoacă această boală. Se născu teoria chimică. O teorie fondată, demonstrată experimental prin numeroase substanțe, dar care se dovedi nesatisfăcătoare în fața constatării că tumorile pot fi produse și de agenți fizici. De anumite feluri de raze *). Razele X, bunăoară, care, la începutul folosirii lor fără mijloace de protecție, au făcut multe victime în rîndurile medicilor radiologi. Așadar, un nou acuzat: energia radiantă, anumite feluri de raze constituind așa-numiții factori actinici

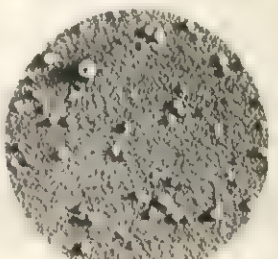

Așa arată, mărite de 30.000 de ori, cu ajutorul microscopului electronic, presupusele virusuri ale tumorii canceroase.

Dosarul e-a mărit mereu. Au apărut alte fișe, ale altor presupuși vinovați: tulburări ale echilibrului hormonal, fumul de tutun, cel produs de sobe, de cuptoare, de mașini și automobile, curentul electric alternativ, cîmpurile magnetice provocate de apele subterane, intemperiile, razele prea puternice ale soarelui...

Într-o bună zi, un savant extirpă o tumoră canceroasă de la o găină, o sfărîmă, o prefăcu într-un fel de pastă și o trecu printr-un filtru extrem de fin, prin care era cu neputință să se strecoare vreo celulă întreagă. Injectînd lichidul obținut unei găini sănătoase, aceasta făcu peste un timp o tumoră de același fel cu a primei găini.

Oare ce anume se întîmplase? Doar prin filtru nu se strecurase nici o celulă, nici un microb! Atunci? Nu era vorba oare de un virus? Experiențele se succedară pasionant în lumea întreagă. Ani și ani de-a rîndul. Rezultatele multora din ele confirmară datele de mai sus. Și iată că virusurile — subtile existențe biologice, suspectate și pînă atunci în problema cancerului — deschiseră un important capitol și-i făcură pe savanți să emită o nouă teorie — teoria virotică — îmbogățită în ultimii ani cu un număr de noi fapte, aduse de școala sovietică în frunte cu academicianul Zilber.

Fără să formeze bazele unor teorii, alte și alte observații în legătură cu factorii care produc cancerul s-au adăugat în ultimii ani ipotezelor rămase în picioare. Și totuși, pînă azi nu se poate indica cu certitudine vinovatul. Mulți dintre specialiști susțin teoria virotică; aiții acuză substanțele cancerigene și radiațiile radioactive. Cei mai mulți oncologi sovietici sînt adepții teoriei polietiologice, conform căreia tumorile apar sub influența unor factori variați — chimici, actinici, virotici, precum și din cauza tulburării echilibrului hormonal.

Viitorul apropiat va dezvălui în întregime marele mister al cauzei cancerului, confirmînd o teorie sau alta. Vom ști atunci exact de ce să ne ferim și vom lua asemenea măsuri de apărare, care vor face din cancer o boală inofensivă. Dar pînă atunci, pînă la cunoașterea cauzei, nu putem oare interveni cu nimic asupra ei? Ba da. Astăzi cancerul poate fi nu

*) Inclusiv radiațiile radioactive.

Chimioterapia cancerului datează de numai 15 ani. Cu toate acestea, oamenii de știință sovietici care au elaborat medicamente anticanceroase au și înregistrat, cu ajutorul lor, primele succese. ←

VA CANCERULUI

numai vindecat, dar și prevenit în anumite condiții.

Există un termen la a cărui introducere în medicină, un savant romîn, Victor Babeș, a contribuit din plin, cu decenii în urmă:

Precancerul

Ce anume se înțelege prin această noțiune? Ce realitate desemnează ea? Savanții au constatat că în majoritatea cazurilor, boala canceroasă apare îndeobște pe locul, pe terenul unde există o boală mai veche: un ulcer vechi și netratat al stomacului, o cicatrice vicioasă, o gastrită cronică, o ulcerație sau o crescătură a pielii care nu mai dispare, o infecție cronică genitală la femei etc. Iată stări precanceroase. Faptul că sînt denumite astfel nu înseamnă că ele se vor transforma neapărat în cancer; de altfel, de foarte multe ori nici nu se transformă. Dar ele pot constitui, în anumite condiții, cancere în devenire. Ele sînt o somație a naturii. Oare ce-i împiedică pe oameni s-o ia în seamă? Acolo unde există o temeinică organizare sanitară, pusă la dispoziția publicului larg — așa cum există și în țara noastră — piedica este numai neglijența.

Medicii se plîng de două categorii de pacienți: „abonații" și întîrziații. Primii frizează mania. Devin un soi de locatari ai policlinicilor; profesează principiul că, de îndată ce au dreptul la tratament gratuit, trebuie să-l folosească „din plin". Și cum simt că nu le mai prieste iaurtul, se prezintă doctorului. Cetățenii din cea de-a doua categorie se situează la antipod. Minimalizează boala sau duc față de ea politica struțului. Ridică din umeri și invocă lipsa de timp pentru tratament. Iar cînd se hotărăsc, în sfîrșit, să meargă la medic, e prea tîrziu.

Atitudinea corectă? Controlul medical periodic; tratarea conștiincioasă a bolilor cronice; sezisarea doctorului, în cazul apariției unui semn suspect. Cît de importante sînt prevenirea și descoperirea din timp a cancerului ne-o demonstrează rezultatele obținute în U.R.S.S., cu ajutorul metodei examinării sistematice în masă a populației. Cu aceste prilejuri se pot descoperi stări precanceroase, precum și cancere în faza de început, cînd tratamentul este simplu și boala este vindecabilă. Cele 19.000.000 de consultații date anual în cadrul acestei acțiuni au dus, în numai zece ani, la scăderea cu 50% a numărului cazurilor de cancer neglijat. Mai mult: în raioanele Mihailovski și Alekseevski din regiunea Stalingrad, bunăoară, nu s-a mai semnalat, în cursul ultimilor zece ani, nici un singur caz de cancer neglijat.

Și la noi în țară, în ultimii ani, a început să fie organizată, după exemplul sovietic, o asemenea acțiune de control preventiv în masă. Numai în doi ani, Institutul Oncologic din București a efectuat prin echipele sale complexe peste 320.000 examene medicale de specialitate, descoperindu-se astfel la timp cazuri necunoscute, care au putut fi tratate și vindecate. Evident, problema prevenirii și descoperirii timpurii a cancerului comportă un număr de examinări asupra populației, incomparabil mai mare decît acesta. Să ne gîndim însă că pînă acum zece ani țara noastră nici n-a avut un institut oncologic; că, în urmă cu 15 ani, o operație de cancer costa bani, de obicei bani foarte mulți, care o făceau în general inaccesibilă unui om al muncii; că pe vremea stăpînirii burghezo-moșierești nici nu se putea pune problema unor acțiuni, oricît de modeste, de prevenire a bolii și că organizarea unei lupte anticanceroase ar fi fost de neconceput.

Și iată că astăzi lupta aceasta este în toi. Pe planul prevenirii și al educației sanitare, pe planul tratamentului, al cercetării științifice. Dacă între anii 1928-1949, numai 28,3% din bolnavii de cancer prezentați la spitalul Filantropia erau în stadii curabile, în 1957, la Institutul Oncologic, procentul respectiv s-a ridicat la 62%. Aceasta a contribuit, bineînțeles, la creșterea numărului de

Vindecări durabile

Cu aceasta am ajuns la un capitol mult discutat: vindecarea în cancer. Este ea posibilă? Hotărît că da — în cazul cînd omul nu-și neglijează boala. Statisticile o atestă din plin. Iată cîfre ridicate, privind vindecările durabile obținute la Institutul Oncologic din București, în tratamentul cancerului în diferite localizări: colul uterin — 87% vindecări durabile în stadiul I al bolii și 67% în stadiul II; sîn — 85% în stadiul I, 60% în stadiul II și 30% în stadiul III; piele — 90% în stadiul I și II; buză — 85% în stadiul I și II. Dar, înainte de cîfre, vindecarea durabilă e dovedită de înșeși viețile multor oameni care au avut cancer, și-au făcut tratamentul și au trăit apoi liniștiți pînă la adînci bătrînețe, cînd au murit accidentați de mașină sau din cauza vreunei congestii pulmonare.

Institutul Oncologic din București. Roentgenterapia reprezintă unul din mijloacele de bază în tratamentul cancerului.

Există și în fața acestor evidențe vii „argumentări" sceptice: „Într-adevăr, Popescu trăiește și e sănătos, la zece ani după operație, dar el a avut un *cancer-bărbat*. Pe cînd vecina a avut *cancer-femeie* și s-a prăpădit".

Acestea sînt speculații romantice. Legende. Cancerul nu are sexe. Are numai stadii. Faze de început și faze avansate.

Pînă nu de mult, medicii aveau la îndemînă, pentru tratament, numai chirurgia și metodele actinice (roentgenterapia, radiumterapia, izotopii radioactivi). Acestea s-au dovedit însă eficace numai în cazurile începutului bolii. Dar pentru cazurile mai înaintate? Doar de multe ori — fie prin neglijența bolnavului, fie prin perfidia bolii — diagnosticul se pune tîrziu... Și atunci? Răspunsul l-a dat chimioterapia. Și astfel, în ultimii ani, au apărut noi arme în arsenalul oncologilor: medicamentele anticanceroase, care se pare că au cea mai mare perspectivă. Pe lîngă acestea, se studiază în prezent acțiunea a sute de antibiotice.

În institutele și clinicile sovietice se nasc mereu alte arme din ce în ce mai perfecționate. Ele sînt introduse în rețeaua instituțiilor oncologice, care numără peste 1.400 de unități. O asemenea rețea largă și bine organizată nu mai există în nici o țară din lume. Așadar, și în direcția intensificării cercetării științifice asupra cancerului; într-un laborator din Leningrad, un savant face o nouă descoperire asupra țesutului canceros...

Ofensiva este dezlănțuită. Ofensiva continuă. Și va fi victorioasă. Cancerul va fi învins.

Un cer curat

Cancerul ieri, cancerul azi... O boală care s-a încăpățînat să rămînă la ordinea zilei, în întreaga omenire. Dar nicicînd ofensiva împotriva ei n-a fost mai puternică decît în zilele noastre. Programul de dezarmare generală și totală, prezentat de Uniunea Sovietică, proclamă un cer curat, liber de radiații radioactive cancerigene și, în același timp, o atmosferă proaspătă, din care să dispară tensiunea nervoasă a amenințării războiului; la O.N.U., delegatul Uniunii Sovietice propune un proiect de rezoluție privind combaterea pe plan internațional a cancerului; Consiliul de Miniștri al U.R.S.S. dă o hotărîre de un esențial sprijin în direcția intensificării cercetării științifice asupra cancerului; într-un laborator din Leningrad, un savant face o nouă descoperire asupra țesutului canceros...

Ofensiva este dezlănțuită. Ofensiva continuă. Și va fi victorioasă. Cancerul va fi învins.

Hans Sc

Șase foști combatanți din München, născuți în 1922, l-au chemat pe redactorul revistei „Münchner Illustrierte", ca să-i explice de ce spun NU recrutării forțate a contingentului lor. Fiecare dintre ei a fost rănit de mai multe ori în ultimul război.

Peripețiile unui ordin de chemare - Marșul tăcut și forfota atomizării - Cînd ministrul își pierde haina și cravata - Convorbiri între patru ochi care nu vor avea loc - Erată la o statistică - Contingentul trece granița

Hans Joachim Schroll din Dahleim, cetățean al Republicii Federale Germane născut în 1922, primind un ordin de concentrare, a fost cuprins de un asemenea zel în executarea ordinului, încît, plecînd de acasă, nu s-a mai oprit decît... în Republica Democrată Germană. Omul a făcut războiul și știe ce hram poartă cei ce-l îmbie acum să meargă pe drumul pe care a pășit cîndva bunicul său în Franța și tatăl său în Ucraina — și preferă să se îndeletnicească în continuare cu dulgheritul.

Hans Joachim Schroll nu mai e foarte tînăr și vîrsta aduce îndeobște cu sine un spor de înțelepciune, așa cum vinului îi aduce aromă și aurului, o prețioasă patină. El a citit un discurs al lui Adenauer — căruia anii i-au adus, dimpotrivă, decrepitudine spirituală — despre faptul că „dumnezeu a predestinat Germania să creeze Europa, s-o conducă și să ordone" și s-a gîndit cu mirare că Europa a mai fost creată o dată, sub înfățișarea unei vaci albe, de către Zeus, și că, la drept vorbind, nimeni n-a reclamat deocamdată pe continent necesitatea unui Argus german s-o păzească — necum să-i ordone. Totuși, personalitățile conducătoare din guvernul de la Bonn

Ministrul vest-german Lücke la faimoasa întrunire de la Bensberg, unde a fost huiduit de participanți — fotografiat după ce-și scoase haina și înainte de a-și desface cravata și a le striga ascultătorilor: *„Clinilor!"*

Un marș al tăcerii la Ulm (R.F. Germană). Cei ce urmează a fi concentrați (cei născuți în 1922) mărșăluiesc tăcuți în semn de protest.

nu pot sta multă vreme în poziția de repaos la care le-a obligat istoria. Întîi au repartizat fanfarelor noi partituri de marșuri, au dat comanda de drepți și cea de aliniere a vechilor rînduri și acum ar dori să facă un pas înainte. La început, un pas mic: „Sarcina noastră constă în apărarea Danemarcei lipsite de apărare" — zice modest amiralul Ruge; apoi, unul mai măricel: „Republica noastră are interese directe în spațiul scandinav" — opinează ministrul federal Seebohm; pe urmă, unul și mai mare: „Nu vom recunoaște niciodată actuala frontieră cu Polonia" — a strigat la un miting fostul ministru Blank; și, în sfîrșit, unul mare, mare de tot: „În Rusia ne așteaptă pămîntul, pămîntul nostru" — a urlat într-un megafon ministrul Strauss; ba chiar există și intenția de a face un salt acrobatic, dacă ar fi să-l considerăm în toate apele sale pe generalul Heusinger, cel de părere că „situația din India trebuie apucată cu o mînă mult mai forte, dacă vrem să evităm iscarea unor mari pericole acolo"...

Se știe însă că pașii necalculat de mari pot duce la plesnirea cel puțin a unui crac al pantalonilor. Hans Joachim Schroll a străbătut Europa în pas de gîscă la dus și în pas alergător la întors, a pierdut multe perechi de pantaloni în decursul acestor călătorii continentale și și-a spus că a sosit vremea

hroll n-a uitat...

În timp ce contingentul '22 luptă în R.F.G. împotriva politicii războinice a revanşarzilor de la Bonn, dincoace, în R.D. Germană, contingentul '22 luptă cu entuziasm pentru construirea socialismului, pentru făurirea unei vieţi fericite. În fotografie, membrii unei brigăzi de ↓ muncă socialistă din R.D.G.

să mai umble pe pămînt şi în pas de voie. Tocmai de aceea, ultima alergare pe care şi-a permis-o a fost peste graniţă, într-o noapte plăcută, cu ceaţă caldă, din luna septembrie a anului curent.

Ce-i drept, reintrat în rîndurile Bundeswehrului, ar fi găsit acolo mulţi cunoscuţi de odinioară... Mulţi generali şi amirali actuali ai Bonnului au fost ofiţeri hitlerişti. Un număr însemnat de ofiţeri plini de vînătăi, a căror experienţă de război a fost verificată suficient pe ruta Stalingrad-Berlin, au primit şi continuă să primească slujbe militare. Dar una este să scoţi zgomotos din obscure funcţii civile foşti comandanţi SS şi să le încredinţezi fără zgomot importante slujbe în statul major şi alta e să alcătuieşti o armată pe care acesti oameni s-o poată duce încotro le trăsneşte prin cap. În berăriile pline de fum, ofiţerii se întrunesc seara, îşi bombează piepturile şi se salută cu „Heil!" Dar iată că într-o seară berăriile s-au închis, deoarece chelnerii s-au alăturat unei mari demonstraţii muncitoreşti antiatomice şi ofiţerii au fost nevoiţi să privească acest tablou de pe trotuar, unde stăteau cu buzele strînse şi scrîşnind din dinţi. Ziarele guvernamentale scriu pe toate filele şi pe toate coloanele că trebuie să se cumpere rachete, măcar nişte rachete mici, pentru Bundeswehr, dar tot ele sînt nevoite să anunţe, pe prima pagină, raza de acţiune de sute de mii de kilometri a rachetelor sovietice, care aruncă noi corpi cereşti pe boltă. La citirea unor asemenea veşti, strategilor din Ministerul de Război vest-german le cad monoclurile din găvanele ochilor, iar hărţile de pe mese le devin foarte ceţoase. Ei îşi amintesc în acele clipe de toate bătăile pe care le-au încasat de la Armata Sovietică. Un bătrîn cancelar se încăpăţînează din turnul castelului său să cînte Europei diverse cîntece de cucuvea, dar propriile sale posturi de radio au trebuit să transmită nu o dată telegrame cu privire la misiunea de pace a lui Nikita Sergheevici Hruşciov în America. Ministrul de Război Strauss este extrem de bătăios în discursuri şi cînd cheamă contingente noi în armată aproape că-şi lese din cizme de surescitare. Dar contingentele nu prea vor să vină. Hans Joachim Schroll cunoaşte bine cucuiele foştilor săi ofiţeri, ştie de ce au pantalonii lor bazoane noi şi cam cîte coaste frînte are fiecare; el a ascultat o dată glasul Katiuşei şi nu mai vrea să repete experienţa, nu ţine cu nici un chip s-o reîmprospăteze şi nu înţelege cîtuşi de puţin de ce mai e nevoie de ea. El avea deci toate motivele să fie foarte neliniştit şi să decline oferta de a se reintegra în armată.

N-a luat hotărîrea dintr-o dată şi n-a luat-o singur. Întîi a aflat de o manifestaţie a bărbaţilor din contingentul său (vreo două sute) în oraşul Ulm—un „marş al tăcerii" împotriva concentrării forţate. Apoi, de o altă manifestaţie, a altor bărbaţi — dar de aceeaşi vîrstă — la Rottweil (aci s-au adunat două mii, îmbrăcaţi demonstrativ în haine de doliu), care aminteau printr-o placardă că din contingentul lor „au căzut în război 350.000". La Beiersdorf nici unul din cei chemaţi nu s-a prezentat în faţa autorităţilor militare. La Erlangen, cîteva sute de oameni au retrimis ordinele de chemare, scriind pe ele: „refuz". O mare adunare de protest a avut loc la Lautereckon. Cei din Mainz au protestat telegrafic la Bonn, cei din Darmstadt au hotărît convocarea unui mare congres de protest pe ţară. Unii au făcut declaraţii presei: „Noi cu toţii am plătit scump ultimul război mondial" (şapte semnături din Hamburg). „Mai bine la puşcărie, decît în această treabă nebunească" (o semnătură din Wilhelmburg). „Unul care a trecut prin iad" (o semnătură din Altersdorf). „Numai dacă mă vor lua cu forţa şi cu cătuşele la mîini" etc.

Miniştrii de la Bonn au început să se simtă foarte prost. Şi au decis să intervină direct. Cel mai curajos s-a dovedit ministrul Lücke. Hans Joachim Schroll a fost convocat la o adunare, împreună cu alţi trei sute de oameni, la

Pentru ca toate ororile războiului să nu se mai repete, „contingentul 1922 (în R.F.G., contingentul e numit după anul naşterii celor ce recrutează) rămîne ceea ce este — civil", iată ce scrie pe una din pancartele acestui demonstrant din Bremen.

„NU. Nu-i mai dăm pe bărbaţii noştri". **Femeile vest-germane nu mai vor ca zăbranicul doliului să le înţunece din nou sufletele şi căminele.**

Bensberg, lîngă Köln, ca să asculte o cuvîntare de îmbărbătare a ministrului. Adunarea a început calm, dar cuvîntarea era mereu întreruptă de întrebări din sală. Ministrul şi-a cerut scuze că trebuie să-şi scoată haina, apoi că trebuie să-şi arunce cravata; în cele din urmă, fără scuze, şi-a suflecat mînecile şi a răcnit din băieri: „Cîinilor!... Voi nu vreţi, pur şi simplu, să vă înrolaţi sub drapel!" „Cîinii" au atestat numaidecît că acesta e adevărul adevărat, printr-o huiduială unanimă şi o singură fluierătură pe trei sute de voci. Ministrul a plecat foarte precipitat, uitîndu-şi la tribună haina, cravata şi mînecile cămăşii.

Al doilea ministru curajos al lui Adenauer, ministrul de Interne Schröder, declarase înainte de aceasta că se va întîlni cu alegătorii din circumscripţia Düsseldorf-Mettman, unde e deputat. Cum experienţa colegului său nu mai pleda pentru o asemenea întîlnire, Schröder a revenit asupra primei sale propuneri, arătînd că „prin scrisori personale, îi voi ruga pe cei 165 de bărbaţi recrutabili din circumscripţia mea să vină la mine, fiecare în parte, pentru o convorbire personală". E lesne de închipuit că nu se vor găsi amatori de a sta de vorbă între patru ochi cu ministrul de Interne, în cabinetul acestuia, despre o problemă atît de controversată.

Al treilea şi ultimul ministru care dovedise curajul întîlnirii, Strauss, ministrul de Război, s-a mulţumit, prudent, la un cocktail cu ziariştii, să spună că e vorba de „o atitare lipsită de sens" şi a ordonat revistei „Die Welt" să publice rezultatul unei „consultări populare", din care rezulta că „71% din germanii vestici aprobă reînarmarea Republicii Federale Germane". Hans Schroll, alături de alte cîteva mii probabil, a protestat în scris la redacţia revistei. Publicaţia guvernamentală „Weltpolitische Information" a fost nevoită să-l dezmintă pe pripitul ministru cu gazetarul lui cu tot şi să afirme negru pe alb că „74% din populaţia vest-germană RESPINGE militarizarea".

Totuşi, Hans şi-a închipuit că pînă la urmă va fi înhăţat cu poliţia şi trimis forţat la unitate. A comparat unele cifre şi date de la el de acasă cu ceea ce ştia despre Republica Democrată Germană, şi-a mai făcut şi cîteva scurte socoteli personale şi a pornit să se intereseze cu discreţie de cel mai scurt drum pînă la graniţă. Acum stă la centrul de trecere, pe teritoriul Republicii Democrate Germane, bea ceai cu pateuri şi povesteşte cu un umor cam sumbru unele din cele de mai sus, voios însă pentru viaţa lui de azi încolo. Între timp, ziarele îi aduc ştirea că la Nürnberg, Düsseldorf, München au loc foarte mari demonstraţii şi mitinguri şi că în nici un caz nu mai iau cuvîntul aici oratori ministeriali...

Poate că totuşi contingentul 1922 va lipsi de pe cîmpul de instrucţie — şi nu numai el — şi poporul german însuşi va izbuti în cele din urmă să potolească avîntul belicos al cocoşilor săi războinici.

Cu cîntec de cocoş iritat şi cu strigăt de cucuvea nu se mai poate porni azi în călătorie prin Europa. Căci, în Europa şi pe alte continente, oamenii cîntă cîntări de pace şi cu corul acesta uriaş nu e de loc înţelept să te iei la întrecere. Şi încă în contratimp!...

Constantin ŞERBAN

FLĂCĂRA

OBIECTIV

● *Ziarul londonez „Yorkshire Post" scrie despre jocul murdar al celor care încearcă, în S.U.A., să revină la practicile „războiului rece": „Rezultatele mai multor luni de negocieri riscă să fie distruse datorită stupidităţii cîtorva cretini prost crescuţi".*

● *Prospectele şi afişele turistice, care îi îmbie pe străini să cunoască „splendorile Spaniei", ocolesc cu grijă capitolul criză. Altfel, regimul franchist ar trebui să etaleze haosul economic pe care l-a creat în pofida unui regim de sinistră austeritate impus populaţiei. În pragul iernii — scrie pe drept cuvînt un corespondent al ziarului vest-german „Deutsche Zeitung und Wirtschaftszeitung" — „Franco se află în faţa celui mai greu examen".*

● *Într-o corespondenţă din Iran, trimisul special al ziarului burghez „Le Monde" descoperă... America, şi anume că în Iran „Pămîntul aparţine celor ce-l lucrează". Şi se mai miră pe deasupra că moşierii îi jefuiesc şi îi înfometează pe ţărani şi că poporul întreg trăieşte în mizerie, în timp ce nobilimea iraniană se îndfăieşte în lux!*

● *Nici măcar în ajunul alegerilor, guvernul englez nu şi-a putut îngădui „luxul" de a frîna sporirea chiriilor, ceea ce a prilejuit una dintre cele mai mari demonstraţii de protest care au avut loc în ultimii ani la Londra. Chiriile au crescut într-o serie de cartiere londoneze de aproape 3 ori faţă de acum cîţiva ani.*

● *Citim în revista americană „Time": „Acum, în octombrie 1959, Statele Unite au, în ce priveşte concurenţa în tehnologia cosmică, mai multe motive de îngrijorare decît în octombrie 1957. Acum doi ani părea sigur că ele vor putea lichida rămînerea lor în urmă (faţă de U.R.S.S. — n.r.), dar acest lucru nu s-a întîmplat".*

● *După un calcul al ziarului „Daily Mail", în cele două perioade de guvernare conservatoare în Anglia, adică începînd din 1951, dividendele marilor capitaluri au crescut cu peste 80 la sută. Cum în recentele alegeri victoria a revenit din nou conservatorilor, beneficiarii dividendelor au toate motivele să jubileze. Nu însă şi oamenii muncii englezi!...*

● *După ce la o conferinţă de presă a admis că U.R.S.S. deţine conducerea în cercetarea spaţiului cosmic, Herbert York, directorul secţiei de cercetări şi construcţii a Pentagonului, i-a avertizat pe americani că, timp de cîţiva ani de aci înainte, „ruşii vor fi în stare să lanseze greutăţi utile mai mari decît S.U.A."*

● *Colaborarea franco-vest-germană în vederea fabricării în comun de arme moderne şi bombe atomice este camuflată cu grijă de Paris şi Bonn. „S-au dat dezmînţiri la Paris. S-au dat dezmînţiri la Bonn — scrie ziarul laburist englez „Daily Herald" şi adaugă: „Acestea nu sînt dezmînţiri convingătoare; noi nu le acordăm nici o valoare". Şi pe drept cuvînt!*

D. B.

Din lu

Puţină fantezie şi, o dată cu melodia, răsare din disc şi chipul cîntăreţei Aida Moga-Ionescu.

Un disc din ebonit sau material plastic rotindu-se monoton; un ac săltînd într-un dans imperceptibil deasupra lui — şi miracolul s-a îndeplinit. Melodia adormită în şanţurile fine se trezeşte ca să-ţi umple încăperea cu valurile ei armonioase. Minunea a încetat însă de mult să mai fie minune, căci invenţia bătrînului Edison a cucerit lumea de la un capăt la celălalt; şi dacă altădată noi eram constrînşi să ascultăm numai discurile importate sau cele imprimate după bunul plac al unui oarecare proprietar de fabrică, astăzi lucrurile s-au schimbat şi în acest domeniu. De aproape 10 ani se rotesc pe platanele patefoanelor şi pikupurilor din ţară, ba şi de dincolo de hotarele ei, discurile pe care eticheta „Electrecord" vorbeşte de casa noastră de imprimări. Cu anii, drumul discului romînesc s-a transformat dintr-o potecă timidă, într-o... arteră de largă circulaţie: 1.200.000 de exemplare pornesc anual către ascultători.

Din 1958 pînă azi s-au tras 1.500 de matriţe cuprinzînd 2.500 de titluri, dintre care muzica constituie numai o parte, căci „sunetul conservat" cucereşte tot mai multe domenii. „Înregistrările speciale" şi-au cîştigat un loc important, desfăşurîndu-se de la prelegerile medicale pînă la recitalurile de poezie şi de la cursurile de limbi străine pînă la basmele dramatizate.

Ca oricărui drum, nici acestuia nu-i lipsesc anumite... hopuri. Au fost mai multe, dar nici azi n-au dispărut cu totul. O cît de fugară privire aruncată peste un catalog, ţi le desvăluie ca pe nişte semne

Un gest al dirijorului Teodor Cosma şi melodia va porni, prin microfon, către banda ce o înregistrează.

mea DISCUTI

de întrebare ce-şi aşteaptă răspunsul. Măiestria dirijorului George Georgescu e lipsită de mărturia — pe disc — a vreuneia din marile simfonii executate sub bagheta lui. Deşi laureaţi ai Concursului internaţional „George Enescu" pentru Sonata a III-a în stil romînesc a marelui nostru compozitor, fraţii Valentin şi Ştefan Gheorghiu n-au lăsat-o încă întipărită în trupul unui disc. Lipsesc din catalog numele unor compozitori romîni de seamă, cum ar fi cel al lui Mihail Jora, de pildă, şi lipseşte încă preocuparea susţinută pentru muzica de operă. Cîteva arii disparate nu pot ţine locul unor înregistrări integrale, pe care spectacolele Teatrului de Operă şi Balet le-ar fi prilejuit. Dacă lipsurile vechi privind sectorul muzicii uşoare (ce ne „delectase" cu prea multe piese de dubioasă calitate) au fost înlăturate, de ce să nu ajungem şi

„Electrecord" nu înseamnă, totuşi, numai discuri. Orchestra sa de muzică uşoară a ieşit din limitele discului. Recentul turneu întreprins de mica formaţie prin U.R.S.S. şi R. P. Polonă, precum şi cele anterioare în R. Cehoslovacă şi R. P. Bulgaria au constituit o valoroasă profaţă discului romînesc, ce a început să fie cunoscut şi iubit şi peste hotare.

★

Să încercăm azi a desluşi împreună drumul care duce la crearea discului. Reportajul nostru, ca şi discurile, de altfel, îşi află începutul într-o clădire din strada Luigi Cazzavilan. Întoarsă din turneu, orchestra de muzică uşoară „Electrecord" şi-a reluat locul în studio. După îndelungate ore de repetiţie, o ultimă verificare a instrumentelor pregăteşte momentul pătruns de oarecare solemnitate, cînd din cabina inginerului de sunet se anunţă: „Atenţiune!"

După cum se vede, Sorina Dan şi Mircea Crişan nu sînt intimidaţi de prezenţa microfoanelor lacome să le capteze vocea. Şi în faţa lor, voioşia e molipsitoare.

Fantezia fotografului şi-a permis s-o surprindă pe Roxana Matei în două posturi imposibile concomitent în realitate: interpretă şi, în acelaşi timp, critic sever al propriei interpretări.

Măiestria tarafului condus de Nicu Stănescu va fi mărturisită de un nou disc.

zlua cînd vom putea afirma că şi în domeniul muzicii simfonice şi de operă au fost înlăturate lipsurile? E timpul!

Toate zgomotele au amuţit ca prin minune. Dirijorul Teodor Cosma poate fi asemănat cu un arc încordat. Benzile de magnetofon

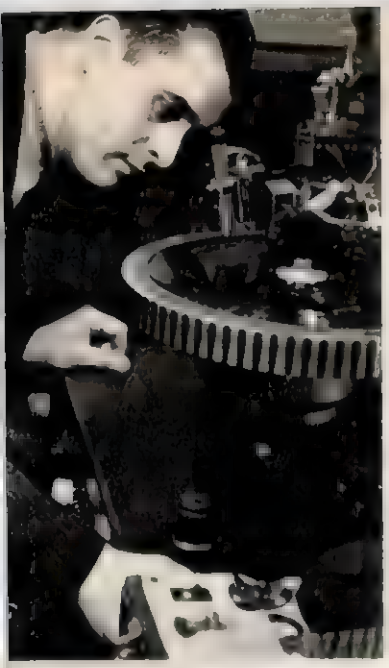

Atenție sporită! Banda de magnetofon e transpusă acum pe matriță metalică.

termină misiunea atunci cînd matrița îi ia locul. Undele electrice au gravat în metal fiecare sunet, fiecare inflexiune a vocii și fiecare tremolo al instrumentelor. Fluidul electromagnetic a devenit șănțulețe adînci și precise, iar matrița — un fel de... mamă a discurilor. Chipul ei se va imprima în masa plastică, în mii și mii de exemplare, dar asta mai departe, adică în... șoseaua Panduri. Drumul matriței pînă aici n-a fost de fel anost. O însoțeau — curioși — Mircea Crișan și Sorina Dan, care și-au dat întîlnire cu propria voce. În fața presei — ultimul popas al discului; muncitorul Matei Andrei face prezentările:

— Acesta este Mircea Crișan, aceasta este vocea lui. Nu vă mai recunoașteți?

— Oh — pare că zice interpretul — vasăzică așa arăt numai ca voce. Interesant. Parcă am slăbit nițel!

(O glumă a autorului în „stilul" lui Mircea Crișan — n.r.).

★

Sunetul este gata conservat. Nimic nu-i mai stă în cale ca să străbată anii. Omul a dobîndit această victorie împotriva ingratitudinii memoriei, a timpului și a spațiului. Anual, „Electrecord"-ul

sînt gata să cuprindă în lungul lor melodia. În această așteptare liniștită dar încordată, începe să se nască discul. Beculețul roșu, aprins, și gestul dirijorului dezlănțuie muzica: un ritm antrenant sau un vals legănat, pe care — nu peste multă vreme — îl vor dansa și-l vor fredona numeroșii iubitori ai muzicii ușoare. Pentru orchestra „Electrecord" fiecare înregistrare constituie premiera și sutele de spectacole ce-i urmează. Discului ce se naște îi lipsește însă vocea; abia a doua zi aceasta va fi suprapusă pe banda de magnetofon pe care, în prealabil, fusese înregistrată melodia interpretată de orchestră. Acesta este mixajul.

Printre alți soliști ai discurilor „Electrecord", am întîlnit-o în studio pe Roxana Matei. Valurile muzicii o îndeamnă să-și încerce timid vocea, apoi din ce în ce mai avîntat, pînă cînd același semnal al beculețului roșu o lasă singură, față-n față cu microfonul. „Atenție! Se înregistrează!"

Alături, Mircea Crișan și Sorina Dan își așteaptă rîndul. Voioșia lor nu se lasă intimidată de armata microfoanelor gata să le capteze vocea.

Cu aceasta, „sunetul conservat" n-a depășit încă începutul de drum. Cîntecul, scheciul ori basmul, împreună cu vocea, detașate de interpret, au pornit-o mai departe. Banda de magnetofon își

Pe calea discurilor, „Ciocîrlia" lui Nicu Stănescu a ocolit globul pămîntesc.

pune milioane de piedici în calea uitării: o mare de discuri, așteptînd ca sub dansul gingaș al acului să prindă viață melodia adormită în șănțulețe.

Radu RUPEA

Fotografii de S. STEINER

Un scurt popas în vitrina magazinelor și discul va porni mai departe, către ascultători.

AMET MERZIE

Te uiți la ea și te întrebi: „De unde atîta energie?" E o fată mărunță de statură, cu părul smolit și ochi de cărbune. Are 21 de ani, vîrsta visurilor înaripate. Orice face i se pare prea puțin față de ceea ce ar dori să înfăptuiască. Cred că dacă ar atinge luna cu mîna, tot nu i s-ar părea un lucru deosebit. Așa e Amet Merzie.

În urmă cu un an și jumătate, cînd adunarea generală a gospodăriei colective din Valul lui Traian a numit-o bibliotecară, mai-mai să-i dea lacrimile în ochi de ciudă. Auzi dumneata: bibliotecară ea, care ar fi vrut să stoarcă bogățiile pămîntului sau să struncească mașinile! Și, cînd colo, va trebui doar să stea și să dea cărți oamenilor!... Cetățeanul va veni la bibliotecă, îi va cere o carte, ea se va duce la raft, o va scoate frumușel și i-o va da. Asta va fi tot!...

Cam așa credea ea la început că se vor desfășura lucrurile. Dar după puțin timp petrecut în împărăția cărților, își dădu seama că va avea serioase de muncit. Arareori trecea cineva pragul bibliotecii. Numărul cititorilor se ridica abia la treizeci. Răsfoind fișele, Merzie își dădu seama că majoritatea aparținea cadrelor didactice din comună. Nu știa ce să facă. Atunci, la început de drum, s-a adresat organizației de partid. Și în repetate rînduri a primit ajutorul comuniștilor. Abib Bechir, președintele gospodăriei, o asigură că, pentru a învăța meșteșugul de bibliotecară, colectiviștii o vor trimite la un curs. Președintele s-a ținut de cuvînt: Merzie a urmat cursul. Și îi mai dădu Bechir o prețioasă povață: să-l învețe pe sătean drumul spre bibliotecă. O înflăcăra gîndul acesta. Odinioară, aici, la Valul lui Traian, aproape un sfert din populație era oarbă în fața buchiilor. Chiar și mama lui Merzie abia în ultimii ani și-a scos feregeaua de pe față și s-a aplecat asupra slovelor. „Tu, fiica unei foste analfabete — îi spuse Bechir — ai acum misiunea de a răspîndi lumina cărților!" Ideea aceasta o făcu să înțeleagă mai bine frumusețea muncii pe care o avea de îndeplinit.

Așa e Merzie: nu face nimic pînă nu-i înțelege rostul.

Dar o dată înțeles acest rost, ea se avîntă în muncă cu toată pasiunea de care este capabilă. Zile întregi străbătea ulițele cu sacoșa plină de cărți. Străbătea satul de la un capăt la altul. Ici și colo lăsa cîte un teanc de cărți, bătea pe o poartă o placă cu inscripția „Bibliotecă de casă" și apoi le spunea oamenilor că pot împrumuta cărți de acolo, dacă drumul pînă la bibliotecă li se pare lung. Acesta a fost doar primul pas. Apoi, cu ajutorul învățătorilor Iacob Păunescu, Elisabeta Șeitan, Ecaterina Georgescu, a organizat cercuri de citit.

Merzie a folosit toate mijloacele pentru a realiza scopul propus. Un vechi proverb oriental spune: „Cînd pleci la drum, să știi unde vrei să ajungi". Merzie știe. Punea cărțile la îndemîna oamenilor, dar trebuia și să se asigure că ele vor fi citite. Seri de-a rîndul se ducea în casa cîte unui colectivist, stringea vecinii și le citea pagini întregi.

În același timp, de cîte ori întîlnea vreun colectivist pe uliță sau la sediu, la cîmp sau în vie, Merzie îi vorbea despre cărți ca despre niște prieteni dragi, care știu să te ajute în orice împrejurare. Recomandînd fiecăruia cartea potrivită, punea în vorbele-i atîta căldură, atîta pasiune, încît fiecare promitea că va trece neapărat pe la bibliotecă. Și puțini au fost acela care să nu se țină de cuvînt.

Mai greu a fost cu tînărul Ion Voicu. Despre cele întîmplate mi-a povestit chiar Amet Merzie.

— Voicu mi-e vecin. De multe ori am încercat să-i vorbesc despre cărți, dar de fiecare dată îmi trîntea ușa în nas. Zicea că n-are timp de citit. Adevărul e că nu simțise gustul mierii. Atunci m-am gîndit la un vicleșug. Într-una din zile, cînd se transmitea la radio piesa „Așa s-a călit oțelul", știind că el nu are aparat, i-am poftit la noi. A venit, căci îi place teatrul. După ce s-a terminat piesa, am discutat despre Pavel Korceaghin. I-am vorbit despre unele întîmplări din viața lui Pavka, neamintite în piesă. M-a întrebat de unde le cunosc. Atît am așteptat și i-am arătat cartea pe care o aveam la îndemînă. Ursul — căci așa îi spuneam eu lui Voicu — simțise că mierea este dulce. M-a rugat să-i împrumut cartea. După ce a plecat, îmi venea să sar în sus de bucurie. Reușisem să sparg gheața. Încă un nou cititor.

Așa e Merzie: perseverentă.

Datorită priceperii, perseverenței și entuziasmului ținut mereu la cea mai înaltă tensiune, datorită ajutorului primit de la comuniștii din gospodărie și de la învățători, ea a reușit să stîrnească dragostea colectiviștilor pentru cărți, dragoste care se manifestă și prin faptul că ei au amenajat o nouă încăpere pentru bibliotecă, au făcut mobilier și au aprobat în adunarea generală fonduri pentru cumpărarea cărților. Acum, în satul foștilor analfabeți, sînt peste 1.200 de cititori.

Seară, după o zi de muncă, Merzie stă în fața unei hărți pe care a făcut-o ea. E un plan al satului. Și sînt însemnate pe el, prin pătrățele, toate casele din sat și numărul celor care citesc în fiece gospodărie.

Atenția bibliotecarei se îndreaptă spre pătrățelele încă albe. Se gîndește nu la ce a realizat, ci la drumul pe care îl mai are de parcurs.

Așa e Merzie: privește mereu înainte.

A. CROITORU

DR. WITTERMANS și „drepturile animalelor...“

Un banchet al elinilor aparținînd „înaltei societăți“. Ciți copii din țările occidentale n-ar fi bucuroși ca la micul dejun să servească măcar una din farfuriile cu prăjiturile de pe aceste platouri.

Există indicii serioase că se apropie o epocă paradisiacă pentru animale. Populata familie a tîrîtoarelor, patrupedelor, hexapodelor, octopodelor și miriapodelor are în față un viitor de aur. Din surse bine informate am aflat că dr. Wittermans a elaborat la Antwerpen (Belgia) „Documentul mondial fundamental despre drepturile animalelor“. Acest document fundamental — rodul unor îndelungi cercetări ale onorabilului dr. Wittermans — se compune din 16 puncte. Se vorbește în el despre crearea unei poliții speciale pentru apărarea securității animalelor, despre înființarea unei largi rețele de spitale pentru animale, interzicerea vînatului și pescuitului, egalitatea totală în drepturi a animalelor etc. Acest document urmează să fie luat în discuție de o conferință internațională, care se va întruni la Londra.

Nimeni nu poate contesta desigur urgența și marea necesitate de a se rezolva problema „drepturilor animalelor“. Chiar într-unul din ziarele care au publicat pe multe coloane principiile doctorului Wittermans, am citit următoarea știre: În Japonia, potrivit prețurilor curente (așa ceva există, fiindcă se încheie multe asemenea afaceri), o pisică siameză e vîndută cu 30 de dolari; în timp ce prețul de vînzare al copiilor e de 15 dolari „per bucată“. Nu-i oare revoltător că bietele pisici sînt negociate și încă la un preț mizer de 30 de dolari, atunci cînd pentru orice copil se plătesc 15 dolari? Cît de nedreptățite pot fi sărmanele animale! Noroc că mai există pe pămînt și ființe nobile. Din ziarul „New York Daily News“ am putut afla astfel despre banchetul oferit cu mare lux la Copacabana în cinstea a 100 de pisici ale milionarilor americani, banchet prezidat de faimosul motan siamez Xantipa. Și răsfoind ziarul „Star“, am citit următoarele rînduri, scrise de un reporter american: „În cursul vizitelor pe care le-am făcut timp de patru săptămîni în cartierele periferice ale New York-ului, am rămas consternat că oamenii trebuie să trăiască în condiții medievale. Am văzut multe case în care copiii sînt mușcați în leagăn și răniți grav de șobolani“. Fapt din care se poate constata că în cea mai mare țară a Occidentului se deschid perspective largi, nu numai în fața pisicilor, ci și în fața șobolanilor.

Ca atare ne propunem să contribuim cu cîte ceva la completarea „documentului fundamental“ al doctorului Wittermans.

Bunăoară, la capitolul „interzicerea vînatului“ ar prinde bine să se anexeze următoarea povestire a unui martor ocular, apărută în ziarul englez „Daily Worker“: «Pădurea este înconjurată din toate părțile de blindate, precum și de detașamente de infanterie înzestrate cu arme automate. În aer se aude zgomotul motoarelor. Bombardierele își varsă încărcătura fără nici o ochire specială. Dacă cineva vrea să se refugieze, ajunge în bătaia armelor detașamentelor de încercuire... Și, după ce focurile au ajuns la jăratic și zgomotul infernal al bombardierelor a încetat, începe „pieptănarea“ — o adevărată vînătoare». Toate acestea s-au întîmplat în Kenya, colonia acelei țări în a cărei capitală — Londra — urmează să se întrunească conferința „documentului fundamental“. Spre liniștirea doctorului Wittermans, trebuie să precizăm că vînătoarea despre care se vorbește mai sus n-a fost îndreptată nici împotriva frumușelilor șerpi otrăvitori, nici împotriva blînzilor și drăgălașilor tigri, ci împotriva satelor tribului negru Kikuiu. Și mai putem preciza că „vînătorul“-șef care a condus această expediție, locotenentul Griffita, iubește cu pasiune cîinii de vînătoare și căprioarele...

Am dori de asemeni să aducem o oarecare contribuție la capitolul cu privire la „drepturile animalelor“. Am putea istorisi o scurtă povestire. Există o țară... Călătorind prin această țară, reporterul ziarului belgian „La Nation Belge“ scrie: «Populația trăiește în bordeie sub pămînt. Focul este aprins direct pe pămîntul bătătorit și fumul rămîne mult timp în încăperea fără sobă și fără ferestre. Locuitorii trăiesc mai mult sub cerul liber, mulțumindu-se doar să doarmă în aceste „locuințe“ și să se refugieze în ele în caz de ploaie». În această țară, mai mult de 50 la sută din copii mor în primii ani ai vieții și 30 de copii din 40 mănîncă o singură dată pe zi. În această țară, populația vlăguită de munca de sclavie s-a redus la jumătate în ultimii 60 de ani. Țara aceasta din mica noastră povestire se numește Congo Belgian. Și, dacă nu ne înșelăm, țara din poveste e colonia acelui stat al cărui cetățean este doctorul Wittermans, a acelui stat unde el își desfășoară laborioasa-i activitate științifică. Ca să fim sinceri, ne îndoim că animalele din Congo Belgian ar fi bucuroase să se aplice „principiul egalității în drepturi“. Dacă animalele din multe țări și mai cu seamă din țările coloniale ar fi în stare — printr-un miracol — să vorbească, ele l-ar ruga probabil pe dr. Wittermans, să nu le acorde drepturi egale cu ale oamenilor.

Aici e locul să precizăm: nimeni n-are nimic împotrivă ca animalele s-o ducă bine pe pămînt. Dar de ce să n-o ducă bine și băștinașii din Congo sau Kenya? Ba chiar și milioanele de oameni ai muncii din metropolele capitaliste. Și noi ne pronunțăm împotriva chinuirii animalelor, dar sîntem mai părtinitori cu oamenii. La noi omul este cel mai prețios capital.

Noi îi-am propune doctorului Wittermans să depună eforturi pentru aplicarea principiilor „documentului fundamental“ în ceea ce-i privește pe oameni. Să se construiască spitale pentru băștinașii din Congo Belgian, școli pentru copiii din Turcia, spitale în Iran, să se interzică torturarea prizonierilor în Algeria, să fie îndepărtat spectrul șomajului care amenință în fiecare zi pe cei ce muncesc în țările capitaliste, să se interzică experiențele cu arme atomice și nucleare, care amenință întreaga civilizație omenească, să fie cu desăvîrșire interzise: rasismul, folosirea muncii copiilor, discriminările față de femei în ce privește salarizările etc. etc. etc. Și, mai ales, să fie desființată, pretutindeni, orice formă a exploatării omului de către om.

Îl asigurăm că lupta pentru asemenea revendicări nu i-ar scădea din prestigiul de apărător al drepturilor șerpilor, tigrilor sau girafelor.

E. R.

Ce trebuie să știe LOGODNICII

Cardinalul Pla y Deniel, arhiepiscop de Toledo și primat al Spaniei, este o ființă multilaterală. În afara sfintelor treburi cu care a fost învestit întru fericirea și iertarea păcatelor drept-credincioșilor spanioli, domnul l-a binecuvîntat și cu un har mai terestru: publicistica.

Sfinția sa are la dispoziție un „Buletin“ bisericesc, care, pe lîngă materialele de sfîntă specialitate, mai publică și articole semnate de arhiepiscopul-ziarist.

Astfel, în ultimul număr al acestui „Buletin“, sub titlul „Logodnicii nu trebuie să meargă la braț“, cucernicul gazetar publică un articol demascator la adresa păcătosului tineret spaniol de ambe sexe care, lăsîndu-se ispitit de satana, se plimbă fără pic de rușine, braț la braț!

„A voastră va fi împărăția cerului, dacă voi, tineri logodnici, veți păși la o depărtare de cel puțin 40 de centimetri unul de celălalt! Să nu cădeți în mrejele lui Belzebut! Focul gheenei va mistui mîinile nelegiuiților logodnici care vor îmbrățișa pe aleasa inimii. Ocoliți locurile pustii, căci asemenea locuri împing spre păcate!“ (Întrucît locurile cele mai populate din Spania sînt închisorile, probabil că arhiepiscopul ar răsufla ușurat, dacă ar ști pe cît mai mulți tineri în asemenea locuri... sfinte — n.a.).

Sfîntul ziarist mai enumeră în articolul sus-amintit și alte precepte:

„Fii și fiice! Scurtați durata logodnelor!“ (În Spania, logodnele se prelungesc îndeobște pînă la șase, șapte ani. Cauzele, firește, nu sînt expuse în articol, deși se cunosc: lipsurile materiale și nesiguranța zilei de mîine, care duc la imposibilitatea creării unui cămin).

„Tineri și tinere, nu vă fineți de mînă. Îl miniați pe dumnezeu“.

Mîinile tinerilor spanioli au dreptul să fie ținute numai de „logodnicele“ trimise de dictatorul spaniol: cătușele. Acestea, după opinia arhiepiscopului, nu numai că nu-l mînie pe dumnezeu, dar îl fericesc și pe Franco.

În încheiere, sfîntul gazetar atrage în mod serios atenția asupra pericolului băilor publice și al plajelor.

„Băile și plajele — se lînguie el pe trei coloane — sînt cuiburi ale piersaniei și ale păcatelor!“

Evident! Dumnezeu ia în considerație doar curățenia morală, iar noi avem datoria să ne prezentăm în fața domnului cu sufletul alb, imaculat, neînnegrit nici măcar de razele solare!

Din lipsă de spațiu, articolul nu amintește și despre alte multe perechi, care de ani de zile pășesc alături, braț la braț: Franco-foamete, Franco-teroare, Franco-șomaj etc.

Aceste perechi de îndrăgostiți nu-l fenează, cum se vede, pe sfîntul redactor al buletinului.

Radu VALERIU

"LES FIANCÉS NE DOIVENT PAS SE TENIR PAR LE BRAS"
TONNE L'ARCHEVÊQUE DE TOLÈDE

Ziarul „Libération“ despre cugetările arhiepiscopului-ziarist.

CU SARE

CERC

FALS TRATAT DE GEOMETRIE

Desene de E. MIHĂILESCU

Fals tratat de geometrie..
Nu e doar așa, să fie,
Ci e-un fel de îndreptar,
Dacă vrei, un insectar,
Cu o seamă de defecte
Prinse-n ace ca insecte:
Lanțeșul și înșelătul —
Rămășițe din trecut —
În „tratat" au încăput.
Cînd privind la ei, zîmbim,
De trecut ne despărțim...

UNGHI OBTUZ

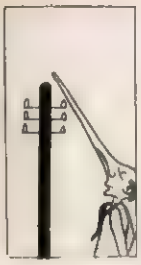

ÎNĂLȚIME

SUPRAFAȚA

LINIE FRÎNTĂ

VOLUM

PARALELE

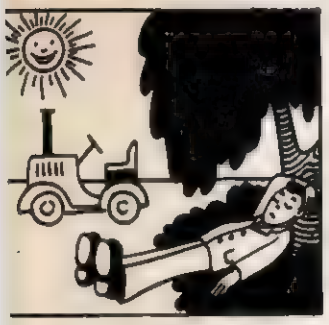

ORIZONTAL

SEGMENT

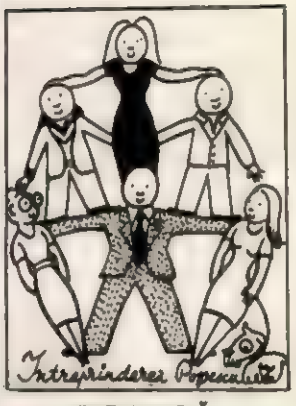

PIRAMIDĂ

— A sustras materialele! Dar l-a scăpat din vedere atenția că individul e deocheat...
— Cu să facă! Eu nu cred în deochi...

Desen de Fred GHENĂDESCU

POVESTE DALTONISTĂ

Într-o frumoasă zi de toamnă, studentul Agop Agopian făcu o declarație senzațională în prezența tuturor membrilor familiei sale: „Mă fac poet!" Stupoare generală, entuziasm, pesimism, încredere, îndoială... Fiecare cu concepția lui despre profesia de artist în general și de poet în special.

Și cum primul pas pe drumul gloriei de poet este să faci cunoscute publicului versurile tale, Agop porni la asaltul tiparului.

Prima probă a trecut-o cu succes: și-a citit versurile în cerc intim. Rudele și prietenii l-au aplaudat cu entuziasm. Însă, ciudat lucru, în biroul redactorului literar al ziarului local nu se auziră nici un fel de aplauze după lectura versurilor. În primul rînd, deoarece nu plăcuseră redactorului și în al doilea rînd, pentru că nici un om sănătos nu aplaudă cînd se află singur între patru pereți. În consecință, versurile fură înapoiate autorului prin poștă, cu recomandarea: „Mai încercați".

— Fii tare, fiul meu! — îl consolă mama sa. Nu ești cu nimic mai prejos de Silva Kaputikian, celebra noastră poetă!

Agop își dădu o palmă zdravănă peste frunte și strigă iluminat:

— Kaputikian?! O idee!!!

Peste cîteva zile tînărul aspirant la poezie pătrunse din nou, de astă dată în carne și oase, în biroul redactorului. Arbora un zîmbet plin de încredere. După ce-și studie inamicul, își desfășură planul de bătaie.

— Vin din partea Silvei Kaputikian — minți Agop cu cea mai firească voce din lume.

— Ne bucură că iubita noastră poetă s-a gîndit la ziarul nostru — răspunse redactorul, fără să-și ascundă încîntarea.

— Iubita noastră poetă a scris un ciclu de versuri pentru gazeta dv. — spuse Agop, scoțînd din buzunar un plic verde. Apoi își luă rămas bun și păși spre ușă, dar se întoarse, ca și cum ar fi uitat ceva.

— Știți?—adăugă Agop cu același zîmbet de om obișnuit să reușească în tot ce întreprinde. Iubita noastră poetă este de părere că și versurile mele sînt foarte valoroase...

Și, cu un gest cît se poate de natural, studentul depuse încă un plic, de astă dată roșu, pe masa de lucru a redactorului. Rămas singur, acesta din urmă aruncă plicul roșu în dosarul „Manuscrise de înapoiat autorilor" și deschise cu înfrigurare plicul verde. Bineînțeles, lectura versurilor îi prilejui o adevărată euforie literară.

— Ce talent! Ce idei adînci! Cîtă varietate în propriul stil! La fiecare nou ciclu, e parcă mereu alta, mereu nouă și totuși e personalitatea ei!

Drept care, versurile fură trimise îndată la tipografie.

A doua zi după apariția versurilor, tînărul poet își făcu din nou apariția în redacție, de astă dată cu o figură jalnică.

— Vă cer iertare — începu Agop cu o voce pocăită. Am încurcat plicurile... În plicul verde erau de fapt versurile mele. Cele apărute sub semnătura iubitei noastre poete... Vă rog să mă iertați... Sufăr de daltonism...

Redactorul rămase cu gura căscată, incapabil să articuleze vreun cuvînt.

— ?!?!?!

— Nu trebuie să vă neliniștiți — spuse mieros tînărul poet proaspăt lansat. Eu personal n-o să vă fac nici un fel de neplăceri.. N-am nici o pretenție. Însă în interesul iubitei noastre poete, cred că veți publica o mică rectificare, prin care să arătați că versurile îmi aparțin...

...Rectificarea fu publicată. Agop făcu astfel primul pas pe drumul gloriei.

A rămas însă deschisă problema: cine suferea de daltonism? Poetul sau redactorul?

B. DANELIA
din „Krokodil"

GÎNDURILE UNUI SOMER AMERICAN

GÎNDURILE UNUI SOMER AMERICAN

● După 20 de ani sînt iar coleg de bancă cu Miller. Acum însă nu la școală, ci în parc.

● Am auzit că, mergînd la pescuit, poliția orașului a prins în undiță o gheată. Așa e norocul: îi dă totălului care are!

● Uitîndu-mă într-o oglindă, mi-a venit o idee genială: să fac reclamă unei fabrici de scrumbii conservate.

● Robert, cu care sînt supărat, s-a răzbunat ieri crunt pe mine: mi-a făcut cadou o carte de bucate.

● Astă-vară m-am mutat cu locuința de sub pod, în parc. Doar toată lumea trebuie să schimbe aerul.

● Mîine, de ziua mea, o să-mi permit luxul să fumez o țigară străină. O să caut pe stradă un chiștoc de „Camel".

● Pe mine nu mă deranjează continua urcare a prețurilor. Tot n-am cu ce să cumpăr.

V. D. POPA

Și PIPER

Cînd lipsește fantezia

Sînt de-atunci doi ani jum'ate
cînd avui ideea bună
ca pentru posteritate
să scriu cartea „Zbor în lună".

Mi-am imaginat un plan
fantezist, măreț, magnific,
ca să lasă un roman
și fantastic, și științific.

În valiza mea de piele
utilată-n acest scop
luai, ca să privesc la stele,
un lornion și-un telescop,

un acheam, o hartă mare
și-un autor care-l etern,
bun pentru documentare:
formidabilul Jules Verne.

M-am făcut luntre și punte,
un concediu lung mi-am luat
și-am plecat în vîrf de munte,
să fiu cît mai izolat.

Au trecut în mare grabă
săptămîni, luni, ani,
iar eu îmi vedeam de treabă
pregătind de zor romanul.

Într-o zi de inspirație
o idee mi-a venit:
un roman plin de senzație
care și un satelit

cu luceferi nemaiauzite,
care prin văzduh s-alerge.
(Eu știam că nu se poate,
dar la un „fantastic" merge).

Alți doi sateliți „lansasem",
ca să fie o tripletă,
și-ncă nu-i epuizasem:
am scornit și o rachetă!

Ba i-am pus în plus o treaptă,
să fie fenomenal.
(Merge, fiindcă toți așteaptă
un roman senzațional).

În febrila mea creație
gîndurile se adună...
Am o nouă inspirație:
să trimit racheta-n lună!

Și ca să măresc senzația
cu-o idee milenară,
am mai născocit și „stația":
stația interplanetară!!!

Da, ideea-i foarte bună,
însă alte-i grozăvia —
nu cumva să mi se spună:
„Depășește fantezia!"

. . . . . .

Astăzi editura-mi scrie
numai două referate:
„E lipsit de fantezie"
„Depășit de realitate!"

A. NOL

Meci de fotbal în nocturnă.

Desen de B. TEODORESCU

CU ȘI FĂRĂ FARD

Daltonism. În cursul unui meci de fotbal desfășurat în localitatea vest-germană Arnheim, echipele au fost nevoite să întrerupă jocul pentru a îmbrăca alte tricouri decît cele cu care veniseră pe teren. Cauza: arbitrul fiind daltonist, nu reușea să deosebească jucătorii celor două echipe și de aceea dădea cele mai imposibile decizii.

Omisiune. Serviciul municipal de construcții al orașului Constanța (Elveția) a constatat că nu se pot instala sobe în 40 de apartamente recent construite. Arhitecții uitaseră să proiecteze hornurile respective...

Viteză... cosmică. În rîndurile personalului însărcinat cu lichidarea Expoziției universale de la Bruxelles din 1958, se află și două funcționare, care se mai îndeletnicesc cu lichidarea expoziției din... 1935!

Și asta în epoca celei de-a doua viteze cosmice!...

Pepinieră de scriitori. Printre „bestsellers"-urile (cele mai vîndute cărți) aparținînd literaturii americane pentru copii, se află cîteva volume semnate „Dale-Morey". Coautorii sînt binecunoscuți în lumea interlopă: Robert Dale, condamnat la 10 ani închisoare pentru falsificare de bancnote, și William Morey, condamnat la închisoare pe viață pentru asasinat.

Metamorfoză. O crainică a televiziunii din Chicago a fost concediată în urma unui căscat pe care l-a scăpat în cursul unei emisiuni. Însă, după cîteva zile, ea a apărut din nou pe micul ecran: fusese angajată de o fabrică de medicamente pentru a demonstra, căscînd, însușirile somniferelor produse de firma respectivă.

Antinudism. O asociație de nudiști din Macone (S.U.A.) a dat-o în judecată pe proprietara unui teren învecinat cu țărmul asociației. Respectiva proprietăreasă împrăștiase pe terenul ei cîteva tone de larve de muște, pentru a face astfel imposibilă folosirea țărmului.

Reclamă. „Sărută-mă seara, sărută-mă noaptea" — se numește un nou material pentru pijamale bărbătești lansat de un fabricant din New York. Pe el sînt imprimate în nenumărate exemplare buzele actriței Elisabeth Taylor.

Pedeapsă. La Valenciennes (Franța) a avut loc o ședință plenară a Asociației Vînătorilor, în care s-a hotărît înscrierea în regulament a unui articol datînd din sec. XVII, și anume: „Dacă vreun membru al asociației îi va ucide pe un altul din imprudență, va fi obligat să ia în căsătorie pe văduva răposatului".

Din isprăvile lui Păcală

Într-o bună dimineață, Păcală tîrgui de la casaprii ocale de carne și le dădu nevesti-si să le gătească. Dar nevasta chemă cîțiva musafiri și împreună cu ei mîncă toată carnea, de nu mai rămase nici urmă. Se înserase cînd Păcală păși obosit pragul casei.

— Sînt tare înfometat, femeie; de dimineață n-am băgat nimic în gură. Adu carnea aici, să mîncăm!

— Vai, bărbate, chiar voiam să-ți spun, dar n-am îndrăznit. Nerușinata de pisică s-a strecurat fără s-o văd și, pînă să prind eu de veste, ia carnea de unde nu-i. A mîncat-o pe toată.

Fără o vorbă, Păcală prinse pisica, o cîntări și, văzînd că atîrnă exact trei ocale, își întrebă nevasta:

— Dacă asta-i pisica, atunci unde-i carnea? Iar dacă asta-i carnea, atunci unde-i pisica?

★

Păcală cumpărase o casă în tovărășie cu un consătean, dar nu se înțelegea de fel cu tovarășul său. Certurile și bătăile se țineau lanț. Sătul pînă peste cap, porni la tîrg spunînd în dreapta și în stînga că vinde jumătatea din casă — partea ce îi se cuvenea lui.

— De ce o vinzi, Păcală? Ce cusur are casa, de vrei să scapi de ea?

— N-are nici un cusur răspunse Păcală. O vînd ca să cumpăr cu bani partea tovarășului meu. Atîta tot.

DE LA LUME ADUNATE

În Orientul antic, pe vremea cînd femeia adulteră mai era ucisă cu pietre...

Prinsă în flagrant delict, o infidelă e adusă în piața publică, unde mulțimea înarmată cu bolovani aștepta semnalul să înceapă lapidarea. În acel moment apare un bătrîn cu figură de profet și încearcă să oprească vărsarea de sînge:

— Numai cine n-are nici un păcat să arunce piatra!

Toată lumea se retrage înfricoșată. Un singur bărbat se pregătește să arunce bolovanul.

— Cum, tu n-ai păcătuit niciodată? — îi întreabă înțeleptul.

— Asta n-are importanță. Eu sînt soțul.

★

Într-un cabinet medical.

— Cazul dv. e foarte grav. Trebuie să suportați o operație din care scapă numai unul din zece. Aveți însă norocul să fiți al zecelea.

★

Gigel a primit cadou o trompetă. Tăticul e îngrijorat:

— De acum, n-o să mai pot citi în tihnă.

— Fii liniștit, tăticule, am să cînt din trompetă numai cînd ai să dormi!...

★

Într-un magazin universal din-tr-o metropolă occidentală izbucnește un incendiu. O doamnă și fiica sa, care se aflau în magazin tocmai atunci, vin acasă foarte abătute.

— Ce-i cu voi? — întreabă tatăl.

— Am fost după cumpărături la magazinul universal și deodată a izbucnit un incendiu.

— Și vi s-a întîmplat ceva?

— Nouă? Nimic, din păcate... Dar mulți cumpărători au dat lama prin mărfuri și au fugit cu ce au apucat, fără să le plătească.

— Și voi?

— Noi? Închipuiește-ți ghinion: ne aflam în raionul de frigidere...

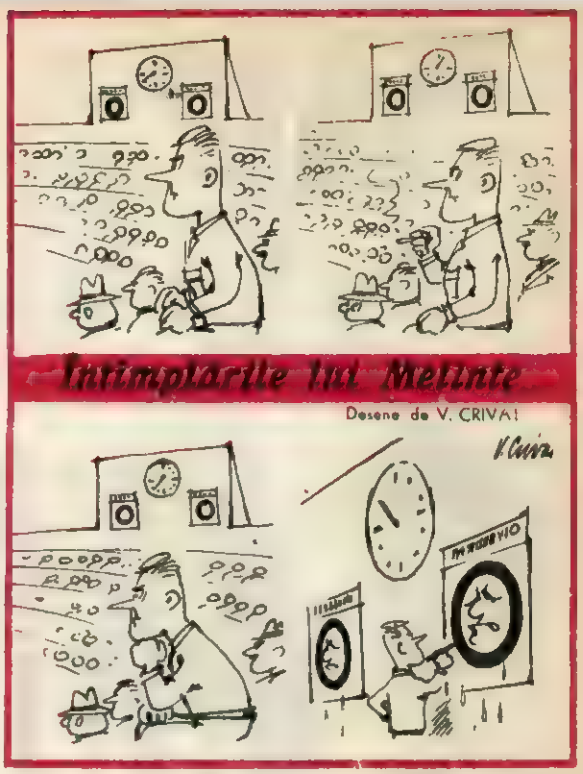

Întîmplările lui Mețînte

Desene de V. CRIVAT

— Și acum, mulțumește-i lui nenea că te-a tuns așa frumos...

— Cum, mămico? Și alici se dă bacșiș?

Desen de C. BRÎNDAȘU

Cură domestică

În tramvai:

— ...Eu prefer să-l feresc de gripă înainte, decît să-l tratez după. Am introdus în el — și ce-a mai plîns micuțul! — patru omnamicine, douăzeci de antigermine și cîteva tuburi cu vitamina C.

— Păi, dă' a avut gripă?

— N-a avut. Nu-ți spusei?... Preventiv!

— Aha!... Da... Și-acum? Unde-ai pornit-o cu sacoșa aia de încărcată?

— La spital.

— Ai pe cineva bolnav?

— Băiatul, nu-ți spusei?

— Ziceai că l-ai ferit de gripă.

— Păi sigur, nici n-a avut.

— Atunci de ce e la spital?

— Intoxicație cu medicamente! De cînd tot spun să se facă un control la farmacii. Pun mîna-n foc că antigerminele erau vechi...

MARIOL

MODA

TRICOTAJE

① Bluză în două culori. Părțile laterale, din culoare închisă, precum și spatele, sînt lucrate în reiuri proeminente.

② Cazacă dreaptă, cu un plastron la gît lucrat în patent și încheiat cu 3 nasturi. Gulerul întors din aceeași bucată.

③ Jachetă în dungi, cu mînecile raglan, prin care se obține un interesant joc de linii.

④ Alt model de jachetă cu patentul înalt, imitînd astfel o corsetă înaltă.

⑤ Jachetă sport, la două rînduri de nasturi. Excepțînd plastronul butonat, jacheta este lucrată în reiuri groase.

⑥ Bluză sport cu guler original.

⑦ Bonetă din jerse simplu, format rotund, prinsă într-un patent elastic.

SFATURI practice

Menajarea ficatului

Marele fiziolog rus I. P. Pavlov spunea „Ficatul este cel mai sigur păzitor al organismului".

Un ficat care nu funcționează bine poate deregla întregul metabolism al corpului, deschizînd poarta celor mai grave și nebănuite complicații.

Pentru a ne da seama de importanța ficatului, e bine să nu uităm niciodată funcțiunile pe care le are de îndeplinit acest organ. Să nu uităm, deci, că prin el trece, ca printr-un filtru, tot sîngele pe care-l pompează inima în artere și că în el se efectuează transformările chimice esențiale ale elementelor nutritive. Aici se formează proteinele, precum și acel amidon special numit glicogen. Aici se fabrică compușii bilei — elemente indispensabile digestiei și progresiei normale a bolului alimentar în intestin. Aici, în sfîrșit, sînt filtrate, oprite și neutralizate toate toxinele ce pătrund în corp o dată cu aerul inspirat sau cu alimentele ingurgitate.

Medicina a stabilit o strînsă corelație între funcțiile ficatului și ale celorlalte organe și glande interne. Pînă și sistemul nervos, circulația sîngelui sau viața țesuturilor periferice sînt strîns legate de funcțiunile ficatului, tar medicul francez Victor Pauchet a demonstrat de mult legătura care există între proasta funcționare a ficatului și îmbătrînirea prematură.

Concluzia care se trage este că trebuie să menajăm cît mai mult acest organ. Să-l menajăm nu numai ferindu-l de bolile infecțioase — cum ar fi hepatita virotică — dar și printr-un regim alimentar cît mai lipsit de toxine și de excese. Nu trebuie să așteptăm primele simptome ale dereglării funcțiunilor hepatice — care la început sînt și greu de sezisat — nu trebuie să ne înșelăm spunîndu-ne că, dacă la anumite vîrste ne simțim atît de sănătoși încît „putem mînca și ouă", e bine s-o și facem. Excesul de mîncare — de sosuri și de grăsimi în special — excesul de băuturi alcoolice și de condimente sînt cei mai mari dușmani ai ficatului. Toate acestea trec o vreme neobservate — poate doar cu mici indispoziții — dar ele contribuie la obosirea și, în cele din urmă, la îmbolnăvirea ficatului.

Cel mai indicat lucru pentru menajarea acestui organ cu funcțiuni atît de importante este să facem din cînd în cînd cîte o cură de dezintoxicare. În cazul cînd nu putem face această cură — care trebuie să fie recomandată de medic, în funcție de necesitățile alimentare ale fiecărui organism — e bine ca, o zi sau două pe săptămînă, să excludem din meniul nostru grăsimile animale, sosurile, ciorbele, carnea și ouăle — și să ne hrănim exclusiv cu legume, brînză de vaci, iaurt, peste slab și compoturi bine îndulcite. Iar atunci cînd am trecut de 45-50 de ani, acest regim alimentar — inclusiv suprimarea alcoolului și a condimentelor — ar trebui să devină meniul nostru obișnuit, dacă vrem să ne păstrăm sănătoși și să evităm îmbătrînirea prematură.

IOSIANA

DIN TOATĂ LUMEA

Lacul care-și schimbă... adresa

Multă vreme au existat divergențe între cercetătorii pustiului Takla-Makan din China de vest, în privința locului exact în care se află lacul Lobnor.

Vestitul geograf și călător rus N. M. Prjevalski a stabilit în anul 1876 coordonatele acestui lac, precum și compoziția lui, care era de apă dulce.

În vechile cărți chinezești se arăta totuși că lacul Lobnor are apă sărată și se află mult mai la nord de punctul stabilit de Prjevalski.

Abia în ultima vreme s-a stabilit însă că polemica dintre geografii chinezi și Prjevalski n-avea nici un rost, deoarece și unii și ceilalți aveau dreptate. Cercetările întreprinse recent au arătat că e vorba de un neobișnuit fenomen al naturii și anume de un lac nomad. El s-a aflat într-adevăr mai de mult în locul pe care-l indicau vechile hărți chineze și avea apă sărată, dar între timp a dispărut de acolo și a apărut în regiunea indicată de geograful rus, avînd de data aceasta apă dulce.

Profesorul E. M. Murzaev, mare cunoscător al Asiei, a explicat fenomenul în mod științific, arătînd că, deoarece lacul Lobnor este alimentat de apele provenite prin topirea zăpezilor din munții Lun, Pamir și Tian Șan, ori de cîte ori aceste ape își croiesc o nouă albie, vechiul lac seacă și apare în altă parte. El își schimbă de asemenea compoziția în funcție de mineralogia locului pe care se formează.

În curînd însă, acest lac — care are astăzi o lungime de peste 100 km și o lățime de 50 km — nu va mai exista, deoarece apele care-l alimentează vor fi captate și îndreptate spre irigarea unor pămînturi deșelenite.

Mozart în primă audiție

Murind de tuberculoză la vîrsta de 35 de ani și fiind lucid pînă în ultima clipă, se spune că marele compozitor austriac Wolfgang Amadeus Mozart și-ar fi recapitulat, în fața unor prieteni, întreaga operă muzicală lăsată moștenire, care a și fost inventariată. O altă versiune a morții lui pretinde că Mozart nu-și mai putea aduce aminte unde se găsesc unele manuscrise și că el ar fi spus: „Dar nu-i nimic, voi fi recunoscut, sper, oriunde s-ar găsi aceste manuscrise, chiar dacă nu sînt semnate".

Și iată că după aproape 160 de ani de la moartea lui, s-au găsit într-adevăr unele manuscrise necunoscute pînă acum. Acestea au fost descoperite recent la Prostejov, în Moravia, și constau dintr-o partitură pentru duet vocal în mi minor, un fragment al unei compoziții instrumentale în la major și cîteva pagini de studii teoretice.

Specialiștii lucrează acum la descifrarea și aranjarea acestor manuscrise, pentru a putea fi prezentate într-o primă audiție publică.

Un mozaic antic care-i întrece pe cei din templul lui Jupiter

Din datele unui arheolog austriac, muzeologii albanezi știau că undeva, în subsolul orașului Durres, se află îngropat un mozaic de origine grecă, foarte vechi și de o rară valoare artistică. Arheologul care cunoștea acest lucru nu indica însă și locul în care acest mozaic fusese descoperit și apoi îngropat din nou, cu prilejul trecerii trupelor austriece prin Durres, în timpul primului război mondial.

După multe săpături, lucrătorii muzeului din Durres au descoperit valoroasa piesă antică, îngropată la o adîncime de 4,62 metri. Aceasta reprezintă un cap de femeie, a cărui mărime este de un metru.

După părerea specialiștilor, mozaicul acesta datează din secolul al III-lea î.e.n. și, în ceea ce privește execuția, e mult mai natural decît cel descoperit în pronaosul templului lui Jupiter din Olimp.

A existat într-adevăr Robinson Crusoe ?

O polemică iscată nu demult între biografii lui Daniel De Foe a precizat că faimosul erou al scriitorului englez, Robinson Crusoe, a existat într-adevăr. Acesta a fost un marinar englez pe nume Alexander Selkirk, care din fragedă tinerețe era pasionat după aventuri și călătorii.

Angajîndu-se printre marinarii unui vas de cursă lungă și luîndu-se la un moment dat la ceartă cu căpitanul vasului, acesta l-a debarcat pe insula pustie Juan Fernandez și l-a lăsat acolo.

Salvat după mulți ani și readus în patrie, s-a întîlnit întîmplător cu Daniel De Foe, căruia i-a povestit pățania sa, inspirîndu-i astfel să scrie una din cele mai populare cărți din lume.

Selkirk a murit în anul 1721, iar Daniel De Foe în 1731. Amîndoi au murit în mizerie, cu tot succesul înregistrat de povestirea aventurilor lui Robinson Crusoe.

Călătorie pe spatele unei balene

Ziarul „l'Humanité" publică, la rubrica lui de curiozități, pățania unui marinar englez, recent petrecută în apele Oceanului Pacific.

Îmbarcat pe o mică navă de 16 tone, marinarul Ellis Hodkins naviga liniștit spre o insulă din Pacific, cînd a observat, deodată, o balenă în fața vasului. Voind să evite ciocnirea cu ea, Hodkins s-a trezit cu o altă balenă uriașă, care se îndrepta direct spre vasul său. Înainte de a mai putea face vreo manevră de cîrmă, s-a pomenit cu vasul ridicat pe spinarea balenei și purtat astfel o bună distanță. Spre norocul lui, deși ridicat la aproape patru picioare deasupra apei, vasul nu s-a răsturnat, iar cînd balena s-a afundat, a fost lăsat în poziție perfectă de plutire.

„Senzația pe care o ai călătorind pe spinarea unei balene — a declarat el — este aceeași ca a unei navigații normale, cu singura deosebire că nu mai simți valurile lovind vasul și că nu te mai poți baza pe cîrmă. Dacă nu îngheți de spaimă, restul este „allright"...

CU AJUTORUL ȘTIINȚEI

Misterul marelui bolid căzut în Siberia

Se știe că cel mai mare bolid cunoscut ca venit din spațiul cosmic pe Pămînt este cel căzut la 30 iunie 1908 în Siberia. Pînă acum, savanții specialiști din toată lumea au fost de acord că acest bolid uriaș n-a fost altceva decît un meteorit de dimensiuni excepționale. Totuși, numeroasele expediții științifice care au cercetat regiunea timp de 50 de ani n-au putut descoperi decît pădurea devastată pe o întindere considerabilă. Nici crater, nici urmă vreunei explozii la contactul cu Pămîntul. După aprecierea făcută de o expediție a Academiei de Științe din Moscova după cel de-al doilea război mondial, devastarea produsă de căderea acestui meteorit putea echivala cu aceea pe care ar produce-o mai multe zeci de explozii atomice.

Or, iată că o nouă expediție, compusă din 12 savanți și studenți, condusă de academicianul dr. G. Plehanov, pune în raportul pe care-l prezintă în problema aceasta o ipoteză cu totul nouă, și anume că explozia s-a produs deasupra solului și că radioactivitatea rămasă de pe urma ei în vegetația din centrul regiunii devastate este și astăzi o dată și jumătate mai mare decît cea înregistrată la 30-40 kilometri depărtare.

Academicianul Plehanov a declarat următoarele în legătură cu această ipoteză:

«Cercetările pe care le vom face în laborator ne vor permite să aflăm cu precizie dacă aici a avut loc o explozie nucleară. Dacă analizele noastre vor confirma această versiune, se va putea trece la studiul științific al exploziei, pentru a stabili dacă e vorba de o explozie provocată de un „meteorit radioactiv" de tip necunoscut pînă azi sau de un „vehicul cosmic", așa cum își imaginează unii savanți în concepția lor fantastică».

Prima hartă a unor munți polari...

În curînd atlasul geografic al Pămîntului se va îmbogăți cu o nouă hartă: o hartă a munților din Antarctica, care se întind pe o lungime de aproximativ 1.000 de kilometri, în regiunea Maud.

Harta va fi întocmită în toate detaliile de un grup de specialiști din U.R.S.S., care vor începe cea de-a cincea expediție sovietică în Antarctica.

Plecarea acestei noi expediții spre regiunile înghețate ale polului va avea loc în prima jumătate a lunii noiembrie a.c. și la ea vor participa echipe specializate în geofizică, geografie, geologie, glaciologie, aerometeorologie etc. Observațiile vor fi făcute cu ajutorul sănilor-tractoare, al elicopterelor și al avioanelor special amenajate în acest scop.

...Și un atlas zoologic al Arcticei

Pe de altă parte, zoologul Hans Munch din R.D. Germană și-a propus să întocmească un atlas zoologic al Oceanului Înghețat de Nord. Cu sprijinul guvernului R.D. Germane și în colaborare cu Institutul polar norvegian, el a organizat o expediție în diferite regiuni ale Polului Nord, unde va rămîne mai multă vreme, spre a studia viețuitoarele din aceste zone cu o faună prea puțin cunoscută.

Exploratorului i-au fost puse în dispoziție o navă specială și cele mai moderne aparate, care să-i ajute în cercetările întreprinse.

În cursul călătoriei sale, va realiza și un film în culori cu aspectele cele mai interesante din viața animalelor polare.

Locomotivă fără mecanic

Pe o linie ferată din apropierea Moscovei a apărut într-o zi un tren care a stîrnit senzație. Un tren electric care gonea cu toată viteza, fără să aibă vreun mecanic pe locomotivă. Privitorii neinițiați s-au speriat și nu și-au revenit decît atunci cînd au văzut că, la semnalele automate din apropierea unei stații, trenul își încetinește viteza și se oprește exact în dreptul peronului. Așa s-a aflat că trenul era condus de un mecanic electronic, care s-a comportat exact ca un om. De-a lungul traseului, el a fost pus în situația de a „gîndi", a „analiza", a „lua hotărîri" și a „acționa", în funcție de împrejurări. La un obstacol accidental survenit pe linie, el s-a oprit la timp, așa cum a executat precis toate manevrele de intrare și ieșire din stații.

Urmări ale experiențelor cu armele atomice

Cinci mecanici, salariați ai unei întreprinderi de aviație din S.U.A., au fost reținuți la ieșirea dintr-un mare aeroport din New York, deoarece niște contoare de controlare a radioactivității au semnalat, la apropierea lor, existența de materiale radioactive. Cercetîndu-se lucrurile mai îndeaproape, s-a constatat că salopetele lor au urme de pulbere radioactivă. Mecanicii în cauză trăseseră în ziua precedentă la revizuirea avionului de pasageri cu reacție „Boeing", care acum cîteva luni suferise un accident curios pe ruta New York — Paris.

Avioanele cu reacție pentru transportul de pasageri zboară la mare altitudine. Cînd s-a petrecut accidentul de care am amintit, avionul, care zbura la 9.000 metri înălțime, a început să se prăbușească vertiginos și prăbușirea a putut cu greu fi oprită la 2.000 metri deasupra oceanului.

Cercetările făcute atunci au arătat că accidentul s-a datorat unei inexplicabile nefuncționări a unor aparate automate. Pulberea radioactivă de pe salopetele mecanicilor din New York pare însă să explice aceste dereglări. Într-adevăr, după cîte se pare, deși aparent la mari înălțimi (9-12 km) zborul avioanelor este asigurat, aparatele și oamenii sînt pîndiți aci de o primejdie nouă, alta decît furtunile: prezența unor nori invizibili, cu puternică forță radioactivă. Originea lor stă în experiențele făcute cu bombele atomice și cu hidrogen. Vestea a produs panică în Occident. Marile companii de aviație care folosesc avioane cu reacție au încercat să-și liniștească clienții, anunțînd că pentru pasageri nu există pericol de infectare, pulberea radioactivă depunîndu-se numai pe exteriorul avionului. Indiferent însă dacă groaznica pulbere pătrunde sau nu dincolo de geamurile etanșate ale avioanelor, faptul a scos încă o dată în evidență pericolul continuării experiențelor cu arme atomice și cu hidrogen, mobilizînd noi mase de oameni la lupta pentru încetarea lor, pe linia numeroaselor și repetatelor propuneri făcute de Uniunea Sovietică.

Să ne construim singuri un aparat de mărit

Principala piesă a unui aparat de mărit este obiectivul. În cazul cînd posedăm un aparat fotografic cu obiectiv detaşabil (Zorki, Zenit, Fed, Leica etc.), ne vom servi chiar de obiectivul aparatului, montat la aparatul de mărit. Dacă nu posedăm un asemenea aparat, ne vom procura un obiectiv a cărui distanţă focală să fie aproape egală cu distanţa focală a obiectivului aparatului fotografic. De pildă, pentru un obiectiv de F=7,5 la aparatul fotografic se poate utiliza unul cu F=10,5 (adică de la un aparat de format 6/9); pentru un obiectiv de F=5 se poate folosi unul de F=7,5.

Al doilea factor important în alegerea unui obiectiv pentru aparatul de mărit este luminozitatea, care trebuie să fie minimum 1:4,5.

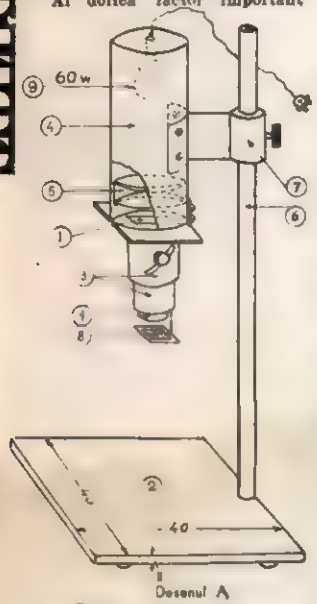

Desenul A

1. Obiectiv
2. Planşetă
3. Dispozitiv telescopic de punere la punct
4. Cameră de lumină
5. Condensor
6. Braţ vertical
7. Manşon
8. Filtru roşu
9. Bec mat

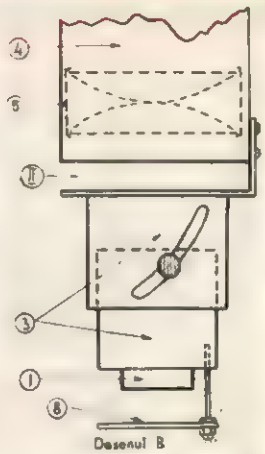
Desenul B

NOTĂ: un aparat fotografic vechi — cum ar fi cel cu plăci — poate fi utilizat ca piesă principală în construirea unui aparat de mărit, burduful înlocuind dispozitivul (3).

Obiectivul (1) va fi montat la capătul unui tub, care la rîndul lui va intra în alt tub (desenul B/3). Pe acesta din urmă se face o tăietură elicoidală, prin care se va prinde primul tub, cu ajutorul unui şurub cu cap randalinat, formînd astfel *dispozitivul telescopic de punere la punct* (3). Acest dispozitiv se va fixa cu ajutorul unei plăci metalice îndoite la 90° pe baza unei cutii de tablă, care formează camera de lumină. Dimensiuni: aproximativ 10-12 cm diametru, 15-20 cm lungime.

În această cameră, la partea superioară, vom fixa un bec mat de cca 60 W, al cărui cordon va fi lăsat destul de lung pentru a însoţi aparatul pînă la ridicarea maximă.

La partea inferioară avem nevoie de un condensator format din două lentile convergente (plan-convexe), cu diametrul cevă mai mare decît diagonala negativului de mărit sau decît distanţa focală a obiectivului aparatului de fotografiat sau a obiectivului aparatului de mărit. Putem folosi în acest scop lupa cu miner fabricată de I.O.R., montată într-o ramă metalică.

Condensorul va trimite lumina prin tăietura pătrată ce o vom face la partea inferioară a camerei de lumină, de dimensiuni ceva mai mari decît negativul (I).

O tijă metalică de 80 cm lungime şi de cca 3 cm diametru va forma braţul vertical (6) şi se va fixa pe latura unei planşete de lemn (2).

Pentru o perfectă stabilitate, se vor monta patru picioruşe de cauciuc la partea inferioară a planşetei.

Cu ajutorul unui manşon metalic, prevăzut cu un şurub terminat cu o rozetă randalinată, se va fixa aparatul propriu-zis pe braţul vertical.

Negativul de mărit se introduce în golul rămas între dispozitivul telescopic şi camera de lumină (II), cu ajutorul a două plăci de sticlă, cărora li s-a format o articulaţie prin lipirea unei fîşii de pînză la una din margini (desenul C); se va fixa o vigneta de hîrtie neagră pentru ca lumina să nu cadă decît pe negativ.

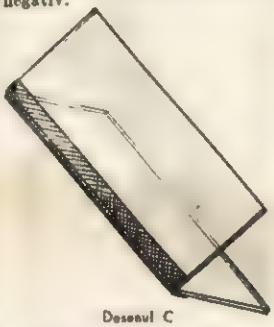
Desenul C

Filtrul roşu (8) se va confecţiona dintr-o foaie de celofan roşu, prinsă între două plăcuţe de sticlă fixate într-o ramă de tablă foarte subţire, care se va prinde cu o tijă de sîrmă de cca 2 mm diametru pe tubul interior (3), aşa fel încît să poată fi deplasat cu 180°.

Petru VOINESCU

NOUTĂŢI MEDICALE

● *Doi cercetători sovietici, Leo Roze şi Viktor Goldberg din Riga, după mai multe cercetări experimentale, au reuşit să realizeze un aparat special, care permite „descompunerea calculilor căilor urinare superioare", fără nici un fel de durere.*

● *„Sala de operaţii zburătoare" nu este titlul unui roman de aventuri, ci un elicopter sanitar modern, în care savanţii sovietici au instalat o sală de operaţii bine pusă la punct, identică celor existente în spitalele pămîntene. Această interesantă realizare ştiinţifică aparţine „Institutului de aparate chirurgicale" din Moscova şi va deservi regiunile de stepă, taiga şi pol.*

● *Institutul de epidemiologie şi microbiologie Nikolai Gamaleia, din Moscova, a creat recent un nou şi puternic antibiotic, numit „micerină". Efectele sale sînt superioare celor ale penicilinei şi streptomicinei, fiind întrebuinţată cu succes în complicaţiile infecţioase post-operatorii, în bolile de creier, în ginecologie etc.*

● *Este cunoscut faptul că penicilina se fabrică, la ora actuală, prin procedee de fermentaţie naturală; este cunoscut de asemenea şi faptul că, din cauza prea deseii întrebuinţări, s-au creat tulpini microbiene penicilino-rezistente. Pentru înlăturarea acestor inconveniente, patru chimişti englezi au realizat prima formă de penicilină sintetică, pornind de la acidul 6—amino penicilanic.*

O ÎNTÎLNIRE EMOŢIONANTĂ

Patruzeci de ani sînt ceva, atunci cînd începi să-i numeri retroactiv, pornind de la firele de păr aşezi albe şi ajungînd pînă-n cartierul Tăbăcarilor de lîngă cheiul Dîmboviţei, unde-mi sfîrşeam tocmai o copilărie lipsită de bucuriile vîrstei.

Lîngă locuinţa noastră se afla un maidan care se deschidea în fund printr-o ulicioară. La capătul acesteia erau patru cămăruţe închiriate de un proprietar hapsîn, cîtorva zeci de oameni de diferite vîrste.

Vara, pe arşiţa de foc, toamna, în ploi, ca şi iarna, pe ger şi viscol, oamenii plecau cu noaptea în cap la piaţă după marfă. Marfă pe care trebuiau s-o ofere cu un mic cîştig prin case în care cucoanele nu catadicseau să facă piaţa, ci aşteptau să li se servească acasă zarzavaturi, păsări şi fructe pe alese.

Unii dintre oameni erau pui nevîrstnici. Vindeau pe străzile Capitalei rahat, braga rece, cornuri, gogoşi. Cei mai răsăriţi, între 14 şi 18 ani, în stare să poarte în paşi mărunţi şi pe deasupra copilăria cu coşurile grele de cîte 25-30 kg fiecare, treceau serile la vînzătorul gazului şi cărbunelui.

Şi acum parc-aud strigătul lor la ora cînd soarele atingea jumătatea coşului fabricii de talpă şi bocanci a domnului Grigore Alexandrescu: „Cornuri şi frănsele...! Fransele şi cornuri...!"

Cine să le cumpere pe uliţele noastre, cînd plata pe o săptămînă la tăbăcărie n-ajungea nici pentru chirie, darmite să mai fi dat din ea un corn pentru cei mici?

Îmbietoarele „calde gogoaşa!" rămîneau fără clienţi în mahalaua tăbăcarilor, ca şi dincolo de pod, spre uzinele Lemaître, nestîrnind decît pofta.

Către şapte-opt dimineaţa treceau pe cheiul cel cu „Ouăăăli şi zarzavaţuu! Zarzavaţuuu — ouăăăli!"

Îmi reamintesc şi de cucoana domnului comisar de poliţie, care-şi alegea meniul de la zece oameni pe rînd, fără să plătească nimănui. Dar, o dată, unul mai colţos n-a vrut să plece din poartă fără să i se achite suma pe care „doamna" comisarului refuza să i-o plătească. Oameni aşa, Nicuţae, care a fost bătut şi închis de dumnealui domnul comisar din cartier, avea un nepot, Trică. Trică mergea trei sferturi din an desculţ, iar trei luni doar în opinci şi obiele.

Trică vindea dimineaţa cornuri, spre prînz gogoşi, după-amiază rahat şi seara: „Chiop, chiop, cărbunăăăi...!"

Patru clase primare avea Trică. Îi plăcea însă să citească. Seara, la lună, ca să facă economie de gaz. Îi împrumutasem cîteva cărţi grozave: „Quo vadis", „Bel Ami" şi „Moartea contesei reînviate", aceasta din urmă de un autor al cărui nume nu l-am ştiut nici atunci — lipsindu-i coperta cu primele cinci pagini — şi nici azi, probabil din lipsă de interes.

Pentru cele trei cărţi, Trică mi-a dat două gogoşi întregi pe datorie şi una, muşcată, pe de gratis.

M-am mutat din cartier. Au trecut ani. Şi iarăşi mi-am dus calabalîcul prin alte margini ale Bucureştiului. Şi s-au scurs astfel vile puzderie şi ani destui.

Deunăzi...

Am fost cu fetiţa s-o înscriu la concursul pentru admitere în clasa a opta. Şi în timp ce trudea în clasă, împreună cu colegele ei, la dezlegarea complicatei probleme de geometrie, eu, ca să-mi treacă timpul şi să-mi potolesc neastîmpărul, am intrat la bufetul şcolii.

Acolo, lîngă vitrina cu sandvişuri, fructe şi cornuri, un ins de vîrsta mea. Mă uit la el. Se uită şi el la mine. De unde îl cunosc? — mi-am zis. Cine-o fi? — părea că-şi spune şi dînsul.

— N-aveţi mărunt, tovarăşe profesor? — îl întreabă bufetierul. Şi deodată, în timp ce-şi căuta în buzunar gologanii pentru un corn...

— Las' că-ţi plătesc eu, măi Trică. Tot îţi datorez două gogoşi...

Profesorul a făcut ochii mari, s-a-nroşit, apoi a pălit şi abia după aceasta m-a strîns în braţe.

Deunăzi am avut o întîlnire emoţionantă cu un fost vînzător ambulant de cornuri şi gogoşi, căruia îi rămăsesem dator cincizeci de bani, de pe vremea cînd clasa muncitoare şi partidul ei nu aveau încă putere să facă profesori din cei desculţi, cum l-a făcut pe Trică abia nu cu mulţi ani în urmă...

Maria ARSENE

P.S. Prietenul meu Trică m-a rugat să nu-i public numele, neplăcîndu-i „reclama". Totuşi, voi da cîteva amănunte suplimentare despre el: eliberarea patriei l-a găsit muncitor. Şi paralel cu anii, din acel neuitat sfîrşit de august, a fost trimis la un curs seral, iar după ce şi-a dat maturitatea, cum tot îi plăcea literatura, a intrat student la facultatea de litere, pe care a absolvit-o. Acum e profesor. Atît. Simplu, nu? Într-adevăr, în zilele noastre astfel de întîmplări au devenit banale de simple.

Abonaţi-vă din timp la revista
„FLACĂRA"
pe anul 1960
Abonamentele se primesc de către difuzorii de presă din întreprinderi şi instituţii, de către factorii poştali, oficiile poştale, agenţiile poştale şi la chioşcurile de difuzare a presei
Preţul unui abonament este:
3 luni 26 lei
6 luni 52 lei
1 an 104 lei

EXPRESII

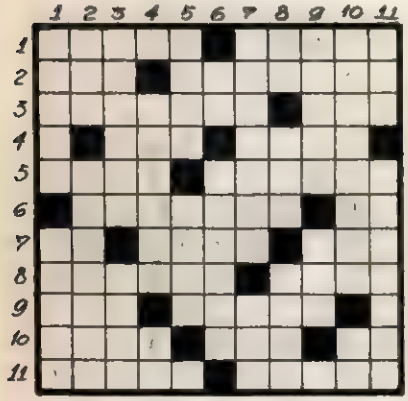

ORIZONTAL: 1) Timp frumos —Tunete şi fulgere (fig.). 2) Bună ziua telefonic — În gramatică, în merceologie şi în lege. 3) Pace bună — Rîu în U.R.S.S. 4) Mulţi ani — Compozitor spaniol. 5) Cei mai mare din cei doi Dumas — Ambii Dumas pentru operele lor. 6) Adunări organizate pentru dezbaterea unor probleme — Textilă. 7) Cal dobrogean —Poftim de vezi! —Particulă a condiţionalului. 8) Mişcare în căsuţe albe şi negre — ... Haciaturian. 9) ...De ploaie sau chiosară—E numai ochi şi urechi. 10) Ici, colea (fem.)— Emilia pe scurt — Primul între primii. 11) A pune paie pe foc — Atîrnă.

VERTICAL: 1) Bună ziua, de exemplu — Cum e fiera. 2) Diminutiv masculin — I s-a pus capac. 3) Formaţii muzicale compuse din nouă persoane —... Ca piatra (pl.). 4) A trimite căldură sau lumină — Armăsar. 5) Nună — Din nou. 6) Rît! — Firme tipărite pe hîrtie. 7) „Tu care eşti pierdută în neagra veşnicie"... — O faţă în temă. 8) A exista — Într-o anumită expresie, cu ea e legată viaţa (pl.) — Arin. 9) Nu-i aici — Articol. 10) Pusă la pămînt — Nu aduce ei, ce aduce ceasul. 11) Acela — Curajoşi.

DEZLEGAREA JOCULUI „DE LA ŞCOALĂ", APĂRUT ÎN Nr. 43

Orizontal: 1) CULTURALIZARE. 2) ONIX—EVOCA—AX. 3) SIC — OCINĂ — TIP. 4) AFET — ROG — FETE. 5) SIA — PENES — SER. 6) CLASĂ — VAST — I. 7) IA — PETRICĂ — DE. 8) STĂRUINŢĂ — TEN. 9) TIMIDE — A — ŞIST. 10) O — EGO — STATICĂ. 11) RÎNĂ — BIELE — H. 12) IAZ — SAT — ANTIC. 13) EDIFICAŢI — UŞI.

„Creierul" electronic minte?

Maşinile electronice au felul lor de a lucra şi trebuie să fii familiarizat cu ele, ca să le înţelegi. Ele înregistrează şi redau totul cu o precizie absolută, dar această precizie este atît de mecanică încît, neţinînd seama de felul lor de a reacţiona în diferite situaţii, poţi fi uşor derutat. Se povestesc multe întîmplări amuzante din activitatea acestor „creiere" automate. Iată una dintre ele:

O maşină electronică a fost pusă să înregistreze circulaţia unei străzi, cu toate elementele ei atît de diverse. Tot ceea ce înregistra, ea comunica la o distanţă de cîţiva kilometri, unde se afla instalaţia de recepţie. La un moment dat, s-a semnalat o ciocnire între două vehicule. Maşina a comunicat:

„Accident fără victime. Morţi înregistraţi: unu".

Imaginaţi-vă figurile celor care au primit această comunicare contradictorie. Dar pînă la urmă s-au lămurit: ciocnirea avusese loc între o camionetă şi un autodric care transporta un mort.

CUPA AGRICULTURII

Încă o dată am putut vedea cum în satele noastre sportul a început să capete un caracter de masă.

Patru sate din apropierea orașului Tg. Mureș au cunoscut zilele trecute o agitație neobișnuită. Peste 400 de sportivi din șase regiuni ale țării au venit aci pentru a participa la prima ediție a Cupei Agriculturii. Ca adevărați sportivi, tinerii țărani colectiviști au părăsit pentru trei zile munca lor obișnuită și s-au întrecut pe terenurile de sport, fiecare în parte căutînd să aducă echipei și regiunii sale cît mai multe puncte. Cu această ocazie s-au legat noi prietenii între sportivi și, mai ales, între sportivi și gazdele lor. Este cazul să arătăm că țăranii din satele Troița, Gălești, Miercurea Nirajului și Vărgata au răspuns cu entuziasm mobilizării făcute, găzduind gratuit (masă și casă) cîte unul sau doi sportivi în fiecare familie. A fost o inițiativă bună, demnă de laudă.

Publicăm alăturat cîteva imagini de la această frumoasă întrecere:

Deschiderea festivă la Miercurea Nirajului (fotografia nr. 1); fază din meciul de fotbal dintre echipele regiunii Baia Mare și Stalin, terminat, după prelungiri, cu scorul de 4-2 pentru reprezentativa regiunii Stalin (fotografia nr. 2); un aspect de la întîlnirea de volei dintre echipele Beclean-Cluj și Recolta-Arpașul de Jos (fotografia nr. 3); „susținătorii" comunei Troița își fac „datoria" în timpul evoluției echipei lor (fotografia nr. 4); Cristea Teodor din Hunedoara, clasat pe locul II la săritura în înălțime (fotografia nr. 5).

2

3

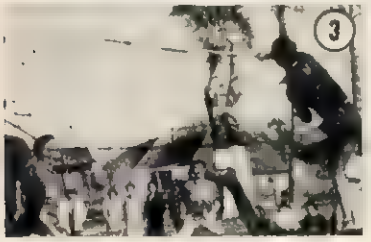

4

5

VICTORIE!

de AL. MIRODAN

Camil Petrescu ar avea toate motivele să fie mulțumit: sportul a intrat — în sfîrșit — în cultură... Dacă la vremea lui, acum douăzeci sau treizeci de ani, autorul „Ultimei nopți" era, sub iscălitura Grămătic, singurul scriitor care îndrăznea, împotriva prejudecății, academiei și ironiei de la cafenea, să redacteze o cronică sportivă, dacă împreunarea pe aceeași pagină a poeziei cu analiza unui meci de fotbal era văzută precum mezalianță, dacă pasiunea pentru spectacolul sportiv era socotită manie joasă iar nu fenomen social — acuma, în octombrie 1959, putem constata, cu un ușor surîs de mulțumire, că reparația s-a produs.

În „Contemporanul", un prozator dintre cei mai buni, adică Eugen Barbu, susține săptămînal cronica sportului, aducînd atmosfera stadionului creată epic și cîteva portrete de persoane sau personaje. Romancierului i se alătură adesea reporterul, care observă foarte concret evoluția echipelor sau jucătorilor, formulînd observații, descoperind defecțiuni și indicînd soluții. Barbu a reușit să transporte sistemul WM de la periferie la centrul vieții spirituale, dîndu-i ca vecini cronica plastică și ultima carte de epidemiologie. În același timp, în „Magazin", un poet dintre cei mai buni, adică Dan Deșliu, a pornit de cîteva săptămîni un carnet sportiv, oferind cititorului sentimente: la un meci internațional de box, exaltare, la fotbal (evident), amărăciune. „Tribuna" de la Cluj găzduiește la rîndu-i, sub semnătura lui N. Mărgeanu, un foileton aproape săptămînal consacrat sportului, sau, mai bine zis, fotbalului, sau, mai bine zis, Științei-Cluj, sau, mai bine zis, liniei de înaintare a Științei-Cluj. Așa, de altfel, e bine, n-avem nevoie de metafizică, ci de goluri. (Dar unde sînt zăpezile...?) H. Zincă începuse o rubrică în „Luceafărul" și nu o reîncepe. Mihu Dragomir nu începuse nici o rubrică, dar nici nu începe; glasul lui Radu Cosașu aș dori să-l aud la microfonul posturilor de radio, transmițînd meciuri cu dramă*).

Infuzia de spirit făcută scrisului sportiv are ecouri bune în cotidiene. „Informația" se menține parcă în avangardă, excelînd prin analize și prin acel inefabil „simț" gazetăresc, care atrage lectorul, mai puțin însă prin sintaxă. „Sportul Popular" ne-a înșelat, asemenea fotbalului, de atîtea ori iubirea, dar astăzi încearcă un progres pe care ne simțim obligați a-l semnala cu plăcere. Un efort străbate paginile gazetei, alungînd cenușa în vînturi și înlocuind-o cu materie vie: împărțire nouă pe rubrici, comentarii ale săptămînii internaționale, titluri pe care le privești, texte pe care le citești.

*) *În clipa cînd dau paginile la tipar și de parcă ar vrea să-mi servească o „cădere de cortină" la idee, intră pe ușă Teodor Mazilu, care mă înștiințează că a inaugurat, de săptămîna trecută, o rubrică similară în „Scînteia Tineretului". Cultura ocupă tribunele.*

Stadionul Dinamo a găzduit duminică un interesant cuplaj de rugbi între echipele bucureștene de categoria A, C.C.A.-Locomotiva Grivița Roșie (3-3) și Dinamo-Constructorul (0-0). Fotografia de față reprezintă un aspect din partida Dinamo-Constructorul →

SPORT

Faza a doua a campionatului republican de motocros s-a desfășurat duminica trecută pe terenul din spatele stadionului Constructorul. Gheorghe Ion (în prim-plan) de la C.C.A. a reușit să cîștige și cea de-a doua etapă a categoriei 250 cmc, în ciuda unui start prost.

În cadrul etapei de fotbal desfășurată duminică pe stadionul „23 August" s-au întîlnit cele patru echipe bucureștene din prima categorie. Rapid a avut ca adversar pe Dinamo (1-0), iar C. C. A., pe Progresul (4-1).

Ufu, portarul lui Dinamo (în fotografie), ca de altfel și Birtașu, portarul Progresului, au fost nevoiți de multe ori să boxeze mingea în corner, pentru a împiedica înscrierea de noi puncte.

Președintele Comisiei americane pentru energia atomică, John McCone, împreună cu alți oameni de știință din S.U.A., au vizitat Institutul unificat pentru cercetări nucleare de la Dubna. De la stînga la dreapta: profesorul american A. Weinberg, Vasili Emelianov, șeful Direcției centrale pentru folosirea energiei atomice de pe lîngă Consiliul de Miniștri al U.R.S.S., John McCone și savanții sovietici Kurceatov și Goncearov.

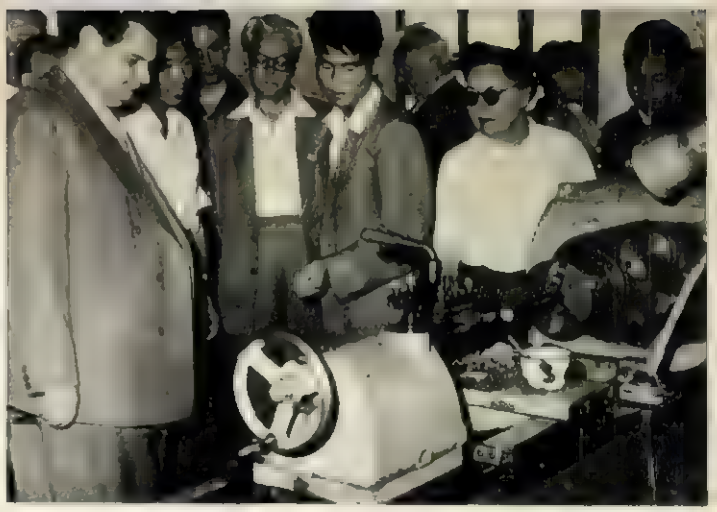

O delegație a organizațiilor de masă din R.P.R., condusă de ing. Mihai Marin, secretar al Consiliului Central al Sindicatelor, a vizitat recent Republica Populară Chineză. Iată-i pe membrii delegației vizitînd, la Uhan, Institutul tehnic din China centrală.

Un nou atentat rasist în capitala Angliei. Victima este un om de culoare originar din Indiile de vest, Dill Joseph Simon, care în timp ce trecea prin cartierul Notting Hill a fost rănit cu focuri de armă de un grup de rasiști.

fotocronica FLACĂRII

Pe aeroportul din Londra și-a făcut apariția avionul sovietic „IL-18", care de aci înainte va face curse regulate Moscova-Londra. ↓

O delegație de partid și guvernamentală a R. Cehoslovace, în frunte cu Antonin Novotny, președintele Republicii Cehoslovace și prim-secretar al C.C. al Partidului Comunist din Cehoslovacia, a făcut o vizită oficială de prietenie în R.P.D. Coreeană. În fotografie tovarășii Antonin Novotny și Kim Ir Sen, aclamați de mulțime pe străzile Phenianului

FILMELE SĂPTĂMÎNII • FILMELE SĂPTĂMÎNII • FILMELE SĂPTĂMÎNII

„O întîmplare extraordinară"

(fotografia 1)

Rînd pe rînd, premierele prezentate în cadrul Festivalului filmului sovietic sînt dăruite publicului larg. Săptămîna aceasta a apărut pe ecrane filmul de aventuri *„O întîmplare extraordinară"*. Să rezervi două seri, aproape 5.000 de metri de peliculă deci, unui film de aventuri, înseamnă nu numai îndrăzneală, ci și siguranță; siguranță, în primul rînd, că materialul faptic de care dispui este deosebit de interesant și senzațional. O autentică „întîmplare extraordinară" — al cărei eroi reali au fost marinarii petrolierului sovietic Tuapse", capturat în mod piraterese de gomindaniști în iunie 1954 — a furnizat datele filmului produs în studiourile „Dovjenko" din Kiev. Filmul se distinge prin realizarea sa; captivantul derivă, fără îndoială, din surprizele inițiate în fiece episod, dar, mai ales, din amplul studiu asupra caracterelor oamenilor sovietici, puși într-o cumplită încercare și care, toți, fără excepție, dovedesc un patriotism fierbinte, un devotament fără de margine pentru patria sovietică

„Pe tărmuri îndepărtate"

(fotografia 2)

Și această producție, lucrată în studiouri cinematografice din Baku, adoptă formula atrăgătoare a filmului de aventuri, pentru a ne prezenta un minunat fiu al poporului azerbaidjan — Mehti Husein Zade, erou al luptei antifasciste. Figura acestui om sovietic, care, despărțit de pămîntul natal, nu încetează o clipă să dea lovitură după lovitură dușmanului, organizînd în regiunea Triestului o rezistență eroică, este impresionant evocată de actorul azerbaidjan Sașik Ogli, interpretul eroului principal. Filmul are, de asemeni, meritul de a reconstitui ambianța acelor ani de luptă, ce au unit oameni cinstiți și curajoși din toate țările, solidari în fața dușmanului comun — fascismul.

„Ani de zbucium"

(fotografia 3)

Iată că romanul se dovedește nu numai un gen al literaturii, ci și al cinematografiei. Astfel este gîndit noul film maghiar „Ani de zbucium" care, prin intermediul a cinci episoade — cinci povestiri ce pot trăi, de altfel, și independent una de cealaltă — evocă viața muncitorilor vechilor uzine „CSEPEL" în anii regimurilor de exploatare. Ca factură cinematografică, „Ani de zbucium" amintește de filmul cehoslovac „Dorința". Distribuția, fără cusur: Rutkay Eva, Törőcsik Mari, Zenthe Ferenc.

ÎN JURUL GLOBULUI

ACESTE MICI TRENURI electrice au fost puse la dispoziția vizitatorilor primului Târg internațional de mărfuri de la Brno, unde au prezentat exponate peste 30 țări.

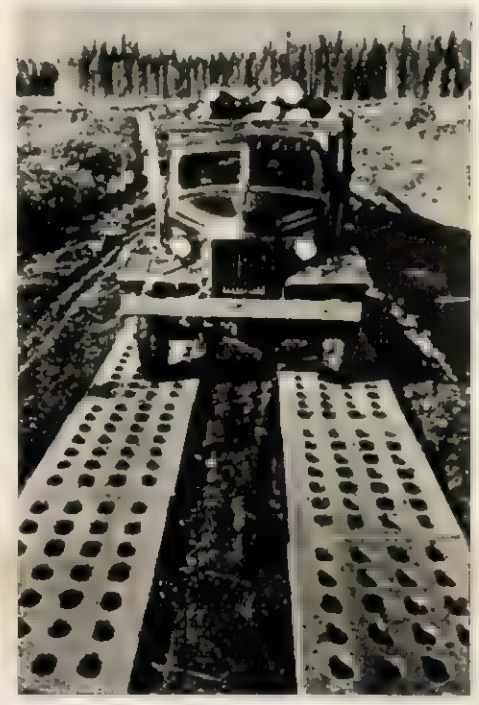

ȘOSEA PROVIZORIE. Pentru transporturile forestiere, un grup de specialiști sovietici au găsit această ingenioasă soluție: plăci de beton armat care, puse cap la cap pe două rînduri, constituie o șosea perfectă, scutindu-i pe șoferi de necazurile drumurilor greu accesibile.

SE IA O PERDEA sau o față de masă, se taie toți ciucurii, se pov alandala unii peste alții și iese un trăznit model de pălărie, stăpînă acestuia, prezentat în cadrul unei expoziții de la May Fair Hotel din Londra. Săraca fată ce trebuie să îndeplinească funcția de manechin! I se oferă pe față „plăcerea" ce o are cînd prezintă o asemenea capodoperă!

UN FOTOGRAF INDISCRET din R.D.G. a surprins într-un parc această duioasă idilă lacustră.

GARDA... GÂRZII. De la o vreme, soldații din garda palatului Buckingham (Londra) fac cu greu față severului regulament care le cere să stea ca o statuă de piatră. Aceasta din cauza diferitelor glume cu care turiștii sau chiar compatrioții încearcă să-i distragă. Și, de aceea, paznicul e acum păzit de soldații din gardă, iar aceștia... de polițiști.

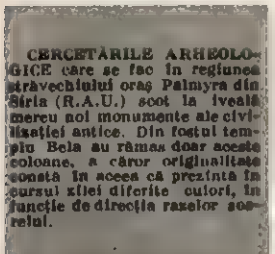

CERCETĂRILE ARHEOLOGICE care se fac în regiunea străvechiului oraș Palmyra din Siria (R.A.U.) scot la iveală mereu noi monumente ale civilizației antice. Din fostul templu Bela au rămas doar aceste coloane, a căror originalitate constă în aceea că prezintă în cursul zilei diferite culori, în funcție de direcția razelor soarelui.

DIN 1952 și pînă în prezent indianul M. Jaiswal, doctor în filosofie, a călătorit prin 85 de țări ale Asiei, Americii și Europei, în cadrul unui tur al lumii pe... bicicletă. După cum se vede și de pe tăbliță fixată pe bicicletă, el și-a intitulat lunga-i călătorie „misiunea păcii". Obiectivul aparatului fotografic l-a surprins pe străzile Bruxellesului.

LA FERTŐD (R.P. Ungară), în fostul castel al lui Esterhazy, unde a trăit și creat mai bine de trei decenii marele muzician Joseph Haydn, au avut loc recent o seamă de manifestări artistice prilejuite de împlinirea a 150 de ani de la moartea compozitorului. În fotografie: concertul festiv cu program Haydn care a avut loc în curtea castelului.

NĂRAVURI

Bucătăria diavolului

Poliția new-yorkeză a făcut o adevărată expediție în cartierul „Bucătăria diavolului", spre a pune mîna pe gangsterii din Porto - Rico, conduși de un copil care poartă o pelerină neagră, umbrelă și pantofi de argint la ghete. Acest precoce gangster, teroarea cartierului, a înjunghiat mortal doi tineri de cîte 16 ani și pe un altul de 18 ani.

Teddy-boys-ii (gangsterii precoci) fac adevărate ravagii nu numai în țara care i-a creat. Ei s-au prăsit, cu ajutorul romanelor polițiste americane, și în alte țări.

Astfel, la Amsterdam poliția, înarmată cu săbii, a executat o adevărată șarjă împotriva unui grup de teddy-boys, chiar în centrul orașului.

În Italia teddy-boys se numesc „teppisti". Iată o ispravă de-a lor. Alba Sbrighi, o tînără fată, a fost atacată într-o seară, pe cînd se întorcea de la biserică, de 5 copii. Aparîndu-se, ea l-a ucis cu stiletul pe unul dintre agresori.

Poliția italiană a întreprins acțiuni ample, spre a-i stîrpi. La Milano au fost arestați peste 130 copii, găsiți în baruri și acuzați de atacuri în plină stradă, unde, zic ei, aplică legea lor pe care o numesc a „junglei trotuarului". Împotriva acestei plăgi, deputatul E. Aviosti a cerut primului ministru, în parlament, să ia măsurile cele mai severe.

La Paris acești huliganî se numesc „Bluzele negre". Aici, înarmați cu vine de bou, ei îi atacă pe trecători. Numai într-o lună au fost arestați peste 800 de „flare" de acest soi, care mișună în jungla trotuarului parizian.

Ei atacă — așa cum a declarat poliției unul dintre ei — „atunci cînd nu le place mutra cuiva".

Nu se poate spune că a-l schingiui pe oameni nu este o distracție menită să-i mai destindă pe acești copii cu sufletele schingiuite de romanele polițiste.

Două comunicate ...militare

„Cîmpurile au fost devastate, drumurile au fost desfundate, fermele țăranilor sînt vegnic în primejdie din cauza tirului de artilerie".

Unde, pe ce front, se petrec toate acestea?

Undeva, în regiunea Lüneburg din Germania occidentală, regiune ce urmează a fi concesionată comandamentului N.A.T.O., ca teren permanent de manevre militare.

Oare din această cauză e nervos ministrul de război vest-german Strauss? Nu! Din alte motive. Ni le dezvăluie foaia oficială a propriului său departament, „Wehrpolitische Information", care a dat publicității rezultatele unui sondaj al opiniei publice: 74 la sută dintre cetățenii vest-germani, rugați să-și spună părerea despre politica guvernului de la Bonn, s-au pronunțat categoric împotriva jocului războinic sub egida N.A.T.O.

REDACȚIA: BUCUREȘTI PIAȚA SCÎNTEII Căsuța Poștală: 3507 of. 33, Tel. 17.60.10, int. 1744

ABONAMENTE: la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.

PREȚUL ABONAMENTELOR: 3 luni: 25 lei; 6 luni: 52 lei; un an: 104 lei

Prezentarea grafică: Vlad MUȘATESCU — Tipărită la Combinatul Poligrafic Casa Scînteii „I. V. Stalin".

LA ORDINEA ZILEI

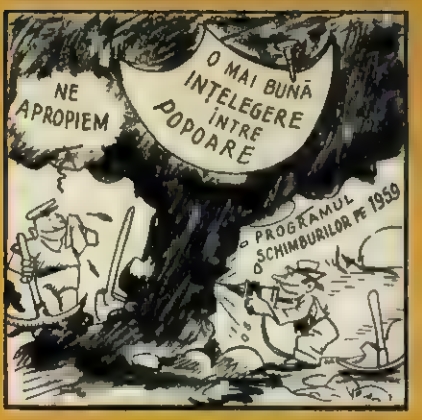

Se înregistrează progrese.

(Desen de Dane DYUNG
„New York Herald Tribune", S.U.A.)

Grandomanie.

(Desen de M. ABRAMOV
„Krokodil", Moscova)

În Sahara.

(Desen de VÁRNAI György
„Ludas Matyi", Budapesta)

O oază ospitalieră.

(Desen din ziarul american „Christian Science Monitor")

Cum a văzut caricaturistul sovietic I. Semionov asaltul ziariștilor.

(„Krokodil", Moscova)

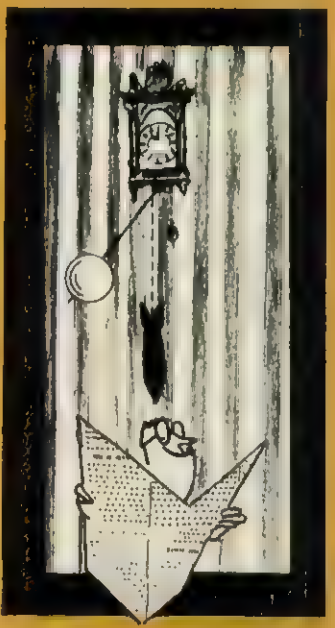

Dezarmare! Dar pentru asta mai e timp...

(Desen din „Dikobraz", Praga)

PREȚUL 2 LEI

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA

Nr. 45 (233) — 7 Noiembrie 1959

Cadru din noul film sovietic „În zilele lui Octombrie" ce reconstituie, cu strictă obiectivitate istorică, evenimentele care au zguduit prin importanța lor întreg globul, deschizând lumii porțile către cea mai măreață epocă a sa — epoca revoluțiilor proletare.

FILME SOVIETICE PE ECRANELE CAPITALEI

Figura centrală a filmului „Koclubei" evocă pe unul dintre cei mai de nădejde comandanți ai Armatei Roșii, om din popor de o vitejie demnă de legendă. În rolul principal, actorul Nikolai Ribnikov (în centru).

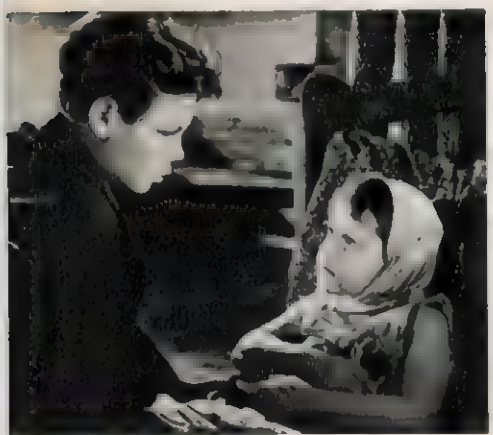

Scenă din admirabilul film pentru tineret „Pentru 100.000 de mărci".

Oleg Strijenov poate fi reîntîlnit în impresionantul film „Viața e în mîinile tale". ↓

Cel de-al V-lea Congres A. R. L. U. S.

Tovarășii Gh. Gheorghiu-Dej și Chivu Stoica întreținîndu-se într-una din pauzele Congresului cu membrii delegației Asociației de prietenie sovieto-române E. I. Afanasenko, A. G. Țukanova și S. Babaevski.

Fotografie de Mihai POPESCU

① Un miner, un muncitor forestier, o țesătoare (Petre Boicenau, Petru Hrezdak, Elisabeta Lotfer), discutînd într-una din pauzele Congresului, în foaierele Marii Adunări.

② La tribună acad. P. Constantinescu-Iași, vicepreședinte al A.R.L.U.S.

③ Nicolae Huditeanu — Erou al Muncii Socialiste — președintele G. A. C.-„Filimon Strbu", din regiunea Constanța și Costache Antoniu, artist al poporului.

④ Aspect din sala Congresului.

Fotografii de A. MIHAILOPOL

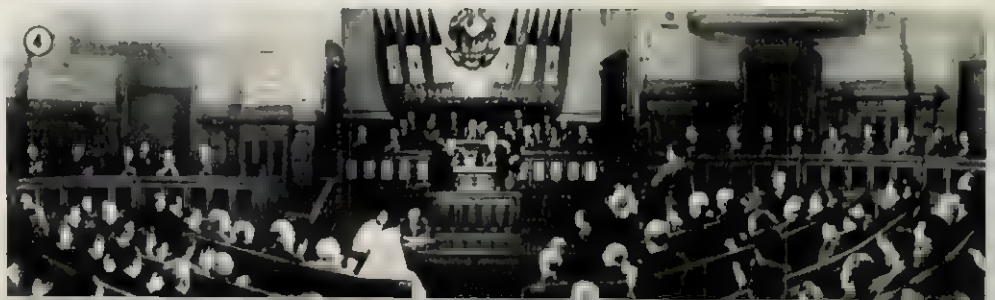

V.I. Lenin — o nouă sculptură de E. Vucetici

Dar Lenin e-aproape
deși nevăzut.
După cum merge munca
e limpede-oricui:
se vede
gîndirea-i —
călăuză și scut,
se vede
mereu conducînd
mîna lui.

V. MAIAKOVSKI

Se-aude-un cîntec

Cînd, ocolind tăcuta Lună,
se-ntoarce spre Pămînt racheta,
planeta
de-un cîntec răsună:
prin lume trece Revoluția.

Cînd podurile Nevei
desfac, imense, brațele de fier
apropiindu-se de cer,
se-aude-un cîntec:
prin lume trece Revoluția.

Cînd constelațiile ochilor materni
din lumea întreagă
privesc spre viitorul copiilor, știind
că tancurile ar putea să fie
ciocan, sau pană, sau mistrie,
se-aude-un cîntec:
prin lume trece Revoluția.

Cînd ultimul cioban,
în munți, departe,
începe să adune și turma slovelor din carte,
se-aude-un cîntec:
prin lume trece Revoluția.

Cînd toamna-și bate banii ei de aur
și pregătește primăvara viitoare,
se-aude-un cîntec:
prin lume trece Revoluția,
scînteia lui Octombrie, nemuritoare.

Și cînd pe-ntinsul țării mele
păduri de blocuri
fruntea și-o încing cu stele,
și roșia planetă
așază-un nimb uman pe fruntea Soarelui,
se-aude-un cîntec:
prin lume trece, nelnvinsă, Revoluția.

Mihu DRAGOMIR

Cu cuvîntul

— Decretul de neutrat și un ultimatum eșuat — Genua 1922 - O.N.U. 1959 — O corabie care se scufundă și alta care înaintează cu toate pînzele desfășurate — Țăranca și poetul dau inimile lor — „Destinul" lui Hitler și trădarea de la München — Lecțiile istoriei

Trăiesc încă în lume oameni care au citit cu emoție, în ziua de 8 noiembrie 1917, DECRETUL ASUPRA PĂCII, lipit pe zidurile Petersburgului... Trăiesc încă în lume oameni care, în ziua de 8 noiembrie 1917, au ascultat la radio, cu răsuflarea tăiată, Decretul asupra Păcii, redactat de Lenin. Trăiesc încă în lume oameni care au luat parte la nașterea Puterii Sovietice și au auzit primele ei cuvinte: PACE! PACE PENTRU TOȚI OAMENII, PENTRU TOATE CĂMINELE, PENTRU TOATE POPOARELE.

În ziua de 8 noiembrie 1917 Lenin gîndea: numai veștile proaste pot întîrzia, veștile bune trebuie să ajungă repede la urechile tuturor. Puterea Sovietică are de transmis lumii o veste bună: hotărîrea de a propune tuturor țărilor pacea!

Lenin a dispus ca Decretul asupra Păcii, adoptat la Congresul al II-lea al Sovietelor, să fie adus la cunoștința întregii lumi prin radio. A fost pentru prima oară în istorie cînd un stat se năștea cu cuvîntul PACE pe buze... Și a fost pentru prima oară în istorie cînd radioul a fost folosit pentru transmiterea unui mesaj de pace întregii omeniri. *„Continuarea războiului... guvernul* (sovietic — n.a.) *o socotește drept o crimă din cele mai mari împotriva omenirii și declară solemn hotărîrea lui de a încheia imediat pacea, pentru a pune capăt acestui război — în condițiile arătate, drepte — în egală măsură, pentru toate statele fără excepție".* Cuvintele surori SOCIALISM și PACE au făcut repede înconjurul lumii, au pătruns în tranșee și în case modeste de muncitori, le-au auzit mame și logodnice, părinți și frați. Numai guvernele țărilor capitaliste au rămas surde... Ambasadorul american în Rusia l-a întrebat cinic pe secretarul său de stat de la Washington: „Ce părere aveți, să ne purtăm față de Rusia cum ne purtăm față de China?" Era vremea cînd China era considerată o colonie a Apusului, țara celor cîteva sute de milioane de clienți....

Dar a te purta cu Rusia, după revoluție, așa cum te purtai cu China cu mult înainte de revoluție, nu mai era posibil. Și peste puțină vreme și publicistul conservator britanic Hamilton Life avea să întrebe: *„Ce este Rusia Sovietică?"* Și tot el avea să răspundă: *„Vedem că în Europa a apărut o clădire nouă. Deși această clădire reprezintă o construcție încă neterminată... totuși pe toate cele patru frontispicii ale ei se poate citi un singur cuvînt înscris cu litere clare; acest cuvînt este „putere".*

Puterea Uniunii Sovietice izvora din cauza dreaptă pentru care lupta, din noile rînduieli ce se statorniceau, din încrederea pe care oamenii o au în revoluția socialistă, în vorbele și în faptele ei...

Curînd, noi evenimente au venit să justifice încrederea oamenilor în tînăra Putere Sovietică.

Genua 1922. La începutul lunii aprilie orașul, de obicei liniștit, cunoaște o animație deosebită. Aici s-a deschis o Conferință europeană la care

UNANIMITATE!

Trăim într-o epocă în care dă emoție nu numai gîndul despre posibilitatea aboralui în Lună, ci și gîndul despre posibilitatea reorganizării vieții pe Pămînt. Acum cîțiva ani, mulți se întrebau dacă nu cumva oamenii se vor lăsa distruși de energia atomică descoperită de ei înșiși. Partizanii păcii au umblat din casă în casă, au bătut la toate ușile, la toate inimile, la toate conștiințele — și cînd au fost publicate rezultatele s-a văzut că oamenii au spus NU războiului atomic. Totuși, în unele cabinete se preparau cu sel formulele „războiului psihologic", la ședințele unor guverne unii vorbitori aveau răsuflarea înghețată a „războiului rece". Au trecut numai cîțiva ani și acum nu poți să nu afli cu bucurie plină de speranță că la O.N.U., cei 82 de delegați au spus DA propunerilor pentru dezarmarea generală și totală.

Explicația votului unanim de la O.N.U. trebuie căutată nu atît într-un ipotetic „echilibru atomic" care s-ar fi stabilit între marile puteri, ci în dezvoltarea impetuoasă a statului sovietic, care în unele domenii (cum ar fi de pildă cel științific) a lăsat cu mult în urmă puterile capitaliste, iar în alte domenii se pregătește să le lase în urmă. Existența și tăria de nebiruit a marelui lagăr al socialismului și păcii au schimbat în asemenea măsură raportul de forțe în arena mondială, încît ideea păcii se impune și învinge impetuos.

Ceea ce reprezintă nou în votul de la Organizația Națiunilor Unite este faptul că pentru prima oară se realizează „unanimitate" într-o problemă vitală pentru omenire. Aceasta este unanimitatea celor care au nevoie de pace pentru a-și realiza planurile de viitor (de pildă în U. R. S. S.: 23.000.000 de locuințe în următorii cîțiva ani, cea mai mare hidrocentrală de pe globul pămîntesc, punerea energiei electronice — puternică și inofensivă la slujba omului). Pe de altă parte unanimitatea celor care sînt sufocați de cheltuielile de război (de pildă în S.U.A.: 40 miliarde de dolari anual pentru înarmare, 18.000.000 case insalubre, nevoi stringente de laboratoare, școli, spitale), apoi unanimitatea celor care se gîndesc ce ar însemna fie și plasarea unei părți a banilor ce se irosesc pentru înarmare în cheltuielile pentru ridicarea unor ținuturi încă înapoiate (Africa: fertilizarea Saharei, baraje, exploatarea bogățiilor din pădurile virgine...). Unii foloseau încă nu demult diversitatea lumii ca un argument pentru „războiul rece". Iată însă că această diversitate este un argument mult mai puternic pentru o apropiere caldă între popoare, pentru pace și dezarmare generală! Este ceea ce arată și Apelul adresat de Sovietul Suprem al U.R.S.S. parlamentelor tuturor statelor — cu prilejul recentei sesiuni a înaltului for (sesiune la care N.S. Hrușciov a rostit o profundă și caldă cuvîntare în apărarea păcii în lume): „Dezarmarea generală și totală va deschide o etapă cu adevărat nouă în istoria relațiilor internaționale. Coexistența pașnică a statelor cu sisteme sociale diferite va fi trainic asigurată.

Vor fi eliberate imense mijloace materiale și financiare care astăzi sînt folosite pentru înarmare...

Soluția problemei dezarmării se află în mîinile oamenilor. Omul a creat o armă distrugătoare. El poate și trebuie să o nimicească!"

Cu cît aceasta se va întîmpla mai repede, cu atît va fi mai bine! Lumea cheltuiește anual 100 miliarde de dolari pentru înarmare. Dolarilor le este indiferent pentru ce sînt cheltuiți, dar oamenilor nu le este indiferent pentru ce sînt cheltuiți dolarii — pentru viață sau pentru moarte? Un bombardier american B58 care cîntărește 47.000 de livre costă 27 milioane de dolari — mai mult decît greutatea lui în aur. Aurului îi e tot una, la ce este folosit. Oamenilor nu le este indiferent la ce e folosit aurul — pentru fericirea sau pentru nenorocirea lor? Construirea unei gosele militare costă sume de-a dreptul astronomice. Unui drum îi este indiferent dacă peste el trec fără încărcate cu lapte sau tancuri de ultimul tip. Dar oamenilor nu le este indiferentă soarta drumurilor — dacă vin pe ele bidoanele cu lapte pentru copii sau tancuri care distrug într-o clipă căminul, înțelesul, visul. Oamenii sînt recunoscători celor care le deschid perspectiva păcii pe pămînt. Iar dacă aceștia — oamenii sovietici — sînt tocmai acei care deschid și perspectiva călătoriilor în cosmos, atunci totul e cu atît mai bine. Ei vor să arate, prin propriul lor exemplu, că oamenii pot debarca împreună în alte lumi din univers, nu împovărați de grenișteaua bandulierelor și a armelor automate, ci ducînd cu ei cosmicele, vaporoasele drapele ale păcii!

ÎN MUZEUL LENIN

Din lucruri mici, din cărți și din tablouri
Aș vrea să-i string avid lumina și făptura.

În toate sînt din geniul lui scoruri,
În toate-i simt prezența și căldura.

Prin săli aud vibrînd adîncu-i glas,
Cuvîntul lui în suflet cald îmi sună.

Și-mi pare că aici, la orice pas,
Mai luminos văd drumul spre Comună.

Alexandru JEBELEANU

PACE pe buze...

N. S. HRUŞCIOV: „Spunem sincer tuturor ţărilor: în opoziţie cu lozinca „Să ne înarmăm!", care tot mai are curs ici-colo, formulăm lozinca: „Să ne dezarmăm total!" Hai mai bine să ne luăm la întrecere cine va construi pentru poporale sale mai multe locuinţe, şcoli, spitale, cine va produce mai multă pîine, lapte, carne, îmbrăcăminte şi alte bunuri de consum şi nu cine va avea mai multe bombe cu hidrogen şi rachete. Toate popoarele de pe pămînt ar saluta această întrecere".

(Din cuvîntarea rostită la 18 septembrie 1959 în faţa Adunării Generale a O.N.U.)

„Vrem pace" — sculptură de V. I. Muhina.

participa şi Uniunea Sovietică. Europa trecea prin mari greutăţi economice — consecinţă a războiului care se terminase — şi căuta o ieşire din impas. Guvernele Angliei şi Italiei telegrafiaseră la Moscova: „Participarea personală a lui Lenin la această conferinţă ar uşura considerabil rezolvarea chestiunii privind echilibrul economic al Europei". O recunoaştere indirectă „diplomatică", dar o recunoaştere: fără Uniunea Sovietică, fără conducătorul revoluţiei socialiste, nu mai era posibilă nici o hotărîre privind soarta Europei... Lenin n-a plecat la Genua (s-a aflat că viaţa i-ar fi primejduită de duşmanii turbaţi ai revoluţiei ruse). Dar chiar în prima şedinţă delegatul sovietic a dat citire declaraţiei guvernului său, care amintea că, pentru a contribui la întărirea păcii, va supune spre dezbatere programul de dezarmare, propunerea pentru reducerea generală a înarmărilor.

La Genua propunerile sovietice au fost respinse, dar publicarea lor în presa timpului a stîrnit un mare interes. Planurile imperialiste (şi în mod special planul de a înrobi Uniunea Sovietică din punct de vedere economic), se scufundară ca o corabie şubredă. Uniunea Sovietică a apărut din nou oamenilor simpli din lumea întreagă ca o corabie care taie impetuos apele istoriei, purtînd înscris pe catarg cuvîntul scump tuturor: PACE.

Ecoul propunerilor sovietice nu se stinsese încă (erau atîţia oameni care trăiseră războiul, erau atîţia oameni care nu mai voiau să-l trăiască...), cînd Uniunea Sovietică a reînnoit propunerile sale. La 27 decembrie 1922, Congresul al X-lea al Sovietelor din Rusia adresează un apel tuturor popoarelor lumii: *„Congresul al X-lea al Sovietelor — în numele milioanelor de proletari şi de ţărani, confirmă încă o dată, în mod solemn voinţa lui de pace şi de muncă paşnică. În faţa ameninţării izbucnirii de noi războaie, în faţa cursei turbate a înarmărilor dezlănţuită din voinţa guvernelor capitaliste, în faţa maşinaţiunilor coloniale ale statelor burgheze, muncitorii şi ţăranii din R.S.F.S.R. dau din nou alarma!"*

Şi deşi alarma nu era fără temei (forţele imperialiste ameninţau statul sovietic din toate părţile), Uniunea Sovietică a dat încă înainte de Congresul al X-lea al Sovietelor un exemplu care, urmat, ar fi uşurat multe bugete, ar fi atenuat încordarea în lume: efectivele Armatei Roşii au fost reduse de la 5 milioane oameni la 800 de mii şi apoi chiar la 600 de mii de oameni. Dar unii politicieni din Apus au luat chemarea spre pace venită de la Moscova drept un semn de slăbiciune (existau şi pe atunci asemenea capete). Astfel se găseşte un pretext oarecare pentru ca Anglia să trimită Uniunii Sovietice faimosul ultimatum Curzon.[1]) Ştiţi care a fost răspunsul poporului sovietic la cererile insolente ale lui sir Curzon? La şedinţa oamenilor muncii care a avut loc în acele zile la Moscova, ţăranca Viktorova a spus: *„Noi spunem cu curaj străinilor: nu vrem război, nu avem timp pentru el, noi construim. Nu ne temem de nimic. Nu ne atingeţi. Noi sîntem oameni ai muncii şi apărăm interesele întregii lumi progresiste. Eu nu voi da inima pentru cartuşe..."*

Punîndu-şi inima în versuri-cartuşe, Maiakovski scria în poezia *„Lui Curzon i-a venit pofta mîncînd"*.

„Pentru mine
tot fierul
şi aurul tot
pentru mine,
iar de nu
va fi totul
cenuşe şi fum
— chiar aşa"
În sfîrşit,
dacă vreţi
aşteptaţi mult şi bine.
E tot una,
căci oricum,
noi,
nimic nu vom da!

Ultimatumul lui Curzon a eşuat, firească, fără glorie. S-a văzut cît dreptate avea guvernul sovietic cînd arăta în nota către guvernul englez că „stabilirea unor raporturi normale cu U.R.S.S. nu este posibilă pe această cale". Or, popoarele doreau tocmai stabilirea unor relaţii normale cu U.R.S.S. Această dorinţă n-a putut fi multă vreme ignorată. Aşa se face că anul 1924 este anul recunoaşterii Uniunii Sovietice (şi implicit a prestigiului ei crescînd în lume), de către guvernele Angliei, Italiei, Austriei, Suediei, Chinei, Ungariei, Franţei...

Principalele guverne burgheze (cu excepţia Statelor Unite, care s-au încăpăţînat să mai

[1]) Notă sub formă de ultimatum, trimisă Uniunii Sovietice în mai 1923 de către ministrul de Externe englez de atunci, prin care guvernul britanic ameninţa cu o nouă intervenţie împotriva U.R.S.S.

aștepte pînă... în 1933) au fost nevoite să-și schimbe atitudinea față de Uniunea Sovietică. Dar Uniunea Sovietică n-a abdicat nici o clipă de la politica ei principială de apărare a păcii, de demascare a uneltirilor care aveau să ducă la cel de-al doilea război mondial.

... Sîntem la Geneva, la sfîrșitul lunii noiembrie a anului 1927. Atmosfera obișnuită activității Ligii Națiunilor: fracuri, jobene, discuții infructuoase și escrocherii politice de anvergură, culise și ședințe interminabile, ședințe în care se plictisesc și cei ce vorbesc, și cei care ascultă. Și deodată, în această atmosferă stătută, ușile se deschid și, o dată cu delegatul sovietic, intră un val de aer proaspăt. În comisia pregătitoare a conferinței de dezarmare, delegatul sovietic propune din nou dezarmarea urgentă, completă și generală, cu cea mai imediată consecință a ei: trimiterea la vatră a tuturor efectivelor terestre, marine și aeriene și interzicerea menținerii lor, indiferent sub ce forme ar fi camuflate. Cînd această propunere a fost respinsă (și ne gîndim din nou la cei care au respins-o, amintindu-ne în același timp de milioanele de victime ale celui de-al doilea război mondial), Uniunea Sovietică a făcut propuneri noi privind reducerea treptată și proporțională a armamentelor și a forțelor armate.

Paul Boncour (socialist de dreapta, delegatul Franței), a căutat atunci să-i scoată din încurcătură pe ceilalți delegați apuseni, afirmînd că proiectul sovietic e prea simplu și de aceea nu merită să fie discutat. Iar alții au susținut pur și simplu că dezarmarea e... fără rost, deoarece oamenii și așa se vor bate, cu cuțitele sau chiar cu pumnii. (Și cînd te gîndești că urmașii politicii ai capetelor obtuze de la Liga Națiunilor fac azi același joc sinistru! Aceasta a reieșit limpede cînd, după recentele propuneri de dezarmare făcute de N. S. Hrușciov, au fost unii în Occident care au pretins că am fi, chipurile, din nou în pericol să decădem pînă la războiul cu cuțitele și cu pumnii...)

Oricum, nimeni nu poate uita că Uniunea Sovietică a repetat propunerile ei și în 1932, și în 1933, cu prilejul discutării definirii noțiunii de agresor. Era exact în anul cînd Hitler declara în auzul tuturor: „Noi, național-socialiștii, am pus în mod conștient capăt politicii noastre externe antebelice. Pornim acum de-acolo unde ne-am oprit... (Discret, Hitler nu sufla nici un cuvînt despre impulsul guvernelor occidentale în această „pornire" — n.a.). Noi punem capăt eternei tendințe a germanilor spre sudul și vestul Europei (de fapt s-a pus capăt acestei tendințe, dar cu totul altfel de cum credeau și doreau imperialiștii — n.a.) și ne ațintim privirile spre teritoriile din est... Iar cînd vorbim acum despre teritorii noi în Europa, trebuie să ne gîndim în primul rînd la Rusia și la statele învecinate cu ea... Se pare că însuși destinul ne arată drumul".

„Destinul" a fost ajutat de trădarea de la München. Ce a urmat e încă viu în mintea noastră, a tuturor. Chemarea Uniunii Sovietice de a se forma o coaliție antihitleristă n-a fost ascultată decît tîrziu, cînd orașele au început să ardă, cînd sîngele popoarelor curgea din belșug. Inima țărancii Viktorova, inimile a 200 de milioane de sovietici s-au prefăcut în cartușe, pentru războiul împotriva lui Hitler și, pînă la urmă, acesta a murit ca un șobolan în unul din adăposturile blindate ale Berlinului.

Pentru unii, lecția a rămas, însă, și de astă dată zadarnică. După război ei au văzut crescînd lumea socialismului (deci și a păcii), au văzut cum crește cea mai impetuoasă mișcare a zilelor noastre, mișcarea partizanilor păcii. Aceasta i-a neliniștit. O clipă, cît au avut monopolul armei atomice, ei au delirat de bucurie. Un oarecare „savant" american Ogborn se și vedea stăpînul lumii: „Dacă Gingishan — scria el — a putut cuceri a cincea parte a globului cu ajutorul cailor, de ce oare o mare putere (ați ghicit care, nu? — n.a.), dispunînd de avioane cu rază de acțiune de 10.000 de mile ce pot fi parcurse în 25 sau 30 de ore, să nu poată cuceri lumea întreagă?"

Între timp Uniunea Sovietică a lichidat monopolul american al armei atomice, avioanele pot străbate 10.000 mile în numai cîteva ceasuri, nu mai există punct inaccesibil pentru rachete. Toate acestea îi obligă pe unii să-și verifice încă o dată atitudinea față de Uniunea Sovietică (care nu numai că nu e izolată, cum era în 1939, dar are alături de dînsa un mare număr de țări, puternice și hotărîte, țările ce formează marele lagăr socialist, ce se întinde de la Elba la Pacific). Dar Uniunea Sovietică n-are nevoie nici de data asta să-și schimbe poziția în problemele fundamentale care frămîntă omenirea. La Organizația Națiunilor Unite au răsunat în repetate rînduri propunerile delegaților sovietici pentru dezarmare.

Acum aceste propuneri au fost reînnoite cu prilejul vizitei tovarășului N. S. Hrușciov în Statele Unite ale Americii. Ele au fost reproduse în sute de milioane de exemplare și transmise prin radio și televiziune, ele au intrat efectiv în fiecare cămin de pe glob și au produs o puternică impresie. Basmul despre „slăbiciunea sovietică" s-a spulberat de mult. Oamenii văd că, dacă Puterea Sovietică s-a născut cu cuvîntul PACE pe buze, aceasta se datorește însăși esenței orînduirii socialiste. După Uniunea Sovietică, socialismul a învins acum în China care, dintr-un factor de neliniște odinioară în Extremul Orient, s-a transformat într-un bastion al păcii în această parte a lumii. După Uniunea Sovietică, socialismul a învins în Polonia și iată, dintr-un măr al discordiei între imperialiști, Polonia a devenit țara care a propus la O.N.U. încheierea unui pact al păcii între marile puteri, a propus planul Rapacki, pentru crearea unei zone denuclearizate în Europa... După Uniunea Sovietică, socialismul a preluat puterea în partea de răsărit a Germaniei și, iată, pentru prima oară a apărut în istoria acestei țări un stat democratic, pașnic, care-și respectă vecinii și nu nutrește intenții agresive față de nimeni. După Uniunea Sovietică, socialismul a învins în Romînia și iată, dintr-unul din butoaiele cu pulbere din Balcani, Romînia a devenit țara care a propus o întîlnire a șefilor guvernelor țărilor balcanice pentru a se discuta problemele păcii și securității în această parte a lumii.

Există cuvinte sortite să moară și altele menite să trăiască veșnic. Cuvîntul război face parte din prima categorie; pacea, din cea de-a doua. Cei ce apără pacea au viitorul în fața lor. Și, călătorind azi cu gîndul în viitor, noi îi vedem pe oameni slăvind comunismul, nu numai pentru că a trimis cel dintîi sol al geniului uman spre alte planete, ci și pentru că a asigurat, cel dintîi, victoria păcii pe pămînt. Căci în vecii vecilor oamenii nu vor uita: *comunismul s-a născut cu cuvîntul PACE pe buze!..*

Radu TUDESCU

„NU! războiului" — afiș de A. Aslian.

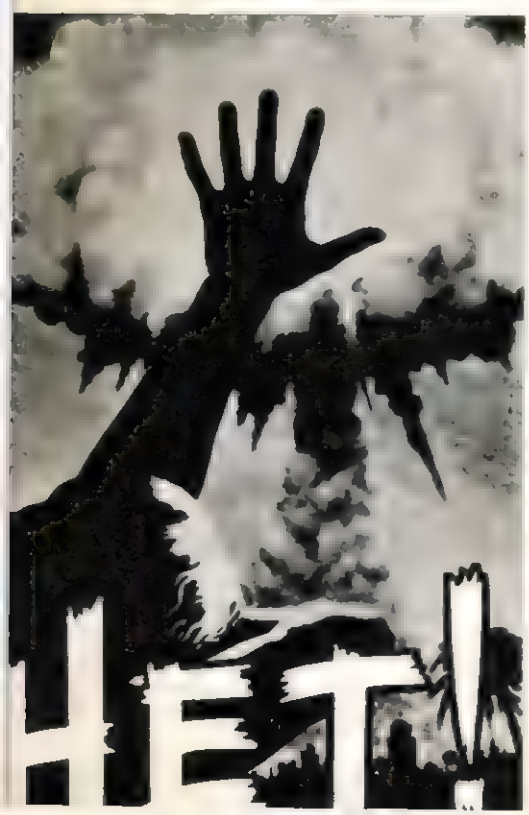

Vlaicu BÎRNA

Roadele lui Octombrie

Pămînt sovietic, pămînt roditor,
Ai înfrățit popor cu popor;
Cu razele de foc ale nouălea răsărit
Soarele libertății peste tine mai întîi a lucit.
Întinderi ale pămîntului sovietic,
De la Marea Albă
La Crimeea, gură de rai,
Peste voi a trecut, întinerindu-vă,
Deluviul cel mare-al istoriei,
Octombrie cu-nviforatu-i alai.
Roadele lui
Sînt nesfîrșitele holde
Fremătătoare, de grîne,
Marea Țimleanskaia,
Orașele noi crescute în cele patru decenii,
Tundra trezită la viață,
Ogoarele virgine ale Siberiei,
Turnurile de pe colina lui Lenin.
Roadele lui
Sînt pădurile tinere din stepa uscată,
Grădinile septentrionale
În care lumina aurește, sub brume,
Cleștarul de pe ciorchinele viei
Și mîinile darnice care împart
Popoarelor lumii
Azima curată a prieteniei.
Roadele lui
Sînt frunțile biruitoare,
Frunțile înălțate peste timp
Ale mulțimilor care inundă cu steaguri și urale
Piața Roșie, în zi de sărbătoare,
Și acești cărăbuși de aur
Ce-i dau planetei ocol
Zumzuind prin cerești spații:
Răscolitoare vibrații
Din salvele „Aurorei"
Însuflețind marile liniști astrale.
Roadele lui
Sînt aceste nave de basm
Tăind cu provele azurul
Spre marea Liniștii,
Spre marea Senînătății,
Ștergînd urmele poceții
De taină, din zăvorîtul eter,
Dăruind revoluției cosmice
Steaua nouă a revoluției lui Lenin,
Lumina ei să sporească
Strălucirea aștrilor de pe cer.

SEN Alexandru

Toamnă tîrzie

Prietenă, la noi e toamnă iară,
Tîrziu de toamnă cu obraji de ceară,
E cîmpul secerat, via culeasă,
Sămînța nouă doarme în humă grasă.

Pe străzi e vînt și la fereastră-i ploaie
Dar sub tristeți nimic nu mă îndoaie,
Nu mă desprinde de tărîmul vieții
Și nu mă-nchide în rogatul ceții.

Degeaba-ți murmuri toamnă cîntul jalnic
Nu poți să-ntuneci cerul, e zadarnic...
Puterea vieții arde fără milă
Secînd pe veci otrava ta subtilă.

Arunci pe uliți zloată, vînturi, ceață
Și în inimă e totuși dimineață;
Stringi nori de plumb — pe cer i-anini
Dar cerul meu e mare de lumini.

Cîndva, frunzișul veșted m-a durut
Dar azi mi-e dragostea de viață scut
Sfîrșitu-și poartă-n sine începutul
Frunzișul mort întinerește lutul.

Nu sînt pe lume ceruri cenușii
Să-mi stingă bucuria de a trăi,
Aud chemarea păsărilor cînd plouă.
Tristețea-i depășită și inima mi-e nouă.

Giganticul complex petrochimic de la Onești-Borzești se realizează în întregime cu ajutorul tehnic și material al marii noastre prietene, Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste.

În fotografie, instalația pentru absorbția și fracționarea gazelor (A. F. G.), rod al acestui ajutor frățesc.

Fotografie de Ionel GIUCĂ

Demosfene BOTEZ

PRIN LOCURILE NATALE

Știu bine toate locurile-aceste,
Că-s locurile copilăriei mele,
Dar astăzi sînt altfel, ca-ntr-o poveste,
Și parcă satul meu e plin de stele.

Aicea unde-i azi termocentrală
Și stîlpii de beton duc parcă-n zînă
Spre zare, cabluri lungi, ca pe-o beteală,
Era cîndva ieslaz și o fîntînă.

Și lutărie-a fost și niște gropi,
Aicea unde-i hala de captoare.
Înalte, două coșuri, ca doi plopi,
Aruncă fumul leneș pînă-n soare.

Surd zumzăie motoare-nfierbîntate
Venite aici dia marea Uniune;
Eu văd în ele inima de frate
Și soarele ce-a veci nu va apune.

STRĂLUCITE IZBÎNZI ALE OMULUI

de
Radu NOR

Acum o jumătate de veac şi mai bine, Maxim Gorki rostea cuvintele profetice, ce reprezentau în acelaşi timp unul dintre cele mai fierbinţi omagii aduse de oameni, OMULUI:

„Pierdut în mijlocul pustietăţilor universului, singur pe mica fărîmă de pămînt ce se rostogoleşte în adîncul spaţiului infinit cu o viteză ce scapă simţurilor noastre, hărţuit de chinuitoarea întrebare: „care este rostul existenţei?" — ai, OMUL, mergi dîrz — tot înainte şi tot mai sus! — pe drumul biruinţei sale asupra tainelor Pămîntului şi ale cerului".

De atunci au scurs nici două decenii pînă ce au bubuit tunurile „Aurorei", vestind zorii unei ere în care OMUL a aflat rostul existenţei sale! El şi-a luat soarta în propriile mîini, a sădit mlădiţa libertăţii, a crescut-o cu sudoarea frunţii, a ocrotit-o de grelele furtuni, a apărat-o de duşmani, cu preţul sîngelui său. Şi din pămînt amestecat cu sudoare şi sînge a crescut o floare minunată, o floare roşie, care s-a înălţat spre cer, mai sus de vîrfurile copacilor, mai sus de nori, înspre Lună şi stele.

OMUL nu se mai simte de mult o fiinţă pierdută în mijlocul pustietăţilor. El şi-a făurit unelte cu care descoperă tainele Pămîntului, îi smulge comorile, şi-a făurit rachete cu care a pornit la asaltul cosmosului...

Atunci cînd au răsunat salvele „Aurorei" a început o eră nouă: era comunismului, era în care OMUL va deveni stăpînul Pămîntului, stăpînul universului.

Cosmodromul viitorului.

Săgeţi de foc şi rachete interplanetare

Năzuinţa de a cunoaşte nemărginita împărăţie a aştrilor e, de bună seamă, la fel de veche ca şi omenirea. Dar omului îi lipseau mijloacele tehnice cu care să se smulgă din îmbrăţişarea gravitaţiei terestre.

Zborurile spre alte planete trăiau doar în legende, în povestiri, în visurile temerare ale unor vizionari mai totdeauna luaţi în derîdere.

De la Icar la Lukian din Samosate, de la Cyrano de Bergerac la Kepler, de la Jules Verne la Wells, fantezia era aceea care transporta pe astronauţi în îndepărtatele lumi cereşti. Apoi a apărut, ca o cometă, Konstantin Eduardovici Ţiolkovski, eminentul om de ştiinţă rus. În mintea lui, visurile străvechi despre zborurile interplanetare se conturau, căpătau temeiuri ştiinţifice. Într-o epocă în care Wells descria Luna ca fiind populată de tot felul de fiinţe năstruşnice, de viţei lunari ce pasc pe pajişti lunare, Ţiolkovski publica lucrarea *„Cercetarea spaţiilor cosmice cu ajutorul aparatelor reactive"*, în care fundamenta tehnica rachetelor. El arăta că motorul-rachetă este singurul capabil să învingă depărtările cosmice, deci forţa de atracţie a Pămîntului — fapt care este azi confirmat prin practică.

Principiul mişcării reactive nu este nou: l-au cunoscut chinezii, inventatorii teribilelor „săgeţi de foc", l-au cunoscut arabii, constructorii torpilei incendiare „gogoaşa lui Hassan", l-a cunoscut mai tîrziu şi Europa, cînd la serbările regilor şi prinţilor cerul era împînzit de „ignis volans", focul zburător. Aşadar, principiul rachetei a fost folosit la făurirea unor arme de luptă, mai tîrziu a unor mijloace de amuzament, apoi din nou pentru arme. Dar nimeni pînă la Ţiolkovski nu s-a gîndit să utilizeze racheta drept mijloc de explorare a cosmosului.

Marele învăţat nu s-a mulţumit însă să enunţe principiile cosmonauticii moderne. El s-a preocupat de numeroase probleme de amănunt, ca aceea a combustibilului pentru rachete, a construcţiei şi organizării navelor cosmice. Ţiolkovski a prevăzut etapele zborului interplanetar, precizînd că prima etapă va fi aceea a lansării unor sateliţi artificiali. El a preconizat, de asemenea, utilizarea rachetelor cu mai multe trepte, adică alcătuite din cîteva rezervoare de combustibil, detaşabile, care se desprind treptat după golire. Această idee a obţinut şi ea o strălucită confirmare.

Neluat în seamă în timpul stăpînirii ţariste, Ţiolkovski s-a bucurat de aprecierea cuvenită de-abia în anii Puterii Sovietice, cînd a dat de patru ori mai multe lucrări decît în anii premergători revoluţiei. La 1 Mai 1933, lui Konstantin Eduardovici Ţiolkovski i s-a acordat înalta cinstire de a se adresa prin radio — din oraşul Kaluga, unde locuia — maselor de manifestanţi care se perindau prin Piaţa Roşie. Cu acest prilej, el a spus:

„Îmi imaginez Piaţa Roşie a capitalei. Sute de libelule de oţel zboară deasupra coloanelor care defilează. Sus de tot plutesc dirijabile, visul tinereţii mele, înfăptuire a fanteziei mele. Am lucrat 40 de ani la motoarele cu reacţie şi mă gîndeam că expediţiile spre Marte vor începe numai după multe sute de ani. Dar termenele se schimbă. Sînt convins că mulţi dintre voi vor fi martori ai primelor călătorii dincolo de atmosferă!"

Doar 26 de ani au trecut de cînd au fost rostite aceste cuvinte profetice! Atmosfera terestră a fost de mult lăsată în urmă, o maşină făurită de mîna omului a devenit a zecea planetă a sistemului nostru solar, alta a atins Luna, a treia a înconjurat-o, a cercetat-o de aproape...

Drumul spre Marte e liber, năzuinţele lui Ţiolkovski sînt pe cale să se înfăptuiască.

Sputnicii, cercetaşii atmosferei pămînteşti

Strălucitele victorii sovietice în direcţia cuceririi cosmosului au început la 4 octombrie 1957, cînd a fost deschisă poarta cosmosului.

4 octombrie 1957! De pe teritoriul Uniunii Sovietice s-a desprins atunci o mică sferă de metal, înălţîndu-se pînă la 1.000 de km, unde a început să se rotească în jurul bătrînului glob terestru.

Lumea a ascultat cu adîncă emoţie semnalele Sputnikului I şi învăţaţii au primit pentru prima dată veşti sigure despre starea ionosferei — a acelei pături a atmosferei cuprinsă între înălţimile de 40 şi 1.000 de kilometri. A fost măsurată structura ei, presiunea şi densitatea. S-a studiat cîmpul magnetic al planetei noastre, adică starea fizică a spaţiului în care se exercită forţe magnetice, radiaţiile solare, starea cîmpurilor electrostatice din păturile superioare ale atmosferei şi încă multe altele.

Au fost primele tatonări, primele investigaţii care se cereau lărgite, amplificate.

Şi iată că n-a trecut decît o lună de la acest epocal eveniment şi un nou sputnik sovietic a pătruns în spaţiu. El era de aproape şapte ori mai greu decît primul — 508,3 kg — şi a constituit ultima treaptă a unei rachete purtătoare. Înălţimea la care s-a plasat pe orbită a fost de 1.700 km. Pentru prima dată, o fiinţă vie — ciinele Laika — s-a ridicat la asemenea altitudine. Această experienţă a avut o importanţă epocală: ea a permis studierea condiţiilor biologice în spaţiul cosmic şi a dovedit că viaţa este aci posibilă. Cercetînd datele transmise de Sputnik II asupra comportării animalului în timpul zborului, oamenii de ştiinţă au putut porni la pregătirea zborului omului în cosmos.

Studiile au continuat, aparatele şi instrumentele au fost perfecţionate şi, la 15 mai 1958

O navă cosmică, alimentîndu-se cu combustibil, la plecarea de pe un satelit.

Colonie interplanetară, la înălțimea de 1.670 kilometri.

al treilea satelit artificial al Pămîntului, un colos de 1.327 kg, se înalța pînă la 1.900 km.

De data aceasta a fost lansat în spațiu un adevărat laborator științific, prevăzut cu un sistem telemetric, pentru transmiterea pe Pămînt a datelor științifice, cu dispozitive emițătoare speciale pentru măsurarea traiectoriei satelitului, cu dispozitive de comandă automate pentru dirijarea aparatajului, cu un sistem de reglare a temperaturii în interior. Totodată pe satelit se mai aflau surse de curent chimice și cu baterii solare, care transformă lumina Soarelui în energie, punînd-o la dispoziția instrumentelor de bord.

Sputnik III a efectuat cercetări asupra intensității, compoziției și variației radiațiilor emise de Soare, asupra repartiției fotonilor, adică a particulelor de lumină, precum și a nucleelor grele aflate în razele cosmice, asupra minusculelor corpuri cerești care sînt micrometeoriții etc.

Lansarea celor trei sputnici a constituit o primă etapă a uriașului program de explorare a spațiului interplanetar. Ea a fost efectuată cu un strălucit succes, dovedind întregii lumi forța științei și tehnicii sovietice, geniul savanților din marea țară a constructorilor comunismului.

Și, totuși, acesta a fost de-abia începutul. Au urmat realizări de-a dreptul senzaționale. Atmosfera Pămîntului a fost depășită, ca și prima viteză cosmică de 8 km pe secundă. Distanțele au început să nu se mai socotească în sute sau mii de kilometri, ci în sute de mii, în milioane de kilometri.

A început etapa a doua, explorarea Lunii cu ajutorul rachetelor.

A zecea planetă

Știrea transmisă de agenția TASS la 2 ianuarie 1959 a făcut înconjurul globului cu viteză ... „cosmică": a fost lansată o rachetă în direcția Lunii. Vestea au ascultat-o cu aceeași emoție strungarul sovietic, docherul american, țăranul chinez, pescarul norvegian, muncitorul negru de pe plantațiile din Brazilia... Au ascultat-o și și-au ridicat privirile spre cerul de noapte, căutînd să zărească, printre milioanele de stele, pe cea făurită de mîna omului sovietic.

Uriașul de 1.472 kg a atins o viteză de 11,2 km pe secundă, a doua viteză cosmică, care i-a asigurat posibilitatea ieșirii totale de sub atracția Pămîntului. În 34 de ore, nava a ajuns în dreptul Lunii, trecînd la numai 5-6.000 km de suprafața ei. Pe drum ea a transmis un salut Pămîntului, făcînd să apară pe boltă o cometă de natriu.

La o distanță de aproximativ 1 milion km de Pămînt, atracția exercitată de globul terestru a slăbit atît de mult, încît, devenită practic nulă, racheta a început să se miște numai sub acțiunea forței de gravitație a Soarelui. Și iată că aproximativ în zilele de 7-8 ianuarie, nava cosmică s-a stabilit pe propria sa orbită în jurul Soarelui, devenind satelitul acestuia — a zecea planetă a sistemului nostru solar. Ea se învîrtește și azi în jurul Soarelui, la o distanță ce variază între 146 și 197 milioane kilometri, avînd o perioadă de rotație de aproape 15 luni.

Ultima treaptă a uriașei rachete cosmice sovietice era dirijată de către un sistem automat, care stabiliza poziția ei pe traiectoria propusă și îi imprima viteza calculată, după încetarea funcționării motorului.

În afară de dispozitivele care asigurau zborul normal al ultimei trepte, în interiorul rachetei se afla un container degajabil, ermetic închis, conținînd aparatură științifică și radiotehnică, două aparate de radioemisie cu antene, un contor de raze cosmice, un sistem de radio, cu ajutorul căruia se determina traiectoria zborului rachetei și se prevedea mișcarea ei ulterioară, precum și aparatura destinată creării cometei artificiale de natriu.

Programul de lucru al primei rachete cosmice sovietice a fost extrem de cuprinzător. În primul rînd, cu ajutorul ei a fost studiată radiația cosmică. Se știe că natura și originea acestor raze poate fi lămurită abia cînd aparatul care le cercetează se află în afara atmosferei terestre și în afara cîmpului magnetic al Pămîntului. Astfel a putut fi stabilită intensitatea și compoziția radiației cosmice, au putut fi studiate gazele componente ale materiei interplanetare și radiația corpusculară a Soarelui.

Materia meteorică din spațiul interplanetar a fost cercetată cu ajutorul unor instrumente care înregistrau loviturile particulelor micrometeorice pe suprafața rachetei. Un magnetometru a făcut posibilă cercetarea — pentru prima oară în lume — a cîmpului magnetic lunar.

Pe rachetă se aflau două fanioane cu stema Uniunii Sovietice. Prezența lor în spațiul cosmic a constituit simbolul strălucitelor victorii ale socialismului, simbolul minunatelor roade ale Revoluției Socialiste din Octombrie.

Ecourile presei mondiale au fost unanime, apreciind gigantica realizare a științei și tehnicii sovietice, pusă în slujba păcii. Sute de savanți au făcut declarații, în care elogiau succesul obținut de constructorii de rachete sovietici. Iată una din ele, aparținînd lui Leonhard Carter, secretarul societății interplanetare britanice:

„Noi toți sîntem uimiți de precizia dovedită de oamenii de știință sovietici în dirijarea rachetei, care a zburat atît de aproape de Lună. Experiența reușită a oamenilor sovietici în lansarea rachetei cosmice arată că, cu ajutorul aparatelor existente, ei sînt în stare să ajungă pe Marte și pe Venus, iar ziua debarcării pe Lună în condiții de securitate s-a apropiat foarte mult. Bineînțeles, acesta este doar începutul zborurilor interplanetare. Se poate spune că acestea sînt numai zorile, dar cît de emoționante sînt aceste zori".

Zorile zborurilor cosmice! Faptul că le avem în față, că omenirea se apropie de ele cu pași repezi, îl datorăm științei sovietice, căreia victoria Marii Revoluții din Octombrie i-a asigurat dezvoltarea cea mai largă și mai cutezătoare.

Luna a fost atinsă

La 14 septembrie 1959, ora 0,02' și 24", unul din cele mai temerare visuri pe care și le-au făcut oamenii de-a lungul mileniilor s-a împlinit:

Nava cosmică pregătindu-se de aselenizare.

Nava cosmică sosind la baza lunară.

cea de-a doua rachetă cosmică sovietică a atins suprafața Lunii. Cu aceasta, rodul tehnicii socialiste a depășit cu mult granițele terestre și a ajuns pe primul corp ceresc. A început o nouă epocă a istoriei omenirii, a fost deschisă o filă nouă, nebănuită, a cercetării științifice a lumii cosmice.

Cea de-a doua rachetă cosmică, folosind un combustibil nou, a izbutit nu numai să atingă a doua viteză cosmică de 11,2 km pe secundă, dar s-o și depășească.

Aparatajul științific, în greutate de 390 kg, a făcut posibile noi măsurători, ale căror date au fost transmise pe Pămînt. Toate cercetările prevăzute — măsurarea cîmpului magnetic al Pămîntului și al Lunii, stabilirea variațiilor și naturii radiației, explorarea spațiului din jurul Lunii, stabilirea componenței gazului interplanetar și al particulelor meteorice — au fost făcute în bună parte cu scopul de a pregăti în viitor lansarea în spațiu a rachetelor cu echipaj.

De curînd, cunoscutul savant sovietic acad. Sedov a declarat că cercetările făcute cu „Lunnik 2" au permis să se facă descoperiri fundamentale, îndeosebi în legătură cu inexistența practică a unui cîmp magnetic în apropierea Lunii, a inexistenței în jurul Lunii a unei centuri de radiații de particule încărcate.

Ca și la prima rachetă, a fost provocat un nor de natriu, ce a avut luminozitatea unei stele de gradul 5.

La 14 septembrie 1959, telescoapele tuturor observatoarelor lumii erau îndreptate spre Lună. La ora mai sus arătată, containerul cu aparatura științifică și de măsură, precum și ultima treaptă a rachetei au atins suprafața Lunii, la est de „Marea Serenității".

Cu aceasta a fost dusă la bun sfîrșit o experiență uluitoare, zborul unui corp conceput și făurit de om, spre un alt corp ceresc. Omul a biruit spațiul cosmic și a înfipt pe Lună stindardul primului stat socialist al Pămîntului, întruchipat de fanionul cu stema U.R.S.S. și cu inscripția „septembrie 1959".

Asaltul pentru cucerirea cosmosului continuă

Doar trei săptămîni au trecut de la lansarea lui „Lunnik 2" și iată că la 4 octombrie 1959, o nouă rachetă sovietică, pe bordul căreia era instalată o stație automată interplanetară, se avîntă în cosmos.

Edițiile speciale ale ziarelor de pe Pămînt anunțau omenirea: „O nouă victorie a păcii și orînduirii socialiste", „Sovieticii au depășit cu mult S.U.A. în domeniul tehnicii cosmice", „Lunnik 3, cea mai mare realizare tehnică a omenirii".

Realizarea este într-adevăr de proporții gigantice.

Vastul laborator de cercetări științifice care este stațiunea automată interplanetară se îndreaptă spre Lună, trece la numai 7.000 km de suprafața ei, o înconjoară și se întoarce din nou în regiunea Pămîntului.

Toate instalațiile sînt puse în funcțiune de

„TRIMIȘII SPECIALI", LA DATORIE

Dacă micile „personaje" alăturate ar putea vorbi, v-ar istorisi foarte multe. Întîi, probabil, și-ar prezenta identitatea. „Eu, care mă uit la dumneavoastră, sînt Mișka. Surioara mea de alături, în costumul acela ciudat, este Țiganka..."

Pe urmă, același „personaj" — pare mai volubil — v-ar dezvălui ocupația: „Sîntem cosmonauți". Simplu, dar nu fără mîndrie. Și după ce dumneavoastră ați deschide ochii mari, uimiți de neobișnuita cunoștință făcută, Mișka ar începe să vă istorisească...

Din păcate, nici Mișka, nici Țiganka, nici cei-lalți drăguți patrupezi nu știu să vorbească. Și nu se află în fața dv., decît grație fotogeniei lor. Ei sînt de găsit, de fapt, la un centru experimental de pregătire a zborurilor cosmice, din Uniunea Sovietică. Sau, poate, la ora aceasta nu sînt acolo, ci undeva la mare înălțime, deasupra noastră, într-una din fantasticele lor călătorii...

Nu demult, cățeluța Laika a demonstrat practic că zborul cosmic poate fi suportat de animale. Același lucru l-au demonstrat și alți cîini, precum și drăguța iepuroaică Marfușka. Experiențele cu animale au fost și sînt continuate metodic; numai după ce se vor obține răspunsuri precise și temeinic confirmate la toate întrebările privind comportarea organismelor vii în cosmos, își va putea face și omul intrarea pe poarta stelelor. Căci cosmosul, infinitul acesta de lumi stelare, pune omului — ca și ameu, Făt-Frumosului din poveste — multe încercări în față, pînă să-i dea-voie să facă bulevarde între bătrînele planete.

Ca să treacă peste aceste încercări, să înfrîngă greutățile, omul trebuie să le cunoască exact, pentru a-și crea securitatea împotriva lor. Și le cunoaște cu ajutorul lui Mișka, al lui Țiganka și al celorlalți trimiși speciali ai lui.

Înainte de a fi lansați la mari altitudini, micii cosmonauți sînt supuși unui antrenament special. Ei sînt obișnuiți să suporte zgomotul, vibrația, accelerația etc., în așa fel încît să se poată adapta treptat noilor condiții cu care îi va întîmpina cosmosul. Rezultatele antrenamentelor de laborator sînt dintre cele mai bune: mulți dintre micii elevi au absolvit cu succes, după „cursurile" experimentale de pe Pămînt, cîteva examene cosmice. Subtilele aparate de înregistrare a funcțiunilor vitale ale organismului lor, le dau, după zborurile acestea, certificate bune. Și însăși vioiciunea pe care o au după călătorii dovedește că biologia se adaptează și învinge.

Iată concluzia practică pe care omul își construiește proiectul viitorului său zbor. Primul obiectiv: Luna. Apoi Marte și Venus. Mai tîrziu, celelalte planete. După ele, alte sisteme solare...

Și poate că în vasta noapte cosmică, descoperind o planetă necunoscută lui, după ce va fi descoperit atîtea altele, omul va spune emoționat, atingînd cu palma virginul pămînt stelar: „Numele tău va fi Laika! Sau Țiganka!" — și se va gîndi cu duioșie la primii săi trimiși spre aștri.

B. C.

Micuța de pe cîntar este Lisicika.

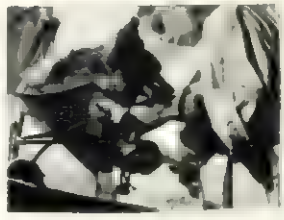

Complet echipată cu costumul cosmic, Țiganka e gata de zbor; Mișka își așteaptă rîndul la îmbrăcat.

Înainte de ridicarea în văzduh animalele trebuie obișnuite să stea calme în containerul rachetei.

surse chimice de curent și de baterii solare, iar transmiterea pe Pămînt a informațiilor se efectuează zilnic, în emisiuni de cîte 2-4 ore, în conformitate cu programul observațiilor. Extraordinar este faptul că s-a creat posibilitatea ca aparatajul de bord să fie dirijat de pe Pămînt, de la un centru de coordonare și calcul. Aceasta constituie un record al radiotehnicii sovietice, căci pentru prima oară se realizează emisii și recepții în ambele sensuri, pe distanțe de sute de mii de kilometri.

Orbita stabilită pentru „Lunnik 3" este și ea dovada unei precizii formidabile în calculele matematice ale creierelor electronice ultraperfecționate. Cît de complicate sînt aceste calcule o dovedește faptul că, pentru stabilirea momentului lansării rachetei, trebuia să se țină seama de atracția reciprocă a patru corpuri: racheta cosmică, Pămîntul, Luna și Soarele. O imprecizie cît de mică la lansarea ei ar fi putut avea, drept urmare, devieri de la orbită de mii și mii de kilometri. Reușita zborului depindea totodată de perfecțiunea cu care erau executate zecile de mii de piese care alcătuiesc racheta. Defectarea numai a uneia din ele putea compromite întreaga experiență; și iată că totul a fost perfect conceput și realizat!

O performanță unică o constituie fotografierea Lunii din apropiere și mai ales a feței ei care nu este vizibilă de pe globul terestru. Momentul fotografierii a fost ales astfel, încît aproximativ 70 % din partea invizibilă să fie iluminată de Soare. Fotografierea a durat 40 de minute, iar imaginile obținute au fost transmise pe Pămînt, de la o distanță de circa 470.000 km, cu ajutorul unui sistem radiotehnic special. S-a stabilit astfel că, în general, pe partea invizibilă a Lunii predomină regiunile muntoase. Mări asemănătoare cu cele de pe partea vizibilă sînt puțin numeroase. Dincolo de lanțul de munți aflat la sud și sud-est de Marea Humboldt se află un vast continent cu o capacitate de reflectare sporită.

În cinstea marilor realizări ale științei și tehnicii sovietice, craterele, munții și mările descoperite cu prilejul fotografierii au primit denumiri ca: Marea Moscovei, lanțul Munților Sovietici, craterele Țiolkovski și Lomonosov.

Senzația stîrnită de lansarea celei de a 3-a rachete cosmice sovietice se oglindește și în articolul ziarului „New York Times", în care se spune:

„Dacă Statele Unite mai au nevoie să li se amintească că rămîn mult în urmă în întrecerea cosmică, n-au decît să privească spre Lună, care luminează succesele altei țări în domeniul tehnicii. Pe partea vizibilă a Lunii a fost arborată emblema sovietică cu secera și ciocanul; deasupra părții nevizibile zboară o rachetă care transmite periodic semnale ce pot fi descifrate numai de specialiștii sovietici, dar a căror importanță este evidentă pentru întreaga lume".

Ce va aduce viitorul

Strălucitele victorii sovietice în domeniul cosmonauticii și, mai ales, realizarea stației automate interplanetare vor duce negreșit la construirea și lansarea unor stații similare, care să exploreze spațiul din jurul planetelor Venus și Marte. Vitezele imprimate actualmente rachetelor cosmice fac posibilă înfăptuirea unor asemenea performanțe, iar aparatajul ultraperfecționat de radiotransmisie va asigura comunicarea datelor pe Pămînt.

Poate că în următorii ani vor fi dezvăluite tainele pe care le ascund cețurile venusiene; poate că se va pune capăt aprigelor dispute științifice cu privire la flora și fauna marțiană, ori cu privire la presupusele canale de pe această planetă și se va ști dacă Phobos și Deimos sînt sateliți naturali ai planetei Marte sau sateliți artificiali, creați de eventuala populație a acestui misterios astru.

Vom fi, fără îndoială, martorii revenirii pe Pămînt a unei stații cosmice, a instalării pe suprafața Lunii a unei stații automate și, în sfîrșit, a zborului omului spre Lună, spre Venus și Marte, spre celelalte planete ale sistemului solar.

Ce ne face să afirmăm toate acestea, cu atîta siguranță? Rezultatele uluitoare obținute pînă acum de savanții sovietici, roade ale dezvoltării multilaterale a tuturor ramurilor științei, a astronomiei și fizicii, matematicii, chimiei și balisticii, electronicii, ciberneticii și a multor altor domenii ale științei, tehnicii și industriei sovietice; faptul că numai socialismul poate stimula forța de creație a omului, că numai în avîntul general al unei societăți care tinde spre comunism pot fi atinse obiective grandioase cum este cel al cuceririi cosmosului.

Acum 42 de ani, o dată cu bubuitul tunurilor „Aurorei", a început să răsară viața nouă pe Pămînt. Acum 2 ani, zborul primului sputnik a deschis porțile spațiului sideral. Astăzi, victoriile dobîndite permit din plin omului să se pregătească pentru zborul spre aștri.

COSMOSUL ÎN... LABORATOR

Viitorul cosmonaut primește indicații, înainte de „zborul" din laborator.

„Atenție! Ne atacă un roi meteoric! Cîteva cătăne de milioane granițe cosmice venite cu o viteză amețitoare atacă nava cosmică. Cabina ermetică este străpunsă. Și deodată, prin nevăzutele orificii, aerul condiționat din cabină se scurge afară, în marele vid cosmic... Aerul dispare. Presiunea atmosferică, normală pînă acum, scade mereu. Iată, ajunge la zero... Ce-o să se întîmple? O dată cu scăderea presiunii atmosferice, scade și punctul de fierbere a lichidelor. La mare înălțime, pe munții Everest de pe Pămînt, bunăoară, unde presiunea atmosferică este foarte scăzută, apa fierbe pe la 70° C; la înălțimi mai mari, de 19.000-20.000 m, ea ajunge să fiarbă la temperatura corpului omenesc. La numai 37° C.... Și noi ne aflăm în poate 20.000 m altitudine...

Iată... apa din pahar a început să clocotească... Ce se întîmplă cu sîngele cosmonautului? Cu toate celelalte lichide din țesuturile corpului său? Ce tragedie îl așteaptă ... Dar iată că astronautul Belokonov surîde impasibil, prin transparentul vizor de plastic al căștii speciale...

E un vis? E un film? Nu. E o realitate cosmică, tradusă în termenii de laborator. Totul se petrece pe pămînt, la un centru de pregătire și antrenament al viitorilor cosmonauți. Cosmonava e deocamdată o cabină, care nu evoluează încă prin spații siderale; atacul meteoric n-a fost autentic; efectul perforației navei a fost realizat prin mijloace tehnice pămîntene, de evacuare a aerului din cabină.... Iar în fața realității de zero presiune atmosferică, Belokonov este blindat cu costumul său special, care îi permite să... surîdă impasibil.

Iată o experiență de laborator. Una din nenumăratele care se fac în Uniunea Sovietică în direcția pregătirii omului pentru viitorul zbor cosmic. Bineînțeles, aceste experiențe nu vor putea modifica prea mult natura omului, necesitățile sale. Ele sînt menite însă să verifice rezistența lui față de condițiile grele din cosmos (reproduse în laborator) și să-i mărească prin antrenament această rezistență.

Meteoriții nu reprezintă singura „problemă" cosmică. Mai sînt multe altele. Altitudinea, bunăoară. O dată cu ridicarea deasupra nivelului mării, scade și presiunea atmosferică. La mari înălțimi, ca urmare a presiunii scăzute, gazele — și în special azotul — dizolvate în țesuturile corpului, țesut în stare gazoasă. Fenomenul acesta dă dureri îngrozitoare. Pe de altă parte, așa cum am văzut, la înălțimea de 19.000 metri, lichidele încep să fiarbă la temperatura de numai 37°C. Deci sîngele începe să clocotească.

Cum se pot reproduce în laborator asemenea condiții de mare altitudine, de scădere a presiunii, și, mai ales, cu ce mijloace de protecție este înzestrat omul care se află în mijlocul acestui cosmos artificial? Iată „camera de presiune". Cu ajutorul unor puternice pompe de vid se scoate dintr-însa aerul, și, prin aceasta, se realizează lipsa de presiune, corespunzătoare marilor altitudini. Cel care se antrenează poartă un costum special, cu o cască ermetică. Treptat, pe măsură ce aerul din cabină începe să se rarefieze și presiunea atmosferică să scadă, costumul se lipește tot mai strîns de corp și îl apasă, compensînd astfel presiunea naturală care se exercita înainte asupra lui. Dar, deși e astfel încorsetat, viitorul cosmonaut se mișcă totuși prin cabină, se simte bine, iar aparatele de înregistrare a funcțiunilor vitale dau răspunsuri îmbucurătoare.

Cu ajutorul acestor experiențe și cu dotarea respectivă de protecție, antrenamentele duc treptat la creșterea rezistenței viitorilor cosmonauți. Astfel, de curînd, pilotul Vladimir Iliușin a stins un record uluitor: altitudinea de 28.852 m deasupra nivelului mării.

O altă mare problemă a zborului cosmic o constituie accelerația care ia naștere în momentul decolării rachetei. Forța imensă cu care aceasta acționează asupra organismului în supra-sarcini uriașe. Intervine scăderea orbitală de mărire a propriei greutăți, sîngele se deplasează în părțile inferioare ale corpului, creierul nu mai este irigat, inima nu mai poate face față, unele organe interne se deplasează și se lovesc între ele. Toate acestea au putut fi însă evitate prin ingenioasitatea oamenilor de știință. Ei au creat costume speciale care conferă viitorilor cosmonauți o perfectă securitate: camerele de cauciuc plastic în partea inferioară a corpului împiedică depozitarea sîngelui în aceste regiuni; în uriașele „aparate de centrifugă" unde se reproduc experimental accelerațiile, se creează condiții speciale de presiune a aerului, care împiedică producerea fatalelor accidente descrise mai sus. „Blindat" și protejat astfel, Ivan Kaciur, de exemplu, a reușit să înregistreze recorduri în suportarea unor mari accelerații.

S-ar mai putea vorbi despre multe alte antrenamente, căci cosmosul pune încă multe alte probleme în fața pătrunderii omului într-însul. Dar omul este hotărît să-i înfrunte și să-i cucerească. În zilele noastre cosmosul a fost adus în laborator; în viitor, omul se va duce în cosmos. Atunci stihiile de toți felul nu vor mai fi artificiale. Ele îl vor ataca într-adevăr pe om. Dar cu gîndul la Pămînt și cu mîna spre stele, el le va zîmbi impasibil și le va dejuca victorios.

Constanța BRATU

REÎNTÎLNIRE

Vi-l amintiți pe Timka? Un băiețaș plăpînd, cu ochi albaștri și părul mereu ciufulit, emotiv, dar nu lipsit de bărbăție. L-ați cunoscut cîndva în paginile romanului „În întîmpinarea zorilor" de V. Kojevnikov. Și iată că în curînd îl veți revedea nu numai cu închipuirea, ci „ajevea" — mișcîndu-se, vorbind, rîzînd în fața dv. Cunoștința aceasta mai „concretă" ne-o vor face regizoarea Tatiana Lukașevici și micul actor Volodea Mazaev (avînd ca profesie de bază cea de... elev în clasa a II-a), prin filmul jubiliar a cărui turnare a fost de curînd încheiată în studiourile „Mosfilm".

Prin ochii mari ai lui Timka, prin înțelegerea lui de copil sensibil, vom urmări pe ecran o pagină din istoria vie a Revoluției din Octombrie, desfășurată în îndepărtata Siberie. Ca și romanul, filmul se ocupă în linii tematice largi de destinele intelectualității ruse din anii premergători revoluției și de contribuția pe care aceasta a adus-o mișcării revoluționare. În centrul narațiunii cinematografice se află activitatea politică a doctorului Piotr Sapojkov și a soției sale, Varvara, oameni care și-au legat viața de partidul bolșevicilor. Urmăriți de jandarmeria țaristă, ei trec prin mari primejdii, se despart unul de altul pentru multă vreme și chiar îl pierd pe singurul lor fiu, Timka.

Una din cele mai emoționante scene ale filmului ni-l va arăta pe băiat privind prin gratiile ferestrei orfelinatului, cum un bolșevic e gata să fie împușcat la ordinul unui ofițer alb. În clipa aceea, Timka îl recunoaște: e tata, tatăl lui, pe care nu l-a mai văzut de atîta vreme! Cu răsuflarea tăiată, băiatul urmărește mișcările calme ale lui Sapojkov, care continuă să citească decretul lui Lenin chiar sub amenințarea gloanțelor, izbutind pînă la urmă să atragă de partea bolșevicilor grupul de soldați.

Filmul „În întîmpinarea zorilor", vibrînd de pasiunea marilor dăruiri pentru cauza comuniștilor, dens în momente dramatice și colorat cu poezia discretă a sensibilității caracteristice copiilor, se bucură de interpretarea unei foarte bune echipe actoricești. În rolul lui Piotr Sapojkov îl vom revedea pe Iuri Iakovlev, cel care nu demult ne-a dat impresionanta imagine cinematografică a prințului Mișkin din filmul „Idiotul". Tatiana Koniuhova deține rolul mamei lui Timka, Irina Skobțeva (nenitata Desdemonă), pe cel al revoluționarei Sofia Savici, o femeie curajoasă și nobilă, care, din devotament față de partid și idealurile lui, rupe legăturile cu omul pe care l-a iubit cîndva, cu soțul ei — menșevicul Savici. Iar în dificilul rol al acestuia din urmă, va apare artistul poporului al U.R.S.S., Evgheni Samoilov.

În cutii metalice, rotunde, miile de metri de peliculă, cuprinzînd povestirea micului Timka, își vor începe în curînd călătoria în jurul lumii. Așteptăm nerăbdători popasul pe care-l vor face și în țara noastră

CU TIMKA

(1) Cadri din spectacol: Iulian Luhaşevici şi Timka (Cadru din filmul „Cu toată nevoie zorilor").

(2) Familia Şapoşnikov în fața aparatului de filmat. În stînga: Iulian Luhaşevici.

(3) Scenă din filmul „Cu toată nevoie zorilor": Timka (V. Mazurov) la despărțirea de familia Şapoşnikov (I. Luhaşevici şi Valia din „Cu toată nevoie zorilor" a lui Şapoşnikov (T. Kuznețova).

(4) Cunoscutele actriță Irina Skobțeva şi Timka (V. Mazurov), cel mai tînăr actor sovietic recent încununat de „Meşteşugar".

(5) Actorul Volodea Mazurov în rolul lui Timka.

(6) Timka (V. Mazurov) în rolul său preferat: pe fotoliul bolidului din „Cu toată nevoie zorilor".

Noi PREMIERE

Şi în acest an, aniversarea Marii Revoluții Socialiste din Octombrie a prilejuit teatrelor o activitate febrilă şi fructuoasă. Premierele, prezentate sub semnul acestei sărbători, zugrăvesc în culori pregnante, prin conținutul şi montarea lor, zilele istoricei explozii revoluționare din 1917, precum şi creația sa: societatea sovietică. Oamenii noştri de teatru au aliniat, ca înaintea unei bătălii, detaşamente de frunte. Forțe artistice, tinere sau mature, s-au pregătit îndelung pentru momentul emoționant al primei lovituri de gong.

Spectacolul Teatrului Național „I.L. Caragiale" se axează în jurul figurii nemuritoare a lui Lenin. Este vorba de „A treia, Patetica", piesă ce încheie trilogia dramatică a lui Pogodin închinată activității conducătorului revoluției. Regizorul Moni Ghelerter a încredințat rolurile unui grup de tineri actori, printre care Gheorghe Popovici-Poenaru care, deşi abia de trei ani absolvent al Institutului de teatru, interpretează a doua oară rolul marelui Lenin. Alături de ei, actori de valoare ca Ion Finteşteanu, Marcel Anghelescu şi Emil Bota încheagă, dincolo de deosebirile de vîrstă, un colectiv perfect sudat.

Teatrul Armatei dezbate prin piesa lui M. Şatrov „Adu-ți aminte" („În numele Revoluției"), problemele spinoase ale educării tinerilor în condițiile grele ale primilor ani ai societății noi. Andrei Brădeanu şi-a asumat o sarcină pretențioasă cu montarea acestui spectacol. În care rolul marelui Lenin va fi interpretat de Vasile Nițulescu. Revoluția va fi prezentată pe scenă şi în piesa lui Boris Gorbatov „Tinerețea părinților", montată la Teatrul Evreesc de Stat de către tînărul regizor David Esrig. Teatrul „C. Nottara" îşi anunță prezența în cadrul sărbătoririi lui 7 Noiembrie cu comedia „Scurtă convorbire", în regia lui Mihai Raicu, iar Teatrul Tineretului cu „Nila" de A. Salinski, montată de regizorul D.D. Neleanu. Spectacolul de la Teatrul Tineretului, deşi îşi plasează acțiunea în anii Marelui Război pentru Apărarea Patriei, se leagă de Revoluție prin zugrăvirea frumuseții morale a omului sovietic, urmare logică, pe plan uman, a istoricului eveniment. Nila — interpretată de Olga Tudorache — e o fată simplă, care găseşte în ea resursele eroismului celui mai înalt atunci cînd patria i-o cere. Pe aceeaşi linie a educării omului nou se înscrie şi premiera Teatrului C. F. R.-Giuleşti cu „Aristocrații" de N. Pogodin, în regia lui Horea Popescu. Societatea sovietică caută să trezească în declasați demnitatea umană, noua concepție asupra vieții, folosind în acest scop metoda reeducării prin muncă.

Marea Revoluție Socialistă e continuu prezentă în viața de toate zilele, în piesele ce-o zugrăvesc, pe scenele teatrelor noastre. A bătut gongul. Spectacolele au început să se desfăşoare, sărbătorind aniversarea ei.

Radu RUPEA
Fotografii de E. IAROVICI

Eva Pătrăşcanu şi Gheorghe Popovici-Poenaru repetă, pentru a-şi apropia tot mai mult eroii piesei „A treia, Patetica" de Pogodin.

Cu cîtva vreme înainte de premiera, fotograful nostru l-a surprins pe regizorul Andrei Brădeanu dînd indicații Sandei Bancilă şi lui Cornel Rusu, interpreți ai piesei „Adu-ți aminte" („În numele Revoluției").

Pe scena Teatrului C.F.R.-Giuleşti a fost instalată „Cabana femeilor". În fotografia 1, le recunoaştem pe Neli Nicolau-Ştefănescu (Niurka), Dodi Caian-Rusu (Matahala), Graţiela Albini (Sonia) şi Astra Dan (Tatuata), eroine din piesa „Aristocrații".

Iar în fotografia 2, vedem o scenă din primul act al piesei „Nila": Nila (Olga Tudorache) şi Feodor (Cornel Gîrbea), abia s-au cunoscut... Drumul lor spinos şi tragic nu va fi lipsit însă de măreție.

FLACĂRA

OBIECTIV

● *Dincolo de perdeaua de fum a „miracolului vest-german", se anunță oficial la Bonn că, de la isbucnirea crizei cărbunelui în Germania occidentală, au fost concediați pînă acum 42.000 de mineri. Cifra oficială, vădit micșorată, este totuși mai mult decît semnificativă.*

● *Numai în decursul ultimului an, la Hiroșima au murit 120 de victime ale radiațiilor bombei atomice lansate de americani în 1945.*

● *Uneori adevărul răzbate și din paginile unor publicații burgheze, cum este cazul revistei „Blätter für deutsche und internationale Politik", care apare la Köln. Revista remarcă faptul că „anul 1959 este un an nefast pentru cancelarul Adenauer", adăugînd că în ultima vreme „aproape pretutindeni în occident presa vorbește de rău despre Adenauer".*

● *Citat din ziarul turc „Vatan":* „Este foarte frumos din partea Statelor Unite că manifestă simpatie față de Turcia, numai că noi ne sufocăm în brațele americanilor".

● *Matematică simplă. După „Journal Officiel", noile decrete ale guvernului francez prevăd majorarea cheltuielilor bugetare cu 71 de miliarde de franci. Pentru pregătiri militare se vor aloca în plus 42 de miliarde de franci. În total, cheltuielile bugetare vor fi de 6.470 de miliarde, față de 5.870 miliarde încasări. De aici deficitul de 600 de miliarde, pe care dl. Edgar Faure îl denumește laconic:* impas

● *În ciuda promisiunilor făcute de guvernul francez, „criza laptelui" este departe de a fi rezolvată; deficitul zilnic de lapte numai în regiunea pariziană este evaluat la peste 200.000 de litri.*

● *Date furnizate de ziarul „Akahata" arată că astăzi, la fiecare șase oameni apți de muncă din Japonia, unul este șomer. Raportați această cifră la cei 65 de milioane de oameni apți de muncă din Japonia și veți înțelege de ce numai în cursul anului trecut s-au înregistrat în această țară 1.355 de sinucideri.*

● *Radio Tokio „explică" motivul creșterii sinuciderilor în Japonia: cei ce-și pun capăt zilelor sînt acei care au avut situații materiale foarte grele și care și-au pierdut orice speranță de a se putea întreține pe ei și pe copiii lor.*

D. B.

„EI NU TRĂIESC, C

„Fiecăruia-i este hărăzit să trăiască așa cum trăiește", spunea vesemnat ziaristul american Wendy Klein, într-unul din reportajele sale despre viața de mizerie a unui număr de 1.132.000 de newyorkezi, reportaj în care relata vizita într-un „apartament" de 6 pe 10 picioare (1,8 m pe 3 m), locuit de un bătrîn orb și soția sa, din cartierul Williamsburg din Brooklyn.

„Fiecăruia-i este hărăzit".

În 1917, o revoluție a hărăzit omenirii o altă viață decît trăise pînă atunci. Astăzi, după 42 de ani, aproape un miliard de oameni se bucură de roadele acestei nemaipomenite cotituri din istoria lumii. Capitalismul — cu care se află în întrecere și coexistență pașnică socialismul — nu poate stăvili ritmul de descompunere a propriei ființe, după cum nu poate stăvili — oricît ar visa la oroasele unii scuturi ai sol — ritmul impetuos de dezvoltare a socialismului.

Astăzi capitalismul seamănă tot mai mult cu cocioaba aceea din Williamsburg (rămășița a trecutului, care într-o zi tot va trebui demolată, dacă nu cumva se va prăbuși sub povara propriei putreziciuni) — cocioaba în care bătrîna soție a orbului îi spunea ziaristului resemnat: „Noi nu trăim, ci doar ne ducem zilele".

Iată mai jos cîteva mărturii spicuite din mii de telegrame, informații și articole din presă, care depăn alarmate șomajul, mizeria, foamea și sărăcia a milioane și milioane de oameni ai muncii din țările capitaliste.

PÎINE, APĂ ȘI ZAHĂR...

„Știți de ce am fost arestată nu demult? Pur și simplu pentru ca purtam o pancartă pe care scria: „Pentru noi, depresiunea nu s-a terminat". Știți tem flămînzi". Știți — a-dică eu și cei trei copii ai mei. Timp de trei ani copiii mei nu s-au hrănit cu altceva decît cu pîine, apă și zahăr". (Wanda Cholewo, Cleveland, S.U.A.).

CUM SE ECONOMISESC 15 CENȚI

Un dolar are 100 de cenți. Lustruitorul newyorkez Alexandra, tată a șase copii, concediat în noiembrie 1957 și care face de atunci coadă la biroul de înregistrare a șomerilor, a reușit să economisească 15 cenți străbătînd de acasă pe jos o distanță de 3 mile. (Ziarul „New York Post").

JAF CA ÎN TEXAS

Muncitorii agricoli mexicani ce lucrează ca sezonieri la fermele din statul Texas (S.U.A.) sînt angajați doar pentru 45 de zile și salariul — echivalînd doar cu 50% din salariul plătit în mod normal pentru o asemenea muncă — le ajunge abia pentru drum. (Ziarele mexicane „Excelsior" și „El Universal").

O CASĂ CU 3.400 DE FAMILII

E Fort Greene, un uriaș gi din New York, cu niște orib zărmi în care locuiesc 17.000 meni. Geamuri sparte, becur tenuitate scorojită, inventa coridoare reci, ușă lucind în lifturi folosite drept le, mirosuri acre de aduoare copii în zdrențe, temei înt într-un cuvînt niște hazu cu mult în urmă cocioab (Din cartea ziaristului am son Salisbury)

DE CE A MURIT RAMON

Muncitorul portorican Ramon Rodrigues, cu domiciliul în New York, a fost concediat la cîteva zile după ce și soția sa, Clementina, își pierduse serviciul. Drept care s-a spînzurat de o țeavă din plafonul mizerabilei sale locuințe. Vecinii au reușit s-o împiedice pe soția sa să-i imite gestul. (J. Colon, ziarist, S.U.A.).

COCIOABELE NEWYORKEZE

Niște locuințe dărăpănate, mizere, insalubre, igrasioase — pentru care se plătește adesea o chirie lunară de 100 de dolari, constituie adăpostul a peste un milion de newyorkezi. Oameni care trăiesc din prostituție sau comerț cu narcotice, bătrîni care-și duc ultimii ani ai vieții în camere întunecoase, copii ale căror singure jucării sînt sticle goale de vin aruncate de beivi. (Din ziarul „New York World Telegramm and Sun")

„RECORDUL" REGIUNII BELL

Nu e vorba de un record în creșterea producției, ai construcției de locuințe sau al mult lăudatei „prosperități" americane. Dimpotrivă, populația muncitoare din regiunea Bell (statul Kentucky) în majoritate mineri, bate recordul lipsei de alimente, de îmbrăcăminte, de locuințe, de posibilități de învățămînt și de asistență medicală. Subalimentarea cronică, lipsa de medicamente și îngrijire, locuințele insalubre, toate colaborează la o mortalitate înspăimîntătoare. Copiii n-au putere să se ducă la școală, fiind nemîncați. (Dintr-o scrisoare a lui Emerson Miller, publicată în „Congressional Record" — Buletinul Congresului S.U.A. — și reprodusă în „The Worker").

„FABRICA NU SE VA MUTA!"

Patronii „Societății toscane de azot" au hotărît să mute o fabrică a lor din FIGLINE VALDARNO în altă localitate din Italia. Numai că, aflînd de șomajul ce va urma, văzîndu-se aproape în întregime amenințată de șomaj, întregime amenințată de șomaj, a baricadat străzile și s-a bătut cu carabinierii, opunîndu-se mutării.

O BUCATĂ DE PÎINE ALBĂ...

Minerul Herman Shelton din Kenwir, regiunea Black Mountain, districtul Harlan, în vîrstă de 45 de ani, nu are de lucru și nici nu primește vreun ajutor de șomaj. El și familia sa, printre care fetița Diana în vîrstă de 5 ani, mor de foame. O bucată de pîine albă, i se pare Dianei un dar rar și minunat. (Din revista „Look", S.U.A.).

ȘOMER TORO

Rayan Cumm dintre cei 8.000 concediați de u Aircraft Limited (Canada), care producția cu 90 55 de ani și c meroasă. În loc bătrînețe liniș mizerie, șomaj. e greu s-o ici d (Din ziarul „Toron Mail").

I DOAR IȘI DUC ZILELE...“

LOCUINȚĂ ÎNTR-O ȚEAVĂ

Somerul genovez Giacomo Gusico, proprietarul unei saltele și al unui câțel, și-a stabilit locuința într-o țeavă uriașă, din cele folosite pentru construirea conductelor. Dacă ar exista cîteva milioane de asemenea țevi disponibile, toți șomerii Italiei ar avea adăpost...

„BIDONVILLES“ VEST-BERLINEZE

265.000 de oameni trăiesc în cocioabe mizere sau barăci de tablă în Berlinul occidental; 100.000 de capi de familie n-au de lucru — potrivit unei statistici oficiale. (Din revista franceză „Nouveau“).

ADOLESCENȚĂ TRISTĂ

Anul acesta în Anglia, din aproximativ 700.000 de adolescenți care au absolvit școlile, vreo 200.000 sînt sortiți să intre în viață ca șomeri. (Corespondentul ziarului „Daily Herald“, Anglia).

500.000 DE RĂTĂCITORI

vagabondează pe șoselele vest-germane în căutare de lucru și adăpost. O treime sînt tineri între 14-25 de ani. Poate că n-ar rătăci astfel din oraș în oraș, dacă azilele de noapte le-ar permite... o ședere mai lungă de 3 nopți consecutive. (Din ziarul „Handelsblatt“, Düsseldorf, R.F.G.).

O TRAGEDIE AMERICANĂ

„Somerii din Statele Unite nu-și pot hrăni familiile cu promisiuni... Numărul lor e mai mare decît îl arată cifrele oficiale, întrucît multe de mii lucrează săptămîni incomplete, iar alte sute de mii au renunțat la încercările de a-și găsi de lucru. (W. Reuther, președintele sindicatului unit al muncitorilor din industria de automobile și a-viației din S.U.A.).

CERȘETORI DE LA 9 ANI

„La Augusta, bază navală din Italia a N.A.T.O., nu departe de bogatele cîmpuri petrolifere și de noile fabrici Montecatini, copiii părăsesc școala la vîrsta de 9 ani, pentru a cerși pe străzi. (Bruce Clayton, corespondentul săptămînalului englez „New Statesman“).

VEDERE DIN DELHI

Aglomerație, lipsă de locuințe, oameni care n-au nimic decît brațele cu care vor să muncească. Este problema muncii, rămasă moștenire din epoca colonială. (A. Vladin: „În capitala Indiei“).

FOAME LA MORGENTOWN (S. U. A.)

„În districtul nostru oamenii flămînzesc. Am 12 copii. Ei vin la mine și-mi spun: „Mamă, ne este foame“... „O treime din șomerii noștri nu primesc ajutor de șomaj“... „De un an caut de lucru și nu găsesc“... „Am trei copii și deseori se duc „Am trei flămînzi“. (Din emisiunea de radio a companiei americane de mai a. c. „Columbia Broadcasting System).

5.000.000 DE OAMENI VII

„Dv., d-le președinte, nu ați văzut deznădejdea întipărită pe fețele oamenilor care au fost concediați... Dacă ați vedea cum arată un om care nu e în stare să-și hrănească și să-și îmbrace familia!... Acești 5.000.000 de șomeri sînt oameni vii, pentru ei șomajul este o tragedie...“ (Din scrisoarea adresată președintelui Eisenhower de către James Bashop, președintele organizației sindicale de la uzinele Reich).

O ȚARĂ DE BOGĂTAȘI ȘI CERȘETORI

Iranul e bogat în petrol, analfabeți, consumatori de stupefiante, pămînturi înțelenite (90% din suprafața arabilă) și planuri economice din care lipsesc orice transformări economice și sociale. (John Morris, corespondent la Teheran al ziarului „New York Herald Tribune“).

KARASAPAN = PLUG DE LEMN

„În Turcia, după terminarea lucrărilor agricole, mii de țărani se îndreaptă spre oraș, sperînd să cîștige cîțiva bani...“ Uneltele lor agricole sînt primitive: karasapan (plug de lemn) tras de bivoli, coase, seceri, treierătoare de fabricație proprie. „Trăim prost — spune un țăran din satul Günöy — un om cu îmbrăcămintea ponosită, plină de petice. Avem pămînt puțin, iar plinea nu ne ajunge. Cît privește îmbrăcămintea, vedeți și dv. Alte haine n-avem cu ce cumpăra...“ (Din articolul „În satul turc“ de Ismet Kelă, publicat în „Timpuri Noi“).

CARNE — NUMAI CÎND MOARE MĂGARUL

La Lercara Friddi (Sicilia) mizeria cea mai cruntă este semnul distinctiv al întunecatului oraș, ca și al minei de sulf. Aici oamenii mănîncă dimineața pîine cu sulf. Aici oamenii mănîncă cu brînză; carne — numai cînd moare măgarul, iar carne — numai cînd le moare măgarul, iar macaroane doar la sărbători. (Berett Mc Gurn, corespondentul ziarului „New York Herald Tribune“).

GUATEMALA, DIN NOU SEMICOLONIE

Nesocotind interesele economiei naționale, guvernul Fuentes a oferit noi concesiuni și privilegii monopolurilor americane. Prețurile la obiectele de primă necesitate cresc, iar salariile se reduc. (S. Alekseandrovski: „Din istoria și viața Guatemalei“).

TURCUL PLĂTEȘTE...

În cursul ultimelor 10 luni, costul vieții în Turcia a crescut cu încă 35%. Populația turcă plătește prețuri mereu mai mari pentru cereale, pîine, făină, cărbuni etc. (Corespondentul Agenției Associated Press). Peste 16.000 de sate turcești n-au școli. Aproape un milion de copii nu frecventează școlile. (Săptămînalul „Akis“, Ankara).

ÎN LOC DE CONCLUZIE

Faptele de mai sus ilustrează una din cele două linii de dezvoltare în societatea contemporană — linia capitalistă, cu plăgile, relele, păcatele și contradicțiile ei de neîmpăcat. În contrast cu aceasta, linia socialismului se dezvoltă, de 42 de ani încoace, mereu ascendent. Uniunea Sovietică și toate celelalte țări socialiste, strîns unite, ajutîndu-se una pe alta, merg cu încredere spre marele țel comun.

S-AU ÎNTÎLNIT PE MALUL DUNĂRII...

În zilele de sărbătoare, în fața locuințelor se arborează drapelele țărilor participante la construcția marelui combinat. În mijloc se află steagul roșu al socialismului biruitor, sub semnul căruia s-a făurit colaborarea tovărășească de pe acest important șantier.

Chesonul din portul special amenajat. Pe cheson se va construi o uzină de apă pentru necesitățile combinatului și ale orașului Brăila.

Valorificarea stufului din Delta Dunării a fost urmărită și în trecut. Diverse firme capitaliste, autohtone și străine, au fost tentate să stoarcă din stuf profit maxim. Lucrările pentru metamorfozarea stufului reclamau însă investiții mari. Fapt pentru care onorabilii capitaliști au lăsat stuful... baltă.

Iată, însă, că în zilele noastre participăm cu mîndrie la schimbarea definitivă și irevocabilă a destinului Deltei Dunării. În preajma vastei împărății a stufului din Deltă a început să se înalțe un monument de proporții uriașe: combinatul ce are menirea să transforme stuful în celuloză. Faptul constituie nu numai o simplă valorificare a unei imense bogății naturale; el demonstrează, în mod evident, caracteristicile unei economii în ascensiune, relațiile frățești între țările lagărului socialist, dragostea lor fierbinte pentru ridicarea unor mari construcții ale progresului și păcii. Alături de R.P. Romînă, participă la realizarea acestei importante unități socialiste a industriei noastre trei țări surori: R. Cehoslovacă, R. D. Germană și R. P. Polonă.

Recent am vizitat marele combinat de celuloză de la Brăila. Socialismul dă aici o perspectivă largă legii sale fundamentale, prin cele patru țări surori care au pus pe fruntea combinatului nu numai steagurile lor, ci și talentul și hărnicia constructorilor frați.

Fiecare constructor aduce aici, pe malurile Dunării, priceperea și elanul său. Germanii proiec-

tează și livrează secțiile tehnologice — tocătoria, fierbătoria, secția de spălare-sortare etc; cehoslovacii au în sarcină realizarea centralei de forță, care are caracter tehnologic și energetic; polonezii livrează instalațiile portuare și depozitul de stuf, iar noi executăm construcțiile, asigurăm forța de muncă, și în calitate de beneficiar, administrăm întreg șantierul. După cum știți, priza de apă — putem fi mîndri de ea — a fost proiectată și executată de ingineri, tehnicieni și muncitori romîni. Inima combinatului de la Brăila a început să bată. Nu demult, a intrat în funcțiune fabrica de cartoane duplex-triplex. Lucrările nu se opresc însă, aici. În perspectivă, fabrica de celuloză din cadrul combinatului se va mări de patru ori, se va mai construi încă o fabrică de cartoane cu o capacitate dublă față de cea existentă, se va înălța o fabrică de celofibră și un bloc de semi-celuloză și hîrtie.

Cînd vorbim despre capacitatea de producție anuală a combinatului, scriem o cifră: 50.000 de tone celuloză. Știți ce reprezintă aceasta? Peste 60 la sută din producția actuală a țării noastre. Țările care cooperează la construcția combinatului își vor acoperi și ele, la rîndul lor, necesitățile mereu crescînde de celuloză.

Acum trei ani, patru țări surori s-au întîlnit pe malul Dunării, în dreptul Brăilei. De atunci, necontenit ele înalță o construcție măreață, pe măsura epocii în care trăim.

George CIUDAN
Fotografii de E. IAROVICI

Fabrica de cartoane duplex-triplex (imagine parțială). →

Instantaneu de familie, în casa unui specialist german: inginerul Hermann Klaus, soția sa, Thea, și micul Holger. ↓

Pilaliile uriașe de decantare ale fabricii de carton, o lucrare foarte dificilă ←

O ședință a reprezentanților celor patru țări interesate în construcția combinatului. Ședința este condusă de ing. Otto Brugger (R.D.G.), șeful conducerii generale a montajului. ↓

În atelierul mecanic au fost montate o serie de mașini moderne, care corespund standardului de mecanizare a tehnicii mondiale.

UN NEUITAT

Povestire de Petru VINTILĂ

În toamna anului 1948 sau '49, în primele zile ale lunii noiembrie, în fața unui vagon special, atașat acceleratului de Iași, se adunase lume multă, cîteva sute de oameni. Stăteau în grupuri pe peronul pavat cu dale galbene de grezie și discutau aprins, tușind des și rîzînd. Era un frig pătrunzător, plouase toată noaptea și acum, dimineața, umezeala, însoțită de un vînt subțire și insistent, făcea ca așteptarea aceea să fie mai agitată și mai nerăbdătoare. Cu vagonul special pleca la Moscova o delegație invitată să ia parte la aniversarea zilei de 7 Noiembrie. Erau acolo scriitorul C., cu părul său bogat, dar alb ca neaua, savantul D., înconjurat de colaboratorii institutului, artista V., surîzătoare, cu un buchet de flori în brațe, erau acolo toți cei vreo douăzeci sau treizeci de membri ai delegației, în jurul cărora se îmbulzea, plină de nerăbdare și curiozitate, mulțimea, de fel protocolară în cele cîteva minute rămase pînă la plecarea trenului. Urma să plec și eu pînă la Iași, îl cunoșteam de mult pe scriitorul C. și în tren, de-a lungul Moldovei, aveam timp berechet să stăm de vorbă. Pînă atunci, mă uitam curios la zorul de pe peron, la agitația aceea veselă, familiară și prietenească. Cei rămași dădeau sfaturi celor porniți într-o călătorie atît de lungă: să poarte fulare și căciuli, să nu iasă din hotel fără șoșoni și mănuși... Toți erau într-o ușoară stare febrilă, ca albinele grămădite la urdiniș; numai acolo, lîngă scara din urmă a vagonului, un bărbat mai în vîrstă, o femeie și un adolescent parcă priveau într-un fel ciudat toată zarva aceea. Ei stăteau liniștiți, păreau înduioșați de o veche bucurie sau speranță, se vedea limpede că erau fericiți, dar fericirea lor avea ceva calm și odihnitor. Am întrebat pe scriitorul C:

— Spune-mi, scumpe maestre, cine e tovarășul acela de colo?

— Directorul unei fabrici, Ion Anderca îl cheamă. Oo! E o poveste interesantă cu el. Îl cunosc de mult. Voiseм și noi cîndva să vizităm Moscova, la aniversarea zilei de 7 Noiembrie, dar în ultimul moment siguranța a procedat la arestări. E mult de atunci. Asta a fost înainte de război. Era și Ion Anderca...

Peste cîteva minute trenul s-a pus în mișcare. Nu știu de ce, dar privirile mele s-au simțit atrase, ca de un magnet puternic, de grupul mic al celor trei persoane de la capătul vagonului. El s-a urcat în vagon și, de la fereastră, a continuat să facă semne cu mîna. Ceilalți doi, care erau fără îndoială soția și copilul său, stăteau pe peron și nu se îndurau să plece, urmărind trenul din ce în ce mai micșorat de depărtare. De la fereastră i-am zărit și eu, martor curios și nebănuit de ei al unui moment despre care îmi dădeam limpede seama că le răscolise vechi și dramatice aduceri aminte.

Eram nerăbdător să aflu mai amănunțit povestea aceea și am binecuvîntat clipa cînd scriitorul C. mi-a făcut cunoștință cu Ion Anderca. Relatarea acelei vechi amintiri n-a urmat repede, ci a decurs firesc, fără s-o provoc prin vreo întrebare nerăbdătoare, și m-am trezit astfel, aproape fără să-mi dau seama că aflu una din cele mai dramatice și romantice povestiri din viața unui om obișnuit.

— Pe atunci eram forjor, proaspăt ieșit din pușcărie pentru participare la grevă. Locuiam pe o fundătură care n-avea măcar nume. Aveam copilul mic, avea trei ani sau patru, pe vremea aceea. L-ai văzut și dumneata că a venit și el adineauri cu maică-sa, pe peron, să mă conducă.

— L-am văzut — am murmurat eu încet, parcă temător că răspunsurile mele ar fi putut să oprească ori să devieze povestirea din albia ei firească.

Dar Ion Anderca a continuat, cu ochii visători, ațintiți spre fereastră:

— Ne hotărîsem cîțiva să participăm la sărbătorirea zilei de 7 Noiembrie, la Moscova. Nici nu vă închipuiți ce fericit mă simțeam la gîndul că voi vedea Moscova. Cererea și actele pentru pașaport le-am înaintat din vreme, știindu-se că vor trebui să fie biruite un milion de chichițe, greutăți și împotriviri.

Așa s-a și întîmplat. În viața mea n-am alergat atît de mult ca atunci. Mi s-a spus ba că nu-i bun actul de naștere, ba că nu-s la zi cu nu știu ce cotizație la Casa Cercuală, ba că mi s-a pierdut actul doveditor că făcusem armata, mă rog, nu mai știau cîte bețe să-mi pună în roate. Eram trei acei care urma să plecăm la Moscova. Toți trei așteptam cu nerăbdare să primim pașapoartele. Le-am primit abia în ajun, seara tîrziu, pe la cessurile zece ori unsprezece. A doua zi dimineață la șase aveam tren. Ei credeau că, primind pașapoartele așa de tîrziu, nu vom mai pleca. Luînd pașaportul, am fost întrebat pentru nu știu a cîta oară:

— Vasăzică, ții neapărat să mergi la Moscova?

— Nu văd nici o crimă în asta.

— Uiți că abia ai ieșit din pușcărie?...

— Trebuia să ies o dată...

— Nici nu-ți închipui ce ușor intri din nou!

Era limpede că voiau să mă intimideze. N-au reușit. Cum erau să reușească? Parcă aievea auzeam clopotele Kremlinului, parcă mă vedeam în Piața Roșie vizitînd mausoleul în care Lenin doarme neînsufletit, parcă mă vedeam vizitînd marile fabrici moscovite și colhozurile în care sufletul lui Lenin era viu, clocotitor de forță și nemuritor.

Îți vorbesc ca un poet — se scuză povestitorul la un moment dat, stînjenit de tonul relatării sale. Sînt, ca și atunci, emoționat. Voi vedea în sfîrșit Moscova... Din 1935 aștept clipa asta... Ei, dar să termin povestea, fiindcă am lăsat-o exact acolo unde a început întorsătura neașteptată. Seara, cum spun, pe la zece sau unsprezece, am primit pașaportul. Credeam că am scăpat de balamuc, socoteam că de aici înainte nimeni nu ne mai putea pune nici o piedică. Noaptea a trecut ca un vis fantastic. Vă închipuiți că n-am putut închide nici un ochi,

7 NOIEMBRIE

Ilustrații de Tia PELTZ

nici măcar să ațipesc n-am izbutit. Toată noaptea am vorbit cu soția, toată noaptea am făcut planuri, toată noaptea am petrecut-o într-un vis, cu ochii deschiși: Moscova! Moscova!...

Dimineața, în zori, ne sculăm noi, ne îmbrățișăm și plecăm la gară. Parc-o văd pe soția mea. A luat copilul cu ea. L-a luat în brațe. Și eu cu vechea mea valiză de carton. Nu se închidea o încuietoare și am legat valiza cu o curea. Nu era de fel arătoasă. Avea cartonul ros peste tot, colțarele de metal erau desprinse și căzute, mînerul era rupt și cusut la loc de mine — mă rog, era o valiză ca vai și amar de ea. Dacă m-ar fi judecat cineva după bagaj, nu și-ar fi închipuit că stăteam să plec la Moscova. Nici paltonul nu era al meu. Ce vrei, abia venisem din pușcărie și casa noastră, săraca, era aproape ca-n palmă! Ei, dar ce mai lungesc eu vorba, ajungem la gară, noi am fost cei dintîi. Întreb eu de trenul nostru, pe care linie îl trage și ne ducem acolo să așteptăm. Era un fel de simplon București-Cernăuți-Lemberg-Varșovia. Urma să plecăm în Uniune prin Polonia. Am așezat valiza pe o bancă și am privit în jur. Era o slăbiciune, o obișnuință a mea să privesc roată, să văd cine mă urmărește. Era puțină lume pe peron. După vreun sfert de ceas, iată că vin și ceilalți doi tovarăși. Au venit și ei întovărășiți de nevestele și copiii lor. Am început noi să vorbim, apoi a tras trenul la peron și ne-am urcat în vagon. Ne uitam nerăbdători la ceas și uitaserăm, cum s-ar zice, ponoasele avute pînă atunci. Le-am uitat ori n-am mai vrut să ne gîndim la ele, destul că în inima noastră eram liniștiți, ca și plecați. I s-a părut nevesti-mi că un oarecine de pe peron se tot uita îngrijorat cînd la ceas, cînd la vagonul nostru, cînd la intrarea pe peron. Mi-a și spus, aplecîndu-se la ureche:

— Ăla vă observă de cînd v-ați urcat.

— Fugi dragă, de aici—am zis eu. Avem pașapoartele în buzunar; de acuma gata, poliția a pierdut trenul!

De fapt, poliția nu pierduse trenul. Mai rămăseseră cinci sau șase minute pînă să plece trenul și atunci ne-am trezit cu doi civili că vin spre noi, din cele două părți opuse ale culoarului. S-au oprit în dreptul nostru (stăteam la fereastră și vorbeam cu cei rămași pe peron) și ne-au spus pe un ton de o politețe prefăcută, rece și ironică.

— Vă rugăm, fără scandal, vă luați valizele, coborîm cu toții și ne urmați. Din clipa asta sînteți arestați!

Cei de jos nu știau ce se întîmplă în vagon. Stăteau liniștiți și nebănuitori. Mi-aduc aminte, parcă ieri ar fi fost, copilul meu începuse tocmai atunci să plîngă. Dar tot atunci, pe nesimțite, cei de pe peron fură somați să plece de îndată, să părăsească peronul și să se împrăștie. Încolo, sub marile acoperișuri ale peroanelor, era zarva obișnuită a sosirilor și plecărilor de trenuri, a călătorilor grăbiți și nervoși.

Am coborît din vagon. Familiile noastre nu mai erau acolo, lîngă tren. Împinse și bruscate, ele se opriseră dincolo de grilajul peronului, lîngă un chioșc cu țigări și ziare. Se opriseră acolo, cu un aer din-

adins indiferent, amestecate în mulțimea ce zorea încolo și încoace, dar numai noi, trecînd la vreo zece pași prin dreptul lor, am citit în ochii lor unda proaspătă a groazei, uimirea și durerea vie, umilința și ura. Iar noi ne îndreptam, sub paza discretă a agenților, spre ieșirea dinspre Calea Griviței. Acolo ne aștepta o mașină a siguranței.

Am stat o săptămînă arestați. Apoi ne-au dat drumul. Primejdia de care tremurase siguranța trecuse. Fila de calendar pe care scria „7 Noiembrie" era rămasă în urmă. Cînd am fost eliberați, ni s-a spus cu cinismul prostesc, cretin, al agentului de siguranță:

— Ați văzut că n-ați ajuns la Moscova?

Dobitocul! — mă gîndeam atunci. Cum puteam să-l fac să priceapă că de fapt în ziua de 7 Noiembrie eu și tovarășii mei am fost la Moscova, am stat în Piața Roșie, lîngă mausoleul lui Lenin, în fața zidurilor roșii ale Kremlinului. În ziua aceea, de dimineață pînă seara tîrziu, în inimile noastre vibraseră clopotele grave și biruitoare ale Kremlinului, răsunaseră salvele de salut ale artileriei moscovite, căpătaseră ecou raportul partidului rostit în fața poporului sovietic și zvonurile profunde ale „Internaționalei" inundînd Piața Roșie!...

Ion Anderca a sfîrșit aci patetica lui povestire. Acum stăteam cu toții și tăceam, ascultînd parcă unul și același lucru: mersul sacadat al trenului. În urechi, însă, îmi suna încă întrebarea ofițerului de siguranță, adresată cu ani în urmă lui Ion Anderca și celor doi tovarăși ai săi: „Ați văzut că n-ați ajuns la Moscova?". Întrebarea urca istovită, parcă dintr-o beznă grea și adîncă. Aici, însă, în plină lumină a zilei, trenul cînta o melodie biruitoare. Trenul mergea spre răsărit. Ion Anderca dădea peste ani răspunsul cu care era dator. Ion Anderca pleca la Moscova. Ion Anderca avea să vadă un 7 Noiembrie de neuitat...

CALORIFERE DIN... PORȚELAN

„Cînd m-am urcat întîia oară pe bicicletă, credeți-mă, am căzut zdravăn de toi. Oricine a pățit la fel. A doua oară, am mers mai binișor, și așa, cu răbdare, am ajuns. cum era și firesc, să învăț să pedalez bine. Așa se întîmplă ori de cîte ori te apuci de-o treabă anevoioasă și ești lipsit de experiență sau de îndemînare. Dar prin muncă și perseverență orice țintă poate fi atinsă".

Cu aceste cuvinte, un reprezentant al Ministerului Construcțiilor deschidea acum cîteva luni o ședință pe care o ținea cu tehnicienii Uzinelor ceramice din Ploești.

Despre ce era vorba?

Ministerul Construcțiilor ceruse la începutul acestui an inginerilor, tehnicienilor și muncitorilor de la Uzinele ceramice din Ploești să rezolve două probleme: obținerea unei noi glazuri pentru instalațiile sanitare ce se fabrică aci și înlocuirea faianței (produsul de bază al uzinei) prin semiporțelan...

Prin ducerea la îndeplinire a primei sarcini, ministerul urmărea o îmbunătățire simțitoare a calității instalațiilor sanitare ce vor fi montate în viitoarele blocuri ale Capitalei.

În locul smaltului gălbui, transparent, care se fabrica obișnuit în țară, chimiștii noștri trebuiau să descopere și să îmbrace camerele de baie cu o glazură (smalț) albă, opacă. Și treaba aceasta nu era chiar ușor de rezolvat. Totuși, după sute de încercări, după o muncă asiduă răbdată cu răbdare și încăpățînare, după ce au experimentat 45 de caiete de rețetă, au reușit. noul smalț a căpătat culoarea și consistența dorite. Iar în urma unor noi experiențe au fost obținute și glazuri colorate. În viitor, așadar, beneficiarii vor avea după dorință băile, lavaboarele, plăcile de faianță etc. de culoare albă, roz, bleu sau vernil.

Calorifere din... porțelan

Cea de-a doua sarcină, îndeplinită și pusă în aplicare de grupul de tehnicieni ai Uzinelor ceramice din Ploești, nu are numai valoarea unei inovații. Ea schimbă cu 180 de grade întregul proces tehnologic al întreprinderii.

Noul produs s-a dovedit a fi mai ieftin și mai rezistent la lovituri și la șocuri termice. Toate produsele întreprinderii care, de la înființarea ei și pînă azi, se fabricau din faianță vor fi realizate în cel mai apropiat viitor din porțelan sanitar.

Succesul obținut a ajuns repede la urechile specialiștilor din întreaga țară. Cei de la întreprinderea „Armătura" din Cluj, de pildă, auzind despre inovația obținută la Ploești, s-au gîndit să înlocuiască materialul necesar executării corpurilor de baterie (alamă cromată sau nichelată), cu semiporțelan. Aceasta a adus pînă în prezent întreprinderii „Armătura" economii de sute de mii lei.

Tot din semiporțelan vor fi fabricate încă anul acesta elementele de calorifer care vor fi astfel mai frumoase, mai rezistente și mai ușoare.

Cîte alte lucruri noi se vor fabrica din semiporțelan? Multe. Le vom cunoaște pe rînd. Deocamdată, cele mai călduroase felicitări colectivului de muncitori, tehnicieni și ingineri, de la Uzinele ceramice din Ploești. Prin muncă, talentul și iscusința lor, ceramiștii țării noastre se bucură în prezent de două însemnate succese.

Liviu MAIOR

Se face ultimul retuș unor elemente de calorifer din porțelan, care le vor înlocui în viitor pe cele din fontă.

Fotografie de I. VERMONT

Instantaneu bucureștean.

Desen de Horia ȘTEFĂNESCU

CU SARE

Cuvinte încrucișate

DESPRE PETROL

ORIZONTAL: 1) Care arde și dă lumină — Neprețuită comoară a subsolului nostru. 2) Rotițe folosite în foraj la scripeți — E întrebuințat la forare, la îngreunarea fluidului de sapă. 3) Om de știință român, primul care a cercetat compoziția petrolului în România — Continent — Operă. 4) Idem! — Reziduu rezultat la rafinarea cu acid sulfuric a uleiurilor de unsoare — Frate cu dihorul. 5)... Deșliu, poet român, autorul poemului „Minerii din Maramureș" — Piesă care servește la conducerea gazelor în țevile de extracție, utilizînd astfel energia gazelor de zăcămînt — Chemare telefonică. 6) Originea țițeiului, după una din cele două ipoteze susținute de teoria organică — Cel de petrol e constituit din cele mai simple hidrocarburi și e folosit ca dizolvant. 7) Centru petrolifer din țara noastră — Gaz incolor și inodor în gazele de sondă. 8) Important gaz din industria chimică folosit la fabricarea policlorurii de vinil — Încă o bogăție a subsolului nostru — Ovidiu Varga. 9) Determinarea constituției terenurilor scoarței terestre, prin scoaterea de probe cilindrice din fundul unei sonde — Operația de săpare a unei sonde. 10) Locuitoare din vechea Sirie — Calitatea unui mineral de a fi format înainte de roca din care face parte și într-un loc diferit de acela în care s-a format roca ce-l conține. 11) A motololi — Povîrnișuri — Afluent al Dunării, mărginește una din noile noastre regiuni petrolifere. 12) Liviu Rîureanu — Tiran român care-și lumina grădina palatului cu torțe făcute din oameni vii unși cu smoală — E folosit în foraj. 13) Unități industriale în care se prelucrează țițeiul — Cont (abr.).

VERTICAL: 1) Muncitor care lucrează la agățarea și dezagățarea prăjinilor de sapă, burlanelor etc. la o sondă petrolieră — Face parte din utilajul unei sonde. 2) Gaz inflamabil care se găsește în mare cantitate în gazele de sondă — Execut o măsurătoare. 3) Fluviu european — Potrivit. 4) Vestă țărănească — Combustibil produs prin distilarea țițeiului. 5) Neon — Utilaje — Elena Farago. 6) Se găsește în gazele de cracare a țițeiului — Cîntecul greierului. 7) Servește la tubarea găurilor de sondă, pentru susținerea pereților — Reper topometric. 8) Trăiește la țară — Sînt — Cea artificială se fabrică din fire sintetice. 9) Persiflare — Fără voce. 10) Reprezentant al unei categorii — Care nu sînt de aceeași natură. 11) Succesiune de straturi care corespund în timp unei vîrste geologice — Plase de prins pește — Animale domestice. 12) Cămăși țărănești — Greutatea ambalajului — Comună în Franța. 13) Actor francez — Aduce ploaie — Teren. 14) Fire sintetice folosite la fabricarea cioarpilor — Renumit.

DICȚIONAR la îndemînă: A-NOR, NOEL

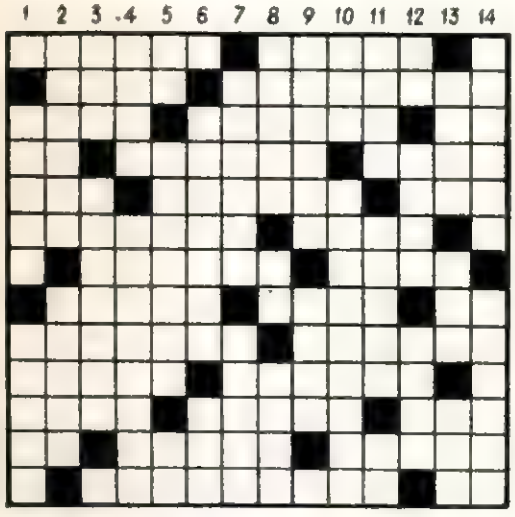

Dezlegarea jocului „Expresii" din nr. trecut

ORIZONTAL: 1) Sasin — Sfadă. 2) Alo — Articol. 3) Liniște — Oba 4) U — Era — Lalo. 5) Tata — Autori. 6) Ședințe — In. 7) At — Iatō — Ați. 8) Mutare — Aram. 9) Apă — Atent — O. 10) Rară — Emi — As. 11) Atîția — Anini.

REUNIUNE TOVĂRĂȘEASCĂ

În cinstea zilei de 7 Noiembrie se pregătește în fabrica noastră o reuniune tovărășească. La această reuniune urmează să se producă, înainte de a începe dansul, brigada artistică de agitație și corul. În ce mă privește, eu am primit sarcina să scriu o poezie, pe care tot eu s-o recit. M-a chemat într-o zi directorul:

— Stai jos, tovarășe! — îmi zise el, zîmbind.

Și, după ce îmi întinse o țigară, continuă:

— Am auzit că ai talent la poezie!

Am roșit, apoi am rostit modest:

— Ei, se cam exagerează, tovarășe director.

— Lasă, lasă! — rise directorul. Te-am citit și eu în gazeta de perete! Ești talentat! Acum, uite de ce te-am chemat. Avem în fabrica noastră patru tovarăși care-s fruntea fruntașilor: și-au depășit planul cu peste sută la sută! Aș vrea să scrii o poezie în cinstea lor! Și să le pomenești și numele! Se poate?

— Cred că da, tovarășe director. Cum se numesc tovarășii?

Directorul citi pe o listă:

— Rădoi, Predescu, Stănescu și Mitroi! Pînă la 7 Noiembrie mai avem o lună, așa că ai timp s-o faci pe îndelete! Vezi să iasă bună, că dumneata o reciți!

— Fiți fără grijă, tovarășe director!

Peste o săptămînă, poezia era gata. O intitulasem „Cei patru cu care ne mîndrim" și în final dădeam numele lor:

Ei sînt Predescu și Mitroi,
Ștefan Stănescu și Rădoi!

Pe la 20 octombrie, m-a chemat directorul.

— Gata poezia?

— Gata!

— Ia s-o aud.

I-am citit-o. Cînd am terminat-o, mă felicită:

— Bravo! Foarte frumos! Minunat! Dar uite ce e! Mai sînt!

— Ce mai sînt?

— Fruntași! Ce să-ți fac? Au mai depășit și alții! Sînt em în întrecere, doar știi! Trebuie să-i pui și pe ei! Patru mai sînt: Stamate, Cionoiu, Vlădescu și Istrate!

— Merge, tovarășe director! — am strigat eu fericit. Merge! Se face!

A doua zi eram gata. Poezia se intitula acum „Cei opt cu care ne mîndrim" și versurile în care scriam de fruntași sunau astfel:

Ei sînt Predescu și Mitroi,
Ștefan Stănescu și Rădoi
Ion Vlădescu și Istrate,
Octav Cionoiu și Stamate!

Poezia, destul de lungă, am dat s-o bată la mașină și apoi am început s-o învăț pe de rost.

În dimineața zilei de 5 noiembrie, m-a chemat directorul.

— Ei, te-ai descurcat?

— Da, tovarășe director, să vă citesc!

— Te rog!

ÎNTR-O LIBRĂRIE PE BROADWAY

— scenetă cu emoții —

PERSONAJE:

Patronul librăriei
Miss Brown — vînzătoare
Un client
Alt client

VÎNZĂTOAREA:
De-atîta timp aștept să vie
Vreun client în librărie.
Dar librăria-i tot pustie!

PATRONUL:
Un sfanț nu poți să mai cîștigi;
Miss Brown, ajungem la covrigi!
(în librărie năvălesc brusc doi clienți)

CLIENTUL I:
Sus mîinile!

CLIENTUL II:
Nu vă mișcați!
Și bani și viața o să-mi dați!

VÎNZĂTOAREA:
Eu bani nu am, și-apoi să știi
Că am acasă trei copii...

CLIENTUL I:
Copii? O.K.! Copilul plînge
Și plînsul se transformă-n sînge.

PATRONUL:
O, mister gangster, te implor,
Ia banii, dar nu vreau să mor.

CLIENTUL II:
Să mori, să mori, cu șireangu-n gît,
C-un glonț în burtă și atît!

PATRONUL:
Atîta? Vai, am leșinat!

CLIENTUL I:
Hei, mister, ce te-a apucat?

VÎNZĂTOAREA *(leșinată):*
Ah, nu mai pot să mă ridic!

CLIENTUL II.
Eu nu mai înțeleg nimic!

CLIENTUL I:
Ce-mi leșinați în librărie?
Zău, asta nu-i negustorie!

CLIENTUL II:
Vă țineți, mister, de palavre!

PATRONUL.
Ne spuneți cînd vom fi cadavre?

CLIENTUL I:
Ce-mi tot vorbești aici de moarte?
Eu am intrat să iau o carte
Și, ajutat de-acest coleg,
Cerul mai multe, ca s-aleg:
„Sus mîinile", „Nu vă mișcați",

CLIENTUL II:
„Și bani și viață o să-mi dați".

CLIENTUL I:
Apoi cerul „Copilul plînge"
Și „Plînsul se transformă-n sînge"

CLIENTUL II:
„Să mori, să mori", „Cu șireangu-n gît".
„Cu-n glonț în burtă" — și atît.

PATRONUL:
Atît?

VÎNZĂTOAREA *(ușurată):*
Am tras o spaimă mare!

PATRONUL:
Ce bine c-am făcut vînzare!

— cortina cade-nspăimîntată —

Victor PIȚIGOI

ŞI PIPER

I-am citit.

— Bravo! — spuse directorul. Te-ai descurcat minunat! Ştiu şi eu că e mai greu să introduci nume proprii în versuri, dar dacă ai talent...

— Lasaţi, tovarăşe director... — Lasă modestia! Talent ai! Acum uite ce e. Mai sînt trei!

— Ce facem?

Directorul ridică din umeri.

— Ce să-ţi fac? Chiar acum mi s-a comunicat că încă trei tovarăşi şi-au depăşit planul cu peste sută la sută! Uite şi hîrtia: „Azi, 5 noiembrie..."

Inima îmi bătea să-mi spargă pieptul.

— Şi cum... Cum se numesc, tovarăşe director?

— Păi stai să văd. Aşa! Dumitrescu, Holban...

— Merge! — i-am întrerupt eu fericit — merge! Şi al treilea?

— Al treilea... Dobre al Stanei!

Am căzut fiert pe scaun.

— Tovarăşe director, sînteţi sigur că Dobre şi-a depăşit planul cu peste sută la sută?

— Precis!

— Poate s-a calculat greşit, tovarăşe director!

— Nu există, frate, se poate?

— Dar Dobre ăsta parcă nu era fruntaş...

— Nu era, dar uite că este...

— Şi ce i-a venit?

— Ei, asta-i bună! Mai bine le-ar veni la toţi ce i-a venit lui! Auzi? Ce i-a venit să depăşească planul cu peste sută la sută? Dar nu înţeleg... Ce-ai cu el?

— N-am nimic, ce să am? Numai că nu-l pun în poezie!

— Tovarăşe — rosti directorul nedumerit, şi se aşeză pe un scaun lîngă mine. Te rog, înţelege, nu se poate! E un tovarăş bun de-al nostru, a muncit cu dragoste, de ce să nu-l evidenţiem şi pe el? Cu timpul dumitale...

— Tovarăşe director, oricît talent am, nu pot să fac să rimeze ai Stanei, cu Holban sau cu Mitroi!

N-a vrut să cedeze — mi-a argumentat, i-am argumentat şi pînă la urmă m-a făcut să-i promit că voi încerca. N-am avut încotro. Dar pot să spun că de data aceasta am plecat din biroul directorului foarte întristat. Doar puseserm în poezia asta mult suflet. Însă fără îndoială că şi directorul avea dreptate, ceea ce m-a determinat să încerc.

A doua zi după-masă terminasem. Poezia se numea acum „Cei unsprezece cu care ne mîndrim". Versurile în care căutam numele fruntaşilor sunau acum astfel:

Şi sînt Predescu şi Mitroi,
Istrate, Al Stanei şi Vlădescu,
Octav Cionoiu şi Rădoi,
Stamate Ion, Ştefan Stănescu,
Şi lîngă ei tot peste plan
Sînt Dumitrescu şi Holban!

. . . . . .

Seara, sala de festivităţi era plină. Pe director nu-l mai văzusem. Şi, de altfel, nici nu-l căutasem. Voiam să-i fac o surpriză. Programul începuse. Stăteam în culise şi tremuram de emoţie. Şi uite că mi-a venit rîndul. Muncitorii m-au primit cu aplauze. Am început să recit poezia.

Vedeam pe feţele lor că mă ascultă cu atenţie şi cu plăcere. Am recitat-o frumos. Încă-mă aproape de final. Şi tocmai cînd, în aşteptarea apluzelor, am rostit ultimele cuvinte:

Şi lîngă ei tot peste plan
Sînt Dumitrescu şi Holban...

s-a auzit o voce din sală:

— Şi Pricopie, şi Tudorache, şi Oprea!

Era directorul. Apoi s-a întors spre mine, care stăteam pe scenă oparit, şi mi-a spus tare din sală:

— Ce să-ţi fac, frate, tovarăşii ăştia mi-au fost comunicaţi azi la prînz şi nu te-am mai găsit!

Sudi RUDEANU

LECŢIE DE ASTRONOMIE

(predată la o şcoală din Bonn de Herr von Wechs, Obersturmbannführer SS)

În lecţia de azi veţi afla, dragi elevi, cîte ceva din tainele corpurilor cereşti. Corpurile cereşti sînt de mai multe feluri: corpurile incandescente, corpurile fluide, corpurile solide, precum şi corpurile II şi III de armată ale Bundeswehrului, pe care le înarmăm cu rachetele americane Nike şi Thor.

Dragi elevi, pe cer se zăresc o sumedenie de astre şi de planete, printre care cea mai dragă nouă este planeta Marte, care adăposteşte pe părinţele nostru, zeul Marte.

Se mai zăresc, de asemeni, Carul mare şi Carul mic. Ambele care au însă o mare deficienţă: nu sînt blindate.

Pămîntul este rotund. Dovada cea mai concludentă în acest sens este faptul că Adolf Hitler a pornit în 1933 din cancelariatul Reichului şi, după 12 ani de călătorie, tot în cancelariatul Reichului a terminat...

Astreie sînt de două feluri: mai apropiate şi mai depărtate de Pămînt. Aldof Hitler a descoperit în vremea sa şi un al treilea fel de astru, numit dezastru...

Întregul sistem planetar se învîrteşte în jurul Soarelui. Dar cine nu se învîrteşte, dragii mei? Von Manstein nu s-a învîrtit? Eu nu m-am învîrtit? Pentru că aşa cum planetele au sistemul lor planetar, Soarele are sistemul lui solar, tot astfel şi noi avem sistemul nostru.

Soarele este un corp ceresc incandescent, format dintr-o masă de foc. Dragi elevi, chibiţi şi voi: dacă Soarele are focul lui, pentru ce să nu avem şi noi, ăştia de la Bonn, un foc la inimă: să ne luăm revanşa.

Tăce-rrre! Cine a vorbit? D-ta, elev Schultze?

— Eu... Mă gîndeam la... stelele verzi!

Alex. VIANU

Radica TOTH

ACUARELĂ

Noi blocuri de locuinţe vor fi date în folosinţă în cinstea zilei de 7 Noiembrie. (Ziarele)

Toamna îşi adună cortul
Gata, gata de plecare
Dar (şi au din întîmplare)
Nu-şi vizează paşaportul.

Şade-o dramă cu tot bagajul
Şi nu spune nimănui
De ce stă, de dragul cui
Şi-a mai prelungit votalul.

Printre pleoşti lungi şi goi
Lunecă şoptit o ştire:
Cică vrea să dea-o grăire
Toate blocurile noi.

Că-n noiembrie cînd zorii
Vor luci sub roşii steaguri
Au să treacă peste praguri
Luminoase — muncitorii.

Toamna deci — în Capitală
Bloc cu bloc recepţionează
Şi atenţi cercetează
Să nu scape vreo greşeală.

Cu puterea ei de-altădată
Zgîlţîie acoperişul,
Sufletul rece ca tăişul,
Cîntă-a bora cu o trîmbiţă.

Grăuncle-n toate cele
Cearcă-n şi şi balamale,
Dă din ceas în ceas tîrcoale
Mai ales la cercevele.

Intră-n fiece odaie,
Suflă-a becul cu neon,
Sună, iese pe balcon
Drumul dă la duş, în baie.

Stropi de ploaie-aduce-n cale,
Vîntul bate-n geam cumplit:
Blocul însă-i neclintit
Ca o rimă în sonete!

Mîndră, parc-ar vrea să spună
(gîndul toamnei îl ghicesc):
— Ăsta-i bloc muncitoresc
Şi-am răspundere, nu glumă

Iarnă vor s-o necăjească
Că-i prea aspră în purtare
Dar nu-i drept-căci toamna are
Azi, o parcimă obştească.

Karel ČAPEK

FABULE (1932-1938)

Comunicat: Oraşul a fost incendiat şi locuitorii nimiciţi. Totul a decurs într-o ordine şi o disciplină exemplare.

După colonizare: Şi acum să ne îngrijim de supravieţuitori.

Ciclonul: Cincizeci de oraşe au fost măturate de pe suprafaţa pămîntului. Ce succes formidabil!!

Comunicat de război: Inamicul a încercat, cu rea-credinţă, să doboare avioanele noastre, care-i bombardau paşnic oraşele.

Jderul în coteţul orătăniilor: Ce puteam să fac, dacă ouă ăsta m-a stîlcit cu silă obrăznicie provocatoare?

Lupta pentru colonii: Aşteptaţi puţin, sălbatici nenorociţi! În curînd veţi fi fericiţii noştri supuşi...

LA ORDINEA ZILEI

DOUĂ ASALTURI...

1917 — Palatul de Iarnă

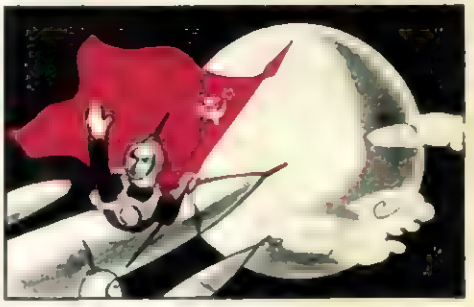

1959 — Luna

(Desen de Hu-Pu, Pekin)

Iluzie capitalistă.

(Desen de Gr. Ogonov din „Comsomolskaia Pravda", Moscova)

Reacţie în lanţ...

(Desen din „Svet v'obrazek", Praga)

ÎN ERA ATOMICĂ.

— Acum putem fi liniştiţi. Ne-am asigurat combustibil pentru iarnă.

(Desen de Tanez Tibor din „Ludas Matyi", Budapesta)

FRANCHEŢE...

În Spania franchistă o mină de îmbelşugată huzureşte, în timp ce poporul îndură foamea şi mizeria, un guvernul lansează loanci demagogice despre „austeritate"...

(Zarzele)

Generalul Franco: —Economie, austeritate, austeritate şi iar austeritate...

Rugăciunea unui ministru italian.

(Desen din „Svet v'obrazek", Praga)

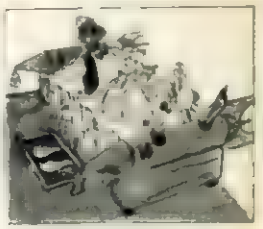

Divan turcesc

(Desen din „Svet v'obrazek", Praga)

Moda PENTRU MUNTE

① *Rucsac, gen sucopă, din foaie de cort, cu o combinaţie de piele sau vinilin.*

② *O eşarfă de lînă, care se poate înfăşura în jurul capului în felul arătat pe schiţă.*

③ *Fular şi mănuşi cu aceeaşi garnitură de broderie.*

④ *Botoşei care se pot îmbrăca în cabană, după ce am scos bocancii de schi.*

⑤ *Sub hanorac putem purta acest scampolo din jerse cu patentul lucrat în două culori. (Scampolo roşu, patent negru-alb sau scampolo gri, patent roşu-negru etc.)*

⑥ *Un model de bluzon de stofă sau diftină, cu guler înalt, tricotat.*

⑦ *O originală ţinută pentru orele de odihnă în cabană. La pantalonii de schi, o jachetă tricotată în două culori. Garnitura de pe jachetă se repetă la beretă şi la botoşeii de lînă.*

⑧ *Model practic de hanorac, cu guler înalt de blană sau urson. Hanoracul se confecţionează din foaie de cort sau balonzeide, iar pantalonii din gabardină sau tergal.*

La întrebările cititorilor

DE CE A FOST STERILIZAT CONTAINERUL RACHETEI TRIMISE ÎN LUNĂ

Tovarășul Grigore Lupșan, metalurgist, din Timișoara, ne-a cerut lămuriri în legătură cu motivele pentru care a fost sterilizat containerul rachetei sovietice trimise în Lună, în septembrie a.c. Îi răspundem prin materialul de mai jos, întocmit după explicațiile publicate de specialiști, în presa sovietică.

Pe scurt s-a arătat și în comunicatul care a anunțat lansarea rachetei că s-au luat măsuri pentru sterilizarea containerului pentru ca bacteriile transportate de pe Pământ să nu poată „infecta" Luna și, în cazul în care ele ar putea acolo să se înmulțească în viață, să nu îndoaie în eroare pe viitorii cercetători ai acestui corp ceresc.

În legătură cu această problemă, profesorul V. Alpatov arată, într-un articol publicat în „Izvestia", că ceea ce știm despre Lună este încă insuficient spre a putea trage o concluzie precisă asupra existenței sau a inexistenței unor oarecari forme de viață.

După părerea profesorului N.A. Kozîrev, care a descoperit existența fenomenelor vulcanice în Lună, ca și a savantului biolog N. D. Ierusalimski, s-ar putea ca acolo să nu fie cu totul excluse condițiile existenței unor organisme primitive.

Se știe că la determinarea limitelor vieții se disting două forme ale ei: forma activă, care se caracterizează prin schimbul de substanțe al organismelor vii cu mediul înconjurător și forma pasivă sau starea de anabioză, în care viața sau se menține latent, în semințe sau în spori. Or, dacă pentru viața activă a animalelor și plantelor temperatura și presiunea se încadrează în limite mai reduse, pentru viața pasivă, aceleași limite sînt mult mai largi. S-a putut constata, spre exemplu, că la o temperatură de aproape zero absolut (—273 grade) sporii anumitor bacterii se mențin în viață. Așa cum se mențin în viață unele ciuperci la o presiune de 8.000 de atmosfere. De asemenea, în ce privește rarefierea atmosferei, baloanele-sondă experimentale au adus bacterii și spori de la peste 35.000 de metri înălțime.

E cert deci, că între minus 273 grade și plus 170 grade și de la zero pînă la 8.000 de atmosfere presiune, pot exista anumite forme de viață.

Părerea specialiștilor Kozîrev și Ierusalimski rămîne aceea că în Lună ar fi, totuși, condiții pentru existența organismelor primitive, hotărîrea luată de oamenii de știință sovietici de a steriliza containerul se dovedește o măsură de precauție foarte întemeiată. Mulțumită acestei măsuri, viitorii cercetători ai Lunii nu vor fi puși, la un moment dat, în situația de a se întreba dacă eventualele organisme vii, primitive, descoperite au luat naștere acolo sau au o origine pămîntească.

REALIZĂRI MARI DIN „LUCRURI MĂRUNTE"

Într-o după-amiază de acum vreo două luni. În biroul conducerii cooperativei meșteșugărești „Presajul" sună telefonul. Cineva ridică receptorul. De la capătul celălalt al firului se aude o voce:

— Tovarășul Răchită?

— Da...

— Aici e... (Urmează un nume pe care nici tov. Răchită nu l-a mai reținut.) Vino urgent la raion! Bărbierit, ferchezuit, ca de sărbătoare...

Președintele a socotit că i se face o farsă. Pentru ce să fie astfel chemat la raion? Dacă ar fi vorba de o ședință, un instructaj ceva, nu i s-ar spune să se ferchezuiască... Deci?...

S-a luat cu treburile și abia tîrziu și-a amintit de telefonul cu pricina. Și, socotind că o vizită la raion nu ar avea ce să-i strice, s-a dus totuși. Dar, de la poartă, portarul l-a primit cu o figură supărată: „Prea tîrziu, tovarășe! Au plecat toți tovarășii!" Abia în drum spre casă, întîlnindu-se cu un activist, s-a lămurit despre ce era vorba.

— Felicitările mele, tovarășe Răchită!

— Mulțumesc, dar pentru ce?!

— Cum, pentru ce? Pentru decorație! Ai căpătat doar Ordinul Muncii!...

Abia atunci a aflat președintele de ce fusese chemat la raion!

★

Cînd un om capătă o distincție atît de înaltă, e evident că ocupația lui și felul cum muncește pot interesa pe oricine. Acesta este motivul care ne-a făcut să vizităm cooperativa „Presajul". Și am putut de la bun început afla că, într-adevăr, munca președintelui, care de șapte ani este ales și reales de colectiv în fruntea consiliului de conducere al cooperativei, merită cercetare gazetărească, laudă și răsplătire.

Desigur că rezultatele obținute de cooperativa „Presajul" sînt în primul rînd un rod al muncii mase membrilor cooperativei. În îndrumarea și organizarea acesteia însă, priceperea și străduințile președintelui, ajutat de întregul colectiv de conducere și sprijinit de organizația de partid, au jucat un mare rol. Și dacă cooperatorii de la „Presajul" se mîndresc cu faptul că președintele lor a fost decorat, desigur că și mai mult se mîndresc cu roadele muncii lor harnice.

Zeci și zeci de sortimente — produse de uz casnic, care ne fac zi de zi viața mai ușoară și mai plăcută — ies din mîinile acestor harnici meșteșugari cooperativizați. Fiecare obiect are aci istoria sau măcar istorioara sa, în care se includ idei personale și eforturi concentrate în zeci de încercări și experimentări. Asistăm la nașterea unei asemenea idei.

În biroul președintelui intră un cooperator.

— Am cîțiva prieteni pescari amatori — spune el. Ar dori să găsească o undiță de pescuit care să nu-i mai oblige să arunce mereu cîrligul în apă și care, mai ales, să nu se rupă atît de ușor cînd omul se trudește să tragă la mal un pește mai mare.

— Și ai vreo idee?

— Da. Un proiect de undiță cu mulinetă și tambur fix...

Peste cîteva zile, noul proiect, care a fost studiat și avizat de specialiști, intră în lucru. Și după scurtă vreme, undița se și află în comerț.

Alt exemplu: președintele cheamă într-o zi la el pe un meșter priceput:

— Uite, tovarășe, sîntem aproape de sezonul dulcețurilor. Gospodinele se plîng că nu dispun de un mic instrument care să le ajute să scoată sîmburii din cireși sau vișine. Și trebuie să se necăjească să-i scoată cu mîna. Asta înseamnă mult timp pierdut, fructe risipite, muncă inutilă, mîini murdărite... N-am putea găsi noi ceva ca să scutim pe soțiile și surorile noastre de asemenea necazuri?...

După cîteva zile, problema este rezolvată: modestul, dar atît de utilul aparat de uz casnic este gata. Cîte gospodine nu au a mulțumi cooperatorilor de la „Presajul" pentru acest ajutor — și pentru altele asemănătoare — pe care le-au căpătat!

Pe această cale s-au născut pe rînd, în secțiile cooperativei, lacăte „yale", lacăte cu cifru, găleți de apă din metal galvanizat, funii pentru alpiniști, diferite jucării pentru copii, zeci și zeci de articole mai mari sau mai mici, mai mult sau mai puțin complicate, dar care ocupă atît de mult loc în viața noastră de toate zilele. În același timp, cooperativa execută și lucrări mai mari, primite din partea statului. De exemplu, în toamna aceasta cooperatorii de la „Presajul" au executat și montat sute de bănci școlare pe suport metalic, bănci care au înzestrat numeroase școli noi înființate în acest an școlar.

Lucruri mici? — ne putem întreba.

Da, desigur, lucruri mici. Dar cît de greu ne-ar fi fără ele!

A. ANGHELESCU

Fotografii de Elena GHERA

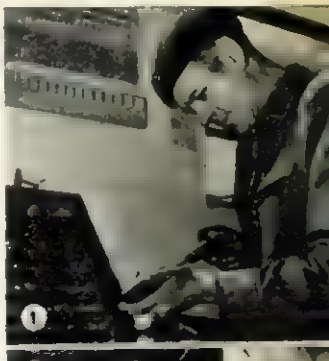

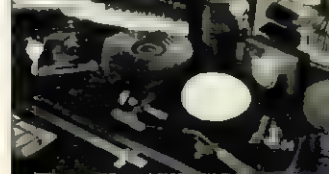

① *Maistrul secției lăcăte de siguranță, Copuzeanu Dumitru, verificînd broaștele de siguranță sistem „Yale".*

② *Șeful secției lăcăte „Sfinx", Varadi Matei, decupînd o matriță pentru broaște.*

③ *Președintele cooperativei, Ion Răchită, și ing. Handoca Radu studiind proiectul noii mulinete cu tambur fix „Pelican".*

④ *Cîteva din produsele cooperativei.*

SFATURI practice

DESPRE GIMNASTICA ZILNICĂ

Cu ani în urmă am citit o cuvîntare a lovarășului K.E. Voroșilov, adresată tineretului, în care spunea:

„Trebuie să înțelegem că gimnastica este tot atît de folositoare ca și hrana zilnică. Cine nu se ocupă regulat cu antrenamentul fizic, acela se aseamănă omului care, în mod conștient, a hotărît să îmbătrînească în pragul vîrstei de 45 de ani și forțează această îmbătrînire".

Este fapt științific constatat că organismul omului care nu face nici un fel de gimnastică îmbătrînește prematur. Funcțiunile lui vitale se lenevesc o dată cu mușchii, articulațiile membrelor tind să se anchilozeze, iar sporturile circulatorie se sclerozează.

Vom înțelege mai bine acțiunea binefăcătoare a gimnasticii, cunoscînd modificările pozitive pe care aceasta le provoacă în organism. Mușchiul care intră în acțiune capătă o mai mare cantitate de sînge care-i hrănește țesutul. Pentru a procura acest plus de cantitate, inima e solicitată să se contracte și să pompeze mai viguros sîngele în artere. Plămînii fiind, în rîndul lor, solicitați să primească mai mult sînge, respirația devine mai profundă, iar cantitatea de oxigen pe care o transmit corpului e mai mare, ceea ce face ca procesul de nutriție a țesuturilor și cel de eliminare a toxinelor să se desfășoare în condiții optime. Pe de altă parte, exercițiile de gimnastică mențin și fortifică mobilitatea articulațiilor.

Efectele pe care le simțim după exercițiile de gimnastică sînt evidente. Respirația noastră devine mai profundă, creierul nostru mai limpede, corpul mai înviorat, mișcările mai ușoare. Prin aceste efecte ale ei, am putea numi gimnastica „exercițiul de încălzire" al vieții de fiecare zi.

Și dacă socotim că un asemenea exercițiu nu ne cere mai mult de 10-15 minute în fiecare zi și că-l putem face fără nici o instalație specială, ajungem la concluzia că e pur și simplu o crimă să-l neglijăm.

Să nu spunem niciodată că am depășit vîrsta gimnasticii, pentru că aceasta n-are vîrstă. Ea poate fi practicată din copilărie pînă la cea mai avansată maturitate, cu aceleași efecte binefăcătoare pentru corp. Ba am putea spune că e mult mai necesară persoanelor mature decît copiilor, fiindcă aceștia din urmă fac oricum multă mișcare și practică gimnastica prin înșeși jocurile lor.

Greul în toată problema este să ne hotărîm s-o începem. O dată obișnuiți cu ea, vom simți necesitatea organică de a o practica în fiecare dimineață. Cît despre felul exercițiului, oricare e bun la început. Cu timpul, vom afla și unele pentru care am putea să avem preferințe.

IOSIANA

CONTINUITATEA VECHILOR AȘEZĂRI DIN ȚARA NOASTRĂ

Pînă în 1625 în Muntenia au existat un număr de 3.220 de sate și orașe. Această cifră este de-a dreptul surprinzător de mare pentru acele vremuri, dacă ținem seama că astăzi pe teritoriul muntean al țării noastre numărul localităților depășește cifra de 6.000. În decursul secolelor numărul acesta cunoaște fluctuații: în 1778 existau doar 2.696 sate, deci mai puține decît cu 150 de ani înainte. Apoi, începînd cu sfîrșitul veacului al XVIII-lea — desigur în legătură cu dezvoltarea noilor forțe de producție — numărul așezărilor omenești cunoaște din nou o creștere: 2.954 așezări în 1790, 3.576 în 1831, pentru ca în secolul nostru să ajungă la cifra pe care am amintit-o.

Pe baza operației de identificare și localizare a așezărilor, oamenii de știință au tras o concluzie interesantă: aceea că două treimi din satele existente la începutul veacului al XVII-lea există și astăzi. Această constatare, extrem de valoroasă, infirmă tezele unor istoriografi burghezi, arătînd continuitatea și permanența vieții omenești pe teritoriul țării noastre în perioada feudală. În ciuda tuturor războaielor și prădăciunilor suferite.

Oamenii de știință au așezat pe hartă localitățile pe care le-au identificat și această le-a îngăduit o altă constatare prețioasă. Harta a relevat masarea cu precumpănire a așezărilor din veacurile XIV-XVI, în regiunile de coline, înspre munți, de-a lungul așa-zisului drum circular pe sub munte, care forma, mai înăuntrul Țării Românești, un arc paralel cu cel al Carpaților. Aceste regiuni, mai intens populate au fost locuite de moșneni; în ce privește regiunea de la sudul colinelor și dealurilor, ea cuprindea mai ales satele de vecini, de clăcași.

Cele mai multe nume de localități de origine străină — cumane, de pildă — cît și toponimia de contact (denumirile de Cumani și Rumîni, bunăoară, pe care le poartă două sate învecinate) se remarcă în regiunea de la sudul colinelor și dealurilor, populată intens abia în secolele XIX-XX.

Harta Moldovei și a unei părți din Muntenia (secolul al XVI-lea).

CU AJUTORUL ȘTIINȚEI

BUMBACUL SE TRANSFORMĂ ÎN LÎNĂ

Un colectiv de tehnicieni textiliști din Uzbekistan au reușit să obțină din bumbăcul obișnuit o fibră asemănătoare întru totul firului de lînă. Textiliștii uzbeci au descoperit anumite substanțe chimice care, folosite la prelucrarea bumbacului, fac ca firele acestuia să-și piardă însușirile originale și să capete altele noi, care se apropie mult de acelea ale lînii naturale. Principala calitate a noilor fire constă în aceea că ele pot fi supuse fără risc unor temperaturi de peste 100 de grade, suportînd foarte bine leșiile și acizii și fiind, deci, mult mai rezistente la spălat decît lîna. Ceea ce e mai interesant e că fibrele acestea nu se obțin numai din bumbacul nou, ci chiar și din cîrpe și țesături vechi.

Ca aspect, țesăturile din noile fibre înnobilate nu se deosebesc cu nimic de țesăturile similare din lînă, iar la purtare sînt la fel de călduroase și de neșifonabile.

AUTOMOBILUL CU BATERII

Un nou tip de automobil și-a făcut apariția pe străzile și pe șoselele din R.P.D. Coreeană. E un automobil care nu folosește benzina și nici un alt fel de combustie internă. Vehiculul e pus în mișcare de un foarte simplu motor electric alimentat de 16 baterii, care se încarcă din opt în opt ore. Primele automobile de acest fel n-au realizat o viteză mai mare de 40 de kilometri pe oră, dar constructorii au proiectat altul, dotat cu un motor de 5 kW și cu baterii de mai mare capacitate, care poate atinge viteza de 80 km pe oră.

Mai important e însă faptul că acest tip de automobile revine, la viazare, de 20 de ori mai ieftin decît unul cu combustie internă.

De altfel se știe că industria producătoare de mașini din R.P.D. Coreeană este în plină dezvoltare, ea fabricînd, pe lîngă multe alte vehicule, și un tip de autocamion cu remorcă cu o capacitate de transport de 8 tone și cu o viteză de 65 km pe oră.

RECORD DE IMAGINI PE O PLACĂ FOTOGRAFICĂ

Cine și-ar fi închipuit că pe o singură placă fotografică pot fi fixate în același timp sute de imagini diferite, fără să se confunde între ele? Și, totuși, un colectiv de tehnicieni din Leningrad au reușit acest record de fotografiere. Tehnicienii sovietici au fixat imaginile multiple pe placă cu ajutorul unui sistem optic format dintr-un mare număr de lentile. Placa a fost apoi developată și proiectată pe un ecran, de unde imaginile au fost transpuse în ordine pe un film cinematografic. S-a constatat că, folosindu-se acest sistem, se pot transpune în cinematograf procese fixice cu o viteză de o sută milioane imagini pe secundă — cum ar fi, spre exemplu, descărcarea unei scîntei. Pînă acum, asemenea procese nu puteau fi studiate decît cu ajutorul spectroscopului electronic.

ÎN AJUTORUL EXPEDIȚIILOR SUBTERANE

Numeroase accidente se înregistrau în lumea speologilor din cauza lipsei unui costum de protecție adecvat mediului în care activează acești exploratori ai grotelor.

De curînd speologul gruzin Nivan Subladze a pus la punct un costum universal de protecție pentru asemenea expediții.

Fabricat dintr-o pînză cauciucată specială, care nu se rupe în contact cu rocile ascuțite, și prevăzut cu cizme de cauciuc și cu veriuze-crampon, costumul asigură perfect libertatea de mișcare a speologului, chiar și atunci cînd acesta trebuie să se strecoare prin cele mai strîmte trecători subterane.

Costumul e completat cu o cască transparentă din plexiglas, menită a proteja capul speologului și, la nevoie, a-i transforma în scafandru. Pentru aceasta, casca e prevăzută cu două baloane de oxigen care asigură respirația timp de 20 de minute.

Produs în serie de fabrica de echipament sportiv din Tbilisi, costumul e folosit acum de toți speologii sovietici și e cerut din ce în ce mai mult și în alte țări.

ELECTRORESPIRATORUL

Fracturile de coaste și în general rănile survenite în cavitatea toracică au produs numeroase decese din cauza întreruperii respirației, atît în timpul operației cît și după. Urmărind înlăturarea acestui obstacol, tehnicienii unguri de pe lîngă Institutul național de traumatologie din Budapesta au inventat un aparat electric care se atașează direct la trahee și asigură respirația normală a pacientului pînă la vindecarea rănii. Aparatul, numit „Electrorespirator", se fabrică astăzi în serie în R.P. Ungară, fiind cerut de numeroase alte țări care au auzit de experimentarea lui reușită. Într-adevăr, folosirea acestui aparat a redus mortalitatea în cazurile de fracturi de coaste și răniri ale toracelui cu mai mult de două treimi, la totalul celor operați.

PLAJA DE... IARNĂ

Arhitectul Iosif Zaalisvili, specialist în construcții de litoral din Tbilisi, a elaborat un proiect original pentru acoperirea unei părți din plajă. Sub acest acoperiș se va putea face baie și plajă chiar în timpul iernii. Apa de mare va pătrunde sub acoperiș încălzită, iar nisipul plajei va fi de asemenea încălzit de dedesubt, prin radiații. Soarele natural va fi înlocuit de unul artificial realizat cu ajutorul unui sistem de aparate cu raze ultraviolete.

În această „mare acoperită" se vor putea scălda zilnic, în orice lună a iernii, peste 3.000 de persoane.

S-AU DESCOPERIT ȘASE MINERALE NOI

Continentul asiatic se dovedește a fi cel mai bogat în zăcăminte minerale. Un colectiv de cercetători din Uzbekistan, studiind subsolul unor regiuni din Asia centrală, au descoperit și au descris peste 300 de minerale. Între acestea, șase sînt minerale cu totul noi, necunoscute pînă acum științei mondiale. Două dintre ele au fost botezate „Birun" și „Vicena", după numele oamenilor de știință care le-au semnalat prima oară existența.

În momentul acesta, se studiază în laboratoare compoziția, calitățile și folosirea practică a noilor minerale descoperite.

FAZANUL

Fazan de vînătoare

Fazanii pe care îi vedem în volieră, în pădurea Băneasa, sînt păsări exotice pentru țara noastră și pentru aproape întreaga Europă. După legendă ar fi fost aduși din insula Colchis de mitologicii Argonauți, pe cînd ei umblau pe acolo în căutarea lînii de aur. Fazani mulți au trăit și trăiesc și azi pe țărmul de nord al Mării Negre, prin partea Caucazului, pe lîngă Marea Caspică, prin Turkestan, pe podișul Pamirului, pe întreg teritoriul ce se întinde peste Mongolia, pînă la Amur și la Marea Japoniei.

Din punct de vedere economic, numai fazanii de vînătoare — cei mai modest colorați — au importanță.

Fazanul de vînătoare, cu puțin ajutor în hrană și ceva adăpost din partea omului, rezistă destul de bine iernilor noastre; se înmulțește ușor și, fiind poligam, oferă mereu un număr mare de cocoși supranumerari, care pot fi vînați fără păgubirea stocului de reproducție.

Datorită acestor însușiri, fazanul de vînătoare s-a înmulțit în multe părți ale continentului nostru. La noi, fazanul de vînătoare s-a înmulțit mai ales în Banat, iar în prezent se fac însemnate eforturi pentru colonizarea lui în șesul Munteniei, prin luncile Moldovei și în unele locuri mai ferite de ierni grele ale muntosului Ardeal.

N. STRĂVOIU

Poșta REDACȚIEI

POPESCU D. CONSTANTIN — Belciug, comuna Drăgănești. Nu încape îndoială că aveți dreptul la pensie de bătrînețe, dacă lucrurile stau așa cum ne scrieți. Legea prevede pensie de bătrînețe în următoarele cazuri:

1) Bărbații care au minimum 25 ani vechime în cîmpul muncii, cînd au împlinit vîrsta de 60 ani — pensie de bătrînețe de minimum 350 lei lunar pînă la maximum 1.200 lei lunar. Pentru fiecare an de muncă prestat în plus peste 25 de ani, se acordă 1% calculat la salariul mediu tarifar.

2) Bărbații care au împlinit 60 de ani, dar nu au 25 ani vechime în cîmpul muncii, ci mai puțin, minimum 10 ani. În acest caz, pensia se calculează proporțional cu numărul anilor de muncă serviți, însă ea nu poate fi mai mică de 250 lei lunar.

3) În baza ultimelor dispoziții legale, orice cetățean în vîrstă de 60 ani, care îndeplinește condițiile de vechime mai sus-amintite, se poate adresa secției de prevederi sociale a sfatului popular al raionului în cuprinsul căruia domiciliază, pentru a cere să i se fixeze pensia. În cazul că se mai află în cîmpul muncii, cererea de pensionare trebuie s-o adreseze întreprinderii sau instituției în care lucrează.

4) Potrivit art. 183 din Regulamentul penalilor, cei cărora nu li s-a stabilit pensia fiindcă nu îndepliniau condițiile necesare prevăzute de legislația anterioară, dar astăzi îndeplinesc condițiile cerute de noile legi și dispoziții, vor putea cere pensionarea pe baza acestor noi legi și dispoziții. În această situație vă aflați și dv. Ca atare, trebuie să vă adresați sfatului popular al raionului în raza căruia domiciliați, cerînd secției de prevederi sociale să vă acorde pensia ce vi se cuvine. O dată cu cererea respectivă, trebuie să înaintați o copie legalizată după certificatul de naștere și dovezile prin care să arătați că aveți minimum 10 ani în cîmpul muncii. Dacă puteți produce dovezi pentru mai mulți ani, pensia vi se va fixa în raport cu aceastâ vechime.

IONESCU MIHAIL — Iași. Iată cum puteți învăța clinele-lup pe care-l dresați să facă „pe mortul":

Din poziția „culcat", pe care elevul a învățat-o (vezi „Flacăra" nr. 20 din 18 mai a.c.), i se dă clinelui comanda „mort" împingîndu-i ușor pe o parte a spatelui, spre podea, astfel ca să stea cu trupul și capul lipite de pămînt. Îi ținem în această poziție cu amîndouă mîinile, iar din cînd în cînd îi mîngîiem, repetîndu-i comanda: „mort", „mort". Cînd vrem să se ridice, îi dăm comanda „sus", ajutîndu-i eventual, la început, pînă pricepe singur ce vrem. Repetăm exercițiul pînă cînd constatăm că se așază singur, fără ca noi să-i mai împingem. Treptat, exersînd, îi facem să stea „mort" din ce în ce mai multă vreme, nepermițîndu-i cu nici un preț să se ridice fără comanda noastră.

La a doua întrebare — dacă e bine să învățăm clinele să nu primească mîncare de la străini dîndu-i în acest scop ardei iute în mîncare — vă sfătuim să nu recurgeți la asemenea metode. Ele ar putea cel mult să îmbolnăvească animalul. Se pot obține rezultate mult mai bune folosind metodele pe care le-am indicat noi în seria de articole apărute în „Flacăra".

În ceea ce privește lătratul la comandă, el poate fi deprins și fără a dispune de o a doua cameră. E suficient să lăsăm clinele într-o încăpere și noi să ieșim afară, închizînd ușa și strigîndu-l, așa cum s-a arătat, de dincolo de ușă. Ba chiar și în aer liber îl putem deprinde să execute comanda exersînd în acest scop cu ajutorul unui gard, al unei pivnițe, magazii etc.

Cît pentru a-l învăța să vă aducă ziarul de la chioșc, aceasta e mai greu, deoarece ultimele decizii prevăd că nu e permis să fie lăsați singuri pe stradă cîini neînsoțiți și fără botniță. Făcînd însă abstracție de acest fapt, cîinele ar putea fi învățat să vă aducă ziarul mergînd de cîteva ori cu el la chioșc și dîndu-l ziarul în bot. Ne îndepărtăm cîțiva pași de ei și-i comandăm: „aport ziarul". Apoi, dacă vedem că ne-a ascultat, îi dăm comanda aceasta fără a-i fi pus noi ziarul în bot, ci vînzătorul din chioșc. Mărim din ce în ce distanța de la care-i dăm comanda, pînă ajungem să i-o dăm de acasă. E clar însă că la acest exercițiu trebuie să găsiți și un vînzător de ziar dispus să vă ajute. Și credem că nu mai e cazul să vă amintim că ziarul trebuie plătit de dv., nu de cîine...

În orice caz însă, vă amintim că în București, hotărîrea Sfatului popular al Capitalei interzice lăsarea cîinilor singuri pe stradă. Credem că aceeași situație e și la Iași. Fapt care duce, practic, la inutilitatea unui asemenea exercițiu.

VOICU I. IOAN — Pitești. Ne bucură că v-a plăcut fotoreportajul „De-a lungul Văii Argeșului". Credem că între timp ați văzut și nr. 39 al revistei noastre, unde dăm nou am publicat un fotoreportaj în culori (de astă dată din R.P. Chineză). Vom continua să publicăm asemenea fotoreportaje și, dacă va fi posibil, chiar mai des decît acum. Nu vă promitem însă că ele vor fi prezente în revistă număr de număr. Ar fi un lucru prea greu pentru mijloacele tehnice de care dispunem.

În ce privește pagina de reclame, noi am suspendat-o pentru a nu reduce din spațiul pe care-l avem la dispoziție pentru materialele pe care le considerăm mai interesante pentru cititorii noștri. De bună seamă că am sacrificat niște venituri bănești, însă ni se pare că pentru cititor e mai interesant să publicăm diferite materiale decît reclame.

Nu credem că ar fi plăcut să schimbăm culoarea cernelii de la o filă la alta. În ceea ce privește suplimentul la care vă referiți, revistele amintite și date ca exemplu se adresează numai unei anumite categorii de cititori; noi ne adresăm tinerilor ca și virstnicilor, bărbaților ca și femeilor, muncitorilor sau țăranilor ca și intelectualilor etc. Ca atare, un supliment în acel gen ar putea interesa numai pe o parte din cititori nu pe toți. În orice caz, vă mulțumim pentru sugestiile date și vă promitem să mai reflectăm asupra lor.

În ce privește anunțul dv. către cititori, l-am publicat în nr. 42 al revistei noastre.

POPA PAVEL și alții — Brad. Am mai publicat materiale despre porumbeii călători și activitatea unor columbofili din țara noastră. Totuși, pentru că ne cereți acest lucru și pentru că, fără îndoială, s-au realizat lucruri noi în această activitate, vă promitem că într-unul din numerele noastre viitoare vom reveni cu un reportaj pe această temă.

ABONAȚI-VĂ
din timp la revista „FLACĂRA"
pe anul 1960

Abonamentele se primesc de către difuzorii de presă din întreprinderi și instituții, de către factorii poștali, oficiile poștale, agențiile poștale și la chioșcurile de difuzare a presei.

Prețul unui abonament este:

PARALEL

de AL. MIRODAN

Sportul sovietic s-a dezvoltat paralel cu Revoluția: lîngă fabrică apărea un teren de fotbal, lîngă colhoz o pistă de atletism, lîngă școala profesională un coș de baschet. Sociologul care vrea să demonstreze corelația dintre civilizație și sport va găsi în cercetarea succesului sovietic (ca și — încă o paralelă — în analiza creșterii fantastice a sportului din țara noastră sau din celelalte țări socialiste) un argument decisiv. Acolo unde societatea se străduie pentru progresul general, acolo unde viața colectivității este ridicată la nivelul superior, acolo unde — precum în U.R.S.S. sau, de cincisprezece ani, la noi — se construiesc blocuri la periferii, minerii fac plajă pe litoral iar lăcătușul învață seara teoria cuantelor — apar, ai zice automat, medalii olimpice de aur. Și, dimpotrivă, același sociolog, întorcîndu-se cu analiza și cu privirea într-altă direcție, va constata că Mozambicul nu deține nici un record mondial. Din „boala somnului" nu se nasc sprinteri; talentul are nevoie de pantofi cu cuie.

În pustiuri s-au ridicat furnale; dintr-o mlaștină părăsită de lîngă Moscova s-a născut stadionul Lujniki.

Hidrocentrala de la Kuibîșev luminează un continent; s-au aprins reflectoarele pe „Dinamo".

Cîte etaje are Universitatea Lomonosov? Iuri Stepanov a sărit la înălțime mai sus ca oricine pe glob.

Savanții aruncă un laborator în cosmos; Rudenkov aruncă ciocanul la 67 metri și mai bine, întrecînd recordul Europei.

Baletul de la Teatrul Mare învinge în America, ridicînd sălile și presa în picioare; gimnaștii sovietici înving la campionatele mondiale.

Vioara lui Oistrah se plimbă prin Europa, iar critica l-a numit pe artist „Regele David"; Kuț, de două ori campion olimpic, a fost socotit în Apus cel mai bun sportiv al anului.

TU-114 zboară fără escală, peste un ocean, ducînd pasageri de la Moscova la Washington; sulița aruncată-n vînt de Zalagaitite zboară dincolo de limite, doborînd recordul lumii.

Cine oferă civilizației cel mai mare număr de ingineri pe an? Uniunea Sovietică. Cine a cucerit cel mai mare număr de medalii la Olimpiadă? Uniunea Sovietică.

„Zboară cocorii" ia premiul I la Cannes (secera și ciocanul pe Coasta de Azur); canotorii sovietici iau premiul I la Oxford (secera și ciocanul pe latinește).

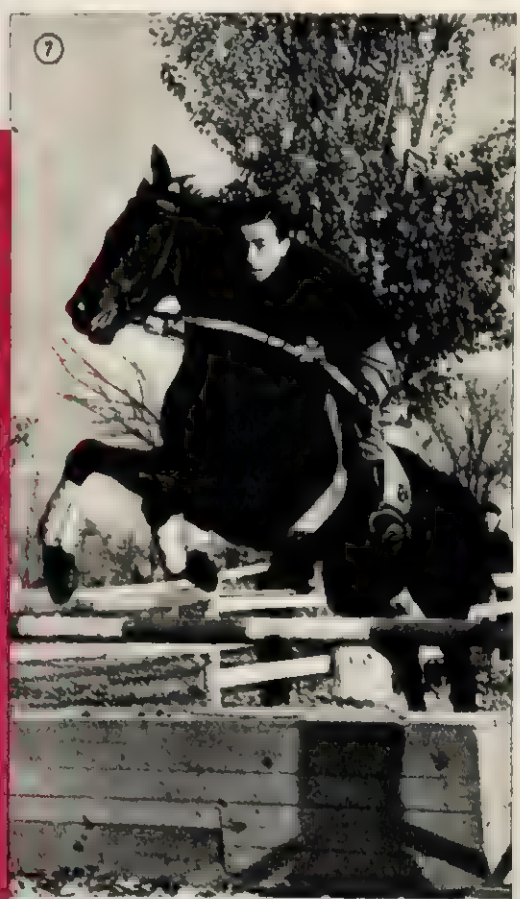

1. Duminică au luat sfîrșit Campionatele internaționale de scrimă ale R.P.R. Fotografia reprezintă două imagini, surprinse de fotoreporter, din asaltul dintre Ileana Morvai (R.P.U.) și Georgeta Sachelarie (R.P.R.).

2-3. Întîlnirea internațională de gimnastică dintre echipele feminine ale R.P.R. și Italiei a fost cîștigată de reprezentantele noastre cu 148,832-148,032 puncte. În fotografii: Sonia Iovan (nr. 2) și Emilia Liță (nr. 3), prima și a doua clasate la bîrnă, în timpul exercițiului.

4. În dimineața zilei de duminică s-a desfășurat în Capitală un ciclocros, dotat cu „Cupa de toamnă".

5. Întîlnirea dintre echipele de polo pe apă Dinamo-București și C.C.A. a suscitat deosebit interesul amatorilor acestui sport. Și de astă dată spectatorii nu umplut tribunele de la bazinul acoperit Floreasca. În fotografie: gol la poarta C.C.A. Dinamo a cîștigat partida cu 4-2.

6. Bazinul acoperit Floreasca a găzduit duminică un concurs de natație și sărituri de pe trambulină, dotat cu „Cupa de toamnă". La fotografie: start în proba de 33 m craul fetițe.

7. În cinstea zilei de 7 Noiembrie, simbătă și duminică pe baza hipică din Calea Plevnei s-a desfășurat o competiție de călărie, dotată cu cupa „Sportul popular". Fotografia reprezintă pe concurentul Costea Andrei de la „Recolta", pe calul Măgura, la trecerea unui obstacol.

8. O mult aplaudată săritură de pe trambulină în cadrul concursului de sărituri, desfășurat duminică dimineața la bazinul acoperit Floreasca.

Fotografii de Romulus SCURTU

① La Moscova a avut loc cea de-a treia sesiune a Sovietului Suprem al U.R.S.S., în cadrul căreia au fost adoptate legile cu privire la planul de stat de dezvoltare a economiei naționale și cu privire la bugetul de stat al U.R.S.S. pe anul 1960, precum și un Apel adresat parlamentelor tuturor țărilor. Cu acest prilej tovarășul N.S. Hrușciov a prezentat un amplu raport cu privire la situația internațională și politica externă a Uniunii Sovietice. În fotografie, aspect din sală în timpul desfășurării lucrărilor sesiunii.

② Aspect din timpul vizitei delegației președinților comitetelor executive ale sfaturilor populare din București, Ploiești și Cluj la primăria orașului Londra. Conducătorul delegației, tov. Dumitru Diaconescu, oferă lordului primar al capitalei britanice un album și o medalie comemorativă emisă cu prilejul celei de-a 500-a aniversări a orașului București.

③ La Prezidiul Academiei de Științe a U.R.S.S. s-a semnat un acord cu privire la schimbul de oameni de știință dintre U.R.S.S. și Canada. În fotografie: A.N. Nesmeianov, președintele Academiei de Științe a U.R.S.S. (stînga), și Edgar Stassy, președintele Consiliului național de cercetări științifice din Canada.

④ O mare demonstrație de protest împotriva intenției Franței de a efectua experiențe cu arma atomică a avut loc recent pe stadionul din Villejuif, lîngă Paris.

Cu prilejul împlinirii vîrstei de 85 de ani și în semn de prețuire a îndelungatei sale activități în domeniul întăririi prieteniei și colaborării culturale romîno-sovietice, Prezidiul Sovietului Suprem al U.R.S.S. a conferit academicianului C.I. Parhon Ordinul Lenin. →

Editura Politică a împlinit 15 ani de activitate. Cu acest prilej, săptămîna trecută, la Librăria Noastră nr. 1 din Capitală s-a deschis o expoziție a cărții politice. De la început expoziția s-a bucurat de o mare afluență de vizitatori. ←

Zilele acestea a avut loc împărțirea veniturilor membrilor mai multor cooperative agricole de producție. În fotografie: membrii stînei cooperatiste din Baia de Fier, regiunea Craiova, primesc, în produse, cota parte din veniturile dobîndite după un an de muncă și, totodată, li se încredințează oile pentru iernat. ↓

Prin grija pe care o poartă regimul democrat-popular îmbunătățirii condițiilor de viață ale oamenilor muncii, în întreaga țară construcțiile de locuințe se desfășoară într-un ritm necunoscut în trecut. În fotografia noastră, cîteva din noile blocuri de locuințe date în folosință muncitorilor hunedoreni zilele acestea. ↓

ÎN JURUL GLOBULUI

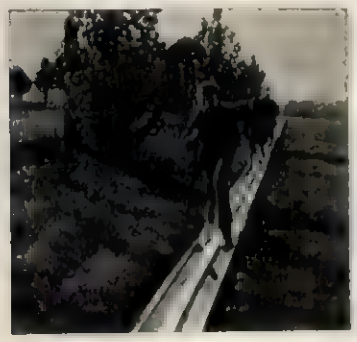

N-A CĂZUT ÎNCĂ ZĂPADĂ, dar tinerii schiori din localitatea Liptovsky Mikulas, regiunea Zilina (R. Cehoslovacă) se antrenează pe această pistă artificială, din material plastic, lungă de 500 m.

TRADIȚIONALĂ întrecerea hipică ce are loc în toamna fiecărui an, pe Hipodromul Central din Moscova, între cei mai buni călăreți și cei mai iuți cai din colhozurile, sovhozurile și creșcătoriile de cai din toate republicile unionale. În acest an, spectatorii au asistat la un dispută meci de fotbal... călare, între echipele R.S.S. Gruzine

ICAR... MODERN. Cu prilejul unui concurs de zbor desfășurat la Praga, a stîrnit senzație încercarea unui concurent de a zbura cu ajutorul unor aripi artificiale.

DUPĂ TAIFUNUL puternic care s-a abătut recent asupra Japoniei, zeci de orașe și sate au fost pur și simplu inundate.

ȘTIȚI CARE din acești doi cetățeni ai unui oraș din R.D.G. a câștigat cursa până la următorul colț de stradă? Cel mai mic, pentru că celălalt... a făcut o pană.

E CHIP SĂ DORMI cînd ai un asemenea copil zburdalnic? — se întreabă probabil această ursoaică somnoroasă de la Grădina zoologică din Copenhaga. Dar pînă la urmă, ca orice mamă, nu poți să-i reziști. Și, după zadarnicele încercări de a adormi (surprinse de fotoreporter în imaginile de sus), ursoaica trebuie să accepte hîrjoana...

OUL... DIN OU. Spărgînd un ou pentru a-l găti, nu mică i-a fost mirarea doamnei Eva Hauge din Oslo, cînd a găsit înăuntrul lui un altul mai mititel, dar complet format. Acest caz este o dovadă de rară extravaganță a... găinilor.

S-A RUPT ÎN DOUĂ. Locatarii acestui imobil din capitala Italiei au trebuit să-l părăsească în grabă constatînd că s-a rupt, pur și simplu, în două, prezentînd primejdia de a se prăbuși.

ÎN URMA SCUFUNDĂRII vaporului columbian „Rio Atrato" au supraviețuit 30 persoane, care au fost smulse mării și rechinilor după ce s-au menținut în apă timp de 18 ore, cu ajutorul unor plute, improvizate din sfărîmăturile vaporului.

MOZAIC

PEȘTELE CU „CĂMAȘĂ DE NOAPTE"

Știați că există un soi de pește, care înainte de a se duce la culcare își îmbracă o... cămașă de noapte? El trăiește îndeosebi pe lîngă insulele situate la vestul Indiei. Din cauza pielii sale viu colorate este cunoscut sub numele de „peștele papagal".

Cînd se lasă noaptea și trebuie să se ducă la culcare, acest pește începe să elimine pe gură un soi de lichid străveziu și lipicios, cu care se acoperă în întregime. Această operație durează de la 30 de minute pînă la un ceas și jumătate. Din lichidul astfel fabricat își face un fel de „cămașă", care are două deschizături mici la extremități. Astfel învelit în această „cămașă", el se retrage într-un loc întunecos, sub o piatră ori sub un coral, și doarme pînă se face lumină. Atunci își distruge cămașa și pornește din nou în căutarea hranei. Cînd se lasă din nou noaptea, peștele își caută iar un culcuș retras, își „îmbracă cămașa" și se culcă. Deci se poate spune că în fiecare seară își pune altă cămașă.

Pentru ce face toate acestea, încă nu e clar nici pentru oamenii de știință. Se presupune însă că e vorba de o măsură de protecție împotriva atacurilor unui eventual dușman care s-ar ivi. Dar dacă în timp ce-și confecționează „cămașa" se îndreaptă asupra lui raze de lumină, el încetează imediat lucrul său. Ceea ce dovedește încă o dată că această „cămașă" este exclusiv o „cămașă de noapte"...

FUMUL... ÎMPOTRIVA INUNDAȚIILOR

În lunile călduroase ale verii — în special în iulie și august — orașul Alma Ata, capitala R.S.S. Kazahe, e amenințat uneori de inundații care provin din topirea ghețarilor aflați pe munții din apropiere. Cum numai barajele ridicate aci nu pot rezolva problema, deoarece paralel cu cele făcute din topirea ghețarilor, inundațiile sînt provocate și de ploile torențiale ce cad asupra orașului, oamenii de știință din Alma Ata au experimentat o altă metodă de protecție, pe cît de simplă pe atît de eficace. În zilele cu călduri excesive, cînd ghețarii încep să se topească, se creează pe cale artificială un nor imens de fum, între soare și suprafața ghețarilor. Norul e generat de niște torțe uriașe făcute dintr-un material special, care produc un fum dens și rezistent. Acoperind munții cu o perdea protectoare, norul acesta face ca ghețarii să se topească mai lent, iar debitul apelor provenite din topirea lor să fie redus la jumătate, așa încît să nu depășească albia de scurgere.

O idee simplă, dar ingenioasă, cu ajutorul căreia locuitorii din Alma Ata au fost puși la adăpost de inundații.

DIN NOU „TEDDY-BOYS"I

Am publicat în ultimul timp mai multe materiale despre ravagiile pe care le face huliganismul în rîndurile tineretului occidental în general și american, în special. Iată că revenim asupra acestei probleme, tocmai datorită permanentei ei prezențe în paginile presei apusene.

Potrivit cifrelor publicate recent de poliția din New York, numai în 6 luni ale acestui an, numărul delicvenților din rîndurile tineretului a crescut cu 14 la sută, ajungînd să fie prinși cca 150 de căpetenii de bande și 7.500 subalterni și complici în vîrstă de 13-19 ani. Numai în cîteva luni și numai la New York au fost condamnați la închisoare 3.800 tineri între 16 și 20 ani și 3.500 sub vîrsta de 14 ani (unii chiar de 7-8 ani!)

Presa burgheză americană, care publică toate acestea cu titlul de senzațional, bineînțeles că nu suflă un cuvînt despre cauzele alarmantei creșteri a criminalității juvenile. Oricine cunoaște, însă, realitățile din societatea capitalistă știe că la rădăcina lor e însuși „modul de viață" care se bazează pe exploatarea omului de către om.

COPERTA I: Desen de I. MOLNAR.

COPERTA ULTIMĂ: Elena Chiose, dansatoare în Ansamblul Sfatului popular al Capitalei, în fața unuia din noile blocuri din bul. 6 Martie, recent dat în folosință. Fotografie de A. MIHAILOPOL.

REDACȚIA: București, Piața Scînteii. Căsuța Poștală 3507 of. 33. Tel. 17.60.10, int. 1744.
ABONAMENTE la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.
PREȚUL ABONAMENTELOR: 3 luni: 26 lei; 6 luni: 52 lei; un an: 104 lei.

Prezentarea grafică: Ion VULPESCU.
Tipărită la Combinatul Poligrafic Casa Scînteii „I. V. Stalin".

Nr. 45 (233)
Anul VIII
7 Noiembrie 1959

„În Bucureștiul iubit..."

Fotografie de
A. MIHAILOPOL

FLACĂRA

PREȚUL 2 LEI

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA

Nr 46 (234) 14 NOIEMBRIE 1959

La ordinea zilei

PROBLEMA PROBLEMELOR

Actuala sesiune a O.N.U. și-a încheiat dezbaterile asupra propunerii sovietice de importanță istorică cu privire la dezarmarea generală și totală, prin adeziunea unanimă a tuturor delegațiilor, sub formă de „coautori", la proiectul de rezoluție comun sovieto-american. Rezoluția adoptată consemnează hotărîrea de a se transmite Comitetului de dezarmare, format din reprezentanții a zece state — printre care și țara noastră — propunerile sovietice, precum și alte propuneri referitoare la problema dezarmării. Urmează deci faza examinării practice a propunerilor sovietice de dezarmare generală și totală, cuprinse în cuvîntarea istorică rostită de tovarășul N.S. Hrușciov în Adunarea Generală a O.N.U.

Dezbaterea care a avut loc la O.N.U. pe marginea PROBLEMEI PROBLEMELOR — cum este considerată problema dezarmării — a scos în evidență în mod semnificativ pozițiile existente pe arena internațională în momentul politic actual.

În primul rînd s-a relevat faptul că nici un delegat nu și-a putut asuma sarcina ingrată de a respinge propunerile sovietice. Aceasta ar fi fost de altfel și o misiune peste măsură de grea. „Lucrul cel mai greu este — scria corespondentul de la O.N.U. al agenției Associated Press — că nu poți fi împotriva acestui plan". Căci consecințele uriașe ale aplicării în viață a acestui plan, pătrunse de un profund umanism, s-au impus de la sine în lumea întreagă. Ziarul indian „Hindustan" avea tocmai aceasta în vedere cînd remarca: „Cine nu-și dă oare seama că dacă toate țările vor accepta astăzi aceste propuneri, războaiele vor dispare pentru totdeauna, iar fonduri de miliarde vor putea fi folosite pentru ridicarea nivelului de trai al întregii omeniri, pentru învățămînt, pentru asistență medicală, pentru fericire și prosperitate".

În al doilea rînd, discuția a vădit de pe acum că piedicile în calea realizării propunerilor de dezarmare nu au fost nici pe departe înlăturate. Aceasta a reieșit, de pildă, din situația ridicolă în care s-au aflat acei ce căutau „să pună în gardă" Adunarea, împotriva optimismului. Reținem de pildă poziția delegatului Portugaliei, care pereră despre necesitatea continuării cursei înarmărilor „pentru a nu lăsa populația pămîntului nepregătită în fața unui eventual atac din partea locuitorilor planetei Marte" (?!)

„Forțele din Pentagon și din alte locuri — ne-o mărturisea chiar „New York Post" — se fac luntre și punte, străduindu-se să frîneze pînă și cel mai neînsemnat progres la masa tratativelor asupra dezarmării".

Iată de ce acum, mai mult ca oricînd, este necesar ca guvernele occidentale să-și precizeze fără nici un echivoc poziția. Aceasta și la conferința de la Geneva, unde propunerile sovietice au creat baza unui acord în problema interzicerii experiențelor cu arma nucleară, și la apropiata sesiune a Comitetului celor zece, și în parlamente, unde va trebui să se dea răspuns Apelului Sovietului Suprem. Problema dezarmării generale și totale se situează, evident, în miezul vieții internaționale. Și soluția se impune: „SOLUȚIA PROBLEMEI DEZARMĂRII — subliniază Apelul — SE AFLĂ ÎN MÎINILE OAMENILOR OMUL A CREAT O ARMA DISTRUGĂTOARE. EL POATE ȘI TREBUIE SĂ O NIMICEASCĂ!"

Fabricantul de armament:
— Al văzut?... Un singur vot!

Desen de Basile IOSIF

Sosirea în Gara de Nord a tovarășului Atanase Joja, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, ministrul Învățămîntului și Culturii al R.P.R., care a vizitat Grecia la invitația președintelui Academiei de Științe din Atena, Spiros Melas.

În sălile Muzeului „Simu" din Capitală s-a deschis expoziția pictorului S. V. Gherasimov, artist al poporului din U.R.S.S. Vorbește Ion Jalea, președintele Uniunii Artiștilor Plastici din R.P.R.

FILMELE SĂPTĂMÎNII

„MISIUNEA PERICULOASĂ" (foto 1). O realizare impresionantă a studioului „Lenfilm", transpunînd pe ecran o nuvelă a scriitorului James Aldridge. O prăpastie, făcută din asprimi și tăceri, îi desparte de la o vreme pe aviatorul american Ben Ensly de fiul său Davy. În fond, inima tatălui e zăvorîtă din pricina prea multor vicisitudini: mereu sărăcie, șomaj, amenințarea zilei de mîine. Dar nu poți trăi singur, nu poți răzbi izolat, mai ales într-o lume atrîmb orînduită ca cea unde se scurge viața lui Ben. Tîrziu, foarte tîrziu, tatăl învață acest mare adevăr.

„FATA CU ULCIORUL" (foto 2). Reeditînd pentru ecran piesa lui Lope de Vega, cineaștii spanioli ne plimbă prin Spania secolului al XVII-lea, unde nobilii își spălau nesăbuit ofensele în sînge, copiii continuau urile și gîlcevile părinților și tot așa mai departe, pînă cînd, plictisit sau sub influența unor ochi galeși, regele însuși în „travesti" sau cu toate însemnele monarhice binevoia să poruncească sfîrșitul aventurilor. Astă-l tot! O artistă frumoasă, talentată și cu voce în rolul „fetei cu ulciorul": Paquita Rico.

„PRIMĂVARA" (foto 3). Alegînd un subiect liric, dar trecîndu-l printr-un filtru care nu a oprit, din păcate, banalitățile și dulcegăriile, producătorii iugoslavi ai filmului „Primăvara" ne-au dat o poveste de dragoste ca multe altele, cu flori care își înfloară petalele, exact în clipa cînd eroina citește primul bilet de amor, cu melodia de vioară în fapt de noapte etc...

Interpreții au făcut tot ce le-a stat în puteri pentru a salva ce se putea salva din ingratitudinea scenariului.

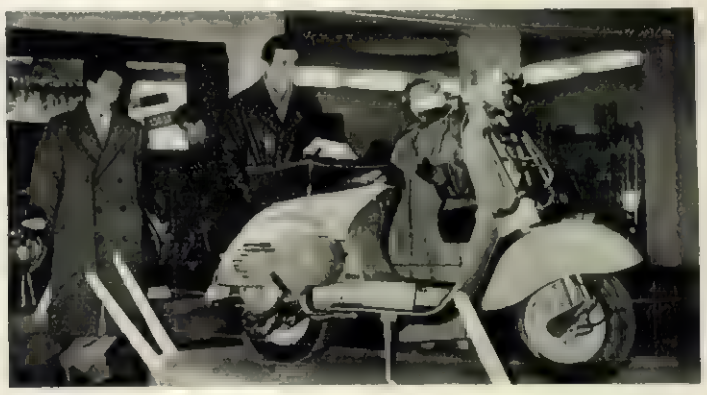

O imagine de la expoziția „Produse ale industriei bunurilor de consum din U.R.S.S.", organizată de Consiliul General A.R.L.U.S. în sălile Casei prieteniei româno-sovietice.

COPERTA NOASTRĂ

Elisabeta Carnea, muncitoare gravoră la Fabrica de sticlă din Turda.

Fotografie de R. COSTIN

Cu ochii deschiși după COMORI

de C. DOBRIȚA

Fotografii de Elena GHERA

Într-o zi din primăvara aceasta, sus, pe coasta Strîmbei, unul dintre săpători s-a oprit brusc din lucru. Poate că l-au ademenit culmile înzăpezite ale munților — în bătaia soarelui spectacolul e fascinant — ori farmecul prunilor și cireșilor înfloriți în vale, buchete imaculate, țîșnite parcă peste noapte, în verdele crud al lui aprilie? Nu, nimic din toate acestea. Conțiu Petre s-a oprit atras de o... pietricică: o simplă cioplitură, nici cît un ou. O soarbe și o învîrtește pe toate fețele, o pune în lumina soarelui,sau îi face umbră cu palma, o cercetează cu atenție, cînd mai de aproape, cînd mai de departe.

— Ai fi găsit o comoară! — glumește unul.

— Oricum, nici piatră de rînd nu e asta!

Și Conțiu-o pune în buzunar. O va duce la „birău" — adică la întreprinderea raională de industrie locală. Poate că tovarășii de acolo o vor trimite la laborator... Cine știe la ce-i bună piatra asta? Să treci pe lîngă ea, așa, cu ochii închiși? N-ar fi treabă de gospodar!

Pietricica din buzunarul lui Petre Conțiu a ajuns într-adevăr la laborator și... așa au fost descoperite cele două zăcăminte de feldspat din muntele Strîmba.

...Mica istorie a unor deșeuri și a unor... saltele vădește și ea o preocupare asemănătoare. Acum vreun an de zile, tovarășii de la întreprinderea de industrie locală și-au oprit privirile asupra deșeurilor de la fabrica de stofe din Cisnădie, resturi nerecuperabile pentru industria textilă și care de ani și ani se ardeau la groapa de gunoi. Nu cumva, totuși, puteau fi și ele folosite în vreun chip? O mașină de desprăfuit și un „lup" (mașină de scămoșat) au dat răspunsul; prelucrate cum se cuvine, deșeurile cu pricina au devenit un excelent material pentru umplut saltele. Acesta a fost primul pas. Astăzi se valorifică în același fel și deșeurile de la alte fabrici textile, ca „Progresul" din Orlat și „Libertatea" din Sibiu.

...Dar povestea lebedei, o lebădă albă și tot așa de grațioasă ca una adevărată? Se fabrică la secția de jucării a Întreprinderii raionale de industrie locală Codlea și este un balansoar de toată frumusețea, pentru copii de 2-3 ani. Iar voinicilor care preferă hipismul, secția de jucării le pune la dispoziție niște adevărați armăsari, în timp ce pentru „șoferi" construiește cîteva tipuri de autocamioane — printre care și basculante! Constructori, matematicieni, mici gospodine — dacă ar pătrunde în depozitul acestei secții, ar rămîne întocmai ca Alice în țara minunilor.

Toate aceste frumuseți, cînd intră pe poarta întreprinderii, nu sînt decît niște bucăți de lemn — capete și deșeuri de la fabricile de cherestea. Sau lemn strîmb, de pe terenuri accidentate — material ce nu poate fi nicicum folosit la fabricarea mobilei sau în construcții.

Asemenea istorii, vădind toate inițiativă și spirit gospodăresc, se pot afla din belșug la întreprinderile de industrie locală din regiunea Stalin.

Un profil foarte complex

Întreprindere de industrie locală. Vă închipuiți, poate, că n-aveți decît să intrați pe o poartă, să treceți frumos dintr-o hală într-alta... Ei bine, nu. Aici e vorba de numeroase unități care aparțin unei singure întreprinderi.

— Să mergem mai întîi la fabrica de mobile! — mi-a spus directorul, tov. Vulpe, după ce a reflectat un timp, căutînd pesemne ordinea cea mai potrivită de vizitare a întreprinderii. (La drept vorbind, avea atunci de rezolvat acolo unele probleme ce nu sufereau amînare: se construia o hală nouă, intra în fabricație un nou tip de mobilă... — astfel încît, în timp ce el era ocupat cu meșterii, am putut admira în voie o mobilă finită de toată frumusețea).

De la fabrica de mobilă, trecînd și pe la cea de pîine — unde veți putea gusta o delicioasă pîine de cartofi, una din ultimele specialități pe tărîm alimentar ale industriei locale din Orașul Stalin — am ajuns la fabrica de apă gazoasă și răcoritoare. Aci se valorifică zmeura și fragii care cresc din belșug prin pădurile din împrejurimi. Pe parcurs, ne-am oprit la cîteva boiangerii și spălătorii chimice — alte secții ale întreprinderii — și am trecut și pe la atelierul de marochinărie. E clar însă, că într-o singură zi n-am putut cuprinde nici pe departe totul. Aveam de vizitat nu mai puțin de 26 de secții, răspîndite în tot orașul: carierele de piatră, cuptoarele de var și fabrica de cărămizi din cartierul Bartolomeu, o fabrică de oțet, una de săpun, un atelier de lăcătușerie, unul de bobinaj, o tăbăcărie, o creșcătorie de porci, o fabrică de gheață (care e una dintre cele mai moderne din țară) etc. etc. Toate la un loc alcătuiesc Întreprinderea de industrie locală a Orașului Stalin.

Complex „profil"! — veți spune. Da! Și oricît de paradoxal ar părea, cu cît profilul e mai complex, cu atît mai bine își atinge întreprinderea obiectivul ei specific: acela de a răspunde celor mai diverse nevoi ale populației orașului, punînd în valoare, pe cît posibil, numai resurse locale. Fie că este vorba de argilă, calcar ori fructe de pădure — materii prime ce abundă în munții din împrejurimi — fie că este vorba de deșeuri de la marile întreprinderi republicane din cuprinsul orașului, toate se transformă într-o gamă nesfîrșită de obiecte de larg consum — circa 160 grupe de sortimente pe întreaga regiune.

„Pornim cum putem"...

...mi-a spus directorul Întreprinderii de industrie locală a raionului Sibiu, pe cînd îmi arăta fabrica de țigle din comuna Cristian. Fabrica? Cîteva șoproane în plin cîmp, în jurul cărora trebăluiesc o mînă de oameni!

(E un mare visător tovarășul meu de drum!— mi-am spus privind aceste instalații pe care el le-a numit atît de pompos).

— Se construiește mult în raionul nostru — a continuat însă directorul. E nevoie de țiglă multă, și cît mai repede! Argilă avem berechet. Ce să așteptăm? O să ne dezvoltăm noi pe parcurs, investind numai din propriile noastre beneficii...

La vreo zece kilometri de Cristian, fabrica de cărămizi Gușterița-Sibiu vine să-i confirme afirmațiile. Aceasta este într-adevăr o fabrică veritabilă: cu vuietul specific motoarelor în funcțiune, cu linii de vagoneți la care trebuia să fii atent... Ei bine, această întreprindere modernă a fost ridicată din temelii cu fonduri create de industria locală.

— Noi, „raionul", am dat Gușterița, ca zestre, Întreprinderii

Cuptorul de ars țiglă al fabricii de cărămizi Gușterița, una dintre cele mai frumoase realizări ale Întreprinderii raionale de industrie locală Sibiu.

Aprovizionarea cu gheață nu a mai constituit o problemă în Orașul Stalin, în vara ce a trecut. Industria locală a ridicat și utilat, din propriile-i beneficii, o fabrică modernă de mare capacitate.

Alfred MARGUL-SPERBER

Intr-o gospodărie de stat

Gospodăria-i ca pustie astăzi!
Ce liniște-a cuprins-o dintr-odat'?
Ce s-a-ntîmplat și unde-i lumea toată?
..E freamăt doar la dispensar, în sat.

Nevasta Ana a născut az'noapte
un prunc vînjos, rotund și bucălat:
e încă roș pîn'peste-urechi, dar cată
în jur morocănos și cam mirat...

În schimb, e tare dornic de ospețe!
Cînd suge-abia născut — se zbate-avan!
În ochii mamei ride bucuria:
va fi voinic și aprig băetan!

Dar, deodată, mama se-ntristează:
un gînd începe-a-i da tîrcoale-adese:
ea, uite, ea se bucură că-i mamă,
tocmai cînd ițesu-i gata de culeș!

Și gîndu-acesta-o tulbură: e vorba
de rodul muncii, pîinea tuturor!
O, cîte mîini culeg acum belșugul!
Doar ea, fruntașa, nu e pe ogor

„În viața noastră — o mîngîie sora
și rodul tău e scump, neprețuit
ne-ai dăruit un om și-acesta, mîine
pămîntului va da rod înzecit"

Și sora tace — îngîndurată parcă.
Iar Ana-nchide ochii-nerușor.
Lumina verii ființa i-o îmbată
la sîn, zugrav dormе... Somn ușor!

Lin zumzăie tăcerea-n încăpere
O, fericire, cum ei înfloriț
..Zîmbind, ca-n vis, tot trage cu urechea
vin carele-ncărcate din cîmpii?.

Toporul din silex

La Bistrița-am aflat un vechi mormînt
din timpi-cu-obîrșia omenirii gemeni.
În el, printre unelte fel și chip,
dormea-un topor ciudat, cioplit din cremeni.

Unealtă grea și dură, semănînd
cu mîinile care-au cioplit-o amarnic.
...Cum or fi fost acei ce-ntîiul foc
l-au aflat pe globul vast și darnic?

Vibra inima lor? Cînta? Nu știu.
Toporul însă are grai, vorbește:
„Eu am un chip, vedeți-l, mi l-a dat
un om, atunci, demult, muncind zmeiește!"

Și parcă-l văd în peșteră-aplecat,
cioplind, șgîriind, cu aprigă-ndîrjire.
Din ochi nu se desprinde nici un gînd?
Din bezna minții nici o licărire?

Țîșni o scînteie de sub mîna lui!
Întîiul zîmbet chipu-i înseninăl...
Oare, țîșnind, scînteile aprind
în el a înțelegerii lumină?...

Eu te vedeam, strămoș al meu, chip hîd,
croit din lut, în grosolane linii,
în noaptea vremii, cînd te-oi fi ivit,
din bezne, dîndu-te luminii!

Dar iată că toporul de silex
e asemeni ție, chipul tău îl are!
Privindu-l, parcă văd cum scurmi,
cu el, după-a luminii scăpărare!

Pe tine munca te-a creat! Îmi stă
dovadă-acest topor din cremeni dure!
Ea ți-a dat spirit, forță, să învingi
a beznelor fără sfîrșit pădure!

E lung și aspru drumul dintre noi,
bătut de vîfor și de vremi asemeni.
Dar ce tîlc nobil muncii tu îi dai
cu-acest topor bătrîn, cioplit din cremeni!

Ea, munca-nvinge neguri și nevoi,
ea ne dă forța să oprim nebunii
ce-amenință cu-atomicul prăpăd
și beznele de la-nceputul lumii!

În romînește de
Dragoș VICOL

orășenești... Ca și fabrica de cahle de teracotă, ca și pe cea de mobilă și alte unități din cuprinsul orașului.

Este, în glasul directorului, și o urmă de regret... patern, dar și mîndrie. Numărul unităților productive create de sfatul popular raional a crescut an de an. Din această cauză, la un moment dat, conducerea lor de la centru, prin întreprinderea raională, ajunsese să nu mai fie îndeajuns de operativă, iar pe alocuri devenise și prea costisitoare. Pe linia trasată de partid, Sfatul popular raional Sibiu a lărgit atribuțiile unor sfaturi populare subordonate; astfel a luat ființă și Întreprinderea orășenească de industrie locală Sibiu care se poate ocupa mai îndeaproape și mai eficace de satisfacerea nevoilor orașului.

La fel s-a procedat și cu alte unități - carierele de piatră, de exemplu. Cele mai multe au fost predate, în exploatare directă, sfaturilor populare comunale.

Dar sfatul raional? Degrevată de sarcinile locale, mai mici, de care se pot ocupa mai operativ și mai bine sfaturile populare ale comunelor, întreprinderea raională își poate concentra acum eforturile asupra creării și dezvoltării unor unități cu perspective mai largi. Bunăoară fabrica de țigle și cărămizi din Sura-Mare, căreia i s-au construit recent noi uscătorii și cuptoare, ori carierele de piatră de la Sadu și cea care se deschide acum la Lotrioara — exploatări care, prin amploarea rezervelor lor și prin poziția față de căile de comunicație, pot contribui și la aprovizionarea altor raioane, mai puțin bogate în astfel de resurse.

Cu alte cuvinte, ne-am delimitat atribuțiile — a conchis directorul — dar ne lărgim activitatea.

Metoda, desemnată lapidar cu „pornim cum putem" — la care faptele, în limbajul lor fără greș, adaugă „și ajungem departe" este valabilă pentru industria locală din întreaga regiune Stalin. Îndeosebi în ce privește materialele de construcție. Este o metodă care a dus la antrenarea unui activ din ce în ce mai larg în această acțiune, care presupune și spirit gospodăresc, și inițiativă. Cît despre rezultate — ele sînt concludente: industria locală din regiunea Stalin produce astăzi de șapte ori mai mult var, de aproape opt ori mai multe cărămizi și de 26 de ori mai multă țiglă decît în 1950!

Rezultatele muncii

Anul acesta, în clocotul caracteristic șantierelor de construcție din întreaga țară, în Orașul Stalin se ridică o monumentală clădire: Teatrul de Stat. O podoabă a orașului de la poalele Tîmpei, unul dintre cele mai mari și mai frumoase teatre din întreaga țară.

În același timp, zeci de familii de muncitori din oraș se mutau în apartamente nou construite. Alte blocuri de locuințe erau terminate la Mediaș și la Sibiu. La Agnita s-a ridicat o școală medie de toată frumusețea; la Tîrnăveni, o minunată casă de cultură, cu o sală de spectacole avînd 400 de locuri; la Cisnădie, Predeal și Mediaș s-au făcut lucrări mari pentru îmbunătățirea alimentării cu apă; la Sighișoara, la Orlat, la Făgăraș și în atîtea alte orașe și comune, sfaturile populare din regiunea Stalin au ridicat școli și case de cultură, dispensare, spitale... — nenumărate înfăptuiri edilitare și social-culturale la finanțarea cărora și-au adus din plin contribuția și întreprinderile de industrie locală, atît prin veniturile pe care le creează organelor locale, cît și prin producția lor.

De altfel, în întrecerea ce se desfășoară între întreprinderile de acest fel din întreaga țară, cea din raionul Făgăraș a cucerit locul al doilea.

Lupta pentru o producție cît mai mare cu cheltuieli cît mai mici se desfășoară acum și mai strîns: chemării din iulie a partidului, colectivele întreprinderilor de industrie locală din regiunea Stalin i-au răspuns, printre altele, sporind cifra economiilor inițial planificate pe acest an, cu încă 780.000 lei. Știți ce reprezintă această sumă? Costul a 21 apartamente. Încă 21 apartamente ce vor putea fi construite peste plan, numai din economii suplimentare!

Inițiativa în toate aceste acțiuni revine de fiecare dată organelor și organizațiilor de partid. Comitetele regional, raional și orășenesc ale P.M.R., organizațiile de bază din întreprinderi, din cartiere, din comune, venind în sprijinul sfaturilor populare raionale și al întreprinderilor de industrie locală, inițiază noi acțiuni menite să valorifice bogății de tot felul, stimulează pe inovatori și raționalizatori, ajută pe toți oamenii cu inițiativă în îndepărtarea piedicilor și greutăților de tot soiul.

Mulțumită acestui sprijin, au și fost aplicate 60 de propuneri de inovații și raționalizări. Altele sînt în studiu... S-au revizuit și redus mult consumurile specifice... scad rebuturile... Cresc cifrele de producție... Bătălia este în toi.

La fabrica de jucării din Rîșnov: un ultim retuș și „parcul de autocamioane" al... magazinelor de jucării va fi considerabil mărit. →

BUCUROŞI DE OASPEŢI!

← Muzeul Satului, o atracţie turistică a Capitalei noastre. Iată-l vizitat de un grup de turişti sovietici şi francezi.

Cu Chausson-urile O.N.T.-ului pe Valea Timişului →

Bucuros de oaspeţi a fost poporul nostru întotdeauna. Oricine a păşit pe pămîntul nostru cu gînduri bune, dornic să ne cunoască şi să admire frumuseţile patriei noastre, a fost întîmpinat întotdeauna cu inima deschisă, cu tradiţionalul şi sincerul „bucuros de oaspeţi"!

Cu atît mai drag îi este poporului nostru să primească oaspeţi astăzi, cînd el le poate arăta nu numai cu ce ne-a înzestrat natura, ci şi cu ce se înzestrează el însuşi. Marea noastră nu este — fireşte — mai albastră acum decît altădată, nici nisipul plajei mai fin, nici Carpaţii mai falnici. Dar minunilor naturii li s-au adăugat — şi li se adaugă mereu — minunile muncii, ale muncii oamenilor liberi din ţara noastră. Cine ar mai putea vorbi astăzi despre cromatica mării, fără să amintească şi de uluitoarea transformare a Eforiei şi a Mamaiei, de pildă? Cine va mai lăuda de acum încolo abrupturile Postăvarului, fără să pomenească şi de holurile admirabil mobilate în stil romînesc ale Complexului turistic de la poalele lui?

În ultimii ani, mii şi mii de turişti din multe ţări ale lumii au vizitat ţara noastră. Numeroase grupuri de străini şi-au petrecut concediul în staţiunile de pe litoralul romînesc al Mării Negre. Gazdă atentă şi plină de grijă, O.N.T.-„Carpaţi" se străduieşte să le facă tuturor cît mai plăcută şederea în ţara noastră.

Iar poporul nostru muncitor, mîndru de a arăta oaspeţilor minunatele-i realizări, rod al muncii sale libere, nădăjduieşte că cei ce vin în ţara noastră doar ca turişti vor pleca prieteni.

Sîntem bucuroşi de oaspeţi, pentru că oaspeţi înseamnă cunoaştere, cunoaştere înseamnă înţelegere, înţelegere înseamnă prietenie.

Fotografii: A. MIHAILOPOL şi Serviciul foto O.N.T.-„Carpaţi"

În tabăra internaţională de la Mamaia, astă-vară.

Turişti austrieci în plimbare pe lacul Snagov.

① Aparatul fotografic este o ustensilă ce nu poate lipsi turistului ce ne vizitează țara.

② Noi oaspeți din R.D.G. debarcă la Constanța de pe vasul „Transilvania", întorcîndu-se dintr-o croaziera pe Marea Neagra

③ Turiști americani, amatori de obiecte de artă populară.

④ La grădina botanică, un grup de turiști italieni.

⑤ „Skodițele" turiștilor cehi constituie în timpul verii un decor familiar al Eforiei.

⑥ Un grup de turiști francezi, la stadionul „23 August" din București.

Însemnări în

Să răsfoim împreună cărțile de impresii ale unora dintre hotelurile noastre turistice, ale celor de pe litoral în mod special. Merită osteneala. Nu numai pentru căldura cu care oaspeții ne mulțumesc pentru găzduire, cît — mai ales — pentru fantezia (artistică, aș spune) cu care aceste pagini sînt redactate, ilustrate și... tehnoredactate. Iată cîteva dintre ele:

Un avion pe aripile căruia sînt înscrise inițialele D.D.R.—R.V.R. (R.D.G.—R.P.R.) amintește călătoria semnatarilor acestei pagini de la Greifswald, de pe țărmurile Mării Nordului, la Mamaia. „Wir danken herzlich" (Vă mulțumim din inimă), *notează semnatarii.*

Turiștii din Ostrava (R. Cehoslovacă) — probabil muncitori feroviari — sînt, după cum se vede, foarte mîndri de depoul de locomotive al orașului lor (fotografia nr. 1).

Un certificat de absolvire cu calificativul „excepțional" a fost acordat de „comisia de examinare" din Aue (R.D.G.) elevului... „Hotel Cazino Mamaia". La obiectele: cazare, curățenie, atitudinea personalului, răsărit de soare, distracții etc. nota 1. (Nu vă alarmați: în R.D.G. aceasta e cea mai mare notă).

Cîte ore îți vor fi sacrificat din timpul lor de concediu autorii acestui admirabil desen în culori cu aplicații de motive naționale românești (cîtă delicatețe!)? (Fotografia nr. 2)

În cartea de impresii a Hotelului Lido, familia Elie Grusin din S.U.A., originară din țara noastră, notează în limba română, pe care și-o amintește cu aproximație (transcriem respectînd întocmai stilul și ortografia):

„Suntem foarte mulțumiți de ospitalitatea și dragostea cu care neați primit. Vizitînd prin Romania țara noastră de naștere nea făcut o impresie mare de munca ce o depuneți. Vă dorim spor la tote ce doriți".

Iar d-na și dl. George Teryazos, industriași din Atena, notează devotiv în limba română:

„Nu avem cuvinte să ne exprimăm de frumusețea ce am găsit în frumoasa voastră capitală. Schimbarea care se înfăptuiește în ultimii ani este ceva de nemaipomenit..."

E. D.

CARTEA DE IMPRESII

Valeria BOICULESI

CÎNTEC DE SEARĂ

De mult nu mai cunosc,
prieteni,
melancolia înserării,
chiar dacă-mi place citeodată
să mă vrăjească luna plină
chiar dacă uneori mă-mbată
aroma lanului de stele...
De mult nu mai cunosc,
prieteni,
melancolia înserării...

Mi-e inima ca o vioară
în care cîntecele toate
se nasc mereu și se aduna
cu fiecare zori de ziuă
ca seară să izbucnă-n mine,
cu voluptatea împlinirii,
mereu o altă simfonie
mereu o altă dimineață!

De mult nu mai cunosc,
prieteni,
melancolia înserării
nici clipa de singurătate
de cînd port cîntecele voastre,
acele proaspete îndemnuri,
acele steaguri de lumină
desfășurate-n vînt, sub cerul
înalt al zilelor aceste!

Mi-e inima o primăvară
cu apele gălăgioase,
cu-azururi limpezi și știubeie
ce zumzuie tulburătoare
în care fiecare creangă
s-a deșteptat și poartă
muguri
De mult nu mai cunosc,
prieteni,
melancolia înserării..

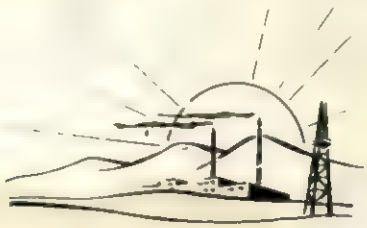

P O P A S

Cuvine-se, prieteni, din
primul meu pahar
întîiul strop să-l dăruiesc
țărinii
Vin tare de departe...
Nici n-am visat măcar
c-am să împart
cu voi
dulceața pîinii...

Pe colțul mesei țcnoape,
în urmă,
undeva,
în amărîta mea copilărie,
pelagra, vai, pelagra,
cu galbeni dinți rînjea...

Iertați, voi cei prea tineri,
dacă mie
mi-e căznat de-aici,
de lîngă voi —
să mă întorc o clipă înapoi!
Măsura zborului spre soare
o deslușesc mai-naltă
prin verigă
acelui lanț sfărîmat!
Tulburătoare
e clipa asta plină,
de popas...
(Ce-am împlinit —
și cît ne-a mai rămas?)

...Cuvine-se, prieteni, întîiul
strop de vin
să-l vărs pentru eroii
ce ne-au sfințit cîmpia.

Vin tare de departe...
Să bem paharul plin...

Prieteni,
ce frumoasă-i bucuria!

CÎNTECUL OCHILOR

Ochii tăi sînt doi lăstuni,
doi lăstuni ce vor să prindă
cuibul cerului sub grindă,
ziua lunii, prin aluni...

Ochii tăi sînt doi păuni
cu rotiri de curcubeie .
Toată lumea o aduni
în marunta lor scînteie!

Doi hulubi ți-s ochii mari,
nemaiostenind să zboare...
Ca să-ți zburde azi în soare
am trudit prin ani amari...

Ochii tăi de stînjenei
fie să nu știe frica!
Rîzi, copila mea, cu ei —
rîzi, că mult a plîns bunica

Marele violonist sovietic David Oistrah, împreună cu maestrul George Georgescu în timpul Festivalului „George Enescu".

O imagine de la cursul de literatură sovietică din cadrul Institutului „Maxim Gorki".

15 ANI-A.R.L.U.S.

① Aspect de la serbarea prieteniei romîno-sovietice din comuna Răcari. Cu acest prilej, sub egida A.R.L.U.S.-ului a fost organizată și o expoziție cuprinzînd imagini din viața femeilor sovietice.

② În acest an, în comuna Suvorov din raionul Focșani a fost dezvelit monumentul generalissimului Suvorov.

③ Vestitul strungar sovietic Vitali Seminski făcînd o demonstrație practică de strunjire rapidă la uzinele „23 August" din București.

Expresia marelui nostru Mihail Sadoveanu „Lumina vine de la Răsărit" depășește hotarele unei plastice figuri de stil. Ea întruchipează esența unui adevăr demonstrat, de care ne pătrundem cu fiece zi.

În toamna aceasta, marea și tradiționala sărbătoare a prieteniei romîno-sovietice a ajuns însă în fața unor date rotunde: 15 ani de fructuoasă existență a A.R.L.U.S.-ului și 25 de ani de la înființarea Asociației „Amicii U.R.S.S.". Se cuvine, deci, să recapitulăm consecințele pline de roade ale marii prietenii romîno-sovietice.

A.R.L.U.S.-ul a fost una dintre primele organizații de masă create după eliberarea patriei noastre. Hotărît să-și clădească o nouă viață și un nou destin, poporul nostru a dorit cu sete cunoașterea temeinică, aprofundată, a muncii și a vieții marelui său frate și vecin de la Răsărit. Acesta a fost motivul major pentru care poporul nostru a cerut înființarea A.R.L.U.S.-ului. De atunci au trecut 15 ani. Activitatea complexă și variată desfășurată de A.R.L.U.S., începînd în București și terminînd în cel mai îndepărtat cătun, a ajutat poporului nostru să cunoască experiența celui mai progresist stat din lume și s-o aplice, în mod creator, la condițiile noastre specifice.

Faptul că din Consiliul General A.R.L.U.S., ca și din consiliile regionale, fac parte cele mai de seamă personalități ale vieții noastre publice, culturale și obștești, e semnul că pentru marea prietenie romîno-sovietică militează mințile cele mai luminate și inimile cele mai calde.

A.R.L.U.S.-ul a ajutat milioane de oameni să înțeleagă mai bine succesele uriașe ale construcției socialiste în U.R.S.S.; A.R.L.U.S.-ul ajută milioane de oameni să priceapă mai bine succesele istorice ale construcției desfășurate a comunismului. Sub egida A.R.L.U.S.-ului, în fiece an tot mai mulți sînt aceia care învață limba lui Tolstoi și Pușkin, Gorki și Șolohov. Sub egida A.R.L.U.S.-ului, din București și pînă în ultimul cătun de munte străbate, pasionantă și curioasă, dorința noastră de cunoaștere a unor realizări care pledează pentru înțelegerea, bunăstarea și fericirea lumii.

Spuneam că în acest an se împlinesc și 25 de ani de la înființarea Asociației „Amicii U.R.S.S.". Cînd ne gîndim la această dată, sîntem copleșiți de un sentiment de legitimă mîndrie. De ce? Pentru că acum 25 de ani, cînd Romînia era aservită capitalurilor străine și cruntei ideologii fasciste, deci în condiții deosebit de grele, din inițiativa comuniștilor a fost creată o asociație menită să promoveze prietenia cu prima țară care a instaurat orînduirea socialistă, Uniunea Sovietică.

În condiții cu totul noi, în care poporul condus de partidul comuniștilor a zdrobit „orînduirea cea crudă și nedreaptă" și înalță edificiile socialismului, în aceste condiții, A.R.L.U.S.-ul continuă drumul Asociației „Amicii U.R.S.S.". Bineînțeles la alt nivel, cu eficiența pe care o dă libertatea vieții într-un stat socialist.

George CIUDAN

O delegație de colhoznici împărtășesc cunoștințele lor colectiviștilor de la G.A.C. „9 Mai" din satul Căpuș, comuna Ielănzel.

Vizita la Leningrad a delegației române a A.R.L.U.S.-ului. În clișeu: oaspeții vizitează crucișătorul „Aurora". (1955).

Scenă din spectacolul dat, în 1951, de Ansamblul Moiseev în Capitala patriei noastre.

Noi izvoare de LUMINĂ

Lampa cu incandescență — obișnuitul bec electric, atît de familiar fiecăruia dintre noi — care a cucerit întreaga civilizație în veacul nostru, a început să-și numere anii sfîrșitului. Perfecționarea ei, se pare, a atins o limită maximă. Sau, în orice caz, oamenii de știință nu-și mai bat capul în mod expres pentru îmbunătățirea calităților ei tehnice. Locul ei este cucerit treptat, pretutindeni în lume, de un nou izvor de lumină: lampa luminiscentă.

Proprietățile ei sînt multora dintre noi cunoscute. Lumina caldă, odihnitoare, a tuburilor fluorescente scaldă în prezent cîteva dintre principalele bulevarde ale Capitalei, înlocuiește becul electric în aproape toate clădirile și instituțiile moderne ridicate în ultimii ani în țară și tinde cu vremea să devină pretutindeni principala sursă de lumină.

Ei bine, foarte curînd, țara noastră va avea o fabrică proprie de tuburi fluorescente.

De la 1.000 la 10.000 ore

Un tub fluorescent este compus în linii generale din trei elemente: un tub de sticlă căptușit în interior cu un strat fin de pulbere fluorescentă, două startere, care îl închid la extremități, și o bobină de șoc necesară acestora din urmă.

În becul obișnuit, lumina este produsă de către filamentul de wolfram încălzit pînă la incandescență de către curentul electric. În tubul fluorescent, lumina rezultă din transformarea radiațiilor ultraviolete în radiații luminoase, proces fizic care are loc în interiorul tubului, datorită pulberii fluorescente și datorită unei descărcări electrice în vapori de mercur.

Iată așadar că prin apariția și răspîndirea becului fluorescent, principiul de producere a luminii artificiale înregistrează o schimbare de 180 de grade. Principiul termic, care a stat mii și mii de ani la baza tuturor izvoarelor de lumină (căci și primitivul care, acum cîteva milenii, aprindea rugurі din lemn uscat, ca și inventatorul becului electric cu filament s-au bazat practic pe aceeași lege a fizicii: „un corp încălzit pînă la incandescență începe să producă radiații luminoase") își va încheia nu peste multă vreme domnia triumfală.

Care sînt avantajele tuburilor fluorescente? În primul rînd randamentul luminos este de 3-5 ori mai mare decît cel al lămpilor cu incandescență. Cu alte cuvinte, prin absorbirea aceleiași cantități de energie electrică, ele emit un flux luminos de 3-5 ori mai mare. În al doilea rînd, spre deosebire de lămpile cu filament, unde culoarea luminii este aceeași, tuburile fluorescente își pot îmbunătăți continuu culoarea, deoarece aceasta depinde aci direct de praful fluorescent din interiorul tubului. Și, în sfîrșit, în al treilea rînd, durata lor este foarte mare: 3.000-10.000 ore, în comparație cu lămpile cu incandescență, care au o durată medie de 1.000 ore.

Noua secție a fabricii „Electrofar", care se ridică în prezent în Capitală, va furniza țării anual cîteva milioane de asemenea tuburi fluorescente. Cu ajutorul lor, deosebirea dintre zi și noapte va fi simțitor redusă. Lumina lor puternică, mult apropiată de cea a zilei, va îmbunătăți în mare măsură condițiile de muncă pentru zeci de mii de muncitori care lucrează în schimburile de noapte. Ea va inunda bulevardele și străzile orașelor, va pătrunde, caldă și odihnitoare, în mii de apartamente.

Muncitorii vor avea degete de pianiști

Modernele mașini cu care va fi înzestrată fabrica au fost aproape în întregime montate. Le-am zărit și noi aliniate în marea hală de asamblare, de curînd terminată de constructori. Mașini mari, greoaie, dotate cu zeci de butoane și aparate electronice de înaltă precizie. Stăteau tăcute, îmbufnate, neprietenoase, așteptîndu-și noii stăpîni. În jurul lor, grupuri numeroase de tineri și tinere: muncitori, tehnicieni și ingineri. Viitorii specialiști romîni ai fabricii! Înarmați cu documente tehnice, supravegheați de doi-trei specialiști, ei își adîncesc pas cu pas cunoștințele, pătrunzînd în tainele noii meserii, învățînd să conducă complicatele mașini de curînd sosite.

Senzațiile și sentimentele ce le-am încercat în acele momente nu-mi erau necunoscute. Nu le trăiam pentru întîia oară, deoarece nici tinerii aceștia, care învățau cu răbdare, talent și dragoste să dăruiască patriei un produs cu totul nou, nu-mi erau necunoscuți. I-am mai întîlnit în decursul anilor la Arad, la înființarea fabricii de strunguri, i-am mai văzut la Bîrlad, unde învățau să producă rulmenți, la Orașul Stalin — să fabrice tractoare, la Oltenița — să construiască motonave etc. etc. Priceperea și talentul n-au fost căutate nici de data aceasta aiurea, peste hotare, ci în brațele, mintea și inimile tinerilor noștri constructori ai socialismului.

O tînără muncitoare, viitoare specialistă a fabricii de becuri fluorescente, ne-a spus rîzînd:

— Cîțiva dintre tovarășii mei, care au rămas să muncească în continuare la „Electrofar", mi-au zis: „Nu va fi de loc greu să lucrezi în noua secție a fabricii. Tot procesul de producție este mecanizat. Nu vei avea altceva de făcut decît să-ți plimbi degetele pe butoanele și manetele mașinii. Și dacă ți-i poftă, să cînți și să discuți între timp..."

Într-adevăr, viitorii muncitori ai fabricii de tuburi fluorescente vor fi scutiți aproape cu totul de muncă fizică. Degetele lor se vor subția, vor deveni fine și mlădioase ca cele ale unor pianiști. În schimb, efortul cerebral se va mări de cîteva ori. Și asta, deoarece elementele principale ale produsului rămîn practic invizibile toată vremea: gazele și descărcările electrice nu sînt nici ovale, nici curbe, nici mari, nici mici. Ele își descoperă prezența, calitățile sau deficiențele, doar prin intermediul complicatelor aparate de măsură. Prin ochiul și sufletul manometrelor, vacuumetrelor, prin aparatele de colorimetrie, de flux luminos etc. Atingerea delicată a butonului sau a manetei nu va însemna în fapt decît stabilirea unei legături între gîndirea și pregătirea științifică a omului, pe de o parte, și mașina pe care o conduce, pe de alta.

Iată de ce orice muncitor, învățînd să cunoască și să stăpînească mașinile, va trebui în același timp să se familiarizeze îndeaproape cu nenumăratele și complicatele probleme ale tehnicii vidului, ale electricității și ale pulberii fluorescente.

Fiecare muncitor, cu alte cuvinte, va trebui să devină un specialist în sensul strict al cuvîntului.

Liviu MAIOR

ELEVII-COLEGI

Din ramele subțiri ne priveau, țintuite pe perete, chipuri multe, nenumărate. Pareau străini în orele acestea târzii de seară, abia luminate de razele furișate sub abajurul lămpii de pe birou. Avarul lui Molière ne strecura o privire vicleană, hulpavă, în timp ce Farfuridi își fixa vecinul, înflăcăratul Matei Millo, cu o infatuată marginire; lîngă zbuciumul tragic al clovnului lui Sherk Rogers, senilul Grigore Dragomirescu își lipea senin abțibildurile, iar coana Chirița făcea casă bună cu Arnolphe și Flachsmann. Chipuri, zîmbete, rictusuri, sentimente înalte sau josnice, o lume întreagă răsărită toată din același obraz cu trăsături grele, cu ochii aprinși și sprîncene în unghi: Ion Finteșteanu. Îi adăugăm și titlul, nu din considerente de protocol, ci din respect pentru adîncul său adevăr: artist al poporului. În cei 41 de ani de cariera artistică ai lui Ion Finteșteanu (din care 38 petrecuți numai pe scena Naționalului), arta lui a fost — în cel mai propriu sens — dăruită poporului.

„Cîte roluri am interpretat? Iată o întrebare la care aș ști, poate, să răspund, dar nu mi-ar face plăcere — îmi ripostă maestrul. Nu m-am uitat niciodată înapoi, în trecut, ca să nu fiu îndemnat a conchide că e timpul să mă liniștesc. Prezentul e mai pasionant, nu credeți?"

Am acceptat situația: nu vom evoca deci astăzi amintiri îndepărtate. Atunci?!...

„Pentru un actor, marea fericire constă în a crea pe scenă *omul*, în a servi, de pe scenă, marile adevăruri ale epocii sale. Există însă încă o bucurie, mai adîncă poate: aceea de a crea *actori*. Am cunoscut-o din plin în anii puterii populare. Despre ea aș prefera să vorbim astăzi. Despre elevii mei, deci".

Ghiță, mezinul

„Nu vă luați după ea — ne precizează maestrul zîmbind, arătîndu-ne o fotografie. Sub mustața asta bătrînească, căzută pe oală, și sub cutele groase de pe frunte, se ascunde un băiat de douăzeci și ceva de ani. E mezinul dintre studenții mei sau, mai exact, e din promoția mea mezină, cea care a absolvit acum doi ani. Îl cheamă Gheorghe Popovici, noi îi spunem Ghiță, iar el și-a adăugat numelui, cu linioară la Popovici, și Poenaru: „ca să sune mai teatral!" Mă rog, capriciu de mînz! Îl vedeți aici în rolul bătrînului Sorcovă din „Domnișoara Nastasia", l-am văzut, pe cînd era în institut, în Iliuță din „Trei generații" sau în Napoleon, în Mascarille sau în Nae Ipingescu — și totdeauna la fel de autentic. E actorul care poate juca orice rol, orice vîrstă și orice gen. A fost un student care mi-a adus numai bucurii..."

Tonului elogiativ — căruia îi acordăm dreptul la o... părintească subiectivitate — i-au luat locul apoi evocările. Cînd a apărut prima oară în clasă, nimeni nu l-a luat în seamă pe Ghiță. Era complet insignifiant ca prezență fizică: statură obișnuită, trăsături obișnuite, gesturi obișnuite. Apoi, într-o zi, la un curs teoretic, un profesor l-a poftit frumos afară pe ușă: i se păruse că studentul fusese necuviincios. Vina o purtau ochii, ochii aceia neastîmpărați, jucăuși, cu sclipiri ironice. Ochii aceia au atras atenția asupra lui Popovici, i-au anunțat umorul. L-au distribuit în „Schițe" de Caragiale. A fost o revelație.

Pentru evoluția lui ca om și ca artist a fost însă hotărîtoare întîlnirea cu un mare rol: a interpretat, pe scena Studioului institutului, rolul lui Lenin în „Orologiul Kremlinului". Răspunderea uriașă, ca și pasiunea cu care a

Sub mustața pleoștită și părul cărunt al lui moș Sorcovă, se ascunde un băiat de douăzeci și ceva de ani — Ghiță, mezinul sau, mai protocolar, actorul Gh. Popovici-Poenaru.

studiat rolul, cu care s-a documentat, cu care a citit și a muncit săptămîni și luni, au însemnat pentru Popovici momentul trecerii de la student la actor... Actorul a jucat un an la tînărul teatru din Piatra Neamț. Apoi, un concurs l-a adus pe prima scenă a țării, la Naționalul bucureștean.

„Joc împreună cu el în piesa în care a debutat aici, „A treia. Patetica". Are rolul principal îl interpretează din nou pe Lenin; eu, un rol secundar...

Prin contrast, debutul lui Popovici îmi amintește de debutul meu: cu mustața falsă și melon, îmbrăcat cu un pardesiu al lui Toni Bulandra, prea larg pentru mine (firește, n-aveam unul propriu), am intrat în scenă cu toată gravitatea de care eram capabil, să cercetez o crimă: făceam pe medicul legist. Lumea a izbucnit în hohote, iar eu am ieșit buimăcit în culise!...

Cînd, oare, pe vremea cînd ne-am început noi cariera, ar fi putut visa un tînăr actor să se acorde debutului său un asemenea rol, o asemenea strălucire, ca aceea de care s-a bucurat debutul lui Gh. Popovici-Poenaru?"

Pe scenă: profesorul și eleva

«Pentru Eva Pătrășcanu nu mai sînt necesare recomandări atît de amănunțite. S-a prezentat singură publicului, în cei cîțiva ani de cînd joacă pe scena Naționalului: fie coborînd „misterios" din înalturi, în rolul lui Ariel din „Furtuna" lui Shakespeare, fie în acea dulce Alionucika din „Floarea purpurie", în Mariana din „O chestiune personală" sau în suava îmblînzitoare de lei din „Sălbaticii"...»

Da, o cunoaștem. O frunte neobișnuit de înaltă, frumos boltită, un nas copilărește repezit în sus, un păr auriu răsucit modest într-un coc. Eva Pătrășcanu păstrează în orice rol al ei o nuanță de puritate, de candoare, care o face dragă și apropiată spectatorilor.

În clasă era deseori distribuită: colegii ei, viitori regizori, o solicitau mereu. Are Eva un lirism tonic, o sănătate sufletească și o prospețime, cu totul deosebite.

„Își cucerea ușor personajul, fără efort parcă. În rolul Agafiei Tihonovna din „Căsătoria" lui Gogol a intrat de la bun început cu o naturalețe uimitoare. Și totuși, îmi amintesc cît de greu a luptat odată cu Dorina din „Tartuffe". Nu se înțelegeau de fel una cu alta, nu se simțeau aproape. Cît de fericită a fost Eva cînd a înfrînt-o pe Dorina. Și ce e mai interesant e că tocmai Dorina, „inamica ei", i-a adus angajarea la Teatrul Național: văzînd-o la o producție, regizorul re pregătea

Eva Pătrășcanu, surprinsă de fotoreporterul nostru în rolul lui Ariel din „Furtuna" lui ← Shakespeare.

„Da, sînt mîndru de elevii mei", pare că spune maestrul Finteșteanu

„Floarea purpurie" a găsit-o nimerită pentru rolul principal. Cu Alionuşka a şi debutat de altfel..."

Cine a văzut spectacolul „O chestiune personală" de A. Stein n-a trecut, desigur, fără emoţie pe lîngă scenele dintre unchiul Fedia şi Mariana. În privirea, în glasul bătrînului unchiaş erau atîta căldură şi atîta simţire autentică! Emoţia personajelor se completa cu cea a actorilor: jucau doar împreună profesorul şi fosta lui eleva - maestrul Finteşteanu şi Eva Pătrăşcanu.

„Aş dori să nu vă dezmint aşteptările"

Să o lăsăm acum pe Rodica Ţuţuianu să ne vorbească singură. Cele de mai jos le-a scris profesorului ei, atunci cînd se afla la Teatrul de Stat din Arad.

„Am avut o premieră—am jucat Nastasia — şi după toate aparenţele am avut succes. Am intrat în scenă cu gîndul la dv. Eraţi în sală şi veţi fi la toate spectacolele

Peste cîteva clipe, Damian Crîşmaru va intra în scenă. Se mai impune, pare-se, un mic retuş la machiaj.

mele . . . Iată, sînt doi ani, iubite maestre, de cînd am terminat institutul şi am plecat în provincie. Am jucat foarte mult în acest răstimp şi am fost mereu urmărită de gîndul că trebuie să mă dovedesc o bună elevă a dv. Tot ce ştiu vă aparţine şi de aceea vă aparţine şi succesul meu. Vă mai amintiţi, maestre, de Sonia aceea timidă din anul III, de Eliza din „Trei generaţii", care nu ştia să fumeze pe scenă, de ridicola Magdelon, atît de stîngace? Ce disperată am fost cînd m-aţi distribuit în Molière; eu eram sigură că „sînt făcută pentru dramă!" Dv. mi-aţi dat curaj să încerc, dv. m-aţi ajutat să reuşesc. De la dv. am învăţat că numai prin muncă disciplinată şi perseverentă se poate ajunge pe culmile artei. Am să folosesc toată învăţătura primită în institut, alături de experienţa pe care o capăt zi de zi pe scenă, ca să nu dezmint aşteptările dv. şi ale celorlalţi profesori şi să puteţi fi mîndri de mine. E o datorie de onoare a noastră, tînăra generaţie de actori, căreia partidul şi orînduirea democrat-populară le-au oferit atîtea posibilităţi de formare şi afirmare artistică".

În faţa acestor rînduri, atît profesorul cît şi reporterul au renunţat la orice comentariu.

Bătălosul

„Îi plăceau numai rolurile „mari" şi, dacă s-ar fi putut, le-ar fi jucat pe toate deodată. În anul III mi-a cerut Hamlet, apoi mi-a mărturisit că vrea neapărat să-l interpreteze pe Cyrano. I-am recomandat atunci cîteva roluri mărunte, episodice, şi nu l-am convins decît cînd i-am demonstrat că ele cer aceeaşi dăruire ca şi marile creaţii. Se înflăcăra, se entuziasma, se agita, se pasiona de orice. Trăia veşnic la maximă temperatură. Şi nu-şi dezminte firea nici azi, cînd e deja actor al Naţionalului şi joacă mult: în 24 de ore a intrat într-un rol principal din „Doamna nevăzută"

În lipsa unui replicant la repetiţiile de-acasă, Rodica Ţuţuianu şi-a găsit drept partener... vecina.

— trebuia să-şi înlocuiască pe neaşteptate un coleg — şi s-a achitat foarte bine".

Deci acesta e Damian Crîşmaru! Iată că din nou fotografia ne-a tras pe sfoară: o figură luminoasă, un zîmbet deschis, prietenesc. Şi, totuşi, cine-l vede apoi pe scenă în „Surorile Boga" (pentru care se şi machia cînd l-a surprins fotoreporterul), în rolul acelui înrăit fascist, ghiceşte impetuosul temperament artistic al tînărului actor.

„Am lucrat din nou cu el în stagiunea trecută. Regizam piesa „Diplomaţii", în care Crîşmaru avea un rol foarte dificil. Am regăsit cu plăcere aceeaşi comunicare directă, ce nu avea nevoie de cuvinte, pe care o stabilisem cu studenţii mei. De altfel, îmi pare rău că n-am putut povesti aici decît despre patru dintre ei. Au ieşit de pe băncile şcolii, în cei opt ani de cînd sînt profesor, peste treizeci din studenţii mei. Sînt tineri actori care au putut studia şi s-au putut forma în condiţiile deosebit de favorabile pe care politica partidului le-a creat slujitorilor artei. Cu mulţi dintre ei — acei care au ştiut să folosească din plin aceste condiţii — am toate motivele să mă mîndresc. Aşa sînt: Al. Pălădescu de la teatrul din Galaţi, Al. Azoiţii de la Teatrul Muncitoresc C.F.R., Mircea Anghelescu de la Teatrul Tineretului, Radu Voicescu, care joacă acum la Piatra Neamţ, sau Geta Angheluţă şi Avram Cristea de la Timişoara, Eugen Popescu de la teatrul brăilean, Ioana Bulcă, tînăra mea colegă de la Naţional, sau regizorul Sorin Georgescu de la Arad. Îmi sînt dragi şi ceilalţi, despre care vom mai vorbi poate..."

— Precum se vede, maestre, am pornit să vorbim despre elevii dv. şi iată, am ajuns la colegii dv.

— Da, dar aceasta e cea mai mare satisfacţie a profesorului: foştii elevi i-au devenit astăzi colegi pe prima scenă a ţării.

Sanda FAUR-DIMA

Fotografii de A. MIHAILOPOL

DEBUT CU UN MILION DE ASCULTĂTORI

Poate că aţi auzit şi dv., nu demult, la capătul unei emisiuni de teatru la microfon, anunţul ce preciza: „Piesa a fost interpretată de Studioul actorului amator". Îndărătul acestui anunţ simplu, se află însă o poveste mai deosebită. O poveste care începe cu cîteva luni în urmă.

În perioada aceea de febrilă şi entuziastă întîmpinare a lui 23 August, regizorii artistici ai emisiunilor teatrale au fost însufleţiţi la unison de un gînd: „Ce-ar fi dacă, paralel cu piesele puse în scenă cu concursul actorilor fruntaşi ai scenei noastre, am alcătui un colectiv, mereu împrospătat, de actori amatori, care să susţină un repertoriu propriu?"

Ideea s-a prefăcut pe dată în acţiune. Regizorii Constantin Moruzan, Mihai Zirra, Paul Stratilat şi-au asumat rolul de... spectatori. Spectatori răbdători, perspicaci, cu urechea la pîndă după o intonaţie convingătoare, o modulaţie a frazei dovedind talent actoricesc.

În şcoli, în uzine, în cluburi muncitoreşti — aici s-a desfăşurat acest original concurs de selecţie. Uneori chiar fără ştirea celor aflaţi în „competiţie". Se punea spinoasa problemă de a te hotărî pentru cîţiva, dintr-un număr impunător de elemente promiţătoare.

Şi iată că într-o bună zi, deschizînd aparatele noastre, am putut aprecia cu toţii primele roade: se interpreta scenariul „Într-o gară mică" de Dan Tărchilă. Era clar că regizorul Paul Stratilat izbutise să sudeze acel proaspăt colectiv de artişti amatori — electricieni, tehnicieni, funcţionari, telefonişte — într-un ansamblu omogen. Un fals călugăr — în realitate cutezător partizan — un şef de gară, o tînără dornică de o iubire curată, o joşnică unealtă a siguranţei, un rigid şi inuman ofiţer german trăiau în auzul nostru, interpretaţi la un nivel care se deosebea prea puţin de acela al unei distribuţii de artişti profesionişti.

Am asistat apoi la cîteva repetiţii ale piesei care urma acestei premiere în repertoriul lunar al Studioului actorului amator, „Te salut, viaţă" de Solodar.

De data aceasta, Constantin Moruzan alesese din 40 de candidaţi talentaţi, pe cei zece interpreţi ai acestui poem al devotamentului patriotic al comsomoliştilor.

Era o încercare cu atît mai emoţionantă, cu cît în această piesă urmau să debuteze, avînd un public de un milion de ascultători, cîţiva elevi de la şcoala profesională „Tîmpuri Noi", de la şcoli medii, dar, mai ales, în majoritate muncitori de la uzinele „Semănătoarea". În şapte zile de la prima lectură, în cinci zile de intense repetiţii, cu o generoasă cheltuială de energie şi iniţiativă, cele zece „descoperiri" au ajuns să reprezinte un ansamblu. Actorii se îndrăgostiseră de personaje şi, treptat, iradiau căldura acestei dintîi iubiri scenice. Uitau de cadrul cam impersonal al studioului de înregistrare, de virtuozităţile tehnice care creaseră atmosfera, ducîndu-se cu inima şi gîndul undeva, pe un mare şantier de lîngă Moscova. Gheorghe Mincu, un adolescent rotofei, elev în anul I al şcolii uzinelor „Tîmpuri Noi", mi-a mărturisit într-o pauză: „Nu îndrăzneam să cred că voi face faţă unei sarcini atît de mari. Mă temeam să nu mă paralizeze emoţia: gîndiţi-vă că aici, unde repetăm noi acum, răsună de obicei glasul celor mai străluciţi maeştri ai teatrului nostru.

Sînt numai începuturile. Peste încă o lună, o piesă de Tolstoi îşi va găsi de asemenea interpreţii, în persoana unor tineri talentaţi. Şi încă un grup de părinţi, zîmbind fericiţi, îşi vor invita prietenii şi rudele: „Nu poftiţi duminică la noi? Bălatul nostru debutează la radio..."

Eugen B. MARIAN

În Studioul actorului amator se repetă... →

ZIUA

— schiță —
de
Jan TURIS
scriitor slovac

Ilustrație de Tia PELTZ

Dedicată memoriei prietenului român Niculae Lăutaș, căzut eroic pe colinele de la Klenovec (Cehoslovacia), în timpul Răscoalei naționale slovace.

Era o iarnă neobișnuită. Gerul dimineții întinsese peste noroaie o crustă aspră, ca o carapace. Pămîntul, sfîrtecat de exploziile minelor, aștepta zăpada care să-i acopere rănile. Dar zăpada întîrzia.

Maria se sculase în zori. Ieși în curte, luă o mînă de brumă—căzută din abundență în timpul nopții — și-și frecă fruntea înfierbîntată.

Oare într-adevăr așa să fie?

Întrebarea mută era lipsită de vigoarea numeroaselor întrebări urgente, aspre și dureroase, pe care și le pusese în timpul nopții. Răspunsul nu venea. Constată doar că tot ce era frumos, tot ceea ce visase se destrămase, că din dragostea ei se alesese praful și pulberea. Dragostea Mariei și a lui Antonek fusese asemenea celei a tuturor partizanilor: un sărut furat, o tainică strîngere de mînă și multe, multe visuri și speranțe.

„...Cînd se va termina războiul, draga mea, viața va fi de nerecunoscut. Va fi cu adevărat o lume a îndrăgostiților, o lume a dragostei. Pînă atunci însă va trebui să mai luptăm în numele acelei vieți...“

Da, acestea erau vorbele lui Antonek... „În numele acelei vieți...“ Ea simțea de pe acum lumea aceea. Mîinile de pe acum creștetul copiilor. Apoi venise Niculae și-i dezvăluise fără înconjur că nu mai are încredere în Antonek. Încercase să-și motiveze părerea, dar Niculae făcea parte dintre acei oameni care își vorbesc rareori în vînt.

Ce se întîmplase în noaptea aceea, cînd Niculae fusese adus împușcat la picior? O întîmplare nefericită — spuneau unii. Dar de ce tocmai lui Niculae să i se întîmple așa ceva și de ce tocmai arma automată a lui Antonek să fie pricina? De ce? Bruma topită se prelingea încet pe obrazul Mariei, amestecîndu-se cu lacrimi. Se sprijini de un măr din grădină și oftă adînc. Era copleșită de amintirea scurtelor întîlniri în noapte, auzea parcă iar glasul lui Antonek, simțea aievea izbucnirile lui pătimașe...

Maria își cuprinse obrajii-n palme și deodată începu să-și dea seama că-i este frig, că stă desculță pe covorul de brumă, că bruma se topește sub picioarele ei, că frigul dimineții este puternic, că ar putea să se îmbolnăvească; dar nu, așa ceva nu trebuie să se întîmple! Va trebui să facă totul pentru ca Niculae să apuce sfîrșitul războiului, să se întoarcă în Bucureștiul lui natal, să vadă triumful cauzei partidului, pentru care luptase.

Nu are dreptul să tacă. Trebuie să spună ce bănuiește, oricît ar fi de dureros. Se va duce chiar astăzi la maiorul Vladimir!

Evenimentele se precipitau. Fasciștii împînzeau munții Slovaciei cu detașamente speciale, nădăjduind că vor reuși să înnăbușe împotrivirea poporului slovac și a aliaților lui. Luptele se dădeau în condiții extrem de grele.

Într-o zi, ca și cum ar fi stabilit o tainică înțelegere cu partizanii, zăpada începu să cadă din abundență. Într-o casă de lemn, maiorul Vladimir ședea la masă, răsfoind rapoartele care arătau, fără posibilitate de tăgadă, vinovăția lui Antonek.

Să fie cu putință? Bănuia de mult, dar acum căpătase certitudinea adevărului. Se aflau în fața unui trădător, în fața unui dușman înrăit u cărui ură alesese cele mai înșelătoare mijloace de luptă.

Gîndurile îl copleșeau. Se ridică și ceru unui tînăr partizan să fie adus Antonek. Își turnă ceai în ceașcă și privi afară la zăpada care sclipea în lumina soarelui de dimineață. Departe, cerul albastru se îmbina cu colinele albe ce se pierdeau în ceața argintie. Cît de frumoase ar părea aceste minunate ținuturi și cu cîtă patimă le-ar străbate, dacă n-ar fi război!...

O ușă se deschise brusc, oprindu-l din visare. În fața lui se aflau doi bărbați plini de zăpadă. Unul dintre ei era tînărul partizan care ieșise mai adineauri. Cei doi abia mai puteau să respire. La întrebarea maiorului, cel vîrstnic răspunse cu o voce gravă:

„Antonek a fugit în timpul nopții...“

Vestea, răspîndită cu iuțeala fulgerului în tabăra de iarnă a partizanilor, o zdrobi pe Maria. Într-o clipă uită totul. În fața ei, în fața mîinii încleștate pe revolver vedea numai chipul lui, chipul lui Antonek.

„Am să-l omor cu mîinile mele...“, repeta într-una, ca un blestem, dar fără să știe de fapt ce să facă. Ar fi vrut să plîngă, dar simțea că lacrimile i-au secat.

„Plec“ — spuse gazdei, acoperindu-și capul cu broboada. Simțea sîngele zvîcnindu-i în urechi și lumea toată i se părea un cerc alb care se învîrtește într-un dans sălbatic. O luă la fugă, se prăbuși în nămeți, se ridică și alergă mai departe... În zvîcnirea sîngelui distingea o singură poruncă: „...Să-l omor, să-l omor, să-l omor“. Orășelul era însă departe și fuga obositoare. Partizanii o găsiră pe Maria mai mult moartă decît vie, prăbușită la marginea orășelului. Buzele ei înfierbîntate repetau în neștire: „Să-l omor, să-l omor, să-l omor“...

★

Antonek, cunoscînd perfect pozițiile partizanilor, conduse detașamentul maiorului SS Kebl într-o regiune unde partizanii nu se așteptau la un atac.

Fasciștii calculaseră acțiunea în toate detaliile. Ei contau pe faptul că vor împiedica detașamentele de partizani să se retragă în adîncul pădurilor din Sihla. Nu aveau nevoie, pentru așa ceva, decît de un singur lucru: să nu se trădeze înainte de vreme. Fasciștii lui Kebl ajunseră într-o poiană. Nu se afla acolo decît o singură casă.

— Aici zăcea porcul acela de partizan român pe care n-am izbutit să-l ucid — spuse Antonek maiorului Kebl. Ce-ar fi să ne uităm, poate, cine știe!...

Maiorul fu de acord. Fasciștii înaintară cu precauție spre casă, ca și cum ar fi fost siguri că e cineva înăuntru. Se apropiară pînă la cîțiva metri de ea. În clipa aceea, o împușcătură bine țintită răbufni pe fereastră. Antonek observase tîrziu umbra pitită acolo. Se aruncă la pămînt și glonțele îi zburară pe deasupra capului. Luați prin surprindere, fasciștii se retraseră în pripă spre pădure. Formau acum o țintă clară pentru mîna exersată a lui Niculae, care strîngea pistolul. Patru fasciști se prăbușiră. Îngroziți, ceilalți răspunseră cu un foc sălbatic. Dar de apropiat, nu se putură apropia. Șaptesprezece împușcături bine țintite răspunseră prin fereastră la fiecare pas al lor, imobilizîndu-i acolo aproape o oră. Al optsprezecelea glonț, cel mai precis, constituia ultima rezervă a partizanului Niculae. Și el porni în clipa cînd scîndurile acoperișului incendiat începură să-l cadă la picioare. Dar Niculae nu mai simți flăcările. Ultimul glonț îl rezervase pentru el.

Flăcările mistuiră pînă și ultimele rămășițe de scînduri. O dată cu ele, însă, și speranțele fasciștilor de a-l prinde viu...

★

După opt zile, Maria se trezi în [illegible] pădurar. Deschise [illegible] și-n [illegible] alb de lumină apărură deodată niște raze puternice. Încercă să-și [illegible]păie fruntea, dar mîna refuza să [illegible]mîște. Gîndurile-i rătăceau departe, pe un șes larg, cu multe case și hornuri înalte. Orașul natal, visat, al lui Niculae, București... Poarta largă a unei fabrici... Împăcarul Niculae vorbind cu muncitorii...

Ușa camerei se deschide încet și intră un medic. O clipă, ochii Mariei îl privesc fix, în timp ce buzele-i arse de febră murmură încet: „Unde este Niculae?“ Medicul se apleacă și-o mîngîie pe cap. Ca și cum ar săruta-o. Maria nu-i vede fața, dar îi simte răsuflarea: „Totul e bine. Dormi, Maria!“ Apoi se-ntoarce spre soră, în ai cărei ochi sclipesc lacrimile:

— Îi trebuie liniște, multă liniște, pînă ce se va însănătoși. Adevărul ar putea-o ucide acum.

Talentatul colectiv al teatrului din orașul Kirov (U.R.S.S.) a înscris în repertoriul stagiunii actuale nu mai puțin de patru lucrări dramatice aparținînd unor autori din localitate. Printre ele se numără: „Au plecat comsomoliștii“, scrisă de unul dintre actorii teatrului, I. Șișkin; „Diploma pentru calitatea de om“, de I. Șur; comedia ziaristului Iuri Petuhov, intitulată „Douăzeci de nunți într-un an“ și o altă comedie, cu subiect sportiv, „Secretul a fost descoperit“.

Este în curs de pregătire la Teatrul dramatic din Varșovia o nouă versiune a piesei lui Carlo Gozzi „Prințesa Turandot“, versiune ce se inspiră din același text ce a servit cîndva compozitorului Puccini la scrierea operei sale „Turandot“. Autorul noii versiuni este scriitorul Andrei Iaroszky, iar regia spectacolului aparține lui Konrad Svinarsky.

Acum cîtva timp a avut loc la Londra un eveniment neobișnuit în lumea artistică britanică. Într-un teatru londonez s-au reunit toți actorii englezi care au interpretat de-a lungul vremii rolul lui Hamlet. Printre cei 11 interpreți, se afla și artista octogenară Esma Beringer, singura femeie — în afară de Sarah Bernhardt — care a jucat, acum cincisezi de ani, rolul nefericitului prinț al Danemarcei...

Trebuind să găsească un interpret pentru rolul... leului din cunoscuta piesă a lui G. Bernard Shaw, „Androcle și leul“, regizorul teatrului din Monrovia (capitala Liberiei) s-a găsit în fața unor dificultăți de neînțeles. Potrivit credințelor religioase, încă dominante la popoarele africane, „regele animalelor“ este sacrosanct. Cu toate interdicțiile vrăjitorilor, s-a găsit însă un „curajos“ care s-a oferit să interpreteze rolul leului. Drept „recunoștință“ pentru actul de curaj al interpretului, leul (care în original este un rol de mică întindere) a devenit în noua versiune personaj central...

Regizorul-nomad — iată cum este supranumit de către presa vest-germană cunoscutul regizor progresist de teatru Erwin Piskator. Deși autoritatea sa în materie de teatru este îndeobște cunoscută, forurile vest-germane de resort nu catadicsesc să-i ofere prilejul de a lucra în mod stabil la un teatru. Pasămite, vederile lui Piskator sînt în contradicție cu orientarea „culturală“ a guvernului de la Bonn...

Un deosebit succes obține — pe scena Teatrului „Maxim Gorki“ din Simferopol — piesa „Povestea unei iubiri“ de K. Simonov, care a reușit un tur de forță neobișnuit: 100 de spectacole în șir, în care rolul principal (Vaganov) a fost interpretat de unul și același actor: A. Stepanov. Tot la acest teatru, se reprezintă piesele „În numele revoluției“ de M. Șatrov, „Tania“ de A. Arbuzov, „Două surori“ de F. Knorre, „Fotoliul nr. 15“ de D. Ugriumov și altele.

La Pécs, un cunoscut oraș industrial din R. P. Ungară, s-a dezvoltat în anii puterii populare o înfloritoare viață culturală. Dintre spectacolele puse în scenă de către Teatrul Național din Pécs în ultima vreme, se pot menționa: „Dușmanii“ de Maxim Gorki, „Jurnalul Annei Frank“ de Goodrich și Hackett, „Omul care aduce ploaie“ de Richard Nash. De asemeni, se reprezintă cu succes piesa originală „Căpitanul“, de tînărul dramaturg maghiar Ersi Ferenc, piesă a cărei acțiune se desfășoară în timpul celui de-al doilea război mondial, în apropiere de Budapesta.

SCRIITORI și CĂRȚI

CARTEA UNUI MUNCITOR-SCRIITOR *)

Consemnăm cu satisfacție apariția cărții „Ocnașii" de Gh. Iordache. Un interes firesc ne-a îndemnat spre lectura acestei povestiri de proporții mai mari care, după cum sugerează și titlul ei, descrie o realitate puțin cunoscută: lumea salinelor. Autorul e un bătrîn muncitor autodidact din Tg. Ocna, care a trăit vreme de treizeci și cinci de ani în salină. El a mai scris cîndva un roman, intitulat „Robii", și a cărui acțiune se baza pe o serie de întîmplări petrecute tot la salinele din Tg. Ocna, în trecutul mult mai îndepărtat. Dar pe vremea cînd scriitorul autodidact își publica această primă lucrare, nu existau în țara noastră nici cele mai elementare condiții de sprijinire materială și morală a unui muncitor ce încerca să schimbe ciocanul pentru condei. Pe atunci, Gheorghe Iordache nu a avut nici un fel de îndrumări și, bineînțeles, nici un fel de sprijin material. Pentru a-și putea tipări cartea, bineînțeles fără editor, a recurs la serviciile unei obscure tipografii de provincie și, iar bineînțeles, a răbdat mult de foame. Cu totul alta este astăzi situația, cînd o editură a statului democrat-popular îi editează muncitorului-scriitor lucrarea.

Cunoscător direct al vieții „ocnașilor" — cum erau denumiți în trecut muncitorii salinelor — Gheorghe Iordache și-a făcut documentarea scriitoricească prin însăși viața sa. De aceea, amintirea suferințelor din trecut ale „ciocănașilor" din Tîrgu Ocna, ciocnirile lor cu conducerea salinelor, care au îmbrăcat adesea forme dramatice, s-au păstrat vii în memoria lui Gh. Iordache și se cereau tălmăcite în pagini de roman.

Așadar nu e de mirare că descoperim în paginile cărții zugrăvirea pînă la detaliu a vieții nespus de amare a „ocnașilor" sub trecutul regim burghezo-moșieresc. Evocarea condițiilor inumane în care erau nevoiți să muncească în trecut lucrătorii din saline poartă pecetea autenticului, a veridicului. Acesta era de altfel și scopul mărturisit de autor, atunci cînd trimitea din Tg. Ocna manuscrisul său. „Văzînd cum trăiesc azi muncitorii de la salină — își începea Gh. Iordache scrisoarea către editură — și cîtă grijă au partidul și guvernul țării noastre de toți oamenii muncii, ca să le fie truda mai ușoară și traiul mai bun, să învețe și să crească sănătoși și voioși, m-am gîndit să povestesc urmașilor, mai ales tineretului de azi și din viitor, cum au trăit și cum au suferit strămoșii lor, ca să nu uite și să le fie de învățătură."

În centrul acțiunii, autorul a plasat cîteva figuri, spre care converg toate firele povestirii și care contribuie la dezvăluirea semnificației întregii cărți. Am aminti în primul rînd pe Sandu Pavalache și Dumitrache Busoiu, care, împreună cu bătrînul Spiridon Buhneș, alcătuiesc grupul cel mai activ al povestirii. Autorul înlănțuiește cu naturalețe evenimentele, astfel că impunerea acestor personaje drept „capii răzmeriței" nu apare forțată. De cealaltă parte, un singur personaj reține în mod deosebit atenția: ghiraul Ioniță Bîrsan. Cruzimea sa bestială, credința oarbă față de stăpînire, ura adîncă ce o poartă celor săraci și lipsiți de drepturi au fost bine intuite și redate pe plan artistic. Mai sărace și neîmplinite în evoluția lor epică ni se par personajele Vilara, căpitanul Costache și Buhăescu. Și aceasta pentru că autorul i-a plasat oarecum în afara conflictului de clasă care animă aproape întreaga carte. Cînd locul acțiunii este însă salina, rigiditatea și artificialitatea dispar (chiar și accentele de facilă romanțare), tonul devine firesc, iar acțiunea efectiv mai antrenantă. Astfel că nu întîmplător cele mai reușite pagini se înscriu printre acelea care evocă în mod direct și în culori tari viața amară a ocnașilor în subteran, revolta lor surdă împotriva unei orînduiri neomenoase. (Episodul rănirii ciocănașului Vasile Amăriuței e o dovadă concludentă).

Cartea lui Gh. Iordache e interesantă, nu numai sub raportul împlinirii ei literare, ci și ca o mărturie a talentelor existente în rîndurile oamenilor muncii. „Ocnașii" este o experiență reușită. Inițiativa Editurii de Stat pentru Literatură și Artă trebuie continuată.

Alexandru NICHITA

*) Gh. Iordache: „Ocnașii" — E.S.P.L.A., 1959.

ROMANTISMUL VIEȚII NOASTRE *)

Cu ultimul său volum de versuri, intitulat „Pe acest pămînt", Ștefan Iureș înregistrează un sensibil progres în poezia sa, totdeauna militantă.

Atras altădată mai ales de reportajul liric, tînărul poet se dovedește acum preocupat de probleme etice, un însetat de puritate, de înălțimi și frumusețe. Ca atare, el se manifestă ca un dușman înverșunat al inerției, al mentalității fataliste, al resemnării. Numai amintirea unor locuri comune, răspîndite de ideologii claselor posedante, îi stîrnește repulsia și își exprimă fără rezerve stima pentru cei care au demonstrat practic falsitatea unor astfel de concepții, necesitatea de a cuteza (Hotarul). El urăște trecutul nu numai fiindcă îi amintește de sărăcie, dar fiindcă acest trecut mărturisește despre „sărut-mîna" și sudălmi, despre înjosirea și degradarea morală a omului (Erupție); el iubește prezentul socialist tocmai fiindcă acest present e epoca înălțării și purificării omului, epoca redobîndirii demnității umane. Bucuria pe care i-o provoacă îngroparea trecutului e fără limite (Groparii), iar posibilitatea unei reîntoarceri, exclusă din principiu:

„Cum să le dăm înapoi/ serul, acum purificat,/ rasele, pe care le-am filtrat,/ cugetul, sever maturizat,/ sîngele, reînnoit în noi?" — se întreabă indignat poetul.

Puritatea supremă către care tinde autorul e întruchipată de partid:

„Nu, nu imaculatelor/ săpezilor de vatră/ ce peste lutul aspru/ herminele aștern/ și nici oglinda apei/ al cărei luciu cată/ neted-burat de norii/ călătorind etern...

Nu. Altceva: imensa/ și simpla puritate/ a steagurilor noastre,/ a fiecărui fald,/ intim acord de cuget/ cu flamuri nepătate/ din care Marx și Lenin/ privesc sever și cald".

Poetul întonează imnuri de slavă la adresa partidului, a comuniștilor care au pregătit luminoasele zile pe care le trăim, a tinerilor de pe marile șantiere: aceasta nu o face festiv, declamatoric. Romantismul său autentic e al vieții ca atare. Iureș se refuză imaginilor convenționale, se vrea și reușește să fie realist, chiar în plin entuziasm. Un exemplu: evocîndu-i pe ostașii de la antiaeriană care au luptat în timpul insurecției armate la Bănească, poetul protestează împotriva celor înclinați să-i imagineze aureolați de un nimb alb, precum eroii legendelor: „Nimb? Nu, bandaje peste cîte o rană". Dar, prin acest procedeu, relevă mai pregnant încă eroismul lor real. Alt exemplu: vorbind în numele brigadierilor ce toarnă betonul pentru temeliile mărețului edificiu pe care-l înălțăm, poetul are viziunea Comunei, a urmașilor noștri, și se întreabă dacă ei își vor aminti de cei ce pun azi fundamentul unei vieți fericite. Întrebarea e, însă, pe dată respinsă, fiindcă important e numai faptul că nimic să nu fie șubred. Deci, nu goana romantică după glorie — expresie a individualismului burghez — ci conștiința socialistă a datoriei istorice împlinite e cîntată de poet. Și, cîntînd acest simțămînt într-adevăr nobil, ne convinge de măreția eroilor săi mult mai mult decît ar face-o prezentîndu-i grandiloccvent, ca însetați de nemurire.

E aceasta o dovadă a partinității poeziei lui Ștefan Iureș care, precum am spus, a înregistrat cu acest volum un progres serios, dar căruia, tocmai de aceea, nu-i putem ierta faptul că își permite încă unele facilități de tehnică poetică. Ei rămîneașa, bunăoară ca să cu casă, fel cu țel, sale cu coloniale etc. Uneori, impresiile culese le așterne la modul reporteriicesc (Vedi Napoli) sau nu se străduiește să dea veșmîntul artistic necesar emoțiilor care-l domină (Scrisoare fără timbru) și rată astfel mesajul ce se cerea transmis. Neglijențele de tehnică semnalate, precum și tendința de a improviza, de a nu-și organiza totdeauna impresiile și simțămintele sînt cu atît mai regretabile, cu cît poetul dovedește reale calități. Volumul, care trebuia alcătuit cu mai mult spirit autocritic, cu o exigență sporită, constituie totuși, prin cele mai reușite piese ale sale, un succes al poetului și al tinerei generații căreia Ștefan Iureș îi aparține.

Eugen LUCA

*) Ștefan Iureș: „Pe acest pămînt" — Ed. Tineretului, 1959.

ACTUALITĂȚI LITERARE

DIN ȚARĂ

● *De curînd a apărut în Editura Academiei R.P.R. ampla lucrare „Teatrul în Romînia după 23 August 1944". Întocmit de un colectiv de cercetători și istorici teatrali, volumul analizează dramaturgia originală contemporană, precum și dezvoltarea artei scenice românești (regie, interpretare, scenografie). Bogat ilustrată și însoțită de numeroase anexe, lucrarea constituie un prețios îndrumar pentru iubitorii de teatru.*

● *Cititorii de la sate vor avea în curînd la îndemînă volumul „De toate pentru toți", alcătuit după principiul atrăgător al unui almanah — literar-științific. Volumul va cuprinde contribuțiile unor scriitori ca Mihail Sadoveanu, Tudor Arghezi, Mihai Beniuc, Eugen Jebeleanu, Cicerone Theodorescu, V. Em. Galan, Marin Preda și mulți alții.*

● *În colecția „Clasicii romîni" a văzut lumina tiparului ediția ilustrată a basmelor cunoscutului povestitor romîn Petre Ispirescu. Ilustrațiile, concepute într-o manieră originală și înclinînd prin bogatul lor colorit, sînt semnate de Florica Cordescu.*

● *Remarcăm, ca pe o inițiativă lăudabilă și demnă de urmat, publicarea prin grija secțiilor culturale ale sfaturilor populare regionale a unor volume cuprinzînd producția beletristică a cîtorva tineri scriitori nepublicați încă de edîturile noastre. După apariția unor antologii a scriitorilor din regiunile Suceava, Bacău și din Orașul Stalin, au apărut recent două noi lucrări: „Fluierul" de tînărul poet ieșan Horia Zilieru și „Pe temeliile lui August" de Lucian Zalti (Craiova).*

DE PESTE HOTARE

● NOUL ROMAN AL SCRIITOAREI ANNA SEGHERS DIN R.D.G., „Die Entscheidung" (Decizia), înregistrează un mare succes atît în Germania de est, cît și în cea de vest. Romanul prezintă pe larg procesul istoric prin care au trecut cele două Germanii între 1947 și 1951, adică pe de o parte construirea unei societăți noi, cu toate greutățile și victoriile ei, pe de altă parte, refacerea în apus a militarismului, a dominației junkerilor, cu toate primejdiile legate de aceasta pentru lumea întreagă.

● REÎNFIINȚAREA „UNIUNII SCRIITORILOR MAGHIARI" coincide cu o serie de însemnate succese ale literaturii realist-socialiste ungare. Printre cărțile cerute în mod deosebit se numără romanul „Țesătura de păianjen", scris de Moricz Virag, fiica marelui prozator clasic Moricz Zsigmond. Cartea este o vigurosă demascare a elementelor contrarevoluționare, a rămășițelor marii burghezii și a foștilor latifundiari, care au vrut să reinstaureze, în toamna anului 1956, domnia capitalului și a exploatării în Ungaria.

Teme inspirate de aceeași epocă constituie miezul operelor „Cîmpul de mine" de Zalka Miklos, „Călătorie în infern" de Lajos Mesterhazy și „Scrisori pentru Viena" de Laszlo Erdös.

„ON STRIKE"

„Cea mai mare grevă din istoria Statelor Unite!" — subliniază ziarele și posturile de radio americane, cu aerul de a anunța un invidiabil succes mondial. Scurte comunicate vestesc aproape zilnic că în tratativele dintre Sindicatul oțelarilor și reprezentanții monopolurilor „n-a intervenit nimic nou".

Merg greu tratativele. Mister Conrad Cooper, reprezentantul regilor oțelului din S.U.A., anunță că monopolurile n-au nici o nouă propunere și că nu sînt dispuse să accepte nici o majorare a salariilor. Liderii sindicatului iau notă. Iar guvernul decide să aplice prevederile legislației Taft-Hartley, pentru a-i determina pe oțelarii greviști să reia lucrul.

Totul decurge în chipul cel mai politicos și, vorba lui Pristanda, *„curat constituțional"*.

Anumitor domni de la „Europa liberă", specializați în laude hiperbolice la adresa modului de viață american, le dau lacrimile în ochi. Există un mai perfect model de „democrație"? Iată, muncitorii și patronii lor se întîlnesc în jurul aceleiași mese, pentru a discuta „de la egal la egal".

Patronii nu se grăbesc

Timpul trece, dar asta nu tulbură calmul discuțiilor. Un adevărat „gentleman" trebuie să dea întotdeauna dovadă de răbdare. Patronii lui „Bethlehem-Steel" sau ai lui „United States Steel" sînt oameni răbdători. De altfel, n-au nici un motiv să se grăbească. Anul acesta monopolurile oțelului au cîștigat într-o singură lună tot atît cît au realizat în întreg anul 1945, an de război, cînd industria respectivă era excepțional de solicitată. Știind bine că vor trebui să discute la începutul verii reînnoirea contractelor colective, patronii au utilizat la maximum capacitatea de producție a uzinelor, ba chiar au făcut și importuri masive de oțel din Canada, realizînd stocuri uriașe, menite să asigure principalele cereri ale pieții pînă la începutul anului 1960. Și, deci, să prevină cu aceasta orice sistări de producție prin greve. Dacă ținem seama că prețul oțelului este în creștere, nu-i de mirare că presa americană prevede cîștiguri record pentru patronii oțelăriilor americane. Monopolurile n-au deci motive să manifeste nerăbdare. Mai ales că în spatele lor stă Banca Morgan...

Patronii ar vrea să angajeze spărgători de grevă din rîndul nefericiților șomeri pe care foamea îndelungată i-ar putea împinge la această trădare. Dar stocurile de oțel pe care le-au făcut din vreme nu-i obligă pe patroni să recurgă deocamdată la asta.

În acest timp, în fața porților uzinelor, pichetele greviștilor străjuiesc zi și noapte. Lîngă placarda pe care scrie „ON STRIKE" („Sîntem în grevă"), pichetul greviștilor așteaptă marmita cu supă caldă pe care o asigură fondul de solidaritate al sindicatului lor. Supa e tot caldă, ca și în primele zile, dar din ce în ce mai străvezie. Cu toate acestea, cei mai mulți n-o consumă pe loc. O toarnă în gamelă și așteaptă schimbul. Semn că omul respectiv nu e singur pe lume, că îl așteaptă acasă ai lui...

„Cursă de așteptare"

În lunile de vară, mulți oțelari au încercat să reziste înfometării, căutînd de lucru pe la ferme sau ca salahori. Ceea ce nu-i de loc ușor, cînd în S.U.A. mai există, precum se știe, încă multe milioane de șomeri, care la rîndul lor pîndesc aceleași prilejuri.

„Cursă de așteptare" — așa descriu ziarele greva, folosind terminologia sportivă. Se poate spune însă că e vorba de un „fair play"? De un „joc deschis", ca între gentlemeni ce dispun de aceleași posibilități?

În palatul somptuos al marelui acționar viața a rămas neschimbată. Frigiderul e la fel de plin ca și înainte de grevă. În schimb, frigiderele muncitorilor — bineînțeles ale celor care nu mai aveau rate de plătit — nu mai funcționează din lipsa curentului electric, tăiat pentru neplată. Dar, la urma urmei, ce să mai păstreze în frigider oțelarul grevist? Poate doar iluziile despre „binefacerile" sistemului capitalist.

Copiii patronilor, îmbrăcați în haine noi, au trecut pragul unui nou an școlar. Cei ai grevistului au rămas acasă din lipsă de încălțări. Despre aceasta ne informează o scrisoare cu valoare de document, apărută în publicația oficială a Congresului S.U.A., „Congressional Record", scrisoare aparținînd unui anume Emerson Miller. E vorba de situația regiunii Bell County. *„Unul din patru locuitori ai regiunii noastre a ajuns să trăiască din caritatea publică, primind pe lună alimente în valoare de... 1,25 dolari!*

Foamea este aici experiența zilnică a mii de copii care nu pot să se ducă la școală, fiindcă n-au nici puterea fizică să învețe. Îmi amintesc de cazul cînd o fetiță, care a leșinat în timpul lecțiilor și a trebuit să fie dusă acasă, a mărturisit învățătorului că în ziua precedentă mîncase doar la prînz un biscuit, iar seara nimic..."

Seara, bogatul acționar al lui „Republic Steel" află la club că autoritățile federale sînt decise să pună în mișcare mecanismul riguros al legislației Taft-Hartley pentru zdrobirea grevei în momentul în care aceasta, chipurile, ar dăuna „intereselor naționale".

În acest timp, oțelarul grevist află și el din ziarul împrumutat de la un vecin că domnul George Meany, marele lider al Sindicatelor americane A.F.L.-C.I.O., a ținut un nou discurs... anticomunist.

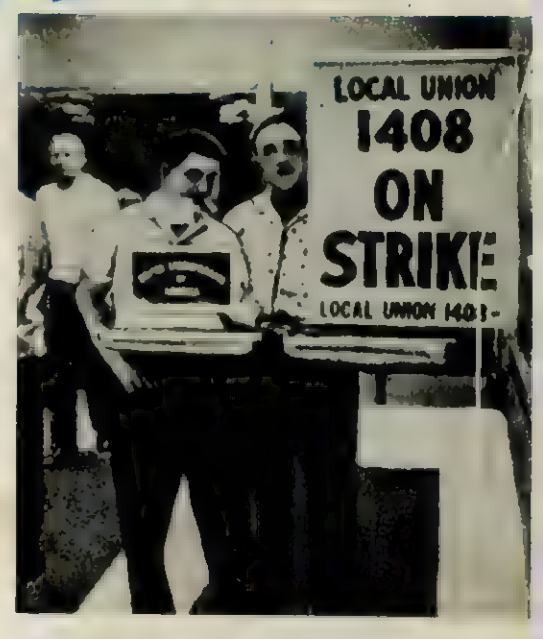

„ON STRIKE" (Sîntem în grevă) scrie pe pancartele pe care le poartă acești oțelari greviști din Pittsburg.

„Cursă de așteptare?" Da! Dar în genul „cursei de așteptare" dintre pisică și șoarece. Fiindcă pentru oțelarul grevist e vorba de fapt de o cursă împotriva cronometrului foametei și lipsurilor.

Viața de zi cu zi a greviștilor

— Cîți dintre noi vor mai găsi de lucru după terminarea grevei? — se întreabă Walter Higgins, muncitor la oțelăriile „Innland Steel Corporation". *Pe cîți nu ne vor arunca afară noile mașini automate pe care patronii le-au instalat în acest răstimp?*

Lawrence Harris, oțelar la „Jones and Laughlin", are un alt coșmar:

— Am 46 de ani. După douăzeci de ani de „speed-up" (creșterea forțată a ritmului de muncă — n.a.) *și așa făceam față cu greu cerințelor muncii istovitoare. În timpul grevei am avut ghinionul să mă îmbolnăvesc. Am cheltuit pe doctorii tot ce-am mai avut. În situația asta nu-mi mai pot reface forțele. Mă simt slăbit Ce-am să mă fac la reluarea lucrului?"*

Mii de oameni trăiesc sub teroarea gîndului că se pot îmbolnăvi. Chiar într-o perioadă cînd are de lucru, tratamentul medical constituie pentru muncitorul american un lux exorbitant. Acum, lucrurile stau și mai prost. Un post de radio american a lansat zilele trecute un apel la „caritatea publică" pentru o femeie care, neavînd cei zece dolari ceruți la plata unor radiografii, a fost sechestrată în spital. Asemenea cazuri sînt destul de frecvente în ultima vreme.

„Specialiștii" în recuperare

Firmele comerciale care vînd în rate sînt cu ochii în patru. La Detroit, Pittsburg și în alte centre muncitorești funcționează adevărate societăți însărcinate cu „recuperarea" mărfurilor vîndute în rate. Pentru a evita tărăgănarea și cheltuielile de judecată, firmele respective recurg la niște „specialiști" care năvălesc în ca-

O imagine caracteristică orașelor industriale americane în timpul grevei oțelarilor: în fața fiecărei uzine — pichete de greviști.

●

În stînga sus: „Tratative" între reprezentanții patronatului și cei ai sindicatului oțelarilor din S.U.A. Iar parte și David McDonald, liderul acestui sindicat. Cei de la sindicat cer mărirea salariilor, iar reprezentanții monopoliștilor... refuză. În rest, totul decurge în liniște și... „curat constituțional".

sele șomerilor sau greviștilor care au rămas în urmă cu plata ratelor și, pur și simplu, pun mîna pe mărfurile vîndute. Trebuie adăugat că acești „specialiști în recuperare" sînt oameni al căror „business" obișnuit este manipularea „gurii de lup" și a cheilor false. O dată mărfurile ajunse înapoi la magazin, muncitorul nu mai are ce face, chiar dacă a plătit pînă atunci o mare parte din rate. Legea nu-i acordă pentru asta calitatea de proprietar al obiectului.

Pe alocuri, în centre mai mici, solidaritatea muncitorească, prin mobilizarea tuturor organizațiilor sindicale, a exercitat presiuni asupra administrației comunale și a magazinelor, reușind să le impună amînarea, pentru greviști a taxelor municipale și a ratelor. În orașele mari, așa ceva este însă aproape imposibil de obținut.

Specula cu sîngele muncitorilor

Cum trăiesc atunci acești oameni? Să spicuim încă o dată din presa americană. Iată o știre apărută recent:

„Detroit. La orele 7,30 dimineața, pe strada Vernor, unde se află clădirea lui „Mid-West Blood Service Incorporated" — centru de colectare a sîngelui.

Lungi șiruri de muncitori [illegible] aici în orice dimineață. Un re[illegible] a spus: „[illegible] sînt grele [illegible]".

Iar aspectul cel mai revoltător este specula odioasă pe [illegible] a sîngelui [illegible] — n.a.) [illegible] muncitorului o [illegible] americane [illegible] pacienților [illegible] în afara [illegible]

Epitetul [illegible] sîngelui [illegible] mului nu [illegible]

Liderii sindicali o duc bine

Greva oțelarilor [illegible] se prelungește. Patronii s-au cramponat pe pozițiile cele mai rigide. Ei cer muncitorilor să accepte vechiul contract colectiv, de mult perimat datorită creșterii prețurilor la toate bunurile de consum. Argumentul patronal al „pericolului de inflație" este un pretext. Acest pericol există, într-adevăr. Dar — de vreme ce toate trusturile oțelului realizează beneficii cu peste 100% mai mari față de anul trecut — de ce „se tem" patronii numai de inflația pe care ar provoca-o creșterea salariilor muncitorilor și nu-și fac nici un fel de griji în legătură cu această monstruoasă creștere a veniturilor lor? Pînă și senatorul Kefauver, din Tennessee, despre care nu se poate spune că este un prieten al muncitorilor, recunoștea că se poate admite cererea acestora *«fără să se mărească prețul oțelului»*.

Se știe că oțelarii americani sînt grupați într-unul din cele mai puternice sindicate. Se pune deci întrebarea logică: *Ce-a făcut acest sindicat?*

E drept, astăzi, liderul acestei organizații, David McDonald, ține discursuri destul de bătăioase și se plînge la toate răspîntiile de „răutatea și lipsa de înțelegere" a patronilor. Muncitorii americani din industria oțelului știu însă că McDonald nici n-a vrut să asculte cererile lor din iarnă de a se organiza acțiuni de masă pregătitoare, prin care planurile patronale puteau fi preîntîmpinate. Dar chiar și în cursul ultimelor luni, McDonald a dovedit multă [illegible] șovăială în tratativele cu patronii și a renunțat [illegible] treptat la o serie întreagă de revendicări. Cel mai grav lucru este însă [illegible] Timp. Timp pe care patronii [illegible] stocurile de oțel [illegible]

[illegible] și [illegible] economi[illegible] [illegible] [illegible] [

Atentatul din zori

— articol scris pentru „Flacăra"
de LUKÁCS Tibor —

...Acceleratul internațional Viena-Budapesta se apropie de viaductul de la Biatorbágy. Peste câteva clipe, în timp ce trece peste viaduct, se declanșează explozia unei mașini infernale. Viaductul se prăbușește, îngropind sub dărîmături patru vagoane. Sînt peste cincizeci de morți.

Un atentat înfiorător, al patrulea în decurs de câteva luni, fiind precedat de altele două în Germania și de unul în Austria, dar cel mai sîngeros dintre toate.

...Sînt 28 de ani de atunci. Horthy a încercat în acele zile să profite de această crimă îngrozitoare, care a răscolit Europa întreagă, pentru a prigoni comuniștii, siliți să activeze pe vremea aceea în cruntă ilegalitate. Autoritățile horthyste au arestat un mare număr de comuniști, acuzîndu-i că ei au provocat această catastrofă...

Bineînțeles că acuzațiile erau absolut false. Crima fusese săvîrșită de un funcționar de bancă paranoic, Szilveszter Matuska pe nume, care ținuse să-și făurească cu orice preț o faimă mondială... Szilveszter Matuska a fost condamnat, apoi închis într-un ospiciu — dar în decursul celui de-al doilea război mondial a fost eliberat și azi, în vîrstă de peste 60 de ani, trăiește retras undeva prin Scandinavia. Iată faptele istorice...

Întîmplarea aceasta dramatică a captivat, prin implicațiile ei sociale și prin problemele psihologice pasionante pe care le ridica, pe cineaștii maghiari. Pe baza realității istorice a atentatului de la Biatorbágy a fost alcătuit un scenariu, a cărui filmare a fost terminată deunăzi sub conducerea regizorului Zoltán Várkony.

Realizatorul filmului „Atentatul din zori" este însă nu numai regizor, ci și actor. Primul său mare succes, de proporții naționale, l-a obținut demult, în piesa „Henric al IV-lea" de Pirandello. După cel de-al doilea război mondial a creat pe scenă peste 100 de roluri principale, printre care s-a remarcat îndeosebi în rolul titular al piesei „Nekrasov" de Sartre. Trecerea lui de partea cinematografiei a avut loc de-abia în ultimii șase ani, iar primul său mare film artistic, „Ziua mîniei", a evocat pagini din istoria mișcării muncitorești maghiare. A fost un succes. Dar următorul său film, ecranizarea lui „Georges Dandin", fiind bazat pe o concepție nejustă, a constituit o eroare artistică; filmul acesta, totuși, a stîrnit multe discuții în cercurile de specialitate din Ungaria și din străinătate. Cel de-al treilea film al său, „Idolul de sare", premiat la Karlovy Vary, a dovedit că Várkonyi dorește și izbutește să devină și în arta cinematografică un maestru al analizei psihologice.

Ultimul său film, „Atentatul din zori", este menit să constituie — prin intermediul prezentării portretului psihologic al lui Matuska (pe ecran Marschalko) — o demascare a protipendadei din Ungaria monarhică, recurgînd în acest scop la mijloace într-adevăr noi și uimitoare. Înfiorătoarea poveste a atentatului de la Biatorbágy este evocată în cadrul unei anchete pasionante și povestea aceasta poate stîrni pretutindeni în lume un viu interes...

Pentru a realiza filmul a fost necesar să se reconstituie în amănunțime atentatul de la Biatorbágy. Această sarcină, care nu era cîtuși de puțin simplă, a fost dusă la bun sfîrșit cu ajutorul personalului de la Serviciul central de reparații și depanare al Căilor Ferate Ungare, în felul următor. A fost detașat un batalion cu reflectoare la fața locului, exact acolo unde avusese loc atentatul în urmă cu aproape trei decenii. Direcția Generală a Căilor Ferate a aruncat, cu ajutorul unor macarale, două garnituri reformate de cale ferată în albia pîrîului Bia; mai exact, le-a prăvălit de-a lungul taluzului puternic înclinat al viaductului cu o înălțime de peste 40 de metri. Pe urmă, pe baza unor fotografii autentice, realizate imediat după atentat, cu ajutorul unor tractoare și elevatoare, rămășițele vagoanelor au fost potrivite exact în pozițiile de atunci și apoi au fost instalați în ele figuranți și păpuși, care întruchipau „morții". Secvențele cu explozia au fost filmate simultan de 8-10 aparate, cu ajutorul unor formații speciale de pionieri din forțele armate. Munca aceasta încordată, la care au participat vreo 500 de figuranți și vreo 150 de vehicule — care, mașini de pompieri și de salvare și altele — a durat timp de o săptămînă; s-a lucrat în acest răstimp zi și noapte, pînă cînd pelicula a ajuns să reproducă atît de exact realitatea, încît colectivul de operatori ai filmului „Atentatul din zori" au putut include într-o scenă regizată din acest film, secvențe întregi din jurnalele cinematografice autentice din 1931; nu se mai putea observa nici un fel de deosebire între scenele reale și cele reconstituite acum...

Principalele roluri din „Atentatul din zori" sînt interpretate de doi artiști de frunte ai Teatrului Național din Budapesta: Tamás Major, laureat al Premiului Kossuth, și Lajos Básthi. Cei care au văzut copia acestui film, de altfel încă departe de a fi definitivă, au declarat în mod unanim că rivalizează cu cel mai mare succes cinematografic repurtat pînă acum de Várkonyi — și anume ecranizarea pentru televiziune a cunoscutei nuvele a lui Stefan Zweig, „Jucătorul de șah". Sperăm că „Atentatul din zori" se va dovedi pînă la urmă un film de valoare, iar, pentru ca să vă puteți forma și dumneavoastră o imagine despre el, vă prezentăm cîteva fotografii dintr-un reportaj de noapte pe care l-am făcut cu prilejul turnării în aer liber, la fața locului, la Biatorbágy. Nu uitați, prin urmare: sîntem în 1931 și ne aflăm la locul atentatului, viaductul de la Biatorbágy...

Pentru filmarea catastrofei de la Biatorbagy, s-au reconstituit întocmai amănuntele reale..

Scenă din filmul maghiar „Atentatul din zori"

Se pregătesc, din gips, „figuranții" scenelor catastrofei

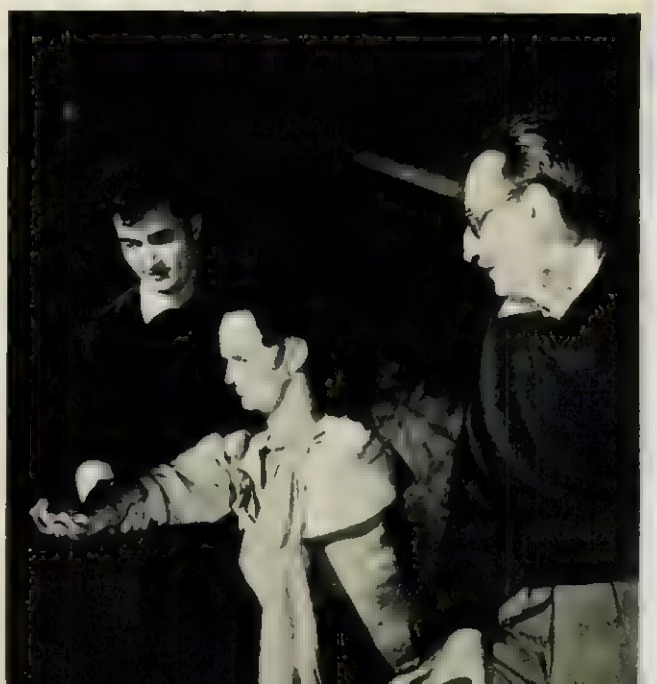

TAINA FORTULUI

I.

In zbuciumul anilor de după război, căutîndu-şi un rost în viaţă, tînărul Nicolae Mateescu nimeri la un individ care avea o ciupercărie undeva în jurul Bucureştiului şi se angajă lucrător. Privind cu ironie munca sa nouă, tînărul de atunci nici nu bănuia că după doisprezece ani va deveni el însuşi un zelos cultivator al acestei plante! Răzbind prin ani, el se folosi de condiţiile excepţionale create de regimul democrat-popular pentru muncitorii ce vor să studieze, deveni student, termină Institutul Agronomic şi, cînd fu să aleagă lucrarea de diplomă, preferă, în locul multor teme, una care trata despre cultura ciupercii comestibile!

Vădit lucru că ciuperca se ţinea scai de viaţa lui Nicolae Mateescu... Dar nici el nu o dispreţuia, ci, dimpotrivă, îi cerceta tainele cu o pasiune crescîndă, văzînd în înfăţişarea ei clorotică mai mult decît o simplă plantă bună pentru mîncăruri picante, ca celebrele ciuperci „à la portugaise"...

La secţia de fitopatologie a Institutului Horticol-Băneasa, unde fu repartizat după anii de studenţie, a lucrat în domeniul micologiei şi din nou nişte ciuperci îi absorbiră luni şi ani de studiu. De astă dată însă, era vorba de specii dăunătoare, ca tăciunele porumbului, cornul secarei, mana viţei de vie etc. Dar pasiunea rămîne pasiune şi, în secundar, se ocupa la institut tot de ciuperca comestibilă, făcînd fişe şi studiind cu asiduitate. Pînă cînd, într-o zi, o instituţie superioară întrebă institutul: cine ar fi cel mai indicat să se ocupe de organizarea unei sere de ciuperci comestibile? „Păi, cine altul decît biologul Mateescu!" — veni răspunsul. Toată lumea îi cunoştea de acum pasiunea. Şi cînd te gîndeşti că numai cu doisprezece ani în urmă privise cu ironie această îndeletnicire!...

II.

La marginea Bucureştiului s-a durat în veacul trecut un fort. Căzut în desuetudine, fortul picotea învăluit în umbre, cînd biologul Mateescu sosi aici. Încăperile largi, coridoarele lungi şi întunecoase erau un aşezămînt excelent pentru o seră de acest gen. Dacă rîşcovul preferă pădurile de conifere, buretele oilor, pădurile de fag şi trufa neagră, pădurile de pin — ciuperca comestibilă de gunoi se simte foarte bine în carierele părăsite, în pivniţe şi în forturi.

Trei sute cincizeci de metri pătraţi din încăperile subpămîntene ale vechiului fort deveniră în puţină vreme un cîmp experimental cu bolţi de beton şi noapte permanentă, căci prodigioasa creştere a ciupercii comestibile se desfăşoară cel mai bine în întuneric. În timpul acesta, biologul Mateescu căuta să cunoască ce forme de bilon (stratul în care se cultivă ciupercile) sînt mai potrivite pentru cultura în forturi, care e îngrăşămîntul cel mai potrivit şi pămîntul de acoperire cel mai bun. Astăzi, suprafaţa bilonată a crescut la 5.000 mp. Toate aceste experienţe erau dublate de o meticuloasă muncă de cercetare ştiinţifică, în micul laborator improvizat. Lucrul în seră a început la sfîrşitul lunii octombrie anul trecut şi numai după trei luni s-au recoltat primele ciuperci. Azi, multe unităţi alimentare din Bucureşti sînt aprovizionate săptămînal de aici.

III.

Hotărît lucru, ciupercile sînt un excelent aliment. Gălbioarele au un gust picant, lactariile comestibile au un gust pipărat, iar ciuperca numită Russula Cyanoxantha are un gust de alune. Nu e de mirare că trufele, parcă bănuindu-şi valoarea alimentară, se ascund în pămînt la 10-12 cm adîncime. Ele nu pot fi descoperite decît de acei oameni care au simţul mirosului foarte dezvoltat şi nu arareori, pentru a fi găsite, sînt folosiţi chiar cîini dresaţi în acest scop. Mirosul de usturoi pe care-l emană le trădează!

Dar, furaţi de aceste curiozităţi din lumea vegetală, ne-am abătut de la ciuperca comestibilă care domiciliază în fort. Biologul Mateescu îşi propune pentru viitor să extindă şi mai mult suprafaţa bilonată.

Bătrînul fort, care azi-mîine împlineşte o sută de ani, va produce atunci însemnate cantităţi de ciuperci, pe care le veţi putea prepara cum doriţi: à la portugaise, la tavă, cu ouă prăjite, la grătar sau în chip de chifteluţe.

C. BOZBICI

Fotografii de Elena GHERA

Galeriile întunecoase sînt un loc foarte potrivit pentru creşterea ciupercilor.

Ultima recoltă este ambalată.

Laboratorul ciupercăriei.

ÎN ÎMPĂRĂŢIA SĂRII

Slănicul — oraşelul de munte cu vestite bogăţii subpămîntene — nu e o aşezare de ieri, de azi. O dovedeşte zapisul îngălbenit de vremi prin care, la data de 29 aprilie 1685, locuitorii satului Slănic ot sud Saac îşi vînd pămînturile aflate în vatra satului — pentru numai 700 de taleri — spătarului Mihai Cantacuzino, fratele domnitorului Şerban Cantacuzino.

Ţăranii şi-au vîndut pămînturile deşi ei cunoşteau bine comorile ce se ascundeau sub învelişul subţire de humă şi iarbă. Dar dările erau prea mari şi ţăranii prea săraci. În scurt timp, în satul Slănic spătarul Cantacuzino a deschis salina ce avea să devină cea mai mare şi mai bogată mină de sare din Europa. La moartea spătarului, salina a trecut în proprietatea mănăstirii Colţea, apoi în stăpînirea statului.

La început, din pricina muncii istovitoare, la mină lucrau „ocnaşii" — cei osîndiţi la muncă silnică pe viaţă. Se spune că erau aduşi la ziuă doar o dată pe an şi atunci timp de numai patru ceasuri. Veniţi din inima pămîntului, obişnuiţi numai cu licărul de opaiţ la care lucrau zi şi noapte, în faţa soarelui oamenii orbeau. Şi, coborîţi din nou în mină, trudeau mai departe păstrînd în ochii morţi imaginea soarelui şi a lumii din afară.

. . . Secolele au trecut. După robii ce lucrau în mină ca ocnaşi condamnaţi, au urmat alţi robi: ocnaşi salariaţi, a căror muncă nu era mai puţin crîncenă, al căror trai nu era mai puţin trist.

Dar a venit şi eliberarea. 23 August 1944 a adus după sine schimbări care au transformat fundamental munca şi traiul minerilor. Salina Slănic este azi cu totul alta. Să o vizităm. Coborîşul în fundul pămîntului se face acum cu mari ascensoare metalice acţionate electric şi care circulă cu o viteză neaşteptată.

O dată ajunşi în inima pămîntului, ni se înfăţişează o încăpere uriaşă, ce urcă pînă la înălţimi ameţitoare. La lucirea luminii electrice, pereţii au un aclipat stins, ca o zăpadă veche, incrementată sub munte de sute şi sute de veacuri. E linişte. Zgomotul paşilor e înnăbuşit de covorul subţire de pulbere cenuşie: călcăm pe sare. Şi pereţii sînt de sare. Iar tavanul... Dar ce e acolo?

De jur împrejurul pereţilor, sus, sus de tot, aproape de „plafon", e un balcon îngust ce înconjoară toată „încăperea". Inginerul care ne însoţeşte — tînăr, simpatic şi definitiv îndrăgostit de exploatarea sării — ne lămureşte utilitatea acestor punţi fragile:

— Sînt balcoanele de control. Specialiştii verifică de acolo pereţii în care se ivesc uneori fisuri. Astfel accidentele, atît de frecvente în trecut, sînt excluse . . .

Ne apropiem de un perete; săpate în sare, se văd datele începerii abatajelor: 31/XII-58, mai sus, în stratul imediat următor: 31/XII-57.

— Producţia noastră se ridică pînă la 200-250 de tone de sare în 8 ore. Şi asta pentru că sarea noastră e deosebit de curată şi de aceea nu necesită nici un fel de tratament. După măcinare — la moara noastră proprie — sarea pleacă în consumul intern (regiunea Bucureşti, combinatele de la Borzeşti şi Uioara) şi extern (Bulgaria, Albania, Ungaria, Iugoslavia, Uruguay ş.a.).

Procesul de producţie e aproape în întregime mecanizat: tăierea, exploatarea, extracţia la suprafaţă, transportul, totul se face mecanic. Vedem cum se taie sarea, cum se mărunţeşte, cum se încarcă. Vedem cum lucrează minerii. Le admirăm elanul, dibăcia. Apreciem condiţiile de muncă: lumină electrică, utilaj modern, aer curat, haine de protecţie, ascensoare electrice. Nici urmă din imaginea muncii de rob de altădată!

. . . Călătoria în împărăţia sării s-a sfîrşit. Ne luăm rămas bun de la Victor Drăgoi — inginerul care ne-a însoţit — nu înainte de a afla că e fiu de miner de la Vitra şi că-şi iubeşte nespus meseria de miner-inginer al salinei.

Afară ne întîmpină soarele şi zîmbetul auriu al toamnei.

Silvia KERIM

Toți arheologii la Tomis!

A venit și arheologul Hanna Stefanska, de la Centrul de arheologie mediteraneană din Varșovia.

• Mozaicul de peste 1.600 mp • Terasă, forum, bazilică sau palat? • În 2 luni, 115 focare arheologice • „Parcă am dezveli Pompeiul!"

de F. URSEANU
Fotografiile autorului

Bogată recoltă arheologică...

Pînă la ora aceasta, părerea celor mai mulți arheologi și istorici este că mozaicul recent descoperit între zidurile străvechiului Tomis este unic în această parte a lumii. Dezvelirea la Constanța a complexului arhitectonic din epoca romană, care cuprinde acest „covor" de mozaic de o deosebită frumusețe coloristică și stilistică, lucrat cu mult rafinament, constituie un eveniment de mare importanță pentru arheologie.

Se cunosc azi peste 20.000 de mozaicuri care au supraviețuit mileniilor sau secolelor; după cîte se știe însă, foarte puține din ele s-ar putea compara ca întindere cu acesta, din Tomis. Căci, după sondajele făcute, suprafața lui ar fi fost în antichitate de peste 1.600 mp, din care cel puțin jumătate s-a păstrat pînă azi.

Înainte de toate: ce-i mozaicul

E vorba despre vechea artă a pavimentului, adică a pavajului. Mozaicul, așadar, nu-i altceva decît o lucrare realizată prin asamblarea artistică a mii și mii de pietricele, sau a mii și mii de bucățele de sticlă, a mii și mii de bucățele de cărămidă, email sau marmură, toate însă de culori diferite — atît de diferite, încît la unele mozaicuri s-a ajuns pînă la mii de nuanțe. Paternitatea acestei arte o au meșterii pavatori greci din Alexandria, de la care au luat-o romanii, cei care mai tîrziu aveau să-i dea cea mai largă dezvoltare. Ei au ridicat mozaicul la rang de artă pentru ornamentarea interioarelor, pentru compunerea frescelor murale și chiar a tablourilor. Sînt vestite mozaicurile de la Pompei, dintre care acela care reprezintă bătălia lui Alexandru cel Mare de la Issos este o nemuritoare capodoperă. Constantin, împăratul Bizanțului, a împodobit cu mozaic mai multe construcții somptuoase din Constantinopol și Ierusalim. Un admirabil mozaic, cel de la Jermigny des Prés, a devenit cunoscut lumii prin faimosul poem pe care i l-a consacrat Theodulf, unul din vechii pontifi ai Orléans-ului.

În Evul Mediu mozaicul decade: îi ia locul pavajul smălțuit — probabil faianța—care cerea mai puțină îndemînare artistică și care era și mai ieftină. Renașterea îl repune însă în valoare, creîndu-se în acea epocă și o operă de artă în mozaic, de mare preț: decorațiunea interioară a catedralei San Marco. Arta mozaicului mai trăiește și azi, fiind folosită de către arhitecți la decorarea unor edificii somptuoase, dar cel mai frecvent e folosită la pavarea vestibulelor care preced scări monumentale.

După această incursiune în domeniul artei milenare a mozai-

Peste 20 de oameni de știință, arheologi și istorici, cercetează cu atenție prețiosul mozaic și pereții edificiului. ↓

culul, să ne întoarcem la recenta descoperire arheologică de la Constanța.

Pe urmele vechiului Tomis

Era în august. Colectivul științific al muzeului „Vasile Pîrvan" din Constanța intrase — ca să zicem așa — în stare de... „atenție mărită". Cauza? Perfect justificată din punct de vedere științific: lucrările de construcție ale numeroaselor blocuri de locuințe cereau arheologilor să fie cu luare aminte la fiecare lovitură de tîrnăcop; trebuia să nu le scape neexplorată nici o urmă antică. Se aflau doar exact deasupra Tomisului, a orașului antic care nu-i mai jos decît cu trei sau patru metri de nivelul Constanței moderne.

Urmărirea aceasta de ceas cu ceas a săpaturilor a dat roade: cercetătorii științifici au realizat pe nerăsuflate — o importantă recoltă arheologică. Bilanțul a fost unic: în două luni s-au descoperit 115 focare arheologice — străzi antice, temple, statui din marmură, apeducte, necropole, podoabe de aur de o rară frumusețe artistică, monede — toate de o vechime ceva mai mică sau ceva mai mare de două milenii. Dar aceasta nu-i totul. Marea revelație a arheologilor constănțeni a fost alta: „focarul" arheologic din Piața Ovidiu, pe faleza care desparte orașul de port. Ce s-a întîmplat aici? Două lovituri de cazma, date de un muncitor care săpa groapa pentru fundația unui bloc, au atins un zid antic. A treia lovitură n-a mai fost dată, fiindcă pe locul respectiv a și apărut arheologul de serviciu — tînărul profesor Adrian Rădulescu. Cu aceasta începe de fapt filmul descoperirii unui mare edificiu roman și, implicit, a prețiosului mozaic de care am vorbit mai sus.

„Colosal! Magnific! Parcă am dezveli Pompeiul!"

Așadar, se descoperise un zid. „Cît e de înalt? Cît e de lung? Ce reprezintă?" Aceste trei întrebări și le-au pus din prima clipă a descoperirii și tov. Vasile Canarache, directorul muzeului regional, și colaboratorii săi, arheologii Al. Popeia, Vasile Barbu și Andrei Aricescu. Răspunsurile se puteau obține însă, numai după investigații.

S-a trecut deci la sondaje, la săpături. Autoritățile locale, înțelegînd importanța descoperirii, au suspendat lucrările edilitare de aici și au dat ajutor arheologilor, care au luat locul constructorilor.

Au trecut trei săptămîni. În acest timp s-au săpat sute de metri cubi de pămînt. Rezultatele au fost mai mult decît fructuoase: au ieșit parțial la iveală zidurile din cărămidă, piatră și marmură ale unei construcții antice. O construcție de proporții, avînd o deschidere largă spre mare. Ei bine, platforma acestei deschideri e uimitoare: aici se află admirabilul covor policrom, executat din mozaic, cu o artă desăvîrșită, pe o suprafață de deosebit de mare. Totul, perfect conservat. Nu-i deci de mirare că, uluit de ce vedea, un arheolog a exclamat: „Colosal! Magnific! Parcă am dezveli Pompeiul!" Pavimentul floral cu care s-a întîlnit aici, printre zidurile Tomisului, îl făcuse să-și amintească subit mozaicul de la Casa Fontana...

Sfatul arheologilor în „forul" roman

Și iată că pe milenarul mozaic din Tomis, obișnuit probabil cu anticele sandale romane, au răsunat, în toamna aceasta, niște pași noi. Pași ușori, care trec cu grijă de la un colțișor la altul, pași care se opresc în dreptul fiecărei flori de gresie, la fiecare romb de marmură, la fiecare porumbel conturat cu măiestrie pe covorul de mozaic al edificiului. Cine sînt cei care cercetează cu atîta atenție culorile, vîrsta, stilul, întinderea acestui mare pavaj floral? După grija cu care umblă, după atenția cu care urmăresc totul, nu-i greu de ghicit: sînt oameni de știință. Cei mai de seamă arheologi, istorici, specialiști în arta și arhitectura antică, veniți aici să cerceteze un monument care, chiar așa, în fază de descoperire în care se află, nu-și găsește echivalentul decît în Italia sau în Asia Mică. Iată-i printre cei prezenți pe academicianul Em. Condurachi, directorul Institutului de Arheologie al Academiei R.P.R., pe prof. I. Nestor, membru corespondent al Academiei R.P.R., pe prof. univ. Radu Vulpe, pe prof. univ. D. M. Pipidi, pe prof. univ. Gh. Ștefan, decanul Facultății de istorie...

Primele constatări la fața locului ale oamenilor de știință? Ei au recunoscut unanim că se găsesc în fața unui tezaur arheologic unic în această parte a lumii.

Obiectivul nr. 1 al arheologilor

Trebuiau lămurite probleme de seamă. Una din ele: ce reprezintă întregul edificiu? Alta: mărimea lui, întrucît pînă acum a fost descoperită numai o parte. A treia: prețiosul mozaic a fost la origine fără acoperiș? Era, adică, o terasă largă a unei bazilici sau a unui palat așezat cu fața spre mare, o piață cu un debarcader, sau un forum? Nu cumva constituia pavajul sălii interioare a unui palat? În această ultimă ipoteză e inexplicabil — susțin arheologii — faptul că în tot dealul care a acoperit mozaicul nu se găsește nici o piatră, nici o urmă de prăbușire care să justifice lipsa de acoperiș a terasei. Peste mozaic s-au găsit numai moloz, cioburi, zgură — tot ce s-a depozitat aici din antichitate și pînă azi.

O altă problemă: încadrarea istorică a monumentului, adică vechimea lui. În această privință părerile oamenilor de știință oscilează între secolul al doilea și al patrulea al erei noastre. Cu alte cuvinte, e vorba de epoca imperială romană, atunci cînd Tomisul era în stare înfloritoare, cînd orașul era o metropolă a tuturor cetăților de pe țărmul Pontului Euxin.

Iată numai cîteva întrebări sau răspunsuri din cele o sută, născute în focul numeroaselor discuții și controverse care au animat timp de două zile ședințele unei sesiuni științifice speciale, ținute la fața locului.

Concluzii definitive nu s-au putut trage. E prematur. Ele se vor concretiza după dezvelirea completă a edificiului.

★

Pentru a fi ferit de rigorile timpului rece și de ploaie, prețiosul mozaic a primit o haină groasă de iarnă: un strat de argilă înalt de un metru, depus peste un strat mai subțire de nisip, care, la rîndul său, a fost așternut peste o foaie de carton gudronat, singurul care vine în contact direct cu mozaicul. Așa, deocamdată. Mai tîrziu, cînd va deveni un colț arheologic în aer liber, îmbrăcămintea lui va fi din sticlă sau dintr-un material transparent similar.

La primăvară, lucrările de dezvelire totală a monumentului roman vor continua, cu sprijinul specialiștilor de pe lîngă Institutul de Arheologie din București. În această privință, academicianul Em. Condurachi a ținut să facă o precizare: *„În 1960, șantierul de la Constanța va fi obiectivul nr. I al arheologilor romîni"*.

Sub peria de pîslă a restauratorului, mozaicul și-a reluat luciul pe care l-a avut cu aproape două milenii în urmă.

Iată și cîțiva dintre constructorii care au contribuit la marea descoperire arheologică din Piața Ovidiu.

CU SARE

CIORBĂ DE LEU...

— schiță —

Nu sînt un gurmand. Nu mănînc nici lacom, nici mult. Și mai puțin, un *gourmet*. Nu mă dau în vînt după mîncăruri rafinate. Totuși am o slăbiciune, la cele 80 de kilograme ale mele: îmi plac ciorbele. Nu știu cum s-ar numi soiul ăsta de... ciorbagii, în prefața Larousse-ului gastronomic, dar sînt un înrăit consumator de ciorbe. De orice fel: de zeamă caldă sau rece, cu carne ori fără, cu oureș și lămîie, cu gălbenuș de ou și zdrențișoare, cu lapte covăsit și tăieței, cu fidea și stele de aur, cu sos de ciuperci și perișoare cît aluna, cu suc concentrat de sfeclă și hartian fraged de pasăre, cu tarhon și spaie de miel, cu, mă rog, tot ce arta, măiestria și imaginația culinară au putut zămisli în materie de ciorbe. Adică, de la ciorba noastră țărănească, pînă la borșul rusesc și ciorba „à la grecque".

Numai ciorbă de leu nu mîncasem pînă săptămîna trecută, în toată activitatea mea de ciorbagiu — pasionat colecționar de rețete și specialist în preparații, activitate desfășurată în răstimpul a 50 de ani de viață.

Ciorbă de leu? Nu auzisem, nu citisem, nu mi se pomenise, nu mîncasem. A trebuit ca bunul meu prieten Băiețică, un flăcău tomnatic și mîncău, să-mi povestească:

—...Nici eu, multă vreme nu aflasem de ea și nu știam cum se prepară. Cînd mi s-a oferit, de probă, la casa unui învățător dintr-un sătuc din fundul Olteniei, am rîs. Ce fel de ciorbă e asta? — întrebai gazda. „Ciorbă care se dădea zilierilor de pe fostele domenii regale. Cum ar fi de plidă, ville de la Segarcea. Tot acolo unde, la cuiesul vilior, oamenilor li se puneau bolnițe. Deci: la struguri, cîine — la ciorbă, leu!"...

— Și de ce-i zice de leu? — insistai curios.

— Pentru că după ce o mănînci, devii ca un leu. Capeți un avînt de nu mai poți nici sta în loc. Dar nu numai pe domeniile regale se servea ciorba de leu oamenilor aduși la nuncă, ci și pe celelalte moșii din Oltenia era obiceiul ca, o dată sau de două ori pe lună, marțea ori vinerea, în zi „de post", să li se dea acest fel de mîncare... pentru înviorare...

— Ai mîncat din ea? — l-am întrerupt pe Băiețică.

— Bineînțeles. Urmăream de mult ciorba și nu era să pierd ocazia.

— Și...?

— Chiar de la a treia lingură, am simțit — să nu-ți vină să crezi! — că devin leu!

— Curios. Cum e făcută ciorba? — continuai să-l întrerup.

Băiețică a sărtat din umeri.

— Nu știu, n-am mai întrebat pentru că m-am ridicat de la masă și, într-adevăr, am zburghit-o ca un leu pe ulița satului și p-aci mi-a fost drumul.

— Și cum ți-era?

— Mă simțeam — cum să-ți spun? — ca un leu. Cu elan, cu putere, cu furie! Aș fi fost în stare să dobor zece îngi, de mi s-ar fi împotrivit! Și glasul... Cînd tenor cu acute, cînd bas cu tremolo și vibrații...

★

Ciorbă de leu... Îmi intrase în cap și nu mai puteam scăpa de obsesie.

O vedeam în fața mea aburind în farfurie... Înghițeam în sec lingurile imaginare ce le duceam cu poftă nebună la gură... Deșerturile Saharei cu lei care se-adapă în rîuri de ciorbă... Exploratori care din mărunțaiele de leu încropesc într-o oază o ciorbă... Visam și nu mă mai săturam de ciorbă de leu. Ciorbă de leu dătătoare de forță și vigoare... Ciorbă de leu regeneratoare de puteri, tonifiantă și-mprospătătoare... Ciorbă de leu capabilă să-ți transforme vocea, îmbărbătînd-o... Ce lăptișor de matcă sau vitamina B 127 Ciorbă de leu!

Desigur că ierburi miraculoase ori niscaiva plante necunoscute îi dau forța ce-l face pe un mogneag „să capete vigoarea unui tînăr, iar pe morți să-l învie..." — așa cum mi-a aflat curiozitatea Băiețică.

Am întrebat un medic cunoscut. Răspunsul nu m-a mulțumit: «Trebuie să fie vorba de un sol de iarbă cu un conținut ultraconcentrat de vitamine». Am stat de vorbă cu un farmacist: «Nimic mai simplu: o plantă încă neînregistrată în farmacopee, din care — primitiv — se face un decoct prin fierbere». Un maestru șef-bucătar: «Tovarășe, n-am auzit de felul ăsta de ciorbă, zică de leu, dar se poate să fie o rețetă străină care a circulat doar prin Oltenia». Profesorul de istorie: «Se știe că romanii nu s-au avut întotdeauna bine cu dacii. Or în Oltenia, unde armiile proconsulilor...» Chimistul, vecin de apartament: «O formă heterociclică complexă a unei sinteze de corpi noi, necunoscuți, aflați în sărurile minerale de plante...» Atomistul proaspăt diplomat: «Numai proba prin izotopi marcați ne-ar putea indica sursa...» Și, în sfîrșit, șeful de secție de la redacție: «Du-te, mă frate, în Oltenia, caută pe cineva care să-ți pregătească ciorba aceasta faimoasă, documentează-te, mănîncă și scrie-ne despre ea, dar au înainte să ne telefonezi, că drept să-ți spun, aiția ne-ai împuiat capul, încît nu mai avem nici noi răbdare».

★

Tovarășe șef de secție,
Am fost în regiunea Craiova.
Am căutat vreme de o săptămînă încheiată prin toate satele, pînă ce am găsit un felcer a cărui soacră, fostă zilieră pe domeniile regale, mîncase un o dată ciorbă de leu, dar mai ales îi cunoștea secretul. Am rugat-o să-mi prepare și mie. La început, m-a refuzat. Zicea că-s destul de voinic și arătos și nu vrea să-și facă păcate cu mine... În sfîrșit, după multe insistențe și asigurări că am copii mari, cu toții salariați (de ce o fi interesînd-o?), m-a poftit pentru a doua zi la prînz, la ciorbă...

În seara aceea am dormit la un gostat aflat la zece kilometri depărtare. M-am gîndit că dacă tot sînt pe teren, să fac și un reportaj agricol. Credeți c-am putut dormi? Tot la ciorbă mi-era gîndul. A doua zi, încă de la orele opt dimineața, am pornit-o spre soacra felcerului. (El se afla plecat de trei zile în concediu cu nevasta). La orele zece clocăneam la ușa... ciorbei.

— Prea devreme — mi-a zis gospodina, întîmpinîndu-mă cu un zîmbet. Dar pînă într-o jumătate de oră e gata. Și numai ce văd că pune pe masă o strachină de pămînt și o lingură de lemn.

— Așa se mînca ciorba de leu pe moșie, la marginea tarlalei — mă asigură dumneaei, soacra felcerului. Apoi, spre uimirea mea, începu să strîngă din cameră: oglinda din perete, un coșuleț de sticlă, două borcane cu murături, mă rog tot ce era casabil. A privit lung la oglinda din șifonier, dar n-a putut-o demonta. Abia mai tîrziu am înțeles acest înalt spirit de prevedere al femeii. Și iată că vine din bucătărie cu o oală plină, aburindă...

Vedeți, tovarășe șef de secție, de multe ori m-ați sfătuit ca întîi să mă documentez și pe urmă să scriu. De data aceasta, v-am ascultat. Și rău am făcut! Cum să vă descriu? Aparent, ciorba — ciorbă. Caldă, de loc grasă și fără carne. Un parfum grosav, poticios, îmbietor... Nădușisem de emoție. Sorb avid o lingură. Nimic. Înghit încă una. Parcă... Repede, lacom, pe a treia și... Un val de foc urmat de o explozie în gură, da, chiar o explozie, îmi proiectă capul în tavan, deși de ani de zile îmi stătea destul de bine, ba chiar foarte comod, lipit de gît. Ochii îmi căpătară priviri de halucinat — mă vedeam perfect în oglinda șifonierului din fața mea. Singele începu să-mi fiarbă și să gonească prin vine cu icneli și palpitații de inimă. Luasem foc, eram încendiat. Deschisei larg gura să trag o dușcă de aer... Dar nu putui aspira decît jăratic... Jăratic și flăcări. Făcui un efort

Confirm primit cadouri.
Stop. Fericită foarte.
Stop. Umblu capul nouri.
Stop. Nu mai pari de-
parte.
Stop. Place mult pla-
cheta.
Și fanionul place.
Colega V., cocheta,
furioasă. Nu dă pace.
Înțeapă permanență.
Dar eu tratez răceală
și chiar indiferență
această stea fatală.
Ea foarte eclipsată
cînd tu trimiș cadou
o stație-automata.
Stop. Eu la apogeu.
Pe mine Stop flatat
că tu fost Stop gentil
și fotografiat
din față și profil.
Trimite poza-ndată.
Stop. Venus va turba.
Pe veci Stop devotată
(semnează)

Luna ta

(Destinatar: Pămîntul, telegrafist e vîntul).

Pt conf.
Ion ATANASIU-ATLAS

— Hai să ieșim repede din semiluna, că ne vede mama...

Desene de E. ARNO

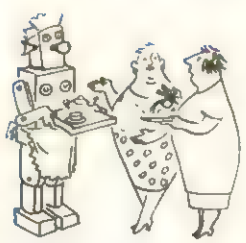

— De cînd am angajat-o, nu mai sînt geloasă.

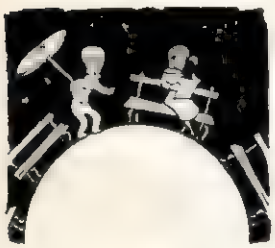

O întrebare eternă:
— E liber locul?

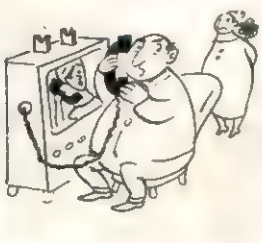

— Și doar te-am rugat să-ți lipești o mustață atunci cînd mă chemi acasă!...

— Saturn ocupat, Venus ocupat... Ce-ar fi să încercăm în Cișmigiu?

La ofițerul stării civile, la proba de „sinceroscopie"...

Fără cuvinte...

Și PIPER

cumplit și deodată, fără să-mi dau seama, urlai ca un leu. Exact ca un leu din deșerturile Saharei. Apoi, toți asemeni acestui rege al animalelor, mă repezii pe ulița satului, într-o viteză de rachetă cosmică. N-o să mă credeți: am străbătut distanța de la locuința felcerului până la gostat în 30 de minute, urlînd și zbierînd.

Vă trimit rîndurile acestea, tovarășe șef de secție, din Spitalul nr. 1 din Craiova, în a treia zi după documentare. Vedeți, nu totdeauna și nu în toate împrejurările este bine să te documentezi înainte de a scrie. Am încă limba umflată (mă-înțeleg eu cei de aici doar prin semne), capul buimăcit (sper că veți descifra rîndurile mele) și temperatura în scădere. Iertați-mă că nu v-am putut telefona. Medicii și-au dat cuvîntul că, de cînd cu lichidarea moșierimii, n-au mai avut de-a face cu asemenea cazuri. Dar pînă joi voi fi complet refăcut. Va trebui doar să țin regim aspru, fără ciorbe, cu gargare din oră în oră, timp de o lună de zile și, mai ales, să nu fac abuz de discuții. Încolo...

Cu cele mai bune salutări,

Maria ARSENE

P. S. Bine că n-am închis plicul. Iată și rețeta ciorbei de leu, confidență a felcerului și a soției sale—rechemați urgent din concediu — care au venit să mă vadă la spital, aducîndu-mi speranța, flori și scuze din partea soacrei: „Se iau trei kilograme seamă de varză murată. Se curăță un kilogram de usturoi, se pisează, și cu mustul respectiv se pune izolatiță. Se mai adaugă o mînă de ardei iuți uscați, preferabil din soiul „ciușcă", zdrobiți cu semințe cu tot; se mai pune boia de ardei trei linguri și sare după nevoie. Cantitățile sînt suficiente pentru șase lei, care au trudit de la 3 dimineața pînă la apusul soarelui pe moșia boierească. Atît!

M. A.

Post-post scriptum (și post... festum). Am aflat și scopul pentru care vătafii moșierilor de pe vremuri au născocit faimoasa ciorbă: cînd candidatul la situație de... leu o mînca, gustul ei îi făcea să-i piară pofta pentru orice altă mîncare...

M. A.

ANUL 2300!

A fost o călătorie foarte plăcută. Prima escală cosmică am făcut-o pe Calea Laptelui. Am luat prînzul la Lacto-Bar. Aici ne-am ospătat cu pui fripți, măduvioare, icre și fuiaș. M-am interesat de ce lipsește laptele și un ospătar mi-a explicat că s-a defectat hidroforul. Responsabilul restaurantului, care nu aflase de această defecțiune, s-a făcut vînăt de mînie.

— Ia uite la el ce-nfuriat e! — i-am spus nevestii.

— De unde știi?

— Păi nu-l vezi? E o-o față-n cer și alta-n pămînt!

Am pornit mai departe. Aerosprezul alerga, luîndu-se la întrecere cu vîntul. La capătul a două ore, iată-ne în Lună. La aselenizare, o zmucitură. Mă simt puternic zguduit:

— Hai ecoală, bărbate, că-nțrizi la serviciu! Și știi doar, cu tramvaiul faci o jumătate de oră pînă acolo!...

I. AVIAN

Mîine plecăm în concediu. Medicul i-a prescris soției băi de soare, dar nu vom pleca chiar într-acolo, deoarece eu nu suport soarele la o distanță mai mică de 10 mii de kilometri, fiind predispus la insolație. Nu vă mai spun ce discuții a-prinse au avut loc între mine și soție pe această temă:

— Bărbate, eu nu mai plec în Marte! De zece ani tot acolo mergem în concediu. M-am plictisit să văd aceiași și aceiași marțieni.

— Bine, scumpo, să mergem atunci la Eforie, că n-am mai fost din copilărie.

— Ah, dar înapoiat mai ești!

— Ce să fac, scumpo, recunosc. Mă trag îndărăt reminiscențele strămoșești... Dar gîndește-te: la vîrsta mea nu-mi pot permite băi de soare în plin jăratic! Ar fi un risc prea mare la tensiunea mea. Încep să-mbătrînesc. Nu mai am 170 de ani, să fac pe puștiul! De altfel și tu ai cam trecut de prima tinerețe...

— Asta nu te privește pe tine. Sau poate nu-ți mai convin?! Îți închipui că n-am aflat de escapadele tale cu fetișcana aceea de 50 de ani? Face pe vampa dumneaei! De cînd a fost cu O.N.T.-ul în Jupiter nu-i mai ajunge nimeni la nas!

— Iubito, am o idee. Hai să dăm o raită în Lună. Uite aici un prospect. Ascultă ce scrie: „Vizitați hotelul-restaurant „Luna-Park". Confort ultramodern. Apă caldă, apă rece, oxigen toată ziua. Închiriem apartamente formate din două, trei și patru containere cu acces la Baia Serenă. Excursii în Lună în fiecare lună".

Soția a căzut de acord cu acest proiect. Am dat fuga la cosmodromul „Filaret" și am cerut două bilete pentru aerosprezul „București—Azuga—Curtici—Calea Laptelui—Luna". Se uită casierul la mine și spune:

— Pentru aerosprez nu mai avem locuri. Luați pentru aeropersonal.

— Cu personalul? Să-mi pierd șase ore pînă-n Lună cu hodoroaga aia veche?... Ia uite, frate, parc-am fi în evul mediu!

— Regret, atunci angajați un „aerogetax". Chemați la stația Bălcescu, telefon 17.33.77.34.55.66.707 !

— Cum ai spus? Parcă getaxul avea 17.33.77.34.55.66.505!

— Da... Dar s-au schimbat iarăși numerele telefonice interstrale, așa că trebuie scoase alte cărți de telefon.

Pînă la urmă am obținut două bilete de la un cetățean care pleca în delegație pe Saturn, trimis de cooperativa „Munca la domiciliu".

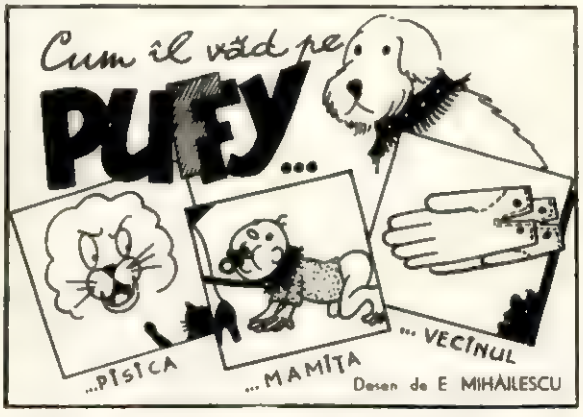

Desen de E. MIHĂILESCU

Povestiri uigure despre NASTRATIN

Ilustrații de E. TARU

Cum a vrut să-și vîndă vaca

Nastratin avea o vacă nărăvașă și stearpă. Voind s-o vîndă, el o duse la țîrg. Mușterii veneau și se uitau la vacă, dar toți plecau cum veneau, deoarece Nastratin spunea fiecărula: „Lapte n-o să vă dea vaca asta, dar de împuns, știe să-mpungă!" Cine era să mai cumpere vaca, de vreme ce ei o lăuda în chipul ăsta?

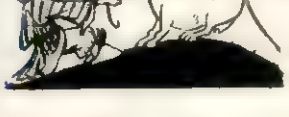

Un geambaș, care-l ascultase cîtva timp, rîse de prostia lui Nastratin și-i zise:

— Mai bine lasă-mă pe mine să-ți vînd vaca.

— Ești un om de treabă — spuse Nastratin. Să-ți ajute dumnezeu! Dacă-i așa, o las în seama dumitale.

Zicînd aceste vorbe, îi dădu frînghia de care era legată vaca.

De îndată ce geambașul o luă în primire, aceasta începu să-și facă ființa-i mesenie.

— Uitați-vă la vaca asta ce blîndă e!—strigă el. Și nu numai atît, dar ea dă cincispreze oale de lapte pe zi. N-o să vă pară rău că ați cumpărat-o.

Auzind acestea, Nastratin luă mușteriului cît de mare și de grasă era găina lui.

—Nu o vînd decît cu preț bun!

— Cît vrei pe ea?

— Doisprezece yuani.

— Șapte, vrei?

— Nu.

— Ei, haide, opt atunci.

Și se tocmiră așa mereu. Cînd ajunseră la nouă yuani, Nastratin se deșteptă. Și, bineînțeles, cînd deschise ochii, nici pomeneală nu era de vreo găină sau de vreun mușteriu. Fusese doar un vis! Atunci Nastratin închise iute ochii și întinse mîna zicînd: „Fie, atunci, nouă yuani!"

înapoi frînghia din mîna geambașului și zise:

— Dacă e mai blîndă decît un miel și dă cincispreze oale de lapte pe zi, de ce s-o mai vînd?

Inelul

Unul dintre prietenii lui Nastratin, care se îndeletnicea cu negustoria, veni într-o zi să-și ia rămas bun de la el, înainte de a pleca într-o călătorie lungă. El văzu că Nastratin avea în deget un inel de aur și plîngînd își puse mîna pe el. De aceea îi zise:

— Eu nu mă pot împăca cu gîndul să mă despart de tine pentru multă vreme. Dacă ții la prietenia noastră, dă-mi inelul tău. Ori de cîte ori mă voi uita la el, o să mi se pară că te văd lîngă mine și aceasta va fi pentru mine o mare ușurare.

Dar inelul era singura avere a lui Nastratin și el nu voia să-l cedeze. Așa că răspunse:

— Îți sînt adînc recunoscător pentru simțămintele tale frumoase. Dar nici eu nu pot să mă împac cu gîndul că tu ai să lipsești de lîngă mine multă vreme. De aceea, îndură-te de mine! Lasă-mă să-mi păstrez inelul. Ori de cîte ori mă voi uita la el, o să mă gîndesc că nu l-am dat prietenului meu cînd mi l-a cerut și așa o să-mi aduc mereu aminte de tine.

Bine, fie nouă yuani!

Odată, Nastratin visă că vindea o găină și-i arăta mușteriului cît de mare și de grasă era găina lui.

—Nu o vînd decît cu preț bun!

— Cît vrei pe ea?

— Doisprezece yuani.

— Șapte, vrei?

— Nu.

— Ei, haide, opt atunci.

Și se tocmiră așa mereu. Cînd ajunseră la nouă yuani, Nastratin se deșteptă. Și, bineînțeles, cînd deschise ochii, nici pomeneală nu era de vreo găină sau de vreun mușteriu. Fusese doar un vis! Atunci Nastratin închise iute ochii și întinse mîna zicînd: „Fie, atunci, nouă yuani!"

O oală cu pui

Într-o zi Nastratin luă cu împrumut o oală de la un vecin. După o săptămînă, el o înapoie stăpînului ei. Dar înăuntrul oalei el puse o altă oală mai mică. Mirat, stăpînul oalei îl întrebă de ce pusese oala cea mică acolo.

— Oala ta avea un pui în pîntece cînd mi-ai împrumutat-o — zise Nastratin. Ea a născut oala asta mică a doua zi după ce am adus-o acasă.

— Ce lucru de mirare! Știi ce? Oricînd vei mai avea nevoie de o oală, vino la mine să ți-o împrumut.

Fericit, vecinul își luă cele două oale și se întoarse acasă.

După cîteva zile, Nastratin luă iar oala cu împrumut. Trecu o săptămînă, două săptămîni, o lună, și Nastratin nu mai dădu oala înapoi. Stăpînul ei se supără și se duse să i-o ceară.

Nastratin îi ieși în întîmpinare cu lacrimi în ochi și zise:

— Se vede că așa a voit atotputernicul. Oala ta a murit a doua zi după ce am adus-o acasă. M-am gîndit să te înștiințez la paisprezeci de zile după moarte, ca să poți să-i faci parastasul.

Auzind acestea, vecinul se înfurie:

— Ia ascultă, Nastratine. Nu face pe prostul: s-a mai auzit vreodată să moară o oală? Dă-mi oala înapoi!

— Of, păcat că ești atît de lipsit de minte! — oftă Nastratin. Dacă ai crezut că oala ta poate să aibă un pui în pîntece, de ce nu crezi atunci că ea poate să și moară?

Viața de dincolo și lirele de aici...

„...Am pictat Pentaclul lui Solomon pe pulpa contelui de la Tour-d'Auvergne la ora Venerei: și dacă n-aș fi început cu Araël, care-i geniul planetei, operația mea ar fi fost fără efect".

— Asta n-o știam. Și după Araël?

— Trebuie recurs la Mercur, de la Mercur la Lună, de la Lună la Jupiter și de la Jupiter la Soare. Vedeți, deci, că este ciclul magic al sistemului lui Zoroastru, din care omit pe Saturn și pe Marte, pe care știința le exclude din această operație.

— Și dacă ați fi operat, să zicem, la ora Lunei?

— Atunci aș fi recurs la Jupiter, apoi la Soare, de aici la Araël, adică Venus, și aș fi sfîrșit cu Mercur.

— Văd, domnule, că cunoașteți practica orelor cu o ușurință surprinzătoare.

— Fără asta, doamnă, nu se poate face nimic în materie de magie...

Dialogul acesta cabalistic, pe care nu-l pot pricepe decît „inițiații", s-a desfășurat la Paris, acum 202 ani, între celebrul aventurier Casanova și o văduvă sexagenară, foarte bogată și foarte țicnită, marchiza d'Urfé.

Smintita babetă, după o viață de huzur și libertinaj, ajunsese la pocăință. Se ocupă acum cu magia, ocultismul, spiritismul — „științe" care tratează cu mare exactitate despre tot felul de inexactități. Biata milionară era însă dezolată: una din legile stricte și abracadabrante ale acestor „științe" îi interzicea să comunice cu spiritele de pe ceea lume — și asta numai fiindcă era femeie. Totuși, dezolarea ei n-a ținut mult, fiindcă într-o bună zi, foarte entuziasmată, l-a întîmpinat pe Casanova, care tocmai venea la ea la masă, unde avea zilnic pregătit un tacîm, cu următoarele cuvinte fericite:

— Geniul meu bun m-a încredințat că dv. ați putea face ca sufletul meu să treacă în corpul unui copil de sex bărbătesc, născut din împreunarea unui nemuritor cu o muritoare sau a unei nemuritoare cu un muritor.

Celebrul aventurier a răspuns prompt:

— Într-adevăr, pot.

Cine a citit „Memoriile" știe cum s-a terminat povestea: babeta n-a reușit să-și schimbe sexul, a murit tot babetă; în schimb, Casanova a reușit să-i stoarcă aute de mii de franci, precum și o casetă enormă cu aur și bijuterii.

Povestind aventura, Casanova își bate joc la tot pasul și de dobitocia marchizei, și de practicile „magice" care i-au răsucit mințile sărace, iar cu un cinism de toată frumusețea își mărturisește escrocheriile în această materie extravagantă.

Se vede însă treaba că „Memoriile lui Casanova" servesc și în zilele noastre, în Occident, unora care caută să-și însușească „metodele" marelui magistru, pentru a stoarce parale frumușele de la marchize și oameni de stat, bancheri și mari curtezane, fete bătrîne și văduve neconsolate, urmărind fiecare să lase, prin magie și spiritism, din grozave impasuri politice, financiare sau sentimentale.

Căci iată, nu demult, presa occidentală a publicat „mărturisirile complete" ale unui oarecare William Roy, considerat în Marea Britanie — pînă în momentul demascării lui — ca mare magistru al spiritismului, „medium" capabil a înlesni celor din „lumea bună", adică trîntorilor cu bani, să comunice cu spiritele scumpe și înțelepte de pe lumea cealaltă.

Ocultistul modern evocează „spirite" prin propria-i suflare. Dacă ai începe însă „spiritul" acesta de cauciuc, probabil că s-ar dezumfla de tot.

„Am fost acuzat — mărturisește cu cinism casanovian acest britanic William Roy — că sînt pălănjenul spiritismului, fiindcă am atras bărbați și femei într-o plasă țesută din escroherii, înșelători, violenți și sireticuri. Cît e de adevărată această acuzație, puteți să vă convingeți citind acum cît de ușor mi-a fost să sustrag bani de la toți cei ce-au crezut în puterea mea".

Care or fi fost acela? Pușlamaua ne-o spune verde: „Printre adepții mei au fost medici, prelați, ziariști, avocați, funcționari și chiar magistrați. Mai surprinzător decît toate este că am tras pe sfoară bărbați cărora li s-a încredințat viitorul a mari națiuni! Îmi spuneam: oamenii ăștia vin să-mi ceară mie sfat: ce-o să se întîmple cu țara lor?"

Mistificatorul dibaci nu dă numele tuturor clienților săi, dar cîteva tot dă. De exemplu: reverendul Arthur Sharp, vicarul de la St. Stephen din Hampstead, generalul R. C. Firebrace, fost atașat militar la Moscova, lordul Dowding, aviator al lui Royal Air Force, fostul prim-ministru al Canadei, Mackenzie King ș.a. Povestește cu de-amănuntul cum i-a păcălit, îmbrobodit, tras pe sfoară, dus de nas, jucat pe degete. Domnul prim-ministru al Canadei venise la Londra ca să confere, în timpul ultimului război și pe tema războiului, cu mister Churchill; și, cum a avut o clipă de răgaz, a ținut să n-o piardă zadarnic: s-a dus glonț la escroc. Satisfăcut de prima ședință, domnul prim-ministru a mai venit de cîteva ori. Și după ce a vorbit, prin intermediul escrocului, cu regina Victoria a Angliei, de mult răposată, a putut să audă, ca la Maglavit, vocile lui taică-său, frate-său și soru-sa, de asemeni duși de pe această lume. Acum, William Roy, care nu e prost, rîde în pumni cînd își aduce aminte...

Vedeți: prim-miniștri, generali, popi, lorzi, dame din înalta societate, magistrați etc. — și nici un muncitor! Asta ce-o fi vrînd să însemne? Las pe cititor să reflecteze singur. În orice caz, nu vreau să pretind că toți muncitorii au citit „Memoriile lui Casanova", dar clar este că proocupații lumii occidentale, puhavi de huzur, simt nevoia să se consulte cu Tutankamon și Napoleon. Ce treabă altă au? După ce ai exploatat bine, după ce te-ai îndestulat cu de toate, trebuie să te ocupi și tu cu ceva. Și, ignorant cum ești, nu te pot atrage decît magia, spiritismul, cabalistica, ocultismul.

Și iată așa: cînd unii sînt foarte interesați să intre în contact cu „viața de dincolo", alții sînt gata să le ia lirele sterline din lumea asta trecătoare. Căci mistificatorul William Roy mai mărturisește cu același sînge rece casanovian: *„Le usuram sufletele, ușurîndu-le și portofelul".*

Lucian SEBASTIAN

Escrocul-magician la lucru. Cu ajutorul unui microfon, neștiut de clientul amator de ocultism, Roy dă indicații colaboratorului său din mica încăpere.

Din recuzita magistrului modern al spiritismului. O mică încăpere, de unde ajutorul magicianului acționează un magnetofon, o butelie cu gaz de... „materializare" etc.

„SUPRAOMUL CARE A VOIT SĂ FIE SIMPLU OM"

Ca și voi, am citit nu demult, în chiar paginile revistei noastre, povestea dramatică a aviatorului american Claude R. Eatherly — acela care a dat semnalul lansării bombei atomice la Hiroșima și Nagasaki. După cum se știe, acest flăcău vînjos și suplu, nepăsător și vesel, devenise după marea ispravă un fel de erou național american. Distincțiile militare și — desigur — dolarii n-au fost mai puțini decît aclamațiile ațîțate de propaganda militaristă. Se părea că fericitul aviator au mai are ce-și dori. Totuși — în ciuda preamăririi isprăvii sale — gîndurile „eroului" începuseră de la o vreme să fie chinuite de o îngrozitoare obsesie. Imaginea sinistră a mormanelor de ruine și de cadavre înălțate de bombardamentul atomic îl urmărea necontenit și-i tulbura conștiința. Și obsesiile remușcării l-au doborît. Aviatorul american Claude R. Eatherly și-a pierdut mințile...

Firește, nimeni nu tăgăduiește tragismul acestei întîmplări. Dar e un caz, un caz izolat, ar putea spune unii — și o și spun acei care sînt preocupați să acopere urmările unui anume „mod de viață".

Din păcate, nu e vorba de un „caz". Cînd „cazurile" se țin lanț — cu aceeași semnificație și aproape identice în desfășurarea lor — nu mai sînt cazuri. Ele devin o ilustrare a vieții sociale. Iată, de curînd, ziarele occidentale au fost pline de relatarea, mai mult sau mai puțin senzațională, a unei întîmplări tot atît de tragice, de odioase și de semnificative.

E vorba de povestea *Supermanului*. Pe americănește „superman" înseamnă, desigur, „supraom", dar nu numai atît. Noțiunea aceasta — împrumutată, fără îndoială, de la filozofia barbariei teutonice a lui Nietzsche — mai desemnează și altceva. Desemnează un personaj inventat, devenit peste noapte stea și adulat de o mînă de feciori de bani gata, inculți, îndobitociți printr-o reclamă sistematică, făcută cu un anume tlic. Acești tineri sînt crescuți de către cine are interesul s-o facă, în cultul exclusiv al forței, al „dreptului pumnului" *(Faustrecht* — cum spuneau filozofii imperialismului german), în „lumina" filozofiei: „peștele cel mare înghite pe cel mic". Supermanul de care vorbim acum este un asemenea „pește mare". El este dotat — după cum ni-l descrie un ziar occidental — cu o ultra-vedere, un ultra-auz, o ultra-viteză și, firește, o ultra-forță. A fost denumit *Nembo Kid*, are virtuți supranaturale, e căzut din planeta Kripton (?), poartă costum presupus marțian, cu o capă largă, mefistofelică, iar pe piept duce un uriaș „S", semn al supraomenescului. Aventurile lui nemaipomenite sînt desfășurate pe ecranele cinematografelor, la televiziune, în „comics"-uri.

Cititorul a înțeles că e vorba de o născocire timpă, ridicolă, menită să exploateze fără scrupul înclinarea firească a tinerimii către aflarea lucrurilor încă necunoscute ei. S-o exploateze în favoarea ideii de forță pură (dar imperialistă) și de nimeni întrecută.

Dacă pentru „comics"-uri e deajuns un desenator mai mult sau mai puțin abil, pentru film și televiziune e nevoie de un actor care să întruchipeze, în carne și oase, acest „supraom". Actorul a fost găsit, acum vreo zece ani, în persoana lui George Reeves.

Povestea acestui actor, ajuns să dea viață invenției imbecile denumite Nembo Kid, ilustrează — și ea — destinul pe care-l are, în jungla capitalistă, un om înzestrat.

George Reeves a visat din fragedă tinerețe să devină actor. A început, cum se începe de obicei această artă: cu recitări. Apoi a încercat să urce scena. N-a izbutit. A încercat să deschidă porțile Hollywoodului. A izbutit să capete, în filme anoste, un loc în figurație și, ici-colo, cîte un rol episodic. Năzuia cu ardoare, dar zadarnic, să interpreteze pe Shakespeare și mai ales pe autorul lui preferat: Bernard Shaw. Dar nimeni nu l-a întrebat ce aspirații are, nici nu i-a cercetat talentul. În schimb, i-au fost remarcate lățimea umerilor, mușchi atletici, obrazul cu expresie deschisă. Și de aceea a fost angajat să întruchipeze pe stupidul superman.

De zece ani de zile încoace, George Reeves n-a fost altceva decît... supraom. E drept că reclama americană i-a adus o întinsă popularitate; e drept că a cîștigat, într-o perioadă, mii de dolari pe săptămînă — și așa mai departe. Părea că supraomul, supranaturalul și invincibilul, nu mai avea ce să ceară de la viață. Mai ales, de la o viață a cărei esență e banul. Și totuși...

George Reeves, care abia împlinise 45 de ani, în plină vigoare și în plină popularitate, s-a sinucis.

Ca să dezlegăm taina acestui act de disperare nu e nevoie să facem apel la o prea minuțioasă analiză psihologică. Măcar că povestea are un dezno dămînt surprinzător și tragic, ea este simplă, clară, aproape banală.

Sînt oameni care se lasă ispitiți de avere sau de un „nume". Fiindcă nu dobîndesc nici una, nici alta, își curmă firul vieții ori sucombă lent, în mediocritate.

George Reeves a dobîndit și dolari, și nume. Dar prețul plătit pentru aceste dobîndiri a fost prea mare. S-a săturat să mai joace pe maimuțoiul invincibil, pe atletul forței „pure", pe supraomul căzut din planeta Kripton. El a năzuit toată viața să fie om și, ca actor, să interpreteze oameni. De altfel, George Reeves a-a primit să fie interpretul lui Nembo Kid decît cu gîndul de a-și cîștiga un nume care să-i îngăduiască, apoi, interpretarea unui „Othello" sau a unui Undershaft din „Maior Barbara". Dar lucrul n-a mai fost cu putință. Actorul a cîștigat o etichetă, o pecete. Toată lumea, în lumea speculărilor fără rușine, nu mai vedea într-însul decît pe superman.

Acesta este „cazul" supraomului care a voit să fie simplu om.

Dar sinuciderea actorului George Reeves nu seamănă ieft cu alienația mintală a aviatorului Claude R. Eatherly? Și unul și celălalt, crescuți în anume mentalitate, în anume atmosferă, au fost împinși spre activități împotriva conștiinței lor care, pînă la urmă, s-a răzvrătit. Păcat că asemenea conștiințe n-au găsit înlăuntrul lor tăria de a lupta. Dar lipsa acestei tării ne îndeamnă la aceeași urîtă poveste a unui anume „mod de viață"...

I. ANTIM

DE VORBĂ CU MEDICUL

Angina pectorală

Una din bolile cele mai des întîlnite printre cei suferinzi de inimă este angina de efort sau angina pectorală. Boala se caracterizează prin crize dureroase și trecătoare, localizate în regiunea sternală sau precordială (înaintea și împrejurul inimii).

Cum apar boala și durerea?

În urma unor dereglări pe traiectul sistemului nervos central, se produc o serie de tulburări în întreg organismul, în special în teritoriul vascular, caracterizate prin spasm vascular. Prin acest spasm vascular, inima suferă cel mai mult. De ce? Mușchiul inimii (miocardul) este alimentat cu sînge și oxigen prin arterele coronariene care, datorită spasmului survenit, se îngustează. Lipsit de sînge suficient și de oxigen, miocardul este nevoit să se contracte în gol, producînd niște substanțe toxice care irită terminațiile nervoase, dînd naștere durerii. Se mai citează ca factori predispozanți: arterioscleroza, obezitatea, tensiunea nervoasă și sedentarismul. Boala se manifestă mai frecvent la bărbați, între vîrstele de 40 și 60 de ani.

Semnele bolii

Sediul durerii este în regiunea sternală sau precordială, durerea mergînd în umărul și brațul stîng și către vasele gîtului și maxilarului inferior; uneori durerea se localizează la degetul mic și inelar ori la încheietura pumnului.

Alte semne: sudori reci, salivație, rigilell, necesități crescînde de urinare, dureri de cap, amețeli, sete de aer etc.

La început, crizele sînt provocate de eforturile fizice, excesele alimentare, emoțiile puternice etc. Mai tîrziu, cele mai ușoare mișcări (ex. spălatul și îmbrăcatul) pot da dureri; uneori apar dureri chiar și în stare de repaus.

Netratată, angina pectorală poate duce la infarct miocardic și insuficiență cardiacă.

Tratament

În timpul crizei: imobilizarea absolută, vasodilatatoare coronariene de tipul trinitrinei, sub formă de soluție alcoolică 1% (2-3 picături de ținut în gură, fără a le înghiți) sau tablete de nitroglicerină C.I.F. Se mai recomandă nitrit de amil, 5-6 picături de inhalat, și nitrit de sodiu în poțiune.

În stare de rău anginos: se adaugă la tratamentul de mai sus sedative (luminal, valeriană, bromuri) și vasodilatatoare cu efect prelungit (teofilină, 0,10 gr de 3 ori pe zi; corfilin, injecții intravenoase, de 2 ori pe zi).

Între accese: se ia luminal 0,03 gr de 3 ori pe zi, timp de 10 zile, apoi corfilin timp de 10 zile și iodură de potasiu 1-2 gr pe zi, alte 10 zile, vitamina E 2-5 drajeuri pe zi și testosteron 10 mg, o injecție în mușchi la 2 zile, băi de acid carbonic (Vatra Dornei).

Recomandări: evitarea eforturilor, repaus intelectual, întreruperea fumatului. Alimentația fără sare și condimente. Se indică regim lacto-vegetarian.

POȘTA REDACȚIEI

V. SOLOMON — Buzău. Într-adevăr, iodul a fost considerat și de Mecinikov ca unul din stimulentele longevității! Asta nu înseamnă însă că oricine se poate apuca să facă o cură de iod, fără nici un risc. Luat fără nici un fel de precauție și mai ales fără indicația precisă a medicului, iodul produce fenomene de intoxicare, asemănătoare celor produse de brom. Și aceste fenomene pot fi uneori foarte grave, mai cu seamă dacă sînt influențate de frig, de umiditate, de curenți de aer etc. Fiți atent deci și nu încercați un asemenea tratament fără a consulta un medic. Nu vă orientați după faptul că unul cunoscut al dv. nu i-a produs nici un fel de perturbare, fiindcă nu toate organismele reacționează la fel.

DUMITRU POPESCU, miner, Anina-Oravița. Vasile Cîrlova a fost un poet foarte talentat, care s-a născut în anul 1809 la Tîrgoviște dar care, din nefericire, a murit foarte tînăr, la vîrsta de 22 ani, pe cînd se afla în oștire. Deși n-a scris decît cîteva poezii — între 17 și 22 de ani — acestea arătau atîta măiestrie artistică încît, citindu-le mai tîrziu, G. Ibrăileanu a exclamat: „În V. Cîrlova poporul român a pierdut poate pe cel mai mare poet al său". În privința celei de-a doua întrebări, sîntem surprinși că tocmai dumneavoastră nu cunoașteți cuvîntul „tulnicașă", care înseamnă cîntăreață din tulnic, adică din instrumentul acela ca o țeavă lungă, atît de obișnuit în Munții Apuseni. Un moldovean ar mai merge să nu știe, dar dv., care trăiți atît de aproape de locurile unde tulnicul face parte — să zicem așa — din... peisaj!

COSTEL BODEA — Giurgiu. Vreți să știți ce țigări conțin cea mai redusă cantitate de nicotină? În mod cert, cele pe care nu le fumați... Există firește și țigări denicotinizate, pe care orice debitant vi le poate recomanda, dar, în orice caz, să știți că nu nicotina face atît de rău, cît gudronul produs prin ardere — mai ales prin arderea unei foițe prea groase. În privința petelor de colonie de pe rufărie, vă putem spune că ele se scot cu apă și săpun, dar nu vă putem răspunde la ultimele două întrebări, deoarece nu le înțelegem prea bine. (Pe cea în legătură cu romanul lui Dumas, cel puțin, n-o înțelegem de loc). Așa că vă rugăm să fiți mai explicit.

NICOLAE VOICU — Pitești. Jocul călușarilor se trage dintr-o datină de pe vremea romanilor. Pentru a sărbători răpirea Sabinelor, cu care Romulus îi însurase pe ostașii săi spre a coloniza Roma, Numa Pompiliu înființase un cortegiu dansant numit „colis salii". De la acest colis salii se presupune că se trage numele de „călușarii", iar dansul lor amintește în multe gesturi pe acela al vechilor romani. Cel mai demonstrativ dintre aceste gesturi este acela în care călușarii, în fruntea dansului, smuig o fată din rîndurile privitorilor și o antrenează în jocul lor — aceasta simbolizînd răpirea Sabinelor.

RAPPAPORT MUNDI — Moinești. Vă mulțumim pentru sezisare. Vom lua măsuri ca revista noastră să fie mai bine distribuită în stațiunile de odihnă. În legătură cu pauzele emisiunilor radiofonice, vă facem atent că există două semnale pentru aceste pauze: cel care se transmite pe postul I e luat din „Cîntec despre libertate" de Dumitru Chiriac, iar cel folosit de postul II este din „Cîntec de 1 Mai" de Ciprian Porumbescu. Despre cinematograf vă putem spune că, în mod cu totul arbitrar, a fost socotit a 7-a artă. El poate fi considerat foarte bine și a 8-a artă, dacă ținem seama de faptul că cei vechi socoteau arte: muzica, pictura, sculptura, arhitectura, poezia, elocvența și coreografia. Despre istoricul Kremlinului vă vom da un răspuns mai amplu, așa cum doriți, într-unul din numerele viitoare ale revistei. În ce privește materialul trimis spre publicare, ne pare foarte rău, dar nu e în specificul revistei noastre. Conține lucruri interesante totuși, așa că-l puteți trimite unei gazete regionale — fie din regiunea dv., fie din aceea a locului unde v-ați petrecut odihna.

GEORGETA PALĂ — Urziceni. Properdina este o substanță care se găsește, în cantități foarte mici, în serul singelui, avînd proprietăți bactericide. Cercetările oamenilor de știință pe această substanță au constatat că la bolnavii de tuberculoză, de pneumoleucemie, de meningită, de tumori etc., cantitatea de properdină este foarte redusă, ceea ce înseamnă că organismul acestora e lipsit de elementele de autoapărare. În laboratoare se lucrează acum la obținerea celui mai eficace stimulent al creșterii cantității de properdină din sînge — medicament care ar avea o largă aplicare în scopuri profilactice și terapeutice. La întrebarea a doua încă nu dispunem de date documentare. Vă vom răspunde de îndată ce le vom căpăta.

EMMA BRAUNSTEIN — Botoșani. Criteriul unei siluete feminine normale este următorul: greutatea corpului nu trebuie să depășească în kilograme numărul centimetrilor pe care-i măsoară corpul peste un metru. Adică, la 1,60 m înălțime, greutatea trebuie să fie de cca 60 kilograme; la 1,65 m, de cca 65 kg și așa mai departe. Criteriul nu se aplică însă pînă la vîrsta de 20 de ani, cînd o fată poate foarte bine să aibă 1,60 m înălțime și să cîntărească numai 52 sau 54 de kg, fără a fi considerată slabă. Obezitatea trebuie combătută, firește, căci statistic arată că media de durată a vieții celor obezi este cu 10-15 ani mai mică decît a oamenilor de proporții normale. Obezitatea devine periculoasă în special după 40 de ani, cînd se complică ușor cu diabet, cu hipertensiune arterială, calculi biliari etc.

ÎN GHEARELE LEULUI

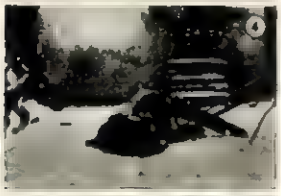

Nu e o înscenare și nici trucaj ceea ce vedeți în fotografiile alăturate, ci o întîmplare reală, recent petrecută în R. Cehoslovacă.

Fotoreporterul Erich Tylinek și-a propus să scrie o carte despre viața animalelor sălbatice, pe care s-o ilustreze cu fotografii cît mai convingătoare. Înainte de a întreprinde o călătorie în Africa pentru strîngerea materialului necesar, Tylinek a acceptat să facă o demonstrație în fața telespectatorilor, asupra modului de a te apropia și a fotografia astfel de animale.

Urmărit de tehnicienii de transmisie ca și de operatorii de film ai televiziunii, Tylinek a pătruns în cușca a doi lei și s-a apropiat de ei să-i fotografieze.

În timp ce leul părea dispus să rămînă calm în fața obiectivului (foto 1), leoaica se plimba agitată prin cușcă. Și, deodată, s-a repezit în spatele fotografului (foto 2). Tylinek știa însă că asemenea lucruri se pot întîmpla oricînd unui îmblînzitor și știa deci și cum să procedeze. El se ridică încet și merse deandaratelea, lăsîndu-se tras de leoaică. Dar aceasta alunecă și, în cădere, îl trase și pe el. Înfuriată, leoaica îl atacă la cap (foto 3). Dar Tylinek nu-și pierdu nici de data aceasta prezența de spirit și știu să pareze atît colții, cît și ghearele animalului (foto 4). Leul asistă calm la toată scena și nu se apropie decît atunci cînd crezu că e cazul să înfulece și el o halcă din victima răpusă. Nu se alese însă decît cu o bucată de pantalon, deoarece între timp cei dinafara cuștii reușiseră să pună în funcțiune un „tun" de dpă, cu care îi îndepărtară pe lei.

Din această lupită, care a durat aproape opt minute, Tylinek s-a ales doar cu cîteva răni (foto 5). El a reușit să evite cu abilitate colții animalului, care l-ar fi putut ucide.

Iar operatorii televiziunii au avut astfel prilejul să filmeze una din cele mai rare scene care s-au putut înregistra vreodată pe viu. Departe de a se speria de acest accident, Tylinek a declarat că abia așteaptă să plece în Africa.

ȘARPELE DOBROGEAN, MATERIE PRIMĂ

Pe malurile Razelmului însorit sau în stufărișurile Deltei, „Enatrix tesselatus" viețuiește la glorie. Are motive. Pielea lui de șarpe frumos, cu model variat și mărunt, îi dă dreptul la o mare prețuire. Metamorfosat în pantofi eleganți, el va călători, va fi prezent la operă, la concerte, la teatre și-l va cunoaște țara.

Ce a fost el pînă acum? O ființă uneori nebăgată în seamă de nimeni, alteori element de spaimă în decorul Dobrogei. Oamenii se fereau din cale-i și scoteau pe seama lui toi felul de vorbe urîte și rele. Superstițiile! Știința însă îl cercetase de mult; se știa că trăiește prin toate locurile cu umiditate mai mare, pe malurile lacurilor și ale Deltei, în băltile Dunării. Etichetat însă ca șarpe banal (n-are nici măcar său-ul raritații), a fost ignorat chiar și de cei ce urmăresc mișul în viață!

Acum însă... Acum e altceva. Enatrix tesselatus și-a găsit prețuirea. S-au întrebat oamenii: oare nu constituie și el o bogăție a noastră, a Dobrogei? Pielea aceasta frumoasă n-ar putea fi valorificată? Cumpărăm piei de șarpe aduse de la mari depărtări, iar șerpii sînt aici, la doi pași de noi. Ce-ar fi?... Așa a început la Constanța valorificarea unei noi bogății a regiunii. Se demonstra încă o dată și în chip interesant grija pentru descoperirea resurselor locale.

Primele încercări le-a făcut un tînăr tehnician chimist, Adrian Mateescu, și rezultatele au fost chiar de la început promițătoare. O piele bună și moale, rezistentă și, pe deasupra, foarte frumoasă. Încercări ulterioare au dus apoi la mărirea rezistenței la rupere și cînd totul a fost pus la punct, s-a putut observa că pielea acestei ființoare băștinașe nu era cu nimic mai prejos decît cunoscuta piele „șarpe de apă", venită din import. Așadar, pielea de șarpe de producție românească! Dacă așa stau lucrurile, te întrebi firesc: Cum de n-au încercat oamenii aceasta cu mult înainte? Ce să-ți răspunzi? Poate că a fost la mijloc pur și simplu ignoranță. Sau poate sfidarea de către cuconetul de altădată a tot ceea ce era indigen. În dorința de a ieși din... comun, ele preferau piei de șarpe cu nume sonore, plăfite scump, dar aureolate de exotism. Doamna „distinsă" trebuia să poată ciripi cu emfază numele unei țări vag cunoscute de unde se presupunea că vine pielea. Șarpele dobrogean era prea aproape și prea... autohton.

La Constanța se încreștă acum la valorificarea șerpilor și regiunea se îmbrăcește cu noua ei avuție. De pe acum există — în plin centru al orașului — un magazin unde se pot comanda pantofi din piele de șarpe dobrogean. Se confecționează de asemenea obiecte de marochinărie, curele de ceas, portțigarete, portvizite etc. Iar prin satele dobrogene vînătorii profesioniști sînt de ocazie cutreieră locurile bogate în șerpi, asigurînd materia primă.

Deocamdată atît. Mîine însă îl va cunoaște toată țara. Poimîine? S-ar putea să ducă puțină faimă și dincolo de hotarele țării...

Traian PROSAN

Bour, zimbru sau bizon?

Multe coame și creste, văi și văioage aminteșc — toponimic — de bour sau de zimbru și chiar vechea stemă a Țării Moldovei reprezintă o sălbăticiune asemănătoare. Dar care anume? Bourul, zimbrul sau bizonul?

O ipoteză susține că zimbrii europeni emigrați în America de Nord, în erele ghețarilor, au dat naștere bizonului — și astfel vechiul continent a trimis, peste milenii, hrană locuitorilor din prerii.

Zimbrii propriu-ziși au dăinuit vreme îndelungată. Erau niște animale asemănătoare bivolului, purtînd coarne scurte, barbă, coamă și o gheară care-i deosebește cu ușurință. Retrași prin pustietățile prăpăstiilor, s-au ferit multă vreme de vînători. În țara noastră, ultimul zimbru a fost împușcat în munții Bîrgăului în 1776.

Azi se mai găsesc rare exemplare prin grădinile zoologice. În U.R.S.S. se mai păstrează cîteva sute și, de asemeni, în Polonia, în rezervația de la Bialovieza, de unde am primit și noi de curînd o pereche, prețiosul dar păstrîndu-se în parcul de la Hunedoara.

Cît despre bour — asemănător boului domestic — s-a stins complet și de mult. Era un animal de pes și s-a refugiat spre munte, alungat de om. Iar acolo — pe la mijlocul secolului al XIII-lea, în timpul migrațiunii tătarilor—populația înfometată l-a vînat pînă la exterminare. Se pare că unele exemplare izolate au mai fost văzute pînă în anul 1460. Această țîmpurie pieire a bourului i-a îndemnat pe istorici să considere că animalul urmărit de Dragoș Vodă a fost un zimbru. Dar pecetnicele voievozilor și vechea stemă nu reproduc sălbăticiunea cu barbă și gheară specifică, ci imaginea bourului. Astfel naturaliștii răspund întrebării istoricilor.

N. STRĂVOIU

CU AJUTORUL ȘTIINȚEI

Sub razele soarelui artificial

Ne întrebăm ce figură ar face vechii egipteni care se închinau lui Ra, văzînd cum zeul lor atotputernic e „fabricat" de oameni în serie? Într-adevăr, uzinele sovietice fabrică în serie o lampă medicală care are toate proprietățile razelor solare. Instalată în orice încăpere, e suficient să apeși pe un buton, ca să capeți de la ea lumină, căldură și raze ultraviolete, după dorință. Lampa nu e statică, ci se învîrtește ca un ventilator, scăldînd în razele sale toate colțurile încăperii și omorînd microbii din aer sau de pe mobile.

Cu acest mic „soare" artificial au fost dotate multe din sălile de operații ale spitalelor, deoarece pe lîngă că sterilizează aerul, razele lui ultraviolete fac ca țesutul bolnav să apară sub alt aspect decît cel sănătos, ajutîndu-i pe chirurg să lucreze fără greș. Prevăzută cu o cameră de televiziune, lampa aceasta poate transmite întreaga operație chirurgicală fără nici o altă instalație suplimentară de lumină.

Un proiect pentru schimbarea climei polare

Dacă golfstreamul, acționînd asemenea unui sistem de încălzire cu apă caldă, îmbunătățește clima pămîntului nordic, de care se apropie, în schimb există un curent rece, care pornește din Oceanul Înghețat, trece prin strîmtoarea Bering și pătrunde în Oceanul Pacific, asprind clima teritoriilor pe care le scaldă. În Kamceatka și în întinse regiuni ale Siberiei de Nord, clima n-ar fi atît de aspră, dacă n-ar circula acest curent rece.

Studiind îndeaproape această problemă, un colectiv de oameni de știință sovietici, în frunte cu inginerul Sumilin, a elaborat un proiect pentru anihilarea acestui curent rece. Oricît ar părea de fantastic, proiectul se bazează pe calcule și posibilități reale. Inginerul Sumilin propune construirea unui baraj uriaș în Golful Bering, care pe de o parte să stăvilească trecerea curentului rece în Oceanul Pacific, iar pe de altă parte să pompeze apa caldă a acestui ocean spre bazinul arctic.

Fără a provoca un dezghеț general, apa caldă introdusă aici ar transforma clima aspră a multor regiuni nordice, făcînd posibilă extinderea unor culturi agricole pînă dincolo de cercul polar.

Proiectul lui Sumilin a stîrnit senzație și e comentat cu mult interes în toată lumea.

Încă o știință nouă: metalogenia

După chimia materialelor plastice, după fizica nucleară, după astrofizică etc., iată că se anunță o nouă știință: metalogenia, destinată celor care vor să studieze legile repartiției zăcămintelor de metale în scoarța terestră.

Bazele noii științe au fost puse, după studii îndelungate, de geologul Ivan Magakian, membru al Academiei de Științe a R.S.S. Armene. Acesta nu numai că a lămurit problema originii a 25 de metale dintre cele mai răspîndite, dar a întocmit și cea mai completă hartă metalogenică a globului, cu descrierea amănunțită a tuturor regiunilor metalifere ale lumii.

Lucrarea va fi prezentată la Congresul geologic internațional, care va avea loc în 1960, la Copenhaga, și e așteptată cu mult interes de specialiștii din toată lumea.

Iasca de mesteacăn - medicament prețios

Cercetarea calităților terapeutice ale diferitelor plante și produse vegetale a dus la constatarea că în iasca de mesteacăn există substanțe foarte prețioase pentru medicină. Primul care a făcut această descoperire a fost botanistul sovietic Iakimov din Leningrad, apoi farmacologul polonez Stanislav Piaskovski, care a preparat un extract din iască, experimentat în condiții clinice.

Noul medicament, de care se interesează acum și profesorul american Ch. H. Becker, venit special la Varșovia în acest scop, acționează ca un puternic profilactic în stări precanceroase și chiar ca tratament al tumorilor, calmînd în același timp durerile și eliminînd deci morfina, care face atît de rău organismului.

Rezultatele pozitive obținute în clinicile poloneze prin folosirea noului preparat sînt prezentate în cîteva referate științifice, care vor fi tipărite și trimise tuturor specialiștilor din lume, încă în cursul acestui an.

Aburii subteranii devin folositori

Oamenii de știință încearcă de mult să folosească căldura interioară a Pămîntului în scopuri practice. Ceea ce s-a făcut însă pînă acum în acest domeniu n-a trecut dincolo de cadrul experimental. În multe țări cu izvoare termale, experiențele servesc doar ca simple demonstrații menite a stîrni curiozitatea vizitatorilor. Dar iată că Uniunea Sovietică a hotărît să folosească și această energie a naturii pe plan mult mai larg, începînd construirea primei centrale electrice pe bază de aburi subterani.

Termocentrala, care va avea un potențial de producție însemnat, se construiește în regiunea izvoarelor termale de la Paujetsk, în partea de sud-vest a peninsulei Kamceatka, care este una din cele mai active zone vulcanice de pe Pămînt.

Vaporii care vor alimenta termocentrala vor fi scoși din „cazanul subteran" prin mai multe puțuri. Un prim puț a și fost forat pînă la adîncimea de 500 metri, constatîndu-se că temperatura este acolo de 200 grade, cea ce coincide exact cu calculele constructorilor.

Cuvinte încrucișate

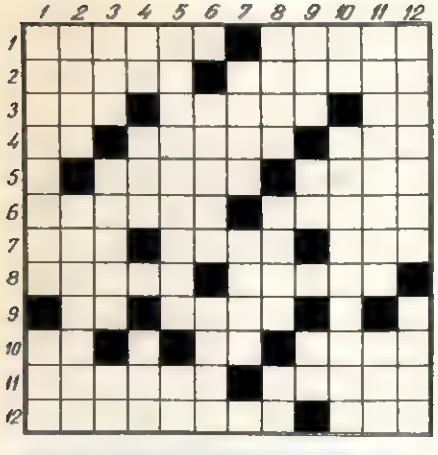

ORIZONTAL: 1) Dacă ea nu-i acasă, joacă șoarecii pe masă — Pasăre de curte și . . . simbol al prostiei. 2) Cloșca le are ocrotitoare — Un pește turtit . . . pe peretele exterior al casei. 3) Mamifer din Asia — Fiutare în spe — Cap de . . . rinocer. 4) Are zile multe — Vulturi — Nu-i nici în car, nici în căruță, ci înaintea lor (sing.). 5) Profund — Mama celui de la poarta nouă (pl.). 6) Fotolii — Fabricant de icre negre. 7) Diminutivul gazelei — Fiare care-și schimbă părul fără să se lase de vechile lor năravuri — Final la cavalcadă. 8) Suresciitări (fig.) — Din neamul lui Ali Baba (fem.). 9) Fier — Oraș antic în Macedonia. 10) La vechii egipteni era mai mare chiar decît boul Apis — Astăzi — Simplu. 11) Întreg, teafăr — Cerboaică. 12) Păsărică ce-și face cuibul . . . în unele capete — Peste . . . domol.

VERTICAL: 1) Își țese pînza pe la colțuri — — Animal vesel. 2) Stat în Orientul Mijlociu — Un uriaș ce-și ia nasul în purtare. 3) Eleganță . . . în ciudă — Astfel — Pronume. 4) Comună în raionul Șimleul Silvaniei — Regiune pe Coasta de Fildeș — Merge de-a-ndoaselea. 5) Ția cea cîntătoare — Cele! 6) Listă de mîncare — Păsări de curte . . . pe care le plătim eșalonat. 7) Școala animalelor — Podoaba păunului. 8) Cimponie — Logodnic — Întrebare în . . . capul cerbului. 9) Refren popular din . . . cămilă. — Vasile Onescu — A chiui. 10) Cap de acatiu — Melodie de Teodor Sibiceanu, inspirată de o insectă coleoptera. 11) Pește de . . . adunătură — Prefix pentru ureche. 12) Substanță chimică de bază în industria coloranților — Trecătoare în Carpați.

DIVERTISMENT ZOOLOGIC

SFATURI practice

Pentru prevenirea avitaminozei de iarnă

Experiențele clinice au arătat că un om perfect sănătos, fiind supus timp de cîteva săptămîni unui regim alimentar compus din pîine albă, cartofi, orez cojit, unt, albuș de ou, lapte smîntînit, brînză, gustări vegetale, ceai și cafea, începe să manifeste simptome îngrijorătoare și anume: slăbește, devine nervos, își pierde energia, are insomnii și dese deranjamente vasinoase.

Cauza a fost stabilită prin cercetările științifice care au dovedit că, cu toate că alimentele mai sus enumerate conțin o serie de elemente hrănitoare, ele sînt insuficiente pentru menținerea sănătății. Cauza insuficienței o constituie lipsa proteinelor și, mai ales, a unor vitamine, dintre care cele mai solicitate de organismul omenesc sînt vitaminele C și B1.

Arătam odată, în cadrul acestei rubrici, cît de important este ca o gospodină să alcătuiască meniuri variate și bogate în vitamine. Dacă în timpul verii și al toamnei acest lucru e mai ușor, datorită abundenței de legume și fructe proaspete, iarna, în schimb, problema se complică oarecum și gospodina noastră trebuie să fie mult mai preocupată de dozarea acestor elemente în hrana zilnică. O neglijare a acestei preocupări poate aduce forme serioase de avitaminoză la persoanele pe care gospodina le hrănește.

Există și pe timp de iarnă legume și fructe bogate în vitamine, așa cum există și produse animale care le conțin. Cele mai multe vitamine se găsesc în tărîțe, în cojile de fructe — fie ele și uscate — în morcovi, hrean, ardei, varză, spanac, usturoi, drojdie de bere, apoi în lămîi, în măceșe, în mere, pere, în portocale, nuci, ca și în ficat, creier, gălbenuș de ou, smîntînă, untură de pește etc.

O bună gospodină, care își face aprovizionarea de iarnă, va ști că nu la murături și la unele conserve de legume se reduce totul și va căuta să pătrundă crude legumele și fructele care se pretează la aceasta, cum sînt: morcovii, varza, hreanul, merele, perele, nucile etc. Iar atunci cînd, dintr-o deficiență de aprovizionare nu va avea toi ce-i trebuie, va ști să folosească lămîile, creierul, ficatul, gălbenușul de ou, untura de pește etc.

Există deci și în timpul iernii suficiente sorturi de alimente cu care se poate preveni avitaminoza. Totul e să nu le neglijăm în prepararea meniurilor noastre, limitîndu-ne la cartofi, fasole, carne, paste făinoase, orez — așa cum am mo[illegible]tenit de la bătrîni.

Astăzi, cînd cunoaștem rolul și valoarea vitaminelor și cînd organizațiile comerciale de stat dispun de metode perfecte de conservare a tuturor fructelor și legumelor crude, înseamnă pur și simplu neglijență să mai existe cazuri de avitaminoză la sfîrșitul iernii. Înseamnă că gospodina care ne-a hrănit e nemiloasă în trebuințele bucătăriei.

JOSIANA

Moda
ÎN R.P. UNGARĂ

Vă prezentăm în pagina de față câteva modele create de casele de modă din Budapesta. Remarcați linia simplă, lejeră, atît la mantouri cît și la rochii și taioare.

IN GERMANIA OCCIDENTALĂ se succed demonstrațiile de protest ale minerilor din regiunea carboniferă Ruhr, împotriva somajului provocat de criza de desfacere a cărbunelui.

Sportul cu strigoi

După dansul macabru — catch-ul macabru. Nu condiția fizică atrage, ci aspectul de panopticum. S-ar putea să se ajungă la prezentarea pe scenă a plămînilor, rinichilor, apendicilor fosforescenți.

Dar, pînă una alta, spectatorii vor trebui să se mulțumească doar cu domnul „Fantomas", care e un schelet sub care se află un om. Adică, oarecum invers decît în realitate. Dar, în definitiv, dacă există omul-sandvici pe care patronul îl ține aparent pentru reclamă, dar pe care în realitate îl mestecă ceas de ceas, plătindu-i un salariu de mizerie, de ce n-ar exista omul-schelet și omul-vezică biliară?

Lupta se dă pentru acapararea instinctului animalic al spectatorului, după dictonul „am succes la cei pe care-i îngrozesc mai tare".

Pe scenă, strigoi; în Saint Germain de Prés, bandele de „blousons noirs" care te bat pentru plăcerea de a te bate. Pentru terifierea omului, filmul au mai ajunge, ecranul e prea convențional. Spectatorul trebuie înghesuit de aproape, strivit, ucis prin frică. În astfel de atmosferă isterizată, de la „blousons noirs" la uniforma de parașutist în Algeria, e un pas. Dar pentru asta, impresarii „sportului" parizian trebuie să se grăbească. Pe cînd boxul cu draci și fotbalul cu năluci?

C. B

IN CAPITALA ARGENTINEI — Buenos Aires — au avut loc adevărate lupte de stradă între partizanii fostului dictator Peron și cei ce îl susțin pe președintele Frondizi.

PROVOCĂRILE RASISTE CONTINUĂ ÎN ANGLIA. Iată una recentă: dr. David Pitt, originar din Indiile de Vest, care și-a pus candidatura din partea partidului laburist în alegerile pentru noul parlament britanic, a fost terorizat în mai multe rînduri cu amenințări la telefon, cerîndu-i-se să-și retragă candidatura.

CA URMARE A UNELTIRILOR IMPERIALISTE, guvernanții din Laos continuă prigoana împotriva patrioților, care sînt declarați „rebeli", sub pretextul de a fi participat la mișcarea de rezistență. În fotografie, un tînăr laoțian arestat sub acest pretext.

„PROTESTĂM ÎMPOTRIVA EXPERIENȚELOR ATOMICE DIN SAHARA", „ALGERIA LUPTĂ PENTRU DREPTURILE OMULUI" — iată lozinciile cu care au demonstrat, pe străzile orașului Hamburg (R.F.G.), studenții arabi de la universitatea din oraș.

Thời Mới

Chủ nhiệm: HIỀN NHÂN • Chủ bút: TRẦN HA

Tri sự: 36, Đường Bà Triệu Hà-nội • Giá báo: 1$20

Việt-nam) CHỦ TỊCH KHO RÚT-SÓP

H PHỐ PÍT-SBÓC

cuộc đi
c Mỹ
ất tên ngày
hương mình
heo lịch Gia-
Mong rằng
ị sẽ được

Hồ Chủ tịch tiếp đoàn nghệ thuật Na-mi một sang báu dân tộc Việt-nam Ân-Độ trong

Chúng ta ph
SẢN XUẤT
đồng thời ph
đến các mặt

Hội
tác
đu

Prietenie romîno-vietnameză

La redacție ne-a parvenit acest ziar din Hanoi, în care este publicată o imagine de la primirea de către lovarășul Ho Și Min a unui grup de artiști romîni, care au întreprins un turneu în R.D. Vietnam.

VACLAV, JAN, IVAN ȘI MIROSLAV sînt cei patru fii — gemeni — nou-născuți ai Mariei Gourova din Kutnogorsk (R. Cehoslovacă).

O NEPLĂCUTĂ SURPRIZĂ a avut un scafandru american din Miami, cînd, la ieșirea din apă, a constatat că pe cască se afla o caracatiță.

UN NUMĂR DE ATRACȚIE al circului Medrano din Paris îl constituie neobișnuita echilibristică a tigrului și a celor doi parteneri ai săi, pe o roată în mișcare.

ȘAPTE SĂRITOARE? Nu. Doar una, ale cărei mișcări le-am înregistrat pe aceleași clișeu, din clipa în care a părăsit trambulina și pînă a atins apa, cu un aparat fotografic de mare viteză, de către un fotograf japonez.

CU ADEVĂRAT LUNATICĂ trebuie să fii ca să porți o asemenea „creație", botezată „prima femeie în Luna" și lansată de un specialist în frumusețe din Paris.

Taifeturi din diferite ziare vest-germane care își exprimă îngrijorarea față de scumpirea vieții: *BILD ZEITUNG:* „*Curentul electric se va scumpi. Cartofii vor continua să se scumpească*" *TELEGRAF:* „*Prima consecință a majorării prețurilor*". *WELT DER ARBEIT:* „*Prețurile la încălțăminte cresc în primăvară*".

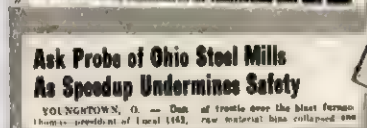

Ziarul american THE WORKER denunță în termeni violenți condițiile inumane în care sînt silițți să lucreze oțelarii din Youngtown (S.U.A), lipsiți de mijloace pentru protecția muncii. „*Se cere o anchetă la Ohio Steel Mills, deoarece ritmul intens al muncii subminează securitatea*".

REDACȚIA, București, Piața Scînteii, Căsuța poștală 1-607, of. 33. Tel. 17.60.10, int. 1746. ABONAMENTE la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. PREȚUL ABONAMENTELOR: 3 luni: 26 lei; 6 luni: 52 lei; un an: 104 lei.

Prezentarea grafică: Vlad MUȘATESCU

Tiparul: Combinatul Poligrafic Casa Scînteii „I. V. Stalin"

OBIECTIV

● Zborul stațiunii interplanetare sovietice continuă să fie obiectul comentariilor presei occidentale. „*La ora aceasta* — admite „Neue Rhein Zeitung" — *U.R.S.S. este, fără discuție, în avans față de americani, atît din punct de vedere militar, cît și tehnic*".

● Pornind de la aceeași constatare, alt ziar vest-german, „Die Welt", scrie: „*Este timpul ca Occidentul să se trezească*" ...Ca să vadă probabil încotro merge lumea

● Dictatorașul din Taivan, de mult certat cu istoria, a făcut de-unăzi încă o declarație care se vrea cu tot dinadinsul... istorică. Cian Kai-și a precizat solemn cum că trupele sale vor debarca în China continentală, vor da lupte și vor... bate Armata Populară Chineză... anul viitor. O declarație pe care pînă și unele ziare occidentale o califică drept cea mai îndrăzneață din istoria glumelor și anecdotelor.

● Nu mai puțin ridicolă, prin emfaza cu care a fost rostită, este declarația generalului francez Weygand: „*Voința Algeriei de a rămîne franceză nu poate fi pusă la îndoială*". Atît de convins este de aceasta fostul colaborator al lui Pétain, încît propune cu cinism: „*Să fie decî timpul supunerea unei minorități de rebeli*".

O minoritate de 9 milioane de oameni, adică întregul popor algerian!

● Institutul național de statistică din Franța a anunțat oficial „*Tendința, în ce privește prețurile este spre continue majorări*".

Gospodina franceză afișase de astă și fără statistici...

● Un grup special de reporteri ai revistei americane „Newsweek" au efectuat un sondaj al opiniei publice pentru a afla părerea poporului american în legătură cu recenta călătorie a lui N. S. Hrușciov în S.U.A. La întrebarea: „*Aprobă americanii vizita domnului Hrușciov?*", sondajul a înregistrat răspunsul categoric și concludent: „*Fără îndoială că da. Doar o infimă minoritate a fost împotrivă*".

● Guvernul de la Madrid a dat un comunicat oficial prin care se precizează că un număr de aproape două milioane de muncitori agricoli și de țărani cu mici loturi de pămînt nu vor beneficia de nici un fel de ajutor pe linia asigurărilor sociale. Dacă se ține seama de faptul că și așa ajutoarele de asigurări sociale sînt cu totul neînsemnate, se poate vedea ce înseamnă „grija față de om" în Spania franchistă.

● Apucături de ocupanți: doi militari de la baza aeriană americană din Rejkyawik au obligat, sub amenințarea revolverelor, pe doi funcționari islandezi, să stea timp de zece minute în poziția „culcat" într-o băltoacă.

● 20.000 de mineri din Saar vor primi curînd pilcuri albastre de concediere. Vestea a fost comunicată la o reuniune a Uniunii creștin-democrate a lui Adenauer, de către ministrul de finanțe saarez. Încă 20.000 de șomeri „în spe", adică o treime din numărul minerilor din Saar.

D. B.

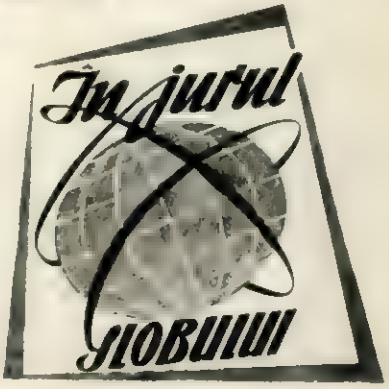

SPORT

MUNCA

de Al. MIRODAN

Victoria de duminică asupra fotbaliştilor bulgari este o victorie a muncii. De aceea nu vom vorbi aici — cronicile gazetelor şi mai ales cronica străzii au discutat suficient — nici despre valabilitatea golului anulat de arbitru pe motiv de ofsaid, nici despre alcătuirea inedită a liniei noastre de atac, nici despre numărul trist de brutalităţi de la ambele echipe pornite (mai ales în repriza a II-a), nici despre necesitatea de a alunga ispita omenească a euforiei şi de a se acorda în schimb atenţie dezvoltării, cum scrie comentariul „Scînteii", „elementelor pozitive care au reieşit cu prilejul ultimelor întreceri internaţionale". Or, dacă nu greşim, elementul pozitiv esenţial a fost, duminică, munca. Să-i spunem voinţă? E acelaşi lucru. Au muncit (să spunem „au luptat"? E acelaşi lucru...) jucătorii noştri, mai întîi, împotriva naturii. N-a fost lumină pe stadion, a fost rece şi cenuşiu, n-a fost iarbă veselă, au fost bălţi rele prinzînd mingea şi piciorul, n-a fost pămînt să zburde liber trupul, a fost, mai ales în repriza a doua, noroi, o imensă cantitate de noroi. Cum să munceşti în asemenea „condiţii"? S-a muncit. A muncit echipa de la început pînă la capăt, a îndurat cenuşiul, balta şi noroiul, şi-a croit drum cu coatele prin natură. Au muncit, în al doilea rînd, jucătorii noştri împotriva răului „dinăuntru". N-au marcat nici un gol în prima repriză şi se părea că planul echipei bulgare de a obţine un meci nul va fi realizat; au ratat cîteva ocazii de a marca şi se părea că următoarele vor fi, la rîndu-le, ratate; au ajuns aşa, fără rod, la minutul 80 şi se părea că totul e de prisos, şi că ceea ce nu au reuşit 80 de minute, nu vor izbuti în ultimele, obositele 10... S-au gîndit poate (cum ne-am gîndit şi noi, sigur, în tribună) la meciul bolnav cu Cehoslovacia pentru campionatul mondial de acum cîţiva ani, cînd am atacat la nesfîrşit dar steril, neputincios, exasperant de steril şi neputincios. Cum să mai munceşti în asemenea „condiţii"? S-a muncit totuşi. A muncit echipa pînă la capăt, a îndurat 80 de minute de strădanie fără rod, şi-a croit drum cu dinţii prin amintirea meciului cu Cehoslovacia, prin tendinţa foarte obişnuită în fotbal către deprimare, prin ispita, foarte des întîlnită în sport, către abdicare, şi a învins cîştigînd un meci, dar mai ales o perspectivă.

A fost aşadar, mai întîi, o victorie a muncii asupra „condiţiei obiective".

A fost aşadar, pe urmă, o victorie a muncii asupra „condiţiei subiective".

În faţa acestei victorii a muncii asupra naturii aspre şi a sufletului căutat de slăbiciune ne înclinăm cu respect.

Publicăm alăturat cîteva imagini de la meciul R. P. Romînă R. P. Bulgaria.

Fotografii de S. STEINER şi Dan BÎRLADEANU

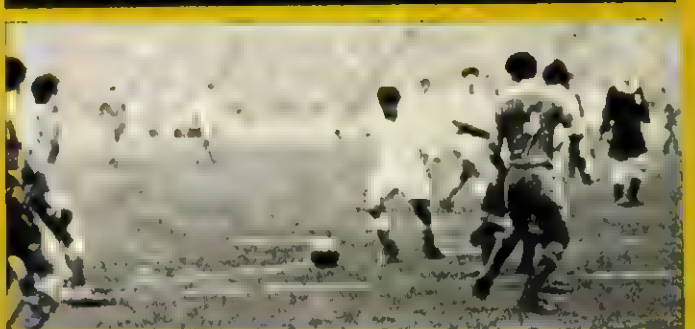

PREŢUL 2 LEI

Nr. 47 (235)
Anul VIII
21 noiembrie 1959

La Școala tehnică specială de coregrafie din București

Fotografie de A. MIHAILOPOL

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA

REVISTĂ SOCIAL-POLITICĂ ȘI LITERAR-ARTISTICĂ

La Cluj s-a inaugurat recent prima linie de troleibuse din acest oraș.

Pînă la sfîrșitul acestui an orașul Craiova se va îmbogăți cu noi blocuri care vor însuma 300 de apartamente, plus numeroase magazine. În fotografie, noile blocuri de pe strada Al. Ioan Cuza.

O imagine de la concertul de muzică ușoară dat cu concursul cîntărețului Vico Torriani în Sala Sporturilor Floreasca.

La Casa Agronomului din Capitală a avut loc o interesantă consfătuire de schimb de experiență cu președinții și inginerii agronomi din unele gospodării agricole colective frunțașe din țară.

În cadrul unui turneu ce-l întreprinde în țară, Teatrul de Estradă din Ploești prezintă în București, între 23 și 29 noiembrie, spectacolul satiric-muzical „Ghicitori pe portativ" de Sandu Anastasescu și Alexe Marcovici (aceștia din urmă semnează și regia). Spectacolele vor avea loc în sala din Calea Victoriei nr. 174. În fotografiile noastre prezentăm două scene din spectacol: „Noapte de carnaval" — după filmul sovietic cu același titlu (sus); „Și acum răspunde examinatorul..." (jos).

SPORT

FOTBAL. Jucînd mai înaintat, duminica trecută, C.C.A. a învins la limită pe U.T.A.-Arad. Fotografia prezintă un atac al militarilor, căruia portarul arădean îi face față cu greu.

LUPTE. Echipa de lupte Dinamo-București a întrecut Lokomotive Leipzig cu 10-6. În fotografie: aspect din timpul disputei dintre Gh. Dumitru și W. Kasnel, în cadrul categoriei 87 kg.

BOX. Steagul Roșu-Orașul Stalin — Cetatea Bucur 13-9. În fotografie: întîlnirea dintre Carvațchi (St. Roșu) și Aileni (C. B.).

RUGBI. În confruntarea cu C.F.R. Grivița Roșie, dinamoviștii bucureșteni au eliștigat „Cupa R.P.R." la rugbi cu 3-0. Iată-i în fotografie pe ceferiști cîștigînd duelul în o aruncare de la tușă.

Fotografii de R. SCURTU

FILMELE SĂPTĂMÎNII - FILMELE SĂPTĂMÎNII

„CASA PĂRINTEASCĂ". Iată pentru a doua oară înșușindu-se numele lui Lev Kulidjanov, cunoscut publicului nostru ca unul dintre regizorii neuitatului film sovietic „Casa în care locuiesc".

Biografia unei adolescente îi servește regizorului prilejul de a dezbate o interesantă problemă psihologică, dar și de a descrie satul colhoznic din zilele noastre. Filmul poartă pecetea autenticității; de aci și marea sa forță de atracție. O actriță tînără susține excepțional rolul principal. Ludmila Marcenko, studentă în anul doi al Institutului unional de cinematografie.

„MOARTEA ÎN ȘA". Primele imagini ale acestui film cheamă în mintea noastră amintirea unui alt film cehoslovac: admirabila „Arie precriei", realizată în anii trecuți, cu actori-păpuși, de Jiri Trnka. Aceeași temă: persiflarea „cow-boysmului", a gustului pentru o ridicolă literatură de aventuri și, implicit, pentru eroi de carton, avînd pe lumea asta o singură preocupare: lasso-ul, pistolul, bidivul de foc. Cavalcade palpitante, părți de o ironie reușită fac din „Moartea în șa" un film urmărit cu atenție, în ciuda inconsistenței și lungimilor ce umbresc partea a doua.

„NU AȘTEPTA LUNA MAI". Samo, Sandi, Kristof și Vesna (primăvara), eroii pe care i-am cunoscut recent în filmul iugoslav „Primăvara", pot fi reîntîlniți în comedia „Nu aștepta luna mai", de astă dată ca studenți, eroi ai mai multor încurcături. Dar esențialul e că — așa cum se întîmplă în orice comedie — totul se sfîrșește cu bine. Față de seria anterioară, „Nu aștepta luna mai" face evidente progrese. Filmul se bucură și de un scenariu, și de o interpretare mai reușite. Cuplul Vesna-Samo își dă replica pe un ton ce cîștigă simpatia noastră.

SAMBON - FĂCĂIENI

Fotoreportaj de Liviu MAIOR (text) și Eug. IAROVICI (fotografii)

Coreea de nord, iulie 1953. O mică gară undeva în spatele frontului. Pe una din linii staționează un tren militar încărcat cu echipament și material de război. Noapte, liniște, acalmie...

Deodată, ca din pământ, apar patru bombardiere grele americane. Se rotesc amenințătoare deasupra gării. Reflectoarele le descoperă. Antiaeriana deschide focul. O explozie, apoi încă una... Două dintre avioane sînt cuprinse de flăcări. Celelalte două se retrag repede. Comandantul e în culmea fericirii:

— Vreau să-i cunosc pe artileriști! Chemați-i aici.

Se prezintă un tinerel slăbuț, care surîde cu timiditate.

— Cum te cheamă, tovarășe?

— To Kic Hen.

— Felicitările mele! Ești un ochitor strașnic, To Kic Hen! Fii însă cu ochii în patru și de acum înainte, pentru că aviația inamică nu va întîrzia să reapară.

★

1959, în G.A.C. „Prietenia romîno-coreeană" din Făcăieni.

To Kic Hen surîde blînd, mînglîind din priviri fețele micilor săi ascultători. Peste douăzeci de copii au făcut cerc în jurul lui, urmărindu-l cu ochii mari, rotunzi, și cu răsuflarea întretăiată. Într-un colț al încăperii șade, zîmbind, Kim En Su, consătean cu To Kic și fost tovarăș de arme pe front.

— Ei, și pe urmă?—intervin nerăbdători copiii.

— Știți cu toții ce s-a întîmplat... v-am mai povestit întîmplarea asta. Pe urmă, continuă îndoplecat povestitorul, au mai apărut și alte bombardiere inamice. Artileria noastră a mai doborît trei... ultimele... Apoi în ziua următoare s-a încheiat pacea.

— Și?...

— Și Kim și cu mine ne-am întors la casele noastre, în comuna Sambon, aflată nu departe de Phenian, capitala Coreei. Pe urmă, zîmbește To, am intrat ca membri ai cooperativei agricole din comună.

— Și pe urmă?...

— Ei, pe urmă știți ce s-a întîmplat... La începutul anului acesta a avut loc la Phenian, Congresul cooperativelor agricole din întreaga țară... Delegația română la Congres a propus să se încheie un contract de întreceri socialiste între o cooperativă agricolă din R.P.D. Coreeană și o gospodărie agricolă colectivă din R.P.Română...

— Da, intervine un pionier, și atunci cooperativa din Sambon a fost botezată „Prietenia coreeano-română", iar colectiva noastră a fost denumită G.A.C. „Prietenia romîno-coreeană".

— Exact. Pe urmă... eu și Kim En Su am venit în calitate de delegați în colectiva voastră, iar Ionită Ștefan și Ion Stoica din Făcăieni au plecat ca delegați la Sambon... Pe urmă... pe urmă am ajuns să vă povestesc eu toate acestea...

— Nu, nu așa!—protestează copiii. Povestește-ne, te rugăm, despre bătălia aceea cînd mata te-ai strecurat ca iscoadă pînă în liniile dușmanului..

— E tîrziu, copii, apare gazda din încăperea alăturată. Tovarășii To și Kim sînt obosiți. Mîine au atîtea de făcut... e doar ultima zi pe care o petrec în comuna noastră...

Și copiii pleacă îndoplecați. Ei au aflat că părinții lor îi vor duce mîine la ședința festivă pe care colectiva „Prietenia romîno-coreeană" din Făcăieni o va desfășura în cinstea celor doi delegați din Sambon.

Și, într-adevăr, pentru a doua zi Kim și To aveau o mie de treburi de rezolvat. Cu toate acestea au găsit în zori răgazul necesar pentru a vizita ultima dată pămînturile colectivei.

★

Fiecare colțișor din avutul gospodăriei le era cunoscut. Șase luni încheiate Kim și To au muncit cot la cot cu membrii colectivei din Făcăieni, îngrijind cu drag și sîrg tarlalele gospodăriei.

— Cînd ați auzit pentru prima oară despre țara noastră?—îi întreb eu.

— Întîia oară, în timpul războiului —îmi răspunde Kim En Su. Ca majoritatea țăranilor din Coreea. Dar abia cînd am fost delegat să vin aici, m-am uitat pe hartă și am văzut că sîntem situați aproximativ între aceleași paralele și că, deci, avem condiții de climă asemănătoare.

În Coreea de nord, ca și în Rominia, plugarii cresc și cultivă cam aceleași animale și plante. Și fac lucrul acesta de secole întregi fără să fi auzit vreodată unii de alții. Fiecare a ajuns pe căi proprii la o anumită experiență, la anumite cunoștințe și la o anumită tradiție. Nu e de mirare deci că cei doi delegați coreeni au întîlnit în colectiva aceasta, din Bărăgan, o mulțime de lucruri noi, după cum nu e mai puțin adevărat că cei doi colectiviști romîni din Făcăieni trimiși în aceeași perioadă la Sambon în cooperativa agricolă „Prietenia coreeano-română", au putut să cunoască și să-și însușească de la plugarii coreeni nenumărate învățăminte prețioase.

Kim En Su și To Kic Hen se vor reîntoarce în țară, ducînd cu ei valoroase cunoștințe de agrotehnică, în special în privința cultivării și îngrijirii porumbului, viței de vie și pomilor fructiferi.

Într-un lan de porumb hibrid. Polenizarea, coacerea și recoltarea acestei plante au fost urmărite în mod deosebit de cei doi tineri țărani coreeni.

Împreună cu inginerul Ion Albulescu, pe terenul viticol al colectivei. Kim și To urmăresc atenți modul în care tehnicianul român execută tăierea și îngroparea vițel de vie. ↓

Acasă la Ionită Stancu, tatăl lui Ionită Ștefan, unul dintre cei doi colectiviști din Făcăieni trimiși în schimb de experiență la cooperativa agricolă „Prietenia coreeano-română" din Sambon. „Fiul meu mi-a scris că a avut de învățat multe de toți, acolo la dv., că pretutindeni a fost înconjurat de ↓ tovarăși și prieteni sinceri".

„Curcan" se spune în coreeană: „cel rulău sa". Cuvîntul acesta se traduce în românește prin „șapte culori". „Nasul" curcanului — au observat plugarii coreeni — schimbă șapte culori. După gradele de „bună dispoziție" sau de „supărare" prin care trece pasărea ↓

culturi care în Coreea au căpătat o mai largă dezvoltare abia în ultimii ani. Ei au învățat temeinic de la tehnicienii colectivei cum se seamănă și se ferește de dăunători porumbul hibrid, cum se îngrijește vița nobilă și cum se pot obține poame gustoase și rezistente la unele soiuri de piersic, cais și vișin.

Și, cum era de altfel de așteptat, tovarășii Kim și To s-au dovedit a fi la rîndul lor prețioși specialiști în problemele cultivării orezului și bumbacului. Ei au demonstrat celor din Făcăieni cum se aplică la bumbac cultura ghivecelor nutritive, iar pe un lot experimental, de orez, cum se execută tarovizarea, cum se scurtează perioada de vegetație a acestei plante, cum poate rezulta o coacere uniformă — izbutind să obțină la hectar 12 tone orez (față de două tone și jumătate cît au obținut agricultorii romîni).

— Am sosit prea tîrziu în țară. Orezul era deja semănat. Altfel, poate am fi putut obține mai mult. Poate 25 de tone, cum obținem în Coreea.

Și, zîmbind, adăugă:

— Ați auzit desigur cît au obținut specialiștii din R.P. Chineză. 900 tone la hectar! Este strașnic, nu?!...

★

Spre ora prînzului, în aceeași zi, sala mare a colectivei din Făcăieni gemea de lume. Peste 200 de săteni veniseră să-și ia rămas bun de la bunii și harnicii lor prieteni coreeni.

— Ei bine, nu vă pot spune că nu mi-e dor de țară, vorbește de la tribună Kim En Su. Mă așteaptă acolo soția, fetița, tovarășii și prietenii dragi. Și totuși, plecînd din Făcăieni, am sentimentul că-mi părăsesc o a doua patrie, cu prieteni și cunoștințe tot atît de dragi...

Kim En Su nu spune vorbe mari. Cu oamenii din sală se cunoaște prea de aproape și aceștia la rîndul lor îl cunosc prea bine ca să nu-și vorbească deschis, de la inimă, ca niște prieteni vechi și adevărați. Șase luni închelate a trăit în mijlocul lor. Din zori și pînă tîrziu spre miezul nopții. Împreună cu To Kic Hen au colindat toate ungherele comunei, au cunoscut bucuriile și necazurile a sute de familii, s-au împrietenit cu zeci de colectiviști din Făcăieni. Împreună cu tinerii au jucat în horele de duminică, s-au preumblat și au doinit pe malurile Borcei, au glumit și au rîs zdravăn, și-au măsurat iscusința și bărbăția, au legat prietenii pe întreaga viață. Au cunoscut prin graiul celor bătrîni minunatele legende și obiceiuri ale locului, suferința, lupta și biruințele poporului romîn. Pionierilor, însetați de povestiri, le-au istorisit nu o dată despre frații frumoși și sinzienele de la soare-răsare, despre viața și lupta bravului popor coreean...

★

—... La revedere, To... și să ne scrii.

— La revedere, Kim, și să-mi trimiți neapărat fotografia fetiței tale.

— La revedere, dragi prieteni romîni...

Unul dintre cei trei colectiviști romîni aflați în schimb de experiență la cooperativa agricolă „Prietenia coreeano-romînă" din Sambon (R.P.D. Coreeană), alături de o lucrătoare din cooperativa gazdă.

Cîntec și voie bună, după o zi de muncă rodnică..

E atît de frumos și plăcut să luneci cu luntrea pe apa Borcei! Mai ales cînd asemenea promenadă se încheie cu tradiționala ciorbă pescărească și cu tradiționalul pește la protap →

Colectiviștii romîni Ioniță Ștefan și Ion Stoica (din Făcăieni) și Tudorache Gheorghe (din G. A. C. „Kirov") pe orezăriile cooperativei agricole „Prietenia coreeano-romînă" din Sambon. Fotografia a apărut într-o revistă editată în R. P. D. Coreeană ↓

MAȘINA DE CĂLCAT DEVINE ANACRONICĂ...

Aceeași mașină de cusut, același fier de călcat, iar în rest muncă migăloasă cu acul... S-ar părea după cele ce se întîmplă într-un atelier de croitorie, că tehnica confecțiilor n-a mai făcut nici un pas înainte de la mașina de cusut încoace. Adevărul este însă că bătrîna mașină de cusut obișnuită nu mai este de mult singura în stare să înlocuiască miile de împunsături făcute de mînă cu acul. Tehnica confecțiilor nu a evoluat mai puțin decît altele. O serie întreagă de mașini speciale execută astăzi operații inaccesibile mașinii obișnuite.

Este tot atît de adevărat că mai există încă operații la care munca manuală n-a putut fi înlocuită, dar tehnicienii au de pe acum certitudinea că se vor găsi soluții pentru cele mai dificile operații. Într-un viitor nu prea îndepărtat mîna omului nu va mai împunge nici măcar o dată cu acul, iar fierul de călcat va deveni unealtă rară în fabricile de confecții.

Tehnica confecțiilor evoluează spre acel grad de mecanizare cînd un costum de haine se va naște exclusiv cu ajutorul mașinilor. Aceasta este impresia sigură care ți-o lasă o vizită făcută la fabrica de confecții „Gh. Gheorghiu-Dej" și discuțiile cu oamenii de acolo. Presingurile vor înlocui fierele de călcat, spun tehnicienii fabricii, și ca dovadă îți prezintă cîteva mașini care lucrează de pe acum cu mare randament. Presingul este o mașină automată de călcat care prin simplă apăsare de buton calcă dintr-o dată piepții unei haine sau canturile ei. Muncitorului nu-i rămîne decît să așeze haina pe mașină și să o umezească. Două forme încălzite electric apasă asupra materialului, pe care-l eliberează apoi automat, după trecerea timpului necesar fixat în prealabil la ceasul regulator. Acționarea se face pe cale pneumatică. Pentru pantaloni există acum un presing special rotativ, unde, în timp ce o pereche se află la presă, muncitorul pregătește a doua pereche. Prin rotirea mesei — comandată tot pneumatic — perechea călcată revine în fața muncitorului, iar cealaltă trece la rîndu-i sub forma de călcat.

O operație migăloasă era pînă acum prinderea canafasului de stofă printr-o cusătură specială. Mașina de pichir realizează această cusătură specială cu o viteză extraordinară . . .

O FABRICĂ DE CONFECȚII PRODUCĂTOARE DE... MAȘINI

Mașinile despre care vorbim mai sus sînt de producție românească, dar ceea ce surprinde de-a dreptul este faptul că ele sînt create chiar în fabrica „Gh. Gheorghiu-Dej". Fabrica nu numai că se utilează cu mașini speciale concepute și produse în atelierele proprii, dar produce mașini și pentru celelalte fabrici de confecții din țară. Anul trecut s-au produs 125 de mașini de pichir, acoperind nevoile tuturor fabricilor din țară. Într-un viitor apropiat, asemenea mașini vor fi exportate în țările prietene.

În fabrică funcționează mașini de cusut nasturi, mașini de făcut cheițe la butoniere, mașini de cusut cu 5.000 de turații pe minut, realizate toate prin modificarea unor mașini vechi. Tov. Constantin Luță, mecanicul șef al fabricii și conducător al unui colectiv de inovatori, ne spune: „Idei noi se nasc mereu. Ne gîndim acum la crearea unui presing universal, studiem posibilitatea de alimentare automată cu nasturi la mașina care-i coase și preconizăm realizarea într-un viitor nu prea îndepărtat a unei mașini de călcat hainele dintr-o singură operație. Ne bazăm pe oamenii noștri pricepuți, pe utilajul cu care sîntem dotați și pe sprijinul pe care-l primim de la toate forurile competente".

Tr. PROSAN

Drumul kilowaților

T.C.M.E. Traduse în cuvinte, aceste inițiale nu constituie altceva decît denumirea unei importante întreprinderi: „Trustul de construcții și montaje energetice". Adică una din întreprinderile care contribuie la transpunerea în viață a Planului de Electrificare a R.P.R. — plan pregătit și inițiat de partid și guvern în vederea electrificării pe scară largă a întregii țări. În cadrul acestei grandioase acțiuni, T.C.M.E.-ului i-a revenit sarcina construcțiilor de centrale electrice, a montării utilajului și a instalării căilor de transport ale energiei electrice.

Azi, 21 noiembrie, T.C.M.E. sărbătorește un deceniu de existență. E o sărbătoare mică, „locală" am zice, dar la care energeticienii țin mult: ea simbolizează contribuția lor la opera de electrificare a țării, una din cele mai importante sarcini ale construcției socialismului.

★

În Romînia antebelică, mai mult de trei sferturi din populație nu putea utiliza avantajele marii descoperiri a omului care se chemă electricitatea. Cauzele se cunosc: țara nu dispunea decît de centrale electrice mici și fărîmițate, toate la un loc avînd o putere total disponibilă puțin mai mare de o jumătate de milion kW. Așa se explică faptul că pe acea vreme Romînia figura printre țările cele mai înapoiate din lume în ce privește producția de energie electrică.

Deci — după eliberare — nici experiență, nici utilaj, nici specialiști în materie de construcții și montaje energetice, pe măsura necesităților! Și totuși s-a pornit la treabă cu elan și perseverență. În fața energeticienilor romîni stătea o sarcină măreață: realizarea planului trasat de partid în domeniul electrificării țării. Iar electrificarea — conform învățăturii leniniste — trebuia să se găsească permanent cu un pas înaintea industrializării.

Desigur că energeticienii noștri nu s-au aflat singuri atunci cînd au pornit la treabă: ei aveau alături de ei specialiști sovietici, cehoslovaci și din R.D.Germană. Din Uniunea Sovietică, în special, ne-au venit nu numai îndrumări frățești, ci chiar și instalații întregi, centrale complete.

★

Am privit recent repartiția centralelor și sistemelor energetice pe harta R.P.R. Desfășurarea lor pare un uriaș păienjeniș de fire: sînt liniile de joasă și de înaltă tensiune, care hrănesc cu puterea scînteii electrice sute de uzine și fabrici, zeci de orașe, mii de sate. De unde pornesc? Iată: termocentrala de la Doicești și hidrocentrala de la Moroeni—ambele construite în anii puterii populare — furnizează energie electrică bazinului petrolifer din Valea Prahovei și Bucureștiului. Termocentralei „Ovidiu II" îi este repartizată Dobrogea. Cea de la Borzești, vecină cu cea din

Nu-s alpiniști, ci energeticieni care escaladează Carpații la mare altitudine, montînd cablurile pe culmile munților.

Instalarea pieselor de înaltă tensiune la mare înălțime

LUMINI, CULORI ȘI... IDEI INGENIOASE

De cîteva ori pe zi orașul își schimbă culorile. O uriașă metamorfoză cromatică se petrece sub ochii noștri. Dimineața, scena citadină împrumută culoarea roz a zorilor; apoi cerul răsfrînge cu oglinda lui nesfîrșită albastrul pur al zilei; crepusculul aduce roșul și violetul vestind noaptea. Și noaptea îmbracă cu culoarea ei de tuș scena orașului.

Cineva uitîndu-se la pînza tușată a nopții a asemuit-o cu o tăbliță de școală și și-a zis: ce-ar fi să scriu cu tibișir pe ea, un gînd, un număr, un îndemn. Și din gîndul școlăresc s-a născut caligrafia nocturnă a reclamelor și firmelor, ca și aritmetica ce te învață unde să telefonezi în caz de defecțiuni ale rețelei electrice, incendii etc.

Dar capul lui de ghiduș nici nu bănuia ponte că, fără să vrea, inventase și o estetică a nopții. Căci oricum luna era una, iar oamenii văzîndu-i ani în șir chipul clorotic și imobil se cam plictisiseră de ea ...

Bucureștiul cunoaște în ultima vreme o efervescență a firmelor și reclamelor luminiscente. Cîțiva oameni se ocupă anume de estetica nopților bucureștene. În afară de uriașele firme de dimensiunea mai multor etaje, cum este cea din bulevardul Magheru, care atrage atenția pietonilor că în acel loc este un magazin de cadouri, și cea din bulevardul 1848 indicînd un magazin de articole electrice, orașul va avea nu peste multă vreme și alte firme de acest gen.

O reclamă, ca orice intenție publicitară, trebuie să fie în primul rînd atractivă. De aceea întreprinzătorii fac — și e bine! — multă risipă de fantezie. Căci dacă pînă mai ieri culorile luminoase erau limitate la roșu și albastru, creînd prin repetarea lor monotonie, viitoarele firme vor avea o gamă aparte, de la verdele de diverse nuanțe, pînă la galbenul și albul lăptos. Chiar literele cu caligrafia lor dreaptă de pînă acum, vor avea caractere mai variate și mai fanteziste. (Vezi firma restaurantului-cantină „Caraimanul" și a diverselor tatungerii de pe arterele principale).

Culori ... Litere ... Dar nu numai atît. Reclama nu trăiește fără idei ingenioase. De aceea cînd o să treci dumneata, într-o seară, pe bulevardul Bălcescu, o să vezi niște litere de foc rotindu-se și o să le silabisești fără să vrei. Ce scrie? CAFEA ... Și o să ți se facă poftă de-o turcească, cînd nici măcar nu te gîndeai ...

Păcat, totuși, că lucrurile merg încă prea încet. Am vrea să vedem popularizate nu numai magazinele, dar și cele mai noi produse ale industriei noastre de larg consum. Pentru că în ultimă instanță caligrafia nocturnă a reclamelor are și un rol informativ ... pe lîngă cel estetic care dă farmec și viață nopților orașului!.

B. C.

Încă un sat electrificat.

Un drum al scînteii electrice... De la Borzești spre toate colțurile Moldovei.

Comănești, alimentează nu numai complexele industriale megieșe, adică cele din Valea Trotușului, ci își expediază, zi și noapte, curentul la nord pînă la Iași și spre sud, tocmai la Dunăre. Termocentrala de la Paroșeni își trimite forța electrică nu numai în minele și casele minerilor din Valea Jiului, ci și mai departe, pînă în Banat, la marile uzine de la Reșița și Hunedoara. Termocentrala Sîngeorgiu de Pădure, și ea tînără, are grijă de întreprinderile și satele din Regiunea Autonomă Maghiară și reg. Stalin, în vreme ce hidrocentrala „Sadu V", cocoțată undeva pe stînci înalte, ca un templu al lui Jupiter, îngrijește de activitatea neîntreruptă a multor fabrici și uzine de prin părțile Sibiului. Aceste centrale electrice și încă altele, cei 8.200 de kilometri linie de înaltă tensiune, cele peste 2.000 de stații și posturi de transformare a curentului s-au realizat în numai zece ani, cu contribuția plină de entuziasm a muncitorilor, inginerilor și montorilor din întreprinderile și de pe șantierele T.C.M.E-ului. Toate însă cu ajutorul tehnic și material al Uniunii Sovietice și al altor țări socialiste surori. Să ne oprim aici? N-ar fi drept. Pentru că aceiași oameni sînt prezenți în momentul de față și la lucrările de montaj mecanic și electric de la șantierul marii uzine electrice a hidrocentralei „V.I.Lenin" de la Bicaz, a cărei construcție o ridică o întreprindere proprie. Tot ei au montat primul reactor atomic românesc și ciclotronul. S-ar putea să nu amintim că T.C.M.E.-ul s-a afirmat, în ultimii doi ani, și dincolo de hotare? În China, la Sini Veni, specialiștii români au montat și au pus în funcțiune o termocentrală realizată după proiecte românești, cu echipament românesc. Și alta, la Iu Men, construită în condițiile dificile ale deșertului Gobi.

★

Primul cazan de 230 tone abur/oră a fost montat în 20 de luni. Asta s-a întîmplat atunci cînd energeticienii români au construit prima termocentrală. Acum, la construirea unei uzine similare, o astfel de operație nu durează mai mult de 10-11 luni. Prima turbină de 50 M.W. — cea de la termocentrala Paroșeni — a fost instalată în 15 luni. Următoarea, cea de la Sîngiorgiu de Pădure, numai în 7 luni.

Oamenii au crescut o dată cu instalațiile, au învățat să lupte cu timpul, să accelereze ritmul în producție, să învingă greutăți — într-un cuvînt, să facă totul pentru a da patriei, cu un ceas mai devreme, noi centrale, noi stații și noi linii electrice. „Poate n-a fost întotdeauna ușor — își reamintește unul dintre specialiștii care a lucrat pe multe șantiere. Gîndiți-vă, spunea el, că nu construim numai pe vreme de soare; că liniile de înaltă tensiune nu trec numai prin șesul Bărăganului, ci escaladează și Carpații; că am avut de luptat adeseori cu viscolul, ploaia, noroiul, furtuna... În aceste împrejurări s-au călit energeticienii români".

L-am înțeles: așa își aduc contribuția la realizarea planului de electrificare a țării harnicii constructori, montori, muncitori și ingineri din unitățile T.C.M.E-ului — cei care au contribuit în bună măsură, ca țara noastră să se poată mîndri azi cu o putere electrică instalată de peste 1.500.000 kW.

Pentru asta, merită felicitări.

Bazil ȘURU

Jurămîntul partizanilor siberieni. →

S. V. GHERASIMOV expune în București

Portretul mamei ↓

UN ARTIST MINUNAT

Botrinul muzeu „Simu" cunoaște zile sărbătorești sălile sale găzduiesc expoziția marelui pictor sovietic Serghei Vasilievici Gherasimov, artist al poporului din U.R.S.S., prim-secretar al Uniunii Artiștilor Plastici din U.R.S.S. Iar importanța acestui eveniment artistic este sporită prin prezența în țara noastră a artistului însuși.

Deși la prima sa expoziție personală în țara noastră, S. V. Gherasimov este bine cunoscut la noi, valoarea și renumele operei sale depășind de mult și cu mult granițele țării sovietice. Posibilitatea de a-i viziona lucrările originale, în cadrul unei manifestări retrospective de amploarea celei prezente, justifică pe deplin interesul provocat de expoziție. Activitatea de peste cincizeci de ani a pictorului este reflectată în lucrările expuse, începînd cu cele realizate încă din 1905 și terminînd cu cele mai recente opere. Lipsesc cîteva din pînzele sale reprezentative, care fac obiectul unei expoziții în altă țară, între acestea trebuind să fie menționată cunoscuta lucrare „Mama partizanului". Publicul nostru are ocazia să vadă numai un studiu-fragment din această puternică compoziție.

Operă vastă și complexă, constituind o autentică și profundă frescă a vieții și patriei popoarelor sovietice, ea atinge culmi în cele mai variate genuri și tehnici, de la marea compoziție tematică la portret și peisaj, artistul mînuind cu aceeași măiestrie uleiul, acuarela sau desenul.

Panourile centrale ale expoziției sînt ocupate de două din cele mai reprezentative picturi ale artistului. „Jurămîntul partizanilor siberieni", operă impresionantă prin solemnitatea atmosferei momentului consemnat, moment în care se relevă eroismul, dîrzenia și patriotismul luptătorilor revoluționari, se completează cu voioșia festivă din „Sărbătoare în colhoz", în care omul rus apare sub aspectul dragostei de viață împletită în munca dăruită colectivității socialiste.

Ținuturile depărtatei Siberii apar în peisajele pline de sensibilitate ale lui Gherasimov, în portretele oamenilor care le populează, le iubesc și le transformă în adevărate grădini ale belșugului.

Călătoriile pe meleagurile străine, în special pe malurile Adriaticei, i-au prilejuit valoroase imagini pictate în Veneția cea veșnic îndrăgită de artiștii plastici.

Măiestria lui S.V. Gherasimov se confirmă și în varietatea ilustrațiilor create pentru lucrările unor clasici ruși și sovietici ca Lermontov, Nekrasov și Gorki. Aceeași forță în caracterizarea personajelor și a momentelor, aceeași adîncă înțelegere în interpretarea plastică a unor opere atît de diferite ca satira lui Nekrasov din „Cui i-e bine în Rusia?" sau dramatismul Artamonovilor lui Gorki.

Serghei Gherasimov dă exemplul marelui artist-cetățean care și-a legat definitiv creația de poporul și patria sa. El afirmă valoarea artei puse în slujba marilor idei ale socialismului, a creației dedicate celor mulți și folosite ca mijloc eficace de răspîndire a adevărului și frumosului.

Deschisă în cadrul Lunii prieteniei romîno-sovietice, expoziția pictorului Serghei Vasilievici Gherasimov contribuie la cimentarea și mai puternică a legăturilor dintre poporul nostru și popoarele marii țări sovietice.

Jack BRUTARU

Împrăștierea demonstrației țărănești din 1905 →

Pescari pe Volkov ↓

„Mantaua" pe ecran

Articol scris special pentru „Flacăra" de V. LUKJANOVA

Parcă astă-seară micul contopist nu mai seamănă cu el însuși...

Ce nesfîrșită e scara ce duce la „persoana sus-pusă" și cît de neînsemnat e, pe cuprinsul ei, micul contopist!

Ce fericire! În curînd Akaki Akakievici (R. Bikov) va avea o manta nouă.

Urcat pe un scăunel de lemn, strîngînd în palma stîngă cartonașul cu nasturi metalici, un omuleț a încremenit cu brațul drept ridicat, în timp ce pe chipu-i s-a întipărit o fericire greu de descris. Croitorul îi ia măsurile pentru mantaua lui cea nouă, mantaua din postav bun, cu nasturi lucitori! Ce fericire! Va avea, în sfîrșit, o manta nouă, va intra și ei în rîndul oamenilor!...

Akaki Akakievici își trăiește acum mărunta lui fericire și nesfîrșita lui tristețe în fața noastră. Căci „Mantaua" lui Gogol a trecut din imperiul literaturii în cel al filmului, într-o nouă versiune cinematografică realizată de un regizor tînăr și de un grup de actori tineri. După prima încercare, din 1920, a regizorilor sovietici G. Kozințev și L. Trauberg de a ecraniza celebra nuvelă, încercare eșuată din cauza experimentelor formaliste care au înăbușit sub apăsarea lor tema „omului măruntˮ, pierdut într-o lume străină și ostilă; după filmul realizat în 1952 de către regizorul italian Alberto Lattuadi și după foarte recenta creație cinematografică a cunoscutului mim francez Marcel Marceau — girată de el atît ca regizor, cît și ca protagonist — iată-l pe tînărul actor sovietic Alexei Batalov, încumetîndu-se să debuteze în regie printr-o nouă ecranizare a „Mantalei". Înainte de a „atacaˮ singur o atît de pretențioasă partitură cinematografică, Alexei Batalov a făcut „ucenicieˮ regizorală pe lîngă Iosif Heifiț, care l-a luat ca asistent la binecunoscutul film „Omul meu dragˮ. Și nu o dată, multe din ideile lui Batalov, care interpretează și rolul principal, au ajutat îmbogățirii artistice a filmului.

Filmul său „Mantaua este acum gata, dovedind interesanta personalitate regizorală a lui Batalov.

Cei care îl vor vedea pe Roland Bikov în rolul lui Akaki Akakievici Bașmacikin vor putea crede cu greu în virsta foarte tînără a actorului. Regizorul și machiorul au muncit mult pînă au reușit să-i găsească actorului înfățișarea exterioară adecvată, dar actorul, cu adînca-i sensibilitate, a izbutit de la primele repetiții să redea expresia timidă și speriată a micului contopist căruia, o dată cu mantaua, i s-a furat parcă și dreptul de a se numi om.

În același timp cu Roland Bikov debutează în cinematografie și tînăra actriță N. Urgant, de la Teatrul Comsomolului (în rolul „fetei drăguțeˮ), și compozitorul N. Sidelnikov, și pictorii D. Manevici și I. Kaplan, și operatorul G. Marandjan. Tînărul operator a găsit unele rezolvări plastice excepționale pentru a pătrunde în lumea sufletească a eroului și a transmite intențiile scenariului. Să amintim, de pildă, scena în care Akaki Akakievici trece podul. Silueta sa măruntă, singuratică, nu este parcă în stare să lupte cu vîntul ce-i bate în față. Sau episodul petrecut pe „Scara departamentalăˮ. Ai impresia că scara aceasta, pe care eroul urcă spre „persoana însemnatăˮ, nu are sfîrșit, că neînsemnatul contopist se pierde în imensitatea ei.

Filmul lui Batalov condamnă. Condamnă lumea timpă și crudă ce-l înconjoară și-i strivește pe bietul Akaki Akakievici. condamnă nedreptatea din societatea burgheză, grosolania și cruzimea ei față de omul simplu. Iar acest protest adînc uman a căpătat o expresie artistică emoționantă.

PUȘTOAICA

În studiourile maghiare se realizează în prezent un film inspirat din problemele de viață ale tineretului: „Puștoaica". Întîmplările filmului se țes în jurul unei fetișcane de 15 ani, care fără vina ei ajunge să fie implicată în fel și fel de aventuri. Din

~ FILME NOI

STELELE

Cît de amară, de inumană e viața pe care învățătoarea Ruth o cunoaște în spatele sîrmei ghimpate!

toate aceste peripeții, „puștoaica" iese pînă la urmă cu bine, călită, începîndu-și apoi o viață demnă, de adevărată muncitoare conștientă. În rolul principal o veți revedea pe Mari Törőcsik, cunoscuta artistă maghiară pe care ați avut prilejul s-o mai vedeți în apreciatele filme: „Călușeii" „Edes Ana", „Umbrela sfîntului Petru" și altele.

1943. Războiul demențial dezlănțuit de Hitler zguduie bătrînul continent. Dar orășelul bulgar în care se desfășoară acțiunea filmului „Stelele" se află undeva, departe de front. S-ar părea că aici viața își continuă cursul, liniștită. Dar despre ce liniște poate fi vorba, cînd străzile orașului răsună de tropăitul cizmelor germane? De liniștea aceasta nu sînt convinși nici măcar ocupanții.

Ceva mai lucid decît ceilalți, tînărul subofiter Walter și-a dat seama mai de mult că apără o cauză pierdută. Mitul „invincibilei Germanii", în al cărei cult fusese educat de hitleriști, s-a prăbușit. În sufletul său a-a mai rămas decît o imensă oboseală. Neîncrederea în oameni, blazarea, cinismul îl fac să treacă nepăsător pe lîngă toate. Nenorociri, fărădelegi îl lasă rece. De ce să-și aitudine, cînd e mai comod să închidă ochii?

Și iată că a trebuit să vină o fată, Ruth, o tînără învățătoare evreică deportată din Grecia, pentru a-i trezi conștiința: în lagărul hitlerist demnitatea umană e batjocorită, bolnavii se zbat în chinuri fără nici un ajutor, copiii se sting de foame. Cine tolerează cu resemnare o astfel de crimă devine în mod tacit complicele ei...

Lui Walter nu-i vine prea ușor să privească adevărul în față. Dar procesul a fost declanșat. Treptat, sub influența curajoasei și demnei Ruth, el va trebui să se smulgă din nepăsare. Dragostea firavă care se înfiripă între acești doi tineri, despărțiți printr-o prăpastie de netrecut, îl ajută pe Walter să găsească drumul spre oameni.

Atunci cînd soarta îi desparte pentru totdeauna — Ruth e dusă împreună cu tovarășii ei de suferință spre lagărul morții de la Auschwitz — Walter suferă mult, dar nu rămîne pradă deznădejdii. Ceea ce n-a putut face pentru fata iubită va încerca să facă pentru alții. Walter se va alătura muncitorilor bulgari de la uzina pe care o supraveghea, aceiora care luptă împotriva hitlerismului. El va furniza arme partizanilor.

Autorii filmului realizat în coproducție de studiourile DEFA și de cele din Sofia — scenaristul bulgar Anghel Wagenstein și regizorul german Konrad Wolf — au meritul de fi dezvăluit, fără ocolișuri și fără a încerca o reabilitare gratuită, conflictul moral care a zguduit în anii războiului conștiința unor germani. Eroul lor e unul dintre acei germani care au găsit curajul de a împinge pînă la ultima consecință acest dureros proces sufletesc.

Filmul „Stelele" rămîne un necruțător rechizitoriu al crimelor fascismului, cu valoarea unui avertisment și a unui cald mesaj umanist. Imagini de o asemenea tragică poezie nu se lasă uitate ușor.

Ana ROMAN

Sub influența lui Ruth (Saşa Kruşarska), subofițerul fascist Walter (Jürgen Frohriep) va începe să înțeleagă adevărul...

SCARA SOMONILOR

Ați auzit vreodată de scara somonilor? O asemenea scară, cea mai mare din U.R.S.S., a fost creată dincolo de Cercul Polar, în Peninsula Kola, nu departe de hidrocentrala de pe rîul Tuloma.

Somonul este foarte apreciat pentru carnea lui gustoasă și oamenii sovietici acordă o mare importanță creșterii acestei specii de pește, mai ales că septenalul prevede sporirea producției de pește de la 2,9 milioane tone, la 4,6 milioane tone.

Somonii trăiesc în apele reci ale Nordului, iar în perioada fecundației ei părăsesc în masă apele Mării Albe și cele ale Mării Barent și urcă pe cursul rîurilor ce se varsă în aceste mări, pentru a-și depune icrele în apele cristaline de la izvoarele rîurilor.

Interesant este că în drumul lor ei au de înfruntat diverse obstacole, ca stînci, praguri de piatră, cascade, pe care le trec cu o abilitate nimitoare, instinctul călăuzindu-i fără greș mai departe, tot mai sus, spre locurile cele mai ferite.

Cu scopul de a proteja înmulțirea acestui soi de pește și de a-i oferi în același timp condiții artificiale cît mai apropiate de mediul natural, cu obstacole și ascunzișuri, așa fel ca icrele depuse să fie la adăpost de distrugeri, în Peninsula Kola a fost creată și această scară de apă, ce face parte dintr-o mare creșcătorie de somoni. De altfel, aci, pe țărmul rîurilor, există multe asemenea crescătorii, adevărate uzine, al căror produs este peștele viu.

Fotografiile noastre redau cîteva aspecte dintr-o creșcătorie de somoni.

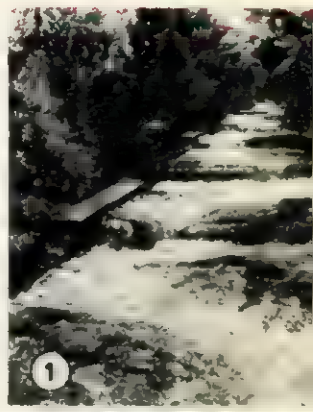

① Scara somonilor. După o urcă mai multe trepte, somonii se odihnesc în bazine speciale amenajate, apoi își continuă drumul, căutînd locul unde să-și depună icrele.

② Un salt spectaculos, și pisdica ivită în calea somonului rămîne în urmă.

③ Ihtiologul face controlul somonilor.

④ Eforturile ihtiologilor și crescătorilor de somoni sînt răsplătite din belșug. Somonii pescuiți sînt sortați, iar apoi iau drumul fabricilor de prelucrare a peștelui și al magazinelor alimentare.

ÎN MIEZUL VIEȚII

Szilagyi Geza: „Sub macara"
(schiță pentru o compoziție în ulei)

Bătrînul miner trecu grăbit prin expoziție, cu cei doi băieți din echipă pe care-i adusese cu sine, și-i opri în fața unei pînze anumite: „Uitați-vă aici! — le spuse el, înfierbîntîndu-se pe dată. Aici eram noi, greviștii, dincoace ei. Acu' vedeți? De acolo, de sus, a pus patronul jandarmii să tragă în noi. Da' noi am stat cu pieptul gol în fața lor și nu ne-am mișcat!"

Ai fi spus că o poartă s-ar fi deschis brusc asupra trecutului... Ceea ce se închipuia pe pînză devenise pentru bătrînul muncitor atît de viu, încît îl simțeai cum vrea parcă să pătrundă în cîmpul imaginar al compoziției, ca să reconstituie, să arate, să dovedească..

Dintr-o dată, însă, el zări înaintînd către ei un bărbat încă tînăr, mai mult scund, spătos, ce mergea legănîndu-se puțin a sfidiciune, și-l ghici de la prima ochire. „Feciorule — îl interpelă el sever, arătînd spre lucrare — dumneata ai făcut tabloul ăista?" „Eu", surîse artistul. Însă veteranul i-o tăie scurt: „aici era un horn!— se încruntă el, arătînd pe pînză: unde-i? Aici era sala de mașini—căută el iarăși puțin mai departe, ca pe hartă: unde-i?—apoi făcu degetul circel și bătu puternic acolo unde se aflau zugrăvite chipurile greviștilor: Aici eram eu! — tuna el. Unde-s? De ce nu m-ai pus?"

Trebuie să credem că argumentele aduse de către autorul compoziției în ulei „Greva din Lupeni" în favoarea tipizării și esențializării în artă au fost convingătoare, altfel bătrînul miner n-ar fi notat în cartea de impresii: „Eu, Dan Ioan, care în 1929 am luat parte la grevă, sînt foarte mulțumit de tovarășii care au făcut tablourile. Sînt foarte bine făcute.."

Cele istorisite mai sus s-au întîmplat anul acesta, în august, la expoziția anuală de pictură și grafică din Lupeni ..

O „anuală" la Lupeni?! În bătrînul, multîncercatul Lupeni, unde odinioară numai sîngele muncitoresc colora eternul cenușiu al peisajului? Da! Nu numai la Lupeni sau la Petroșani, ci și la Lonea, la Petrila, la Vulcan, la Cimpa, se împămîntenește acum tradiția anualelor, se trimit expoziții volante, se deschid cercuri de desen și de gravură.

Cine a făcut oare să dea în spic, în acest tărîm odinioară nebătut de slujitorii artelor, dragostea pentru frumosul artei plastice?

Zarurile sînt aruncate

Numai studenții știu să discute cu atîta pasiune și atît de îndelung. Patru absolvenți ai institutului clujean „Ion Andreescu" își începuseră discuția într-o cofetărioară din Cluj și nu mai isprăveau... E adevărat că de astă dată întrebarea era gingașă: „Unde să se stabilească?" De mult își însușiseră îndemnul partidului, care cerea tineretului universitar să împărtășească știința și arta maselor celor mai largi din toate regiunile țării — dar alegerea era grea: încotro? Grupuri mici de cîte doi, trei, plecaseră la Odorhei, la Arad, la Oradea sau la Sibiu, așa încît Sylvester trăgea acum către Sfîntul Gheorghe, iar Fodor către Satul Mare. Și după ce își serveau unul altuia toate argumentele „pro", reveneau la cele „contra" și apoi iar o luau de la început, cînd. Cînd, iată că apare tînărul acela blond, mai mult scund, spătos, pe care îl vom regăsi peste cîțiva ani la anuala din Lupeni, și începe așa: „Mă Fodor, mă Sylvester, mă Nagy... Hai să nu ne despărțim... Veniți la mine acasă, în Valea Jiului. Acolo o să vă placă. O să-i cunoașteți pe mineri, minerii au nevoie de noi..."

Cuvintele sînt simple, puțin cam neîncăpătoare, însă din omul acesta țîșnește o căldură, o pasiune, căreia cu greu îi poți rezista... E Szlamka Bela, un fiu al Văii Jiului. E nepot, fecior și frate de miner, miner prin tradiție, miner prin profesie o vreme, apoi muncitor la uzinele C.F.R. din Oradea. Aici întîlnește arta prin mișcarea de amatori, iar de aici ajunge la Institutul „Ion Andreescu" din Cluj.

Colegii îl iubesc pe Szlamka, au încredere în el. Iată că și de astă dată cuvîntul lui aduce înseninarea marilor dezlegări; hotărîrea e luată: vor pleca în Valea Jiului. Întîi vreo șase, apoi încă doi, încă trei, cincisprezece inși.

Gheorghe Iliescu: „Cultura"
(sculptură)

„Eu scot cărbune — tu pictezi!"

A fost o dragoste de la prima vedere și care a mers adîncindu-se... În primele zile, alergau de ici-colo ca vrăjiți. Cutreierau noile cartiere de blocuri, noaptea, cînd minerii pleacă în schimbul III, se cocoțau pe cîte o costișă ca să vadă „din zborul păsării" umbletul vagonetelor, stațiile de triere, dansul funicularului...

Iar cînd ochii li se umpleau de frumusețea peisajului industrial, unde totul strigă cu vehemență prezența muncii omenești, și se întorceau în atelierele lor, încercînd să pună creionul pe hîrtie... ce să vezi? Nimic!...

De ce, cînd entuziasmul era sincer, rezultatul era mort și schițele le păreau tot atît de „academice", de reci, ca și încercările făcute în atelier, pe vremea studenției? Unde trebuia căutat acel specific al Văii? Unde, dacă nu în omul nou al zilelor noastre, care îți iese înainte la toate răspîntiile, acest om care, coborît în miezul pămîntului, se face puternicul lui stăpîn!

Dezlegarea a venit o dată cu prima comandă colectivă pentru o seamă de portrete ale fruntașilor. „Am intrat pe urmele lui Hajdu Iuliu în mină — povestește Nagy Ervin — l-am văzut muncind, dînd indicații, supărîndu-se amarnic cînd nu-i mergea treaba bine, rîzînd din rărunchi la bine, exploziv, simplu, spontan..."

Și de aici s-au luminat toate...

„Cînd, la primul pahar de șliboviță pe care l-am băut împreună — povestește pictorul Calman Fodor — „modelul" meu s-a închinat cu: „Eu scot cărbune — tu pictezi; noroc, să fim sănătoși!" — aceasta a însemnat pentru mine mai mult chiar decît o emoționantă invitație la prietenie între doi oameni cu egal aport social; a însemnat un program în artă! Mi-am spus că noi vom crea o pictură în spiritul celui care scoate cărbune: vom vorbi despre el și despre munca lui, așa cum vorbește el — direct, deschis, pe față. Pe Valea Jiului nu se poate face o artă cu jumătate de gură. Evazivitatea și ambiguitatea nu-s de prin partea locului:

„Ai noștri" — așa le spun acum minerii artiștilor plastici ai Văii.

Roiurile...

Revista engleză „The artist", apărută la Londra în ianuarie 1958, reproduce pe copertă tinogravura „S-au deschis mine noi" de Felicia Sculy și menționează lucrările lui Viorel Vasile și Costea Simion. Felicia Sculy, casnică, Viorel Vasile și Costea Simion, mineri, sînt membri ai cercului de amatori de la Lupeni, cel mai vechi și mai important dintre cele deschise de cei 15 artiști ai Văii Jiului de îndată ce s-au așezat în regiune. Cercul cel mai nou e abia înfiripat la Bărbăteni — cartier de margine al Lupeniului — de către sculptorul bucureștean Gheorghe Iliescu, abia venit pe Vale, și al cărui prim elev a fost meșterul sobar venit să-i repare soba; auzind că aici, în școală, se învață sculptura, meșterul n-a mai plecat, ci... a rămas la lecție. Atît de mare a devenit pasiunea spontană a acestuia pentru artă, încît împreună cu un prieten al său și-au făcut

Sztenka Bela: „Greva din Lupeni" (pictură)

singuri scule din oțel și în duminicile neploioase urcă la munte și cioplesc în stîncă... portrete!

În asemenea „pămînt gras" au semănat artiștii Văii, încît nu e de mirare că artele plastice meșteșugul graficii în special — încep să devină o preocupare, o îndeletnicire populară. Cercurile de amatori roiesc de la sine: minerul Viorel Vasile, fierarul Ioan Racz deschid, fiecare la rîndul lor, cîte un nou cerc de amatori la Aninoasa și la Brad... Peste puțin, întrînd în casele oamenilor, la cluburi sau în birourile întreprinderilor de pe aici, vei recunoaște în gravurile de pe pereți același stil, stilul „școlii

Sylvester Victor: „Constructori" (gravură în lemn)

de la Petroșani": o artă de tematică majoră, sobră, de gust sigur. Și același mod de expresie: franc, „cu toată gura", cum spunea Fodor Aceasta e „grafica populară", născută din întîlnirea artiștilor cu spiritul muncitoresc.

„Pîndim nou pe la toate porțile!"

Expozițiile permanente ale celor cincisprezece se țin nu în saloane, ci în... sălile de apel ale minerilor. Minerul trece pe aci spre subteran și, în drum, stă o clipă să privească lucrările de pe pereți. Și, bineînțeles, le vrea mereu reînnoite. Această nevoie de a se reînnoi, de a lucra repede, i-a îndemnat pe cei 15 artiști — aproape toți pictori prin predilecție — să opteze pentru grafică. Există și o altă rațiune: marea putere de pătrundere în mase a graficii. Zeci de copii au aceeași valoare ca și originalul, astfel încît opera de artă se poate difuza ușor și larg, fără să se altereze.

„Pîndim nou pe la toate porțile — spune pictorul și graficianul Matias Iosif — în economic, în social, în psihologic și numai un colectiv sudat ca al nostru poate face față, în mod continuu, acestei principale sarcini a graficei populare".

Cei 15 artiști au creat albume, au trimis expoziții volante la Arad, în toată regiunea Hunedoara, și chiar și la Atelierele „Griviță Roșie" din București.

Însă știți cum e minerul: nu te iartă!... „E bine, foarte bine — își da cu părerea unul mai tinerel la o expoziție — e adevărat, dar... n-ar strica nici o țîrcă de culoare"...

Într-adevăr! Nimeni mai mult decît omul care muncește în subteran nu simte atîta nevoie de exuberanța culorii ! Fără îndoială că artiștii Văii vor trebui să țină seamă de această firească cerință psihologică, orientîndu-se în viitor și spre o grafică în culoare.

Artă monumentală

Bucurîndu-se de frumusețea răvășită a toamnei, sculptorul Gheorghe Iliescu se plimbă prin Lupeni cu pictorul Silviu Băiaș și-i arată: „Uite, vezi, aici voi plasa monumentul grevei din Lupeni. Înțelegi? Să țîșnească deasupra Văii, să spargă aerul pe o verticală de 15 m! Iar în parculețul acesta invadat de verdeață o să împrăștii bustuile monumentale ale fruntașilor".

Între timp, Frida Imling proiectează expediții în satele muntenilor pentru studiul artei populare locale, iar pictorii Szilagyi Geza, Szilagyi Bela, Walter Frederich, Calman Fodor și alți cîțiva lucrează de zor la proiectele pentru o mare frescă interioară ce va acoperi 180 m² din suprafața Institutului de mine din Petroșani. Sculptură monumentală, frescă, artă aplicată — iată, în linii mari, proiectele de viitor ale artiștilor Văii Jiului, care muncesc cu convingerea că arta lor va împodobi marile construcții, edificiile publice, palatele culturale ce se vor ridica în anii viitori de-a lungul rîului negru de cărbune...

★

Se altoiește trunchiul plin de sevă al țării cu viță nobilă a mișcării artistice culte.

Valea Jiului a fost primul focar. Dar pe cînd Dobrogea colectiviștilor, Oltenia sondorilor, Bucovina țăpinarilor? Sînt, în institutele noastre de artă, destui tineri întreprinzători, iubitori de inedit, care, neîndurîndu-se să lase atîta frumusețe neculeasă, vor întemeia fără îndoială, în regiunile țării, grupuri de artă al căror rod va avea un specific, o savoare unică .

Viorica FILIPOIU

„DON PASQUALE" la Operetă

O sugestivă caricatură publicată într-un dicționar italian ni-l înfățișează pe Gaetano Donizetti, cu pana de gîscă în ambele mîini, lucrînd la două partituri deodată. Este aici expresia spontaneității sale creatoare, explicația... plastică a celor aproape 70 de opere scrise într-o frenezie componista proverbială, care l-a ridicat în prima jumătate a veacului trecut în fruntea maeștrilor genului liric. Dacă „Fiica regimentului" a-a bucurat multă vreme de supremația mondială, în schimb „Don Pasquale" rămîne cea mai caracteristică operă comică a lui Donizetti.

Montarea lucrării pe scena Teatrului de Stat de Operetă o socotim nu numai binevenită, dar și necesară, pe linia promovării celui mai ascuțit gen liricodramatic, pe scena bucureșteană.

Născute în tolul frămîntărilor politico-sociale de la sfîrșitul veacului al XVIII-lea, opera comică franceză și opera bufă italiană aduceau aerul proaspăt, sănătos al umorului popular. Ascuțișul satirei, îndreptat mai ales către abuzurile și apucăturile meschine ale clasei dominante, a devenit cu timpul una din condițiile de bază ale noului născut ce avea să strălucească prin inspiratele pene ale lui Cimarosa, Rossini, Bellini, Donizetti, Auber, Offenbach etc. Că și astăzi publicul gustă din plin opera comică ne-a dovedit-o succesul anterior cu lucrarea lui Cimarosa „Căsătoria secretă".

Desigur că readucerea lui „Don Pasquale" pe scena Operetei din Capitală, care mai păstrează încă vie în memorie neuitatele spectacole cu Niculescu-Basu, Șerban Tassian, Emilia Guțianu, Mihail Știrbei ș.a., nu a fost de loc ușoară. Regizorul Lucian George Ionescu, pictorița scenografă Elena Agapie și interpreții Teatrului de Operetă au reușit să ne ofere un agreabil și curat „Don Pasquale", fără stridențe, extravaganțe și alte artificii „originale", cum se întîmplă uneori

Spectacolul Teatrului de Stat de Operetă respectă stilul genului, are multă vervă, este antrenant și uneori spumos. Nu am reușit să aflăm din programul de sală cine a tradus libretul lui Giovanni Ruffini (din păcate, această informație lipsește și de pe afiș!), dar socotim că, deși traducerea are incontestabile calități artistice, unele expresii vulgare ar putea să dispară (vezi replicile personajului titular). O surpriză plăcută ne-a oferit Celia Tănăsescu, o Norină sprințară, ireală și extrem de muzicală. Stiviu Gurău, în Don Pasquale, și-a făcut o reintrare de prestigiu pe scena Operetei, deși glasul (într-o luptă titanică cu orchestra ce vrea să fie vedeta spectacolului prin acompaniamentul excesiv de tare), nu-i mai ajută în momentele de ansamblu. Mircea Nemeș și Viorel Chiciteanu au completat armonios grupul solițtilor care au dat viață operetei lui Donizetti, primul remarcîndu-se prin jocul de scenă degajat și căldura registrului mediu al glasului, celălalt prin stilul de interpretare autentic, și, mai ales, prin „serenada din ultimul act (ce bine ar fi dacă ar urmări aceeași linie curgătoare, expresivă, fără bruscări sonore în tot decursul rolului!). Excepțional și ca mișcare, dar mai ales ca precizie de atac, nuanțe și intonație, e corul (maestru — Costel Rădulescu).

Dacă ne putem exprima unele rezerve față de spectacol, ele sînt necesențiate și credem că pot fi remediate pe parcurs. Scena prezentării Norinei lui Don Pasquale a mers pînă la o șarjă exagerată, neconvingătoare (îngroșînd astfel slăbiciunile libretului destul de convențional), iar aria Norinei, plasată la harpă chiar de la ridicarea cortinei, contravine părtiturii și indicațiilor autorilor care au precizat că aici Norina „citește"! De altfel, chiar textul ariei, pus în ghilimele, impune acest lucru. Decorul primului act — și aici trebuie să precizăm că talentul Elenei Agapie și-a dezvăluit în „Don Pasquale" noi valențe artistice — cere o completare în sfîrșit a scenei, spre a nu da impresia de nefiniaat. Conducerea muzicală a lui Traian Mihăilescu e energică, sigură, dar totuși deficitară la capitolul acompaniament.

În esență, spectacolul arată că promovarea repertoriului de operă comică, pe lîngă cel de operetă, merită să fie continuată și în viitor.

Viorel COSMA

UNUL DIN SUCCESELE actualei stagiuni a Teatrului Maghiar de Stat din Cluj îl constituie spectacolul cu piesa „Fii bun pînă la moarte" de Moricz Zsigmond, realizat în regia actorului Szakáts Endre, artist emerit.

În fotografie: actorii Dorian Ileana și Ilie Ferenc într-o scenă din actul doi.

Fotografie de I. MICLEA

Un cardinal predică deșertul...

de Dumitru HÎNCU

Ilustrații de Rik AUERBACH

Mitologia catolică s-a străduit din totdeauna să acrediteze ideea că un cardinal este o făptură nemăsurat de blîndă, neînchipuit de blajină, o ființă ce-și întoarce cu silă gîndul de la cele lumești către treburile dumnezeirii. Un sfînt care nu are mai mare neplăcere în viață decît aceea că „cel de sus" îl părăsește prea îndelungă vreme în această vale a lacrimilor, un martir care trăiește din te miri ce, și care umblă numai *per pedes apostolorum*, iar cînd întîlnește pe cineva în cale îl întîmpină smerit cu urarea *pax vobis* (adică, pace vouă)!

Iată, însă, că această imagine atît de frumoasă și atît de înălțătoare ne-a fost într-o măsură știrbită de cînd am aflat de o întîmplare petrecută recent, cu un cardinal.

Știm cu toții că, deși ne apropiem cu pași mari de iarnă, omenirea este cuprinsă de o dispoziție primăvăratică. Negurile toamnei au fost sfîșiate de soarele din inimi. Oamenii au început să creadă în apropiata victorie a păcii. Și nu ca într-un ideal mirific dar îndepărtat, ci ca într-o posibilitate reală, perfect plauzibilă și realizabilă. Cu atît mai mult cu cît în problema-cheie a dezarmării s-a realizat unanimitatea și la O.N.U. Ei bine, într-una din zilele acestei toamne neobișnuite, un cardinal, cardinalul Spellman, a ținut o predică.

De obicei, un cardinal își rostește predica de la amvon. Cardinalul Spellman, conducătorul bisericii catolice din S.U.A., a găsit cu cale să transmită poruncile domnului într-o cazarmă. Sau, dacă vreți, la Academia militară West-Point, unde sînt pregătite cadrele de comandă ale lui U.S. Army.

Eminența sa s-a transportat așadar la fața locului, însă nu per pedes, ci într-un Cadillac lucitor, cum numai aripile heruvimilor mai pot fi; credincioșii n-au căzut în genunchi în fața cardinalului, ci au lipit călcîiele și au răcnit niște strigăte puternice, ca în ziua judecății de apoi, după care peste capela militară s-a așternut o liniște de catedrală.

Cardinalul Spellman cuvîntа...

Pastorul bisericii catolice din S.U.A. dorea din suflet să-și avertizeze oile cu galoane aurite de sub obîăduirea sa, de o primejdie cumplită care le paște de cînd cu vizita făcută în S.U.A. de către conducătorul guvernului sovietic.

După cîte s-au mai putut afla de atunci, cardinalul este neliniștit peste măsură și din pricina sănătății băieților de la West-Point. Drept care, ridicînd mîinile la cer și cu o adîncă emoție în glas, i-a implorat, pentru numele lui dumnezeu, ca nu cumva *„să se lase amețiți de opiul coexistenței"*. Ceea ce a stîrnit o profundă uimire în lume, întrucît dacă nu se știe prea bine cu ce se amețesc băieții de la West-Point, se poate în orice caz afirma cu toată siguranța că nu cu opiul de care pomenea cardinalul Spellman.

Căci „opiul coexistenței" era un articol pînă nu de mult interzis. Și mai continuă și astăzi să fie prohibit de unii politicieni neregiști, cu toate că America a început să descopere că, în realitate, coexistența nu numai că nu amorțește, ci dimpotrivă, dezmorțește, dezgheață.

Mister Truman, de pildă, fostul președinte, e cuprins de fiori reci numai cînd aude vorbindu-se de dezgheț și de încălzirea atmosferei internaționale. Mister Harry Truman, cel cu „doctrina" care-i poartă numele, cu bazele militare pe teritorii străine, cu pactul Atlanticului de Nord, cu „vînătoarea de vrăjitoare", cu războiul din Coreea, nu se poate cu nici un chip împăca cu gîndul că aceste vlăstare, scumpe inimii sale, sînt din ce în ce mai mult socotite de întreaga opinie publică mondială (deci inclusiv opinia publică americană), drept niște excrescențe ale unor vremuri întunecate. Ale unor vremuri care nu mai trebuie să se întoarcă. Într-un moment cînd pînă și dl. Winston Churchill, care a inaugurat era războiului rece prin faimosul discurs de la Fulton, declară că toate popoarele doresc astăzi o înțelegere în legătură cu dezarmarea generală, mister Truman cheamă Occidentul la înteți rea cursei înarmărilor.

Și să fie oare o pură coincidență că în același timp cu patetica și desperatul apel al lui Truman la cursa spre moartea atomică s-a trezit și mister Dean Acheson, fostul secretar de Stat al fostului președinte, și a implorat Occidentul să nu cumva să se lase atras de ideea înțelegerii și păcii? Nu, nu este desigur o simplă coincidență! Adversarii dezghețului tremură și nu-și pot ascunde teama de înseninare. Încercînd pe toate căile să frîneze topirea gheții, ei se străduiesc în fel și chip să semene neîncredere în șansele păcii, fără să-și dea seama cît de izolați sînt în aceste timpuri cînd oamenii consideră dezarmarea problema problemelor.

Dar s-ar putea spune că d-nii Truman și Acheson sînt spirite din alte vremuri, care nu îndrăgesc poezia vremii noastre. Iată, însă că în S.U.A. sînt și firi poetice. Un asemenea personaj ar putea fi considerat, de pildă, domnul Wilbert Brucker, care ocupă funcția de ministru al Forțelor Terestre ale Statelor Unite.

Ultima producție poetică cunoscută a lui Wilbert Brucker poartă data de 27 septembrie 1959. Firește că această dată vă spune ceva: e ziua cînd în întreaga lume s-a aflat de textul comunicatului comun sovieto-american după convorbirile de la Camp David. Și chiar în acea zi, cînd soarele destinderii lucea radios chiar și acolo unde era noapte, mr. Brucker a fost cuprins de o amară desperare. El a intonat o tristă litanie despre „umbra neagră a agresiunii comuniste care întunecă pămîntul". Iar pentru a alunga această „umbră" a găsit și niște metafore care ar putea stoarce valuri de lacrimi: „America are nevoie de forțe armate puternice", a clamat el, și glasul i s-a frînt de durere pentru soarta semenilor săi.

Căci ce poate fi mai trist pentru mr. Brucker decît împrejurarea că omenirea vede deschizîndu-i-se, în sfîrșit, o poartă spre stîrpirea războiului?

Și mr. Wilbert Brucker s-a spăimîntat cumplit și a dat alarma: Săriți, nu lăsați destinderea să intre în America! E o umbră întunecată, care ar acoperi strălucirea armelor!

Sigur, nu-i un secret pentru nimeni. Milioane de americani s-au bucurat din toată inima de rezultatul convorbirilor dintre N.S. Hrușciov și Dwight Eisenhower și sînt plictisiți de moarte de limbajul „războiului rece", cum s-a exprimat revista „Nation".

Dar, alături de ei, mai dăinuie și cei care nu vor ca în manualele de istorie ale viitorului să existe o pagină care să înceapă așa: „În anul 1959 omenirea a pus capăt războiului rece"...

Iar ceea ce nu poate lăsa indiferent pe cei ce iubesc pacea e că acești actuali cardinali, foști președinți și pretinși poeți nu sînt niște persoane aciuate undeva la periferia societății americane, ci deținători de funcții pline de răspundere, în aparatul de stat sau ierarhia bisericească, în fruntea unor partide politice sau comandamente militare.

Cardinalul Spellman — și poate că și d-nii Truman și Brucker — ar dori să-i facă pe americani să creadă că prin gura lor vorbește chiar sfîntul duh, care cheamă la o nouă cruciadă. E destul de trist dacă un cardinal vrea să-și vadă oile perpelite în jarul unui foc atomic; dar asta-i treaba lui. Americanii nu pot socoti însă că sfîntul spirit a făcut o glumă bună. Și trebuie să nădăjduim că eminența sa, care a predicat deșertul, a vorbit în pustiu.

RECENZIE

LAUDA VIEȚII*)

Cititorul „Cîntecelor țigănești" își mai amintește desigur și azi de prima sa întîlnire cu poetul Miron Radu Paraschivescu. Tensiunea lirică autentică, sensibilitatea vie, amestec de suavitate și vehemență, de patimă și luciditate, încrederea în om și ura față de cei care înjosesc demnitatea umană, erau printre însușirile prețuite ale romanțelor și baladelor din volumul amintit.

Cu „Laude și alte poeme" M. R. Paraschivescu se dovedește iarăși un poet viguros, prospăt, bogat în idei și dispunînd de remarcabile mijloace artistice.

Volumul se deschide cu o amplă „Cîntare a Romîniei", un fel de retrospectivă istorică, construită pe ideea evocării momentelor reprezentative pentru trecutul de luptă al poporului. Poetul e un tribun, mandatarul unor dureri și năzuințe milenare: „Slăvită Muză, cum să nu m-asculți? . . . / Un singur lucru, rogu-te-ți cer: / Să freamăte și-n mine răscoala celor mulți, / Ca trecerea clipei, prin' plopi, către cer!"

Consecvent cu țelul propus, poetul punctează în „Preludii", „Ropote", „1907", cîteva repere ce jalonează drumul parcurs pînă la înfăptuirile de azi, drum presărat de jertfe și de înfrîngeri temporare, dar luminat de flacăra dăruirii revoluționare. Partea finală a odei transmite mulțumirea celui care își vede împlinite toate speranțele: „Trecui ades prin vechea Romînie / Nici cînd n-a fost mai tînără, mai vie . . . / Doar azi, umblînd pe drumurile tale, / Descoperim adevărata cale / Și-abia acum prin tot ce-am îndurat, / Eu, fiul tău mă simt cu-adevărat". Conștiința comunistă a poetului încarcă fiecare vers cu patosul luptător, propriu celui care, construind lumea nouă, îi urăște din adînc pe dușmanii ei. Cu prefăcută naivitate poetul își întreabă vrăjmașii: „Ce este, ce s-a întîmplat?/ E un cîntec ce v-a supărat?" Și le răspunde tot el, răspicat, mărturisind izvoarele artei sale: „Dar cîntecul aceasta nu-l mîna care-l scrie, / El crește dintr-o surdă și tainică tărîe; / Cum coltul ierbii crude răzbește-n primăvară, / El sule din durerea care mocnea în țară: / Ca tot ce-i astăzi liber și viu, el s-a născut/ Din luptele prin care poporul a trecut". Stegarul acestor grele lupte este partidul. Către el se îndreaptă, înflorat de iubire și devotament, gîndul scriitorului precum în frumoasa urare „La mulți ani" din ciclul „Cinci tonsturi de ziua partidului": „Știu doar atît, că timpul nesfîrșit / Prin tine unda lui și-o înnoiește / Cum soarele țărîna și-o aporește / Cu fiecare zi întinerit". Înșiruirea de avînt și bărbăție, cu izbucnirea tinerească și gingașă sună curat și mișcător în acest catren: „Dar inima? Cum nu ne-ai ține-o trează / Cînd și pe tine însuți te întrec. / Văd peste anii tăi de azi, treizeci, / Cum limpezi cincinale luminează".

Caracterul militant al poeziei lui M. R. Paraschivescu se îmbină firesc cu sensibilitatea unui autentic liric. Sentimentul, poetul nu e totuși un elegiac mistuit de nostalgii. Cele cîteva bucolice din volum nu trebuie să înșele. M. R. Paraschivescu nu rămîne la suprafața lucrurilor, la o contemplare exterioară. În poezia lui vibrează dragostea de viață, setea de frumos, mîndria creatorului socialist. Adevărata tonalitate a afectivității poetului o descoperim în „Pîrîul și marea", unde ni se dezvăluie lumea interioară, pasionată a artistului. Morala fabulei, împărtășită în finalul poeziei, e grăitoare în acest sens: „Tu, dragostea mea, ai aflat ghicitoarea: / Tu, pîrîul zglobiu, iar eu marea".

Motivul toamnei, tratat în spiritul unei anumite tradiții, ca o invitație la morbiditatea acompaniată de tactul funerar al picăturilor de ploaie, îi prilejuiește autorului „Laudelor" accente de optimistă viziune asupra realității. Iată o privelițe autumnală străbătută de vitalitate: „Grădina e acum o cireadă / Lăuză, cu ugere pline: / Dogorile n-au să-i mai cadă / În creștet; nici roiuri, albine".

Poetul receptează fenomenele naturii cu toate simțurile. În miniaturi e însă cu precădere un vizual, stăpîn pe jocul efectelor cromatice. Ce este zăpada? „Acum, pe întregul cîmp n-ai să citești / Cuneiforme păsărești / Dar spre a fi scrise trebuia să vină / Ca un ecou din nemărginire".

Așa cum ne lasă să înțelegem în excelentul poem „Semănătorul" sau în „Ars poetica", M. R. Paraschivescu detestă minciuna turnului de fildeș („Nu vă iubesc, o, lîncede oțetare / În care duhul faptei n-a pătruns"), ca și exercițiile, nu mai puțin primejdioase, ale lamentării metafizice: „Și tot rîvnesc mereu ca poezia / Să-mi fie cîntul larg și legănat / Pe care-n zori îl spune ciocîrlia / Peste-un pămînt din somn abia sculat".

M. R. Paraschivescu e un poet sever cu sine și de aceea, în ansamblul său, volumul impune prin ținuta poetică. Totuși concentrarea și relieful expresiei lirice înregistrează în special în unele compuneri scăderi de nivel, care supără prin prozaismul sau retorismul lor („Preludii", „Cronică").

Ne mîngîie însă gîndul că exemple de acest fel sînt destul de rare într-un volum bogat prin conținutul său emoțional.

Rod al unei îndelungate experiențe literare, „Laude și alte poeme" comunică adevărurile vremurilor noastre printr-o personală și sugestivă artă poetică.

H. ZALIS

*) Miron Radu Paraschivescu: „Laude și alte poeme" — E.S.P.L.A., 1959.

George CIUDAN

VERSURI

STEAUA

Aseară-n grădina mea
A căzut din cer o stea.
Întrucît mama nu știe
Nimică astronomie,
A picat pe negre gînduri
La un gînd cu patru scînduri.
— Nu fii, mamă, întristată!
Steaua ce ne este dată
N-o să cadă niciodată:
De popor ni-e înălțată!

POCALUL TOAMNEI

Umblă toamna cît e dealul
Și ține în mîini pocalul
Și se prinde de-o răchită
Că-i nițel cam cherchelită.

Spune-mi, dulce rasachie:
Toamna mea, fată tîrzie,
De ce umblă-n ospeție
C-un pocal de bucurie?
- Fiindcă n-are domni în vie!

CÎNTEC VECHI PODGOREAN

Rujiță de pe răzor
Poate mîine am să mor,
Că pre-am fost clevetitor
Împotriva domnilor,
Rujiță de pe răzor.

De-oi muri nu-ți pară rău.
Am să dorm la sînul tău,
Să te cresc răzvrătitor
Împotriva domnilor,
De-oi muri nu-ți pară rău.

De-oi muri tu să mă-ngropi
Lîngă tine, lîngă plopi,
Fără prapuri, fără popi,
Fără lacrimă în ochi,
De-oi muri, tu să mă-ngropi.

CRIZANTEME

Aseară mi-ai simbit cu lacrimi printre gene
Timid ți-am pus în brațe buchet de crizanteme.
Mi-ai spus că-ți bate toamna la tîmple și-n fereștî,
Că anii trec în goană și simți că amurgești...
Privindu-te adînc și cu luare-aminte,
Eu ți-am găsit frum'seți ce nu le-avsai-nainte.
Descoperii în tine nu toamnă și mihnire,
Ci tinerețea mea ajunsă la-mplinire.
Așa îmi pari, iubito, în ceasul de acuma.
Ca albă crizantemă ce n-o pălește bruma.

Violcu BÎRNA

Scoarță olteneasca

Ramuri și frunze, păsări și flori,
Roșii măceșe, brume, ninsori,
Le stringi în urzeala de fire, măiastră,
Pe-o pajiște verde, pe-o mare albastră.
Bănuții de stele în smalțuri aduni-i
Cu-arama din toamne, cu aurul lunii.

★

Pe harta țării, nouă,
O veche așezare:
Oltenia lui Tudor,
Pădure, cîmpuri, vii...
Adună oameni rodul
Din înfrățite holde
Se coace rodul verii
Sub brumele tîrzii.
Pe Jiu în sus, prin sate
Cu pive și olari,
Cu porțile cioplite
Din trunchiuri de stejari,
Uzine, șantiere,
Și sonde, pretutindeni,
S-au înălțat: avînturi
De vajnici ziditori,
Să pună noi podoabe
Din zestrea vremii noastre
Pe scoarța oltenească
Cu păsări și cu flori.

ACTUALITĂȚI LITERARE

DIN ȚARĂ

● *În colecția „Patria noastră"* (tipărită de Ed. Tineretului) a apărut în condiții grafice excelente o culegere de proză și poezie, intitulată Scriitorii noștri despre frumusețile patriei. Cititorului îi se oferă cîteva din cele mai frumoase pagini, în care scriitori clasici și contemporani din țara noastră au descris, ca într-un album de aur, atîtea lirice, frumusețile peisajului românesc și ale omului muncii. Remarcăm caracterul antologic al acestei lucrări instructive, care se deschide cu fragmente de Iancu Văcărescu și continuă cu poezii de Gr. Alexandrescu, Bolintineanu, Alecsandri, Eminescu, Coșbuc s.a. Sînt publicați, de asemenea, un mare număr de autori contemporani, printre care Mihail Sadoveanu, Tudor Arghezi, Mihai Beniuc, Geo Bogza, Zaharia Stancu, Cezar Petrescu, Cicerone Theodorescu, Eugen Jebeleanu, Maria Banuș, Eugen Frunză, Nina Cassian și alții.

● *În traducerea lui Alexandru Andrițoiu* au apărut în Ed. „Cartea Rusă" poemele lui I. Utkin. Cititorii care n-au putut cunoaște creația acestui remarcabil poet sovietic decît prin cîteva fragmente răzlețite au acum prilejul să se bucure — cum se exprimă traducătorul — de mireasmele și culorile unei poezii autentice și mari. Mort în anii Marelui Război pentru Apărarea Patriei, la o vîrstă relativ tînără, Iosif Utkin a îmbogățit lirica sovietică cu o pagină memorabilă.

● *Soccolim pozitiva inițiativa* de a se edita un volum cu piese de teatru pentru copii, destinate atît colectivelor de artiști păpușari, cît și micilor cititori. Sînt incluse în volum piese care s-au jucat pe scenele teatrelor de marionete și păpuși, precum și lucrările inedite „Mălina și cei trei ursuleți" de Mioara Cremene, „Omul nenorocos" și „Ecoul — fiul pădurarului" de Dimos Rendis etc.

DE PESTE HOTARE

● *Cercetătorii Institutului de literatură* de pe lîngă Academia de Științe din R.S.S. Turkmenă au descoperit manuscrisul lucrării „Șah-Nameh" al clasicului literaturii tadjice și persane Firdussi. Manuscrisul are 1.400 pagini și, în ciuda vechimii, s-a conservat foarte bine. Cu același prilej, cercetătorii au mai descoperit o serie de cărți și manuscrise tratînd diferite aspecte ale culturii și civilizației medievale a Asiei Centrale.

● *„În societatea nouă,* primul lucru care m-a impresionat adînc a fost acela al transformării radicale a situației femeii și acest lucru vreau să-l prezint în romanele mele", a declarat de curînd Lao Ce, unul dintre scriitorii de frunte ai R. P. Chineze. Lao Ce este autorul romanelor „Insula roșie" și „Vînzătoarele", în care sînt oglindite aspecte din procesul de emancipare a femeii chineze. La aceste două cărți, scriitorul a mai adăugat acum un nou roman „Toată familia s-a unit", care reflectă situația de azi a femeii chineze eliberate de toate servituțile trecutului.

● *Cartea scriitorului cehoslovac* Ivan Olbricht „Cuceritorul Mexicului" — o evocare a vieții lui Fernando Cortez, cuceritorul Mexicului — a trezit un deosebit interes în rîndurile cititorilor cehoslovaci. Ivan Olbricht prezintă — pentru prima oară în literatura cehă — de pe pozițiile științei marxiste epoca marilor „cuceriri coloniale" din secolul al XVI-lea, scoțînd în evidență în special rapacitatea și cruzimea conchistadorilor spanioli care au năvălit în țările de veche cultură a incașilor și au supus populația băștinașă la o acțiune de exterminare totală.

Războinici de-ai lui Sananikone, cu arme automate americane...

Se întîmplă uneori la Organizația Națiunilor Unite ca vreun delegat sud-american să propună o rezoluție în prea cuviosă termeni creștini despre apărarea lumii-mului asiatic, ca primul ministru laoțian să țină un discurs îndurerător despre frica ce l-a cuprins cînd a auzit că se află comuniști în Asia și ca vreun reprezentant semioficial al arhipelagului independent sub pavilion străin al Insulelor Moluce să se ofere a proteja drepturile omului în... țările de democrație populară. Undeva, însă, la Singapore, în vile cu storuri veșnic trase, umbrite de cocotieri sau la Bangkok, în vechi palate încărcate cu fildeș, se pune la punct focul marilor conspirații imperialiste din aceste regiuni. Aici se întîlnesc rafinamentul artistic al străvechilor civilizații cu bogățiile fabuloase ale rajahilor; razele inamicii cu prezența celor mai felurite religii; imperialismul colonial cu jungla tropicală. Această din urmă întîlnire determină și condițiile specifice reale ale desfășurării diplomației de tip colonialist. Tot aici, se scriu cîteva discursuri oficiale de la O.N.U. ale vorbitorului sistemat cianchaișist sau ale reprezentanților tailandez, documentele pactelor S.E.A.T.O., C.E.N.T.O. și ale altor asemenea perpetuări prezente ale civilizației paleolitice.

Cea mai mare parte a populației Ceylonului și-a exprimat adînca durere pentru pierderea premierului Bandaranaike, asasinat în condiții care n-au fost încă pe deplin lămurite. În fotografie: sicriul purtat de înalți demnitari. În dreapta jos: Tsiduwo Somarama, călugărul budist care l-a ucis pe primul ministru al Ceylonului, Bandaranaike. E probabil însă că inițiatorii asasinatului nu sînt aici budiști și nici asiatici și e sigur că ei nu sînt nici prietani ai Ceylonului și nici prietani ai libertății popoarelor.

COMPLOT

Cînd pumnalul, pistolul și bomba devin argumente diplomatice

Noua „politică" a cercurilor ultracolonialiste în Asia — preluînd trainice și vechi tradiții imperialiste — s-a manifestat cu înverșunare în ultimii ani, căutînd să contracareze creșterea considerabilă a influenței Chinei populare în rîndul popoarelor asiatice și întreaga dezvoltare a mișcării de eliberare. Vechile argumente diplomatice ale „noii politici" au intrat în acțiune mai ales în preajma conferinței de la Bandung. În motorul avionului indian „Prințesa Kașmirului", care transporta la conferință o parte din delegația Republicii Populare Chineze și ziariști, a fost introdusă o bombă. Au supraviețuit catastrofei numai cîțiva călători. Guvernul R.P. Chineze a acuzat agenții ciankaișiști de acest act criminal. Dar la Sidney, apoi în Noua Zeelandă, în Pakistan, în Filipine au apărut articole care pretindeau că ar fi fost vorba de un simplu accident de aviație. După cercetări de un an, guvernul indian a comunicat opiniei publice că a fost într-adevăr un act criminal de diversiune. Precum se vede, la O.N.U., ciankaișistul citește automat memorandum-uri ticluite de patronii colonialiști, dar în jungla, politica acelorași patroni pune în funcțiune mașini infernale.

Reginei Cambodgiei (țară care duce o politică de neutralitate și nu a aderat la Pactul SEATO) i s-a expediat un colet din posesiunea engleză Hong-Kong. În pachet era o bombă. Bomba a explodat și a ucis mai mulți oameni, printre care și pe tînărul prinț moștenitor Vakrivan. După cercetările cuvenite, s-a stabilit că autorii atentatului sînt emigranți reacționari fugiți în Tailanda după eșuarea unui complot antiguvernamental și aflați acum sub obrăzuirea organizației SEATO. Principalul ziar tailandez a scris că acestea ar fi „născociri comuniste". Dar agenția France Presse a explicat că actul terorist a urmărit să provoace în Cambodgia grave dezordini în legătură cu evenimentele ce au loc în această regiune.

La O.N.U. reprezentantul tailandez la cuvîntul erijîndu-se în apărător al drepturilor copilului din cresele ungare. Dar în jungla tailandeză, unde politica se face cu bombe, complotiștilor puțin le pasă că mii de copii mor ca muștele.

Apoi se organizează un complot întreg în Cambodgia, de către partidul „Khmerilor liberi". Complotul eșuează și șefii „Khmerilor liberi", Sam Sari și Son Ngok Tan, fug la Saigon, în Vietnamul de sud, unde fac declarații presei de peste ocean, în localul misiunii militare americane. Se organizează de asemenea o rebeliune în Tibet; Dalai Lama e răpit de rebelii alungați în trecătorile din Himalaya și fratele său e expediat urgent cu un avion de mărfuri la New York, să se plîngă lumii că salutul tibetan — scoaterea limbii — a fost înlocuit cu salutul comunist al strîngerii de mînă.

Se organizează o rebeliune la Mossul, unde generalul Shawaf cere ajutorul Turciei și Iranului ca să dea Irakului mai multă „libertate"... E ucis de populație și de proprii săi soldați; nu va mai putea fi decît adus și instalat în panteonul moaștelor vii alături de Otto de Habsburg, Kerenski, Mihai de Hohenzollern sau popa Valerian din Ohio.

La granițele Chinei populare și ale Republicii Democrate Vietnam, la granița de sud a R.P.D. Coreene, complotările se țin lanț. În Cambodgia ori în Indoneziei, provocările și actele de diversiune se succed săptămînal. Politica junglei se manifestă aici, în acest mod, fără memorii și declarații, dar purtînd totdeauna emblema SEATO. Dar tot mai multe comploturi și provocări se destramă; rînd pe rînd bandiții sînt împrăștiați, zdrobiți, prinși. Și atunci mîinile nevăzute trag noaptea, pe fereastră, în directorul ziarului cambodgian „Procîation", Nop Bo han, cel mai proeminent ziarist progresist din această țară. Trag ziua cu pistolul în Solomou Bandaranaike, premierul Ceylonului, activ apărătorul ideii de coexistență pașnică. Trag în generalul Kassem și, în timp ce medicii îi scot glonțele din umăr, guvernatorul general al Bagdadului anunță că au fost făcuți inofensivi criminalii care pregăteau aruncarea în aer a spitalului. Politica junglei este politica pumnalului pe la spate și a cartușului tras din întuneric. Pe minerul pumnalului malaez, al pistolului tailandez, pe învelișul bombei ciankaișiste cu ceas se pot citi inițialele SEATO. Chiar dacă respectivele fabrici de armament au uitat să le imprime...

O comisie de anchetă într-un local de noapte

Un complot de proporții mai mari a fost organizat în Laos, țară care din punct de vedere geografic are o poziție cheie în centrul peninsulei indochineze. Guvernul Ful Sananikone a hotărît într-o dimineață că nu mai poate recunoaște acordurile de la Geneva, a arestat pe conducătorii mișcării Patet Lao și a atacat unitățile patriotice, aținînd focul războiului civil. Sananikone a întreprins și alte treburi în același timp: a invitat o misiune militară americană în Laos, a confecționat și a depus la O.N.U. o plîngere precum că e atacat de Republica Democrată Vietnam și a montat un proces împotriva patrioților arestați. Departamentul de Stat, la fel de grăbit, l-a invitat pe Sananikone în S.U.A., l-a acordat un „ajutor", a trecut o rezoluție prin mașina de vot a O.N.U. și a expediat (cu același vas) o „comisie de anchetă", un grup de ofițeri americani ca instructori ai armatei laoțiene și o bogată cantitate de armament.

Dar în actuala situație internațională asemenea treburi nu mai pot fi făcute chiar cu atîta grăbire. Iată, de pildă, că viceregele Laosului, Phetsarat, a făcut o declarație publică, plîngîndu-se că în timp ce poporul său rămîne sărac, ajutorul american îmbogățește în mod revoltător o minoritate. După cum se știe din presa țării, o parte a ajutorului american a fost investită în mărirea efectivului jandarmeriei — de la cîteva sute de inși la aproape patru mii. O altă parte a „ajutorului" a fost cedată de guvernul laoțian comercianților din capitala țării, care s-au grăbit să importe cîteva sute de automobile (ele nu pot circula decît pe străzile unui singur oraș, capitala Vientiane — alte drumuri pentru mașini neexistînd în această țară), pudră și ape de colonie și cîteva vagoane de mingi de baschet. Se înțelege deci că toate aceste „binefaceri" n-au stîrnit de fel entuziasmul maselor populare. Ajutorul american a devenit cel puțin impopular.

Comisia specială de anchetă trimisă de Organizația Națiunilor Unite nu s-a grăbit să-și formuleze concluziile, din cauza unor condiții de lucru neașteptat de neprielnice. Imediat după instalarea ei în unul din hotelurile orașului-capitală, ea a primit din partea primului ministru al Laosului un dosar voluminos care, după expresia unui corespondent francez, putea fi lesne confundat cu o antologie de vechi basme asiatice, și care constituia singurul argument că țara ar fi fost atacată de Vietnamul democrat și de China populară. Membrii grupului de anchetă au cerut să se întîlnească cu un prizonier vietnamez. „Avem nu unul, ci șase" — a declarat pompos Sananikone. În fapt era vorba doar de șase... fantome. Dovadă că în loc de prizonier, comisia a primit un nou raport de 20 de pagini cu considerații etnografice și istorice. În regat a fost distribuită o proclamație potrivit căreia guvernul acordă un premiu de 100.000 de kipi pentru „prinderea unui vietnamez înarmat" și 50.000 kipi pentru „capturarea unui vietnamez neînarmat". După două săptămîni de așteptare, guvernul laoțian a trimis vorbă comisiei: „Nu va vom putea pune la dispoziție nici unul din prizonierii din Vietnamul de nord, deoarece ei nu constituie o dovadă prea convingătoare". În locul celor șase fantome, guvernul oferea însă oaspeților posibilitatea de a vizita provinciile din nord, unde au loc „lupte crîncene" și „unde se vor putea convinge personal de tot ce se întîmplă". Constatîndu-se însă că drumurile nu sînt practicabile, membrii grupului de anchetă au fost invitați să aștepte un moment climateric favorabil. Totodată, ca măsură de prevedere, corespondenților străini li s-a interzis accesul spre provinciile din nord, întrucît, după cum anunța ziarul „New York Times", autoritățile erau profund nemulțumite că informațiile transmise de corespondenți contrazic versiunea guvernului regal cu privire la „agresiune". Într-adevăr, corespondentul ziarului englez „The Guardian" transmisese cu cîteva zile înainte următoarea corespondență (și nu pentru cronica umoristică): „Situația e confuză, știrile sînt contradictorii: într-o zi situația e desperată și capitala însăși e în pericol, în ziua următoare ni se spune că guvernul a recîștigat controlul. Marți, Ministerul de Externe anunță că au fost luați prizonieri vietnamezi, joi, Ministerul Informațiilor este el însuși dornic să știe dacă într-adevăr forțe nord-vietnameze luptă în Laos. La sfîrșitul săptămînii ni se prezintă drept dovezi „incontestabile" în această privință o relatare după care locuitorii din satele atacate au „recunoscut" soldați pe care îi cunoscuseră în timpul războiului indochinez."

Membrii grupului de anchetă și-au exprimat atunci dorința de a sta de vorbă cu cei răniți în lupte, care s-ar afla, cică, internați în spitalele din capitală. Nici această dorință n-a putut fi îndeplinită, pentru că „necesitățile păstrării secretului militar" nu îngăduie răniților să aibă convorbiri cu străinii. Așa că, o bucată de vreme membrii grupului de anchetă trimis de O.N.U. „își omoară timpul vizitînd monumentele istorice și frecventînd cele două localuri de noapte foarte scumpe. Dar și aceste distracții sînt limitate, căci monumentele istorice pot fi vizitate într-o singură zi, iar localurile se închid la miezul nopții"...

Relatarea de mai sus aparține agenției americane Associated Press. În ea nu se spune dacă anchetatorilor veniți de la O.N.U. li s-a permis să viziteze jungla — ocultă jungla a intrigilor imperialiste — locul acțiunii întregii provocări sananikoniste.

Pînă la urmă „subcomitetul de anchetă" a fost nevoit să se întoarcă la New York și să constate în scris că nu se poate dovedi vreo infiltrație a trupelor nord-vietnameze sau ale Chinei comuniste în Laos".

Acțiuni culturale încredințate... pompierilor

Jungla asiatică a creat și două organizații politico-militare: SEATO și CENTO. Domnul Jacquinot, șeful delegației franceze [illegible]

ÎN JUNGLĂ

sesiune SEATO ca fiind „o organizație de colaborare creată în scopul ridicării bunăstării și al dezvoltării culturale a țărilor care i-au acordat încredere". Care este principala acțiune culturală a membrilor pactului? La aceeași sesiune s-a spus: „Lupta împotriva comunismului în Asia". Această acțiune curat culturală — care a și stabilit că unii din adversarii cei mai periculoși sînt regele Cambodgiei, prințul laoțian Suvanufong și alții — are sprijinul necondiționat al monumentelor „culturale" ale secolului: Ciun Kai-și, specialist în problemele teatrului de marionete, Ngo Dinh Diem, autor de tragedii în lagărele sud-vietnameze, și Sananikone, amator extremorientat de rock and roll pe acompaniament de tobă militară.

Sesiunea SEATO a descoperit și un mijloc de „culturalizare" a popoarelor asiatice: „Brigada contra incendiilor". S-a preconizat la sesiune înființarea unei brigăzi pompierești, sub forma unui detașament militar mobil, alcătuit din trupe engleze, australiene și neozeelandeze, cu vastă experiență în războaiele coloniale: potrivit agenției Reuter, detașamentul urmează să apară acolo unde se va ivi „pericolul", de îndată ce un guvern marionetă „va pierde controlul asupra situației", precum și „în toate cazurile posibile". E sigur că, în urma acestei activități pompierești, cultura asiatică va cunoaște o înflorire fără precedent și o extindere de capacitatea gîtului de mestecat.

Se pot observa unele rezultate chiar din pregătirea intervenției americane în Laos, unde SEATO se agită ca și cum ar fi vorba de un teritoriu aflat sub tutela sa. Purtătorii de cuvînt ai pactului au și declarat că nici nu-i interesează rezultatul activității comisiei de anchetă O.N.U. La Bangkok, în cursul unei consfătuiri secrete a consilierilor militari ai pactului, s-au pus la punct planurile unei intervenții fățișe în Laos, după modelul Libanului.

După cum se știe, guvernele participante la pact se bucură cu toatele de binefacerile ajutorului american, de disprețul propriilor popoare și de un renume foarte deocheat în opinia publică mondială. Generozitatea căpeteniei americane a pactului se manifestă mai ales în larghimea și permanența trainică a bazelor militare de pe teritoriul partenerilor secundari. Cînd membrii de a doua mînă (adică toți ceilalți în afara S.U.A.) cer insistent să li se facă o favoare, li se face. De pildă, termenul de funcționare a bazelor americane în Filipine a fost redus de la 99 de ani la 25 de ani, dar... cu stipulația dreptului de prelungire.

★

În cadrul CENTO, adică a fostului pact de la Bagdad — altă creație a junglei — relațiile sînt asemănătoare. Principala problemă pe ordinea de zi a ultimei conferințe a miniștrilor din țările semnatare ale pactului a fost amplificarea potențialului militar. Turcia de pildă va avea parte de noi porturi strategice, de șosele strategice care s-o lege de Iran, și de alte asemenea „binefaceri" strategice.

Ieri a fost pactul de la Bagdad. Dar într-o zi pactul a rămas fără Bagdad, și-a schimbat numele în CENTO și sediul în New York, a șters de pe listă pe Nuri Said și a adăugat pe funcționarul din Departamentul de Stat care se ocupă cu problemele asiatice. Cine sînt deci acum membrii Pactului?

La a șaptea sesiune a comitetului militar al Pactului, au trimis delegații Statele Unite, Marea Britanie, Pakistanul, Iranul și Turcia; așadar, ei reprezintă unirea intereselor acestor state. Generalul-locotenent T.D. White a adus salutul Americii și asigurarea că șoselele strategice, porturile strategice, armamentul strategic din Iran, Turcia și Pakistan vor fi încredințate celor mai bune și mai convenabile firme de peste ocean, în spiritul celei mai dezinteresate prietenii și a cursurilor zilei de la bursa din New York. Amiralul conte Mountbatten a binecuvîntat adunarea în numele Marii Britanii, al dominioanelor și coloniilor sale. Amiralul nu este asiatic, el nu s-a închinat niciodată maimuțelor sfinte din Djaipur și nici elefantului sacru din Siam, dar trupele de sub comanda sa au o experiență serioasă în India, Malaya, Peninsula Arabă. Și de aceea delegații asiatici l-au ascultat mai mult decît cu respectul datorat preoților. Cînd li s-a permis și lor să spună cîte ceva pentru fotografi și televiziune, generalul iranian Abdolla Hedayat a reprodus cuvintele adorabile ale șahului său rostite la Londra în fața ziariștilor și care au avut un discret succes de ilaritate: „Pot să vă asigur că în Iran nu va fi niciodată revoluție. Un atentat împotriva mea este totdeauna posibil. Dar o revoluție, în nici un caz. Căci revoluția izbucnește atunci cînd oamenii sînt nemulțumiți de felul lor de viață. Aci, la mine în țară, aș putea zice că 99% din populație nu dorește măcar să-și schimbe felul de viață". Aceizîndu-se imediat după reproducerea acestei istorice și vizionare declarații, generalul iranian a culeș numai zîmbete aprobatoare și n-a mai fost deranjat ulterior. Generalul turc Rustu Erdelhun a afirmat răspicat că aprobă pozitiv propunerea de a se strategiza țara și din punct de vedere american, iar generalul pakistanez M. Hababullah a susținut că e de acord anticipat cu tot ceea ce se va hotărî și că n-are rost să se lungească discuțiile.

Da, într-adevăr, aici se pot purta discuții oricît de scurte sau de lungi. Iar undeva în Asia se poate trage împotriva conducătorilor progresiști de stat, se pot trimite trupe străine la granițele țărilor eliberate, se pot urzi complotări în junglă și memorandumuri direct în engleză pentru O.N.U. Dar tot în Asia există și se dezvoltă marea Republică Populară Chineză, către care popoarele asiatice privesc cu mîndrie și încredere; tot aci se află și se întărește necontenit republicile democrat-populare din Vietnam și din Coreea; de asemenea pe harta Asiei pot fi aflate state ca India, Indonezia și Ceylonul care și-au cucerit nu de mult independența și care militează pentru coexistență pașnică, ori de felul Cambodgiei, care e neutră. În Asia e și Irakul, care a scuturat cu mîndrie lanțurile robiei. Pe acest continent se ridică forțe populare uriașe, pe lîngă care colonialismul și liota lui de dictatori de mucava apar drept o ceată de pigmei.

În umbra pactelor agresive se uneltește și se practică politica actelor teroriste. Dar dacă această politică n-a avut pînă acum nici un succes, nu i se pot prevedea succese nici în viitor. La mormintele victimelor, noi luptători pentru pace și libertate jură să nu înceteze lupta lor nobilă și fiecărui glonț tras din junglă pactelor banditești i se răspunde cu un val de mînie populară și cu înfierarea hotărîtă a celor ce-i înarmează pe criminali.

SEATO, CENTO și alte asemenea formații războinice sînt de pe acum sortite celui mai întunecos raft al muzeului istoriei.

Valentin SILVESTRU

Dușmanii unității popoarelor asiatice au pus la cale, în aprilie 1955, în preajma Conferinței de la Bandung, actul criminal diversionist de pe bordul avionului indian „Prințesa Kașmirului", care transporta la Bandung o parte din delegația R. P. Chineze, precum și ziariști din mai multe țări. În fotografie: transportarea sicriilor cu rămășițele pămîntești ale celor uciși în acest accident provocat de complotiști.

Pe balcon

de Silviu GEORGESCU

Ilustrații de E. ARNO

Ah, iubite cititor! Îți poți oare închipui dumneata o fericire mai mare decît aceea pe care o trăiește de o săptămînă încoace familia Sotireștilor? Fericire — ca să-i zic așa — compusă din trei camere, antreu, bucătărie, baie etc. Și la care sus-numita familie, compusa și ea la rîndu-i din două persoane (soții Sotir) inclusiv dependințele (soacra tovarășului Gheorghiță Sotir ori *ma-mare*, cum obișnuiește s-o strige pe scurt Costel, cealaltă *dependința*, elev în cl. a III-a A), nici nu visa în clipa cînd s-au înfundat tabelele de repartiții la depoul Ștefan cel Mare. Și stai! Lasă la o parte faptul c-au primit repartiția și că s-au mutat... Dar unde?... Asta e: unde s-au mutat?... În cartierul Floreasca! La blocuri! Doi pași de tramvai și alți douăzeci și doi pînă la lacuri... Păi la vară, cînd o veni vremea pescuitului, cine credeți dumneavoastră c-o să mai fie ca el, ca Gheorghiță Sotir? Cine?... Incasatorul Brăbete?... Aș! Lui Vasilică Brăbete nu i-a ieșit pînă acum repartiția... „S-a întîmplat, ce vrei!" — o să zici 'mneatale, cititorule. Da! Dar de ce să i se întîmple tocmai lui Brăbete, care pe lîngă faptul că-i bun prieten cu Sotir, s-a mai nimerit a fi și un înfocat pescar?... De ce lui și nu altuia?... Că zicea Brăbete alaltăieri dimineață, la depou... Ah, dar cîte nu zice omul la supărare!...

Prostii!... „I-au lucrat" — auzi! — gîndește prescurtat în clipa aceasta tovarășul Sotir, luînd-o încet pe urma presupunerilor lui Brăbete. Cine să-l lucreze?... Da' așa-l apucă pe el cîteodată, pe Brăbete. Că și az' vară la Mogoșoaia — nu făcea la fel? Dacă apuca să-i cadă lui ceva mai-nainte, Vasilică gata:

— Mă lucrași! Bravo!... Eu stau aici de un ceas și... aia e! Dacă nu-ai luat locu'!.

Așa și-o fi zicînd și acum... cu casa... Adică, mai știi?... Ei nu, că asta ar fi prea de tot.

Și Gheorghiță Sotir a încremenit cu tinichiaua de vopsea într-o mînă. Nevastă-sa, Cristina, care tocmai intră pe balcon încovoiată sub un ficus uriaș, îl privește nedumerită.

— Ce ai, dragă? Ce s-a întîmplat?

Și Gheorghiță Sotir n-așteaptă să-l întrebe de două ori. Îi povestește și nevesti-si:

— Să vezi că Brăbete o să zică acu' că cu.. înțelegi? Unde sînt din Argeș, dintr-o comună cu tovarășul Anghel de la sindicat, vine că eu...

— Prostii!— i-o reteză scurt Cristina, dispărînd ca-ntr-un număr de iluzionism în fundul cufărului cu haine de iarnă din antreu.

Gheorghiță, după ea. Ca scaiul:

— Îți spun eu! Asta-și închipuie că i-am luat locul... Că l-am lucrat... De ce crezi tu că n-a venit să ne bată galeriile?

Dar n-apucă să-și sfîrșească bine gîndul și.. cine credeți dumneavoastră că urcă într-un suflet scările?... Cine?... Aș! Nici un Brăbete E Costel. Costel, care dă de știre:

- Tanti Victorița cu nenea Brăbete!

Parcă i s-a luat o piatră de pe inimă lui Sotir. Vezi? Vasăzică tot au venit!

Ceasu' al bun la casa nouă! tuna din prag Vasilică, depunînd în brațele Cristinei o butelcuță cu dop de cocean și un gavanos cu mînătărci marinate.

Dincoace, în antrețelul tiesit cu lucruri, nevastă-sa, Victorița, o femeiușcă mititică și plinuță ca un dop, se avîntă din boccea în boccea ca-ntr-o excursie pe Caraiman

Sariți, ma, careva și dați-mi mîna! striga Na! Că mi-am agățat și poalapul O să va pun sa-l plătiți! . Da' cum de nu v-ați aranjat pînă acum?

- Păi d-aia! clipește anume Sotir spre nevastă-sa. Întreaba-mă să te-ntreb. Că voi ce prieteni sînteți, de n-ați venit să puneți mîna?

Între timp însa Vasilică a și scos din buzunar cîrligele pentru galerii

Victorița se scuză că-i cam departișor al naibii de la ei, din Vergului, și pînă aici. Dar că, totuși, uite, au venit să le dea o mînă de ajutor. Ei! Dar mai întîi și-ntîi prezentările:

Dormitorul...

— Încîntat de cunoștința - Brăbete! se-nclină caraghios Vasilică.

— Dincoace sufrageria... Încă o camera. bucătăria, baia...

Ma-mare deschide robinetele, le-nchide... Nu-i mai tace gura.

Vrei rece? Ai rece!... Caldă?... Cum poftești, maica!

În balconașul copleșit de caprifoliile vecinilor de la „doi", alinierea ghiveciior cu acanthus și cercelușii e pe sfîrșite.

- Vedeți? — prezintă în continuare Cristina, punctînd cu arătătorul undeva, pe deasupra balustradei - colo, în fund... lacurile... strandul..

— Rai, maică! E o plăcere vara! — se amestecă și responsabila cu robinetele. Atunci să veniți la noi! Îți iai frumușel undițele și...

Ei! Dar ce s-o tot mai mutări Brăbete? Își bate joc, ori,..Ce naiba? C-a observat și Cristina De două ori pînă acum i a făcut semn cu ochiul nevesti-si... Și zorul ăsta pe el!? .. „Gata! Hei, gata!" — strigă de fiecare dată și nici măcar nu ia bine seama la ce i se arată. „Hai, că ne apucă noaptea!... Vouă, baftoșilor, vă convine, că, deh! Ce? Ca noi ăștia, de stăm la dracu-n praznic?" Și iar îi face cu ochiul nevesti-si.

Pe Gheorghiță Sotir toată povestea îl irită.

— Vezi? Ți-am spus? — îi strigă el Cristinei, care a ieșit după el în bucătărie. Chestia cu casa . Îl roade... N-auziși cum ne ia?... Da' i-o zîiic!

Cristina însă e de altă părere. Să i-o zică, da' altă dată... Mosafiri, oricît! Și așa, vezi, au făcut oamenii atîta drum pînă aici ca să le ajute... Brăbete s-a apucat să bată perdelele... Victorița și ea, uite! cu ma-mare... Montează bufetul... Mai zi ceva dacă poți!

Și taman în clipa cînd, pe jumătate îmbunat, Sotir se pregătește să umple primul rînd de cești din butelcuța adusă de Brăbete, i se pare că deosebește dincolo un sol de văicăreli pe șoptite, ca și cum cel care istorisește s-ar teme să nu fie auzit de cei de la bucătărie. Intrigat, trage cu urechea... Vocea soacră-si:

— ... Că zic, măcar colea, pe balcon, și tot am fi găsit unde, dacă-n pimniță n-au loc!...

Cazanul! Iar cazanul, albia de rufe și burlanele! Se putea altfel?... Afurisitele astea de boarfe pe care le-a cărat încoace numai ca să scape de gura soacră-si. De două ori l-a oprit pînă acum administratorul.

— Cît mai aveți de gînd, frate, să țineți comediile astea în drum?... N-avem spălătorie? N-avem instalație specială? Luați-le de aici!

Ușor de zis: „luați-le de aici!" Dar unde naiba să le pună? Și cum?... Că uite, de nu știu cîte ori a vrut să se pună cu toporu' pe albie... Barem Costel, abia așteaptă să ducă burlanele și cazanul la școală, pentru D.C.A („Că măcar de le-ar primi și acolo!" — zice).

Poftim însă de te înțelege cu a' bătrînă! Că sare cu o gurăaă! Da' nu zici că tot 'mneaei le-a găsit și loc?!... Adică ați auzit!

. Spuneți-mi și mie — se văicărește eu în clipa asta Brăbeților — ce păcatelor putea să-l deranjeze pe dumnealui, pe el, pe Sotir adică, albia și cazanul meu de rufe. La urma urmelor — nu? — de ce mai avem balcon?!...

Și Brabete, auzi al naibii! - ăsta mai lipsea să pună paie pe foc:

Chiar așa, coană mare! Te poate obliga cineva pe matale să speli numai și numai la spalatorie? Dacă se-ntîmplă de nu e liberă spalatoria?.. Pai?!... Faci frumușel focu' colea pe balcon... — aveți ciment pe jos, nu? — scoți burlanul peste parapet și... dă-i bătaie!...

Sotir simte că-i ard urechile. Dă să treacă dincolo și să pună capăt comediei, cînd se aude strigat de cineva din strada. Crapă fereastra și dă cu ochii de Roșculeț, macaragiul, care, de pe capra unui camion, îi face semne cu șapca.

— Nea Roșculeț! Se mută și nea Roșculeț! — se-ntoarce el spre nevastă-sa, uitînd pentru o clipă toată povestea cu soacră-sa.

Dar Roșculeț, de jos, îi dă înainte cu semnele. Și parcă... sigur, vrea să-i spună ceva... Ce?.. Cu neputință de înțeles într-atîta hărmălaie și uruit de autocamioane. Sotir n-are încotro. Coboară fuga scarile să vadă ce-o fi vrînd.

Să-ți spun una, să cazi! — îi strigă vesel acesta. Ghici cu cine m-am nimerit vecin?!... Strudaaa... Na, că iar am uitat!... Nu prima, a doua de la colț... Cum îi zice străzii unde stă prietenu' ăsta al tău, pescaru'... Brabete?...

— Păi, Vergului... Da' ce-ți veni?...

Roșculeț țîțîie nerabdător:

Mă, ești prost ori te faci? Pe Vergului a stat pînă alaltaieri la prînz. Da' acu...'— și deodata se pornește pe rîs. Ori tu nici măcar nu știi că s-a mutat?!... Auzi? Gata să rămînă de căruța... Cînd au batut la mașină lista, l-au sărit...

Sotir face ochii mari. Pe trotuarul de vizavi sînt înșirate cîteva magazine: o tutungerie, un „Aprozar", o farmacie... Afișul de mîna cu „ouă proaspete" și „vin vărsat" călătorește de la o vitrină la alta. Cel puțin, așa i se pare lui...

— ...Da' înseamnă-ți, frate, pe ceva! staruie gata de plecare Roșculeț. Blocul 5, apartamentul 13...

„... Ouă proaspete..." „Vin vărsat..." Afișul a ajuns la farmacie...

Camionagiul își îndeamnă caii. Întinde hățurile.

Și deodată — așa ca la electrică! Parcă i-a răsucit cineva un comutator lui Sotir.

— Stai! - strigă. Oprește!... Nea Roșculeț, nu cumva știi? Brăbete o avea balcon?

Oho! Și încă ce balcon! Lux, mă!... De acum încolo, vara acolo ne petrecem serile Îți spusei ca sîntem vecini Dacă mă-ntind niteluș peste parapet, dau mîna cu Brabete! .

Parcă asta așteaptă și Sotir. Că-i spune lui Roșculeț să... Uff! Și cu autobasculantele astea! Că foc o hărmălaie... Păcat că nu putem auzi ce-i spune Sotir mai departe.

★

O jumătate de ceas mai tîrziu, în timp ce stau cu toții la masă, Sotir se arată foarte îngăduitor față de semnele pe care și le fac în continuare soții Brăbete. Nu-l mai irită nici măcar faptul că o dată sau de două ori, venind vorba despre o eventuală folosire a balconașului la modul magazie, spălatorie și uscătorie, Vasilică și Victorița se declară, deschis, pe față, de partea lui ma-mare.

Dar ceea ce o uimește nespus pe Cristina este zîmbetul discret cu care a liniștit-o mai adineauri bărbatu-su („Catâ-ți de treabă!", adică), în clipa cînd dumneaei, alarmată de anumite presimțiri, a vrut să-ntoarcă vorba... Nu, zău, că nu mai înțelege nimic!

Și... nu e singura... Un sentiment aproape asemănător îl încearcă în vremea asta și pe bietul Roșculeț... Adineauri a terminat descărcatul

Că și Brabete ăsta, zău dacă n-a îmcbunit! bombăne el, trintind cu năduf în balconul vecin o hărăbaie de albie plesnită și dichisita cu smoala și cîlți, cazănelul de rufe, burlanele... Ce i-o fi venit, frate, să care după el vechiturile astea?... Și de ce le-a mai lăsat să-ncurce locul la Sotir?... De ce nu le-o fi adus direct încoace?!

COLOANELE SUBMARINE DE MARMURĂ

Localitatea siciliană Marzamemi la 50 kilometri la sud de Siracuza. De cîtăva vreme nimeni nu mai vorbește în tîrgușor decît despre „orașul cu comori" din fundul mării... Pescarii sărace își fac pe seama lui visuri despre pîine caldă; bogătașii antecalculează presupusele perle, rubine și safire submarine.

Pe baza cărei realități s-au născut oare legendele despre orașul submarin? Ce anume a stîrnit atîta senzație în monotona viață a tîrgului Marzamemi?

Cu cîtva timp în urmă, pescarii au observat, pe fundul mării, la aproximativ șapte metri adîncime, niște coloane uriașe. De aici au pornit toate visurile și legendele. Dar tot de aici a pornit și cercetarea științifică. Întîmplător se afla în Italia, în vederea unor studii arheologice sub apă, cercetătorul Gerhard Kapitan din Republica Democrată Germană. Împreună cu scafandrul amator Pier Nicola Gargallo, el a coborît sub apă, în misteriosul „oraș al coloanelor." După primele cercetări și fotografieri la fața locului, cercetătorii și-au dat seama că este vorba de încărcătura de marmură a unui vas roman de transport, care s-a scufundat în urmă cu aproximativ 2.000 de ani.

Cum s-a produs catastrofa? Probabil că un vînt puternic și un banc de nisip au fost autorii scufundării vasului; dar se prea poate ca aceasta să se fi petrecut și din pricina supraîncărcării ambarcațiunii. Căci, după cum reiese din evaluarea pieselor arhitecturale descoperite, încărcătura de marmură a vasului ar fi fost de aproximativ 300 de tone. Iată cum „comoara" de la Marzamemi s-a dovedit a fi numai o comoară arheologică.

C. B.

Coloanele de marmură monolită, de 8 m lungime, au un diametru de circa 1,75 m. Cele două milenii care s-au scurs le-au acoperit complet suprafața cu alge.

O porțiune dintr-o amforă. Forma caracteristică a gîtului și mînerului ei a permis arheologilor să stabilească epoca scufundării vasului

Unul dintre cercetători rupe, cu ajutorul ciocanului, o probă de pietră. Examenul de laborator efectuat ulterior asupra ei a arătat că e vorba de marmură grecească

Un colț pitoresc al Sulinei: „strada" care duce spre cherhana

ESCALĂ LA SULINA

...acolo unde bătrînul Danubiu își merde și apa și numele în mare...

Jean BART („Europolis")

Reportaj de F. URSEANU
Fotografiile autorului

Marii reporteri ai antichității ne-au rămas datori o informație: pe care braț al Danubiului s-au strecurat corăbiile lui Darius, din Pontul Euxin pînă dincoace de Aegyssus, adică dincoace de Tulcea de azi. De atunci sînt mii de ani — ar mai fi deci actuală sau interesantă relatarea? Pentru cercetătorii trecutului, poate că da! Nu atît pentru faptul că Herodot sau chiar Plinius cel Tînăr au uitat să ne raporteze itinerariul exact al perșilor prin Delta Dunării, ci și pentru altceva: ei ar dori să afle dacă brațul Sulina era navigabil și în vremuri străvechi. Răspunsul pare să fie înlocuit deocamdată c-un semn de întrebare. Totuși, un început de dovadă că Darius a urcat Dunărea pe-aici, că ar fi făcut chiar escală prin partea locului pare să existe. Este vorba despre niște „jucării" din bronz — vîrfurile unor săgeți otrăvite — pe care expediționiștii perși le-au folosit copios prin împrejurimile Sulinei. „Jucăriile" acestea n-au fost descoperite însă de arheologi, ci de niște iscusiți vînători de mistreți.

ATENȚIE, NU SĂPAȚI PREA ADÎNC!

Orașul propriu-zis e relativ tînăr, deși locului respectiv i-au dat tîrcoale și bizantinii, și genovezii, și otomanii. De altfel, nimeni nu s-a prea străduit să descopere urme mai vechi sub macadamul străzilor. Ar fi fost o treabă inutilă: la un metru adîncime dai de apă, nu de cetăți elene și nici de amfore romane. Unui arheolog amator care-și încerca norocul sub niște ziduri mai vechi i s-a atras atenția: „Nu săpați mai adînc de-un metru; altfel nimeriți direct în Dunăre!" Avertismentul respectiv a fost dat în urmă cu două decenii de un învățător suliniot și rezistă și azi sub formă de butadă.

Butadă sau nu, Sulina este într-adevăr orașul cu cea mai joasă altitudine: un metru deasupra nivelului mării. De aceea casele din Sulina n-au pivnițe și nici fundații prea adînci. Arhitecții de azi i-au găsit însă leacul: o tehnică nouă pentru viitoarele construcții din Delta — piloane și planșee, iar peste ele, fundații. Despre asta vom vorbi însă mai jos. Deocamdată, cîteva cuvinte despre istoricul Sulinei, unul din cele mai originale și mai pitorești orășele: patru străzi, lungi de cîte trei mile marine, perfect paralele, plus un bulevard. Bulevardul, care constituie de fapt a cincea arteră a urbei, nu-i altceva decît însuși canalul. Adică chiar Dunărea, care după ce a străbătut opt țări și trei capitale, trimite de-aici bezeaua de adio ultimului colț al Europei.

Așadar, ceva despre trecutul acestui oraș... Vi l-a povestit

Zi de repaus pentru flota vînătorilor de delfini.

La şantierul naval de aici s-a renovat acum cel mai mare vas de dragaj, nava „Friedrich Engels".

desigur, Jean Bart. L-aţi aflat şi în „Hîrca Piratului" de Brunea Fox, ca şi în „Toate pînzele sus" de Radu Tudoran. Sulina nu se poate plînge: a fost copios zugrăvită şi în romane, şi-n cărţi de aventuri, în note de călătorie, în reportaje. Aşa s-au scris de fapt primele pagini din istoricul oraşului.

Spre convingere:

— Tovarăşă bibliotecară, vă rog, monografia Sulinei!

— Cu plăcere: poftiţi „Europolis".

Totuşi la sfatul popular se găseşte şi o monografie adevărată. A fost întocmită de curînd şi cu multă atenţie de către un profesor din partea locului, Tutunaru.

O „EUROPĂ ÎN MINIATURĂ"

Interesant! Autorul monografiei confirmă un fapt pe care l-au subliniat şi scriitorii, şi reporterii. „Aici — spune el — a fost pe vremuri un cuib de piraţi!" Profesorul Tutunaru nu greşeşte în nici un fel oficializînd afirmaţia. De fapt, ca s-o luăm de la început, pe-aici n-au fost numai piraţii care jefuiau corăbiile atrăgîndu-le noaptea spre smîrcurile şi mlaştinile Sulinei. Piraţi au fost şi vameşii turci, care secole de-a rîndul au spoliat navele care intrau şi ieşeau pe gura canalului. Însă mai piraţi decît toţi piraţii erau nişte domni în frac — toţi cu grade în vechea diplomaţie europeană — conducătorii unei faimoase instituţii de factură imperialistă: Comisia europeană a Dunării. Ea, comisia, sub pretextul întreţinerii navigabilităţii canalului Sulina, a exercitat opt decenii controlul la gurile Dunării. Controlul pentru piraţii în frac se traducea astfel: aur! aur! Fiindcă exclusiv cu aur se plăteau taxele de trecere prin canal. Dar din tot acest aur nu rămînea în ţară nimic. Sacii cu galbeni luau drumul marilor bănci europene.

Era pe vremea cînd Sulina, supusă unui regim colonial cu „porto-franc". Comisia europeană a Dunării cuprinsese aici, numai pe cîteva hectare, o „Europă în miniatură", bucurîndu-se de completă extrateritorialitate, de prerogative juridice, de scutirea totală a taxelor vamale, de drepturi nelimitate — privilegii moştenite încă din timpul capitulaţiilor turceşti. Aceasta e istoria de altădată a Sulinei. A oraşelului cu o lume împărţită în două: cea a briganzilor, protejaţi de drapelul alb cu benzi albastre şi roşii a C.E.D.-ului, şi cealaltă lume, a celor mulţi şi exploataţi: a marinarilor, a docherilor, a muncitorilor de pe şantierul naval, a pescarilor, a hamalilor, a barcagiilor — a tuturor celor care roboteau pentru faimoasa comisiune...

★

Cînd a dispărut ultimul pirat? Aerul proaspăt din anii postbelici a măturat de pe cheiul portului Sulina ultimele rămăşiţe ale unei hidoase faune: contrabandişti, escroci, exploatatori, traficanţi de tot felul. Toţi cei ce se aciuaseră în jurul C.E.D.-ului, ca şi în jurul feluritelor societăţi de navigaţie, a lupanarelor etc., au dispărut, risipindu-se ca potîrnichile.

Piraţii Sulinei care şi-au sfîrşit zilele pe aceste locuri şi-au însemnat trecerea cu monumente din marmură străină, grea, scumpă. Şi le-au ridicat în cimitir propriu — exclusiv al străinilor — în cel mai original ţintirim din lume, unde 20 de naţii diferite dorm alături, sub două pogoane de pămînt.

Pe gardul acestui ţintirim, cineva scrisese cu cretă: „Aici se odihnesc cei din Europolis!"

„CE-A FOST VECHI ŞI NU MAI ESTE"... „CE-I NOU ŞI ESTE!"

De la un an la altul, Sulina arată mai curată, mai îngrijită, mai dichisită. Sînt străduinţele care se depun de către puterea populară pentru ca oraşul acesta, stors pe vremuri de briganzii de la C.E.D., lovit de războaie, de holeră, de incendii şi de fascism, să devină un port cît mai prezentabil la una din porţile de intrare ale ţării.

Ca să aflu cît mai mult despre ultimele realizări legate de dezvoltarea Sulinei, m-am adresat tov. Augustin Paici, Secretar al Comitetului executiv al Sfatului popular orăşenesc, omul acesta are o metodă strașnică de a prezenta lucrurile: gospodăreşte. Împarte problema în două. Primo: ce-a fost vechi şi nu mai este; secundo: ce-i nou şi este!

Cu ce începem? — întreabă tov. Paici.

— Cu ce-i nou şi este!

— Bun! Ştiţi cîte circiumi am avut înainte de război în oraş? 30 la 1.500 de bărbaţi!

Îmi permit să-l întrerup:

— Mi-aţi făgăduit lucruri, noi!

— Nu pot să vorbesc despre cele noi şi bune fără să „ating" pe cele vechi şi rele! — se apără secretarul sfatului.

E bine şi aşa ..

— Vasăzică 30 de circiumi!—continuă sfătos tovarăşul Paici. Au fost şi nu mai... „este". Ştiţi ce-avem în schimb? 30 de biblioteci: trei biblioteci mari, pe oraş, cu mii de volume; 27 de casă, la un loc cu 1.000 de cititori!

— Bun. Să trecem mai departe: un parc am avut?!

— N-aţi avut şi aveţi!—mă grăbesc să confirm o realizare edilitară de ultimă oră şi-ntr-adevăr foarte frumoasă: un parc bine amenajat, bine îngrijit, mărginit de pergole şi situat în centru, adică pe strada „numărul unu". Vîrsta îl ajută pe autorul acestor rînduri să evoce o amintire veche în legătură cu parcurile Sulinei. Debarcat aici, într-o zi toridă, am căutat o oază: „Unde-i grădina publică?" — a fost întrebarea pusă primului sulinIot ieşit în cale. „Grădina publică?" — s-a mirat el. Totuşi mi-a răspuns: „În faţă la Paparias!" Chiar aşa era: la cafeneaua lui Kir Paparias, 14 leandri în 14 butoaie străjuiau cele patru măsuţe rechiziţionate permanent de opt jucători de ghiulbahar. Cînd se întuneca de-a binelea de nu se mai vedea zarul, Kir Paparias ordona „asistentului": „Du gradina înauntru!" Înainte de război aceasta grădină... zburătoare era singurul parc din Sulina.

Secretarul sfatului mă trezeşte la realitate:

— Să continuăm! Sulina avea înainte de '44 club pentru muncitori? Pe naiba, dom'le! avea altceva: trei cabarete. Avea oraşul o sală de cinematograf, cum avem acum? Nu! Avea o casă de cultură? O fabrică modernă de pîine? Un

În toamna asta, copiii din Sulina au mai primit încă o şcoală de 7 ani. E cea mai modernă din tot raionul.

hotel de lux? O școală nouă? Canalizare extinsă pe toate străzile?... Nu! Nimic!

Toate acestea le-am văzut a doua zi. Rezultatul anchetei: ceva nu corespunde. Iată: în oraș nu-i un club, ci trei — unul, cel al muncitorilor de la șantierul naval A.F.D.J., construit din marmură de Dobrogea, o clădire cochetă, cu săli de biliard, bibliotecă, sală de lectură etc.; al doilea club e al pescarilor și al treilea, al marinarilor.

Restul corespunde. Tovarășului Paici îi mai scăpase totuși din vedere și altceva: apartamentele construite în ultimul timp pentru muncitori, la realizarea cărora a stăruit și el.

Nu-i nimic c-a uitat de ele. Să mai stăruie, chiar dacă n-o să ne spună...

AL 25-LEA PICIOR...

Un fost muncitor — tovarășul Anton Baciu — conduce azi șantierul naval din Sulina. Întreprinderea nu-i nouă. Trecutul ei se pierde în vremurile cînd peste oraș flutura trufaș drapelul faimoasei

Arhitecții studiază stilul caselor de aici — stilul egeean cu „șacnacși"-uri. Specialiștii le numesc „bovindouri"

Comisii europene a Dunării. Pe atunci, actualul conducător al șantierului era ba strungar, ba fierar, turnător sau mecanic de șalupă, mutat mereu în altă treabă, exploatat ca și tovarășii săi de muncă. Omul n-a făcut niciodată practică la vreun mare șantier naval din străinătate și nici n-a absolvit — ușor de închipuit pentru vremurile trecute — vreo școală de ingineri. Totuși, șantierul pe care-l conduce face față azi operațiilor care asigură navigabilitatea canalului Sulina. De ce vă spun toate acestea? Fiindcă în grija meșterilor și muncitorilor din atelierele A.F.D.J. — acolo unde-i tov. Baciu conducător — se află toate instalațiile de dragaj care fac ca faimoasa bară de la Sulina — pragul mereu înnisipat dintre Dunăre și Mare — să-și lungească... picioarele.

— Bară? Ce animal curios! — spune glumind directorul. Ba îi crește-au 16 picioare, ba 24. Ei bine — adaugă tov. Baciu — azi îi crește și al 25-lea picior. Știți ce înseamnă asta? Nici o grijă pentru navigatorii care intră și ies de pe canal!...

Cîți oameni lucrează pentru adîncirea mării și a Dunării? Exact

Un eveniment de neuitat: aspect din timpul vizitei la Sulina a conducătorilor de partid și de stat, în luna septembrie a. c.

Fotografie de I. HANANEL

de patru ori mai puțini decît în 1939, deși treburile se fac mult mai bine! Ca și în atelierele șantierului, unde o serie de inițiative, mecanizarea unor instalații, precum și avîntul deosebit în muncă al comuniștilor fac ca productivitatea să crească din lună în lună. Iar acum, în toamna lui '59, harnicii marangozi de la A.F.D.J. au început să construiască primele vase metalice de pescuit, primele baleniere.

Le urăm succes!

SULINA DE MÎINE

— Bună dimineața!

Pe ușa Sfatului popular din Sulina au intrat de curînd o duzină de oaspeți — toți tineri, toți voinici... toți încărcați cu planșete, dosare, planuri, aparate. Cine or fi acești 12 flăcăi? — se întrebau sulinioții. Misterul, ca să zicem așa, n-a ținut mult — doar cinci minute: oaspeții au fost „identificați". Era vorba de o brigadă complexă de arhitecți și ingineri din Constanța, trimiși de către I.P.C.U., adică de Institutul de proiectări, de construcții și urbanism, să întocmească proiectul de sistematizare a orașului. Cu alte cuvinte: planul Sulinei moderne.

Dacă toți sulinioții ar fi aflat vestea dintr-o dată, un „ura!" uriaș de mulțumire ar fi răsunat peste întreaga Deltă. Să nu vă mire: nu există dorință mai mare a localnicilor decît ca orașul lor să devină din ce în ce mai frumos și să constituie într-adevăr o „carte de vizită" la această importantă poartă de intrare a țării. Cum se va prezenta Sulina de mîine? (Acest mîine pare să fie aproape, mai ales pentru etapa I a lucrărilor). Iată: un front de blocuri de locuit va acoperi terenurile virane sau casele degradate din partea nordică a străzii care dublează canalul; la mijloc, un centru comercial, flancat de unul administrativ — clădiri moderne, arhitectonică specifică ținutului. Construcțiile vor fi ridicate pe piloni îngropați adînc în pămîntul nisipos al orașului. Așa cum se pare că cere tehnica locului.

Dar asta nu-i totul: orașul va mai avea un stadion, încă un hotel turistic, o baie publică modernă, o plajă bine amenajată.

Așadar, asta este zestrea edilitară cu care Sulina își schimbă fața. Orașul de mîine? O fermecătoare localitate cu două ferestre larg deschise: una spre Dunăre, alta spre mare.

ATOMUL ÎN CLINICĂ

În fotografia alăturată îl vedeți pe tînărul biolog Uray Zoltan, măsurînd cu un aparat special radioactivitatea atmosferică. Fotografia a fost făcută de curînd, într-unul din laboratoarele tinerei secții de medicină nucleară din Cluj.

Inițiativa înființării actualelor laboratoare s-a născut cu ani în urmă. Mai precis, în 1953, cînd doctorul Tiberiu Holan, călătorind la Moscova, a avut prilejul să viziteze Institutul de cercetări radiologice de acolo, tocmai în vremea cînd savanta sovietică Kozlova pregătea aplicarea terapeutică a izotopilor radioactivi.

Ideea înființării unei secții de medicină nucleară, născută atunci, s-a împlinit, s-a ramificat și a căpătat consistență mai apoi, în urma unui studiu științific aprofundat și în urma unor alte călătorii făcute în străinătate.

Între timp industria națională de aparate medicale a făcut progrese remarcabile. Nu e de mirare deci că anul acesta, cînd inițiativa de acum 6 ani a început să fie tradusă în fapte — o mare parte a aparatajului necesar secției de medicină nucleară a putut fi fabricat în țară. Pe baza comenzilor făcute, au fost executate aparate de înaltă precizie la atelierele de mecanică fină ale I.M.F.-Cluj, la Institutul de fizică atomică din București, la tînăra fabrică de mase plastice din Copșa Mică etc. „Aparatele medicale, aparatele electronice și materialele plastice izolante — ține neapărat doctorul Holan să scriu în articol — sînt realizate la un nivel tehnic mondial".

Cu ajutorul lor, încă anul acesta, personalul secției va trece la aplicarea clinică a izotopilor radioactivi. Pentru început, cu ajutorul iodului radioactiv va putea fi determinată cantitatea totală de sînge în organism, se vor putea localiza tumorile canceroase mamare și ale ochiului, cancerul pulmonar, grosimea straturilor arse în combustii (arsuri accidentale) etc.

Cu iod radioactiv se vor putea determina, mult mai precis decît cu ajutorul metabolismului bazal, dereglările funcționale ale glandei tiroide. Se vor putea aplica tratamente la leucemii, eritremii și se va putea vindeca „spectaculos" bazedovul.

Așadar, încă anul acesta secția de medicină nucleară din Cluj va deveni o realitate. O realitate la baza căreia stă fericita colaborare dintre gîndirea și activitatea creatoare a oamenilor de știință și înaltul nivel tehnic al industriei noastre naționale.

Ilarie MURGU
Fotografie de I. MICLEA

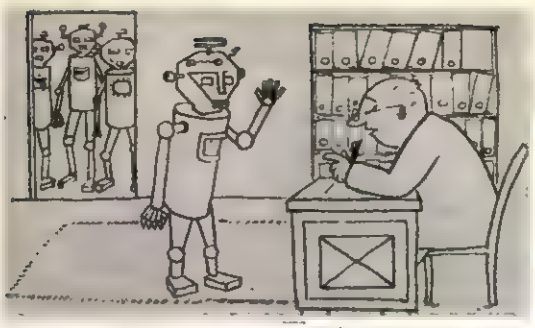

Marțianul: [illegible]!
Birocratul: VINO MIINE!

Desen de A. SACHIAN

Lăutarul: *Of, offf! Astăzi beau și mîine beau Mă mir bani de unde iau!...*"

Dolapidatorul: Nu te mai mira! Uite de aici, din geantă îi iau!

Desen de E. ARNO

CU SARE

LA CASA DE BILETE

Cînd să-mi vină și mie rîndul, o persoană corpolentă, de sex feminin, răsări ca din pămînt, drept cu nasu-n ghișeu. Am protestat:

— Treceți, vă rog, la rînd.

— Numai o informație. N-am venit să iau bilet. Întreb și plec... — și băgă capul în ghișeu.

— Duduiță dragă, pentru mîine seară mai sînt bilete?

— La ce oră vreți să mergeți dumneavoastră?

— Păi... pe la opt.

— Imposibil. Spectacolele încep la ore fixe.

— Și ce, opt nu-i oră fixă?

— Spectacolele încep la cinci, la șapte și la nouă.

— La nouă e tîrziu, frate! Vrei să ieși la unsprezece?

— Atunci, luați la șapte.

— E devreme. Ce, eu mă culc o dată cu găinile?

— Nu vă mai tocmiți — protestez eu, cu ochii la ceas. Treceți, vă rog, la rînd!

— N-auzi că nu iau bilet? Un cuvînt și-am plecat. O informație. Duduiță dragă, o să iau pentru nouă. Apropo, după jurnal se poate intra?

— După jurnal, facem o mică pauză.

— Și aprindeți lumina? Că altfel, mă-nțelegi...

Protestez din nou:

— Terminați, vă rog, că ne grăbim. Pierdem filmul.

— Sigur că-i pierzi, dacă vii tîrziu! Așteaptă să-ți vină rîndul.

— Rîndul meu a venit de mult. Acuma stau aicea...

— Stai cum stă toată lumea. Ce, parcă eu șed? Io-te-te, nene, îi trebuie fotoliu dumneaei! — și băgă capul prin ghișeu:

— Duduiță, poate ai niște locuri mai bune. Spune-mi, te rog, repede, că mă grăbesc.

— Poftim 364 și 366.

— Un moment, să-mi dau seama cum vine. Ah, nu! Sînt prea laterale. Văd filmul din profil. Locuri centrale n-ai?

— Ba da. Vă dau 251 și 252.

— Pără soț? Să stau în stînga? Nu primesc. Eu sînt mioapă.

— Vă rog — îmi pierd eu răbdarea — dacă sînteți mioapă, duceți-vă la oculist...

— Dumneata n-ai drept să te amesteci, că ești în urma mea. Stau de un sfert de oră la coadă, și am dreptul să întreb.

— Noi stăm la coadă — protestează cineva. D-ta stai în cap.

— Să veniți mai devreme! — și iarăși își îndreaptă tîrul artieriei vocale către casieră:

— Locuri centrale pe dreapta n-ai?

— Vă dau 104 și 106.

— Cum, așa aproape? Ca să-mi strice ochii?

— Atunci luați la balcon.

— Sus la cucurigu? Mai bine nu mă duc de loc!

— Și nici nu mai luați bilet! — sugerez eu.

— Cum să nu iau bilet? Pentru asta am stat atîta la rînd? Și iarăși către casieră:

— Am să iau două bilete, de care aveți. Stai! Nu rupe încă! N-am zis că le iau acum. Am venit să mă informez și dacă scapă bărbatu-meu de la ședință, vin repede și le iau.

Și se uită la rîndul adunat în urma ei:

— Tîi, ce de lume! Cum să ou pierzi atîta vreme, pentru o simplă informație?!

Victor PITIGOI

Cuvinte încrucișate

SCOASE DIN DICȚIONAR

ORIZONTAL: 1) Scot castanele din foc cu mîna altora — Scot din gînd. 2) A scoate pe nas — A scoate pantofii pe nas. 3) Opt ființe care scot sunete — Parte a urechii — Cînd are guterul prea mare, îl scoate din sărite pe consumator. 4) Scoase din arșună — Cavalerist — Scoase din răbdări. 5) A alege — Zărit. 6) Scos din ceață — Farfurie — Legendă spune că de aici au fost scoși Adam și Eva. 7) Scot în relief talentele — Merg (lat.) — Preot musulman. 8) Scos din istorie în 1917 — Ți-l scoate dentistul — Teavă. 9) Din nou — Scoasă din răbdări. 10) A-și scoate pălăria (fig.) — Nici mai mult nici mai puțin. 11) Scoate apă din piatră seacă — Scoase la vedere.

VERTICAL: 1) Cel ce scot sabia. 2) A scoate paguba — Scos din rest. 3) S-au scos doi din zece — Amărît. 4) S-a scos untul din ele! — Rîuri. 5) Literă grecească... fără valoare — Ondulat. 6) Peste! — Scoasă din florărie. 7) Din ea se scoate mîncarea — Scoase afară. 8) Pentru scos peste din apă — Venit domnesc (od.). 9) A scoate perii sibi. 10) Scoasă din portativ — Ospătar. 11) Scos din lapte — Scoasă din boală. 12) Pantalon țărănesc — Nu mai scoate o vorbă. 13) A scoate o carte — A-și scoate ochii reciproc.

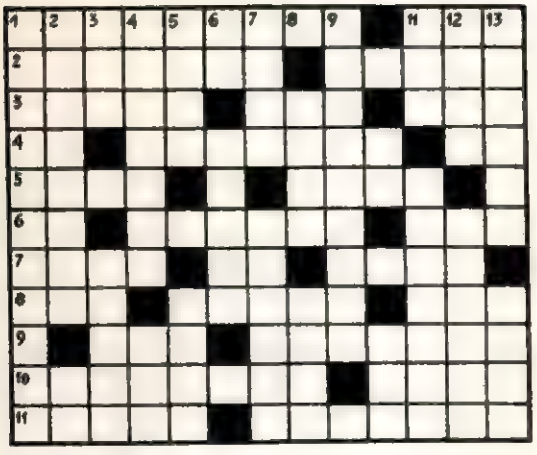

ANECDOTE DESPRE MODUL DE VIAȚĂ AMERICAN

Ajutor! Hoții!

De fiecare dată cînd după ușă se auzea un zgomot, mistress Brown tresărea înspăimîntată și-și trezea soțul.

— Auzi? Au venit hoții! — îi spunea ea amuțind de spaimă.

O dată, pierzîndu-și răbdarea, soțul îi spuse:

— Înțelege că acolo nu e nimeni! Hoții lucrează totdeauna într-o liniște deplină. N-ai auzit nimic.

De atunci, mistress Brown tresare îngrozită și-și trezește soțul cînd alături e liniște.

Omul care a înghițit un dolar

Un șomer intră în cabinetul unui medic. Fața îi e necăjită.

— Doctore — îi spune el — trebuie să mă ajutați. Acum 15 ani am înghițit un dolar de argint.

— Domnule sfinte! — exclamă doctorul. De ce ai așteptat 15 ani? De ce nu te-ai dus la doctor în ziua în care ai înghițit moneda?

— Să vă spun drept — răspunse șomerul jenat — atunci aveam de lucru și, cît de cît, nu făceam chiar așa mare caz de un dolar...

Confuzie

Pe o piatră funerară era scris: „Aci zac rămășițele unui om cinstit, bancher".

— Da — spuse un vizitator al cimitirului — grele sînt timpurile de azi, dacă într-un singur mormînt au fost îngropați doi oameni!...

Clientelă de încredere

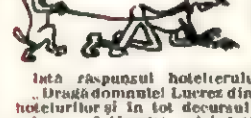

Un oarecare Jim Bowling i-a scris directorului unui hotel cu rugămintea de a-i reține o cameră, cerîndu-i permisiunea de a-și aduce și un cîine.

Iată răspunsul hotelierului:

„Dragă domnule! Lucrez din totdeauna în branșa hotelurilor și în tot decursul activității mele nu mi s-a întîmplat niciodată să chem poliția în orele trei din noapte ca să dau afară un cîine scandalagiu. Niciodată un cîine nu mi-a strecurat o bancnotă falsă. Nu s-a întîmplat niciodată ca vreun cîine să fi încercat să plece cu prosoapele hotelului în geamantanul său. Niciodată n-au izbucnit incendii provocate de cîini fumători avînd obiceiul să fumeze în pat, ceea ce este de altfel strict interzis. Așa că, domnule, vom fi bucuroși să-i dăm ospitalitate cîinelui dv.

P.S. Dacă cîinele va garanta pentru dv., puteți veni împreună cu el".

Asinul și soacra

Un asin a lovit cu copita pe soacra unui fermier, provocîndu-i moartea. Preotul sosit la înmormîntare, privind ultimii mulțumea de bărbați, îi spuse ginerelui îndoliat:

— Cît de stimată a fost soacra dumitale! Cîți bărbați și-au lăsat treburile ca să vină la înmormîntare!

— Nu de asta au venit — răspunse fermierul. Mai toți vor să cumpere asinul...

Salariul unui muncitor american

Casierul: Scuzați că banii sînt cam mototoliți și murdari. Sper că nu vă temeți de microbi?

Muncitorul: Fiți pe pace! Nici măcar un microb n-o poate duce multe vreme cu banii ăștia.

Lupii între ei

Un businessman era pe moarte.

— George — îi șopti el, sufocîndu-se, asociatului său, șezînd la căpătîi. Acum, că mor, vreau să-ți spun tot adevărul. Eu sînt acela care am sustras atunci din safeu cei 80.000 de dolari. Tot eu am vîndut patentele noastre concurenților pentru 1.500 000... George, iartă-mă.

— Nu-ți face griji — îl liniștî George — știam chiar. Eu sînt acela care te-am otrăvit.

Regrete

— Cum e patronul tău?

— Un înger

— Al meu [illegible] încă viu, din păcate

(Din „Krokodil")

ȘI PIPER

„AGITAȚIE...”

Plouă vîrtos, cu bulbuci.

Ne adăpostim în fugă sub o streașină de pe bulevardul 6 Martie. Un tînăr bine îmbrăcat, altul cu moț sălbatic și pantaloni bătuți cu ținte, și eu. Primul citește un jurnal. Moțatul îl admiră; împunge ușurel, cu degetul, fulgarinul subțire, ca de celofan, al celuilalt:

— Străin, hai?

— Oț, bre! Foc de oț!...

O clipă e iar tăcere. Dar pantofii cafenii ai elegantului par să-i chinuiască pe moțat. Nu se lasă. Cheamă spre ei privirea celuilalt, întinzînd arătătorul cu o unghie netăiată de un veac:

— La particulari ăla cu subsol, pe Regală?

— Nu. La stat. Cu etaj. Pe Victoriei.

— Nu „București”. Pe Lipscani.

Tună. Ascultăm ploaia.

— Și ăsta? — întreabă moțatul, punctînd costumul cenușiu, fin, al celui de alături.

— Ruhusi.

— Mă duci. Să moară mama, dacă nu mă duci. Zi-i și de cămașă că nu-i nylon...

— Este

— Ei. vezi? Consignația... pasaj.

— Magazinul Universal Ion Vidu Cu metrul. Și pe urmă, cusut cooperativă: „Soarele”, Pe „30 Decembrie”.

— Lasă-te, bre...

Și către mine:

— Se bărbierește, hai?

— Nu cred, stimabile — zic. N-ar avea de ce.

Moțatul își ciufulește creasta exasperat și se lovește cu palmele peste șolduri

— Io-te, bă, între cine-au nimerit... Faceți agitație cu mine hai?... Ia mai dați-mă dracului..

Și furios, o pornește prin ploaie, cu capul cufundat între umeri și mîinile în buzunarele itarilor albaștri cu dungi vesnice.

MARIOL

ÎNTÎMPLĂRILE LUI MELINTE

Desen de V. CRIVĂȚ

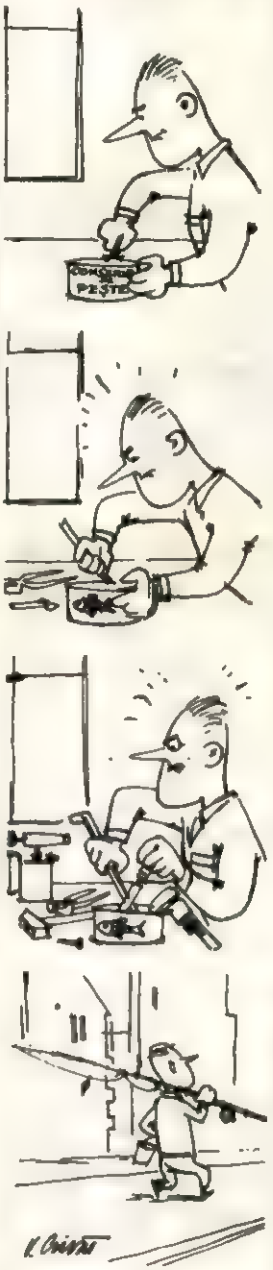

Scrisoarea unui șoricel către un iepure

Rasiștii din Alabama (S.U.A.) au interzis difusarea unei cărți pentru copii, în care era vorba de căsătoria unui iepure alb cu unul negru.

(Ziarele)

Sărmane iepuraș din Alabama,
nefericit confrate rozător,
confirm că am primit azi telegrama
prin care-mi ceri un sfat și-un ajutor.
E drept că îndelunga-mi existență
aicea, în dosare, la arhivă,
îmi dă o oarecare experiență
în ce privește speța respectivă.
Te plîngi că vrînd să faci un mariaj
cu-o jună iepuroaică de culoare,
în jurul vostru, s-a ivcat tapaj
iar gestul a stîrnit chiar indignare.
Te miri că pe rasiștii din oraș
amorul tău îi scote din sărite,
de parcă-abia de ieri, biet iepuraș,
te-ai fi născut în Statele Unite.
Naivitatea ta, sărman amic,
mă face să mă-ntreb, gîndind la tine,
cum de-ai scăpat și nu ești în aspic
ori așezat pe tavă, cu măsline.
Știu că te tragi din neam de precauți
ce-au evitat con brio vălmășagul,
au fost sprinterii noștri cei mai iuți
și cei ce-au inventat cîndva zig-zag-ul.
Și atunci răspunde: Cum de-ai îndrăznit?
Și unde-ți sînt virtuțile-ancestrale?
Ori ești cumva complet nechibzuit
și nu răspunzi de gesturile tale?!...
Și-acum să zici mersi că ai scăpat,
că n-ai rămas, băiete, fără blană
și mai ales că n-ai fost acuzat
de-activitate antiamericană.

Sperînd să nu mai cazi în recidivă,
închei

Un șoricel de la arhivă

pt. conf. I. Atanasiu-Atlas

AUZITE DE LA...

...TOSCANINI

Marele dirijor Toscanini povestea odată:

În orchestra pe care o dirijam, trombonistul provoca uneori dizonanțe. Scoțîndu-mă din fire, într-o zi i-am apostrofat.

— Dacă se mai întîmplă așa ceva, amînăm repetiția!

Omul începu să bîlbîie ceva scuze:

— Sînt prost plătit, maestre. De-abia îmi întrețin familia. Am o familie numeroasă și sînt nevoit să fac și alte munci.

— Și unde mai muncești? — l-am întrebat mai puțin enervat.

— După repetiții, între orele 13 și 15 dau lecții; seara, după spectacol, sînt chelner pînă la închiderea localului; apoi citeva ore fac pe paznicul în piața de zarzavaturi.

— Nemaipomenit... Atunci, cînd dormi?

— La repetiție, maestre...

— Numai la repetiție? Și ți-e suficient numai atîta somn?

— Nu, uneori mai dorm și în timpul spectacolului...

...CARAGIALE

Un tînăr autor dramatic povestă într-un rînd lui I.L. Caragiale subiectul unei piese pe care avea de gînd să o scrie.

După ce-l ascultă cu atenție. Caragiale hotărî:

— Așa cum o ai în cap și mi-ai povestit-o, piesa e admirabilă. Nu care cumva să o și scrii, că ai s-o strici!...

EPITAFURI

Unui birocrat

Sub lespezi doarme liniștit
cel mai destoinic birocrat:
pe obștescul său sfîrșit,
a întocmit și-un... referat.

Unui palavragiu

E timpul să se odihnească,
căci moartea i-a tăiat avîntul:
în loc să mai pălăvrăgească,
el astăzi tace ca... mormîntul.

Unui procesoman

Cît era de priceput,
moartea i-a venit de hac,
căci murind, n-a mai avut
nici o... cale de atac.

Mircea CODRESCU

Unui umorist

A decedat de bună seamă
cînd a aflat o-o să-i apară
o satiră și-o epigramă
într-o... revistă literară.

I.A.A.

LA O EXPOZIȚIE ABSTRACȚIONISTĂ

(Desen din „SOVETSKAIA KULTURA”)

Moda

① Un compleu din tuid, compus dintr-un demi și un tailoraș. Remarcați linia tinerească a gulerului și benzile de catifea care accentuează buzunarele. Tailorașul se poate purta și fără bluză sau pulover.

② Un model de palton cu linie suplă și umerii rotunjiți. Omecuți rezolvarea originală a guleraș de blană, care se închide într-o parte. Căciulița, gulerul și garnitura de la botoșei din aceeași blană sau imitație de blană (urson).

③ Dintr-o stofă moale, vă recomandăm acest model de rochie netăiată în talie. O bentiță de piele trasată prin cele două clape, marchează talia.

④ Pentru seară, o rochie mulată pe corp dintr-o mătase grea. O panglică de catifea de aceeași culoare scoate în evidență suplețea taliei. Se poartă cu un mic bolerou, cu mineci trei sferturi, confecționat din materialul rochiei.

⑤ Recomandăm fetelor înalte și suple acest model de rochie de ocazie, din mătase. Mînecile și platca sînt croite împreună iar plisearile, care pornesc de sub piept și sînt adunate printr-un cordon în talie, se continuă în toată bogăția lor pe fustă.

În chenar o pălărie de iarnă combinată din tetru și jersei, o poșetă, botoșei și mănuși cu garnitură de șiret de piele.

CREAȚII ALE CASELOR DE MODĂ SOVIETICE

① Pentru seară, o rochie din capron tansparent, ce se poartă peste un combinezon dintr-un material imprimat (Casa de modă din Lvov).

② Casa de modă din Riga prezintă acest fulgarin de vară, realizat dintr-o țesătură imprimată, impermeabilă. Motivele imprimeului redau monumente arhitectonice din Riga.

La întrebările cititorilor

TRUCAJUL ÎN CINEMATOGRAF

Răspundem prin materialul de mai jos tovarășului Anton Ciucă, frezor din Baia Mare, care ne întreabă dacă trucajele folosite adesori în cinematograf nu știrbesc din valoarea spectacolului.

Și teatrul și cinematograful — dar mai ales acesta din urmă — folosesc trucajele, fără ca prin aceasta să se știrbească ceva din valoarea spectacolului. Se cere un singur lucru: ca trucajele să fie abil realizate, așa fel ca spectatorul să nu le sezisează. În filmul „Cartea junglei", pe care ni-l dați ca exemplu, unele scene v-au enervat fiindcă trucajele au fost prost realizate. Singurul reușit a fost uriașul șarpe cobra cît și cele cu șarpele boa sau cu crocodilul sînt foarte slabe.

Trucaje perfecte, care urmăresc nu numai imaginea plastică, dar și veridicul, și autenticitatea fidelă, găsim de obicei la filmele sovietice. Aduceți-vă aminte, spre exemplu, de turnurile ancestrale ale Famagustei din filmul „Othello", de grădinile feerice ale operei „Ruslan și Ludmila", redate în filmul care ne zugrăvește viața lui Glinka, de decorul monumental al filmului „Romeo și Julieta", de numeroasele scene cu reconstituiri de epocă ale filmului „Idiotul". Toate acestea au fost construite la dimensiuni de ciția mentală, filmate separat și combinate apoi, prin trucaj tehnic, cu scenele de interpretare. Nici o secundă însă, în fața acestor scene, n-am avut senzația superficialului, pentru că ele au fost realizate cu multă artă.

Există la Moscova o specialistă neîntrecută în realizarea artistică și, în același timp, documentată, a trucajelor. Este Ludmila Aleksandrovskaia. Ea e arhitect, inginer, modelator plastic și tehnician cinematografic în același timp. Cu ajutorul vastei biblioteci documentare pe care o posedă și a cunoașterii pieselor autentice din diferite muzee, ea poate reconstitui în miniatură templele de pe Acropole, podurile din Verona, palatele din vechiul Petersburg, canalele Veneției, fîntînile Versailles-ului etc. Așa cum poate „fabrica" un taifun care mătură orașele în calea lui, un naufragiu zguduitor, o bătălie istorică sau un cutremur catastrofal.

A reconstitui la dimensiuni naturale toate aceste imagini, ar însemna nu numai o cheltuială fantastică, dar și, de multe ori, imposibilitatea de a le reda. Închipuiți-vă de exemplu cum s-ar putea realiza un cutremur de pămînt sau un taifun la proporții naturale!...

Trucajul este deci folositor filmului, dar cu condiția ca el să redea întocmai imaginea reconstituită și această imagine să fie abil încadrată în desfășurarea acțiunii. Cu alte cuvinte, spectatorul să nu fie indus în eroare în privința documentației și să nu simtă nici un moment că e vorba de trucaj.

Ludmila Aleksandrovskaia, în atelierul său de la Moscova.

O SCRISOARE PUȚIN OBIȘNUITĂ

Tov. Mihai Falten — vicepreședintele filialei Sibiu a Asociației orbilor din R.P.R. — ne trimite o scrisoare din care reproducem următoarele:

„Ce ar putea face un orb? Iată o întrebare pe care mulți trecători și-o pun cînd văd pe stradă un nevăzător.

De aceea, vă invit la o mică plimbare în *lumea orbilor*", ca să ne cunoașteți și dv. Primul popas în scurta noastră călătorie, îl vom face:

LA LOCUL DE MUNCĂ

Atelierele cooperativei „Timpuri noi" din Sibiu. Pe lîngă ceilalți invalizi, aici lucrează și orbi. Ei au multe meserii: tinerele ucenițe Ecaterina Jikeli, Elisabeta Duli, Marcela Barân lucrează la confecționatul periilor din păr și părtinerii Ioan Weidner, Daniel Halman confecționează coșuri împletite din nuiele, Nicolae Hila și Gheorghe Braga lucrează la confecționatul mătăraților din sorg. Nevăzători lucrează și în întreprinderile industriale de stat. Ioan Nica și Minerva Lupu sînt telefoniști, iar Constantin Țiron e maser. Alți nevăzători sînt cartonagiști, bobinatori electrici, marochinieri, profesori la școlile speciale de orbi din țară, fringhieri, olari etc.

Dar — ar întreba unii — cum se poate confecționa o perie, o mătură, un coș, o cutie de carton, o bobină, un vas de lut, dacă cel care lucrează nu vede? Răspunsul este următorul: lipsindu-ne simțul văzului, ni s-a dezvoltat, ca o compensație, cel al pipăitului. Pot spune că ochii noștri sînt în degete. Dar nu numai că dăm produse de calitate, dar în întrecerea desfășurată pe cooperativă în secție, mulți nevăzători, ca Ștefan Kresler, Florica Stricatu, sînt fruntași în producție. O serie de perii speciale pentru fabricile textile din Sibiu sînt confecționate exclusiv de către nevăzători.

PE ARIPILE CÎNTECULUI

... Și eu sînt instrumentist. Deocamdată, formația noastră orchestrală cuprinde două viori, un acordeon, un pian, un clarinet și o baterie. Sperăm că pe viitor vom mări numărul instrumentiștilor, deoarece cîțiva membri ai filialei noastre urmează la Școala populară de artă din localitate.

Avem în repertoriu cîntece populare și muzică ușoară românească, sovietică, germană și maghiară. Trebuie să vă informez că noi nu cîntăm după auz. Nu. Fiecare dintre noi cîntă după note. Pentru dv., care nu cunoașteți acest lucru, ei pare imposibil. Noi, totuși, citim și scriem, după o metodă adaptată nevăzătorilor, alfabetul punctiform descoperit și perfecționat acum 100 de ani de francezul Louis Braille. Literele acestui alfabet sînt formate din puncte scoase în relief, pe care le pipăim. După poziția punctelor și a numărului lor, cunoaștem literele, cifrele și notele muzicale.

SĂRITURA CALULUI

... e mutarea pe care o face la o masă în club unul din nevăzători, în partida pe care o joacă cu un coleg de-al lui. Și șahul este amenajat pentru nevăzători. La club mai avem și o bibliotecă cu cărți de literatură beletristică, politică, științifică, pe care le împrumută nevăzătorii. Ba chiar și o gazetă de perete, cu articole scrise de asemenea în „braille".

Avem și o mică fonoteca (poate e prea pretențios cuvîntul folosit de mine). Magnetofonul îl folosim pentru a imprima romane pe benzi și a le trimite grupelor, în scopul ridicării nivelului cultural și politic.

Filiala noastră e fruntașă pe țară. Muncim, facem muzică, citim, luăm parte la concursuri de atletism. Lumea noastră e plină de imagini și uneori ne pare de-a dreptul colorată. Și asta pentru că luăm parte la efortul colectiv al celor din jur, pentru că ne simțim utili".

(1) Nevăzători confecționînd perii în cadrul cooperativei „Timpuri noi" din Sibiu.

(2) O lecție de abreviație în cadrul clubului.

(3) Cercul de lectură.

(4) Ora de gimnastică.

(5) Utemistul Schebesch Daniel, nevăzător, executînd, pe stadionul „Independența" - Sibiu, o săritură în lungime. Rezultatul săriturii, 4,58 metri.

(6) Echipa de atletism a filialei Sibiu, la semifinala celei de a treia spartachiade a orbilor din R.P.R.

MILIARDE DE ANI-LUMINĂ!

Dacă am scrie în kilometri distanța care separă Pămîntul de diferitele corpuri cerești, numerele ar fi atît de mari, încît mintea noastră nu le-ar mai putea înțelege. De aceea astronomii au recurs la alte unități de măsură decît aceea cu care sîntem obișnuiți pe Pămînt ei măsoară distanța, prin timpul în care lumina parcurge distanța respectivă.

Lumina se propagă cu cea mai mare viteză pe care o cunoaștem — cu 300.000 km pe secundă. Într-o secundă lumina ar face de 8 ori ocolul Pămîntului, deoarece în acest timp ar parcurge o distanță egală cu lungimea Ecuatorului, înmulțită cu opt. Pînă la Lună, astrul cel mai apropiat de Pămînt, lumina face o secundă și un sfert, iar ca să ajungă de la Soare pînă la cea mai depărtată planetă, Pluton, lumina are nevoie de 5 ore și jumătate.

Sistemul stelar din care face parte Galaxia noastră (Calea laptelui) este constituit din cîteva sute de miliarde de stele, iar lumina parcurge acest sistem, de la un capăt la altul, în vreo 80.000 de ani!

În nesfîrșitul Univers există, în afara Galaxiei noastre, milioane și milioane de alte galaxii, asemănătoare cu a noastră, ca niște insule populînd imensitatea fără margini a spațiului; cea mai apropiată dintre aceste insule se găsește la o distanță, de unde luminii, ca să ajungă pînă la noi, îi trebuie 2 milioane de ani! Instrumentele actuale ne înfățișează zeci de milioane de astfel de galaxii, dintre care unele extrem de depărtate.

Cu telescopul cu deschidere de 5 m se pot fotografia galaxii care se află la o distanță de 2 miliarde de ani lumină. Lumina care ne vine de la ele a părăsit aceste sisteme stelare cu mult înainte ca pe planeta noastră să se fi născut viața — și anume cam cu un miliard de ani înainte. Și totuși există galaxii și mai depărtate.

În ultimii ani cerul a început să fie cercetat și cu radio-telescoape, care pun în evidență slaba emisiune de unde radioelectrice a unor corpuri cerești, numite din această cauză radio-surse. Cele mai puternice radio-surse sînt acelea care iau naștere din ciocnirile a două galaxii, fenomen destul de frecvent în universul nostru. Una din cele mai puternice radio-surse este aceea din constelația Lebăda, două galaxii aflate la 200 milioane ani lumină de noi, se întrepătrund cu viteze de cîteva mii de kilometri pe secundă, dînd naștere unor unde radioelectrice, care, cu toată distanța fantastică de la care vin, sînt apropape la fel de puternice ca acelea emise de Soare. Există unele radiosurse la limita percepției cu cele mai mari radio-telescoape actuale. În ipoteza că ele sînt formate din galaxii în coliziune, asemănătoare celor din constelația Lebedei, distanța lor ar fi de 5 miliarde ani lumină!

Iată, deci, recordul distanțelor cerești de pînă acum: radio-unde care au părăsit galaxiile ce le produc, pe vremea cînd sistemul nostru solar era de-abia pe cale să se formeze.

Omul a izbutit însă în ultimul timp să adauge la observarea corpurilor cerești și cercetarea directă, „la fața locului". Este vorba, după cum știți, de cercetarea Lunii și de fotografierea fețel ei invizibile de pe Pămînt, cu ajutorul stației automate interplanetare sovietice. Și chiar dacă pînă acum radio-undele n-a putut vedea reversul Lunii, în prezent lunele ei au și început să fie descifrate de oamenii de știință sovietici, prin studierea datelor furnizate de stația interplanetară.

SFATURI practice

O LEGUMĂ PREȚIOASĂ

— Nu știu cine a scornit cuvîntul „spanac" pentru etichetarea lucrurilor lipsite de valoare — se revolta deunăzi un cunoscut — dar se vede că era un mare ignorant!

— Ce vrei să spui? — l-am întrebat.

— Vreau să spun că folosirea la figurat a cuvîntului „spanac" e o insultă la adresa legumei cu acest nume și totodată în aceea a cunoștințelor noastre științifice. Departe de a fi lipsit de valoare, spanacul este, dimpotrivă, legumă cu cel mai mare potențial de vitamine, albumina și săruri minerale folositoare nutriției. Ba mai mult, elementele care compun frunzele de spanac conțin substanțe cu însușiri profilactice și terapeutice pe care numai un laborator farmaceutic bine utilat îl le poate furniza.

Și interlocutorul meu, care se dovedea perfect documentat, mi-a explicat:

— Conținutul frunzelor de spanac e bogat în primul rînd în calciu, sulf și fosfor — elemente atît de necesare alimentației noastre. Apoi s-a constatat că spanacul conține o combinație ideală — arsen (0,009 mg la 100 gr), cupru, iod, fier (10 mg la 100 gr); vitamina C și clorofilă — necesare procesului de formare a sîngelui. Însăși clorofila acestei legume este din punct de vedere chimic, foarte asemănătoare cu substanța colorată a sîngelui nostru (hemoglobina).

În afară de vitamina C, spanacul mai conține în cantități apreciabile vitaminele A și B, precum și substanța numită „secretin", care, în combinație cu „saponinele", exercită o acțiune de stimulare a secrețiilor gastro-intestinale.

Vechii arabi, fără să-i fi analizat pe cale de laborator, cunoșteau proprietățile terapeutice ale spanacului, căruia i-au închinat de altfel și un imn de laudă.

Iată, deci, că spanacul este nu numai o legumă foarte hrănitoare, dar și o plantă medicinală cu însușiri terapeutice și profilactice. Sucul de spanac e indicat în combaterea anemiilor (mai ales în formele de așa-numită hypochromie), în tratarea erupțiilor dermice cronice, în reglarea funcțiunilor hepatice și gastrice și în combaterea stărilor generale de avitaminoză.

Cum legumă aceasta se găsește în stare proaspătă în cea mai mare parte a anului (culturile de seră dînd foarte bune rezultate și în timpul iernii), e recomandabil ca ea să nu fie neglijată de gospodine în alcătuirea meniurilor săptămînale, mai ales acum, în pragul iernii.

Indiferent cum va fi gătit (ciorbă, mîncare sau piure), spanacul își păstrează proprietățile lui nutritive mai mult decît alte legume. Pentru a nu diminua însă cu nimic valoarea acestor proprietăți, e bine ca apa în care a fiert la început să fie folosită în continuare la prepararea mîncării pe care vrem s-o gătim din el.

IOSIANA

PREGĂTIRE

Incident în sala de gimnastică? Cineva e în pericol de a fi maltratat? Nici una, nici alta! Fotografia de sus prezintă un instantaneu surprins în Institutul de teatru din Tg. Mureș, în timpul orei de mișcare scenică. Este momentul cînd studenții învață mișcările corecte pe care ar trebui să le facă într-o piesă, în care un grup ar trebui să la atitudine împotriva unei persoane. După cum se vede, studenții trebuie să exprime și fizic ceea ce gîndesc. Acest lucru se obține după o muncă serioasă de ani de zile. O condiție esențială este ca ei să facă gimnastică, balet, scrimă, în două cuvinte, sport și coregrafie.

Iată-i, în fotografiile din stînga, pe acești studenți dezvoltîndu-și condiția fizică.

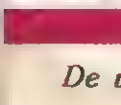

MARCEL SCHÖNFELD, Tg Orna. Marea enciclopedie chineză „Iun Lo" se compunea din 11.095 de volume, care cuprindeau 22.877 de părți, cu scrieri clasice, istorice, filozofice, literare etc. Unele din aceste scrieri datau din secolul al III-lea î.e.n. Manuscrisele originale au fost distruse la o dată necunoscută și ceea ce a mai rămas a fost un duplicat scris între anii 1562-1567. Dar și acest duplicat a fost în mare parte distrus în anul 1900, cînd armatele a 8 țări imperialiste au invadat Pekinul. Așa că azi nu se mai păstrează decît vreo 215 volume, din care, cea mai mare parte se găsesc în biblioteca din Pekin. Ceea ce ați citit dv., în legătură cu reeditarea, se referă la o hotărîre a editurii „Ciunhua" din Sanhai de a tipări în facsimile o parte din materialele cuprinse în cele 215 volume existente. Va fi o lucrare foarte interesantă, a cărei prezentare a fost scrisă de însuși Go Mo Jo, președintele Academiei de Științe a R.P. Chineze.

C. COSTEL, Iași. Credem că n-aveți nici un motiv serios să vă îngrijorați din cauza acelor „pete albe", de care ne vorbiți. Asemenea „pete" apar totdeauna vara, cînd îți expui prea mult corpul în soare. Ele rămîn în locul bășicilor produse de arsuri. Desigur că se observă încă, deoarece în jurul lor pielea continuă a fi bronzată. Cu timpul, cînd aceasta își va reveni la culoarea normală, nu veți mai observa petele. Afară de cazul cînd arsura a fost atît de puternică, încît a atins și țesuturile mai profunde. Dacă petele de care ne vorbiți nu au această origine, atunci e vorba — poate — de o ciupercă. În acest caz e necesar să consultați un dermatolog.

M. PÎRVULESCU, Slatina. Vitamina „E" se folosește în tratamentul leziunilor țesuturilor musculare provocate de tulburările sistemului nervos. Pînă acum, această vitamină se obținea din grîul încolțit. În ultima vreme însă, profesorul Boris Savin de la Institutul de chimie organică al Academiei de Științe a R.S.S. Ucrainene, a reușit să o obțină pe cale sintetică.

ELEONORA VOICU, Tușnad. Rărîtul și prășitul sfeclei de zahăr vor fi în curînd operații complet mecanizate. În R. Cehoslovacă a apărut deja o sapă pneumatică, care, fixată pe o platformă mobilă, execută automat aceste lucrări agricole, în condiții mult mai bune decît celelalte mijloace mecanizate experimentate pînă acum. Cum schimburile de experiență dintre țările de democrație populară se fac permanent, nu e exclus ca în scurtă vreme să vedem asemenea prășitoare cu aer comprimat și pe ogoarele noastre.

MARCELA RUSU, Tecuci. Cauza transpirației excesive trebuie căutată și tratată uneori dincolo de epidermă. Vedeți dacă nu e vorba de o stare de slăbiciune sau de o toxină pe care corpul face eforturi s-o elimine. Încercați să vă frictionați din cînd în cînd cu un amestec compus din: apă de colonie 90 gr și apă de beladonă 15 gr. Încercați de asemenea preparatele care există în comerț contra transpirației și, dacă nu constatați nici un efect, consultați neapărat un medic.

VASILE GAVRILOIU, Giurgiu. Importanța mașinilor electronice de calculat este colosală pentru oamenii de știință. O asemenea mașină poate ușura mult munca acestora, ajutîndu-i să cîștige un timp prețios, atît de prețios mersului înainte al științei. La gîndiți-vă că un calcul care altădată cerea creierului omenesc 7-8 ani de muncă, poate fi realizat de o mașină electronică în cîteva minute. Da, există mașini care pot realiza pînă la 4 milioane de operații matematice pe secundă.

AVRAM SAMI, Botoșani. 1) Nu este indicată folosirea filtrelor la fotografia color. 2) Copierea (și mărirea) după negativul color implică instalații speciale și operațiuni complicate greu de realizat într-un laborator de amator. 3) Despre developarea filmului color reversibil am scris („Flacăra" nr. 38 și 39). Într-un număr viitor vom vorbi și despre developarea filmului color negativ.

Poșta REDACȚIEI

D-ALE „EDUCAȚIEI"

Ca în evul mediu

Camera deputaților și senatul din New York au votat în acest an o lege care permite în mod expres profesorilor din școlile publice „să folosească la nevoie forța într-o măsură moderată".

Cu alte cuvinte, profesorii au dreptul să-i bată pe elevi, dar „într-o măsură moderată".

Sălbăticia acestei legi este și mai mult accentuată prin formularea clară a unei dispoziții, conform căreia autoritățile școlare locale nu pot interzice profesorilor brutalizarea copiilor. Cînd s-a discutat proiectul acestei legi barbare, numeroși cetățeni au protestat cu vehemență. Protestele au fost însă zadarnice, deoarece legea a fost votată.

Ce va înțelege fiecare profesor în parte cu privire la dispoziția „legală" de a se aplica pedepsele corporale „într-o măsură moderată" — aceasta depinde de gradul în care respectivul dascăl este mai mult sau mai puțin bătăuș.

Cum s-ar spune, exact ca în plin ev mediu!

Pedagogia „omnezie!"

Charlotte Heske, activistă a mișcării feminine din Germania occidentală, a socotit necesar să studieze felul în care se duce lupta împotriva nazismului în manualele școlarilor, felul în care se demască în fața acestora crimele comise de hitleriști.

Despre această problemă ea a găsit material interesant în ziarul „Allgemeine Deutsche Zeitung" din Germania occidentală, care, confruntînd diferite ediții ale cărților școlare de istorie apărute în Germania de vest după cel de-al doilea război mondial, face o serie de interesante constatări. Prima ediție a acestor manuale a apărut în 1949, a doua în 1951, a treia în 1952 și ultima în 1958. Iată ce a constatat ziarul „Allgemeine Deutsche Zeitung", punînd față în față cele patru ediții arătate.

1. Despre incendierea Reichstagului s-au scris în ediția din 1949 două pagini și jumătate, iar în ediția din 1951, doar o jumătate de pagină. Bineînțeles că în ultima ediție, cea din 1958, nu se suflă nici o vorbă cu privire la aceasta.

2. Despre lagărele de concentrare hitleriste s-au scris în prima ediție, din 1949, cinci pagini socotite necesare pentru a stigmatiza oribilele crime comise de hitleriști în lagărele morții; în ultima ediție n-a mai rămas decît o scurtă remarcă de cîteva rînduri.

3. În sfîrșit, temei despre mișcarea de rezistență împotriva hitlerismului i se consacră în prima ediție, opt pagini, în ediția a doua, numai șase pagini, în ediția treia, doar trei pagini, iar în ultima ediție, nici un cuvînt.

Interesant este că autorii ultimei ediții a manualului de istorie explică în prefață „evoluția" suferită de edițiile respective prin aceea că materialul a fost supus din ce în ce mai mult „unei selecții mai severe".

Ce fel de orientare a urmat această „ultimă selecție mai severă" este ușor de înțeles, din confruntarea edițiilor respective.

De vorbă cu medicul

NEVRALGIA SCIATICĂ

Nevralgia sciatică sau sciatica este o boală a vîrstei adulte.

O întîlnim extrem de rar la copii. Sciatica poate fi cauzată de hernia de disc, de spondiloze, fracturi vechi, de focare de infecție amigdaliene sau dentare, infecții ovariene, prostatice etc.

Pot favoriza apariția unei nevralgii sciatice terenul reumatic, climatele umede, eforturile îndelungate, mișcările greșite etc.

De cele mai multe ori începutul sciaticei este brusc, caracterizîndu-se prin dureri lombare cu ocazia unui efort sau a unei expuneri la frig. După cîteva zile durerea lombară se diminuează puțin; apar însă dureri de-a lungul nervului sciatic. Acestea pot fi mai mult sau mai puțin permanente, însoțite de crize nevralgice cu dureri vii care se întind pe partea dinapoi a unui membru inferior, de la șezut pînă la călcîi. În cursul nopții aceste dureri pot deveni atît de violente, încît să provoace insomnii, necesitînd adeseori injecții calmante. Cele mai ușoare mișcări — chiar și tusea sau strănutul — le pot declanșa.

După o sciatică de mai lungă durată putem observa învinețirea și răcirea piciorului, aceasta datorită paraliziei vaselor care-l irigă. De asemenea se poate constata atrofia mușchilor hipotoni. În formele grave de sciatică se poate produce o turtire a bolții piciorului, acesta putînd deveni plat.

Evoluția unei nevralgii sciatice depinde de cauza care a provocat-o, recidivele sînt destul de frecvente.

Ce măsuri se vor lua pentru tratarea celor descrise?

În primul rînd va trebui combătută cauza nevralgiei. Vor fi tratate reumatismul vertebral, hernia de disc, îndepărtate focarele de infecție, cele dentare sau amigdaliene. Se vor evita frigul și eforturile fizice. În stadiul acut al bolii, adică atunci cînd apar durerile vii, repausul la pat este absolut necesar, fără a exagera însă. Acesta va fi respectat pînă în momentul cînd cel în cauză nu va mai simți dureri la încercările de a sta în picioare și de a umbla.

Tratamentul medicamentos are drept scop în primul rînd combaterea și calmarea durerii. Antinevralgicul CIF, fenacodul, valinul, veropirina, salicilamidul, luate pe cale bucală, iar algosedinul și sedalginul, administrate prin injecții intramusculare, pot da deseori bune rezultate. Se recomandă de asemeni reumacaful, 8-12 drajeuri zilnic, salicilatul CIF soluție, 3-4 linguriță pe zi etc. Utilizarea unguentelor calmante, a fricțiunilor, a revulsivelor nu va fi de asemeni neglijată. Ca preparate ce pot fi găsite în orice farmacie, se recomandă: saliform CIF, unguent sau antireumatic CIF fricțiune. Revulsivele se utilizează sub forma cataplasmelor de muștar sau a ventuzelor, aplicîndu-se în locurile cele mai dureroase. De asemeni se aplică perna electrică ori săculețe cu sare caldă.

Bune rezultate dau infiltrațiile cu novocaină 1%. Ele vor fi făcute însă numai de către un medic. De asemeni razele ultraviolete, undele ultrascurte, roentgenterapia vor fi făcute numai conform prescripției medicului.

În formele cronice, tratamentul balnear poate fi foarte util. Stațiunile de pe litoral sînt indicate pentru aplicațiuni de nămol, iar pentru cure termale, băile Victoria, Herculane, 9 Mai etc.

Dat fiind că tratamentul nevralgiei sciatice se face în raport cu stadiul afecțiunii, se recomandă ca acesta să fie efectuat sub supravegherea medicului specialist de la policlinică.

IERBARUL URIAȘ

Numeroși cercetători ai Institutului de fitotehnie din Leningrad cutreieră lumea în lung și în lat, în fiecare an, în căutarea de noi mostre pentru colecția de plante și ierburi a institutului. Datorită explorărilor făcute de acești oameni de știință, prin cele mai îndepărtate colțuri ale lumii, cît și schimburilor de plante care se fac cu institutele similare din toate țările, colecțiile — și în special cea de plante comestibile — au luat proporții uriașe. Există în această colecție în momentul de față peste 200.000 de plante agricole — din care 50.000 sînt numai soiuri diferite de grîu — plus sute de mii de alte plante și ierburi.

Pe măsură ce string aceste plante, cercetătorii le cultivă pe loturi speciale și încearcă tot felul de încrucișări, pentru a obține soiuri cît mai rezistente și mai productive. Experimentările se fac în diferite zone geografice ale țării, iar rezultatele obținute sînt adeseori uimitoare.

Se crede că în curînd, datorită acestor încrucișări, se vor obține multe plante noi, cu proprietăți nebănuite. Cu atît mai mult cu cît experimentatorii au acum posibilitatea de a le trata și cu miraculoasele raze gama.

NOUTĂȚI FILATELICE

Interesante prin tematica lor, noutățile filatelice din ultima vreme rețin atenția tuturor colecționarilor de mărci poștale.

Dintre ultimele emisiuni poștale sovietice menționăm seria de 4 valori „Planul septenal", care aduce în imagini sugestive, grandioasele realizări ale acestui plan de perspectivă, în domeniile producției petrolifere, carbonifere și siderurgice. Reflectînd rolul educator al filateliei, o serie de 2 valori (40 k și 1 rbl.) „Școala și producția" popularizează rolul constructiv al învățămîntului sovietic.

Republica Democrată Vietnam a pus în circulație o serie de mărci cu subiecte sportive, compusă din 3 valori: 1 xu—tir, 6 xu—natație, 12 xu—lupte libere.

Bicentenarul nașterii poetului german Fr. Schiller și cea de-a 150-a comemorare a compozitorului austriac Josef Haydn, au prilejuit emiterea în R.P. Ungară a unei serii de 6 valori. Trei sînt consacrate lui Schiller (valorile de 40 fl, 60 fl și 1 frt.) și reproduc portretul poetului și două alegorii; celelalte trei sînt consacrate lui Haydn și reproduc portretul compozitorului și o partitură, o alegorie și castelul Fertodi. O colită de 6 frt. întregește emisiunea, care-și găsește loc atît în colecțiile de oameni celebri cît și în cele care au ca temă muzica.

Tematicele cu flori și faună continuă să fie în atenția forurilor poștale, dat fiind marea lor popularitate. Din îndepărtatele insule Ryu-kyu aflăm că administrația poștală locală a emis o serie „Faună". Cele 5 valori redau în culori diferite specii de pești tropicali, meduze, scoici, fluturi.

Imagini noi din R.P.UNGARĂ

Din Ungaria frățească ne sosesc știri care vestesc noi realizări în construcția socialistă. Imaginile din această pagină, sosite zilele acestea la redacție, redau cîteva din succesele pe care poporul ungar, condus de Partidul Muncitoresc Socialist Ungar, le-a obținut pe tărîmul științei și tehnicii puse în slujba industrializării socialiste și a îmbunătățirii și înfrumusețării traiului oamenilor muncii.

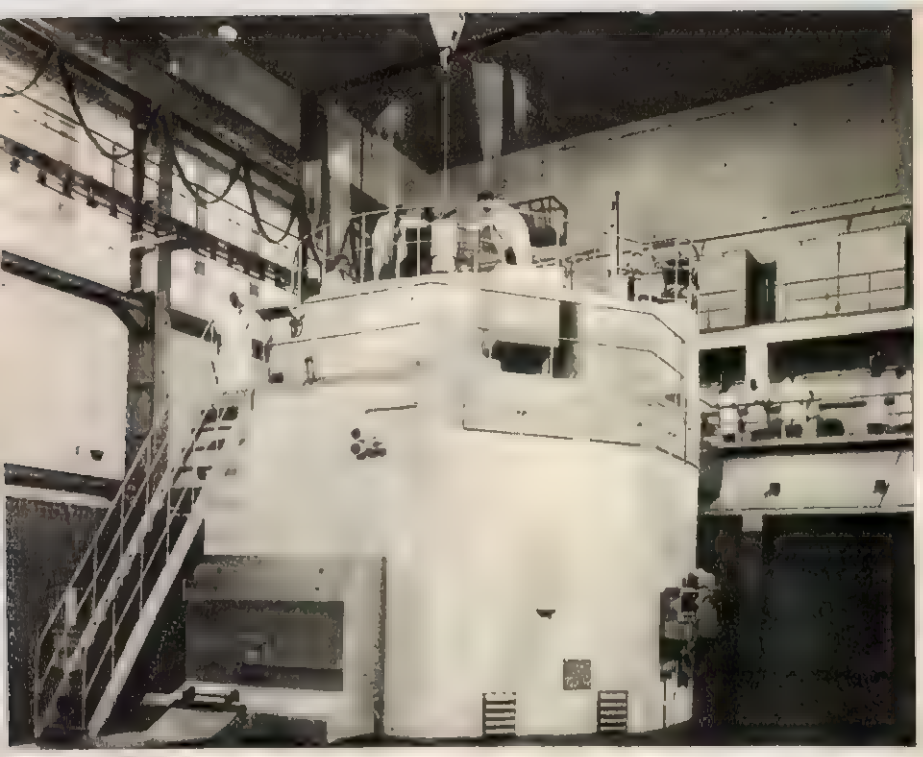

Primul reactor atomic din R.P. Ungară, construit cu ajutorul Uniunii Sovietice, a intrat în funcțiune la Institutul central de cercetări fizice din Budapesta. Aici se vor face importante cercetări și vor fi produși izotopi radioactivi ce vor fi folosiți în agricultura, industria, medicina și biologia ungară.

↑Aparatele de radio și televizoarele „Orion" sînt cunoscute și apreciate în toate colțurile lumii. Fotografia înfățișează un grup de televizoare pe masa de probă a renumitei fabrici budapestane.

Tot mai multe clădiri din Budapesta, ca și din alte orașe ale Ungariei, sînt luminate cu ajutorul becurilor fluorescente, produse de colectivul fabricii unite de becuri electrice din Budapesta.

Cu ajutorul acestui aparat de roentgen-diagnostic, cu care a fost înzestrat de curînd Institutul de cercetări științifice de neurochirurgie din Budapesta, se pot face concomitent două foto-radiografii, ceea ce oferă posibilitatea unui diagnostic precis.

Noul siloz construit la Oroshaza este complet automatizat și mecanizat și are o capacitate de 250 vagoane cereale. ↓

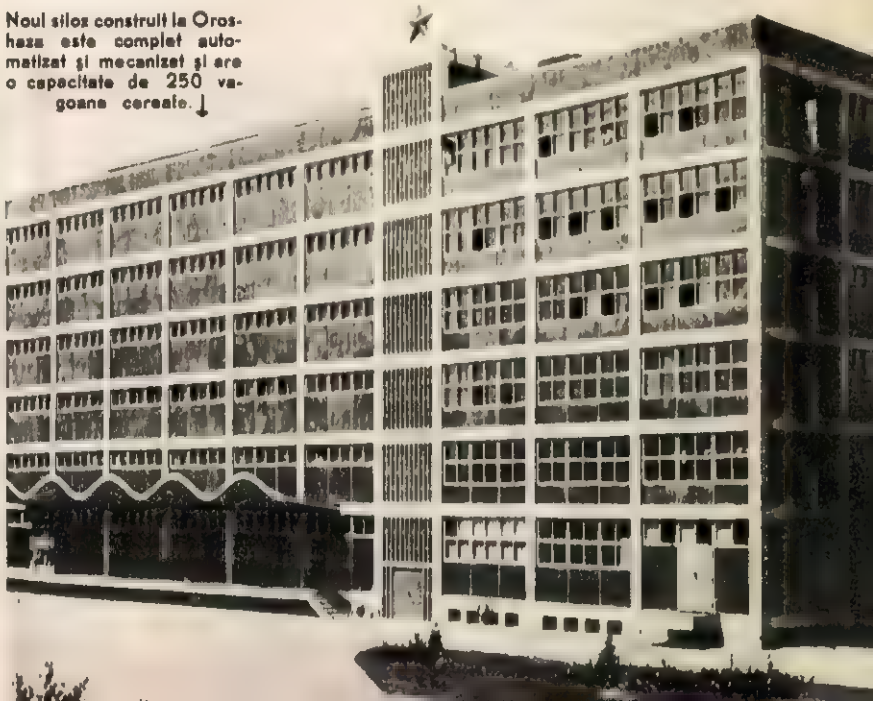

OBIECTIV

● *Apartenența Turciei la NATO, ca și prezența ei în noua coaliție războinică CENTO, solicită cuvenitele sacrificii, ceea ce se reflectă chiar și în statistici oficiale; numai într-un singur an costul vieții a crescut în Turcia cu aproximativ 26 la sută, în timp ce fabricile mari lucrează doar cu 30-40 la sută din capacitatea lor de producție, iar datoriile față de S.U.A. au depășit cifra uriașă de un miliard de dolari. Cum s-ar zice, turcul plătește...*

● *Ceea ce ministrul de război vest-german Strauss constatase mai de mult a fost confirmat deunăzi și de Institutul pentru sondarea opiniei publice din München: 86 la sută din numărul cetățenilor vest-germani aparținînd contingentului 1943 s-au pronunțat împotriva concentrării lor — chiar și limitate — în Bundeswehr.*

● *Autoritățile vamale braziliene au depistat recent activitatea unei puternice bande de contrabandiști care își croiseră o rută clandestină în lungime de 40 km, pentru a trece prin contrabandă cafea braziliană în Paraguay. Aceștia nu sînt yankei, ci brazilieni sadea. Spre deosebire de ei, marii rechini ai monopolurilor nord-americane recurg la mijloace mult mai perfecționate; operează și în Brazilia sub firma cunoscută a „ajutorului american". Așa că nu riscă să fie prinși de vameși...*

● *„Cu o serioasă întîrziere față de Anglia — scrie ziarul parizian „Liberation" — guvernul francez ar fi dispus în prezent — pentru a evita agravarea declinului economic — să intensifice cumpărăturile în U.R.S.S., spre a determina, în schimb, sporirea comenzilor sovietice în Franța".*

● *Un grup de cinci pacifiști, reprezentînd filialele din Anglia, Franța și India ale „Comitetului de acțiune directă contra războiului nuclear", au hotărît să plece în Sahara, unde se proiectează experimentarea primei bombe atomice franceze. În cadrul acestei acțiuni de protest ei își propun să înainteze, cu riscul vieții, pînă în zona periculoasă.*

● *Ziarul „Le Monde" redă după calculele unui elvețian pe nume Jean Jacques Babel, următorul bilanț: în cursul ultimilor 5.559 de ani, 14.513 războaie mari și mici au provocat moartea a 3 miliarde și 640 milioane de oameni.*

● *„Ploaia de dolari" și-a jucat cîndva rolul său nefast în reînarmarea Germaniei hitleriste, respectiv în declanșarea celui de-al doilea război mondial. În prezent, numeroase companii americane anunță cu dezinvoltură că participă la producția de armament a R.F. Germane.*

Cară a reprimit de ploaia de dolari, „New York Times" vorbește acum despre „injectarea de capitaluri în noua industrie germană de armament". Mai clar nici că se poate.

● *Cunoscutul savant american Linus Pauling a adresat un nou avertisment: „Ori de cîte ori un șef de guvern ordonă experimentarea unei bombe H, el face implicit ca 15.000 copii să vină pe lume cu grave anomalii".*

D. B.

LA ȘANHAI (R. P. CHINEZĂ), în urma marii dezvoltări a orașului, au fost ridicate în anii din urmă o serie de noi cartiere, adevărate orașe-satelit. Iată raionul industrial Minhan, unul din noile orașe-satelit.

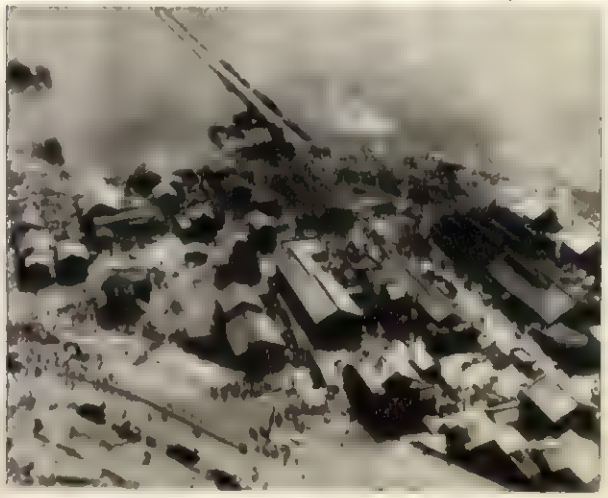

TAIFUNUL VERA, unul din cele mai puternice cataclisme naturale care s-au abătut în ultima vreme asupra Japoniei, a provocat multe victime omenești și mari pagube. Numeroase localități, asemenea localității Kotoku (în fotografie), au fost literalmente scufundate sub apă.

O DEMONSTRAȚIE DE SOLIDARITATE a muncitorilor din transporturi din New York cu greviștii de la unul din spitalele orașului.

„SALARIILE NOASTRE", „Pensionarii vor să trăiască" — iată lozincile sub care s-a desfășurat, la Paris, o manifestație a funcționarilor, agenților poștali, salariaților și pensionarilor din serviciile publice, pentru îmbunătățirea condițiilor lor de trai.

PENTRU A AJUTA PE SINISTRAȚII de pe urma inundațiilor din Kașmir, studente din capitala Indiei au organizat strîngerea unui fond de ajutorare, mergînd din casă în casă. Ele au colectat, de asemeni, bani de la trecători.

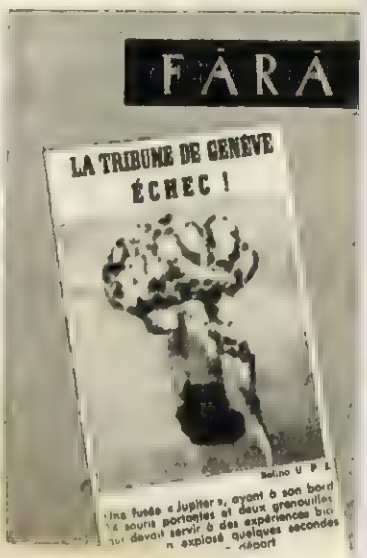

R. P. R. PESTE HOTARE. Un grup de artiști români — soprana Iolanda Marculescu, violonistul Mihai Constantinescu, soprana Selma Hollinger, tenorul Titus Moraru și pianista Mariana Parnica — au întreprins nu demult un turneu în R. P. Chineză, care s-a bucurat de un frumos succes.

DIN EPOCA DE GHEAȚĂ datează aceste case ce au constituit basmul unui mamut. Ele au fost găsite întîmplător, cu prilejul unor săpături efectuate pe strada Cikalov, din Moscova.

DANSUL DRAGONULUI pe străzile capitalei R. D. Vietnam — orașul Hanoi — în timpul unui recent carnaval

TREI GENERAȚII... Un anume cetățean german Straub, din Linah (Pădurea Neagră), și-a consacrat întreaga-i viață decorării cadranelor ceasurilor, așa cum au făcut înaintea lui tatăl și bunicul său.

PÎNĂ LA 100 M DEASUPRA APEI s-a ridicat libanezul Nimer Khouri, campion de ski nautic, cu ajutorul acestui sol de zmeu.

RECLAMĂ... Pentru a atrage publicul la jocurile panamericane de atletism, decationistul american Bob Richard a efectuat cîteva zile de-a rîndul sărituri cu prăjina în mijlocul uneia din... principalele străzi din Chicago.

FOILETON

ICHTYO-DINO-BRONTOZAURUL

Fotografia de mai sus nu reprezintă, cum s-ar putea bănui, un instantaneu luat în pavilionul rezervat animalelor preistorice al vreunui muzeu de științe naturale. Ceea ce se vede nu este corpul unui animal împăiat sau fosila unei vietățuoare din era terțiară...

Fotografia înfățișează „capodopera" unui sculptor, din păcate nu din era terțiară, ci din epoca noastră.

E vorba despre opera sculptorului D'Auriscoste, artist extrem de bine cotat în înalta societate pariziană.

Lucrarea a fost expusă la Salonul de arte moderne din Paris, cu prilejul celui de-al 15-lea vernisaj.

După cum ne asigură gazetele, această „sculptură" a-a dovedit a fi ciou-ul expoziției.

Evident, această arătare, care ar putea înlocui cu succes pe binecunoscutul „bau-bau" folosit odinioară de părinți spre a-și înspăimînta odraslele neascultătoare, nu a aperint niciodecum pe amatorii de artă modernistă. Dimpotrivă ei ar putea aduce în apărare, argumentul că arta lui D'Auriscoste nu este de fel abstracționistă! Opera sa are un conținut bine precizat: picioarele din șipci, trupul din deșeuri de tinichea, coada din sîrmă ghimpată, iar capul din pingele! Această capodoperă, deapre care nici creatorul ei n-ar izbuti să precizeze exact dacă e un brontosaur, un aspect de hipopotam, sau dacă e un hipopotam cu alură de brontosaur, are așa cum se arată și în fotografie, vecini pe măsură: o statuie alcătuită din două trunchiuri de piramidă și intitulată pesemne „Ceai de tei în neant", doi stîlpi așăturați și scobiți, intitulați „Adam și Eva", iar în dreapta, pe un piedestal, odihnește ceva care ar putea să însemne tot atît de bine dregătoria și guturaiul, „Sherlock Holmes în vizită la Tutankamon" sau „Păcat de tine Cristino!"

Arta decadentă este, precum se vede, în plin avînt „creator"!

Pentru cei de-al 16-lea vernisaj, se așteaptă alte capodopere, un purice cu aspect de cămilă, lucrat în piatră și cartofi-pai, o oale merinos cu ghidon și cu acumulator în spate, sau, în sfîrșit, cîțiva atleți care să reprezinte pe sculptorul sus-amintit!...

B. P.

12 + 12 + 1. Este egal cu 25, veți spune, pe bună dreptate. Dar aceste cifre nacund ceva dacă vă veți uita cu atenție în fotografie, veți vedea că dintre cei 25 elevi adunați în această clasă a școlii din Wickham (Anglia), 24 sînt formați din 12 perechi de gemeni. Un profesor de nel mărturisește că în cei 30 de ani de profesorat nu i s-a întîmplat să nu aibă în școală cel puțin o pereche de gemeni într-un an.

COMENTARII...

LA TRIBUNE DE GENÈVE publică sub titlul „ESEC" această bellnogramă transmisă de agenția americană „U. P. I.", în locul fotografiei, legenda lapidară: O rachetă „Jupiter", avînd la bordul său 74 șoareci sănătoși și două broaște care trebuiau să servească unor experiențe biologice, a explodat la cîteva secunde după lansare.

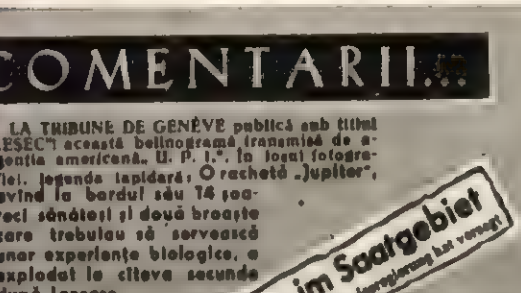

TELEGRAF, ziar vest-german, face un adevărat rechizitoriu politicii economice a guvernului de la Bonn în Saar în facsimil, titlul unui articol în acest sens: „Apucături de Far West (vestul sălbatic) în regiunea Saar. Manevre șantagiste la recalcularea prețurilor — Guvernul federal a refuzat..."

REDACȚIA, București, Piața Scînteii. Căsuța poștală 1607, of. 33. Tel. 17.60.10, int. 1744. ABONAMENTE la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. PREȚUL ABONAMENTELOR: 3 luni: 26 lei; 6 luni: 52 lei; un an: 104 lei.

Prezentarea grafică: Ion VULPESCU

Tiparul: Combinatul Poligrafic Casa Scînteii „I. V. Stalin"

Buletin METEORO-„LOGIC"...

de E. Arno

40 la umbră

Descărcări electrice.

Averse locale

Noapte vijelioasă.

Iar ziua.. favorabilă piților

Atmosfera nestabilă . încălzire ușoară spre est.

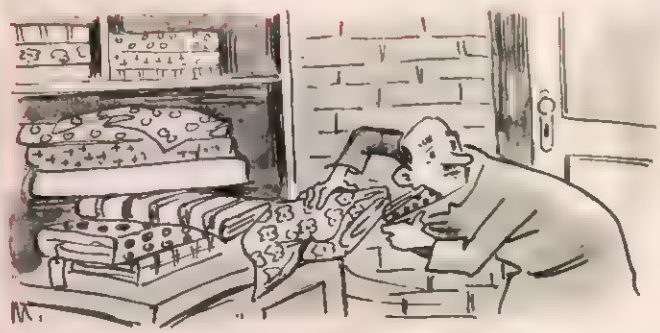

Maxima de ieri

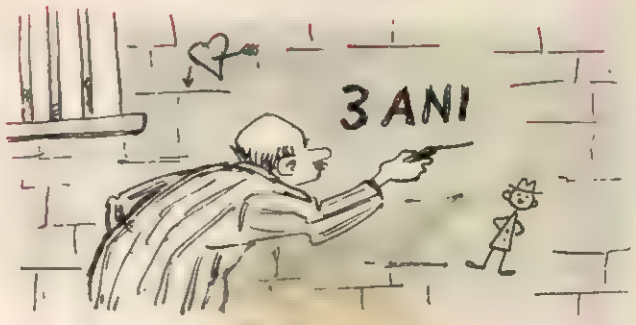

. Minima de mâine!

PREȚUL 2 LEI

Nr. 48 (236)
Anul VIII
28 noiembrie 1959

ACASĂ LA SPECTATORI

(Citiți reportajul în pag. 9–10)

FLACĂRA

REVISTĂ SOCIAL-POLITICĂ ȘI LITERAR-ARTISTICĂ

Aspect din timpul lucrărilor primei consfătuiri pe țară privind combaterea zgomotelor și vibrațiilor. Vorbește prof. dr. I. Ardeleanu, membru corespondent al Academiei R.P.R.

S-a deschis în sala Dalles cel de-al doilea Salon internațional de artă fotografică al R.P.R.

fotocronica FLACĂRII

Scenă din baletul „Lacul lebedelor" de P. I. Ceaikovski, pe scena Teatrului de Operă și Balet din București, cu concursul balerinilor englezi Beryl Grey și Bryan Ashbridge.

Orchestra simfonică din Brno ne vizitează țara. În fotografie, dirijorul orchestrei la concertul dat în sala Ateneului R.P.R.

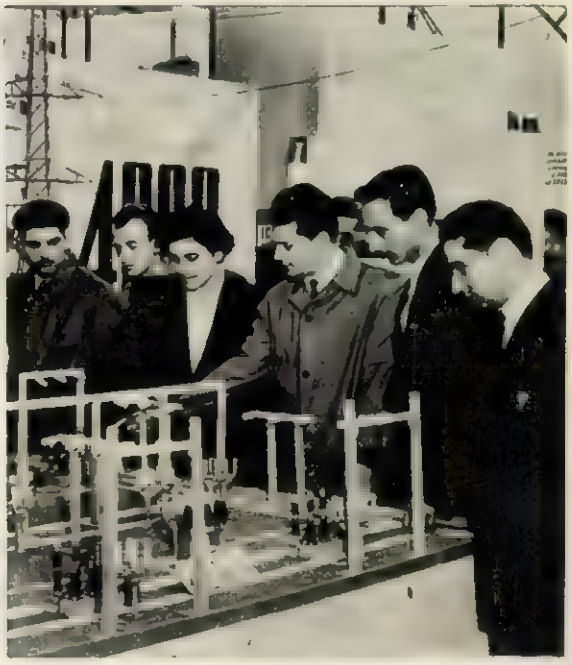

Trustul de construcții și montaje electrice (aparținînd de Ministerul Industriei Grele) a deschis în Capitală o expoziție în care sînt prezentate o seamă din cele mai importante realizări de pe șantierele de electrificare a țării, în 10 ani de activitate.

FILMELE SĂPTĂMÎNII • FILMELE SĂPTĂMÎNII • FILMELE SĂPTĂMÎNII

„ÎN CĂUTAREA COMORII". O comedie sovietică — producție „Lenfilm" — romantică, plină de antren, în care ideea de bază se concretizează cam în felul următor: nici o avere din lume nu valorează cît prietenia (foto 1).

„MAMA VITREGĂ" — producție a studioului „Azerbaidjanfilm". Un film emoționant, lucrat cu un remarcabil simț al realității, avînd ca temă relațiile de familie (foto 2).

„AMNARUL PERMECAT" (producție „DEFA"), inspirat de o poveste de Hans Christian Andersen. Îi sfătuim pe toți copiii să vadă acest film dedicat lor (foto 3).

„ABUZ DE ÎNCREDERE". O melodramă argentiniană cu eterna fată săracă, cinstită și curată ca un crin, eternul tată care habar n-are o viață întreagă de soarta copiilor săi din fiori, din căruță, la primul apel, îi se trezește cele mai autentice sentimente paterne. Păcat de interpreți și de munca operatorului, care realizează unele lucruri frumoase în film (foto 4).

„TIZOC". Un film mexican, avînd bune intenție de a combate prejudecățile rasiale. Din păcate, supără banalitatea și naivitatea procedeelor cinematografice folosite. Cunoscuta actriță Maria Felix apare într-un rol care nu-i valorifică forțele actoricești (foto 5).

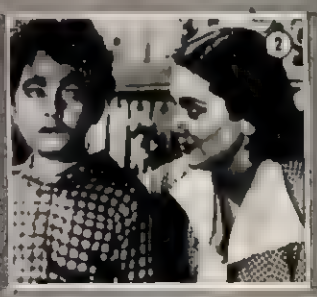

Cît prețuiește o picătură

Reportaj de F. URSEANU
Fotografiile autorului

Bătălia împotriva pierderilor de petrol • Nu 3.000.000, ci 6.000.000 lei economii • 300 tone păcură valorificată dintr-o baltă cu resturi de produse petrolifere • Ulei superior din reziduuri de petrol

Iată și „firișorul" de țiței, care se scurge pe ascuns din conductă direct în canal. Dacă nu-i oprii, știți cît se pierde într-un an? Aproape de necrezut: 129 de vagoane.

N-au trecut încă cele 365 de zile ale lui '59 și pe răboiul realizărilor Rafinăriei nr. 1 din Ploești s-au înscris economii în valoare de aproape cinci milioane lei. Economii care, după toate calculele preliminare, tind să ajungă pînă la 31 decembrie, la 6 milioane. Adică exact dublul sumei care reprezintă angajamentul luat, încă în prima zi a anului, de către muncitorii, inginerii și maiștrii întreprinderii.

Înainte de a vă arăta cum și ce fel se realizează milioanele care vor contribui la o reducere substanțială a prețului de cost al produselor pe 1959, permiteți-ne o mică paranteză în care să vă prezentăm două aspecte generale din activitatea acestei mari rafinării. Primul: rafinăria are azi o producție care depășește cu mult cifra maximă atinsă în perioada cînd era condusă de către capitaliști. Al doilea aspect: numărul produselor fabricate aici, începînd cu benzina și terminînd cu uleiul industrial de cea mai bună calitate, se urcă azi la 133 de sortimente.

Aceste două importante realizări și reducerea permanentă a prețului de cost au adus colectivului rafinăriei, Steagul Roșu de producție al C.C.S. ce se acordă „colectivului întreprinderii fruntașe pe țară în întrecerea socialistă" — cea mai înaltă distincție acordată de Consiliul Central al Sindicatelor — primit anul acesta pentru activitatea pe 1958; în al doilea rînd, steagul pe regiune, decernat pe o perioadă a acestui an cabinetului tehnic pentru cea mai bună și mai promptă rezolvare a inovațiilor; și, recent — ca o încununare — rafinăria a fost distinsă cu „Ordinul Muncii" cl. I.

Unul din cei mai buni maiștri rafinori, tovarășul Gh. Belu, a primit înalta distincție de Erou al Muncii Socialiste, iar directorul întreprinderii, tov. Manea Ionescu, a primit „Steaua Republicii" clasa a IV-a.

Și tot în '59 formația de dansuri a rafinăriei a primit premiul I și diploma de formație fruntașă pe întreaga țară pentru activitate artistică.

Ne oprim aici, deși mai sînt și altele. Și acum, să trecem la subiect...

★

Care este noutatea — la ora asta — în rafinărie? Goana după picătura de petrol! Da, după fiecare picătură de petrol care poate fi pierdută.

— Dar ce valoare poate avea o picătură de petrol?

— Mare, enorm de mare! Și, dacă vreți... o valoare de milioane!

Dovada o face Eroul Muncii Socialiste, Gh. Belu. Purtîndu-și degetul pe panoul din fața secției sale, el ne-a furnizat, cu ajutorul cifrelor, o admirabilă lecție despre ceea ce reprezintă pierderile de picături. În același timp, despre ceea ce poate aduce în bani evitarea acestor pierderi.

Mai întîi, de unde provin pierderile? Cauzele sînt multe și uneori foarte ascunse: o găurică invizibilă într-o țeavă îngustă, alta într-o conductă groasă, o crăpătură neobservată într-o cisternă, o scurgere într-un canal, o vană neglijent închisă, o pompă insuficient reglată.

Să presupunem, așadar, că o picătură și încă o picătură se scurg dintr-o țeavă. Asta ar aduce pierderi enorme de țiței, de benzină, de uleiuri. Cît? Maistrul Belu se oprește la cel mai concludent exemplu: printr-o singură deschidere de un sfert de țol poate să se scurgă un fir de petrol ceva mai gros de 6 milimetri. Ei bine, într-un minut s-ar pierde aproape 2,5 litri; într-o oră, 147 litri; într-o zi, 3.534 litri; într-o săptămînă 24.738 litri; într-o lună, 10,5 vagoane; într-un an, 129 vagoane. Și valoarea acestui firișor care se furișează nevăzut poate aduce în 365 de zile o pagubă foarte mare.

Tovarășul Gh. Belu, Erou al Muncii Socialiste, în mijlocul „ortacilor" săi.

Comunistul Tănase Harhoi, maistru principal în secția distilerie ulei și coautor al unei inovații importante: realizarea uleiului industrial din reziduuri.

Așa că picătura scursă aici, firișorul dincolo au impus deschiderea frontului împotriva pierderilor. O bătălie pe un front larg, în toate sectoarele, și condusă de un comandament bine pregătit, cu oameni de specialitate, cu îndrumări date de partid și de conducerea întreprinderii. Și războiul acesta împotriva pierderilor — la care ia parte întregul personal al rafinăriei — a dus la recuperarea unor cantități importante de produse petrolifere. Un exemplu: în secția distilerie, prin lucrările de evitare a pierderilor s-au recuperat, de la începutul anului și pînă acum, produse petrolifere care reprezintă aproape jumătate de milion lei. Și acest lucru, numai într-o singură secție...

Dincolo de rafinărie e o baltă plină cu... smoală. Pare craterul unui vulcan, pe care oamenii din partea locului îl ocolesc cu grijă. În realitate e un depozit uriaș de reziduuri de păcură. Ani de zile s-a depozitat aici tot ce rezulta din curățirea rezervoarelor. Astă-vară, inginerul Constantin Ivanovici, șeful secției depozit și încărcare, adică secția care primește, progătește și expediază toate cantitățile de petrol trecute prin rafinărie, a observat un fenomen interesant. În batalul Mimiu, cum i se spune, se produce — sub puterea căldurii solare — un proces de decantare a reziduurilor. Impuritățile se lăsau la fund, iar păcura curată se ridica la suprafață. „Deci, aici pot fi salvate nu picături, ci cantități mult mai mari" — și-a spus inginerul. Rezultatul: a fost pusă în funcție o instalație specială pentru extragerea păcurii și, cît timp au ținut căldurile, inginerul Ivanovici și oamenii săi au valorificat mii de kilograme de păcură, ceea ce a adus rafinăriei un plus de 44.000 lei.

★

Cele 74 de inovații aplicate de la 1 ianuarie și pînă azi au contribuit la sporirea economiilor cu 1.127.721 lei. Și aproape toate au avut drept scop cît mai completa valorificare a fiecărei picături de petrol. Iată una dintre inovații, ideea a doi vechi și încercați specialiști, inginerul Andronic, șeful secției distilerie ulei, și Tănase Harhoi, maistru principal: ei s-au gîndit să extragă ulei din drojdia care se așază pe fundul instalației de dezasfaltare. Cu alte cuvinte, să fabrice ulei de calitate superioară din reziduul respectiv. Cum? Să pompeze reziduul în instalație și să-l prelucreze. Ideea, experimentată, s-a dovedit valabilă, a căpătat caracter de inovație și a fost aplicată. Reziduul, care pînă acum se folosea doar ca un amestec în păcură, se valorifică azi ca ulei industrial.

Florin MUGUR

ZIAR DE ȘANTIER

ARTICOL DE FOND

Cu ce începe dimineața pe șantier?
Cu mareu și frumoasa afirmație: „eu construiesc"
„Eu construiesc: adun din ape lumina soarelui
și-o trimit către încăperi depărtate,
în care se află poate o minge,
o amintire de la mare, o frunte înseninată,
dar în care nu se află încă lumina electrică.
Clădesc o odaie și arunc în odaie
năframa femeii iubite —
năframa plutește în aer, și totul
se umple de cele o mie de culori nevinovate
ale dragostei...
Clădesc o casă. Aici vor trăi oamenii.
Și dimineața, bărbatul tînăr se va trezi
și ridicînd mîna să deschidă poarta,
o-un gest inutil,
— clădirile de-aici trăiesc printre prieteni
și n-au porți —
va intra rîzînd în univers,
hotărît să înalțe barajul sau uzina electrică".

Mîine
— cu ce începe dimineața pe șantier? —
mîine,
dimineața va începe cu numărul nou al ziarului,
în care se vorbește despre-o zi
care-a trecut și-a fost ca toate zilele.

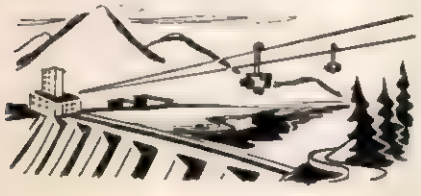

COMENTARIU LA O FOTOGRAFIE

Tren greu, cu piatră cenușie,
lîngă rîul ca un brici de-argint.
Sînt culori ce nu plîng și nu mint,
fără fast și fără gingășie...

Nu iubiți culoarea cenușie?

Tremură-n adînc pămîntul! Trece
trenul lung, cu piatră multă, lent,
trece piatra — și va fi ciment
și beton de nelnvins și rece.

Trece piatra! Lîngă ape trece!

Sinceră și tînără culoare,
cenușiul cert, industrial...
Fermitatea lui fără egal,

poți s-o înțelegi doar în viitoarea
zilelor construcției, solare.

Nu pricepi nici una, dintr-o mie
de culori pe care le-ai privi:
nici a serilor printre copii,
nici a mării, nici a iasomiei,

dacă nu trăiești cu frenezie
frageda culoare cenușie.

CURSIV

Ce-ar face jucăriile aici?
Păpușile și mingile și luna...
O, cred că s-ar simți nespus de bine!
De la macaraua funicular,
cel mai înalt punct al șantierului,
un copil a lansat un avion de hîrtie.
Și peste peisajul de-ncleștări,
filfîie sigură, plină de-ncredere,
eșarfa colorată-a fanteziei.

Metamorfoza aceasta a reziduului poate aduce — după aprecierea comisiei de pe lîngă cabinetul tehnic care a omologat ideea — 445.616 lei. Deci încă aproape jumătate de milion de lei pe răbojul economiilor...

★

Sînt șase ani de cînd tînărul inginer Emil Perescu lucrează la Rafinăria nr. 1. Fostul student al Institutului de chimie din Cluj conduce azi unul din cele mai importante sectoare ale rafinăriei: secția distilerie.

În raport cu puținii ani petrecuți în rafinărie, numărul inovațiilor sale poate fi considerat drept record: sînt peste două duzini. El și colectivul său au obținut pentru prima oară neofalină din gazolină stabilizată. Pentru o astfel de operație era de fapt nevoie de instalații speciale. Costul lor? 6.700.000 lei. Investițiile acestea n-au fost însă făcute. Știți de ce? Pentru că tot inginerul Perescu și colectivul său au găsit soluția: folosirea unor instalații care pînă acum aveau altă utilizare.

În prezent, o nouă idee a tînărului inginer „ține afișul" inovațiilor. Ea aduce anual rafinăriei o economie de un sfert de milion. E vorba de mărirea capacității de prelucrare a gazolinei. Cum a ajuns la asta? Printr-o simplă modificare a sistemului de răcire la echipamentul instalației respective. Și după cîte am putut afla, nu-i ultima pe '59. Pe „rol" mai e una, se mai află o inovație, tot a inginerului Perescu, care aduce, nu anual, ci zilnic, o prelucrare în plus, în sectorul său, a peste 200 de tone țiței...

Chiar dacă n-am reușit să cuprindem toate mijloacele prin care au fost economisite cele aproape 5.000.000 lei, noi ne oprim aici. Exemplele de mai sus dovedesc cu prisosință entuziasmul cu care muncitorii, inginerii și maiștrii de la Rafinăria nr. 1 traduc în viață sarcinile trasate de partid în lupta pentru economii și sporirea producției.

Știți unde l-am găsit pe inginerul Perescu? Tînărul sus, pe cea mai înaltă platformă a distileriei — cam la nivelul ultimului etaj al palatului telefoanelor din București.

„Nici o picătură de petrol irosită!" Iată deviza sub care muncitorul petrolist Mihai Rădulă luptă pentru evitarea pierderilor.

DE DIMINEAȚA PÎNĂ SEARA

În centrul orașului Tîrgu Mureș se află o clădire cu acoperișul îmbrăcat în ceramică policromă: Palatul Cultural. O dată intrat aci, frumosul te poartă din vitraliu în vitraliu, din sală în sală, de la o arcadă la alta. Primul etaj este ocupat de frumoasa sală de oglinzi și de biblioteca sfatului popular, etajele II și III sînt ocupate de școala elementară și medie de muzică și arte plastice, care îndrumă circa 500 elevi apre legile frumosului, iar în ultimul se află Școala populară de arte. Sălile școlii medii cunosc de dimineața pînă seara o forfotă neobișnuită. Doar un colț al etajului III sugerează prin liniștea sa, vacanța; nu e însă decît o părere. Elevii dintr-a XI-a, viitori plasticieni, studiază aci sub conducerea sculptorului Izsak Martin, portretul. Pe pereții atelierului și pe etajere se află lucrări ale elevilor școlii. Remarcăm două compoziții ale elevului Dienes Attila, care pare că se îndreaptă spre sculptura caricaturală, abordînd cu curaj acest gen dificil și deosebit de interesant

Viitorii virtuoși ai arcușului și ai claviaturii sînt mai „gălăgioși", făcîndu-și simțită prezența prin acordurile ce străbat sălile. Adeseori tinerii instrumentiști din această școală vizitează fabricile, uzinele și gospodăriile colective, împărtășind și altora dragostea lor de muzică. Și tot ei sînt componenții orchestrei Ansamblului secuiesc de copii.

I-am cunoscut pe cîțiva din acești mici artiști la lucru, în timpul orelor de curs. Király Ecaterina, frații Vera și Peter Walczer, Ghilă Anișoara, Naftali Eva se aflau uniți la pian, alții la violoncel.

...Pe înserate, cînd elevii școlii medii și-au terminat studiul, se întîlnesc la plecare cu cei virstnici care, după orele de lucru, se opresc la ultimul etaj al Palatului Cultural, în sălile Școlii populare de artă. Iar după alte două ore se populează și sala de la parter: e sala Teatrului Secuiesc de Stat. Cea mai noptatecă muză, Thalia, e prezentă aci pînă la ora cînd se închid porțile acestui edificiu de cultură. .

D. G

1. Ghilă Anișoara și Grosman Petcu

2. Sărutare de mînă — sculptură aparținînd elevului Dienes Attila.

3. Viitor artist

4. Király Ecaterina este unul din elementele talentate ale școlii

În timpul studierii portretului, Sculptorul Izsak Martin intervine cu sfaturile sale ori de cîte ori este nevoie

ACTUALITĂȚI

DIN LIRICA ALBANEZĂ

Fillareti PRIFTI

Copilului ce pot să-i spun?...

Copilului cum pot să-i spun
Povestea-adevărată-ntreagă?
Cum am gonit prin foc și scrum
Fascismul? Poate să-nțeleagă?
Nicicum, nicicum nu mă pricep
Cu ce anume să încep?

De partizani am să-i vorbesc
Cum au luptat și zi și noapte.
Da, trebuie să-i povestesc
Cu vorbe tari și nu cu șoapte.
I-aș spune eu povestea-ntreaga,
Dar va putea el să-nțeleagă?

S-arăt mai bine bărbăția
Ce chiar copiii au vădit;
Cum înfruntară ei urgia,
Cum pe dușman l-au hărțuit?
Găsi-voi vorbe potrivite,
Din multe amintiri urzite?

Să-i spun de marea bucurie
Ce a cuprins întreaga țară,
Cînd, mîntuită de robie,
Păși în noua-i primăvară?
Ce-i azi, ce-a fost mai înainte...
Nu-ncape, fiule-n cuvinte.

În romînește de N. A. STRĂVOIU

↑ **Industria pentru prelucrarea petrolului era inexistentă în Albania, în anii dinainte de război. Astăzi, în regiunea Elbasan, la Çerrik, funcționează o rafinărie modernă.**

Tînăra cinematografie albaneză a realizat, în colaborare cu studiourile sovietice, un nou film: coproducția albano-sovietică „Furtuna", consacrată luptei eroice a partizanilor albanezi. ←

Capitala Albaniei — orașul Tirana s-a îmbogățit cu un nou și mare stadion. ↓

ALBANIA ÎNVAȚĂ

397 la sută. O cifră cît se poate de grăitoare despre amploarea revoluției culturale în Albania, înfăptuită în cei 15 ani ce au trecut de la eliberare. Cifra de mai sus arată că în anul școlar 1957-1958 au fost cuprinși în școli de aproape patru ori mai mulți elevi decît în 1938-1939. Numărul mic de elevi se împletea în trecut cu inexistența vreunei instituții de învățămînt superior. Și iată că azi, celor peste 200.000 de elevi li se adaugă un număr de aproximativ 3.500 studenți.

Albania nouă învață. Construcția socialismului cere cadre cu temeinică pregătire — și poporul albanez, înflăcărat luptător pentru cauza socialismului, este conștient de acest lucru. O dată cu cei de vîrstă școlară, studiază astăzi numeroși oameni maturi la cursurile serale sau prin corespondență. În Albania de azi analfabetismul a dispărut din rîndul locuitorilor sub 40 de ani. Și, dacă socotim pe toți cei ce învață, în 1958, la fiecare cinci locuitori ai țării, unul se afla încadrat într-o formă de învățămînt.

① La Institutul farmaceutic din Tirana

② Tînăra generație a Albaniei populare a pășit într-un nou an școlar.

③ În orele de laborator, elevii verifică și își completează cunoștințele căpătate în clasă

29 NOIEMBRIE 1944 — 29 NOIEMBRIE 1959

ALBANEZE

Durres este astazi cel mai mare port din Albania. Înzestrat cu tehnică modernă, portul joacă un important rol în viaţa comercială a ţării.

UNGARIA PRIETENĂ ÎN PLIN AVÎNT

În aceste zile de sfîrşit de noiembrie, Ungaria vecină şi prietenă este cuprinsă de o atmosferă vie, primăvăratică. Săptămînile şi lunile premergătoare unui mare eveniment în viaţa poporului maghiar — cel de-al VII-lea Congres al Partidului Muncitoresc Socialist Ungar — au fost marcate de un mare avînt patriotic, prilejuind succese remarcabile pe toate fronturile construcţiei socialiste.

Poporul muncitor al R.P. Ungare dă o ripostă viguroasă cercurilor reacţionare din Occident, care încearcă să repună pe tapet, la O.N.U., aşa-zisa „problemă ungară". El înfăptuieşte cu însufleţire, sub conducerea partidului, sarcinile măreţe ce-i revin. Într-o atmosferă de avînt politic şi de muncă, populaţia de la oraşe şi sate raportează partidului că şi-a îndeplinit angajamentele luate în cinstea Congresului P.M.S.U.

Sub lozinca: „VOM URMA CHEMAREA PARTIDULUI", muncitorii din numeroase întreprinderi au declarat săptămînile dinaintea marelui eveniment „Săptămîni ale Congresului", în cadrul cărora au fost organizate schimburi de onoare şi s-au realizat adevărate recorduri în mărirea producţiei şi productivităţii muncii, în reducerea preţului de cost şi în obţinerea de economii substanţiale.

În clocotul muncii pasionante, în întîmpinarea Congresului, oamenii muncii au dat însufleţite bătălii cu orele, cu minutele. De la iniţiativa valoroasă luată de muncitorii de la Csepel, citadelă a industriei grele ungare, de a atinge, încă în acest an, nivelul producţiei prevăzut pentru anul viitor şi de a reduce preţul de cost cu cinci la sută — şi pînă la cele 40.000 tone de oţel peste plan, realizate, conform angajamentului luat, pînă la Congresul partidului, de către muncitorii Combinatului siderurgic „Lenin" din Diosgyör, un şir nesfîrşit de realizări asemănătoare au demonstrat ataşamentul faţă de partid al poporului muncitor.

Succesele în munca paşnică şi creatoare ale poporului frate ungar chezăşuiesc victoria în marea operă de făurire a vieţii noi, socialiste.

Modernul aparataj medical produs în R. P. Ungară este deosebit de apreciat şi dincolo de hotarele ţării.

An de an se dezvoltă industria construcțiilor navale a R. P. Ungare. În fotografie, un aspect de la șantierele navale „Gh. Gheorghiu-Dej" din Budapesta.

Tînăra generație a Ungariei populare se bucură de o copilărie fericită. În fotografie: o echipă de serviciu a Trenului pionierilor din Budapesta.

Uzinele Győr sînt cunoscute pentru vagoanele de cale ferată produse aici. O mare parte a producției uzinelor este destinată exportului.

În drum spre Titu, voioșia a cucerit colectivul Teatrului Municipal. Glumele sînt la preț. Poate că în felul acesta se maschează emoția apropiatei întîlniri cu spectatorii...

ACASĂ LA SPECTATORI

La început, o mașină mare, plină vîrf cu șipci și panouri vopsite, s-a plimbat prin sat, purtînd afișul pe care erau zugrăviți un bătrîn înconjurat de feciorii săi. Către seară, flăcăii localnici și-au mai lustruit o dată ghetele și fetele și-au potrivit mărgelele la gît. Vîrstnicii, pe la pîrleaz, se întrebau unii pe alții: „Mergi?"

La Casa de cultură stinghiile și cartoanele din mașină s-au dovedit a fi prispa unei gospodării cuprinse. Mai lipseau numai stăpînii: Vlaicu și feciorii săi. N-au întîrziat. În seara aceea, Teatrul Municipal avea trei săli de spectacol: cele două din București și cea din comuna Titu.

Thalia a descoperit abia în zilele noastre poezia popasurilor acasă la spectatori, iar lupta ei cu kilometrii concretizează apropierea de aceștia. Și iată cum sălile bucureștene, devenite neîncăpătoare, au început a fi părăsite uneori pentru cele răspîndite departe de barierele Capitalei...

★

În cabina cam neîncăpătoare, printre trusele de machiaj și peruci, s-au rătăcit nuci și piersici, aducînd solia înmiresmată a toamnei bogate. Sînt gesturi mici care dezvăluie discret sentimente mari. Teatrul a devenit o parte integrantă a vieții comunei, căci pe scenă se răspunde cu glas tare unor probleme ale satului însuși. În „Vlaicu și feciorii lui" un bătrîn gospodar se încăpățînează să nu intre în colectivă. Viața îi deschide însă ochii: tatăl, împreună cu feciorii, vor păși pe drumul nou. Eroii piesei sînt oamenii pe care-i întîlnești zi de zi pe uliță. S-ar putea ca piesa Luciei Demetrius să fi ajutat în seara aceea, și ea, la limpezirea multor nedumeriri: teatrul avea prilejul să-și verifice încă o dată eficiența educativă.

Vizitele repetate ale teatrului au format totodată în comuna Titu și un gust artistic sigur. Antractul e cel mai bun prilej pentru o critică pasionată din pragul cabinei. Artistul emerit Ștefan Ciubotărașu — țăranul încăpățînat de pe scenă — și-a pus gînditor o palmă sub bărbie, ascultînd părerile spectatorilor. Privitorii au devenit aproape colaboratorii teatrului, cel puțin în privința întocmirii repertoriului. Atunci cînd de pe scenă auzi cum replici neobservate la București primesc aprobarea hohotelor de rîs și a aplauzelor, nu poți să treci neatent peste cererea unanimă „Mai veniți o dată!". Iar actorii au mai venit. Teatrul Municipal a mai prezentat la Titu „Take, Ianke și Kadîr" și „Recolta de aur". I-au fost de asemenea gazde Vidra și Chirnogi, Brănești și Găești, Oltenița și alte localități.

★

Teatrul Național a învestit cu calitatea de mesageri pe cei mai tineri actori ai săi: săptămînal ei străbat regiunea București și-i poți întîlni cînd la Otopeni, la căminul cultural patronat de ei, cînd la Bragadiru sau la Vărăști. „Cum semeni așa culegi!", glăsuiesc de astă dată afișele. În fața căminului cultural din Vărăști actorii trec astă-seară prin fața unei sdevărate gărzi de onoare. Tinerii au părăsit hora duminicală, pentru ca să-i poată întîlni pe actori înainte de a intra în scenă. Își dau coate și comentariile cu glas tare au darul de a crea apropierea mai mult decît respectuoasa tăcere care maschează cu greu curiozitatea.

— Uite-l pe Tănase din „Ciulinii Bărăganului" — și-au amintit cu ușurință tinerii iubitori de film, atunci cînd Florin Piersic s-a arătat printre actori.

Nici Ioana Bulcă-Diaconescu n-a fost uitată: „Moara cu noroc" a făcut-o cunoscută pe aici. Actorii

În după-amiaza aceasta, Teatrul Armatei și-a dat spectacolul la Uzinele „Semănătoarea". Iar după ce cortina a căzut, actorii își întîlnesc noii lor prieteni, muncitorii, chiar la locul lor de muncă. Artistul emerit George Demetru și Gh. Cîmpeanu sînt dornici să afle cît mai multe din „tainele" strungului.

COPERTA NOASTRĂ:

„La revedere! Astă-seară jucăm în comuna Titu". (Actrița Lucia Mara de la Teatrul Municipal).

Fotografiile de E. IAROVICI

Iar după spectacol, e rîndul bucătăresei cantinei Combinatului „30 Decembrie" să-și arate măiestria. Se pare că artiștii Operei — printre care îi recunoaștem pe artistul emerit Nicolae Rafael și pe balerinul Ion Alexe — sînt încîntați de „arta" ei. →

se aflau deci printre vechi cunoștințe și așteptările nu trebuiau trădate.

„Cum semeni așa culegi!", glăsuiesc afișele. De fapt, trei scenete, axate în jurul problemelor pe care viața le ridică la fiecare pas: promovarea tinerilor în posturi de răspundere, vigilența față de cei ce lovesc în avutul obștesc și lupta împotriva egoismului — tratate prin latura lor comică — au stîrnit nu numai voia bună. Se rîdea, dar se și medita în sală. Comentariul — alcătuit din versuri agitatorice alese cu grijă de regizorul și, prin forța împrejurărilor, actorul I. Cojar — le rotunjește într-un spectacol finit, solicitîndu-l direct pe spectator.

★

În ultima vreme, Teatrul Armatei a vizitat des uzinele bucureștene. La I.O.R. sau la Uzinele textile „7 Noiembrie" actorii au găsit prieteni de nădejde. Sceneta „Doi căpitani" de Lukovski și un recital de poezie au răsunat recent în frumoasa sală a clubului muncitoresc de la „Semănătoarea" (gazdele nu primeau pentru prima oară oaspeți-artiști; cu puține luni în urmă, Filarmonica „George Enescu" și-a deschis aci stagiunea).

Cortina a căzut. Flori, aplauze. Actorii însă n-au părăsit uzina. După ce și-au arătat măiestria, era rîndul muncitorilor să le arate roadele muncii lor. Mîinile obișnuite cu zidurile „monumentale" din carton au început să cîntărească cu atenție și dragoste piesele complicate ale viitoarelor mașini agricole.

Drumul Teatrului Armatei continuă. Fiecare popas marchează, desigur, noi prietenii.

★

Cîntecul e bun de larg consum, un prieten pe care întotdeauna îl întîlnești cu bucurie. De la scena impunătoare a Teatrului de Operă și Balet, pînă la scena clubului Combinatului agro-alimentar „30 Decembrie" din Copăceni, drumul nu e lung nici la propriu, nici la figurat. Opera a aliniat la Combinatul „30 Decembrie" un grup de artiști cunoscuți: Petre Ștefănescu-Goangă, Dinu Bădescu, Nicolae Rafael. Abia întors de pe Valea Jiului, l-am întîlnit acolo și pe Mircea Buciu, ca întotdeauna cu o glumă gata pregătită. Era poate un mod de a masca emoția. Cîntărețul s-a tradat, mărturisind atunci cînd trebuia să intre în scenă: „Nivelul artistic al ascultătorilor pe care îi întîlnim în deplasările noastre a crescut simțitor, astfel că ariile de operă sînt la fel de gustate ca și cîntecele populare. Publicul ne cunoaște repertoriul. Nu mergem la niște necunoscători".

Melomanii umpluseră pînă la refuz sala mică. Fiecare nouă arie stîrnea un freamăt de satisfacție printre auditori și nu puțini erau cei pe care-i puteai surprinde fredonînd în surdină.

Ca și cîntecul, dansul te înaripează. Pe nesimțite, călcîiele prind ritmul și-l frămîntă încet, sub scaune. În sală se află și echipa de dansuri a combinatului. Căutînd să deslușească taine noi, tinerele Geta Decu, Rodica Hristea și Georgeta Jilăveanu, muncitoare la secția de conserve, și-au înfrînt timiditatea și în fața cabinei improvizate s-a înfiripat o lecție. Profesori: Emanuela Cazacu, Bojidar Petrov și Ion Alexe, soliști ai Operei bucureștene, interpreții de acum cîteva minute.

La întoarcere, artiștii poartă cu ei prețiosul bagaj al aplauzelor sincere. Thalia și-a dezmorțit încheieturile și gestul ei a primit cea mai înaltă recompensă: prietenia. Pretutindeni, dincolo de lăcașurile teatrelor, un public nou, receptiv și cald, așteaptă ca ansamblurile să le aducă tot mai multe spectacole. Teatrele trebuie să răspundă acestor așteptări. Din ce în ce mai mult și mai bine. Realizările de pînă acum trebuie sporite, experiența obținută, generalizată.

Magdalena BARAS
și Radu RUPEA

Fotografii
de E. IAROVICI

← „Bravo, bravo, bis!" Muncitorii Combinatului agro-alimentar „30 Decembrie" sînt entuziasmați de măiestria cu care Mircea Buciu a interpretat o arie din „Nunta lui Figaro".

IZVOARE DE SĂNĂTATE

Ceaiul e cunoscut „de cînd lumea". El era pomenit în cronicile chineze cu 2.700 de ani î.e.n. Într-o veche carte medicală chineză se afirmau despre ceai următoarele: ajută stomacul să digere mîncarea, potolește frigurile, setea și tristețea, limpezește mintea și ochii, gonește somnul și amorțeala, combate orice boală molipsitoare...

Așadar, omul cunoștea efectul terapeutic al ceaiului cu mult înainte de a se face medicină științifică. Erau afirmații bazate pe simple dar îndelungi observații. Și multă vreme nu s-a putut da explicația acestui efect. Că ceaiul conține multă cofeină care intensifică metabolismul organismului și mărește absorbția de oxigen în țesuturi, s-a aflat mult mai tîrziu.

În același timp erau cunoscute multe alte plante cu efecte „miraculoase" asupra organismului omenesc și, ca și în cazul ceaiului, nu se puteau lămuri cauzele lor. Oamenii le foloseau în cazuri de boală, dar nu întotdeauna în mod fericit.

Astăzi importanța terapeutică a plantelor medicinale este unanim recunoscută și existența lor într-un loc sau altul constituie o bogăție de neprețuit.

★

În flora bogată a țării noastre plantele medicinale și aromatice alcătuiesc un imens și multicolor covor vegetal. Țara noastră este una din cele mai bogate țări în plante medicinale, dovadă fiind faptul că anual se recoltează circa două sute de specii de plante medicinale și aromatice, dintre care circa 25 provin din culturi, iar restul din flora spontană.

În anul 1950 sectorul plantelor medicinale a fost reorganizat științific. Industriei chimico-farmaceutice i se asigură astfel materii prime foarte prețioase pentru prepararea multor medicamente. O mie de cooperative sătești se ocupă cu colectarea plantelor medicinale și aromatice. Uriașele cantități recoltate se sortează și se prelucrează în șapte întreprinderi specializate. În ultimii zece ani, cantitățile de plante medicinale recoltate și prelucrate au crescut de nouă ori față de cel mai bun an antebelic. Din nevoia de a asigura industria farmaceutică cu cantități suficiente, multe plante din flora spontană au fost trecute în ultimii ani în culturi.

Calitatea plantelor noastre medicinale și aromatice s-a făcut de mult cunoscută peste hotarele țării. Romînia deține astăzi unul din cele mai importante locuri în comerțul internațional cu aceste plante. Peste 150 de sortimente sînt cerute și exportate în 30 de țări din Europa, America, Asia, Africa. Pînă și Ceylonul, deși e denumit „insula aromelor", importă coriandru (o plantă aromatică) din țara noastră, dat fiind procentul ridicat de esențe pe care aceasta le conține.

Foarte solicitate sînt mușțarul alb și negru, macul, mușețelul, valeriana.

La Orăștie există o unitate care extrage din plante uleiuri și esențe eterice necesare industriei farmaceutice, cosmetice și industriei alimentare. La Vișeul de Sus, în Maramureș, o altă întreprindere extrage din capsulele de mac morfina; aceeași întreprindere va începe în curînd să extragă și codeina. Flori, frunze, rădăcini diverse sînt transformate în fiole, tablete, siropuri, ceaiuri, esențe, foarte apreciate în numeroase țări ale lumii.

Și a fost o vreme cînd plantele medicinale, neluate în seama de nimeni, se veștejeau pe pășuni și prin păduri. E drept că unele, mai norocoase, erau strînse și atunci. Avea nevoie cine știe care fabrică din străinătate, de „buruienile" noastre — pe care, firește, le plătea cu prețuri de batjocură, ca pe niște buruieni lipsite de valoare. Se întorceau apoi tablete și fiole ambalate luxos și purtînd nume sunătoare. Habar n-avea omul nevoiaș de la noi, care plătea cu bani grei aceste medicamente, că ele sînt de fapt „buruienile" plecate de aici. Astăzi, această bogăție, jefuită sau pur și simplu ignorată în trecut, este valorificată în folosul sănătății poporului și a creșterii venitului național.

Tr. PROSAN

VÎNĂTOARE DE PORUMBEI ÎN PIAȚA SAN MARCO

de Valentin SILVESTRU

Italia 1959. Rachete americane — arme ale morții — și-au făcut apariția, împotriva voinței poporului italian, dar cu aprobarea guvernului democrat-creștin și cu binecuvîntarea cercurilor reacționare din rîndurile clerului.

Într-una din zilele verii, la ora cînd soarele se strecoară printre turlele pieții San Marco aurind vechile lespezi sure și cînd venețienii pașnici ridică storurile dungate ale ferestrelor ca să spună bună dimineața lumii, un oștean dintr-o anumită infanterie marină a tras cu pistolul în porumbeii din piață.

Aici sînt cei mai blînzi hulubi din lume. De nu știu cîți ani ciugulesc grăunțe din palmele localnicilor și ale turiștilor, iar fotografia stolului lor înconjurînd copiii ce le dau de mîncare e un fel de imagine-simbol a orașului lagunelor.

Oșteanul a fost poftit la poliție. Era în stare de ebrietate și probabil că va trebui să plătească o amendă...

Cam în aceleași zile, în portul Veneția, soldați și subofițeri ai aceleiași infanterii marine descărcau de pe motonava *Patterson* grelele instalații ale rampelor pentru lansarea rachetelor, care vor fi amplasate în întreaga provincie venetă. Mai sus și mai spre vest, într-un cotlon din Alpi, într-un triunghi format de Monte Rosa, trecătoarea San Gothard și lacul Maggiore, se construiesc alte rampe. Cine-i va amenda oare pe instalatorii acestui spectru al morții atomice pe pămîntul Italiei?...

ALTERNATIVA UNEI FETE DE MINISTRU

Poporul italian nu poate privi în liniște la aceste pregătiri. Frămîntările au cuprins chiar și sferele militare, unde se găsesc unii oameni cu gîndire mai limpede decît a politicienilor. În 1957, primul ministru Zoli, ministrul Afacerilor Externe Pella și ministrul Apărării Taviani au semnat „se aprobă" pe cererea atlantică de a se amplasa rampe în Italia. Ministrul de Externe era în acea vreme în vizită în altă capitală occidentală, unde venise însoțit de fiica sa.

El a fost fotografiat, filmat, televizat, intervievat și s-a simțit obligat să justifice semnătura italiană pe documentul N.A.T.O., arătînd-o ziariștilor pe fiica sa: „Dacă fiica mea — a spus stimatul tată și ministru de afaceri străine din Italia — ar trebui să trăiască într-o... lume comunistă, eu, ca tată, aș prefera să aleg pentru copilul meu riscul bombei atomice".

Dar această dilemă nu e cunoscută de realitate, fiind doar fructul unei fantezii exagerate. Doar se știe că principiul coexistenței și nu cel al nonexistenței e azi principiul care cîștigă cel mai mult teren în politica internațională. S-ar putea ca domnișoara Pella, care e foarte tînără, să aibă prilejul să cunoască comunismul și-și va aminti atunci, surîzînd, de prea funesta dilemă a tatălui ei.

Totuși, unii oameni italieni care nu și-au pierdut autocontrolul au formulat o altă alternativă: între *a fi* — în caz de conflagrație — ținta unei contralovituri nimicitoare, ca deținători de rampe și rachete, și *a nu fi* participanți la delirul războinic al unor cercuri de isterie universală. Această alternativă n-a fost însă deocamdată luată în considerație, cu toate că ea a fost formulată cu argumente tehnice și asta nu la sediul Comitetului Central al Partidului Comunist Italian, ci în însuși statul major al armatei italiene.

GENERALII DEVIN... PARTICULARI

Mai mulți generali din statul major, și în special Liuzzi și Mancinelli, au arătat scurt, ostășește, că: 1) instalarea rachetelor pe o bază fixă expune Italia, în caz de război, unei represiuni imediate și distrugătoare; 2) Italia, potrivit acordului semnat în cadrul „alianțelor" occidentale, nu are controlul asupra acestor baze, ceea ce creează țării o situație specială, foarte dificilă.

Problema era foarte serioasă. Întîi s-a discutat în Consiliul suprem al apărării, prezidat de primul ministru al Italiei. Apoi la Comandamentul N.A.T.O. Apoi la Pentagon. Apoi într-o întrevedere a ministrului Pella cu generalul american Norstad. După toate aceste consfătuiri, întrevederi și consultări, a apărut în sfîrșit un comunicat al Președinției Consiliului de Miniștri al Italiei, anunțînd... trecerea generalilor Liuzzi și Mancinelli în „poziție de rezervă".

Nu se cunoaște în continuare opinia statului major al armatei italiene. Totuși, poporul italian nu poate fi trecut „în rezervă" de conducătorii săi. Și fiindcă nu e consultat, el își spune părerea pe stradă. În manifestații uriașe.

RĂCORITOARELE ȘI POLIȚIA

Manifestațiile se desfășoară sub lozincile „Vrem pace, nu război", „Nu! rachetelor morții", „Trăiască pacea". Împotriva manifestațiilor și manifestanților, se iau măsuri. Măsuri profilactice.

De pildă: anul trecut, cînd a fost săvîrșită

Gondolier de tip american.
Desen de M. ABRAMOV

agresiunea din Orientul Mijlociu, bombardiere grele americane au început să zboare cu mare regularitate, din zece în zece minute, la înălțime mică, deasupra caselor din Neapole, transportînd bombe spre Liban. Acesta era așa-numitul „pod aerian". Ziarului „Mattino" i s-au comandat o serie de articole lungi, mereu cu „va urma", menite să explice că tot ce se întîmplă se întîmplă bine și spre binele lumii și că e vorba de avioane-frigorifere care transportă coca-cola pentru foarte însetații infanteriști americani din toridul Orient. Dar pe zidurile orașului au apărut inscripții mari, care atrăgeau atenția, în înfloritul dialect napolitan, că „nu e vorba de colo-caca" — cum e denumită această băutură transoceanică în mai toate țările din Occident — ci de bombe.

Drept care, în oraș a avut loc o grandioasă manifestație în favoarea păcii. Poliția a părăsit metodele preventive și a trecut la represiune. In revista „Vie Nuove" s-a publicat un emoționant reportaj al acestei manifestații, semnat de scriitorul Aldo de Jaco, arestat împreună cu alte zeci de manifestanți, și care arată cum, după aproape o lună de detențiune, tribunalul a fost nevoit să-i achite pe aproape toți arestații.

DILEMĂ VATICANĂ

Totuși Ministerul de Interne, poliția și unele foruri judiciare au stipulat definitiv că *pacea* constituie un delict penal. Apărarea păcii se pedepsește. Strigătul *trăiască pacea* e interzis. In Tailanda, un prim-ministru ordonase scoaterea din dicționare a cuvîntului *pace*. In Italia ar putea fi scos și din biblie și mai cu seamă cuprindea citatul (nenumit), a apărut această ordonanță oficială: *«Avînd în vedere manifestul imprimat în tipografia „La Diana", sub îngrijirea Federației comuniste din Siena, sub titlul „Să apărăm pacea", cu următorul conținut: „Într-adevăr șerpuiesc etc. etc."; văzînd situația internațională delicată, în urma căreia orice referire alarmistă poate da loc la temeri nejustificate, poate tulbura conștiința cetățenilor în urma unor versiuni interesate date în legătură cu evenimentele din Orientul Mijlociu, urmate de tulburări ale ordinei publice; avînd în vedere că conținutul manifestului a fost afișat și că el întrunește elementele delictului prevăzut de art. 656 din codul penal; văzînd necesitatea și urgența unei intervenții în această chestiune: în baza art. 2 din legea nr. 773 asupra securității publice din 18 iunie 1931, ordon: se interzice pentru motive de securitate publică afișarea și difuzarea sus-menționatului manifest pe întregul teritoriu al provinciei Siena și orice manifest afișat la ora actuală trebuie imediat îndepărtat...»* Semnat, *prefect Ferro*.

Așadar, papa și-a încetat, ca să zicem așa, valabilitatea pe teritoriul provinciei Siena din motive de pace: referiri alarmiste la *pace* și delict penal de *pace*. Ne închipuim că zelosul prefect n-a fost felicitat de Vatican, dar nici nu știm cum a ieșit Vaticanul din această delicată încurcătură.

Prefectul provinciei Salerno a tipărit o ordonanță mai originală decît a colegului său sienez, în care scrie negru pe alb: *«Aflînd că la tipografia G. Reggiani de la reședința acestei provincii au fost tipărite, pe baza unei comenzi anonime, benzi de hîrtie conținînd propoziția „Trăiască pacea"; avînd în vedere că aceste benzi, datorită conținutului lor în raport cu actualul moment politic, sînt de natură a determina o stare de confuzie în opinia publică și a produce o stare de alarmare și chiar a tulbura ordinea publică; văzînd articolul 2 din legea asupra securității publice, ordon: se interzice distribuirea, afișarea și difuzarea sus-menționatelor benzi».* Semnat, *prefect Mondio*.

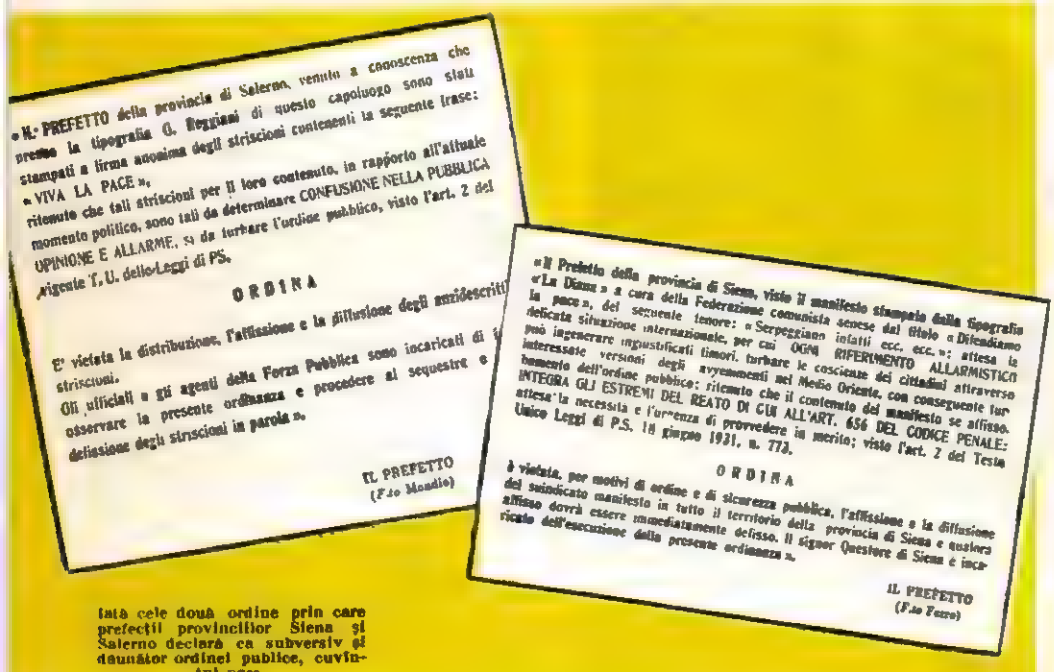

«Il PREFETTO della provincia di Salerno, venuto a conoscenza che presso la tipografia G. Reggiani di questo capoluogo sono stati stampati a firma anonima degli striscioni contenenti la seguente frase: « VIVA LA PACE »,
ritenuto che tali striscioni per il loro contenuto, in rapporto all'attuale momento politico, sono tali da determinare CONFUSIONE NELLA PUBBLICA OPINIONE E ALLARME, si da turbare l'ordine pubblico, visto l'art. 2 del seguente T. U. delle Leggi di PS.

ORDINA

E' vietata la distribuzione, l'affissione e la diffusione degli anzidescritti striscioni.
Gli ufficiali e gli agenti della Forza Pubblica sono incaricati di osservare la presente ordinanza e procedere al sequestro e delissione degli striscioni in parola».

IL PREFETTO
(F.to Mondio)

«Il Prefetto della provincia di Siena, visto il manifesto stampato dalla tipografia «La Diana» a cura della Federazione comunista senese dal titolo «Difendiamo la pace», del seguente tenore: «Serpeggiano infatti ecc. ecc.»; attesa la delicata situazione internazionale, per cui OGNI RIFERIMENTO ALLARMISTICO può ingenerare ingiustificati timori, turbare le coscienze dei cittadini attraverso interessate versioni degli avvenimenti nel Medio Oriente, con conseguente turbamento dell'ordine pubblico; ritenuto che il contenuto del manifesto se affisso, INTEGRA GLI ESTREMI DEL REATO DI CUI ALL'ART. 656 DEL CODICE PENALE; attesa la necessità e l'urgenza di provvedere in merito; visto l'art. 2 del Testo Unico Leggi di P.S. 18 giugno 1931, n. 773,

ORDINA

è vietata, per motivi di ordine e di sicurezza pubblica, l'affissione e la diffusione del suindicato manifesto in tutto il territorio della provincia di Siena e qualora affisso dovrà essere immediatamente delisso. Il signor Questore di Siena è incaricato dell'esecuzione della presente ordinanza».

IL PREFETTO
(F.to Ferro)

Iată cele două ordine prin care prefecții provinciilor Siena și Salerno declară ca subversiv și dăunător ordinei publice, cuvîntul *pace*.

din noul testament, unde apostolii, și în special Petru și Pavel, se exprimă adesea cu aluzii fățișe ori obscure cuprinzînd acest cuvînt, subminînd buna desfășurare a construcțiilor bazelor pentru rachete.

Nu e o glumă gratuită și nu e un non-sens pentru țara pe pămîntul căreia sălășluiește sediul bisericii catolice. Căci iată ce s-a întîmplat, nu demult, anul trecut. Imediat după agresiunea din Liban, comuniștii din Siena au publicat un manifest care cita următoarele cuvinte din „Enciclica pentru pace între popoare" a Papei Pius al XII-lea, din iulie a aceluiași an: „Într-adevăr șerpuiesc germeni de discordie care din cînd în cînd fac erupții amenințătoare, ținînd sufletele într-o frămîntare îngrijorată, cu atît mai mult, cu cît armele înspăimîntătoare descoperite de geniul omenesc sînt de o putere atît de groaznică, încît pot răsturna și inunda într-o exterminare universală nu numai pe învinși, ci și pe învingători, precum și omenirea întreagă".

A doua zi după apariția manifestului care

Nu e extraordinar? Pacea, *creatoare de confuzie, alarmă și tulburătoarea ordinei publice!* Bine, se vor confisca benzile cu acest strigăt și lozincile cu cuvintele defunctului papă, se va epura noul testament, se vor face arestări masive și procese grandioase. Dar *pacea* însăși va putea fi oare interzisă în Italia? Credem că nu! Iar strigătul *„Vrem pace"*, care răsună peste toată Italia, peste toată Europa, peste întreaga planetă, nu poate fi înăbușit de ciocanele instalatorilor de rampe pentru lansarea rachetelor.

Clădirea Operei de Stat din Budapesta.

OPERA BUDAPESTANĂ, MEREU TÎNĂRĂ

— articol scris special pentru „Flacăra" —
de LUKACS Tibor

Au trecut trei sferturi dintr-un veac de cînd, pe un bulevard ce tocmai se construia în Budapesta, a fost inaugurat palatul primei scene lirice permanente din Ungaria. Razele felinarelor cu gaz, care străjuiesc și azi intrarea impresionantei clădiri, au luminat atunci trăsurile elegante ce trăgeau în fața intrării, vestmintele luxoase ale spectatorilor — majoritatea lor aparținînd înaltei aristocrații — dar și barăcile saltimbancilor sau gheretele negustorilor de vechituri, care se mai ridicau ici-colo, pe terenurile virane din împrejurimi.

Se spune că atît de mare a fost numărul oamenilor simpli dornici să asiste la acest eveniment artistic — oameni care nici atunci, nici în deceniile următoare n-aveau să apuce vreun loc în lăcașul muzicii — încît au fost rupte cordoanele de prăjini și frînghii menite să blocheze străzile laterale și a fost inundată piața Operei, ba chiar și holul ei. Pentru această inaugurare solemnă, marele compozitor Franz Liszt compusese un cîntec special, dar socotit ca fiind prea revoluționar (compoziția avea la bază intonații ale cîntecelor răscultatilor lui Rakoczi), el nu a mai fost executat, iar Liszt, jignit, a refuzat să mai participe la festivitate. Spectacolul inaugural a avut totuși un mare succes. Programul, compus din uvertura și actul I ale operei „Bánk bán", uvertura la opera „László Hunyadi" și actul I din „Lohengrin", a fost dirijat de Ferenc Erkel și a trebuit să fie repetat trei seri consecutiv. In felul acesta au fost așezate temeliile acelei opere care s-a bucurat apoi de mare faimă nu numai în Ungaria, dar și departe peste hotarele ei.

Ansamblul de operă maghiar avea pe atunci un trecut de peste 50 de ani de activitate artistică — timp în care fusese promovată literatura operetistică europeană, dar mai ales creată opera națională, pe baza unor librete inspirate din istoria Ungariei. Această nobilă tradiție a fost urmată și de Ferenc Erkel, considerat ca adevăratul întemeietor al operei maghiare.

După instalarea operei budapestane în noul lăcaș, dezvoltarea ei a fost uneori capricioasă și șovăielnică, lucru firesc dacă ne gîndim că trebuia să se adapteze gusturilor unui public compus în marea lui majoritate din aristocrați și magnați ai banului. Și dacă, totuși, în ciuda tuturor greutăților de ordin artistic și, mai ales, a frecventelor dificultăți de ordin economic, opera budapestană a izbutit să se ridice la un nivel european, aceasta se datorește repertoriului său — care cuprindea cele mai de seamă creații ale literaturii mondiale de operă — și strălucitei sale pleiade de soliști și dirijori, precum și orchestrei și corului său.

Chiar dacă locurile din lojă și de la parter erau ocupate aproape exclusiv de reprezentanți ai clasei privilegiate, cu vremea, locurile de la balcon și de la galerie s-au umplut din ce în ce mai mult cu spectatori competenți. Pe vremea Republicii Sovietice Maghiare teatrul a aparținut pentru prima dată poporului, adevăraților iubitori ai artei. Acest public a continuat să îndrăgească opera și în perioada dintre cele două războaie mondiale, întîmpinînd cu mare însuflețire muzica lui Kodály și Bartok. Dar abia după eliberarea de sub jugul fascist, teatrul budapestan de operă a devenit o adevărată instituție muzicală a celor mulți. De atunci, repertoriul său a fost pus fără echivoc în slujba unei arte profund realiste. El a fost completat cu capodoperele literaturii ruse și sovietice de operă și balet, precum și cu noi lucrări maghiare. Noul public, care din punct de vedere numeric s-a înzecit față de 1938, ajungînd de la 161.000 la 1.078.000 spectatori anual, întîmpină cu înțelegere și dragoste spectacolele operei budapestane, pe care o sărbătorește din toată inima cu prilejul împlinirii a 75 de ani de la înființarea ei.

Pe scena Operei de Stat din Budapesta.

PROGRAMATISM

ȘI LIMBAJ MUZICAL CONTEMPORAN

Ca și în celelalte domenii de activitate artistică, în creația muzicală românească—stimulată de evenimentul festiv al aniversării eliberării țării noastre—s-au înregistrat în ultima vreme succese care merită a fi subliniate.

E vorba de lucrările cu program izvorît din realitatea imediată, din lupta poporului muncitor, lucrări care s-au înmulțit simțitor în ultimele luni. Poemele simfonice „Filimon Sîrbu" de Dumitru Bughici, „Se arată lumea" de Nicolae Buicliu, „București-1959" de Pascal Bentoiu, „Patria mea" de Doru Popovici, cantatele „Prind visele aripi" de Tiberiu Olah, „Cantata patriei" de Laurențiu Profeta, „Oratoriul Eliberării" de Radu Paladi, „Pe lespedea eroilor" de Sergiu Sarchizov oferă suficient material de discuție. În rîndurile care urmează ne limităm la analiza a trei lucrări doar, ce ridică unele probleme actuale.

Abordarea intensă a muzicii cu program de către compozitorii noștri este un fapt cu deosebire pozitiv, dată fiind accesibilitatea acestui gen muzical. Subtextul literar — în cazul poemului simfonic — și versurile — în genul vocal — îl apropie pe ascultător de gîndurile compozitorului, înlesnindu-i simțitor înțelegerea ideilor exprimate în lucrare. Cu cît conținutul este mai ancorat în realitate, cu atît și mijloacele de expresie ale creatorului sînt mai divers solicitate. Viața clocotitoare de azi ne oferă posibilități nebănuit de bogate în tratarea melodică, armonică, contrapunctică, orchestrală etc. Într-un cuvînt, limbajul muzical chemat să exprime acest nou conținut poate și trebuie să fie adecvat, să corespundă epocii noastre.

Aci se pare că există încă moduri diferite de înțelegere și mai ales de rezolvare din partea compozitorilor noștri. Tiberiu Olah ne-a demonstrat în „Prind visele aripi" o gamă variată de exprimare muzicală a conținutului programatic. El a folosit versurile Mariei Banuș, dar a reușit în tratarea orchestrală să exprime cu o atît de mare claritate ideea poemului, încît aceasta ar ajunge la auditor chiar și fără ajutorul textului. Gradarea mijloacelor de expresie folosite de compozitor în atingerea punctului culminant al cantatei este uimitor de bine realizată. Tiberiu Olah stăpînește orchestra cu remarcabilă măiestrie. Să amintim doar două momente (dramatica chemare la luptă a poporului pentru zdrobirea bandelor hitleriste și cele trei acorduri finale — însoțite de clopote — care aduc

OPINII PE SCURT

înseninarea după biruință) și încă socotim că lucrarea își merită elogiile unanim exprimate de critica noastră muzicală. Lăsînd la o parte unele abuzuri ale instrumentelor de percuție (care ni se par uneori gratuite), trebuie să recunoaștem că Tiberiu Olah dispune de calitatea esențială necesară celui care abordează muzica cu program: aceea de a exprima cu pregnanță și într-un limbaj muzical accesibil, ideile lucrării sale.

De aceeași îndrăzneală înnoitoare a limbajului muzical, chemat să exprime un conținut bogat, a dat dovadă și Laurențiu Profeta în „Cantata patriei". Mergînd pe linia folosirii intonațiilor de cîntec de masă („Țara mea", „Alarmă la C.F.R.", „Porniți înainte, tovarăși" etc.), compozitorul a reușit să fixeze cu o rară precizie textul poetului Eugen Frunză. Fondul muzical — realizat cu o formație redusă de suflători și percuție — sugerează cu o plastică viguroasă cadrul sonor general, în care corul exprimă ideile principale ale cantatei. Rezonanța modală izvorîtă din folclor, efectele vocale de bucium (cu cor mut), de text-parlat alternat cu cel cîntat, de ecouri realizate printr-un dialog vocal cu orchestra, chiar un moment de pauză (bine plasat după un episod grav, ce provocase tensiune în sufletul ascultătorului), toate dau „Cantatei patriei" un farmec deosebit, care a situat-o imediat în rîndul lucrărilor de valoare.

Dacă totuși acest programatism — în sens mai larg — rămîne strict legat de textul poetic, cu lucrarea „Se arată lumea" de Nicolae Buicliu ne aflăm în plin sens filozofic, acolo unde cuvîntul a fost înlocuit cu gîndul compozitorului, transpus pe plan instrumental. Din păcate, Nicolae Buicliu s-a depărtat atît de mult de versurile Mariei Banuș (care i-au servit drept izvor de inspirație), încît auditorul încearcă zadarnic să regăsească ideile exprimate de poetă. Apoi, monotonia armonică domină toată lucrarea, care apare pînă la sfîrșit cenușie, nebuloasă, lipsită de claritate. Chiar apelul la intonația cîntecului de masă „Doina Hașului" (greșit plasată în momentul final al poemului — moment care ar trebui să marcheze victoria forțelor muncitorești — cînd știut este că această piesă s-a născut în focul luptei din ilegalitate a comuniștilor și a păstrat ceva din dramatismul apăsător al acelei vremi) nu ajută la clarificarea conținutului compoziției. Acest program, insuficient de limpezit în mintea autorului, a dus implicit și la întrebuințarea unor mijloace de expresie învechite, ruginite. Limbajul muzical folosit de unii valoroși simfoniști români ai secolului trecut, adecvat conținutului exprimat de acele lucrări, dar depășit azi și necorespunzător noului fond de idei, nu mai poate fi folosit în zilele noastre, nici chiar sub pretextul „accesibilității" sale. Acest procedeu a fost pe drept cuvînt aspru condamnat în presa de specialitate și în cenaclul Uniunii Compozitorilor. Experiența acumulată în cei 15 ani de la eliberare de către muzica noastră nouă ne arată — azi mai puternic ca oricînd — că numai titlul lucrării, fie el oricît de „actual", nu e suficient pentru a salva de la eșec o compoziție nereușită, că programatismul cere mijloace adecvate de exprimare artistică a realității contemporane.

Fără îndoială că muzica românească izbutește astăzi tot mai mult să înfățișeze cu mijloace artistice de calitate actualitatea noastră. Numărul lucrărilor care cîntă realitatea socialistă într-o formă artistică demnă de a intra în istorie a crescut simțitor. Exigența ascultătorilor e tot mai mare. De aceea și exigențe creatorilor trebuie să-i urmeze ritmul.

Viorel COSMA

Șantierul Casei de cultură a studenților. Din păcate, aceste zile de toamnă ne-au silit să facem fotografia în orele dimineții (pentru a avea lumină suficientă), ore în care studenții sînt la cursuri. De aci... liniștea de pe șantier. După-amiaza însă, totul prinde viață...

Fotografie de I. MICLEA

ÎNTÎLNIRE

la Casa de cultură a studenților

...Ne-am întîlnit toată ziua (era duminică) prin grădina botanică, pe dealul Feleacului, prin cartierele de vile și pășunile Clujului. Am admirat bezna de culori a toamnei, am discutat, am glumit și am rîs tinerește.

— Mîine — mi-a spus la despărțire prietena mea, studenta — ne întîlnim, dacă vrei, la Casa de cultură a studenților. Va fi tot atît de frumos și acolo.

Și adăugă:

— Mă găsești la club. Mîine, la nouă dimineața. La revedere!

— Vin neapărat. Te provoc încă de pe acum la un meci de ping-pong...

A doua zi m-am prezentat la locul ales pentru întîlnire: „Vii pe str. Jokay, vizavi de biblioteca universității noastre" — îmi spusese fata. Și m-am pomenit în fața unui proaspăt șantier de construcție, tocmai aci, în inima Clujului, pe o suprafață de circa 1.500 m p.

Aproximativ 300 de studenți mînuiau voinicește, cîntînd și rîzînd, sapa, lopata, tîrnăcopul. Iat-o și pe prietena mea. Lucra pe fundul unei excavații uriașe, împreună cu un grup de colegi de an.

— Ei, îți place clubul nostru? —mă întîmpină ea rîzînd. Pe locul unde ne găsim se va afla clubul Casei de cultură. Ce-i drept, puțin mai sus, dar tot pe suprafața aceasta. Vino să vezi și restul.

Am pornit.

— Aci—mi-a arătat ea o altă porțiune a șantierului, va fi sala de spectacole. Va avea o capacitate de 1.000 locuri, o scenă foarte mare și o fosă pentru orchestră de 40 de persoane.

Și m-a „condus" prin marea și modernă sală de gimnastică, prin bibliotecă, prin sălile de lectură etc. Am aflat cu acest prilej că majoritatea celor care lucrau aci erau studenți. Mii de ore de muncă voluntară pînă în prezent.

— De la 7 dimineața și pînă seara tîrziu, pe șantier vei putea găsi cel puțin 150 de studenți. Mulți dintre ei au învățat să execute chiar munci mai complicate. Cine, de pildă, crezi că a ridicat zidul acesta din față?

— Studenții de la construcții... Sînt în materie.

— Nici pomeneală! L-au ridicat mediciniștii noștri. Inginerul șef al șantierului s-a declarat extrem de mulțumit. Asta i-a cam pus pe gînduri pe cei de la Institutul de construcții, care pînă mai ieri se considerau singurii autorizați să execute lucrări de specialitate...

Și zîmbind:

— ... Cam așa e. Cît privește mecul de ping-pong, îl amînăm pentru 1 Mai 1960. Avem „termen de predare" pentru această dată. Dacă însă colegii noștri vor munci tot în ritmul acesta, atunci ne vom putea întîlni într-un club cu mese de ping-pong chiar mai devreme...

Ilarie MURGU

La Varșovia și în toată Polonia se desfășoară de pe acum o vie activitate pentru sărbătorirea a 150 de ani de la nașterea marelui compozitor Fr. Chopin.

Anul 1960 va fi proclamat în R. P. Polonă „Anul Chopin" și în tot cursul lui vor avea loc manifestări încadrate în planul de sărbătorire, care va fi grandios. Își vor da concursul la această mare festivitate toate asociațiile „Chopin", precum și comitetele de sărbătorire alcătuite în diferite țări. Iar în tot cursul anului va apare în mai multe limbi „Buletinul Chopin", care va răspîndi cunoștințele despre marele compozitor și despre opera sa.

În vederea pregătirii cît mai minuțioase a concursurilor muzicale care vor avea loc cu prilejul acestei sărbătoriri, la Varșovia au fost organizate, încă de anul acesta, cursuri speciale de interpretare a creațiilor lui Chopin, deschise tuturor pianiștilor străini care vor să se perfecționeze.

Recipient de aclimatizare a plantelor de pe Pămînt.

Lansarea lui „Lunnik 3", a stației automate interplanetare și fotografierea părții invizibile a Lunii au reprezentat o nouă și importantă victorie, dobîndită de știința și tehnica sovietică în direcția cercetării și cuceririi pașnice a cosmosului.

„Nu știi de ce să te miri întîi — de însuși zborul rachetei cosmice cu traiectoria sa uimitoare în privința preciziei calculului, întreaga traiectorie fiind stabilită în primele minute de zbor ai rachetei în faza de accelerare, de forța și precizia uimitoare de funcționare a motoarelor, a legăturilor radio și de transmisia prin televiziune pe o distanță de sute de mii de kilometri sau de îndreptarea automată a stației interplanetare și a sistemelor sale optice spre obiectiv — partea invizibilă a Lunii?" — a spus acad. A. Neamețianov, președintele Academiei de Științe a U.R.S.S.

„Fotografiile despre regiunile ascunse ale Lunii au pus în mod fulgerător în lumină realizările tehnicii sovietice de precizie, care uluiesc lumea întreagă" — a scris ziarul suedez „Svenska Dagbladet". „Aceasta este o nouă dovadă — dacă mai e nevoie de asemenea dovezi — a superiorității continue a programului cosmic sovietic asupra programului nostru" — a scris ziarul american „New York Herald Tribune", iar Keith Glennan, directorul Agenției naționale pentru problemele aeronauticii și spațiului cosmic (N.A.S.A.), luînd cuvîntul în fața Asociației băncherilor americani, a declarat: „Sîntem cu doi ani în urmă... Ceea mai puternică rachetă americană disponibilă nu are decît aproximativ jumătate din forța de propulsie a primei trepte de lansare a dispozitivelor sovietice".

Asaltul cosmosului, început cu atîta îndrăzneală și pregătire tehnico-științifică de către oamenii sovietici, va continua mereu, cu noi și uluitoare victorii. Obiectivul nr. 1, Luna, va înceta să mai aibă secrete. Ziua în care primii cosmonauți vor debarca pe suprafața ei se apropie.

Să întrevedem viața și activitatea lor de început...

ȘANTI

Poate că — dac-au existat — marțienii au dormit direct sub plapuma cerului, fără să facă nici o gripă la minus 70°, minus 115° C. ale lor. Pămîntenii au fost însă altfel educați de cosmos: s-au învățat cu acoperișul. Și dacă-și construiesc case pe planeta-mamă, cu atît mai mult vor trebui să-și construiască adăposturi pe alte planete sau pe satelitul natural.

În ciuda amabilității cu care s-a lăsat fotografiată de curînd, Luna n-o să le facă o primire prea cordială primilor cosmonauți. Să ne gîndim la capriciile-i termice: ele evoluează de la +130° C. pînă la — 160° C., aproximativ dublul temperaturii minime de la „Polul frigului" din Siberia. La aceasta să adăugăm agresiunea meteoriților și a razelor cosmice care își fac... de cap în condițiile absenței sau slabei atmosfere lunare. Destule temeiuri — nu? — pentru ca problema locuințelor să se ceară rezolvată imediat după aselenizare.

În primul rînd, asigurarea minimului biologic

Probabil că arhitecții — în accepțiunea constructorilor de frumos — nu vor contribui cu nimic la aceste amenajări lunare de debut. Pentru că ele vor fi pur și simplu niște adăposturi. Așezări — probabil sferice, cu pereți din material plastic special, rezistent la marile diferențe de temperatură — care vor fi amplasate în locuri mai puțin expuse vitregiilor lunare: în întrînduri de munți, în văgăunile stîncilor, în ascunzișurile naturale ale contorsionatului sol lunar.

În aceste încăperi vor fi create condiții de viață asemănătoare celor de pe Pămînt. Nu este vorba, evident, cel puțin pentru început, de confort, ci doar de asigurarea minimului biologic — în primul rînd a atmosferei și presiunii pe care, pe Pămînt, omul le primește automat, fără nici un fel de efort și de... recunoștință. Oxigenul în care ne scăldăm aici la discreție va deveni acolo un soi de gaz de... aur. Dintr-un litru de oxigen lichid se obțin, prin evaporare, 800 de litri de gaz. Dar plămînii omenești vor solicita, pe Lună, mii și mii de litri și racheta nu poate fi încărcată numai cu oxigen. Așadar, un regim de strictă economie, cel puțin pînă atunci cînd el va putea fi produs chiar pe satelitul natural.

Palatele din subsolul lunar

Botezul lunar și adaptarea au fost făcute. Primul timp a fost epuizat. Discreția din interiorul sferelor de plexiglas încetează. Începe explorarea și construcția stațiunii de cercetare. De altfel, de pe stația-satelit din spațiu au și sosit rachete cu materiale. Sînt descărcate, depozitate.

Probabil că munca fizică în sine o să fie mai lesnicioasă decît pe Pămînt. Constructorii or să se simtă mult mai sprinteni, pentru că vor cîntări de șase ori mai puțin: forța cu care-i atrage Luna este de șase ori mai mică decît forța de gravitație terestră. Toate obiectele vor fi, ca atare, mai ușoare. Și marile excavatoare electrice cu care se vor disloca blocuri de stîncă pentru construcții. „Hei rup"-ul de acasă va fi înlocuit, probabil, prin semnale electrice convenționale (sunetele nu se propagă din cauza lipsei atmosferei). Iar tendința spre cer, atît de tipică construcțiilor Pămîntului, își va cunoaște aici și reversul, prin coborîrea sub sol. Așezările, cu pereți din monolitică rocă lunară, vor fi amplasate sub protecția cazematelor naturale ale prăpăstiilor și vor înainta discret — în chip de tuneluri iluminate cu tuburi fluorescente — în inima munților.

Tipul acesta de construcție va fi, cel puțin pentru început, monoton. Dar va fi practic. Imun împotriva meteoriților și razelor cosmice. Ochiurile de observare din exterior vor fi realizate din material plastic transparent și, bineînțeles, extrem de rezistent. În ce privește

IER „LUNA"

de Constanța BRATU

După aselenizare.

galeriile interioare, ele vor avea o structură celulară. În felul acesta, orice eventual accident survenit într-o zonă oarecare, va putea fi localizat, fără riscul de pierdere a atmosferei și presiunii sintetice din întregul edificiu sub-lunar. La menținerea atmosferei și presiunii vor contribui, de altfel, pereții izolați, ecluzele atmosferice, precum și ușile perfect etanșe, construite din materiale rezistente.

Cîteva tone într-un... degetar

S-ar părea că am abuzat puțin în discuția noastră de termenul „material rezistent", fără să-l justificăm. În fond — s-ar putea spune — el este invocat și de copii, în jocurile lor, ca argument suprem, în cazurile cînd nu pot da soluții „concrete". Ei bine, termenul de mai sus nu acoperă visuri, ci desemnează realități științifice. Fizicienii și mecanicienii își dau bine seama de asta. Cunosc structura intimă a metalelor și știu că există metode — presiunile și temperaturile înalte etc. — prin care se poate interveni asupra atomilor. Prin care aceste minuscule părți ale materiei sînt obligate să elibereze spațiile libere ce le separă, să se apropie și să dea substanțe comprimate, dense și rezistente. Desigur, va mai trece multă vreme, poate foarte multă, pînă ce se va realiza în laborator, dărîmarea orbitelor electronice ale atomului și apropierea nucleelor, în așa fel încît să nască materie stelară ultradensă, cum e aceea a astrelor denumite Piticele albe. Substanță atît de concentrată, atît de densă, încît încape într-o greutate de cîteva tone, într-un degetar. Dar pînă atunci savanții lucrează cu încăpățînare și mereu se fac progrese în direcția creării de materiale dure și rezistente. De curînd, bunăoară, oamenii de știință sovietici au dobîndit un record mondial. Dintr-un metal tratat prin procedee speciale, au realizat un material cu o rezistență de 1.330 kg pe milimetrul pătrat. Specialiștii își dau seama că această valoare e fără precedent. Iar noi vom considera la fel, dacă ne vom gîndi că rezistența oțelului obișnuit de construcții nu depășește 20-30 kg pe milimetrul pătrat.

Despre meniurile de pe Selene

Iată dar că putem vorbi cu curaj și pe temeiuri științifice despre viitoare materiale de construcții de rezistență cosmică. Asemenea materiale vor fi folosite, firește, și la amenajarea... gospodăriei anexe a stației de pe Luna. Căci, cel puțin în primele etape, cînd transportul pînă acolo va fi greu și foarte scump, membrii echipajului vor trebui să se îngrijească de obținerea hranei pe satelit.

Aceasta nu înseamnă că inventivii chimiști nu le vor pune la dispoziție comprimate ale unei game largi de bunătăți pămîntene. Variate substanțe nutritive sintetice. În direcția aceasta, respectabilul carbon, care și-a instituit o chimie proprie, cu sute de mii de combinații, dispune de resurse serioase. Asaltat cu temperaturi foarte joase și foarte înalte, precum și cu presiuni de sute de mii de atmosfere, el va fi obligat să dea (alături de inimaginabile mase plastice) și o multitudine de substanțe nutritive, asemănătoare albuminei.

Dar în ciuda tuturor posibilităților și perspectivelor, distanța pînă la Lună rămîne aceeași și transportul oricărui gen de aliment va fi dificil și extrem de scump. Pe de altă parte, nici masa lunară nu va putea fi... chimică în exclusivitate. Una este să înghiți o pilulă pe care scrie „250 gr spanac" și alta este să vezi spanacul, aburind sub nările tale. Vederea, mirosul lui, închipuirea gustului pe care i-l cunoști determină producerea sucurilor digestive, atît de necesare în procesul de nutriție. Și reflexul acesta condiționat, născut și întreținut în viața pămînteană, trebuie respectat. Cu atît mai mult cu cît Luna oferă posibilități. Adică?

Agricultură și legumicultură lunară

De ce nu? Soluția recipientelor de aclimatizare și a serelor este întru totul abordabilă. Poate că într-însele nu va fi nici urmă de spanac. Deși nu vor lipsi... excentrici care să pledeze pentru el. Vor fi însă alte plante, care se vor adapta ușor și economicos. Algele, bunăoară. Ele dau o producție sporită și au și marele avantaj de a fi, prin excelență, regeneratoare de oxigen. Două kilograme și jumătate de astfel de vegetale monocelulare dau atîta gaz vital, încît pot întreține un om, într-o cabină ermetic închisă, pe o mare perioadă de timp.

Nu înseamnă că soluția algelor este unică. Se vor putea aclimatiza și plante superioare. Biologia e doctor în materie de adaptare, iar omul este inventiv prin definiție. Va acoperi cîteva cratere lunare cu imense cupole de plastic și-și va face sere. Niște sere sui-generis, scăldate în vastele zile lunare (de cîte două săptămîni terestre fiecare), de un soare magnific, căruia nici o atmosferă nu-i fură ultravioletele pe drum. Adăugați la această bogăție de radiație, invidiată de toate plantele pămîntene, gravitația redusă de pe Lună. Și veți afla, dincolo de cupolele lunarilor, niște siluete vegetale gigant care nu așteaptă decît recoltarea. Evident, mecanizată.

Electricitate, oxigen, apă și... cuptoare Siemens-Martin

Vorbind despre locuințe și laboratoare, am arătat că în interiorul lor se vor crea atmosferă și presiune artificială, că vor fi iluminate cu tuburi fluorescente, că vor fi încălzite electric. Și discutînd despre om și despre plante, am omis să pomenim că vor avea nevoie și de apă. Recapitulînd, ajungem în fond la problema energiei, a apei, a oxigenului...

De unde toate acestea? Geografia Lunii n-a cunoscut nici cea mai elementară formă de piatră cioplită de o mînă. Totul este virgin, ca-n prima zi a calendarului cosmic. Virgin și gol. Și din această vastitate, stearpă pînă la absolut, să scoți electricitate?

Să ne gîndim: dac-au reușit să ajungă pînă la Lună și să-și asigure întoarcerea pe Pămînt, oamenii sînt cu atît mai mult în stare să modifice o geografie. Radical. Pînă la introducerea pe spuza meteoritică a supremului peisaj atomo-electric. Un reactor nuclear de mare putere, într-un adînc crater, iar înainte de acesta, generatori atomo-electrici ușori, care au și început să fie puși la punct în Uniunea Sovietică.

Dar, în scopuri energetice va fi valorificat în primul rînd Soarele. Captată de imense oglinzi parabolice, extraordinara sa lumină va fi transformată, prin diferite procedee, în curent electric.

Și cu acesta? Dar dumneavoastră știți prea bine din experiență că în industria modernă, electricitatea este fac-totum. Cu ajutorul ei se vor putea obține, în primul rînd, oxigenul necesar respirației și apa. Materia primă? Probabil mineralele lunare. Roca lunară. Aproximativ 50% din crusta pămînteană este alcătuită din oxigen. Oricît ar fi Luna de vitregă, nu ne poate împiedica să scontăm, cît de cît, pe oxigenul solului ei. Și apoi, să nu uităm meteoriții. Un incalculabil număr de pietre cerești, căzute pe suprafața lunară. Dac-ar fi să le asemănăm ca structură mineralogică și compoziție chimică, cu meteoriții căzuți pe Pămînt — de ce n-am face-o? — apoi avem toate temeiurile să le socotim izvoare de bogății. Căci meteoriții căzuți pe leagănul terestru — în paranteză fie spus, de pe urma găzduirii lor, masa globului nostru crește zilnic cu 10-20 de tone — conțin fier, oxigen, magneziu, siliciu, nichel, sulf, calciu, cobalt... Dintre ei, aeroliții — meteoriții pietroși — conțin un procent de peste 35% oxigen. Iată dar o splendidă sursă de extracție a oxigenului. O sursă de respirație. Din masa solidă a meteoriților pămînteni au putut fi separate însă și alte gaze: azot, hidrogen, bioxid de carbon, metan etc. Mai mult: în 1947, pentru prima oară în lume, o cercetătoare sovietică a reușit să separe apă dintr-un mineral meteoritic. Apă autentică, reprezentînd 8,8% din greutatea totală a meteoritului.

Așadar, eventual și apă la discreție, extrasă bineînțeles prin procedee industriale, în fabrici lunare. În ce privește siderolitii — meteoriții feroși — ei conțin prin excelență fier. Pînă la 89%. Nichel pînă la 9%. Aceasta nu vă sugerează de loc perspectivele metalurgiei lunare? Căldura o dă Soarele, iar lipsa atmosferei va încununa, la modul natural, toate eforturile grele ale pămîntenilor de a elabora metale și aliaje cît mai pure și mai omogene.

Perspectiva viitoarelor reportaje

Iată dar, conturîndu-se în peisajul lunar, locuințe, laboratoare și observatoare astronomice (care, în condițiile absenței atmosferei, vor lucra cum nu se poate mai bine), sere și instalații atomo-electrice, fabrici de oxigen și de apă, uzine de prelucrare a metalelor și, bineînțeles, stații de retransmisie a emisiilor de televiziune pămîntene. Luna va cunoaște, în sfîrșit, după atîtea milioane și milioane de ani de solitară încremenire, brusca intervenție a civilizației și mîinii omenești. Și pe șantierul lunar mereu în lărgire, alături de constructori, de astronomi și metalurgiști, vor exista, probabil și ziariști, care vor scrie reportaje mai concrete decît este acesta. Reportaje direct de „pe teren".

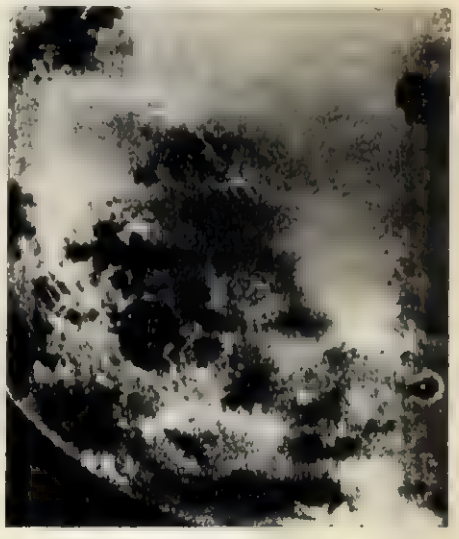

Una din recentele fotografii ale părții invizibile a Lunii, realizate cu ajutorul stației automate interplanetare sovietice.

PE MUNTE

Schiță de GAGYI László

Ilustrații de N. POPESCU

Achim șade sus pe munte.

Nu are ce face și de aceea ochii lui albaștri, nevinovați, plini de scînteieri, scrutează necuprinsul. Olile lenevesc în tîrlă; cîteodată i se pare că aude cum le crește lîna mătăsoasă. Sînt aproape toate țigăi, albe...

Achim e singur. Singur, asemenea stejarului secular, scorburos, din fața lui, ale cărui crengi se-nalță sus, departe-n cer. Soarele mîngîie coroana pieșuvită a copacului. Achim e la fel de uriaș ca și stejarul, dar mai sănătos. Pe marginea obrajilor netezi se conturează crețuri fine. Vremurile și-au pus pecetea și pe părul lui lung, pieptănat cu artă. Dar umerii-i sînt încă voinici, mușchii brațelor încă-i zvîcnesc și toată făptura omului e dreaptă ca a copacului.

Azi, Achim nu se prea omoară cu cîntatul; șade și privește îndelung cîmpia care se întinde în fața lui, ca o mireasă căzută în extaz. În vale, toate sclipesc într-o horbotă de lumină. Plopii înalți, topindu-se în zare, tremură ușor, de parcă ar vrea să zboare; Nirajul șerpuiește argintiu printre ei. Cîmpia toată e freamăt, mișcare, viață. Pe cerul înalt, nori scămoșați se zbenguie copilărește. Pe coastele dealului, covorul de iarbă învăluit în razele soarelui pare un înveliș de nestemate. Printre corolele albe și mari ale margaretelor, se tupilează iscoditor capetele albastre ale cicoarei.

În spatele lui Achim se-ntinde pădurea încărcată cu foșnete ciudate; și acolo e numai zumzet, zîmbet, rîs. Pînă și pădurea e fericită.

Întreg universul e fericit.

Un om slab, cu mișcări caraghioase, copilărești, urcă pe cărăruie.

Achim îl privește, clipind din ochi; dar nici un zîmbet nu-i brăzdează fața. Trupu-i uriaș e nemișcat. Îl cunoaște. E un om fără căpătîi, ca un mierloi nehotărît, zăpăcit, pripit. Nu dă prea mult pe el, fiindcă lui Achim îi plac oamenii dîrzi, neînduplecați, ca stînca. Pe omul acela îl cheamă Gergely și, așa cum urcă acum, pare un greier uriaș.

—...'mziua — mormăie el de îndată ce-ajunge sus și-și duce degetul butucănos la pălăria de paie soioasă, cu borurile roase de șoareci.

— ...bună — îi răspunde Achim cu un gest al capului, continuînd să privească cu ochii lui mari și frumoși șirul de plopi, cîmpia care se trezește, livezile zîmbitoare ale colectivei.

Neliniștit, Gergely se lasă cînd pe un picior, cînd pe altul, ca o cioară pe plita fierbinte, apoi se așază lîngă Achim, la oarecare distanță, de parcă s-ar teme ca nu cumva acesta să-l înghită. Rontăie un fir de iarbă, plescăie, apoi înghite licoarea amăruie, ca și cum ar fi cine știe ce băutură de soi.

— Nu-mi vinzi o lecuță de urdă? — întreabă.

Achim nu răspunde.

Gergely continuă să morfolească, să plescăie, să sugă, să strîmbe din nas. Făptura-i mică se bîțîie ciudat. Clipește neliniștit și pleoapele-i joacă, de parcă ar fi o coadă de pițigoi.

— Nici caș? — continuă Gergely, ca și cum ar vrea să-l convingă. Nu se bagă de seamă, că aveți din gros!...

Abia acum se-ndură Achim să grăiască. Sunetele parcă vin din adîncurile unei fîntîni, totuși cu limpezimi de clopoței:

— Nu-ți dau.

Gergely îl privește cu ochi mari.

— Nu-mi dai?

— Nu.

— Nici mîine?

— Niciodată!

Și vocea lui Achim e atît de puternică și hotărîtă, încît Gergely se cutremură. Un timp nici nu îndrăznește să-l privească. Se uită în gol; e nenorocit, fiindcă mintea lui nu e în stare să priceapă, ochii lui nu sînt în stare să vadă ce anume a vrăjit într-atît inima lui Achim. Multă vreme șed muți, unul lîngă altul.

O boare ușoară mîngîie pajiștea pîrjolită de soare, clătinînd firele de iarbă. Undeva o păsărică ciripește chinuită: ciiip-ciriiip-ciip! Gergely nu o aude, Achim însă simte cum îl subjugă acest piuit desperat. I-o fi stricat cineva cuibul? I-a murit soața?... Gîndurile îl năpădesc copleșitor.

— De ce, bre? — întreabă Gergely.

Achim privește pasărea care se pierde în nesfîrșit. Frumos mai zboară! Cîteodată parcă s-ar simți atrasă de pămîntul acesta plin de frumusețe și încîntare, apoi parcă cineva ar ridica-o spre slăvile albastre pe care norii plutesc ca niște eșarfe de mătase. Abia după ce pasărea s-a topit în nesfîrșitul cerului de august, Achim deschide gura:

— Fiindcă-i al oamenilor.

— Da' eu nu-s om? — se tînguie umilit celălalt.

Achim îl privește-ndelung cu ochii lui mari, albaștri, scînteietori.

— Ei sînt altfel de oameni!

— Cum, altfel?

— Ei văd!

— Da' ce, eu îs orb?

— Da — răspunde neîndurător Achim.

Și privirile-i zboară iar spre undele Nirajului, care se joacă de-a ascunselea printre plopii foșnitori și scînteiază orbitor cînd le sărută soarele. Ochii-i întîlnesc apoi conacul, unde a suferit groaznic și și-a pierdut și copiii, pe vremea cînd era slugă. O clipă, fața i se-ntunecă, dar se-nsenină o dată cu oftatul adînc care-i scapă din băierile inimii. Nu-i nimic, acum totul e cum trebuia să fie. Viața l-a învățat multe.

— De ce-a orb? — se frămîntă Gergely.

— Iaca așa — dă din umeri Achim.

— Că tu oi fi mai fericit, în colectivă!?

Achim tace... Îl privește curios pe prichindelul acesta, care-și varsă năduful:

— Ce-oi fi găsit bun acolo? Toți se dau în vînt după vorbele fierarului ăla! Și cine-i, mă rog, ăla? Ce știe ăla despre țărani?

— Ascultă!...

Vorba lui Achim cade atît de grea, încît Gergely înghite o dată cu ultimele cuvinte și firul de iarbă și începe să gîgîie ca o găină care scormone. Apoi înghite în sec, privește amărît, trăsăturile-i se înăspresc. Nu-i în stare să-l priceapă nici pe Achim, nici viața asta nouă care crește, nici lumea asta care se frămîntă. Nu-i în stare să priceapă nici binele, deși relele nu i-au dat pace niciodată. Ba acum îi pare și rău că nu l-a ascultat pe Achim. Privirea-i alunecă peste sat, peste case și-ncremenește undeva departe, la capătul cerului, ca și cum de-acolo i-ar veni scăparea.

— Nu-mi dai o lecuță de urdă? — începe iar cu voce plîngăreață. Sau măcar ceva caș. Ți-l plătesc, doar... că vezi, cu făina nu mai merge... că se găsește cît vrei... Trebuie să-mi dai, că ai destul... Da' ce? Toate bogățiile sînt făcute să curgă la colectivă? — oftează Gergely adînc.

Achim îl privește indignat; simte cum crește furia în el:

— Vrei poate să fur? Ca tu să faci speculă? Să-i păcălesc pe cei de acolo — și pumnul vîrtos arată spre sat. Asta vrei? Ei bine, află că eu sînt de-ai lor!

Cu privirea îmbrățișează tîrla, care-i proprietatea lor, a celor care au aflat în el un păzitor demn. Din adîncul ființei simte cum îl copleșește o mare răspundere. De multe ori simte pînă și laptele parcă îndulcindu-se în ugerele oilor, aude parcă și lîna lor albă, mătăsoasă, cum crește.

— Așadar, niciodată? — mormăie Gergely cu un glas în care, alături de decepție, parcă-și face loc și un crîmpei de înțelegere.

Începe să priceapă că ceva s-a schimbat în lume, că viața asta care prinde aripi este stăpînită de legi implacabile.

— Niciodată! — apasă Achim cuvîntul, privind spre culmea de deal unde cerul s-a burzuluit dintr-o dată.

Un nor negru, mai întîi cît palma, apoi din ce în ce mai mare, a pornit de-acolo, venind spre tîrlă. Într-o clipă se-ntinde peste azurul cerului, învăluind cîmpia din vale într-o uriașă pată de umbră.

Gergely privește neliniștit cerul.

— Furtună.

— Chiar! — dă din cap Achim.

Stejarul foșnește și tremură cînd pădurea începe să geamă. Foșnetul desperat îți rupe inima. Deodată amuțesc toate păsările, se stinge orice freamăt și o liniște nefirească cuprinde pădurea întunecată. Plopii din vale se-ndoaie cînd ghearele turbate ale vîntului se-ncurcă în coamele lor. Parc-ar fi niște bocitoare la priveghi de mort.

Pe neașteptate norul se despică, un fulger țîșnește din cer și trăznește cu zgomot înfiorător un stejar putred. Firea întreagă se cutremură.

Gergely scoate un țipăt sălbatic și o ia la goană spre vale. La poalele muntelui se oprește gîfîind. Privește înapoi. L-o fi trăznit pe Achim?

Nu, Achim trăiește. Stă nemișcat. Pare o uriașă statuie înfiptă-n stîncă.

— Nici dumnezeu din cer nu-i în stare să-i clintească! — murmură Gergely. Și se pierde încet, încet, ca o nălucă.

...din toată inima

Voci noi încep să răsune*)

Am citit de curînd volumul festiv „... din toată inima", cu care scriitorii din regiunea Bacău au ținut să întîmpine cea de-a 15-a aniversare a eliberării patriei de sub jugul fascist. Caracteristic pentru lucrările antologate aici este atmosfera de entuziasm tineresc. Nu zadarnic pe copertă, în locul autorilor semnează... „Generația lui 23 August".

Dragostea pentru cuceririle revoluționare obținute în cei 15 ani, pentru Partidul Muncitoresc Romîn, pentru patria noastră dragă constituie tematica majorității lucrărilor. *„Dintre sute de stindarde/ Unu-mi este drag ca arde/ Cînd îl-naltă către soare/ Brațul lumii muncitoare"*, spune Radu Felecan în „Steagul Revoluției". Poeziile lui Radu Cîrneci, Ion Ghelu Destelnica, Cicerone Ionescu, Ion Apetroaiei, Aurel Stanciu au, cu mici diferențe, aceeași tematică. Alteori sînt evocate momente din lupta eroică a comuniștilor din ilegalitate: *„Cerul a-nghețat. În stradă/ Omul face la fiece pas/ Cîte-un popas / Călcînd pe țăndări rupte din zăpadă./ Cînd liniștea în sine se-ncuie/ Lipește pe zidul caselor mute/ Spre comunism cîte o fărâmă"* (Horia Gane: „Ilegalistul"). Dar cele mai emoționante sînt compozițiile lirice inspirate din viața marilor edificii, uzine, șantiere, din viața satelor în plină transformare socialistă (Tita Chiper: „Cuvinte"; Ovidiu Bibere: „Cîntec pentru un activist de partid"). Întîlnim însă și simple înșiruiri de lozinci versificate, destule lucruri comune, platitudini. În „Invitație la drumeție" Nichita Bistriceanu își asumă rolul unui ghid șugubăț ce prezintă „realizările regiunii" *(„Dar cîte de-atuncea se făcură!/ În peisajul înnoit al țării / Ești ca într-o sală de arhitectură./ De-ar fi doar stîlpii-nalți pe coama mării (?) / Ducînd în linii drepte către sate / Lumină peste umbrele-nopții, / Tot am avea mărimile exacte / A ceea ce a-nfăptuit poporul / În anii de deplină libertate./ Dar întîlnind o față cu ulciorul / Uităm sumarele considerente / Și ne-ndreptam spre Dochia cu zorul"*. Lucruri asemănătoare pot fi spuse și despre unele strofe aparținînd lui Radu Cîrneci, B. Kellmer, B.Munte.

Reprezentate masiv prin „Oțel și oameni" de George Balaiță, „Girardi" de C. Potîngă, „Serbești — ieri și azi" de Aurel Stanciu, „Zidarul din Onești" de E. Trotuș, „Tractoarele trag, iar turla pornește" de Richard Wivowski ș. a. m. d., reportajele imprimă culegerii o notă trepidantă, vie. Dar puține sînt reușite. Majoritatea abundă în generalități, în considerații naive cu privire la trecutul istoric al localității descrise, în portretizări rudimentare, nereușite (C.Ciubotaru Silvian: „Portret de plutaș", „Portret de intelectual"; Aurel Stanciu: „Serbeștii — ieri și azi"; Sidonia Grunov: „Geamăn cu vremea"; D. Finaru: „O zi printre cei mici").

Mult mai chibzuit a procedat Casa regională a creației populare Hunedoara, editînd „Flăcări nestinse" de Irimie Străuț și Ana Șoit, doi dintre cei mai harnici membri ai cercurilor literare din regiune, lucrare închinată minerilor căzuți cu 30 de ani în urmă la Lupeni. Irimie Străuț are un fel aparte de a-și construi subiectele. Prin scrisul său el creează permanent senzația faptului autentic, rupt din realitate. El evită efuziunile sentimentale. Notația strictă, ponderată, deține la Irimie Străuț rolul hotărîtor. Personajele sale se definesc numai în acțiune. Asta e poate cauza acelui dramatism aparte al povestirilor și schițelor „Fluturașii", „Tăcutul", „Steagul". Supără însă lipsa de orizont, lipsa semnificațiilor mai largi din „Rugăciunea", „Achim", precum și stilul gazetăresc și șablonard din „Orfanii" sau „Matușa Pușa".

Ana Șoit a debutat numai cu cîțiva ani în urmă. Astăzi ea trece printre poetele tinere talentate. Modalitatea preferată pentru Ana Șoit pare a fi comentariul liric cu implicații meditative, scurt, concis și expresiv. Simbolistica „marilor idei" e mai puțin practicată. Înțelepciunea poeziilor din „Flăcări nestinse" izvorăște din fapte: *„O, palmele acestea bătătorite, grele / Împreunate parcă pe veci cu stînca dură/ În unghere atîta înmiădiere în ele, / În mîngîierea calmă, de liniști și căldură. / Sînt seri cînd veselia te-mbie la cămin—/ Armonica-i se frînge în brațe, pătimaș. / Nu-s alte mîini atuncea să lunece mai lin, / Chemînd ca din străfunduri și sufletul părtaș"*. O anume tendință spre simplificare, ce poate degenera în vulgarizări sau șarje, va trebui cu hotărîre înlăturată (vezi „Întrecere între poet și miner").

Prezentînd cititorilor pe cei doi autori, Casa regională a creației populare Hunedoara a dat un bun exemplu membrilor cercurilor literare din regiune. Ideea ar putea fi reluată și în alte regiuni. Dar, după cum semnalam pe marginea volumului „... din toată inima", e nevoie de o mai bună selecție în asemenea cazuri

Gh. ACHIȚEI

*) Generația lui 23 August: „...din toată inima", Casa regională a creației populare — Bacău. Irimie Străuț — Ana Șoit: „Flăcări nestinse", Casa regională a creației populare — Hunedoara.

Ioan Meițoiu: „STELE FĂRĂ AMURG"

Editura Militară a publicat de curînd o culegere din poeziile lui I. Meițoiu. Volumul, prin formatul lui, poate încăpea tocmai bine în buzunarul vestonului militar — iar poeziile pe care le cuprinde ajung lesne în sufletul ostașului, datorită simplității lor și îndeosebi tematicii pe care o abordează. În ciclul „Oameni și fronturi", autorul — fost el însuși ostaș — evocă momente emoționante la care a luat parte, alături de tovarășii lui de arme, în războiul împotriva hitleriștilor. Într-un alt ciclu, intitulat „Steaua de pe armă", poetul adună versuri care elogiază armata noastră populară, scut al cuceririlor revoluționare ale poporului muncitor. Ciclul „Flori de august" înfățișează aspecte din munca pentru construirea socialismului în țara noastră. Ultimul ciclu — „Dintr-o galerie de tablouri" — slăvește pe oamenii sovietici, deschizătorii unei epoci noi în istoria omenirii. Tematica aceasta răsfrînge nu numai preocupările autorului, dar și pe acelea ale cititorilor săi.

Firește, tematica este un element deosebit de important al operei literare, însă ea nu poate hotărî exclusiv valoarea acesteia; poziția ideologică a autorului și arta construirii imaginii literare sînt elemente tot atît de importante.

În această privință, se poate spune că versurile din volumul „Stele fără amurg" se păstrează în general la un nivel constant — nivel onorabil pentru autor. Ioan Meițoiu știe să evoce într-un mod simplu oameni și fapte care cuceresc interesul cititorului. Ostașul care pentru a-și apăra comandantul împotriva glonțului dușman face din pieptul său un scut protector, chiar cu riscul vieții - este, desigur, o figură impresionantă (Comandantul). Nu mai puțin emoționantă și educativă este fapta unei țărănci muncitoare care refuză să ofere ascunziș fratelui ei — un chiabur devenit bandit de drumul mare, dușman înrăit al poporului muncitor — și îl denunță ostașilor noștri (Înfruntarea). Asemenea imagini sînt de natură a contribui la educarea patriotică a cititorului, atît prin semnificația lor politico-ideologică, cît și prin valoarea lor artistică.

Ioan Meițoiu știe, apoi, să surprindă un gest, o atitudine, o replică în care condensează sensuri adînci. După ce-l înfățișează pe Lenin vorbind mulțimilor în gara finlandeză, de pe un car blindat, poetul surprinde gestul cu care genialul învățător și făuritor al statului sovietic își încheie cuvîntarea: „un fulger părea brațu-i, lăsat înspre pămînt: / Un gest ce despicase istoria în două..." (Atunci, în piața gării finlandeze).

E adevărat că această înclinație către observarea și tălmăcirea gesturilor se preschimbă uneori într-un defect, mai ales în ceea ce privește personajul liric. Aici, gesturile și atitudinile fizice sînt aproape stereotipe și sărace. De altfel, în domeniul liricii personale Ioan Meițoiu se mișcă stîngaci. În atare situații, insuficiența ideii și a plasticității zadarnic cată a fi suplinită prin apelul la simboluri (de ex. în Flori de august). Nu rareori autorul e tributar schematismului (Poduri de oțel, Cîntec despre mecanicul de locomotivă). E regretabil că în acest volum cu multe poezii frumoase, poetul a găsit loc și pentru astfel de versuri de prea puțină valoare.

I. Meițoiu e un poet încă tînăr, al cărui talent își caută calea originalității. Recentul său volum de versuri marchează un progres pe acest drum.

Pompiliu CARAIOAN

ACTUALITĂȚI LITERARE

● *DOUĂ CĂRȚI sînt așteptate cu multă nerăbdare de cititorii sovietici în acest sfîrșit de an, bogat în recolte literare. În primul rînd, noul roman al lui Konstantin Simonov „Vii și morți", din care fragmente subsțanțiale au apărut în diferite reviste. Romanul a proiectat în mai multe volume; primul îmbrățișează o perioadă scurtă de timp, și anume lunile iunie-septembrie 1941, adică primele luni ale Marelui Război pentru Apărarea Patriei. Autorul lucrează la acest roman încă din 1955. Numeroase personaje din „Tovarăși de arme" vor fi întîlnite în noua carte, care demonstrează că premisele victoriei din 1945 au fost pregătite încă din primele zile ale războiului.*

Cea de-a doua carte este aceea a lui Nikolai Virta „Prietena mea Bertha", care cuprinde un episod din lupta partizanilor cehoslovaci. Fragmente din romanul lui Virta au apărut în cunoscuta revistă „Oeuvres et opinions", editată în limba franceză de Uniunea Scriitorilor Sovietici.

● *LA TREISPREZECE ANI luptător în rîndurile partizanilor, iar la șaptesprezece ani, scriitor cunoscut — acestea sînt cele mai importante date din viața scriitorului vietnamez Bui Duc Ai, autorul cărții „Povestiri din spital", în care sînt relatate aspecte ale luptei patrioților vietnamezi împotriva colonialiștilor francezi și pentru independența națională a Vietnamului. Cartea se bucură de o mare popularitate, întrucît eroii ei sînt toți reali, iar faptele descrise s-au petrecut aievea. Bui Duc Ai lucrează acum la primul său roman, care va oglindi viața muncitorilor repatriați din partea de sud a țării, aflată încă sub dominația capitaliștilor și a reacțiunii.*

● *IATĂ CÎTEVA CIFRE din planul Editurii de cărți străine din Moscova, pe anul 1960, vor fi editate 600 de titluri de cărți ale scriitorilor și oamenilor de știință din 48 de țări diferite. Din acest total, 200 reprezintă opere ale scriitorilor din Europa occidentală și S.U.A. O deosebită atenție se va acorda lucrărilor provenind din partea scriitorilor africani și din Asia, precum și a celor din țările de democrație populară.*

Bio-aripile

de G. ANFILOV

Povestire științifico-fantastică

Stepan Dodonov era totdeauna atras de lucrurile neobișnuite. Și încă ceva: își schimba pasiunile foarte des. Îmi amintesc cum și-a pierdut o vară întreagă la cursele submarine, apoi a trecut la fotografia în basorelief și în cele din urmă s-a apucat de experimentarea generatorului electric de difuzare a mirosurilor, care ocupa aproape jumătate din camera sa de baie.

Această inconstanță a preocupărilor sale se îmbina de fiecare dată cu credința fermă că noua sa pasiune este cea mai utilă și mai bună. Despre aceasta, cu toate că nu era un orator prea strălucit, el aminteа la orice ocazie — fie că era potrivită, fie că nu — căutînd să ne atragă în noua sa activitate. Noi, de cele mai multe ori, în loc să luăm în serios ideile sale, îl luam peste picior. Înflăcărat, neobosit, dar uneori imprudent, puțin exaltat și grăbit cum era — Stepan devenea descoperi țința persiflărilor noastre.

Numai Galocika Kruglova, colegă de an cu el, nu vedea nimic rău în toate acestea. După părerea ei, fără aceste ciudățenii, Stepan n-ar fi fost Stepan... Iar în ce-l privește, Stepan îi plătea Galocikăi cu aceeași monedă.

Din toți colegii, numai Galia avea acces la mapa secretă a lui Stepan, care se găsea într-un sertar. Acolo erau aranjate cu grijă ziare, articole și pagini tăiate din reviste.

Pe una din aceste pagini era tipărit fotomontajul cu scene din filmul științifico-fantastic „Ei sînt aproape vii". Cu toate că Stepan văzuse acest film de vreo zece ori, păstra cu grijă fotografiile. Tot acolo aflai și un studiu: „Motoarele mecano-chimice cu conducere bioexactă" din ziarul „Natura" și alte cincisprezece articole științifice cu tot atîtea denumiri complicate. În sfîrșit, în mapă mai era cronica amplă a concertului unui muzicant cu șase mîini, care cînta în același timp la pian, acordeon și chitară. Ulterior, Galia ne-a povestit că pe atunci ea și Stepan nu pierdeau nici un recital al acestui muzicant, care apărea în afișe sub numele de „Budha contemporan". Galka povestește că Stepan era foarte entuziasmat cînd, după concert, muzicantul își smulgea din mîneci bio-mîinile sale mecanice și le aranja în valiză. Erau niște mîini artificiale care, conectate cu mușchii brațelor muzicianului, acționau cu ajutorul biocurenților din organism, dînd perfectă ascultare comenzilor pornite din creier.

Un timp Stepan se limită la strîngerea, citirea și studierea observațiilor sale. Dar cînd în mapa secretă apăru un articol despre deschiderea clubului sportiv „Aripile vii", tăiat din ziarul „Vecerneaia Moskva", posesorul mapei își pierdu liniștea. Generatorul de miros fu abandonat și, în timp ce noi demontam aparatul emițător de arome, Stepan începu să frecventeze acest club.

Dodonov a reușit să-și atingă scopul. Conducerea clubului n-a putut să reziste insistențelor sale. După o săptămînă Stepan trecu cu bine examenul medical și proba de gimnastică. După alte două săptămîni el reușì la examenul teoretic (la care i-au ajutat foarte mult materialele din mapa secretă) și, în sfîrșit, deveni membru al clubului. Pînă să ne dezmeticim, eroul nostru aduse în camera sa un pachet cu o inscripție colorată puternic, pe care îl puse pe masă: „Aripi sportive de rinolin M.I.—7".

Nimeni dintre noi nu văzuse încă astfel de mașini „aproape vii". Pe atunci ele erau încă rare. Știam numai că aceste mîini artificiale sînt niște aripi care acționează după principiul unor autentici mușchi vii. Dacă le „hrănești" cu o soluție specială, ele se supun impulsurilor biocurenților generați de creierul omenesc, așa cum se supun toate organele corpului.

Fedia Artiuhov auzise că M.I.—7 nu este ultimul tip de aripi biomecanice, ci că există și altele mai reușite. Ne-am grăbit să-i explicăm lui Dodonov lipsurile achiziției sale, cu toate că și el știa foarte bine acest lucru.

Stepan evită să ne răspundă și, fără să dea atenție discuțiilor noastre, deschise încet închizătorul ermetic al cutiei din masă plastică în care se găseau aripile. Pentru noi era o noutate însuși faptul că aripile se păstrează într-un ambalaj ermetic. Ni să părea curios și aspectul lor imobil. Discuțiile s-au întrerupt. Pe toți ne-a cuprins curiozitatea. Îmbulzindu-ne, ne străduiam să ne apropiem cît mai mult de Stepan, pentru a-l vedea cum lucrează.

Aripile aveau o înfățișare originală, dar nu erau prea frumoase. Unse cu o unsoare transparentă, aranjate în trei rînduri suprapuse, ele aminteau de o mare meduză.

Stepan așternu pe podea cîteva ziare, peste care depuse meduza asta vîscoasă. Apoi făcu o încercare desperată de a ne alunga din cameră. Toți îl stînjeneam în muncă, afară de Galia, al cărei ajutor îl primea cu bunăvoință. Indignarea sa era de înțeles. Cu toate acestea, noi am rămas în cameră, îngrămădiți lîngă ușă. Ne informă că trebuia să înceapă lucrul cel mai important — deconservarea, adică înviorarea mașinii adormite. În cele din urmă, neavînd încotro, Stepan fu nevoit să accepte prezența noastră și se apucă de lucru. Începu prin a curăța cu ajutorul unor tampoane de vată unsoarea incoloră de pe meduză. Imediat, în cameră se răspîndi un miros neplăcut. Fedia spuse:

— N-ar fi trebuit să distrugeți generatorul de arome! Acum ne-ar fi fost de folos...

N-a primit nici un răspuns la această subtilă ironie. Doar ochii Galinei scînteiară de mînie. Apoi amîndoi aduseră de la chiuvetă apă cu un pahar și o turnară în mașină. Se auzi un șuierat. Meduza, din transparentă cum era, deveni verzuie. Din ea ieșiră niște apofize. Acestea erau paletele aripilor, la baza cărora începură să pulseze niște pompe speciale, parc-ar fi fost niște „inimi" artificiale.

În fața ochilor noștri aripile crescură și deveniră elastice, căpătînd în același timp o culoare verde deschis.

— Priviți, mașina respiră! — strigă Stepan.

Într-adevăr, suprafața aripilor începuse să vibreze încet.

Stepan se înveseli. Probabil că pînă atunci se temuse că aripile vor rămîne imobile. Acum respira și el ușurat.

— Deconservarea a luat sfîrșit!

Ne arătă apoi instrucțiunile, care se terminau cu fraza: „În forma deconservată, mașina îndeplinește șase mișcări cu paletele sale: sucirea, răsucirea, o mișcare în sus, o mișcare în jos, aplecarea într-o parte și îndreptarea bordurii din față — totul după comenzile date, cu ajutorul biocurenților, de către creierul unui om special antrenat".

II

Stepan trebuia să devină acel om special antrenat. Trebuie să amintim puțin de felul cum a reușit acest lucru, întrucît la început totul constituia o priveliște amuzantă.

Dis-de-dimineață Stepan se încingea cu curelele aripilor și își lipea de umerii goi și de omoplați capetele contactelor receptorului biocurenților. Apoi urma partea cea mai interesantă. Aripile începeau să bată neregulat, după care se strîngeau rulou și se desfăceau în toată lungimea lor. După aceea, ciudata biomașină, înregistrînd impulsurile neorganizate ale biocurenților, îl tîra pe nefericitul Stepan prin cameră, azvîrlind din cale orice obiect. În cîteva minute, în cameră se producea o dezordine totală. Iar Stepan, cu fața roșie de încordare, se împotrivea zadarnic capriciilor mușchilor sintetici ai acestui puternic organ lipsit de cap. Dar liniștirea aripilor nu se putea realiza cu forța mușchilor, ci numai cu ajutorul creierului. Iar programul acestor antrenamente avea drept unic scop să deprindă pe viitorul zburător să oprească vibrațiile aripilor, numai cu ajutorul gîndirii.

La început mulți dintre noi, în frunte cu Fedia Artiuhov, eram sceptici în ceea ce privește perspectivele de zbor ale lui Stepan. Dar acea stă situație n-a durat mult timp. Cu fiecare zi aripile deveneau tot mai supuse. După o săptămînă Stepan reușise chiar să le stăpînească timp de cîteva minute, formîndu-și deprinderea de a le dirija automat, cu ajutorul gîndirii sale.

În cursul acestor antrenamente am asistat și la o scenă care ne-a mișcat. Eram înaintea examenului de istoria cosmologiei. Eroul nostru se afla la masă, alături de Galocika. Simpatica pereche studia liniștită conspectele, în timp ce pe umerii lui Stepan se aflau aripile, strînse sul și vibrînd încet.

Deodată Stepan deveni neobișnuit de vorbăreț și comunicativ, urmărind astfel scopul de a învăța să stăpînească mașina fără a se mai gîndi la ea. În căutarea unor parteneri de discuții, el începu să se plimbe prin camerele căminului, mîndrindu-se cu aripile sale care, strînse sul, supuse, atîrnau prin găurile făcute în bluză.

— Fraților — ni se adresă el. Înțelegeți oare ce înseamnă să ai aripi proprii? Voi n-ați zburat niciodată în somn? Omul e născut pentru a zbura, nu pentru a se tîrî! Trebuie să creăm în facultate o secție de zbor. Îmi iau angajamentul să procur cinci mașini!

— Uite ce, îngerașule — spuse Fedia — dacă vrei să faci mussi prozeliți, dă-mi măcar posibi-

litatea să încerc şi eu puţin aripile astea năzdrăvane!...

Lui Stepan nu-i plăcea niciodată să refuze cînd i se cerea ceva. Faimosul său generator de arome, bunăoară, nu lipsea niciodată de la serbările ce aveau loc în facultăţi; iar prietenii săi cutreierau fundul rîului Moscova pe motocicleta lui submarină. Dar de data aceasta, cererea lui Fedia fu urmată de un refuz timid, totuşi refuz:

— Vezi... eu ţi le-aş da, dar o să-mi strici reglajul... Înţelegi?

— Nu înţeleg — răspunse Fedia.

— Fiecare organism are sistemul său propriu de biocurenţi. E ca şi cum ai lua un aparat electric oarecare, ce se potriveşte pentru un curent de 220 volţi, şi l-ai pune la 110 volţi. Nu merge! Cu maşina asta lucrurile stau tot aşa. Dar nu chiar identic, deoarece în exemplul pe care ţi l-am dat, un aparat electric oarecare poate fi potrivit pentru ce fel de curent ai la dispoziţie — în timp ce maşina aceasta se adaptează singură. Numai că aici lucrurile nu se petrec instantaneu, ci în urma unui antrenament destul de îndelungat. De altfel, acest sistem de maşină e deja învechit şi voi ştiţi prea bine că am fost nevoit să fac multe exerciţii cu ea.

— Atunci de ce ai luat-o, dacă e aşa de proastă?

— Am luat ce mi s-a dat.

Galia îl completă, arătîndu-ne că Stepan a făcut-o pe modestul şi nu ne-a destăinuit tot. După cîte ştia dînsa, lui Stepan i se propusese un model ultramodern. Dar el îl preferase pe cel vechi, pentru a se antrena mai bine şi a se acomoda apoi în mod treptat cu maşini din ce în ce mai perfecţionate.

III

S-au scurs zilele. Devenind un entuziast al zborului, Stepan s-a dedat complet acestei pasiuni. Se gîndea tot timpul numai la faimoasele lui aripi, mergea peste tot cu ele, ba pînă la urmă s-a obişnuit să doarmă pe burtă, pentru a nu şi le mai scoate nici măcar în timpul nopţii.

Sfîrşitul însă a fost trist, căci la astronomie a luat nota trei, iar la teoria neutronului a căzut la colocviu. Nereuşita aceasta s-a datorat însă unor cauze ridicole: ca de obicei Stepan a apărut şi la examene cu aripile prinse în spate. Probabil însă că s-a emoţionat după ce a tras biletelul cu întrebările la care trebuia să răspundă şi emoţia a avut un rezultat neaşteptat: fără să-şi dea seama, a pierdut controlul asupra aripilor sale năzdrăvane. La început i s-a desfăcut aripa dreaptă, lovind o studentă drept în obraz. Fata, neînţelegînd ce se petrece, s-a speriat şi a început să strige. Stepan s-a fîstîcit, fapt care l-a făcut să piardă controlul şi asupra aripii stîngi, care a trecut ca vîntul pe lîngă urechea bătrînei profesoare, încremenite de frică. Răscoala aripilor a durat doar un minut. Dar nu puteai să priveşti scena fără să izbucneşti în hohote, văzîndu-l pe Stepan cum încerca să restabilească controlul aparatului. Din fericire totul s-a terminat relativ bine, numai că s-a răsturnat călimara. Şi, bineînţeles, nevinovatul Stepan, vinovat de cele petrecute, a fost eliminat din colocviu.

Imediat cazul a fost discutat de biroul de an. Primul care a luat cuvîntul a fost secretarul de an, care era un om sever, inteligent şi corect. El a cerut noului candidat la zbor să pună capăt nesocotinţelor şi a ridicat chiar şi problema trimiterii unei scrisori către clubul „Aripile vii", cu rugămintea ca pînă la vacanţa de vară să i se ia lui Stepan aripile şi să se exercite asupra lui o influenţă pozitivă pe linie sportivă. Chiar şi Fedia Artiuhov s-a ridicat să-l susţină pe secretar.

Situaţia devenise serioasă. Să i se ia lui Stepan jucăria preferată ar fi fost o faptă prea crudă. Astfel că, înainte de orice hotărîre de acest fel, i s-a cerut să ia cuvîntul. Toţi se aşteptau ca el să ceară iertare. Dar Stepan, dimpotrivă, a început să bată cîmpii, vorbind despre coordonarea voinţei, despre transformarea funcţiilor centrilor nervoşi ai creierului. Trecînd pe neaşteptate la paleontologie, el a încercat să dovedească că în nu ştiu ce îndepărtată eră geologică, strămoşii omului erau aproape nişte şopîrle zburătoare.

— De aici reiese — spuse Stepan — că ni s-au transmis reflexele zborului, care trebuie doar să fie reînviate!...

Toate acestea nu scuzau greşeala lui, ba nici măcar nu erau în temă; dar ele prezentau atît de mult interes, încît toţi au început să-l asculte cu atenţie. Oratorul a înţeles acest lucru şi s-a înflăcărat. Înainte de a termina, a căutat să-i determine şi pe colegii săi să organizeze pe lîngă club o secţie sportivă de zbor cu bio-aripi.

Desigur că toţi au socotit această propunere inoportună. Iar cînd au început din nou să i se pună întrebări în legătură cu pregătirea sa pentru examene şi cu aripile sale neastîmpărate, el răspunse:

— Mişcări involuntare ale maşinii nu vor mai avea loc. Prima fază a antrenamentului meu a luat sfîrşit. Antrenorul clubului mi-a permis să strîng aripile cu curele de cauciuc. Iar în ce priveşte rămînerea mea în urmă la învăţătură, aceasta va fi corectată într-o lună. Vă dau cuvîntul meu de comsomolist!

Biroul anului a hotărît să-i acorde credit, întrucît Stepan era un om căruia pînă atunci nu i se reproşase niciodată vreun lucru incorect.

IV

Mulţi dintre cei prezenţi la adunare au vrut să ştie ce înseamnă „fazele antrenamentului", de cîte prima dintre ele a fost terminată şi în ce constă a doua, dar nu au pus întrebări, căci era neplăcut. În cazul de faţă, toată lumea socotise că Stepan era vinovat şi că nu trebuia să apară ca un înţelept care-i învaţă pe nepriceputi.

A doua zi, după cursuri, candidatul nostru la zbor fu însă înconjurat de un cerc mare de curioşi. Cu un aer de superioritate, el răspunse la toate întrebările ce i se puseră.

Din cele spuse de el reieşi că e vorba de cinci faze ale antrenamentului.

Prima constă în deprinderea de a stăpîni maşina în stare de imobilitate. Stepan depăşise această fază (dacă trecem peste nefericita întîmplare din timpul colocviului).

A doua fază constă în a desfăşura şi a înfăşura paletele, cu ajutorul unui efort de voinţă — lucru pe care de asemenea Stepan îl stăpînea perfect.

Faza a treia însemna instaurarea unui perfect control asupra filfîitului aripilor. Acest lucru Stepan nu-l stăpînea încă.

Faza a patra, cea mai grea, consta în sărituri şi planări.

Faza a cincea era zborul propriu-zis.

Însuşirea perfectă a tuturor acestor deprinderi trebuia să dureze cîteva luni. În cele din urmă, aripile vor deveni elastice şi mobile, se vor supune total conducerii automate a biocurenţilor creierului, se vor include organic în ierarhia semnalelor complexe nervoase.

Ce complicată era această maşină! Stepan ne arătase schema ei de principiu. Un păienjeniş extrem de fin de sintobioconductori şi hemogeneratori, o îmbinare deosebit de subtilă de muşchi şi nervi artificiali ce pornesc de la punctele de contact, o reţea de canale de bioaprovizionare care pleacă de la inimile artificiale şi receptorii de alimentaţie.

— Fiţi atenţi la „gurile" maşinii — ne povăţuí el, cu tonul unui lector cu experienţă. Lichidul care-i dă putere este introdus sub presiune şi se injectează cu o seringă. În ce priveşte „saturaţia" sau „foamea" aripilor, acestea ne sînt semnalizate de indicatoarele pe care le vedeţi aci. Dacă ele sînt de culoare portocalie, înseamnă că maşina este aprovizionată, iar dacă culoarea se schimbă în albastru sau în violet — alimentaţia este insuficientă.

Ne-am uitat la indicatoare şi am observat că ele erau complet albastre.

— De ce o laşi să flămînzească!?

— Există un regim! Totul se face după program.

Dar în această clipă interveni Galia, arătînd că Stepan încălcase regimul de alimentaţie a aripilor.

— Te-ai luat cu vorba; de o jumătate de oră trebuia să le alimentezi...

Stepan, recunoscîndu-şi greşeala, se duse să-şi ospăteze maşina cu lichidul tainic, dătător de forţă. La această operaţie noi nu mai aveam acces. Am plecat însă molipsiţi cu toţii de entuziasmul lui Stepan.

V

Fazele următoare ale antrenamentelor lui Stepan au decurs parcă neobservate. În fiecare seară el dispărea, ducîndu-se la clubul său, unde se antrena sub conducerea antrenorului. Pe atunci nu observasem că, împreună cu el, dispărea şi Galia.

Ne apropiam de cel de-al şaselea trimestru. Toţi ne pregăteam sîrguincios pentru examene. Dar Stepan nu-şi întrerupea antrenamentul nici măcar în zilele cele mai grele. Împreună cu el se antrena şi Galia, care datorită insistenţelor lui Stepan nu numai că fusese primită în clubul „Aripile vii", dar căpătase şi o maşină perfecţionată de tipul M.I.—10, care era mult mai sensibilă şi mai uşor de condus, cerînd mai puţine eforturi în antrenamente.

Pe atunci noi nu ştiam nimic. Totul s-a clarificat însă după ultimul examen, la parada sportivă tradiţională de la Lujniki.

Amurgul zilei frumoase de iunie era înfrumuseţat de parcul verde, de orchestrele şi corul de pe stadion. Se auzeau răsete puternice, aplauze, strigătele echipelor sportive...

Băieţii noştri organizaseră pe cheii întreceri acrobatice zburătoare. Dar acestea abia începuseră, că se şi auzi la megafon glasul crainicului:

— Peste cinci minute, de pe vîrful clădirii Universităţii „Lomonosov" va lua startul perechea zburătoare Galina Kruglova şi Stepan Dodonov, de la Facultatea de astrofizică, grupa 32. Vor zbura cu bio-aripile M.I.—10 şi M.I.—7. Repet: Peste cinci minute...

Uitînd de întreceri, noi ne uitam spre vîrful clădirii universităţii.

— Iată-i, iată-i! — se auzeau strigăte.

Pe fondul cerului se profilau perechile de aripi ca nişte săgeţi foarte mici în comparaţie cu înălţimea clădirii. Iată că una din ele s-a aruncat de pe balcon. Un viraj brusc şi s-a înălţat. Aripile ca de vultur, cu nişte bătăi regulate, planară deasupra rîului Moscova şi se întoarseră la balconul turnului.

(Urmare în numărul viitor)

CU SARE

FOTOFOILETON

— Eu am o vorbă: după femei și după rachete să nu fugi niciodată!!

— Vai, unde mi-e pisica?!
— A rămas pe Calea Laptelui...

Desene de A. PAVEN

R...CL...ME L...MIN...SE

Într-una din serile reci și ploioase, dar nu lipsite de farmec ale acestei toamne, am pornit la o preumblare pe marile bulevarde ale Bucureștiului.

Pe asfalturile lucioase alunecau șiruri nesfîrșite de limuzine strălucitoare — elegante Volgi și cochete Moskviciuri, Pobede, Skodite, Wartburguri; pe trotuare rumoarea veselă a zecilor de mii de plimbăreți ai orelor scrii; prin ușile restaurantelor sau ale... getașurilor țîșneau acordurile șaltărețe ale orchestrelor de muzică ușoară. Iar această autentică simfonie sonoră a Bucureștiului nocturn avea drept decor un ocean de lumini, un cer strălucitor multicolor pe care se reflectau fluviile roș-albastre ale firmelor și reclamelor luminoase.

★

Dar în timp ce gustam cu mîndrie frumusețea Capitalei iubite, ochii-mi fură deodată izbiți de o uriașă reclamă luminoasă: „Cumpărați obligațiuni EC".

... „EC"? Ce să fie asta? — mă întrebai eu nedumerit. Și ca prin minune îmi amintii că în tinerețe fusesem rebuaist, adică dezlegător de rebusuri, enigme, șarade și cuvinte încrucișate. Îmi notai deci în carnet enigma „EC" și pornii mai departe. În timp ce mergeam, auzii doi bărbați discutînd în spatele meu.

Încerc să redau din memorie convorbirea lor:

— Mergem la P sau la Contin?

— Eu prefer la Constr...

— Crezi că are grătar?

— Are precis. Dacă nu găsim, încercăm la Avaru'.

— Nu, acolo mă duc numai cu nevastă-mea, că tot zice ea că sînt zgîrcit....

— Știi ce, mai bine hai la Rasa Colonadelor

Și cei doi se îndepărtară. Rămăsei și mai perplex. Cum adică? P. Constr. Avaru'. Contin? Ce denumiri or mai fi și astea? Dar în timp ce-mi băteam capul cu enigmele acestea, văzui, deasupra unui magazin, o mare firmă luminoasă cu inscripția „PESCUIT VINA", mă apropiai de vitrină să văd despre ce „vină" e vorba și cine-i vinovat de vina aceasta. Lîngă mine, două tinere discutau

— Crezi că mai găsim bilete la Teatrul Național Sala?

— Să încercăm. Dacă nu, mergem să vedem un program de filme scurte la „Tim Nol".

— Foarte bine, dar mai întîi să luăm cîte o prăjitură la „Dafirul Alb".

— Mai bine la „A Central", că e mai aproape...

— Bine. Să mergem ..

Și duse au fost, cu enigmele lor cu tot.

Obosit de atîtea probleme rebusiste cu neputință de rezolvat, mă îndreptai spre casă. Trecînd prin fața Teatruiui de Operetă, văzui un grup de cetățeni comentînd cu însuflețire o firmă luminoasă, care prezenta țesăturile de în

— Pentru la vară o să-mi iau și eu cîțiva metri, spuse o femeie.

— Da, sînt foarte elegante — adăugă o alta.

— Și unde mai pui că sînt și foarte du— completă prima. ....du?" Rămăsei din nou perplex.

Acasă pusei carnetul pe masă și mă așternui pe muncă. Abia spre ziuă am reușit să descifrez problemele. Tot atunci am mai înțeles un lucru: că fusesem compuse cu măiestrie, de niște adevărați maeștri ai rebusismului. Îmi devenise limpede că toți acești sfinși anonimi nu sînt alții decît responsabilii

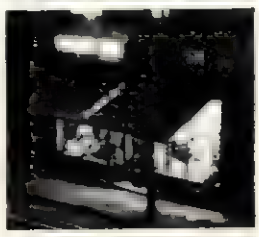

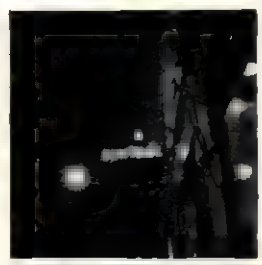

respectivelor unități comerciale, care sînt deci responsabili și de respectivele reclame luminoase. Am mai dedus că rebusismul este și pasiunea conducerilor întreprinderilor „Electrofar" și „Pavoazarea Capitalei", care, deși inițial creaseră reclame nerebusiste, încetul cu încetul au acceptat și ele farmecul enigmelor luminoase.

După aceste strălucite deducții, am adormit cu gîndul că a doua zi să mă abonez la revista „Rebus".

Din nefericire, a doua zi mi-a fost dat să am parte de o amară dezamăgire. Printr-un simplu telefon dat la „Pavoazarea Capitalei", m-am lămurit că în toată povestea din seara precedentă nu fusese nici pomeneală de rebusism. „Sfincșii" autori de rebusuri erau uneori niște simple defecte de înaltă sau joasă tensiune, alteori niște tuburi îmbătrînite și neînlocuite la timp, niște legături slăbite sau niște siguranțe arse și nereparate. De aceea tare mi-tem că în curînd va trebui să mă mulțumesc numai cu enigmele și monoverbele din „Rebus", deoarece cred că — prin atenția Sfatului popular al Capitalei, care e interesat în frumusețea peisajului nocturn al Bucureștiului — se va găsi o soluție pentru ca unitățile comerciale să nu le mai fie indiferentă inteligibilitatea textului reclamelor lor, iar cele două întreprinderi, care execută reclame să le la în îngrijire într-un mod cu totul nerebusist.

Andrei BART

Fotografii de I. ȘERBAN

P.S. Iată și un mic dicționar pentru uzul nerebusiștilor.

A CENTRAL = COPETĂRIA CENTRALĂ
BUFET EXPRES B=BUFET EXPRES BUFET
CONSTR=CONSTRUCTORUL
CONTIN=CONTINENTAL
DAFIRUL ALB=TRANDAFIRUL ALB
EC=C.E.C.
ELEGANTE DU=ELEGANTE, DURABILE
NENAJ ELECTRICE=MENAJ ELECTRICE
P=POARTA ALBĂ
PESCUIT VINA = PESCUIT, VÎNĂTOARE, TURISM
RASA COLONADELOR = TERASA COLONADELOR
RESTAURANTUL AVARU = RESTAURANTUL POSTĂVARU
TEATRUL NAȚIONAL SALA= TEATRUL NAȚIONAL „I.L. CARAGIALE", SALA COMEDIA.
CAD=CADOURI

— Splendidă confuză, tu! Unde ți-ai făcut-o?
— Nu-i nici o confuză. Vecina de deasupra și-a cumpărat aspirator..

Desen de H. ȘTEFĂNESCU

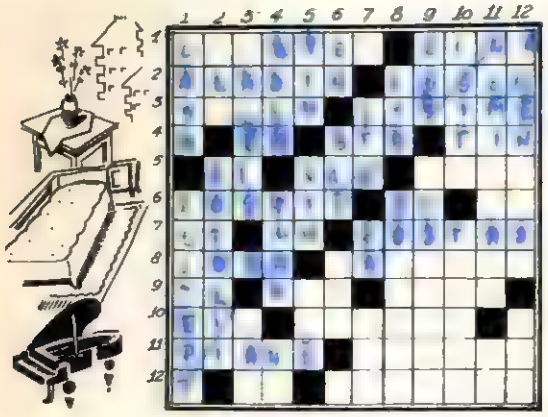

MOBILE ȘI IMOBILE

ORIZONTAL: 1) Divan... ad hoc! — Masă... de seară. 2) Proprietarul unei lămpi fermecate ce luminează într-o mie și una de nopți — Locuința nemobilată a lui Grivei. 3) Dulap fără uși, dar cu multe sertare — A șasea parte. 4) În pragul casei! — A locui — Nu dau drumul. 5) A exista — Albește pereții — Mobilă cu fața albă și curată. 6) Aluat crescut și gata de pus în cuptor — La capătul divanului — În cană! 7) În bufet — Lene! — Aduce vești în fiecare casă. 8) Cea mai călduroasă dintre mobile — Automobile... imobile. 9) Tel! — Fluier — Floare roșie (pl.). 10) Localitate în R.A.U. — Pistă pentru cai verzi, la domiciliu. 11) Mobilă muzicală cu coadă (pl.) — Locuiește în curtea casei. 12) Sparge lemnele — Tratate cu salată (fig.).

VERTICAL: 1) Cînd e locuită de „trei fete", o găsim la operetă — Cu scaun la cap! 2) Pinguin (nu-i frigider) — Mobilă ce te primește cu brațele deschise și acasă, și la teatru (pl.). 3) Și-a ales drept oglindă luciul apei — Prilej de săpuneală la domiciliu (pl.). 4) A bate vîntul ușor — Desenul unei case — În bancă! 5) Arbore al cărui lemn este folosit în construcție — La masă e la loc de cinste! — Riuri. 6) Ene! — După ce te scoli de la masă — Bucată de lipie! 7) „Scaune" în București, de exemplu (abr.) — La revedere — Crustaceu comestibil. 8) Acea — Coricitură de pat și canapea. 9) Utilaj casnic pentru produs negru de fum — Mobile (sing. masc.). 10) Ivită — Liniște (pl.). 11) Imobili — În perete! 12) Cămara, baia și bucătăria, la un loc — Pronume.

Și PIPER

PE UNDE TRECE ȚEAVA

N-am lipsit de cînd mă știu de la adunările locatarilor din blocul în care locuiesc. Și asta pentru că am socotit totdeauna că aceste adunări își au rostul lor. Să spună omul ce-i place și ce nu-i place. Ei bine, încă nu s-a născut administratorul de bloc care să-mi placă mie. De cînd locuiesc în blocul acesta, au fost schimbați patru administratori. Pot spune că eu am avut cel mai mare aport în schimbarea lor. Despre ultimul administrator spuneau locatarii că ar fi bun. Dar eu sînt exigent. „Bun? Care bun? În luna iunie, ziua 22, liftul a stat o jumătate de oră între etaje! Asta-i administrator bun?" „Tovarășe — a sărit administratorul — dar s-a defectat! E un lift vechi!" „Lift vechi? Ha! Nu, tovarășe, nu e de vină liftul vechi! Ne trebuie un administrator nou!" „Dar ce-s de vină eu că s-a defectat liftul?"—făcu administratorul. „Ești, tovarășe, ești! Trebuia să fii la post! A stat liftul? Pui mîna, repari, înșurubezi, deșurubezi, lipești, dezlipești și gata liftul!" „Lasă, frate—sări un locatar—că nu-i așa! Îi cauți nod în papură! Și tovarășul a administrat bine! A stat liftul o jumătate de oră? Ce-i mare grozăvie?" „Ba e mare grozăvie! — am tunat eu. Că în jumătatea aia de oră, eu am urcat pe jos! Șase etaje! Și abia ieșisem la pensie!" Nu știu de ce au rîs, dar eu am continuat: „La 10 august, ora 6,35, a început să-mi fișîie chiuveta la baie. Mă duc și sun la administrator! Ei, ce credeți că făcea dumnealui? Dormea! Mie îmi fișîie chiuveta și administratorul doarme! Asta-i grijă pentru locatari? Nu! Datoria administratorului este să fie prezent acolo unde e o defecțiune!"

Am vorbit o jumătate de oră și, cînd m-am așezat eu, s-a ridicat administratorul și și-a dat demisia. L-au rugat locatarii un ceas, dar el a rămas neînduplecat. „Nu mai vreau să am de-a face cu un locatar ca dumnealui—a spus el. Alegeți alt administrator!"

Știți ce-a urmat? În următoarea adunare a locatarilor a fost ales subsemnatul.

Sînt de două luni administrator. Noaptea visez păcură și țevi de calorifer. Toată ziua îmi joacă prin fața ochilor chitanțe, boniere și restanțe. Cînd vin acasă la prînz, urc pe scara de serviciu, pentru că am un locatar la etajul trei, care, de cîte ori mă vede, mă cheamă să-mi arate că boxa lui e cu 25 de centimetri mai mică decît a vecinului. De vreo două nopți am început să mă visez în boxă.

Sînt năuc. Și, colac peste pupăză, s-a spart o conductă de apă și curge apă la un locatar de la etajul 6 și nu pot da drumul la calorifer. A venit I.A.L.-ul. A spart în plafon la 6 și a văzut că trebuie spart și în podea la 7. Pe acolo trece țeava. M-am dus la 7. Acolo stă unul Pricopie. Am sunat. Pricopie, în halat, mi-a deschis „Vă salut!" — zic. „Am plătit!" —zice, și îmi închide ușa în nas. Sun din nou. Deschide. „Tovarășe Pricopie — zic — nu-i frumos!" „Da, știu — zice — nu-i frumos, ploua!" Tranc. Ușa. Sun iar. Crapă ușa: „Ce mai vrei?" „Să vă vorbesc!" „Intră!" Mă ține în'hol, lîngă ușă. În picioare. Așa cum îl țineam și eu pe vechiul administrator. „Tovarășe Pricopie— încep eu—s-a spart o conductă!" „Bravo! Halal administrator! Și dumneata unde ai fost?" „Țeava era în zid—fac eu. Eu nu puteam să fiu în zid. S-a spart că era veche!" „Veche, neveche, eu știu că de două zile stau în frig!" „Păi am chemat I.A.L.-ul și o repară! Și o să fie cald! Și bine! Și plăcut! Dar trebuie spart în podea, ca să găsească locul! Știți, curge apa la șase! Din plafon!" „Și ce vrei cu mine?"—făcu Pricopie. „Știți, am spart la șase tot plafonul! Țeava s-a găsit!" „Ei, bravo! Cînd dați drumul la căldură?" „Cînd o s-o lipim!" „Și de ce n-o lipiți?" „Trebuie să spargem în podea la dumneavoastră!" Pricopie a făcut ochii mari: „Curge la șase și să spargi la mine? Nu permit! Să spargi unde curge! La mine nu curge! Nu spargi! Pa!" Și deschide ușa. „Tovarășe Pricopie!—zic. Dar țeava trece pe la dumneata!" „Vă privește! Țeava trece pe unde vrea ea și la mine sparg dacă vreau eu! Și eu nu vreau!" „Dar ce să facem—suspin eu—dacă țeava trece pe aici?" „Nu trebuia să treacă! De aia ești administrator, ca să treacă țeava pe unde trebuie! Și să dai căldură, că de nu te dau în judecată!" Îmi veneau lacrimi în ochi. „Tovarășe Pricopie! Înțelege! La șase curge apă din plafon! Chiar sub dumneata! Trebuie să spargem și să lipim!" Pricopie m-a privit fix: „Vezi că umbli cu șicane? Curge apă din plafon și dumneata vrei să spargi în podea! Chem miliția!" „Tovarășe Pricopie—zic—dar e la mintea cocoșului: podeaua dumitale e plafonul lui! Nu e clar?" „Nu e clar! Plafonul lui e plafonul lui și podeaua mea e podeaua mea! D-aia plătesc chirie! Pe podeaua mea! Nu pe plafonul lui! Scurt! Și apoi, îți interzic să mă faci cocoș! Eu sînt contabil șef! Servus!"

Am plecat de la Pricopie bolnav de ficat. M-am dus acasă și m-am întins pe pat. După cinci minute sună. Era ăla de la șase: „La mine în casă e Niagara și dumneata dormi?" „Nu dorm—șoptesc eu—mă doare ficatul!" „Ficatul? Ia beladonă și lipește țeava, că nu știu ce fac!" „Să lipesc țeava cu beladonă?" „Nu țeava! Ficatul! Vino și la mine să vezi ce nenorocire e!" „Și dumneata ai nenorocire la ficat?" „Nu la ficat, la țeavă! Și dumneata să chemi doctorul! Și să pui o dată să repare țeava, că e jale!" „Cum să repare doctorul țeava?"—suspinai eu. „Nu țeava, ficatul! Adică nu! Țeava! Dar nu doctorul! Adică să-l chemi! Dar pentru ficat! Și să repari și țeava!" „Eu?" „Nu! Doctorul! Adică nu... adică da... adică..." Și locatarul de la șase a plecat furios.

Pe urmă au mai venit vreo șase locatari să întrebe de căldură. A doua zi am rămas în pat. Și a treia zi. Slăbeam văzînd cu ochii. Am trimis după Pricopie. A venit. Cînd a dat cu ochii de mine, a îngălbenit. Eu l-am privit drept în ochi. Am șoptit: „Tovarășe Pricopie..." Dar Pricopie a izbucnit în plîns: „Bine—făcu el. Să spargă!" Și a plecat.

După ce m-am înzdrăvenit, m-am dus într-o zi la fostul administrator. Se defectase iarăși instalația de apă. M-a privit zîmbind și s-a uitat la ceas: „Ai venit la mine la ora 20 și 15!" M-am înroșit ca o sfeclă. „Hai, intră!—făcu el. Ei, cum merge cu locatarii?" Am căzut pe un scaun. „Locatarii, în general, sînt de treabă—rostii eu. Dar ajunge să ai unul ca Pricopie și gata ficatul!" „Și încă ai avut noroc! — spuse fostul administrator. Dumneata ai numai unul ca Pricopie! Eu am avut doi ca Pricopie!" Și mă privi drept în ochi. „Mă ierți?"—zic. „Te iert!" zice. „Îmi mai porți pică?"—zic. „Nu-ți mai port pică!"—zice. „Te bucuri dacă sînt bolnav?"—zic. „Nu mă bucur!"—zice. „Ei, atunci dă voie să spargă și la dumneata, că și pe aici trece țeava!"

A izbucnit în rîs și, în sfîrșit, avem căldură în bloc.

Sadi RUDEANU

Propunere de inovație.

Vînzătoarea:
— Hei, tovarășe! Alege cu ochii, nu cu mîna!

Jiri RIK (R. Cehoslovacă)

MICROFABULE

TRENUL CARE ÎNTÎRZIE. — Lupt contra schematismului în transporturi.

DISCUL DE PATEFON: — O bună reproducere a sunetului? Poftim. Dar pentru conținut nu răspund..

SEIFUL. — Sînt o fire închisă.

GIRAFA. — Sînt obișnuită să circul în sferele înalte.

„VOCEA AMERICII". — Informațiile noastre sînt absolut obiective. Luați de pildă buletinul meteorologic...

CHIBRITUL — Unele brichete au o construcție surprinzător de primitivă.

OUL: — Într-o anumită măsură, asupra dezvoltării mele a influențat și găina.

RĂCUL: — Înainte! După mine!!!

CIOTUL: — Toți sînt superficiali, numai eu privesc în adîncime.

Nora exemplară

— fabulă —

Bătrînii-și crescură cu grijă feciorul.
O tînără noră în casă-i acu'...
Bătrîna-i dorea cît de cît ajutorul
dar nora rosti categoric un „Nu!"
Sperînd să-i trezească rușinea firească
bătrîna apare cu mătura-n mîini.
Bătrînul spre ea se grăbește:
— Ei, las' că
Într-una muncești, parc'ai fi la stăpîni.
Iar nora privind cum striga bătrînica
rosti, învingîndu-și cu greu un căscat:
— De ce vă certați amîndoi pe nimica?
Azi mătură unul și mîine cel'lalt.

M. KORIUN
(R.S.S. Armeană) din „Krokodil"

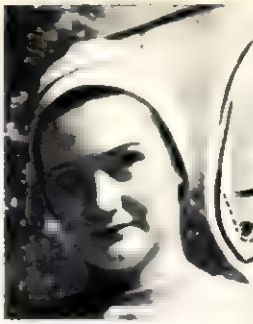

MODA

pentru iarnă

Ţinuta cea mai practică — şi nu lipsită de eleganţă — pentru iarnă este anul acesta, mai mult chiar decît în sezonul trecut, haina sau scurta îmblănită, cu faţa din diverse ţesături, dar în special din foale de cort şi baloneide.

① Un model pentru tinerele fete, gulerul, plastronul, precum şi căptuşeala sînt din blană. Mînecile sînt strînse cu un patent tricotat de lînă. Cordonul, prins în dreptul buzunarelor cu cîte un nasture, este trasat prin tiv pe porţiunea spatelui. Se încheie cu fermoar.

② Această scurtă din baloneide se încheie cu ajutorul a două benzi din piele, ce sînt fixate în cele două cusături din faţă ale jachetei

③ Haină dreaptă cu guler şi căptuşeală din blană, nasturi de piele şi garnitură de tighele.

④ O haină bogată, strînsă uşor în faţă cu un cordon introdus în cele două cusături ale feţei. Tot în cusături este prinsă şi platca liberă de peste bust

⑤ Jachetă cu linie modernă bogată sus, cu mîneci kimono şi îngustată către tiv. În dreptul buzunarelor, cîte două pense libere.

⑥ O haină din baloneide căptuşită cu blană. Gulerul mare are în faţă format de plastron fix, dar în spate e liber, fiind prins cu un nasture de spatele bogat al hainei

În fotografii vă prezentăm trei modele de turbane şi pălării create de cooperativele „Casa de modă" şi „Muncă şi Artă".

POȘTA REDACȚIEI

SFATURI practice

IERNATUL ÎN CASĂ AL FLORILOR

Și eu iubesc florile, dar am două vecine cu care nu mă pot compara. Balcoanele lor erau astă-vară adevărate grădini suspendate. Se opreau trecătorii pe stradă și rămîneau minute întregi în admirație. Unii îndrăzneau chiar să intre și să ceară relații asupra cultivării lor, alții cereau pînă și puieți sau altoiuri.

Acum florile au dispărut și balcoanele au rămas parcă pustii.

— Ce păcat — am spus, cînd le-am văzut pe vecinele mele — că florile au un sezon atît de scurt!

— Te înșeli — mi-a răspuns una dintre ele — dacă știi să le combini și să le îngrijești, ai flori în tot timpul anului.

— Și iarna?

— Firește. Sînt flori care se mențin și iarna. Altele abia iarna înfloresc.

— Probabil într-o seră specială — am presupus eu.

— Dacă ai loc și poți să-ți amenajezi o asemenea seră, cu atît mai bine. Dacă nu, florile se dezvoltă foarte bine și în casă. În special la fereastra bucătăriei.

— De ce în special acolo?

— Fiindcă mai tuturor plantelor le prieso aburii emanați de la fierberea mîncărurilor, mai ales de la fierberea cărnii. De altfel e și recomandabil ca din cînd în cînd să le uzi cu apa în care ai spălat carnea crudă, așa cum e recomandabil să le uzi uneori cu apă îndulcită cu zahăr. Nu trebuie însă să faci exces de aceste tratamente: o dată sau de două ori pe lună e de ajuns... În sfîrșit florile se dezvoltă bine la fereastra bucătăriei, fiindcă încăperea aceasta se poate aerisi mai des, iar pe de altă parte, nimeni nu doarme acolo, ca să consume aerul lor, care poate deveni la un moment dat nociv pentru om.

— Asta-i tot ce se cere pentru iernatul în casă al florilor?

— Dacă ai avut grijă să le primenești sau să le îngrași pămîntul la începutul primăverii, nu trebuie decît să le uzi la timp și să le ferești de dăunători. Pentru combaterea acestora din urmă există în comerț praturi speciale, care trebuie introduse în ghivece o dată cu primenirea pămîntului.

— N-ai să-mi spui, totuși, că reușești să le așezi pe toate la fereastra bucătăriei. Ai avut pe balcon o mulțime de ghivece...

— Țin o parte din ele și la celelalte ferestre, dar am grijă să aerisesc încăperea cît mai des. Ba, drept să-ți spun, am unele plasate prin diferite colțuri ale casei. Pe acestea însă, le „însoresc" cu ajutorul unor plăci de zinc.

— ?!?

— Da. Așez în apropierea lor plăci lustruite de zinc, pe care le fixez așa fel încît să reflecte direct în ele lumina primită de la fereastră. Să știi că sînt unele plante care se mulțumesc cu această lumină indirectă — în special cele decorative, cu frunzele mai groase.

I-am mulțumit vecinei mele pentru lămuriri și m-am hotărît să încerc și eu metoda ei.

Nu vreți s-o încercați și dv., dragi cititoare care iubiți florile?

IOSIANA

MIHAIL CORBACU — Oltenița. Hortensia, atît de răspîndită azi la noi, era necunoscută în Europa pînă în secolul al XVIII-lea. Este o floare originară din China, de unde a fost adusă de naturalistul Commerson. A fost botezată după numele soției unui amic al lui Commerson — Hortense Lepante — care l-a ajutat pe naturalist la aclimatizarea și cultivarea ei. Nu știm ce alte amănunte ați mai dori asupra acestei flori, din moment ce nu ne precizați. Reveniți, eventual, cu întrebări concrete.

ILONA BARTH — Tg. Mureș. Pentru decongestionarea picioarelor după un mers obositor, se recomandă o baie de apă caldă cu sare de bucătărie și bicarbonat de sodiu (o lingură de supă din fiecare la un litru de apă). Contra transpirației: băi în care se adaugă 25 gr de alaun (piatră acră) pulverizat, la un litru de apă. Se frictionează apoi picioarele cu apă de colonie și se pudrează cu talc.

MIOARA PĂUNESCU — Pitești. Pericolul de care vă vorbesc părinții dv. nu e o născocire. Trebuie să știți că lilieacul care cade accidental din sborul său într-un loc oarecare nu mai pornește de acolo pînă nu e despins de cineva brusc și aruncat în aer, ca să-și recapete uzajul aripilor. Or, o dată încurcat în părul cuiva, gîndul de desprindere brusc devine imposibil, iar dacă încercă să-l desprinzi ușor, prin mișcările pe care le face se încurcă și mai rău în păr. În acest caz nu există decît soluția tăierii părului de la rădăcină și îndepărtarea lilieacului cu el cu tot. Vedeți, deci, ce vă așteaptă dacă vă place să vă jucați în apropierea unui cuib de lilieci.

VASILE DÎLGA — Călărași. Se vorbește mai mult despre Venus și Marte, în primul rînd pentru că sînt cele mai apropiate planete de Pămînt și în al doilea rînd pentru că se bănuiește că ar putea adăposti diverse forme de viață — în special Marte. Venus se apropie la un moment dat pînă la 42 milioane de kilometri de Pămînt, iar Marte, pînă la 78 milioane de kilometri. Ca mărime, Venus se apropie de volumul Pămîntului, iar Marte este de 6 ori și jumătate mai mic decît Pămîntul. Durata zilelor și nopților pe Marte este aproape aceeași ca și pe Pămînt, dar translația în jurul Soarelui se face în 687 de zile, planeta fiind la o depărtare de 228 milioane kilometri de astrul în jurul căruia gravitează.

SOLI ABRAMOVICI — Bacău. E foarte bine să puneți o singură întrebare o dată, fiindcă așa vă putem răspunde mai amplu și mai repede. Cei care pun mai multe întrebări așteaptă pînă ce primim, la rîndul nostru, răspunsurile de la specialiștii în diferite domenii, pe care-i consultăm. Și acum, iată răspunsul la întrebarea dv: nu credem că e nimic întemeiat în teoria pe care ați citit-o și care — singur recunoașteți — e destul de veche. Ea pornește probabil de la un referat pe care un medic american, James Ewing, l-a ținut. În anul 1933, la Congresul contra cancerului care a avut loc la Madrid. Medicul american arăta într-adevăr atunci că băile de soare prelungite ar putea genera cancer. Dar de atunci nimic și nimeni n-a confirmat această teorie. Așa că...

LORIN CAZACU — Tg. Jiu. Că organismele înghețate pot fi readuse la viață și după douăzeci de mii de ani e un fapt pe care l-au demonstrat savanții biologi din U.R.S.S. încă din anul 1934. Cu prilejul unor expediții făcute în regiunile veșnic înghețate ale Siberiei, aceștia au dat peste niște straturi înghețate de nămol care conțineau germeni a diverse organisme, pe au putut fi readuse la viață. După unele oseminte de mamuți și rinoceri părnoși găsite în aceleași straturi de nămol, s-a putut preciza că organismele reînviate se aflau acolo de mai bine de douăzeci de mii de ani. Experiențele pe care le fac astăzi medicii, cu suspendarea vieții prin răcire, pornesc deci de la această descoperire a savanților sovietici.

MARIN IONESCU — Pitești. George Enescu ne-a redat folclorul ființei și trecut prin sita temperamentului și sensibilității sale. Prin stilizarea lui de geniu, melodia populară, fără să-și piardă esența, capătă o și mai mare valoare muzicală. Nimeni nu poate spune că George Enescu a denaturat folclorul prin faptul că l-a stilizat și l-a înnobilat cu talentu său. Ascultați-l sonata a treia pentru vioară în stil românesc și veți vedea cît de pregnant și de răscolitor este accentul folclorului. Cine spune că Enescu a denaturat folclorul greșește profund.

EUFROSINA BÎRCA — București, CRISTIAN URSEANU — Or. Stalin, ANIE NEDELCU — Focșani, PAUL VLĂDEANU și DAN GRIGORIU — Or. Stalin, NINA — Iași. Dacă ați fi citit mai cu atenție materialul pe care l-am publicat în nr. 41 al revistei despre folosirea lăptișorului de matcă în cosmetică, ați fi reținut toate datele care vă interesează. Am arătat acolo ați concluziile pe care le-au tras unii medici dermatologi după observațiile clinice, cît și rețeta celei mai simple și mai inofensive creme, pe care și-o poate prepara oricine. Cît despre lăptișorul de matcă în stare pură, în cazul cînd nu-l găsiți la unitățile comerciale de stat „Apicola", vi-l poate procura orice apicultor priceput. El se găsește în boticele destinate a hrăni larvele de regine și trebuie recoltat între a doua și a treia zi de stadiu larvar. (Nu mai tîrziu, căci își pierde din concentrație). O rețetă de cremă — mai complicată, dar mai eficientă prin concentrația ei — este următoarea: 50 gr lanolină pură; 50 gr miere; 25 gr ceară albă; 1 fiolă vitamină D 2; 1 gr lăptișor de matcă.

Așa cum am mai scris, pentru a obține rezultate cît mai bune, e recomandabil să se asocieze acest tratament extern cu cel intern, descris în nr. 40 al revistei noastre.

Pești de mare aclimatizați în apă dulce

Căutînd o soluție pentru repopularea lacului Balaton cu anumite specii de pești care sînt pe cale de dispariție din cauza lipsei de hrană, ichtiologii de la Institutul biologic din Tihany au reușit să aclimatizeze pești de mare în apă dulce. Ei au făcut un import de icre de coregoni —pești foarte prolifici care trăiesc în Marea Nordului — și, după ce i-au aclimatizat cu noile condiții de viață, i-au introdus în apele lacului Balaton, care se deosebesc nu numai prin compoziție, dar și prin adîncime și temperatură de apele Mării Nordului.

Coregonii s-au aclimatizat surprinzător de repede cu noul mediu de viață și au început să se înmulțească exact ca în apele de origine, livrînd astfel hrană din belșug speciilor de pești amenințate cu dispariția.

DIN TOATĂ LUMEA

Francezii manifestă mare interes pentru cultura marxistă

La Paris există azi o universitate nouă, organizată de forțele progresiste ale Franței. Cursurile universității sînt deschise tuturor celor ce vor să se pună la curent cu evoluția lumii în lumina materialismului dialectic.

Anul acesta, atît la cursul de istoria a științelor moderne cît și la cele de filozofie marxistă și de limba rusă, s-a înregistrat o afluență excepțională de înscrieri. Cu toate greutățile ce le pun în cale oficialitățile și reprezentanții culturii burgheze, succesele de care se bucură această universitate dovedesc că francezii sînt din ce în ce mai interesați în cunoașterea adevărurilor științei materialiste. Ei se înscriu la noua universitate și-i urmează cu regularitate cursurile, nu din interesul obținerii unei diplome, ci din interesul pur al însușirii unei adevărate culturi.

O veche cetate romană ajunsă în fundul mării

Veche cetate romană Cebrida, menționată adeseori de istorici, a fost descoperită de portughezi sub apele mării, în apropiere de Setubal. Scafandrii au reușit să identifice sub apă zidurile înconjurătoare ale vechii cetăți și să scoată la suprafață numeroase piese de ceramică romană, care s-au păstrat uimitor de bine pe fundul mării. Întrebarea pe care și-o pun acum arheologii este cînd și prin ce fenomen a ajuns această cetate pe fundul mării.

Un teatru consacrat „genului scurt"

Al douăzeci și nouălea teatru din capitala Uniunii Sovietice și-a propus ca program de activitate spectacolele miniaturale. În repertoriul acestui teatru vor figura cele mai variate genuri scurte ale artei ca: scenete satirice, nuvele și foiletoane dramatizate, comedii, melodrame și tragedii în cîte un act etc. Programul fiecărui spectacol va fi în așa fel alcătuit, încît să cuprindă cea mai mare diversitate de genuri. Majoritatea acestor spectacole vor fi interpretate de tineri absolvenți ai institutelor de teatru din U.R.S.S.

Noutăți în zootehnie

La o fermă de stat din regiunea Trnava (R. Cehoslovacă) se experimentează în momentul de față o nouă metodă de mulgere a vacilor, mult mai economică și mai igienică decît cele practicate pînă acum. Aceasta constă dintr-o instalație mecanică automată, dotată cu aparate electrice care pot mulge opt vaci deodată. Întreaga operație a mulsului poate fi asigurată de numai două lucrătoare. Din punct de vedere sanitar, lapte astfel obținut întrunește condiții optime, deoarece în tot cursul operației el nu vine în contact cu mîinile oamenilor și nici măcar cu aerul înconjurător.

O interesantă piesă de muzeu

În curînd vizitatorii muzeelor din Moscova vor avea prilejul să vadă expusă o nouă piesă prețioasă din istoria statului sovietic. E vorba de automobilul cu care a călătorit Vladimir Ilici Lenin în perioada primilor ani de existență a statului sovietic. Automobilul va fi restaurat de către o brigadă complexă de mecanici, strungari, vopsitori etc. de la uzina „Lihacev" din Moscova.

Pentru o cît mai fidelă restaurare, muncitorii care și-au luat această sarcină au studiat materialele de arhivă și au stat de vorbă cu șoferii care au condus pe timpuri mașina lui Vladimir Ilici. Piesele care lipsesc și toate detaliile caroseriei vor fi în așa fel acestea refăcute aidoma celor originale.

Un lac așezat deasupra unei mări

În timp ce se lucra la punerea în valoare a unor zăcăminte petrolifere din Kazahstan, s-a făcut o descoperire senzațională. S-a constatat anume că lacul Kalmîk-kul din nordul regiunii Akmolinsk este așezat deasupra unei mări subterane, care are o întindere mult mai mare decît lacul de la suprafață. Uriașul bazin subteran nu se află la o adîncime prea mare și totuși între el și lac se menține un perete despărțitor, prin care acesta din urmă își trage apele ca printr-un burete

ACTUALITATEA FILATELICĂ ÎN ȚĂRILE SOCIALISTE

Filatelia țărilor socialiste continuă să se îmbogățească mereu cu alte emisiuni închinate luptei pentru pace și socialism, bogăției țărilor de democrație populară, prieteniei dintre popoare.

Astfel, Republica Democrată Germană a pus recent în circulație cîteva noi serii de mărci poștale, dintre care menționăm a 75-a aniversare a industriei sticlăriei din Jena (10 p. și 25 p.). Expoziția filatelică de la Berlin (20 p.) și Ravensbrück (serie de cinci valori cu suprataxă, pentru comemorarea a 5 luptătoare antifasciste asasinate în lagărul Ravensbrück).

Dintre ultimele noutăți filatelice ale R. P. Chineze amintim cele patru serii (3 val., 4 val., 8 val. și 3 val.), închinate celei de-a zecea aniversări a Republicii Populare Chineze și o serie de două valori pentru consemnarea victoriei obținute de sportul chinez la Dortmund, la cel de-al 25-lea Campionat mondial de tenis de masă (titlul de campion mondial la simplu bărbați).

Filatelia țărilor de democrație populară continuă totodată să se ocupe de bogățiile florei și faunei. Ca nicicodată, în acest an, pe timbrele poștale au apărut stoluri și stoluri de păsări, ca într-o adevărată migrațiune. R. P. Română, R. P. Ungară, R. D. Germană, R. P. Bulgaria au emis în ultimele luni mărci cu subiecte avicole.

Tot din fauna sînt alese și subiectele unei noi emisiuni poștale cehoslovace, puse în circulație cu prilejul celei de a 10-a aniversări a Parcului național Tatra. Cele cinci valori emise la 25 septembrie aduc imaginea cîtorva animale sălbatice. Remarcăm pentru prima oară alegerea lupului ca subiect de marcă poștală. (Exemplul acesta găsește imitatori și în alte părți ale lumii: nu demult Ghana și acum Somalia au pus și ele în circulație interesante serii închinate faunei).

UN CONCURS ORIGINAL

1 Butyá I — Arad. Premiul I la rasa vizla maghiară.

2 Pirat II — Bucureşti, prepelicar de... buzunar.

3 Ovaţionarea învingătorului concursului de vizuină.

4 Despărţirea adversarilor încleştaţi la proba de vizuină.

5 Căţeaua setter Lady — Bucureşti (premiul III) este măsurată după toate prescripţiile ştiinţei.

Asociaţia generală a vînătorilor şi pescarilor sportivi din R.P.R. a organizat de curînd în Bucureşti o competiţie canină urmată de o consfătuire a creşcătorilor din toate colţurile ţării.

Competiţia a întrunit aproximativ 60 de animale din cele mai valoroase.

Au fost mulţi prepelicari din rasele zise „marii pontatori", animale iuţi, neînchipuit de rezistente la oboseală şi căldură, pointeri şi seteri potriviţi mai ales pentru vînarea păsărelului. Aceşti cîini, deşi sînt cam unilaterali şi deci nepotriviţi pentru acţiunile vînătoreşti corecte — găsirea şi recuperarea pieselor de vînat rănite — sînt răspîndiţi în ţara noastră, dînd rezultate inaccesibile altor rase, mai ales la vînătoarea de prepeliţe ce se practică în miezul verii, pe căldurile tropicale. Au fost însă şi mai mulţi prepelicari din rasele cu aptitudini notărîte pentru acţiuni vînătoreşti mai variate, mai complexe, la baltă, la stuf şi chiar la pădure; braci germani şi vîjla maghiară, serios selecţionată în anii din urmă de vecinii noştri. Micuţul spaniel, prepelicar destul de cunoscut publicului nostru, din păcate ţinut mai mult drept cîine de agrement, a fost reprezentat de-abia prin două exemplare la concurs, deşi este un cîine de vînătoare foarte util şi foarte uşor de întreţinut, chiar cînd locuieşti în bloc.

La concurs au luat parte hărţuitori mărunţei de vizuină, foxterieri, baseţi şi şoricari, cu care se ajută mai ales profesioniştii sectorului economiei vînătoreşti — paznicii şi brigadierii — la combaterea răpitoarelor.

Concursul a început pe Terenul hipic din Calea Rahovei, prin verificarea originii şi arbitrarea animalelor pe criterii de exterior de conformaţie, de către trei comisii de arbitri, ajutate la efectuarea ştiinţifică a măsurătorilor de toţi atîţi medici veterinari.

După aceste lucrări preliminare, mergîndu-se la marginea oraşului, pe întinse mirişti unde în prealabil fuseseră ascunse prepeliţe şi fazani — închişi în nişte colivii anume, în locuri cunoscute numai organizatorilor — s-a purces la examinarea aptitudinilor vînătoreşti ale concurenţilor cu patru picioare.

Pentru marele public, pentru mulţimea celor adunaţi pe Terenul hipic din Calea Rahovei, punctul culminant al competiţiei l-a constituit însă, fără îndoială, întrecerea la vizuină. La fluierul arbitrului îi se dădea drumul, unul cîte unul, arţăgoşilor atleţi de-o şchioapă într-o galerie subpămînteană închipuind vizuina din fundul pădurii, în care în prealabil fusese introdusă o vulpe sau un bursuc voinic. Micuţul vînător intra, de obicei fără ezitare, iar după cîteva nervoase chefnituri izbucnea hărmălaia lătratului gălăgios, care vestea găsirea sălbăticiunii şi „luarea contactului". Durata luptei, cronometrată cu precizie, rezultatul ei — stîrnirea vulpii sau strămutarea ei definitivă într-un anume cotlon — dădeau putinţă examinatorilor să-şi dea perfect seama de calitatea şi capacitatea concurenţilor.

La sfîrşitul acestui original concurs au fost împărţite, bineînţeles, premiile de rigoare.

Vi-l prezentăm pe Ursulică turistul.

URSULICĂ E TURIST, DAR „VASILACHE" ŞI MAI ŞI...

Dacă vreţi să vă daţi seama cîte se pot abate pe capul unui biet Ursulică cînd se încumetă să cutreiere pădurea, înainte de a învăţa legile pădurii, nimic nu poate fi mai indicat decît să vedeţi spectacolul „Ursulică turist", prezentat de Teatrul de păpuşi „Vasilache" din Petroşani. Merită! Spectacolul îţi conduce cu limpezime ideea educativă, e viu colorat, bine susţinut muzical şi, mai cu seamă, vădeşte în evoluţia artistică a colectivului un pas înainte în cucerirea îndrăzmeţii de a stiliza pe linia sănătoasă a teatrului păpuşeresc. Iar pentru acest fapt trebuie să-i mulţumim întîi directorului de scenă, Constantin Coman, şi apoi creatoarei păpuşilor şi a scenografiei — Clelia Ottone.

30.233 de copii — în majoritate copii ai minerilor şi ai muncitorilor din Valea Jiului — au rîvnit în 1958 cele 150 de spectacole ale Teatrului de păpuşi din Petroşani. Asemenea performanţe se obţin cu ajutorul tuturor, cum a fost, bunăoară, cel de 50 de zile din primăvara trecută, cînd teatrul „Vasilache", ca să poată aduce lumina şi bucuria artei în ştiucurile cele mai ascunse şi încă neelectrificate, s-a prevăzut cu o instalaţie electrică proprie, pe bază de acumulatori. Şi „Vasilache" s-a cocoţat primul — înaintea caravanei cinematografice şi a oricărei echipe de teatru — în sate ca Plop sau în pitorescul Moceu (comuna Bretca Streiului — Haţeg).

În asemenea sate, dar chiar şi în cele cu un public mai cunoscător într-ale desfătărilor scenei, spectacolele lui „Vasilache" produc mare entuziasm. În această toamnă „Vasilache" a întreprins un nou turneu de 50 de zile, cu piesa „Salbă de mărgăritare" de Eugenia Tetelea. Am remarcat mai cu seamă în acest spectacol, realizat în sistemul chinezesc „Vaian" (în care păpuşa e jucată pe beţe, nu pe mînă), sistem care dă personajelor o mare amploare în gesticulaţie, comporiţia de voce şi interpretarea plină de forţă temperamentală a fostului miner Simion Ilieş (în rolul unei vrăjitoare).

Şi acum se pune o întrebare: de ce „Vasilache", dacă e într-adevăr un atît de vajnic călător, a lăsat să treacă între un turneu şi celălalt atîta vreme, cînd satele de munte îl aşteaptă cu atîta nerăbdare? Am aflat şi răspunsul:

Pentru că Vasilache are cele mai bune intenţii, dar n-are... autobuz! Sfatul popular regional ar trebui să-i ajute. Pentru că o merită!

Viorica FILIPOIU

De ce unele plante îngheaţă şi altele nu

Răspundem prin materialul de mai jos tovarăşului Enache Savu, din Rm. Vîlcea.

Se ştie că orice organism viu, fie el vegetal sau animal, e compus din celule.

Ca să trăiască, celula are nevoie de multă apă. Efectul dezastruos al frigului asupra plantei se explică prin faptul că, spre deosebire de organismul animal, care prin ardere dezvoltă o căldură relativ mare, cel vegetal nu are asemenea surse proprii de încălzire. Dacă însă multă vreme s-a crezut că gerul nu are alt efect decît acela al transformării apei în cristale de gheaţă, care, mărindu-şi volumul, făceau să crape membrana şi uciseau celula, acum se ştie că frigul poate acţiona şi altfel. El poate să atragă apa şi s-o îngheţe în spaţiile dintre celule, lăsîndu-le pe acestea să moară de secetă; sau poate foarte bine să provoace explozia ţesuturilor. Dacă pămîntul e îngheţat iar aerul e încălzit de razele soarelui, se produce un alt fenomen apa dezgheţată din părţile aeriene ale plantei se evaporă şi celulele nu-şi pot trage altă din pămînt, aşa că mor

De ce totuşi unele plante nu îngheaţă? Apa pe care o conţin celulele nu este chiar apă pură, ci e combinată cu alte substanţe, care joacă rolul de antigeri. În funcţie de natura şi de concentraţia acestor substanţe, apa îngheaţă la temperaturi mai mult sau mai puţin scăzute. Cartofii, spre exemplu, îngheaţă la minus 3 grade, în timp ce morcovii sau varza rezistă la temperaturi mult mai scăzute.

La arbori rezistenţa la frig e în funcţie şi de protecţia pe care le-o oferă scoarţa lor, ca şi de rezervele de apă pe care şi le-au făcut în timpul verii. Copacii de munte, cu rădăcinile lor profunde şi cu foile lor mici care nu permit o transpiraţie abundentă, nu numai că rezistă bine, dar se şi dezvoltă şi chiar înfloresc în timpul iernii.

În ce priveşte adaptarea. Miciurin şi Lisenko ne-au arătat că prin metoda încrucişării, ca şi prin altele, experimentate cu succes în U.R.S.S., s-a reuşit să se obţină varietăţi de plante rezistente atît la ger, cît şi la secetă. Aplicarea acestor metode ştiinţifice permite astăzi să se cultive mari suprafeţe de teren de dincolo de cercul polar, cu plante şi legume specifice climei temperate. Se cultivă acolo varză, morcovi, ceapă, gulii, fragi etc. Iar graţie metodei lui Lisenko, s-a obţinut un soi de grîu de iarnă care se dezvoltă şi se coace în trei luni, adică în timpul corespunzător perioadei de dezgheţ în acele regiuni.

La întrebările cititorilor: PROGRESUL TELEVIZIUNII

Prin materialul de mai jos răspundem tovarăşului Ilie Munteanu din Buzău, care se interesează de progresul televiziunii şi ne întreabă dacă e posibilă o retransmisie prin cablu la distanţe mai mari.

Retransmisia programelor de televiziune este posibilă atît prin cablu, cît şi prin radiorelee. Acest sistem a fost folosit şi pînă acum, iar în anii ce vin el va fi mult extins.

De pe acum există în Uniunea Sovietică numeroase staţii de retransmisie care asigură recepţionarea programelor de televiziune pe un teritoriu cu peste 50.000.000 de locuitori. Datorită celor 67 de centre de televiziune existente şi a staţiilor de retransmisie, aproape toate capitalele republicilor unionale au posibilitatea de a viziona aceste programe. Iar în cursul septenalului urmează să se construiască în U.R.S.S aproape 100 de noi staţii de televiziune.

Inginerii de specialitate urmăresc de pe acum ca programele emise de posturile sovietice să poată fi recepţionate nu numai de cetăţenii tuturor republicilor unionale dar şi de locuitorii altor ţări din lagărul socialist.

În acest scop, ei procedează în momentul de faţă la instalarea unui cablu coaxial, care să lege U.R.S.S. de R.P.Polonă şi de R.Cehoslovacă. Instalaţia cablului de retransmisie se face în colaborare cu aceste ţări. Instalaţia urmează a fi prelungită şi în alte ţări, acest sistem unit al televiziunii constituind o nouă etapă importantă în dezvoltarea colaborării culturale şi a înţelegerii mutuale între popoare.

În acelaşi timp, tehnicienii sovietici se preocupă de perfecţionarea emisiunilor în culori, care vor fi din ce în ce mai dese încă de la începutul anului viitor.

Bineînţeles că în tot acest timp tehnicienii se ocupă, pe de altă parte, şi de îmbunătăţirea calităţii de recepţie pe ecranele televizoarelor, ca şi de o cît mai simplă mînuire a acestora.

Dezlegarea jocului „Scoase din dicţionar", apărut în nr. 47

ORIZONTAL: *1) PROFITORI — UIT. 2) REPROŞA — MINŢI 3) OCTET — LOB — ŢAP. 4) VU — CĂLĂRAŞ — RĂ. 5) OPTA — A — ITIT — R. 6) CE — TALGER — RAI. 7) ARTE — EO — IMAM. 8) ŢAR — CANIN — TUB. 9) O — IAR — IRITATĂ. 10) RESPECTA — ATÎT. 11) ISTEŢ — E'ALATE.*

Abonaţi-vă din timp la revista

„FLACĂRA"

pe anul 1960

Abonamentele se primesc de către difuzorii de presă din întreprinderi şi instituţii, de către factorii poştali, oficiile poştale, agenţiile poştale şi la chioşcurile de difuzare a presei.

Preţul unui abonament este:

3 luni 26 lei;
6 luni 52 lei;
1 an 104 lei.

NU AȘTEPTA LUNA MAI...

de AL. MIRODAN

S-a terminat campionatul de fotbal: jucătorii trebuie să înceapă a juca. E ca și cum ai spune: s-a terminat spectacolul, mîine avem repetiție la piesa nouă. Ce e de făcut? Cîteva lucruri dintre care vom reține două, mai acute dacă nu greșim și, oricum, mai lesne de realizat.

Există mai întîi o problemă a antrenorilor (să le spunem... regizori, pentru a continua paralela cu tehnica spectacolului?). Avem specialiști eminenți, totuși se simte și necesitatea schimbului de experiență prin aducerea, pentru o perioadă de vreme, și a unui antrenor din afară. Să ne gîndim ce bine a lucrat Hireș acum vreo cîțiva ani cu demifondiștii în atletism, ajutîndu-ne să ieșim din impas la 800 și 1.500 și să-i cîștigăm pe Vamoș sau pe Barabaș... Să ne gîndim la utilitatea *consilierului* în diferite domenii ale activității sociale și în același timp la utilitatea colaborării. Să ne gîndim că Stanislavski, deși mare regizor, nu s-a jenat să-l invite pe Gordon Craig la Moscova, pentru a pune în scenă un „Hamlet", că profesorul de medicină chemat la căpătîiul bolnavului consideră firesc a solicita sfatul colegilor de meserie, că violonistul tînăr vrea să învețe cu Oistrah și că noi înșine l-am trimis pe Sotir la Istambul pentru a învăța pe turci voleiul. Totul e să privești lucrurile cu seriozitate, să accepți ideea că fotbalistul de talent trebuie să învețe o tehnică (de pildă atunci cînd se află cu mingea la 4 metri de poarta adversă și poarta e goală, să nu tragă nici în peluză, nici în colegul său din stînga, ci chiar în poartă) și că pentru a învăța ceva, trebuie, în general, să ai un profesor. Ei bine, avem nevoie de profesori! Pînă în primăvară, cînd vom juca meciuri foarte grele cu Bulgaria și Cehoslovacia, trebuie să organizăm nu o vacanță, ci o școală. Ce ne-ar împiedica să invităm la catedră un bun antrenor maghiar sau sovietic? Sau nu unul, ci mai mulți? Este atît de limpede și de simplu răspunsul, este atît de firesc să constați, cu o ușoară tresărire, că de fapt nu ne împiedică nimic!...

Există pe urmă, legată și închegată de problema antrenorilor, o problemă a antrenamentului. Jucătorii noștri trebuie să se antreneze, să exerseze, să „repete" la o mare intensitate, impunîndu-și o viață sobră — cum să spun? — ca de artist. Am cunoscut un pianist care, orice s-ar întîmpla, făcea două-trei ore de exercițiu pe zi: „Vreau să-mi țin degetele în formă". Cunosc o dansatoare care uneori, neavînd sală dimineața sau seara, repetă zilnic (pentru un recital pe care-l va prezenta peste cîteva luni) la o oră cînd e obosită, adică la 3 după-amiaza: „Vreau să-mi mențin trupul în formă". Știu că, venind anul trecut la București pentru Festivalul „Enescu", Iehudi Menuhin exersa în tren o piesă pe care o știa desăvîrșit și, de altfel, o cîntase cu cîteva zile în urmă. Îi putem cere, atunci, lui Babone să muncească iarna asta la îmbunătățirea jocului de cap? Îi putem cere!

Îmi aduc aminte, cînd eram la școala primară, că învățătorul ne dădea să copiem de zece ori, de o sută de ori, de o mie de ori cuvîntul „o-i" — „oi". Și tot înnegrind caietele, unii dintre noi au învățat să scrie. Să dea Federația acum jucătorilor noștri de la înaintare, spre exercițiu, tema trasului la poartă: de zece ori, de-o sută de ori, de-o mie de ori...

① *Reprezentantul clubului Dinamo, Szabo Ludovic, surprins de obiectivul aparatului în timpul evoluției la bară fixă (Campionatul republican de gimnastică, faza regională).*

② *În vederea apropiatei întîlniri cu înotătorii maghiari, lotul nostru a susținut timp de două zile un concurs de verificare în bazinul acoperit de la Floreasca. Iată-l pe Al. Popescu în plin efort, în timpul probei de 200 metri fluture, probă pe care a cîștigat-o cu timpul de 2:32,4.*

③ *Iubitorii sportului cu balonul rotund din Capitală și-au luat rămas bun de la sportul lor preferat duminica trecută, cînd au putut urmări pe Stadionul Republicii evoluția echipelor Dinamo-București — Farul Constanța și Rapid — Steagul Roșu-Orașul Stalin. Fotografia surprinde momentul respingerii unui atac la poarta rapidiștilor apărată de Todor.*

Fotografii de Dan BÎRLĂDEANU

ÎN ŞEDINŢA PLENARĂ din dimineaţa zilei de 20 noiembrie, Adunarea Generală a O.N.U. a adoptat în unanimitate rezoluţia aprobată de către Comitetul Politic, care transmite pentru un examen aprofundat Comitetului celor zece puteri, care se va întruni la Geneva în 1960, propunerile sovietice pentru dezarmarea generală şi totală prezentate Adunării Generale a O.N.U., precum şi planul britanic de dezarmare pe etape şi alte propuneri şi sugestii făcute în cursul dezbaterilor. Rezoluţia exprimă speranţa că vor fi elaborate în amănunţime măsuri care vor duce la un acord în cel mai scurt timp posibil. Această rezoluţie, elaborată în urma tratativelor Est-Vest, a fost prezentată Comitetului Politic de către 82 membri ai O.N.U., fapt fără precedent în întreaga istorie a O.N.U. ↓

R. P. MONGOLĂ — 35 ANI

La 26 noiembrie s-au împlinit 35 de ani de la proclamarea R.P. Mongole. În anii puterii populare, poporul mongol a obţinut succese de importanţă istorică în toate domeniile. Ţara s-a transformat dintr-o ţară agrară, într-una industrial-agrară. În fotografie: modernul centru al oraşului Ulan Bator — capitala R.P. Mongole.

→ **ÎN GERMANIA OCCIDENTALĂ continuă represiunile împotriva celor ce militează pentru pace. La Düsseldorf un grup de şapte activişti ai Comitetului vest-german al luptătorilor pentru pace au fost arestaţi şi deferiţi justiţiei. În fotografie: patru din cei implicaţi în acest simulacru de proces. Sus, de la stînga la dreapta, Erwin Eckert şi Edith Hoereth-Menge; jos, de la stînga la dreapta, Walter Diehl şi pastorul J. Oberhof.**

Inscripţie la o fotografie

CU MĂNUŞI... ALBE

La Tokio, o demonstraţie a muncitorilor sprijiniţi de studenţi a fost împrăştiată cu brutalitate de poliţie. La demonstraţie au luat parte 1.200 de grevişti şi sute de studenţi.

În fotografie, un student este întîmpinat cu braţele deschise de poliţişti...

În toiul luptei, acest tînăr — ca mulţi alţii — şi-a pierdut o sandă şi, cu siguranţă, este pe cale să-şi piardă, pentru o bună bucată de vreme, însăşi libertatea.

Oricum, fapt este că poliţiştii „stilaţi" poartă mănuşi albe. Să mai spună cineva că poliţia japoneză nu se poartă cu mănuşi...

↑ **ÎN TIMP CE VOTUL UNANIM de la Organizaţia Naţiunilor Unite în problema dezarmării a oglindit năzuinţa popoarelor lumii spre o dezarmare generală şi totală, guvernanţii vest-germani intenţionează să concentreze noi contingente. Dar nu aceasta e şi voinţa populaţiei vest-germane. Iată o demonstraţie de protest împotriva chemării sub arme a contingentului celor născuţi în 1922.**

FĂRĂ COMENTARII

Le Monde

Sub titlul „*Criza şantierelor navale. Reducerea capacităţii de producţie va aduce după sine concedierea a 12.000 de muncitori pînă în 1962*", ziarul francez „Le Monde" publică o declaraţie a ministrului francez al Lucrărilor publice şi transporturilor asupra grelei situaţii în care se zbate industria navală din Franţa.

LA CRISE DES CHANTIERS NAVALS

La réduction de la capacité de production entraînera le licenciement de 12 000 ouvriers d'ici à 1962

déclare M. Buron

„La Tribune de Genève" publică fotografia din dreapta, însoţită de următorul text: „*Arme americane în Laos*". *Pe aeroportul Sam Neua, în nordul Laosului, se descarcă arme trimise de Statele Unite pentru trupele guvernamentale*".

Armes américaines au Laos

LA TRIBUNE DE GENÈVE

CÎNTĂREAȚA LIA HUBIC, de la Cluj, pe scena teatrului „Erkel" din Budapesta. Ea a interpretat rolul Violetei din opera „Traviata", în cadrul turneului pe care l-a întreprins de curînd în R.P. Ungară. ←

☆

N-ARE NICI MAȘINĂ, nici scuter, nici bicicletă, dar... pentru că se grăbește, acest parizian a hotărît să recurgă la o pereche de patine cu rotile. Iar ca să prevină vreun accident de... circulație, și-a agățat de spate o pancartă cu inscripția „Pericol. Vehicule în picioare". ↓

CHIRURGI DE SEAMĂ DIN ÎNTREAGA LUME au asistat, nu de mult, la München, cu prilejul celui de-al 18-lea congres al chirurgilor, la o interesantă operație de suturare a vaselor sanguine, efectuată de renumitul chirurg sovietic dr. Vladimir Petrovici Demihov. ↓

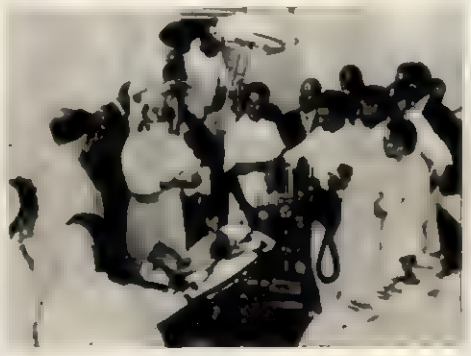

← DIN VREMEA ÎMPĂRATULUI ROMAN AUGUSTUS datează — afirmă specialiștii — aceste oseminte descoperite cu ocazia unor săpături pe vechea Via Casilina din Roma.

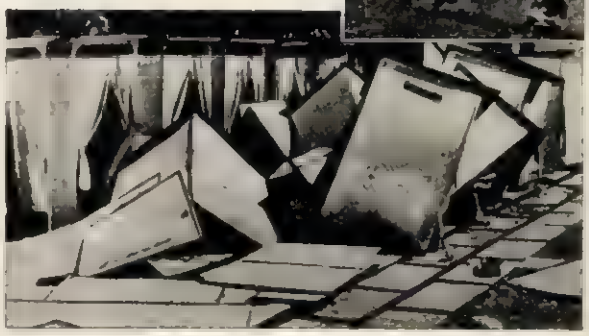

IMPORTANTE PAGUBE și numeroase victime sînt rezultatul unui puternic uragan care a bîntuit în Elveția. La plaja Ouchy, vîntul, care a început să bată pe neașteptate cu o viteză de 120 km pe oră, a răsturnat nenumărate cabine.

PENTRU PLĂCEREA VIZITATORILOR acvariului de la Miami (S.U.A.), acest pui de mare a fost înhămat și pus să o plimbe pe vizitatoare. ↓

Iată oglindită în presa vest-germană criza carboniferă din Ruhr și urmările ei nefaste pentru minerii vest-germani:

Ziarul „*Welt der Arbeit*":

„Fierbere în rîndul muncitorilor din Ruhr". „Steagul negru flutură deasupra minei „Bismarck III".

„La minele din Gelsenkirchen vor avea loc concedieri în masă. Nemulțumirea crescîndă a minerilor amenință să se transforme într-un incendiu. Există un surplus de 100.000 mineri — se spune la Asociația patronilor minelor din Ruhr. Spectrul șomajului la proporții".

Ziarul „*Welt am Sonntag*":

„100.000 mineri din Ruhr se tem că vor fi concediați".

REDACȚIA, București, Piața Scînteii. Căsuța poștală 1s 3507, of. 35. Tel. 17.60.10, int. 1744. ABONAMENTE la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. PREȚUL ABONAMENTELOR: 3 luni: 26 lei; 6 luni: 52 lei; un an: 104 lei.

Prezentarea grafică: Vlad MUȘATESCU

Tiparul: Combinatul Poligrafic Casa Scînteii „I. V. Stalin"

OBIECTIV

● *S-a întîmplat la Little Rock. Rasistul J.D.Sims a încercat să arunce în aer, cu ajutorul unei bombe, sediul consiliului școlar. Prins asupra faptului, atentatorul a declarat:* „N-am vrut ca fiica mea să învețe la școală laolaltă cu negri". *Și pentru că, în urma presiunii opiniei publice, consiliul școlar decisese să admită cîțiva elevi de culoare, bomba a și fost pusă în funcțiune...*

● *Ziarele pariziene se referă tot mai insistent la eventualitatea numirii faimosului general ultracolonialist Massu într-un post de conducere în cadrul N.A.T.O. Anul trecut se vorbea despre numirea lui într-o funcție militară în Berlinul occidental. „Libération" pomenește acum și de posibilitatea trimiterii lui Massu în Camerun. Cum s-ar zice, oriunde situația este încordată, hop și Massu, care s-a dovedit un experimentat „pacificator" colonialist.*

● *La Köln, în Germania occidentală, a izbucnit un nou scandal în așa-zisa „lume bună". Numeroase personalități din aparatul de stat sînt implicate într-o afacere de tip „baletele roz". Este vorba de descoperirea unui local de orgii, frecventat de domni cu blazon și de tinere destrăbălate, provenind tot din „lumea bună".*

● *Iminentele concedieri masive din industria aviatică franceză au determinat energice luări de atitudine din partea organizațiilor sindicale. Într-un apel al Confederației Generale a Muncii (C.G.T.) se protestează împotriva faptului că producția aviatică este exclusiv militară și că nu se mai construiesc în serie* „avioanele civile, comerciale și utilitare de care are nevoie țara"... *Dar nu și N.A.T.O.*

● *În cercurile fizicienilor italieni domnește o vie agitație în legătură cu ceea ce într-o moțiune semnată de numeroși oameni de știință este calificat drept* „situația dramatică a cercetărilor nucleare în Italia". *Aceasta se referă la faptul că de la 1 iulie 1959 toate fondurile au fost epuizate și că nu există perspective de reluare a cercetărilor nucleare. Cei în drept au socotit probabil că este mult mai convenabil să recurgă și în acest caz la „ajutorul" american. Cu atît mai mult cu cît unora dintre atomiștii italieni li s-ar putea năzări să dea cercetărilor lor un caracter pașnic*

D. B.

Cabana Rarău
Fotografie de A. MIHAILOPOL

PREȚUL 2 LEI

Nr. 49 (237)
Anul VIII
5 decembrie 1959

„S. O. S. ÎN COSMOS!"
(pag. 14–15)

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA

REVISTĂ SOCIAL-POLITICĂ ȘI LITERAR-ARTISTICĂ

La 30 noiembrie, în sala festivă a Palatului cultural „Rozsa Ferenc" al constructorilor, din Budapesta, s-a deschis cel de-al VII-lea Congres al Partidului Muncitoresc Socialist Ungar. După prezentarea de către tovarășul János Kádár, prim-secretar al C.C. al P.M.S.U., a raportului de activitate al C.C. al P.M.S.U., Jenő Fock, membru în Biroul Politic și secretar al C.C. al P.M.S.U., a prezentat raportul „Directivele cu privire la sarcinile economice și cu privire la pregătirea celui de-al doilea plan cincinal al economiei naționale".

În fotografie: un aspect de la masa prezidiului; de la dreapta la stînga: János Kádár, prim-secretar al C.C. al P.M.S.U., N.S. Hrușciov, prim-secretar al C.C. al P.C.U.S., conducătorul delegației P.C.U.S., György Marosán, Lajos Fehér, membri ai Biroului Politic al C.C. al P.M.S.U., Walter Ulbricht, prim-secretar al C.C. al P.S.U.G., conducătorul delegației P.S.U.G., și Károly Kiss, membru în Biroul Politic și secretar al C.C. al P.M.S.U.

Aspect de la Expoziția „15 ani de la eliberarea Albaniei de sub jugul fascist", deschisă recent la București.

←De un mare succes s-a bucurat prima Expoziție industrială a R.P. Romîne de la Bagdad. Presa și televiziunea irakiană au acordat o mare atenție acestei expoziții, considerînd-o un eveniment de seamă în dezvoltarea relațiilor romîno-irakiene. În fotografie: afișul expoziției.

La chemarea Comitetului permanent al Consiliului de solidaritate a popoarelor din Asia și Africa, s-a desfășurat la 1 decembrie ziua de luptă pentru eliberarea Africii de sub jugul colonialismului. În această zi, opinia publică internațională și-a manifestat o dată mai mult solidaritatea cu lupta de eliberare a popoarelor din Africa, aflate încă în robia colonialismului.

În fotografie: trupe ale Armatei de eliberare națională a Algeriei, întîmpinate cu entuziasm de populația algeriană. ↓

FILMELE SĂPTĂMÎNII

„N.S. HRUȘCIOV ÎN AMERICA" — un amplu reportaj realizat în culori de studiourile sovietice, consemnînd recenta vizită a premierului sovietic în S.U.A. Filmul vorbește despre dorința de prietenie, colaborare și întrecere pașnică a poporului sovietic care, prin persoana și cuvîntul celui mai de seamă reprezentant al său, trimite acest mesaj poporului american.

„OMUL DE PE PLANETA PĂMÎNT". În plină epocă de glorie a astronauticii, cineaștii sovietici aduc, prin acest film, un omagiu marelui savant rus Țiolkovski, primul creator al rachetei în trepte — pe ale cărei principii e construită racheta cosmică contemporană.

☆

„NUNTA LUI FIGARO". Continuînd seria spectacolelor filmate ale primei scene pariziene, cineaștii francezi au realizat, cu succes de astă dată, ecranizarea comediei clasice a lui Beaumarchais, „Nunta lui Figaro". E un spectacol antrenant, în care află comicul, cît și ironia lui Beaumarchais capătă satisfacție.

Două piețe — aceeași bază.

Desen de Eug. TARU

MAI PUȚIN CUNOSCUȚI

Fotoreportaj de Silviu GEORGESCU (text) și S. STEINER (fotografii)

Există în țara noastră zeci și sute de meserii și specialități. Unele, cunoscute de secole, altele, apărute abia în epoca modernă, o dată cu dezvoltarea industriei și a tehnicii, de la inventarea mașinii cu aburi și a motoarelor cu explozie încoace. Dar există și zeci de specialități noi, pe care în trecut nu le-am întîlnit niciodată. Sînt specialitățile a căror necesitate s-a ivit abia în ultimii ani, o dată cu industrializarea socialistă a patriei noastre, cu dezvoltarea impetuoasă a forțelor noastre de producție și — simultan — a științei și culturii noastre socialiste.

Despre cîteva dintre acestea vă vorbim în fotoreportajul de față.

„SCAFANDRUL" DIN UZINĂ. Mi s-a întîmplat așa cum i se poate întîmpla oricui. Am intrat la uzinele „23 August", la turnătorie, și l-am tras de mînecă pe maistrul Gheorghișan, care mă însoțea:

— Dar cu scafandrul de colo, ce-i?

Să moară de rîs tovarășul Gheorghișan.

— Care scafandru, tovarășe?... Unde?

I-am arătat în direcția unui om, a cărui ciudată îmbrăcăminte mi-o amintea pe aceea a scafandrilor... Sablor?... Mulțumesc! Acum o știu și eu că-i zice așa. Da' pînă ce m-a lămurit tovarășul Gheorghișan... Adică, ce? N-or mai fi existînd și alții care să nu fi auzit în viața lor de sablaj, de cameră de sablare, de sablor... Există! Sînt atîtea și atîtea meserii și specialități despre care n-am auzit niciodată!...

Bine, bine, o să mă contrazică acei dintre dumneavoastră care au vizitat de curînd o turnătorie, dar meseria asta de sablor e cunoscută la noi, ehe... de aproape douăzeci de ani... Ei și? Cîți or fi care nici n-au auzit de ea!

În fotografie: cu ajutorul furtunului, „scafandrii" Dumitru Danciu și Nicolae Dumitru se pregătesc pentru a treia și ultima operație în procesul de finisare, care constă în proiectarea asupra pieselor de curînd turnate a unui jet de alice, la o presiune de 3-4 atmosfere.

☆

CERCETĂRILE ÎN DOMENIUL FIZICII NUCLEARE au dat naștere unor noi activități practice și, bineînțeles, unor noi specialități, ca aceea din imaginea de față, în care vedem doi cercetători ai laboratorului de radio-chimie de la Institutul de endocrinologie „Prof. dr. C.I. Parhon", experimentînd acțiunea izotopilor radioactivi.

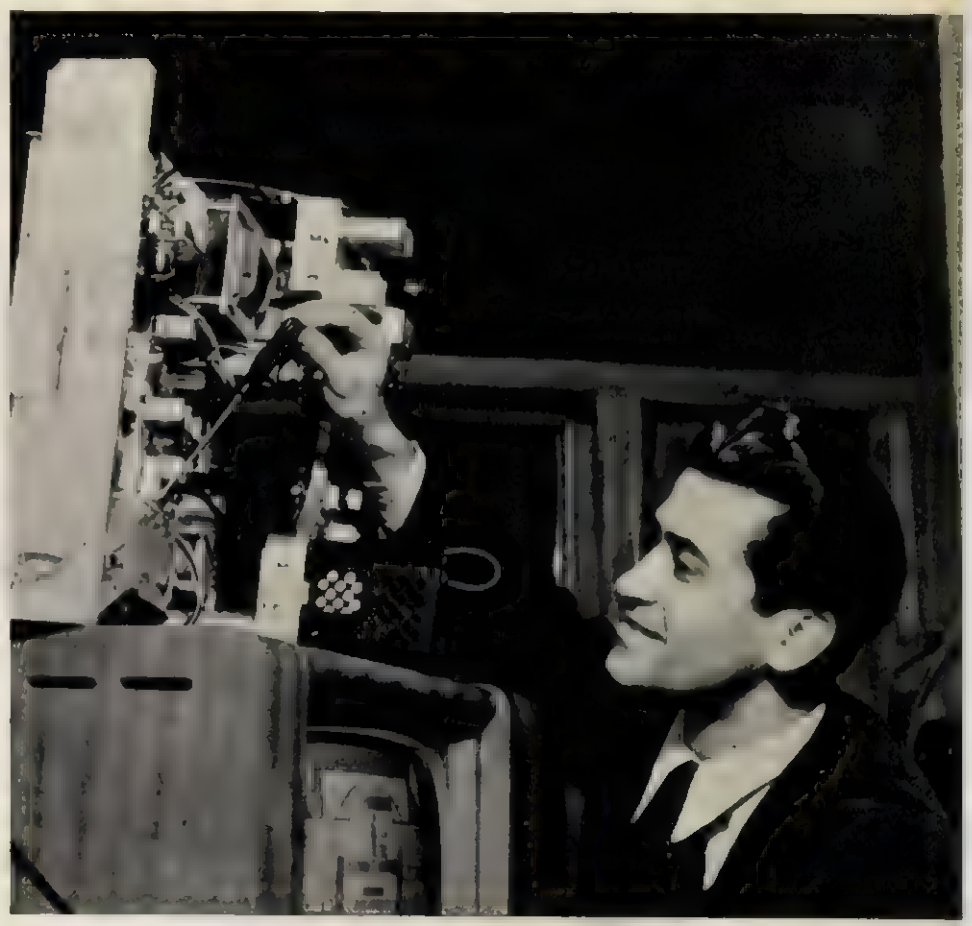

TELEVIZIUNEA. Numele: Alexandru Petrescu; profesiunea: inginer; specialitatea: electronica; ocupația curentă: reparator de televizoare la „Radio-Progres". Deci, încă o meserie care nu exista la noi în urmă cu cîțiva ani.

SUDORUL DE VINILIN. — Sudoriță, zici?... Așa? — pufnește nemulțumit colegul. Și mai privește o dată fotografia. Îl știu capricios, uneori cu toane. Să știi că nu-i place fotografia — îmi zic. Sau, poate... sudorița... Cine știe?!

Și ai mai văzut dumneata, de cînd ești, sudor fără mască de protecție... fără ochelari, fără...

N-am văzut! — recunosc. Adică... dacă nu mă lași să-ți explic!... Am văzut...

Și arăt spre fotografie. Fotografia zboară cît colo.

Las-o p-asta! P-asta ai aranjat-o dumneata într-adins fără mască și fără ochelari, ca să i se vadă fața... Halal reporter!... Dacă vede careva de la „protecția muncii" fotografia asta... la să vedem! Măcar mănuși de protecție are?

Păi n-are, de ce să aibă? — îmi ies de-a binelea din sărite. Asta-i sudorița de la întreprinderea „Anticorosiv". Sudează piese din policlorură... cu aer cald, pricepi? Cu aer cald și electrod din vinil! N-ai auzit pînă acum de meseria asta?... Halal reporter!

(Ca să fiu sincer, pînă acum două zile nici eu n-auzisem de așa ceva).

În fotografie: sudorița Lucia Arcăleanu sudînd piese din policlorură de vinil pentru instalațiile sanitare.

PREPARATORI DE MATERIAL BIOLOGIC. Pe Șerban Vodă, la nr. 30, niște geamuri cît toate zilele. Păsări împăiate, schelete, diorame, struguri, mere de ceară, secțiuni în ceapă, lămpi frontale pentru veterinari... da' ce nu vezi acolo? Și... să vă spun un secret: ce nu vezi acolo vezi peste drum, în ateliere. Vezi oamenii care au făcut toate acestea. Lucrători cu denumiri ciudate: preparatori de material biologic... împăiotori... turnători-mulaje... preparatori-schelete... naturalizatori...

Ei, bine! Notați toate aceste noi meserii... Notați că înainte de 1944 exista, pe lîngă fosta Casă a școalelor, doar un atelier de reparare a materialelor didactice și, pe ici-pe colo, cîte un pasionat vînător care se ocupa și cu împăierea păsărilor... Atît! Astăzi nu numai că producem sortimente de laborator și material didactic pentru școli, muzee și institute de cercetări, dar aceste sortimente au reușit (rețineți!) să fie apreciate și peste hotare, cu ocazia tîrgurilor și expozițiilor internaționale.

În fotografie: muncitoarele Paraschiva Petrescu și Hermina Neuman de la „Atelierele de material didactic", secția colecții, asamblînd unul din materialele care vor ajuta școlarilor să se inițieze în științele naturii.

ACUPUNCTURA e cunoscută de chinezi de 5.000 de ani. Şi totuşi... Intraţi careva dintre dv. în clinica tovarăşului conferenţiar universitar N. N. Gheorghiu, de la Spitalul Colţea. Intraţi şi observaţi cu atenţie una din bolnavele din salonul nr.6... Are... unu, două, trei... patru ace înfipte în piciorul stîng... Fachirism?... Eh, fachirism!... Vedeţi că nici dv. nu ştiţi?... Nici vorbă nu poate fi de aşa ceva. E un tratament. Un tratament medical constînd în înţeparea cu nişte ace speciale *fie* la locul durerii, fie pe anumite meridiane stabilite de înaintaşii acupuncturi chinezi.

În fotografie: şedinţă de acupunctură la Spitalul Colţea.

— ŞTII CE E UN HIDROGRAF? Cel care mi-a pus deunăzi această întrebare e un vechi prieten de la „I.C.S.E." (Întreprinderea de cercetări şi studii pentru lucrări energetice).

— Un aparat, bineînţeles... Un aparat pentru măsurat apa! — am răspuns sigur, cumulînd în minte la iuţeală cele două cuvinte greceşti.

— N-ai nimerit-o! — mi-a replicat celălalt zîmbind. Hidrograful e un specialist, un tehnician care măsoară elementele unui curs de apă sau ale unui hrin.

Prima şcoală de operatori hidrografi a luat fiinţă în 1949, adică o dată cu lansarea planului de electrificare a ţării. Şi prietenul meu e unul dintre primii absolvenţi. A lucrat pentru termocentrala de la Sîngeorgiu de Pădure, pentru Doiceşti, pentru hidrocentralele de la Moroieni şi Sadu. Acum...

Acum ştiu şi eu ce înseamnă un hidrograf...

În fotografie: hidrografii Nicolae Mitea şi Ion Chihaii, urmărind înregistrarea vitezei de suprafaţă cu ajutorul moriştei hidraulice.

EXISTĂ ŞI ASEMENEA SPECIALIŞTI! Cei opt s-au întîlnit în jurul unei mese. Ceşti de cafea... Ţigări... Acţiunea se petrece însă în orele de producţie... Decorul: laboratorul fabricii de ţigarete „Bucureşti". Nu vă alarmaţi! Nu-i nici şuetă, nici reuniune, ci una din şedinţele comisiei de specialişti degustători de tutun.

☆

Nu ştim, la drept vorbind, în ce măsură am reuşit să vă prezentăm multitudinea meseriilor şi specialităţilor mai puţin cunoscute. Ne pare rău că spaţiul nu ne-a îngăduit să vorbim şi despre dedurizatori, mecanici frigorişti, regeneratori de uleiuri, chesonieri care lucrează la 6-8 metri sub apă, îmbuteliatori de tuburi de aragaz şi de oxigen etc. etc.

Multe din ele sînt meserii noi, cerute de viaţa noastră nouă, care sporeşte necontenit necesităţile şi exigenţele omului muncii. Altele, mai vechi, şi-au schimbat conţinutul şi înfăţişarea (vezi condiţiile de muncă la sablori), datorită unei ştiinţe noi care se numeşte protecţia omului. Toate sînt însă în aceeaşi măsură demne a fi cunoscute şi apreciate.

În capătul lumii sînt arăţii

Note de drum din R. P. Mongolă

Cele aproape trei zile de zbor, întrerupte doar de mici escale, în care timp traversezi mai bine de două treimi din teritoriul uriaş al Uniunii Sovietice, îţi îmbogăţesc memoria cu mii de imagini noi. Dar iată că, după traversarea Baikalului, obiectivul final al călătoriei se conturează zburînd pe deasupra Mongoliei.

Sosirea, aici, pe pămîntul mongolian, de o stranietate neobişnuită, se apropie de asfinţit, cînd piciorul nostru a atins pămîntul de pe care în urmă cu secole au pornit stăvilarii migraţiunii şi pe unde apătarul Mitecu a trecut în drumul său spre China. La Ulan-Bator ne primesc prietenos doi dintre locuitorii lui, cu care aveam să devin prieten pentru totdeauna: sobrul Degârsuren şi jovialul Şirain, care la numai cîteva minute după sosire mă îmbiau să mai servesc un pahar de cumis (băutura tradiţională din lapte de iapă).

O delegaţie a Institutului român pentru relaţiile culturale cu străinătatea, în vizită la şcoala gospodăriei agricole de stat „Jargalant".

Trecut şi prezent în viaţa arăţilor

Viaţa de trudă a poporului, care timp de secole a păstrat turmele de animale ale boganilor, îţi este comunicată pe căi diferite. În muzeul naţional din Ulan-Bator am aflat din hrisoavele vremurilor că cele 9 milioane de capete de vite care populau păşunile Mongoliei erau deţinute aproape în totalitate de 150 familii de latifundiari şi de 2.500 mănăstiri, revenind în medie cîte 2.370 capete de animale pe fiecare familie feudală şi cam 700 pe fiecare mănăstire. Mai tîrziu, în peregrinariile prin ţară, am aflat de la un eminent zootehnist al Mongoliei de azi, tovarăşul Aiursan, aspecte din viaţa arătului (crescător de vite) de odinioară: „Eram o familie de 7 membri. Cu toţii păzeam turmele unei mănăstiri, drept plată, la sfîrşitul unei săptămîni de muncă primeam capul unei vite sacrificate. Din atît trebuia să trăim întreaga familie..."

Peste cîteva zile ne găseam la gospodăria colectivă „Zarul". Am vizitat iurta brigadierului zootehnic Rabdombair, cu o familie compusă din cinci membri. Anul trecut, Rabdombair şi ai săi au primit, pentru ziele-muncă prestate, aproape 10.000 tuguici, carne, lapte etc. În faţa iurtei se găsea motocicleta pe care tocmai şi-o cumpărase brigadierul, pentru ca munca să-i fie mai uşoară.

Îndeobşte e izbitor, pentru orice străin, numărul mare de motociclete înfiinţate pe toate şoselele Mongoliei. Şoferiţele uriaşe ale unităţilor agricole de stat sau cooperatiste au creat tendinţa ca acestui vehicul atît de contrastant cu mijloacele clasice de transport: cămila, iacul şi calul. De pildă, pentru a vizita gospodăria de stat „Jargalant" din Aimakul central, cu o suprafaţă de 197.000 ha, am fost nevoiţi să parcurg cu maşina peste 500 de km.

Ospitalitate mongolă

După cei aproape 200 de km. parcurşi spre nord-vest de Ulan-Bator în confortul modern al limuzinei, sînt oaspeţele unuia agricole de arăţi „Dramul lui Ciolbalsan". Maşina opreşte în faţa unei iurte, la uşa căreia se găseşte un covor alb — semn distinctiv că se primeşte un oaspete din regiuni îndepărtate. De o parte şi de alta a iurtei, arăţii scandează numele celor două ţări: România şi Mongolia.

În jurul unei mese joase, ne aşezăm toţi pe covoraşe micuţe din păr de cămilă, schimbînd impresii şi mai ales povestind despre România. Alături de noi, pe o sobiţă mică de tablă, două samovare pline, unul cu ceai şi altul cu lapte. Îndată este adus un vas mare cu cumis. Stăm. Toată lumea pare a aştepta ceva... Ce anume — nu mi-e clar. Nedumerirea mea este înlăturată de însoţitor, care îmi şopteşte: „În Asia centrală, oaspeţele este cea mai distinsă persoană într-o adunare.

Arăţi înveselindu-se cu ocazia unei petreceri, numite „hair".

Întrecerea arcaşilor este — alături de concursul hipic — manifestarea sportivă cel mai des întîlnită.

Plecînd de la acest considerent, nimeni din ai casei nu face nimic fără încuviinţarea acestuia. Ca atare, masa nu va începe pînă ce dumneavoastră nu veţi servi pe cei adunaţi în iurtă".

Turnînd tradiţionalul cumis în porţelanul ceştilor chinezeşti, am oferit gazdelor rînd pe rînd ceaşca şi, o dată cu ea, dreptul de a mînca. Am început toasturile pentru prietenia dintre popoarele noastre. Un bătrîn păstor a intonat cîteva vechi cîntece populare impresionante prin trecerile dintr-o gamă în alta şi salturile peste octave, necunoscute europeanului. Deodată observ o discretă mişcare printre cei ce populau iurta, semn că se pregătea un număr deosebit. Cel mai bătrîn membru al uniunii de araţi se ridică, ţinînd pe o eşarfă de mătase albastră (simbol al purităţii cerului mongol) o ceaşcă de argint masiv plină cu lapte (simbolul bogăţiei naţionale). A urmat o oraţie de ospeţie, din care însoţitorul îmi traduce fragmente. Între timp mi se spune ce va trebui să fac, ca şi mai înainte, pentru ca bucuria prilejuită de oferirea darului să le fie deplină. Primesc ceaşca pe fişia de mătase, o deşert fără a o ridica de la gură şi apoi, goală, o aplic peste partea stîngă a pieptului, în dreptul inimii. Semnificaţia mi-o va explica însoţitorul la întoarcere: „amintirea darului primit o vei păstra în inimă de-a pururi".

Pentru cei obişnuiţi la masă cu pîine sau cu orice alt preparat pe bază de amidon, este de-a dreptul surprinzătoare lipsa ei de la masa unui arat. Alimentele preferate şi, se poate spune, exclusive, sînt carnea şi cumisul, consumate în cantităţi neverosimile pentru europeni.

Masa a continuat cu friptura de oaie, din care se taie felii lungi, paralele cu coloana vertebrală (tot o chestiune de tradiţie, deoarece fiecare bucată trebuie să conţină şi grăsime din partea dinapoi a animalului), punctată cu tradiţionalul samagon, preparat din lapte de iapă.

Sărbătoarea prieteniei — cum fusese denumită întîlnirea noastră — a continuat cu tragerea la ţintă cu arcul (joc sportiv naţional) şi cu o întrecere de galop îndrăcit, la care participau pînă şi copiii de 5-6 ani.

Preşedintele uniunii de araţi, care ne vizitase ţara cu un an în urmă şi cunoştea semnificaţia vinului la petreceri în tradiţia romînească (luase cunoştinţă de ea la G.A.S. Basarabi, unde fusese servit cu deliciosul Murfatlar), ne-a oferit în încheiere vin (de astă dată din Crimeea).

Spre seară, emoţionat şi cu amintirea frumoaselor clipe petrecute printre prietenii ce mi-i făcusem în numai cîteva ore, am regăsit Ulan-Batorul, de unde în zilele următoare aveam să plec spre alte meleaguri ale ţării prietene.

Ing. Smarand DUICĂ

Şcolăriţă.

„Cumisul" se prepară din lapte fermentat de iapă. O imagine frecventă: mulsul iepelor.

Iurta — tradiţionalul adăpost al aratului mongol.

Iacul — specie înrudită cu boul — larg folosit în Mongolia pentru tracţiune.

Se construiesc noi blocuri de locuinţe la Ulan-Bator.

Ultima dorință

A DOMNULUI MANTZ

Domnul Mantz, cimotie—zice-se—cu habsburgii și mare latifundiar, a stăpînit pe vremuri imense bogății ale subsolului unui întins teritoriu din nord-vestul Moldovei, nord-estul Ardealului, sudul Maramureșului Fundul Moldovei, Iacobeni, Vatra Dornei, Cîrlibaba cu comorile lor subterane au intrat pe rînd în patrimoniul domnului Mantz, ca zestre în căsătoria morganatică cu burghezia a acestui purtător de sînge albastru

Parasindu-ne în anii primului razboi mondial, domnul Mantz nu ducea cu sine numai dorul dupa munții și cîmpiile pe care le stăpînise, ci și dorul de răzbunare Știind că burghezia romînească avea să intre în stăpînirea bogățiilor pe care le exploatase pînă atunci, Mantz și-a spus, încărcîndu-și bagajele: „Ori bunurile mele, ori ale nimănui!" Și s-a pus pe distrugere. Plin de rîvnă și meticulozitate, cum îi șade bine unui mare întreprinzător capitalist. Galeriile minei „Dealul Negru" de la Fundul Moldovei au fost inundate, căile de acces, distruse, mijloacele de transport, sfărîmate, planurile și schițele exploatării, arse. Pe gura puțului principal au fost prăbușite linii de decovil, scripeți, vagonete, chible, troliuri, ba chiar — se presupune — și o locomotivă Diesel. Așa! Praful să se aleagă din tot ce încetase să mai bucure sufletul și buzunarele domnului Mantz!

Ce s-o fi făcut cu domnul Mantz — nu se mai știe. Cert este însă că burghezia romînească nu s-a obosit, timp de un sfert de veac, să repună mina în funcțiune. Pentru afaceriștii de la putere rentau mai bine importurile. Dar și vremea burgheziei romînești s-a dus după cea a domnului Mantz.

Au venit în anii noștri la mina părăsită „Dealul Negru" specialiști mineri și geologi, trimiși aici de un regim nou: regimul democrat-popular. Comuniști, candidați de partid, utemiști, oameni fără de partid, dar cu încredere în partid. Și-au suflecat cu toții mînecile și

Ruinele unei vechi instalații pentru spălarea minereului. În jurul lor clocotește acum viața și munca creatoare. Pe șinele de la poalele ruinelor trec vagonetele cu minereu.

s-au pus pe lucru S-au săpat la „Dealul Negru" puțuri noi, s-au croit noi galerii boltite cu bîrne sau beton, după duritatea rocilor. S-a ajuns la filon și vagonetele scot acum la lumină prețiosul minereu, prin munca lui Ștefan Dominciuc, Petrea Macovei, Aurel Ciumău, frații Ileana și Emanuil Doroftei și cîți alții încă.

Li-e greu? Da, li-e greu. Lespedea prăbușită peste mină, cu decenii în urmă, e cumplită. Timpul și-a spus și el cuvîntul: apa a săpat adînc și a năruit, mîlul s-a amestecat cu fierăria ruginită, transformîndu-se într-o crustă enormă și dură. Înlăturarea ei se face metru cu metru, adesea centimetru cu centimetru. Dar se face! Duduie compresoarele, aerisind străvechile galerii; puternice becuri electrice își aruncă lumina peste urmele hidoase ale ultimei dorințe a domnului Mantz. Minerii înfig cu sete pickhammerul în rocă, răzbătînd la filon.

Amintirea domnului Mantz e scoasă din mină în vagonetele de steril și zvîrlită într-un morman de fiare și rocă cenușie. Iar Dominciuc cu ai săi trimit la „zi" din ce în ce mai mult minereu, atît de necesar industriei noastre chimice.

E. DASCĂLU

Fotografiile autorului

Echipa lui Ștefan Dominciuc (mijloc) raportează inginerului Prelea (dreapta) că și azi s-a făcut treabă bună.

Acesta-i „boltul — piesa care-i călirea îi aduce o rezistență triplă.

Viața TRIPLĂ a pieselor de schimb

Bucureștenii cunosc Atelierele centrale I.T.B. din șoseaua Ștefan cel Mare. Aici sînt permanent renovate și puse la punct sutele de tramvaie și troleibuse, care circulă zi și noapte pe străzile Capitalei. Mai mult chiar, în ultima vreme, muncitorii, inginerii și maiștrii acestor ateliere au trecut și la construirea de vagoane noi și de autoturnuri pentru controlul rețelei aeriene. Dezvoltarea activității Atelierelor I.T.B. a pus însă problema introducerii unor metode tehnice mai înaintate. Cu ce s-a început? Printre altele, cu fabricarea pieselor de schimb din oțel, în condiții mult mai bune ca în trecut, urmărindu-se în primul rînd ca aceste piese să capete o rezistență cît mai mare. Leacul era unul singur: călirea. Cu alte cuvinte, trecerea acestor piese prin focul celor aproape 900 grade Celsius al unor noi instalații termice. Ce reprezintă aceasta față de trecut? Răspunsul ni l-a dat — printr-un exemplu — tov. M.Sulițeanu, șeful sectorului în care sute de piese din cele care alcătuiesc tramvaiul primesc acum botezul termic. E vorba în acest exemplu de o piesă din oțel — așa-numitul „bolț" — piesă care, în cazul de față, „leagă" două angrenaje de la frîna tramvaiului. Înainte, boltul era folosit așa cum ieșea din prelucrarea mecanică, adică de sub cuțitul strungului. În aceste condiții, într-un an se foloseau ca piese de schimb 6.700 de bolțuri. Acum, cînd piesa respectivă „se tratează" termic, numărul bolțurilor folosite în același număr de tramvaie se reduce la 1.900 bucăți. Ce spune aceasta? Că prin călire se lungește considerabil viața fiecărui bolț. Economia în bani? Un calcul al tov. Sulițeanu fixează suma la 30.000 lei anual. Gîndiți-vă însă că exemplul respectiv se referă numai la un reper. Iar tramvaiul sau autobusul are zeci și zeci de piese din oțel și toate-s acum călite...

Specialiștii din șoseaua Ștefan cel Mare nu s-au oprit însă aici. În curînd se vor introduce metode și mai avansate.

Despre ce-i vorba? În foarte scurt timp, în Atelierele centrale I.T.B. se va trece la călirea cu curenți de înaltă frecvență. Se introduce deci aici o metodă din cele mai avansate, folosindu-se și aparatură modernă.

Așadar, chiar în trimestrul I al anului 1960, muncitorii care lucrează acum în fața cuptoarelor își vor schimba salopetele cu halate albe, operațiile de călire prin curenți de înaltă frecvență făcîndu-se ca-n laborator. În aceste condiții și mai bune de lucru, timpul de călire al unei piese se va reduce la o fracțiune de minut, iar prețul de cost va scădea simțitor.

În plus, călirea cu ajutorul curenților de înaltă frecvență va mări considerabil rezistența reperelor din oțel, asigurîndu-se o viață cel puțin triplă pieselor de schimb...

F. URSEANU

Tov. Sulițeanu ne prezintă o instalație modernă a Atelierelor centrale I.T.B.: mașina care stabilește exact rezistența fiecărei piese de metal.

Neamul Utkinilor

Cei 11 „dinamoviști" ai neamului Utkinilor...

Există la Moscova o mare uzină cu bogate tradiții revoluționare — „Dinamo". Încă din 1903, organizația de partid bolșevică din uzină a mobilizat pe muncitori la lupta împotriva patronilor, împotriva rînduielilor capitaliste. După zdrobirea capitalismului în Rusia, uzina „Dinamo" a devenit una dintre cele mai mari și mai vestite din Țara Sovietelor. Muncitorii de aici, altădată robi din tată-n fiu ai patronilor, au ajuns stăpîni din tată-n fiu. Și stăpîni au rămas. Există aci adevărate „dinastii" muncitorești.

Mai mult de un pătrar de veac a lucrat ca turnător la „Dinamo" muncitorul Pavel Utkin. Acum e pensionar. El continuă să păstreze însă o legătură vie cu uzina, prin urmașii săi, băieți și fete care lucrează tot la „Dinamo". Aceștia îl țin la curent cu viața trepidantă a uzinei.

Imaginați-vă: 11 membri ai familiei Utkin lucrează la aceeași uzină! Stagiul total în producție al acestei „dinastii" de muncitori trece de 150 de ani! Urmașii meșterului turnător stăpînesc 20 de specialități diferite. Printre ei sînt strungari, electromontori, bobinatori, telefoniști. S-ar putea spune că aproape ei singuri ar putea pune în funcțiune o uzină...

În urmă cu peste 20 de ani, Ivan Utkin, fiul mai mare al turnătorului, a intrat în uzină ca muncitor. A terminat școala medie tehnică serală, a devenit tehnologul unei secții, iar azi e cunoscut ca un activ raționalizator. Boris Utkin și soția lui, Anastasia, sînt strungari. Buni meseriași amîndoi. Aleksei este șeful brigăzii de electromontori. Maria și Ekaterina sînt bobinatoare... Și-i crește inima bătrînului pensionar cînd se strîng cu toții laolaltă și-i vorbesc despre treburile uzinei...

Și în țările capitaliste există familii cu tradiție muncitorească. Dar acolo, o dată cu nobila profesie de creator de bunuri materiale, se moștenește din generație în generație și trista pecete a nesiguranței zilei de mîine, a șomajului, a foamei, a mizeriei și a sărăciei. Muncitor din tată-n fiu înseamnă în țările capitalului șomer din tată-n fiu. Există vreo constituție burgheză care să asigure în fapte și nu numai în vorbe drepturi reale pentru muncitori? Evident, nu!

Cîndva, sub capitalism, Pavel Utkin a cunoscut și el grija zilei de mîine. Dar acele vremuri au apus pentru vecie. Acum, copiii și nepoții lui duc o viață senină și au un viitor asigurat. Le-o garantează Constituția sovietică — constituția marilor drepturi și libertăți. Iar întreaga activitate ce se desfășoară atît de intens pe tot întinsul Uniunii Sovietice are drept unic scop, acela de a asigura fiecărui om sovietic o viață din ce în ce mai bună și mai îndestulătoare.

Pompiliu CARAIOAN

„Ne mîndrim cu fiul dumitale!", îi spune maistrul sectorului, Aleksei Trifonov (stînga) lui Pavel Utkin (dreapta), luîndu-l tovărășește pe după umăr pe mezinul familiei, Vasili Utkin... ←

Boris și Anastasia sînt mari amatori de teatru. →

Capul familiei — Pavel Utkin.

Ceva din acrul grav al tatălui s-a transmis și fiului — cum dovedește această fotografie a lui Alekșei Utkin, șeful brigăzii de electromontori.

Pentru că și copiii maistrului Vladimir Utkin vor lucra tot la uzinele „Dinamo", ca tatăl și bunicul lor...

DIN NOU ÎMPREUNĂ

...Într-o frumoasă zi de sfîrșit de vară din acest an, un bărbat și o femeie așteptau cu emoție și înfrigurare, pe aeroportul Vnukovo din Moscova, sosirea unui avion. Pe bordul lui trebuiau să sosească cei patru copii ai lor, de care fuseseră despărțiți în mod neomenos timp de doi ani, împotriva voinței lor.

Pare un lucru de necrezut. Nu este așa? Și totuși, realitatea întrece uneori cea mai bogată imaginație.

Dar să istorisim faptele...

Războiul criminal i-a aruncat pe cetățenii sovietici Gheorghi și Nadejda Kozmin departe de patria lor iubită. La început au trăit zilele amare ale celor fără de patrie, pe undeva prin apusul Germaniei naziste. După terminarea războiului au apărut și pentru familia Kozmin zorii speranței. Credeau că vor putea să se întoarcă în patrie, la casa lor, în mijlocul celor dragi, al marii familii sovietice. Dar lucrurile s-au întîmplat cu totul altfel. În loc de Moscova, trenul în care fuseseră îmbarcați a pornit spre un port de la ocean, și de acolo ei au fost duși în S.U.A.

Nădejdea că totuși vor reuși să ajungă înapoi în patrie i-a făcut pe soții Kozmin să-și strîngă, cent cu cent, bani pentru drumul spre casă. Copiii lor creșteau și creștea în același timp și dorința fierbinte de a se reîntoarce în patrie.

Nenumăratele cereri adresate autorităților americane de către soții Kozmin de a li se da voie să se înapoieze în Uniunea Sovietică primeau același răspuns: NU. „Ce, vreți să vă arunce în pușcărie?" — li se spunea mereu.

În cele din urmă, la intervenția Ambasadei sovietice, autoritățile americane au consimțit să îngăduie soților Kozmin să se înapoieze în patrie. Aceasta se întîmpla în urmă cu vreo doi ani. Dar printr-o hotărîre arbitrară, lipsită de omenie, a tribunalului din Chicago, cei patru copii ai soților Kozmin, dintre care cel mic nu împlinise un an, au fost reținuți și internați într-un orfelinat din Chicago, sub pretext că ar fi... cetățeni americani. Astfel, bucuria întoarcerii în patrie a familiei Kozmin a fost întunecată de despărțirea de copiii rămași în Statele Unite.

O dată ajunși la Moscova, soții Kozmin au început să facă tot felul de demersuri pentru redobîndirea copiilor, justețea cererii lor fiind împărtășită de întregul popor sovietic. Și, în vara acestui an, tribunalul din Chicago, rejudecînd procesul sub presiunea opiniei publice mondiale, a ajuns la concluzia că hotărîrea sa anterioară nu avea de fapt nici un temei juridic și a stabilit ca acești copii să fie redați părinților lor.

Iată de ce, într-o frumoasă zi de sfîrșit de vară, un bărbat și o femeie așteptau cu emoție și înfrigurare sosirea avionului...

Azi, suferințele familiei Kozmin au luat sfîrșit. Rostislav, Iuri, Petea și micul Pavel sînt în mijlocul celor dragi. Părinții și copiii sînt din nou împreună.

L. UVADARIU

Cei patru Kozmini-juniori, curînd după întoarcere, pe balconul locuinței lor din Moscova.

În scuarul din fața blocului în care locuiesc e tridnanna vacilla.

Primul contact cu copiii sovietici.

ÎMBRĂȚIȘAREA

O mărturie a contrastului puternic care domnește în Pakistan: de o parte, viața de huzur a exploatatorilor, de cealaltă parte, sărăcia.

Există astăzi țări despre care aproape că nu poți vorbi fără să folosești o serie de termeni oarecum... deocheați. Așa, de pildă, ori de câte ori vreun comentator politic internațional se referă la țări ca Turcia, Pakistan sau Iran — țări care, toate laolaltă, fac parte din organizația agresivă CENTO, înjghebată pe ruinele pactului de la Bagdad — el folosește alternativ termeni ca: bază, „ajutor" american, mizerie. Celor cărora li s-ar părea poate curioasă această alăturare de cuvinte, le oferim o apreciere făcută de ziarul american „New York Times"; acest ziar — ce nu poate fi bănuit de nici un fel de sentimente „antiamericane" — recunoaște fără ocol că Statele Unite sînt în bună parte cele care „răspund de dezastruoasa situație economică din Turcia". Aprecierea e valabilă și pentru Iran și Pakistan. Dar să lăsăm să vorbească faptele.

Pakistanul — acest „apărător deosebit de zelos al „lumii libere", cum l-a denumit Dillon, adjunct al secretarului Departamentului de Stat al S.U.A. — primește, e drept, „ajutor" american, care reprezintă cifra de 40 % din veniturile statului. Dar, pe de altă parte, înhămarea Pakistanului la diferitele pacte agresive, politica de înarmare și de construire de baze costă 56 % din bugetul țării. Iată dar unde se duce tot „ajutorul" american, plus încă o parte importantă din buget. Iar cînd Pakistanul — vrînd să-și dezvolte cît de cît industria națională aproape ca și inexistentă — a cerut un împrumut pentru construirea unei uzine metalurgice la Multari, financiarii din S.U.A. au refuzat să acorde acest împrumut și mr. Robert Clifford, reprezentant la Karaci al așa-numitului „oficiu de colaborare internațională", s-a străduit să lămurească autoritățile pakistaneze că n-are rost să se ocupe de industrializare, ci doar de agricultură. În acest timp, populația Pakistanului se zbate în ghearele mizeriei și foametei.

Cît privește roadele „devotamentului (Turciei — n. a.) aproape orb față de cauza atlantică", săptămînalul francez „La Tribune des Nations" le înfățișează astfel: „Militarizarea excesivă a Turciei, deși finanțată aproape în întregime de Statele Unite, a avut cele mai supărătoare consecințe asupra economiei țării. Deficitul, datoriile, inflația nu încetează să se agraveze, în timp ce nivelul de trai al populației scade. Asupra țării planează amenințarea falimentului". Cifre? 60 % din totalul cheltuielilor anuale ale Turciei sînt destinate înarmării; datoria externă și internă a Turciei este de 7,7 miliarde lire, în timp ce bugetul anual se cifrează doar la ceva mai mult de 6 miliarde lire. Potrivit relatării ziarului turc „Ulus", prețurile alimentelor au crescut în 1959 față de 1950 cu 300 %, chiriile cu 250 %, costul luminii electrice s-a majorat cu 12-40 %. Medicamentele s-au scumpit în ultimul an cu 200-300 %, iar taxele de spitalizare cu 100-200 %. În acest timp, potrivit datelor statistice oficiale, numărul șomerilor s-a ridicat în Turcia la 421.986 (la sfîrșitul lunii august 1959), față de 383.486, în aceeași perioadă a anului trecut.

Meshed-ul este un „oraș sfînt" din Iran, unde în timpul sărbătorilor religioase se adună mulți credincioși. Cei mai mulți dintre cei care se roagă în genunchi în fața ușilor de aramă încrustată ale geamiei „Reza" sînt oameni năruiți. E lesne de înțeles pentru ce se roagă în acele clipe acești oameni adunați din toate colțurile Iranului: pentru ca țara lor să nu mai fie o țară a „mizeriei de masă, cîrmuită de un pumn de feudali și speculanți cu averi fabuloase" — așa cum a definit-o laconic, dar sugestiv, revista americană „United States News and World Report".

Într-o corespondență din Teheran, în care vorbește despre contrastele izbitoare „care îți apar mereu în fața ochilor în această țară de bogătași și cerșetori", John Morris relatează în „New York Herald Tribune": „În Iran, care dispune de uriașe bogății naturale, marea majoritate a populației de 20.000.000 locuitori trăiește în mizerie și într-o stare de înapoiere... Fiecare al patrulea om este analfabet. În afara orașelor mari nu există practic asistență sanitară... „Numai 10 % din suprafața pămîntului arabil este lucrată".

Popoarele Iranului, Pakistanului, Turciei se pronunță cu hotărîre pentru schimbarea actualei stări de lucruri din țările lor. Presa din aceste țări, ca și numeroase ziare occidentale, sînt nevoite să recunoască nemulțumirea care frămîntă masele populare. „Nemulțumirea față de regimul șahului Mahomed Reza Pahlevi după revoluția din Irak — scria „New York Times" — este mai mare decît o recunosc reprezentanții oficiali ai Iranului"... „Se schițează o puternică mișcare de opinie împotriva guvernului Menderes și cu acest prilej împotriva Statelor Unite. Opinia publică turcă nu a fost niciodată atît de atrasă de neutralism" — scria nu demult „La Tribune des Nations". Iar „Times of Karachi", dînd expresie sentimentelor care domnesc în țară, scria cu un ton de reproș: „Ducem o politică externă complet unilaterală și devenim sprijinitori orbi ai politicii occidentale".

Rezolvarea gravelor probleme social-economice care stau în fața Iranului, Turciei și Pakistanului nu se poate face însă prin mărirea numărului consilierilor americani în Iran (ziarul „Delhi Times" arată că numărul acestora va spori la 5.000), nici prin mutarea capitalei Pakistanului de la Karaci la Rawalpindi, unde — adăpostite în mijlocul marilor unități militare cantonate aci — cercurile guvernante cred că se vor simți mai apărate. Ea se poate face numai prin dezlegarea acestor țări de

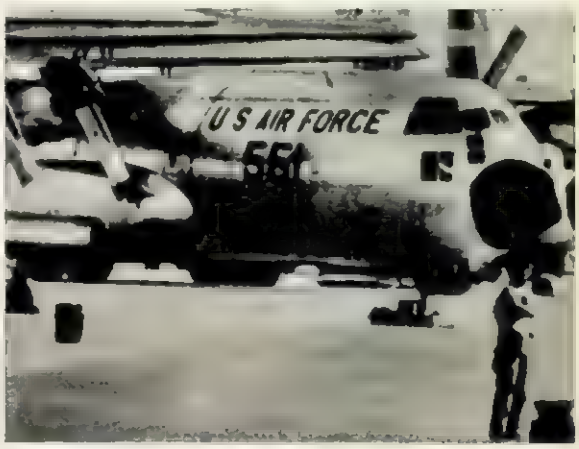

Teritoriul Turciei, pus în dispoziția blocurilor militare occidentale agresive, a fost transformat într-o rețea de baze militare. Baza militară aeriană de la Adana (în fotografie) a fost folosită în timpul intervenției americane în Liban.

participarea la orice blocuri agresive și prin promovarea unei politici bazate pe principiile relațiilor prietenești cu toate țările, în interesul popoarelor Iranului, Turciei și Pakistanului. Este ceea ce exprima de altfel ziarul turc „Milliyet", atunci cînd spunea: „Noi ne sufocăm în îmbrățișarea prea strînsă a S.U.A."

I. CIOARĂ

① Acest copil turc ar fi trebuit să se afle pe băncile școlii, dar lipsurile materiale ale familiei sale nu-i permit un asemenea „lux". După cum relatează un raport al unui grup de experți ai Ministerului Educației Naționale al Turciei și ai unor instituții de învățămînt superior din Ankara și Istambul, 60 la sută din populația turcă e analfabetă, iar un milion de copii de vîrstă școlară n-au posibilitatea să învețe.

② În Iran numeroși patrioți au fost executați doar pentru faptul că s-au pronunțat pentru o politică de pace, care să servească adevăratelor interese naționale ale Iranului.

CARE SUFOCĂ...

Tinerii iranieni care refuză să se prezinte la încorporare, spre a nu servi într-o armată de agresiune, sînt prinși pe străzi și transportați cu autocamioanele direct în cazărmi.

Imaginea cruntei mizerii în care se zbat nenumărați pakistanezi.

SCRIITORI ȘI CĂRȚI

UN ROMAN DESPRE KARL MARX*)

Din totdeauna ilustrele figuri ale istoriei au populat cărțile. Dar viața lui Marx, neîntreruptă luptă și căutare pentru dobîndirea înțelegerii complexe și juste a realității înconjurătoare, este un minunat prilej de a servi contemporanilor o pildă de revoluționar comunist, dăruit celor mai înalte idealuri ale umanității. Un asemenea erou literar posedă nenumăratele valențe ale omului deosebit, verificate la tensiunea faptelor reale de viață.

Marx însă nu este privit ca un supraom; dimpotrivă, caracterul său puternic, cu vaste disponibilități intelectuale și afective, este apropiat cititorului prin simplitatea sa cuceritoare. Departe de a îmbrățișa grandiloc venta unei biografii romanțate, unghiul de vedere al Galinei Serebriakova, asemeni unei lupe care apropie și detaliază, îl înfățișează pe tînărul Karl Marx cu toată modestia sa, angrenat în viața de zi cu zi a colectivității în care viețuiește. Copilul zburdalnic, adolescentul îndrăgostit, dezordonat, dar cu puternice înclinații spre disciplina intelectuală, și apoi tînărul care scrutează îndrăzneț și novator rînduielile ce păreau imuabile — iată ipostaze în care scriitoarea își descrie personajul.

Consecventă unghiului său de vedere, Galina Serebriakova și-a conceput și oeatura romanului ca atare. Alăturînd uriașei personalități a lui Marx figura lui Johann Stock, combatant pe baricadele anilor 1830-1844, ridicate împotriva exploatării, purtîndu-și acțiunea în Franța, Germania, Anglia, Elveția, scriitoarea a schițat fresca social-economică și politică a vremii. Pe acest fundal, drumul lui Karl Marx și cel al lui Johann Stock — chipul simbolic al proletariatului — se vor întîlni. „Ca vîrstă — scrie Serebriakova — amîndoi erau tineri, dar tinerețea lor se scursese împreună cu tinerețea clasei pentru care luptau, împreună cu nelivitatea primelor ei idei, împreună cu șovăiala primelor ei răscoale. Căci tinerețea revoluțiilor proletare trecuse și aceasta fusese și tinerețea lor. Acum se simțeau amîndoi maturi..."

Simplificînd bogata fabulație a romanului, se poate spune că ei închide în paginile lui evoluția tînărului Marx, de la afirmarea idealului său juvenil de a servi omenirea, la pragul certitudinii comunicate soției și tovarășei sale de luptă, Jenny: „Nu numai că vorbesc despre proletariat, dar aștept de la el să-și îndeplinească măreața lui misiune istorică — revoluția socială". Acestei măreațe misiuni și-a dedicat întreaga viață, geniul său, Karl Marx.

În romanul Galinei Serebriakova este demnă de subliniat maniera interesantă în care se sudează impunătorul material documentar cu ficțiunea artistică. Johann Stock, de pildă, deși purtătorul destinului clasei sale, nu este numai un simbol, ci un om viu, care intuiește în bezna neștiinței licărul adevărului. Drumul lui poate fi asemuit unei continue ascensiuni spre piscuri necunoscute, cu piedici nenumărate. Trăind în neagră mizerie, îndurînd cu stoicism chinurile neomenești la care l-a supus poliția prusacă, nemaiștiind nimic despre soția sa și ajuns în pragul apatiei, Johann va învinge însă vicisitudinile vieții, cu credința nestrămutată într-o lume mai bună. Și ceea ce intuia prin instinct de clasă, va ajunge să înțeleagă conștient.

Prin datele ei generale, evoluția lui Stock edifică cititorul asupra unei epoci; dar prin destinul său individual, prin suferințele și bucuriile lui profund umane, chipul acestui personaj este apropiat cititorului. Autenticitatea documentului și imaginația plină de vervă a scriitoarei au plăsmuit un tablou vivant, populat cu zeci de personaje, fiecare aducînd o notă distinctă.

Personalitatea tînărului Marx se definește în raporturile lui cu aceste personaje. Neabătut din calea aleasă, tînărul Marx căuta cu febrilitate răspuns la întrebări nedezlegate de secole. În forțele vii ale societății — clasele exploatate — el a văzut, așa cum singur spunea, „mărgăritarul adevărului, spada Nibelungilor".

Cartea Galinei Serebriakova pune mijloacele transfigurării artistice în slujba acestui adevăr istoric.

I. SCHLESINGER

*) G. Serebriakova: „Tinerețea lui Marx". E.S.P.L.A. — Cartea Rusă. 1959.

Prin Rahova de altădată

„Barieră" se înscrie printre romanele care te țin încordat de la începutul pînă la sfîrșitul lecturii. În ciuda diversității de planuri, distribuite de altfel cu multă economie, cartea are o construcție unitară. Ni se înfățișează momente din viața unei suburbii bucureștene, în perioada imediat premergătoare evenimentelor din august 1944.

Situată în preajma cunoscutelor uzine „Vulcan", „Bazalt", „Pichet" ș.a., „mahalaua" Rahovei, puternic centru muncitoresc, a trăit din totdeauna, dar mai ales o dată cu apropierea Armatei Roșii și intensificarea loviturilor împotriva fascismului, zile de febrilă activitate revoluționară. Acțiunile comuniștilor, sprijinite de populație, au dat lovituri serioase mașinii de război hitleriste. Fapte pe care le-a oglindit și autorul „Barierei".

Teodor Mazilu și-a conceput lucrarea ca o sobră monografie citadină. Mizeria lucie în care trăiau locuitorii Rahovei, puterile loviți de nenorocirile războiului, contrastul strident cu luxul exorbitant al doamnelor din „centru", soții ale „conducătorilor statului", membre a tot felul de consilii „ocrotitoare". Acolo, în „mahala", istoria se scurge pe îndelete, fără „drame extraordinare", fără gesturi patetice. Oamenii flămînzeau, stăteau la cozi pentru pîine, chinuiți pretutindeni de lucru. Cupa cu amar se umplea încet, dar sigur. Nemulțumirile de ordin economic se transformau în acțiuni conștiente împotriva războiului, a dictaturii, a suferințelor. Dincolo de aspectul „pitoresc" al cartierului, descoperim trainice legături de năzuințe ce uneau pe toți cei asupriți, sub semnul aceluiași țel: lupta pentru libertate.

În paginile „Barierei" prind viață numeroase figuri, angrenate, într-un fel sau altul, în uriașul proces de pregătire materială și spirituală a istoricului act de la 23 August 1944. Dintre personajele cărții se impune, în primul rînd, imaginea luminoasă a lui Nea Vițu. Personajul seamănă cu Ilie Moromete (influența lui Marin Preda e vizibilă). Sub aparența lui fire senină, dar puternic interiorizată, se ascunde un suflet bun, un spirit jovial, iubit de către majoritatea locuitorilor Rahovei. Nea Vițu este comunist. El cade doborît de gloanțele dușmanului cu puțin timp înainte de a-și vedea visurile împlinite. Poate că romanul ar fi cîștigat dacă activitatea patriotică a lui nea Vițu, legăturile lui cu partidul ar fi fost mai larg explicate. Aceeași observație ni se pare valabilă și pentru activitatea de partid și U.T.C. a lui Treișpemii sau a Rădiței.

Scenele de masă, relatările privind viața de familie a lui nea Vițu, unele dialoguri au valoare artistică și ele dovedesc că autorul se află în posesia unui bogat material de viață, pe care însă nu l-a utilizat îndeajuns. Activitatea comuniștilor din roman se reduce mai mult la ieșiri cu afișe, la întîlniri nocturne, la sabotaje. În schimb, Teodor Mazilu s-a lăsat captivat pe alocuri de existențele oarecum mai extravagante. Prietenia dintre un pictor ratat și beției și zbirul mahalalei, șeful de rost ieftinele, ocupă un prea întins spațiu. Observațiile neamănătoare se pot face și în legătură cu biografia Lucieăi sau a lui Călărețu.

Valoarea „Barierei" e astfel știrbită. Acele capitole însă în care trăiește veridic cartierul Rahovei, cu atmosfera sa specifică, în plin clocot al luptei pentru eliberare, în care ne sînt relatate aspecte din lupta eroică a comuniștilor pentru înfăptuirea mărețului act de la 23 August 1944, nu pot fi uitate multă vreme.

Romanul marchează un pas înainte în creația lui Teodor Mazilu în ce privește lărgirea orizontului său tematic și aduce în peisajul beletristicii noastre contemporane o experiență epică interesantă.

Gh. ACHIȚEI

*) Teodor Mazilu: „Barieră". Ed. Tineretului. 1959.

Florin MUGUR

ZIAR DE ȘANTIER

REPORTAJ

Vezi, cupele de beton urcă și coboară,
păsări imense care n-au dreptul să se clatine,
urcă și coboară,
ridicate și coborîte de mîinile brune ale macaragiului tînăr.
Și revarsă modestul beton,
de culoarea frunzelor obosite,
de culoarea hainelor de fiecare zi,
de culoarea mării, în răstimpuri de veghe...
Vezi, aici e barajul. Și-aici,
aici se va naște o mare,
o mare, pulsînd energii,
talazuri, talazuri, în flux neoprit, luminos.

★

Pe fundul mării cresc margarete sălbatice.
Pe fundul mării e iarbă și-n iarbă sînt hribi pestriți.
Unde sînt scoicile? Unde e steaua de mare?
Pe fundul mării călcăm amețiți.

Pe fundul mării mergem. Cu fulgi mari,
pe-aceste văi curînd va ninge încă o dată
cu legănări molatice și albe,
în aer ca-ntr-o mare tulburată.

Și ager, timpul va goni — și într-o zi
veni-vor apele și-a stîncilor jerbă,
și stele tinere vor lumina
la zămislirea mării pașnice, superbă.

DESENE

Prăfuite de ciment,
autocamioanele dorm obosite:
cărăbuși uriași
cu elitre de fier...
Vîntul de nord a trecut, vîntul occidental
și elitrele cărăbușilor tremură.
Cineva merge pe șosea,
poate un mecanic de locomotivă,
poate un inginer;
intră în casă,
se așază la masa lui
și-i scrie celui mai bun prieten.

SCRISOARE DESCHISĂ

Vino, prietenul meu.
Vino cu marea ta putere de a înțelege,
nefolosită de mult,
vino să vezi barajul imens de beton
și să nu te mai poți gîndi numai la tine.
O să urci pe lîngă baraj, pe Ceahlău,
culegînd flori de gențiană
pentru adolescentele de la ziarul de șantier.
Și-o să bei ceai împreună cu ceilalți,
într-o noapte de lucru pe ger,
și palmele tale fericite
o să atîpească pe cana fierbinte,
din care-o să răsară, molatecă, luna
urcînd sus de tot,
pînă la macaraua funicular sau și mai sus,
pe cer — iar mecanicul șef
care-a calificat o sută de tineri
va privi la ea, ca de obicei, prin oțel.

Le vei spune și celorlalți cît de frumoase totul.
Și-o să privîți cu plăcere cum la baraj ninge.
Și-o să vă gîndiți: va avea o siluetă
delicată și pură,
ca zăpada...
Și-o să vă gîndiți: e bine
că-n compoziția barajului
a intrat și zăpada.

.....

Vino, prietenul meu.

ACTUALITĂȚI LITERARE

DIN ȚARĂ

● O nouă lucrare dintre cele 90 ce compun „Comedia umană" a văzut lumina tiparului, în colecția „Clasicii literaturii universale". Este vorba de celebrul roman „Iluzii pierdute", scris de Honoré de Balzac între anii 1835-1843 și dedicat lui Victor Hugo. Prefața o semnează Valentin Lipatti.

● Nagy István a adunat în ultimul său volum un număr de 22 de nuvele scrise în decurs de peste un pătrar de veac. Nuvelele „Răfuiala" și „O haină de blană cu noroc" au fost concepute, de exemplu, în anul 1932. Alte lucrări datează din zilele noastre și surprind aspecte semnificative ale construcției socialiste („Gazeta de perete", „Face cît o victorie", „Stă numai un pic de vorbă" sau „Annuska se supără").

● Sub titlul „Datoria artei", a apărut în „Mica bibliotecă critică" o culegere din articolele lui Raicu Ionescu-Rion, cunoscut publicist progresist. Ediția reproduce texte din „Evenimentul literar" (tipărit la Iași, în anul 1894), precum și din volumul postum îngrijit de G. Ibrăileanu. Prefața intitulată „Un precursor..." e semnată de Savin Bratu.

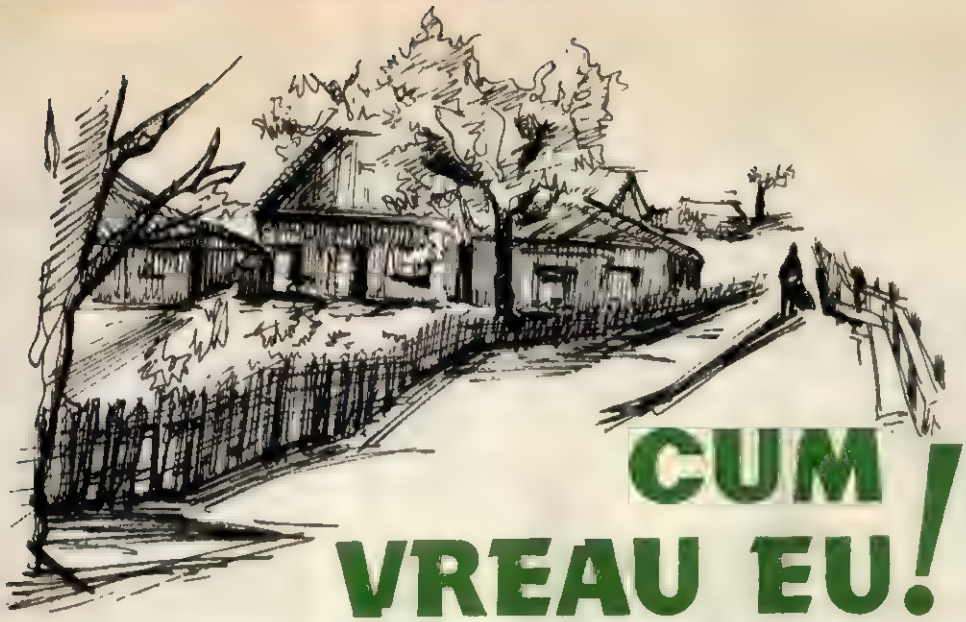

CUM VREAU EU!

schiță de Ion BĂIEȘU — Ilustrații de Tic PETZ

Tudorică ședea în vîrful patului, numai în cămașă și-n izmene, și se ținea cu mîna de-o falcă. Îl usturа obrazul de parcă l-ar fi frecat cineva cu urzici. Îl pocnise rău de tot bătrînul. Avea o mînă grea și noduroasă, de neam de lobagi; cînd te lovea, parcă era de lemn. Cît e el de zdravăn, Tudorică se clătinase cînd o primise. Ce mai, a fost o palmă cum n-a primit în viața lui!

Singur în cameră, Tudorică simțea că plesnește de necaz dacă nu-și descarcă sufletul. Își scoase din haina de alături sfîrcul pe care-l cumpărase cu cinș'pe lei în tren, de la un țigănuș, rupse două foi din carnetul plin de „amintiri", cîntece și alte nimicuri și începu să scrie o scrisoare.

«Tovarășe comandant Ionescu,

Aflați despre mine că imediat ce am plecat de pe șantier am ajuns cu bine acasă. Pînă la București am mers cu alde Bănică. Pe urmă, el a luat-o pe linia aliaților, iar eu spre Roșiori. În București n-am stat decît vreo trei ceasuri, cît am văzut un film și ne-am luat cîte o pijama, săpun. Cînd am ajuns în sat eram bucuros, dar, cu să fiu sincer, mi-era și frică. Acasă nu era nimeni. Și tata, și mama, și sor-mea erau la cules porumb. Pîn-să vină ei, am vorbit cu,vecină-mea, cu fata aia, Florica, știți, v-am spus eu de ea, fata aia cu care-mi seriam eu. V-am arătat și fotografia ei. Florica mi-a zis că mai bine să fug, să nu mă vază tata, că mă bate de mă usucă. A zis în sat că nici nu mai sînt al lui, că m-a desfiat. Cică de ce am plecat pe șantier fără să-i cer lui voie? Parcă nu l-aș fi zis de zece ori! Da' dacă n-a vrut să mă lase, ce să-i fac?... Așa că nu m-am speriat de loc de ce mi-a spus Florica. Ce mi-o face, mi-o face! Cînd a venit sgîlția-aia mică, s-a și luat în colți cu mine, că las-că ți-arată ei tata ție acuma. Tata a venit mai tîrziu. Se opriae la MAT să ia o țuică. Auzise că am sosit. Se făcea că e vesel cînd a intrat pe ușă. „Oho, bine ai venit, fiule. Taie, nevastă, o găină, că ne-a venit comoara. Unde fuseși, mă, îmi zice el imediat, timp de trei luni de zile?" „Păi, nu știi?, i-am răspuns. Pe șantier!" „Pe șantier? Da' de ce-ai plecat, mă? N-aveai ce mînca la mine acasă? Și mie de ce nu mi-ai cerut voie? Cine poruncește în casa asta, mucosule? Dacă-mi spuneai, poate că te lăsam..." „Nu-mi place să mă pleoscnesc!" „Aha, și-acum te-nțoroi tot la mine? Să te duci înapoi de unde-ai venit. În casa mea nu mai ai ce căuta. Te-am desfiat". „Bine că m-ai desfiat, m-am înfuriat și eu. Crezi că mor fără averea matale? Mîine m-am și înscris în colectivă". Și am ieșit afară. M-am dus și am dormit într-o odaie din spatele casei, unde aveam eu un cuiouș al meu. A doua zi, de-al dracului, m-am dus la gospodărie și-am vorbit cu președintele: „Aveți nevoie de mine? N-am avere, nimic. Tata m-a desfiat. Vin numai cu brațele mele". „Vino, Tudorică, mi-a zis el. Fă cerere. Tat-tu, dacă vrea, să mai stea în întovărășire. Pînă la urmă tot vine și el". Și am făcut cererea. Cînd m-am dus acasă, să te știi, neamuile! Unchiașu' afiase. Zor-nevoie să sară în mine. Abia l-a ținut mama pînă s-a liniștit. „Ia ascultă, ce-ai cu mine?, l-am întrebat. Acuma-s major, de desfiat, m-ai desfiat... Lasă-mă să trăiesc cum vreau". „Cum vrei tu?, a sărit el iar la mine' Tu-ți așa și pe dincolo", mă înjură el, că să știți că înjură de rupe pămîntul. Era furios că de ce-am trecut peste el, de ce le fac toate după capul meu. „Cine-i mai mare aicea, mă, tu sau eu?", a sărit el din nou, ambițios. (Știți dumneata cum sînt oltenii: bățoși). „Păi ce, așa merge, adică? Unu-i mai mare și altu-i mai mic?, l-am întors-o eu. Nu știnem toți majori și egali?" „Îți dau eu ție un egal, de n-o să-i poți duce. Ce-ai căutat, mă, la colectivă, fără mine? Să ne știe tot satul că ne țiganim ca la ușa cortului și tragem unul hăis și altul cea?" „Păi, acuma, dacă așa mi-ai desfiat, ce era să fac? Trebuia să-mi găsesc și eu un rost, nu?" „Bine, mă tată, du-te atunci... Da' du-te din casa mea, să nu mai auzim unul de altul!"

Pe urmă, vreo săptămînă, tovarășe comandant, n-am mai vorbit cu el; treceam unul pe lîngă altul ca niște lemne, nu scoteam o vorbă. Eu începusem să munceso la colectivă, deși nu mă discutase încă adunarea generală ca să-mi aprobe cererea, îmi dădusera o căruță și cărăm cu ea gunoi la cîmp. Munceam toată ziua, nu ședeam un ceas. Într-o seară, cînd veneam acasă, un vecin de-al nostru, Iancu Boltașu, mi-a zis: „Ce dracu' făcuși, mă Tudorică? Tocma'cînd era să dea și tat-tu cerere, să vină cu noi, te-ai luat tu la ceartă cu el'. Acuma, cică, nu mai vrea să vină dacă nu te dăm pe tine afară". „Să mă dați pe mine afară?" „Da, numai așa vrea să vină!... Și-mi pare rău de el. Să știi că eu m-am luptat mult ca să-l strag de partea noastră. Știi, că dacă vine el, care se bucură de considerație în sat, om de greutate... Înțeleg, înțeleg'... O să văd eu ce fac'"... M-am dus seara în cămăruța mea și-am stat singur de-am judecat. Ce să fac eu acuma? Făcui oare bine că m-am înscris, sau nu? O fi adevărat ce spunea nea Iancu că bătrînul nu se mai înscrie din cauza mea? Dacă-i așa, nu-i bine. N-aș fi vrut să stau în calea lui. Știu că are o fire păcătoasă, că e arțăgos și ambițios. Curînd n-o să mă mai ia el la inimă lui. Poate mai tîrziu, cînd l-o fi dor de mine să mă vadă, atunci ne-om împăca. Dar pînă atunci... Așa că m-am hotărît să plec. Începusem să-mi aranjez boarfele într-o ranițe, cînd a intrat sora-mea. „Ce-i cu tine?, a-ș speriat ea. Pleci?" „Plec, i-am răspuns eu. Mă duc." „Unde?" „Trenia mea. Cînd oi vrea, vă scriu eu. Nu vreau să stau în calea voastră. Duceți-vă la colectivă, fă-ți și tu un viitor. Mă gîndesc la tine și la mama mai mult. Să trăiți și voi mai bine. Eu am învățat să mă descurc și singur. Să știi c-am făcut asta pentru că am vrut să-i arăt și lui bătrîn că prea s-a învățat el din toată viața ca în casa noastră toți să tremure în fața lui. Că doar n-o fi el atît de n-ori să ori eu în pui dacă mi-o zice el, numai de dragul că mi-e tată. Am și eu ochi să văd ce-i viața. Da'acuma, lasă. Du-te și adu-mi și mie o pîine și niște brînză, că am pentru drum. Da' să nu știe mama. Să spui că n-ai știut nimic, cînd și unde am plecat".

Deșteaptă de sora-mea nu s-a putut abține și cînd a ajuns în casă a început să plîngă. Le-a spus că vreau iar să plec. Bătrînul s-a făcut negru ca pămîntul. A venit direct la mine și plesc, mi-a tras o palmă. „Du-te!, a strigat pe urmă din ușă. Nu te desființăm, da'acuma tot o fac! Va să zică tu la colectivă cu un teleleu!... Să te văd cînd mi-oi mai vedea cenfa". Și a-a dus.

Uite, așa-i situația, tovarășe comandant. Dacă știam, nu mă mai întorceam acasă. Am venit mai mult că mi-era dor de sat. Acuma, mă duc. Mă duc pe șantier la Govora. Acolo a-a dus și Mitroi, prietenul meu. Mi-e dor de dv. Ce bine am dus-o noi împreună, pe șantier, ce frumos era! N-am să uit niciodată. Mă simțeam acolo ca acasă la mine, mă legnasem de fiecare om. Și-mi plăcea șantierul, sau îmi plăcea. De ce nu veniți și dv. la Govora? Zău, poate veniți acolo. Eu v-am scris acuma că la un frate, știți singurul om la care pot să-l spun acuma tot ce-o-n mine. Aștept să-mi scrieți. Noroc și sănătate. Scrieți-mi pe șantier la Govora. O să fiu acolo prooiu. Cum am terminat scrisoarea, am și plecat.

Tudorică Mardare».

Așa a făcut Tudorică. În noaptea aceea a pornit-o singur pe cîmp, cale de zece kilometri, spre gară. Mergea repede, să prindă personalul de dimineață.

Nu-i ușor lucru să-ți alegi o motocicletă. Cînd în magazine se găseau „Jawe", eu doream un „M.Z."; cînd se găseau „M.Z.", eu rîvneam un „K. 58"; cînd se găseau „K. 58", preferam un „I.J." și cînd, în sfîrșit, am găsit și „I.J.", și „K.58", și „Jawa", și „M.Z.", îmi spuse soția: „Ei, acum că se găsesc tot felul de motociclete, hai să ne luăm un televizor!" „Cum așa?..." „Măi bărbate, iarna nu e sezon prielnic motocicletei. Îți strîngi tu bani și la primăvară vedem noi..." „Înțeleg eu: strîng din nou bani pentru motocicletă și la primăvară vedem noi, . un frigider!" „Dar ce? Un frigider e rău?" „Nu e rău, dar dacă-mi arăți un singur om care să încalece pe frigider și să pornească în excursie pe Valea Prahovei, îl mănînc de viu cu frigider cu tot!"

O privesc cu coada ochiului și bag de seamă că s-a supărat. Încerc s-o îmbunez: „O să-ți cumpăr și tie o atențiie". „Da? — se bucură ea pe neașteptate. Cumpără-mi un burete de plastic pentru spălat vasele. Orice gospodină îl preferă. E foarte practic și cel vechi s-a rupt". „Numai atît? Ești o soție modestă. Îți cumpăr trei, nu unul". „Nu te cred. Jură-mi!" „Jur pe motocicletă: dacă pînă mîine, poimîine, nu-ți aduc trei bureți de plastic, îți fac pe plac și-n locul motocicletei cumpăr televizor".

A doua zi, fuga la magazinul „Victoria". Mă conving dacă motocicletele sînt la locul lor, apoi urc la etaj, la articole de menaj: „Tovarășico, servește-mă o-un burete de plastic, dar iute pînă nu se vînd motocicletele!" „Pînă nu se vînd motocicletele, vă pot servi o-un burete din fire de metal". „Prefer din plastic". „La noi trebuie să preferați din metal. Din plastic preferați în alt magazin". „Cum așa? Acum șase luni am cumpărat două bucăți". „Păcat. Dacă ați fi cumpărat patru, vă rugam să-mi cedați și mie unul..."

Am coborît grăbit scările, am trecut pe lîngă motocicilete, le-am șoptit să aibă răbdare că mă întorc imediat și am pornit-o vertiginos, în căutarea unui burete, pe Calea Victoriei, în sus. Apoi am pornit-o vertiginos în jos. Apoi am pornit-o vertiginos în sus și în jos pe Lipscani. Intru la „Ferometal": „Vă rog, un burete de plastic pentru menaj". „Lipsește". „Vă salut". Intru alături, la o cooperativă: „Vă rog, un burete de plastic". „Ați venit cam tîrziu. Acum șase luni mai aveam. Și tovarășul de colo tot sata voia să cumpere"... Întreb: „Dar cine e tovarășul de colo?" „Tovarășul e președintele cooperativei care producea bureți din plastic". Alerg mai departe. Intru la „Articole casnice". La „Articole tehnice", la „Articole chimice"; „Vă rog, un burete de plastic". „Lipsește".

În gît îmi stau noduri. Simt eu că buretele ăsta îmi mănîncă motocicleta. Iau magaziniele la rînd. Năvălesc la întîmplare la „Articole pentru nunți și mirese". „Vă rog, un burete de plastic pentru spălat vasele". „N-avem decît flori de lămîiță". „Pe mine mă interesează altceva". „Altceva?... Niște scutece". Strig enervat: „Eu vreau burete de plastic pentru spălat vasele!" „Tovarășe, noi tinem numai articole pentru nunți și ceea ce vrei dumneata e articol pentru după nuntă!" „Vă salut".

BURETELE DE PLASTIC

— foileton —

În continuare, sondajul în celelalte magazine și cooperative decurge rapid și liniar: „N-avem", „Vă salut", „N-avem" și vice-versa. După trei ore, abia tîrîndu-mi pașii, intru la „Articole de menaj și uz casnic". „Aveți bureți de plastic?" „De metal". „Eu am cerut de plastic!" „Și noi am cerut!" — îmi răspunde responsabilul. „Te privește, dar eu ce fac?" „Faceți ce-am făcut și noi: cereți de plastic și luați de metal!" „Ce vorbești? — urlu eu scos din fire — și atunci cum rămîne cu motocicleta?" Deschide responsabilul doi ochi mari, mă ia cu binișorul de după umeri, mă conduce spre ușă și-mi arată tramvaiul 21. „Vezi mata tramvaiul de colo? Te urci în el și te dai jos la capăt". „Și ce-i acolo?" „Spitalul de boli nervoase!" „Și are burete de plastic?..." „Are .. Acolo are tot ce vrei... și plastic... și pe Napoleon... și pe regele Darius... și locomotive. . Așa... Incetișor, vezi cum mergi..."

★

Azi după-amiază mi-am instalat televizor. Nevastă-mea rîde fericită. Și, în plus, pentru că n-am găsit burete de plastic, e-a dus ea prin magazine și s-a aprovizionat cu toate sortimentele de obiecte din mase plastice pe care le-a găsit: lighene de plastic, pahare de plastic, farfurii de plastic, savoniere de plastic, șervețele de plastic, scuipătoare de plastic... A transformat bucătăria, camara și celelalte dependințe într-o expoziție care ar urma să demonstreze cîte articole se fabrică din mase plastice. Numai unul îi lipsește: buretele.

...Iar eu m-am ales din toată povestea asta cu o speranță: că forul în drept va citi spovedania mea și o va scuti pe nevastă-mea de buretele de metal.

I. AVIAN

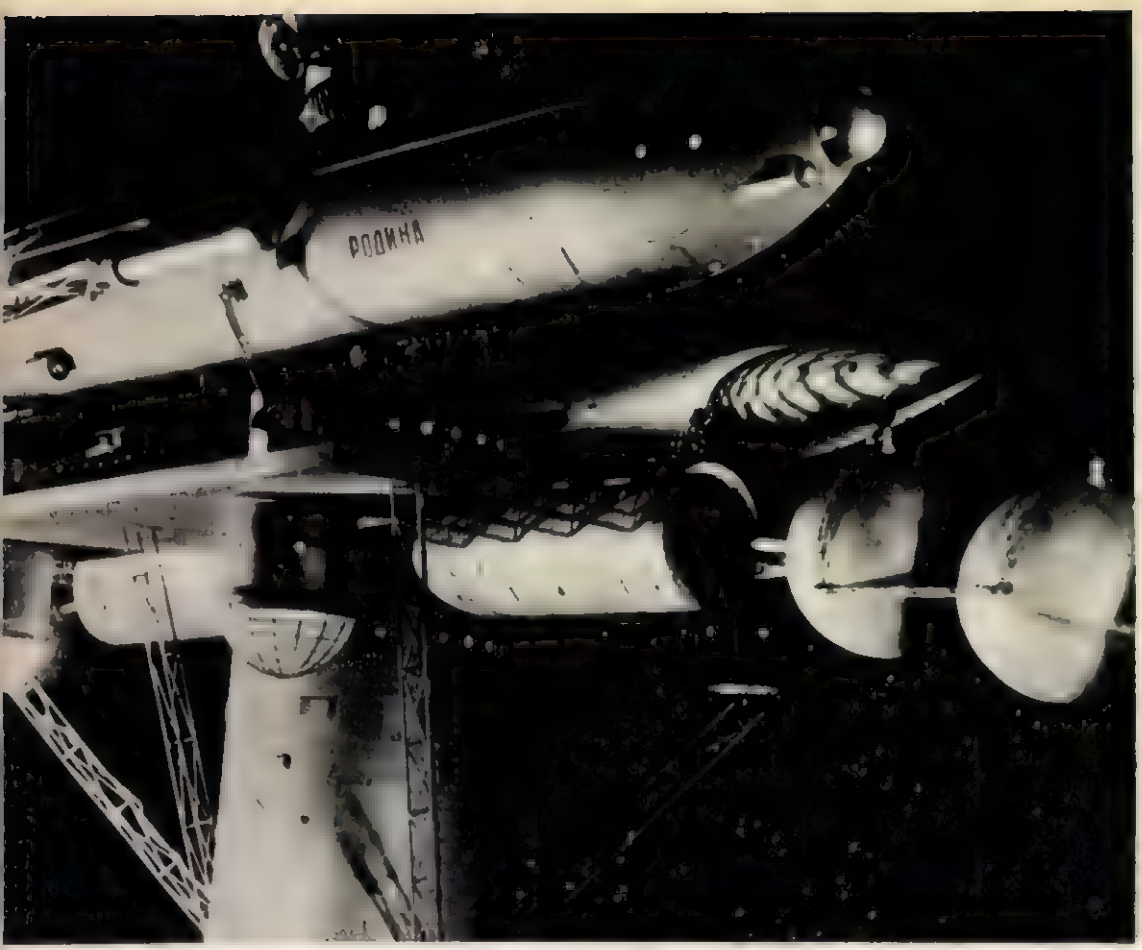

Racheta cosmică sovietică „Rodina" a sosit la staţia interplanetară.

Alarmă în cosmos! Racheta americană „Taifun", rămasă fără combustibil, este irezistibil atrasă către Soare! Catastrofa pare de neînlăturat. Pe cei doi membri ai echipajului i-a cuprins deznădejdea. Îi aşteaptă o moarte cumplită..

S.O.S... S.O.S... Chemarea străbate spaţiul interplanetar. Nava cosmică sovietică „Rodina" decolează de pe platforma staţiei interplanetare, îndreptîndu-se spre Marte. Recepţionînd însă semnalele „Taifunului", ea îşi schimbă direcţia şi, cu o viteză de cîţiva kilometri pe secundă, se avîntă spre racheta americană. Undeva în spaţiu, cele două nave se întîlnesc. Unul dintre astronauţii sovietici izbuteşte să pătrundă în racheta „Taifun" şi să-i salveze pe naufragiaţi...

Citind un roman ştiinţifico-fantastic cu un asemenea subiect, îţi poţi imagina anevoie peisajele cosmice, elementele de tehnică, întreaga ambianţă. E greu pentru un profan să-şi închipuie cum arată o staţie interplanetară, interiorul unei rachete, un asteroid...

Dar iată că avem posibilitatea să contemplăm toate acestea cu ochii noştri. Putem vedea astronauţi temerari, îmbrăcaţi în costume de scafandri cosmici, un institut zburător de cercetări ştiinţifice, cu laboratoare şi observatoare, cu încăperi confortabile de locuit şi cu sere doldora de flori şi pomi roditori, rachete argintii care străbat milioane şi milioane de kilometri, lumea încremenită a unei planete pitice, cu prăpăstii adînci şi stînci colţuroase, în spatele cărora răsare, ca un disc de jăratic, planeta Marte, cerul cosmic de un negru intens, pe care strălucesc, ca nişte diamante, stelele...

Doriţi să-i cunoaşteţi pe neînfricaţii piloţi sovietici, care, înfruntînd primejdii cumplite, dezvăluie tainele spaţiului interplanetar, explorează planetele şi nu precupeţesc nimic cînd e vorba de salvarea unor vieţi omeneşti? Doriţi să anticipaţi călătoria dv. prin nemărginitele lumi interstelare? O puteţi face vizionînd filmul sovietic „S.O.S. în cosmos!", care a fost prezentat săptămîna aceasta, în premieră, în Capitală.

Nu se prea obişnuieşte să se dea în vileag subiectul unui film de aventuri, spre a nu răpi spectatorului farmecul neprevăzutului. Ceeace v-am povestit mai sus nu

Autorul de romane ştiinţifico-fantastice în faţa machetei staţiei interplanetare. Desigur că aici au început să se contureze locul acţiunii, personajele şi întîmplările noului roman. ←

S.O.S. I

Astronautul sovietic a pătruns în racheta „Taifun". „Sînteți salvați! Dar acum grăbiți-vă; transbordarea trebuie făcută în cel mai scurt timp".

este de altfel decît o mică parte din acest mare film, care conține atîtea lucruri noi și neobișnuite, atîtea privelişti fermecătoare, atîtea momente dramatice. Dar—chiar dacă ați cunoaște în întregime subiectul—tot v-ar rămîne rezervate atît de multe surprize, încît ceea ce ați cunoscut dinainte nu va face să vă scadă cu nimic interesul. Cu atît mai bine, deci, dacă nu vă povestim totul...

Prin „S.O.S. în cosmos!", cineaștii de la studioul „A. Dovjenko" din Kiev au realizat o performanță, poate unică în istoria cinematografiei: ei au izbutit să ne prezinte viitoarele zboruri cosmice, în toată complexitatea lor, îmbinînd elementele tehnice cu imagini de o rară frumusețe și cu o caldă chemare la colaborare științifică între state.

Regia, semnată de A. Kozîr și M. Kariukov, a rezolvat magistral complicatele probleme pe care le punea un film cu un asemenea profil, reușind totodată să creeze spectatorului o imagine amplă a vieții omului în spațiul cosmic.

Filmul ne dă prilejul să reîntîlnim actori ca Pereverzev, Șvorin, Filimonov, mult apreciați de spectatorii noștri.

Mai mult încă decît uimitoarele mașini, decît imaginile în culori de pe uriașele ecrane ale televizoarelor, decît sclipirile multicolore ale becurilor de semnalizare, decît instrumentajul atît de complicat al rachetelor și stației interplanetare, ne impresionează oamenii. Căci personajele filmului, tehnicienii stației de urmărire de pe Pămînt, savanții laboratorului interplanetar, piloții rachetei „Rodina" sînt animați în toate acțiunile lor de o fierbinte dragoste de patrie, de cele mai nobile sentimente umanitare, de un admirabil spirit de abnegație, calități ale minunaților oameni sovietici, exploratorii de azi și cuceritorii de mîine ai cosmosului.

Radu NOR

ÎN COSMOS!

CEEA CE ASCUNDE ADENAUER

Ascultîndu-l în ultima vreme pe cancelarul Adenauer, poţi avea impresia că nu are la inimă altă preocupare mai arzătoare decît aceea de a demonstra lumii cît de „liber" şi cît de „fericit" este Berlinul occidental sub cizma revanşarzilor vest-germani şi în condiţiile unei triple ocupaţii străine

Reclama deşănţată ce se face la Bonn în legătură cu libertatea şi prosperitatea „oraşului de front" — aşa cum denumeşte presa vest-germană Berlinul occidental — se împleteşte strîns cu zarva provocatoare în legătură cu pretinsa ameninţare comunistă împotriva acestuia. Reluînd vechile practici ale „războiului rece", la care nu vrea să renunţe nici în ruptul capului, Adenauer agită în continuare steagul cîrpăcit al provocărilor. El cheamă la preîntîmpinarea unui imaginar „pericol comunist" şi recomandă cu stranie dezinvoltură menţinerea cu orice preţ a regimului de ocupaţie militară în Berlinul de vest.

Ce se ascunde în dosul noilor ieşiri ale cancelarului de la Bonn? Nimic altceva decît jocul murdar al aceloraşi profitori ai „războiului rece", care nu se împacă de loc cu ideea înseninării atmosferei internaţionale şi fac totul pentru a torpila orice acţiune ce tinde să rezolve probleme litigioase şi să asigure pacea în Europa şi în lumea întreagă.

Aşa se explică faptul că tocmai acum — cînd pînă şi o serie de guverne occidentale se pronunţă pentru o conferinţă la înalt nivel, în ca-

Contrastul dintre luxul de paradă şi viaţa grea a populaţiei muncitoare vest-berlineze este prea evident pentru a nu fi remarcat, în ciuda camuflajului propagandistic. În stînga sus: noul hotel „Hilton", destinat călătorilor cu punga groasă. Iar jos, aspectul trist al improvizaţiilor mizere, ce-l constituie numeroase „locuinţe" ale oamenilor muncii, situate nu departe de cartierele „lumii bune". Nu ar fi oare mai firesc ca aceia ce se pretind atît de „grijulii" în legătură cu soarta Berlinului de vest să renunţe la cheltuielile militare exorbitante, spre a da populaţiei condiţii de viaţă mai omeneşti?

Unul din punctele de spionaj prin radar, existente în Berlinul de vest. Autorităţile vest-germane, care alocă anual fonduri de circa 2,5 miliarde mărci vest-germane pentru întreţinerea nenumăratelor focare de spionaj şi diversiune din Berlinul occidental, pun la cale o nouă provocare, creînd aici un post de radio, de unde să se ducă o deşănţată propagandă împotriva R.D.G., U.R.S.S. şi a celorlalte ţări socialiste.

↑ „Nimeni nu poate fi dezavantajat sau avantajat din cauza sexului, originii, rasei, limbii, patriei, credinței, concepțiilor sale religioase și politice... Demnitatea omului este inviolabilă. Datoria întregii puteri de stat este s-o respecte și s-o apere". Așa sună articolele 1 și 3 din Constituția R. F. Germane. Cum sînt respectate aceste prevederi se poate vedea și din fotografia de mai sus, care nu este unică în felul ei. Ea redă o scenă obișnuită pe străzile Berlinului occidental: un cetățean este brutalizat de polițiști, pentru „crima" de a se fi pronunțat împotriva politicii războinice a guvernului de la Bonn și a autorităților vest-berlineze. Încolo, cum scrie în constituție, „demnitatea omului este inviolabilă"..

drul căreia s-ar discuta, firește, și problema Berlinului — revanșarzii vest-germani își intensifică uneltirile în legătură cu Berlinul occidental, despre care prea bine se știe că nu aparține R. F. Germane, ci că se află pe teritoriul Republicii Democrate Germane.

Cuprins subit de o suspectă „grijă", Adenauer denaturează esența problemei Berlinului. Primarul Berlinului de vest, faimosul războinic dr. Brandt, îi ține isonul, iar criminalul de război Oberländer, ministru în guvernul de la Bonn, vizitează Berlinul apusean.

Centrele de spionaj și cele 171 de organizații militariste revanșarde din orașul sub ocupație își continuă activitatea. Iar Bonnul anunță intenția sa de a construi un post de radio în Berlinul occidental, cu scopul evident de a se deda unor noi atițări împotriva R. D. Germane și a celorlalte țări socialiste.

Pe cît se vede, cercurile conducătoare din Germania occidentală, sfidînd voința răspicat exprimată a tuturor popoarelor, continuă să pedaleze în direcția agravării „războiului rece".

Milioane de mărci cheltuiește Bonnul pentru înarmarea atomică, pentru menținerea Berlinului occidental ca un butoi de pulbere în inima Europei și pentru reclama deșănțată făcută „libertății" și „prosperității" Berlinului occidental.

Aur și fard pentru Berlin-vest. Dar nici banii, nici sulemenelile și nici respectiva reclamă nu-i pot convinge pe vest-berlinezi că viața într-un butoi de pulbere este preferabilă adevăratei libertăți. Dincolo de vitrina Berlinului occidental se află adevărata față a orașului, pe care Adenauer zadarnic încearcă s-o ascundă.

D. BARCIAN

→ **Acești oameni nu sînt de aceeași părere cu Adenauer. Ei știu că pericolul pentru Berlinul occidental nu-l constituie cîtuși de puțin comunismul, ci politica agresivă a Bonnului. De aceea, au aprobat întru totul propunerile sovietice de dezarmare generală și totală, precum și proiectul unui tratat de pace cu Germania. Ei au ieșit acum în stradă pentru a le striga în față domnilor de la Bonn și primarului Brandt că este mai bine să se ducă tratative timp de 10 ani, decît o oră de război atomic. Și pentru că Adenauer se erijează în scutier nechemat al libertății Berlinului de vest, populația acestuia îl întreabă pe drept cuvînt: ce fel de libertate este aceea de a fi îngropat în cenușa atomică?**

În ce privește mult trîmbițata „prosperitate" economică din Berlinul occidental, este bine să cercetăm cîteva extrase din însăși presa vest-berlineză: „Călătoriile de noapte devin un lux"; „Împotriva cametei în Berlin!"; „Grăsime rîncedă, ca marfă de calitate"; „Teme arzătoare: cartofi — unt — carne"; „Consumatorii trebuie să plătească. Ministrul federal al alimentației stabilește urcarea prețurilor". →

Bio-aripile

de G. ANFILOV

Povestire științifico-fantastică

(Urmare din numărul trecut)

Și iată că două figuri mici se aruncă din nou în spațiu. Zboară spre stadion și planează deasupra terenului verde al complexului sportiv. Noi strigam din toate puterile „Ura!" Nici nu ne interesa faptul că între timp sosiseră și alți zburători fericiți, studenți la alte institute. Noi îi urmăream numai pe ai noștri, făcîndu-le semne cu mîna și strigîndu-i triumfători. Erau doar Stepan și Galocika ai noștri, Dedal și Icar ai secolului al XX-lea!...

Aterizînd, zburătorii au nimerit în îmbrățișările spectatorilor entuziasmați. I-am prins pe eroii noștri și am început să-i aruncăm în aer. În cele din urmă, acest lucru i-a plictisit și s-au eliberat printr-un mijloc neașteptat: și-au făcut repede aripile și s-au îndepărtat pe calea aerului. Fapt care a stîrnit un nou elan de entuziasm...

VI

Înainte cu doi ani de aceste evenimente, Stepan se înscrisese la excursia în Lună. Foarte

înflăcărat, el căuta să dovedească că omul contemporan e obligat ca încă din tinerețe să vadă cu propriii săi ochi peisajele exotice ale pustiurilor și ale lanțurilor de munți din Lună. Dar plecarea spre Lună a coincis cu începutul însușirii zborului cu ajutorul aripilor. Fapt care l-a făcut ca, pînă la urmă, să refuze cu strîngere de inimă pelerinajul cosmic. Vacanța ce urma să vină, el n-o concepea fără zboruri.

Pentru Galia problema felului în care își va petrece vara fusese hotărîtă dinainte: ea decisese să meargă împreună cu noi în tabăra alpiniștilor din Himalaia. Insistențele Galiei l-au determinat și pe Stepan să se alăture grupului nostru. Desigur că noi l-am primit cu bucurie. Nici măcar Fedia Artiuhov nu fu împotrivă.

Evenimentele acestei veri au rămas mult timp în amintirea noastră.

Itinerarul expediției fusese elaborat încă din timpul iernii. Trebuia să urcăm panta de sud-vest către vîrful Djamalung, iar apoi să coborîm pe panta de nord, pînă la mina experimentală Seismonadzor, adîncă de 100 km. Ne propusesem ca, la încheierea itinerarului, să luăm cunoștință de ultimele descoperiri privitoare la preîntîmpinarea cutremurelor de pămînt.

La început, Stepan și Galia ne-au uimit. Urcușurile abrupte, a căror escaladare ne cerea multe ore, ei le străbăteau din cîteva bătăi de aripi. În urma eforturilor cerute de ascensiune, toți eram frînți de osteneală, în timp ce ei zburau în jurul nostru și se zbenguiau ca niște păsărele. Ba mai mult: Stepan căpătase și alte obiceiuri... păsărești: începuse să cînte — aptitudine pe care nu i-o observaserăm niciodată pînă atunci.

Am fost nevoiți să escaladăm fără zăbavă peretele abrupt al stîncii, transpirați, sub razele unui soare puternic; de oboseală abia nimeream, cu picioarele noastre zdrobite, treptele naturale din pereții de stîncă, în care ne puteam cît de cît sprijini, în timp ce, de sus, se auzea glasul lui Stepan, care cînta fără grijă tot felul de melodii, pe care izbuteam cu greu să le identificăm în versiunea lui atît de falsă...

— Stiopa, cîntă ceva despre tine — i-am strigat noi.

— Despre mine nu s-a scris încă nimic! — răspunse el cu un aer de cocoș îngîmfat.

— Galia, redu la tăcere această trîmbiță a Ierihonului!

Galia ne asculta și rîdea, închipuindu-și probabil că un cîntec fals nu este o nenorocire chiar atît de mare, dat fiind faptul că în cauză era inegalabilul ei Stepan.

Veni totuși ziua cînd cîntecele încetară. Însă nu din cauză că Stepan ar fi dat ascultare rugăminților noastre. Fedia Artiuhov reușise atît de bine să-i pună la punct pe veselii zburători, încît aceștia nu și-au desfăcut aripile timp de trei zile încheiate, împărțind vitejește cu noi toate greutățile unui urcuș obișnuit. În a patra zi însă, cînd ajunserăm la o înălțime destul de mare, se petrecu pe neașteptate un eveniment trist. Dimineața, în timp ce Galia, pregătind dejunul, dădea drumul la P.P. (așa numeam noi stațiunea noastră electrică de campanie — un energocovor pe bază de semiconductori), Stepan își făcea obișnuitul zbor de antrenament. El făcu cîteva sărituri și viraje grele, se pregăti de aterizare și... nimeri cu picioarele drept în P.P. Covorul plesni, plăcile delicate ale fotoelementelor se făcură țăndări. Galia încremeni.

Ce se întîmplase?

Stepan ne încredință că voise să coboare la o distanță de doi metri de covor și că asemenea greșeli n-au mai avut loc încă din timpul primelor exerciții. Galia ne confirmă acest lucru, apărîndu-l, ca întotdeauna, pe Stepan. Nici noi nu înclinam să-l învinuim de un act huliganic premeditat. Într-adevăr, de multă vreme comportarea lui era exemplară. Nu aveam a-i reproșa nimic. Singura „extravaganță" pe care și-o permisese în această excursie fusese... cîntatul. Ceea ce, trebuie să recunoaștem, nu era prea grav. Și acum iată ce poznă îngrozitoare!...

Tot timpul dejunului n-au discutat altceva decît problema: ce-i de făcut? Să pornim înainte fără P.P., bazîndu-ne numai pe o spirtieră și pe mica rezervă de spirt pe care o mai aveam? — iată întrebarea pe care ne-o puneam, plini de îngrijorare.

— Aproape că nu mai avem de loc rezerve de spirt — spuse, ursuz, Stepan.

— Cum n-avem? Oare l-ai băut, rămășița a capitalismului? — întrebă Fedia Artiuhov.

— Nu l-am băut, dar l-am folosit la curățirea aripilor... Cine putea ști că vom avea nevoie de el?!...

Aceasta însemna într-adevăr colac peste pupăză. Și pe măsură ce trecea timpul, situația devenea tot mai grea. Iar acest pocinog ni-l făcuse Stepan!

Mai rămăsese o singură ieșire: să ne întoarcem la bază pentru a obține un P.P. nou sau, în cazul că nu-l vom găsi, să luăm o provizie bună de spirt. Dar drumul pînă la bază însemna zece zile de cățărare pe stînci sau măcar cîteva zile de zbor cu ajutorul aripilor. Se înțelege că Stepan s-a oferit imediat, pentru a-și răscumpăra vina.

— Într-o clipă voi zbura. Seara veți avea un P.P.

— Nu, Stepan — obiectă Galia — voi zbura eu.

— Nici nu te gîndi!

— Doar cu aripile tale s-a întîmplat ceva.

— Fleacuri. Mașina este în ordine. A fost doar o întîmplare.

— Să verificăm!

— N-are rost. N-avem timp.

— Nu, să verificăm. Te rog, Stepan...

Galia a insistat și, ca de obicei, și-a impus părerea. Verificarea a început.

Pe un teren mic, printre stînci, au făcut din prosoape un pătrat alb, pentru a putea fi văzut de sus. Stepan a sărit, a desfăcut aripile, s-a ridicat în aer, a făcut înconjurul pătratului, apoi a zburat în jos spre pătrat... și a ajuns la o distanță de un metru și jumătate de locul pe care trebuia să aterizeze. Fără să privească la noi, s-a aruncat din nou pe stînci, repetînd exercițiul, dar nici de data aceasta nu a reușit să aterizeze exact.

Urmărind cu atenție zborul lui, am observat că aripile se mișcau oarecum altfel decît înainte. Nu mai era siguranța care ne făcea să-i admirăm grația. Acum zborul era greoi, parcă mașina ar fi obosit. Pînă la urmă, a înțeles și el toate acestea, ba chiar mai bine decît noi.

— Lucrurile stau cam prost, fraților!

Galia, emoționată, se așezase alături de Stepan. El își dezbrăcă aripile și începu să cerceteze cu atenție tabloul de distribuție, indicatoarele de saturație și aparatele de control al reflexelor.

— Ciudat, totul pare normal.

Într-adevăr, mașina părea în stare bună. Pompele-inimi se mișcau ritmic, indicatoarele ardeau ca niște pete de culoare portocalie, toate bioreflexele acționau.

— Stepan — spuse Galia — consultă-te urgent, prin radio, cu clubul, iar eu voi pleca spre bază.

— Mi-e frică să nu se defecteze și aripile tale.

— Caraghiosule! Uită-te cum zbor!

— Așteaptă...

Dar Galia nu-l ascultă, ci-și luă zborul, înălțîndu-se mult într-o parte, apoi, întorcîndu-se stîngaci în aer, se înălță tot mai sus, dusă de bătăile neregulate ale aripilor.

— Înapoi — strigă Stepan — aterizează imediat!

El își strînse repede pe umeri supapele aripilor și se încinse cu curelele, luîndu-și zborul.

Dar în timpul acesta, Galia era dusă mai sus, tot mai sus. Stepan zbură după ea cu mișcări repezi, dar neregulate.

O siluetă ciudată părea că se rostogolește pe

cerul însorit. Smucîturile sălbatice ale aripilor o aruncau violent dintr-o parte în alta. Probabil că fata pierduse complet controlul asupra mașinii. În desperare, noi alergam printre stînci și ne uitam spre cer cu ochii înlăcrimați din cauza soarelui.

Dar, la un moment dat, ascensiunea păru să se fi întrerupt. Aripile Galiei înțepeniră într-o clipă și se lăsară în jos. Nu, asta nu e coborîre, e veritabilă cădere! Tot mai jos și mai jos! Stepan zbură tăindu-i calea. Se auzea cum strigă răgușit, repetînd mereu aceleași cuvinte:

— Întrerupe bătăile! Întrerupe bătăile!

Mai mult n-am văzut și n-am auzit nimic, căci amîndoi au dispărut din cîmpul nostru vizual.

...Nevenindu-ne în fire, ne-am îndreptat spre megafoane. Discul de apel se învîrtea cu înfrigurare. În primul rînd era nevoie de elicopterul de salvare. Dar acolo unde dispăruseră Stepan și Galia era imposibil de ajuns. Cu ce-i puteam ajuta noi, prizonierii forței de atracție a pămîntului, pe prietenii noștri care erau într-o situație grea? Lipiți de pămînt, incapabili de a ne avînta spre cer, sufeream cumplit din cauza neputinței în care ne zbăteam...

VII

Mai tîrziu am aflat cum s-au petrecut faptele.

Galia apăsase pe butonul care întrerupea bătăile aripilor. Probabil că aceasta fusese ultima ei mișcare conștientă. Aripile se redresară, apoi înțepeniră. Căderea a fost puțin frînată și Stepan, care a sosit la timp, a reușit să o prindă pe prietena sa de umeri. Greutatea îl trăgea însă tot mai jos. Faptul că Galia era fără cunoștință, l-a speriat. Stepan se gîndea să ajungă cît mai repede la un punct de sprijin. Dar înaintea lui se căsca o prăpastie, în timp ce din spate îl amenința un perete vertical de piatră. Pentru a nu o răni pe Galia, Stepan, ținînd-o în brațe, se aruncă cu spatele spre perete. Dar aici dădu din nou greș: se apropiase de zid prea repede. Lăsînd capul pe spate, el văzu deodată că zidul de piatră îi acoperă jumătate din cer. Se auzi un zgomot, rezultat din izbitura de stîncă a aripilor, care se sfărîmară pe loc...

Ca prin minune, Stepan reuși să se prindă de o mică ieșitură a stîncii. Apucînd corpul neînsuflețit al Galiei, el își recăpătă instinctiv echilibrul. Dar aripile se zdrobiseră și atîrnau ca niște zdrențe jilave. Acum nu-i mai foloseau la nimic. Cu o mînă Stepan își desfăcu curelele și decuplă supapele mașinii stricate, urmărind-o apoi cum se duce spre fundul prăpastiei.

De-abia acum, trezindu-se fără aripi, Stepan își dădu seama de pericolul în care se afla și-l cuprinse frica. Creierul său lucra cu înfrigurare. Și deodată îi veni în minte cauza nenorocirii: lipsa de oxigen. Făcînd eforturi prea mari, aripile se sufocaseră. Altitudinea își spusese astfel cuvîntul! Mintea lui lucra cu febrilitate pentru a găsi o soluție menită a salva aripile Galiei. Pînă la urmă o găsi: trebuie să folosească pînă la refuz regulatorul respirației! O, dacă acest gînd fericit i-ar fi venit înainte!....

Cu un efort deosebit, balansîndu-se pe mica ieșitură a stîncii, Stepan își puse aripile Galiei. Simțea din ce în ce mai puternic durerea de cap care-l apucase încă în timp ce mașina refuzase să i se supună. Durerea deveni atît de violentă, încît îi întunecă privirile. În această stare, Stepan se apucă să învîrtească mînerul adaptorului. Ce bine că Galia avea un tip mai perfecționat de mașină! El mișcă mînerele pînă la noile cifre ale greutății, adică la pulsul normal. Apoi împinse pînă la refuz regulatorul de respirație, după care controlă indicatorul de saturație. Aci, altă nenorocire: indicatorul arăta albastru! Probabil că în timpul zborului neregulat aripile depuseseră un surplus de energie și cheltuiseră rezerva de alimentație calculată pentru două ore. Iar tubul cu sucul dătător de viață rămăsese în tabără!

...Picioarele i se umflaseră, nu mai avea putere să se țină pe pietrele care se sfărîmau, pierdea terenul de sub picioare. Un gînd deprimant nu-i dădea pace, îl chinuia mereu: în mașină a rămas puțin combustibil! Pentru cît îi va ajunge: pentru un minut, sau două? Măcar dacă ar ține zece minute! Ar reuși... Riscul era foarte, foarte mare; totuși altă ieșire nu avea.

Strîngînd-o pe Galia, își făcu vînt cu picioarele și dete din aripi. Bătăile repezi și puternice ale aripilor îl duceau tot mai sus... tot mai sus... Dar iată că se întîmplă ceea ce prevăzuse: se auzi zgomotul sacadat al semnalului „combustibilul s-a terminat complet".

Ca un fulger îi trecu prin minte ideea unei singure căi de salvare, și anume: la o singură bătaie din aripi, cîteva secunde de planare. Cu acest sistem ar izbuti, poate, să ajungă înapoi, la ieșitura de stîncă salvatoare.

Îl încercă și reuși. Ajuns cu bine din nou pe acest loc, Stepan se lipi de stîncă. Crîmpeie de gînduri i se perindau în minte: combustibil, biosoluții, A.T.F., acidul grupei D.D... Amintiri confuze: un zburător povestea odată la club că a prelungit cu trei minute acțiunea mașinii sale, înlocuind sucul special cu apă de mare... Dar unde puteai găsi aici apă de mare, cînd în jur erau munți, numai munți și stînci fără nici un pic de umezeală?! Lui Stepan i se făcuse o sete nebună. Apa... Apa mării...

Și deodată își aminti o veche teorie a biologilor, care afirmau că viața a apărut la început în mare, bazîndu-și ipoteza pe asemănarea compoziției apei de mare cu cea a sîngelui. Da, sînge! Dacă apa mării are o compoziție asemănătoare cu a sîngelui, dacă ea s-a dovedit folositoare într-un caz similar, cu atît mai mult va fi folositor sîngele. În sînge se găsește fosfor organic, sare...

Într-un buzunar de la piept avea o seringă. O scoase, își înfipse acul într-o venă și sîngele țîșni în cilindrul seringii. Stepan nu simți nici un fel de durere. Dar e lesne să pricepem cît de dificilă era operația aceasta, așa suspendat peste prăpastie cum se afla, mai ales că trebuia s-o țină și pe Galia. A reușit totuși să introducă în supapă prima seringă cu sînge, apoi a doua și a treia... Cît de încet curge sîngele!... Indicatorul a devenit cenușiu. Ar mai trebui puțin sînge. Dar lui Stepan i se întunecaseră ochii, iar corpul îi era zguduit de frisoane. „Destul! Acum, la drum!"—își spuse el și, cu un ultim efort al voinței, își desfăcu aripile și-și luă zborul...

În tabără noastră bătăile neregulate ale unor aripi au adus două corpuri aproape neînsuflețite. Au căzut pe piatră, îmbrățișate. Stepan și-a pierdut imediat cunoștința. Probabil că în timpul zborului creierul său mai lucrase cu un ultim efort.

I-am dus la umbra unei stînci, dar nu ne-am putut hotărî să demontăm aripile care vibrau cu niște mișcări convulsive peste corpul lui Stepan și al Galiei. Petele indicatoarelor luminau cu străluciri violete, sinistre.

Se auzea zgomotul unui elicopter de salvare.

VIII

Ce a urmat apoi? Zburătorii noștri și-au petrecut o lună de zile într-un sanatoriu liniștit. O lună de zile plicticoasă, fără sfîrșit, care nu se potrivea de loc cu firea lor neastîmpărată. După însănătoșirea lui Stepan, cazul întîmplat în munți a fost discutat la ședința generală a clubului „Aripile vii". S-a ajuns la concluzia că Dodonov și Kruglova săvîrșiseră o greșeală de nepermis, scăpînd din vedere necesitatea alimentări aripilor cu un surplus de oxigen la o mare altitudine și necontrolînd pînă la sfîrșit mașina, care din această cauză devenise capricioasă. Această greșeală i-ar fi putut duce la un deznodămînt tragic. Dar ingeniozitatea și curajul de care dăduse dovadă Stepan în munți i-au salvat pe amîndoi de la descalificare.

Dar noi? Noi, cu toate cele întîmplate, am mers pe calea primilor noștri „zburători". Și iată că întreaga noastră grupă a devenit baza „secției înaripaților" din universitate. Șeful nostru este acum Fedia Artiuhov, iar Stepan e antrenor. Galocika deține rolul de „conducător artistic". Această secție s-a lărgit cu o repeziciune uimitoare. Ea cuprinde o sută de membri. În curînd se va mări cu încă două sute de oameni.

Toți cunoaștem acum senzația uimitor de plăcută a zborului. Toți cunoaștem plăcerea decolării, a zborului ușor și rapid, plăcerea aterizării. Sîntem înaripați! Sîntem stăpînii aerului, care a devenit pentru noi un teren sigur. Iar bio-aripile sînt astăzi o parte componentă a corpului nostru, a eului nostru.

Ce fericire!...

POLUL PRIETENIEI...

„În cea mai rece atmosferă de pe suprafața globului terestru se dezvoltă cea mai caldă prietenie între oameni de diferite naționalități" — așa a caracterizat un ziarist englez raporturile ce există între exploratorii de azi ai Antarcticei. Sovieticii Tolstikov și Avsiuk — spre exemplu — se înțeleg de minune cu americanii Dufek și Wexler, așa cum se înțeleg cu englezul Fuchs sau cu francezul Imbert. Vorbesc unii despre alții și se comportă între ei exact ca membrii unei familii unite. Atașați aceleiași cauze, înfruntînd aceleași pericole, ei se consultă, se sfătuiesc, se ajută reciproc.

De curînd, membrii unei expediții sovietice au hotărît să încerce străbaterea continentului antarctic pe un vas amfibiu, dotat cu un sistem de șenile speciale și cu o autonomie de mers de o lună, așa fel ca în tot acest timp echipajul să rămînă în interior, de unde să poată face totuși orice observații și măsurători. „Facem noi această experiență — au spus ei colegilor străini — și vă comunicăm și voua rezultatele în fiecare zi, prin radio". „Iar noi sîntem gata să vă venim oricînd în ajutor — au răspuns ceilalți — chiar cu riscul vieții noastre".

Iată o dovadă impresionantă de prietenie adevărată, de colaborare frățească, de solicitudine atît de caldă, încît e în stare să topească și ghețurile polului.

MODUL LOR de VIAȚĂ

CU SARE

UNDEVA ÎN OCCIDENT
— Cerșesc pentru „Hula hoop" nu am, dar vă pot servi cu ceva o doagă...

Desen de E. ARNO

DISCUȚIE ÎNTRE DOUĂ MAME DIN „HIGH-LIFE"-UL NEWYORKEZ :
— E foarte rezistent Jimmy al meu ! După ultimele cercetări a stat doarte opt zile în spital.

Desen de I. PETRAȘINCU

— Ce mare s-a făcut frățiorul tău !
— Te înșeli. Asta-i nevastă-mea...

Desen de I. PETRAȘINCU

ÎNTRE ABSTRACȚIONIȘTI :
— Mă rog, cine e tînărul blond din dreapta, jos?
— E o remorcă de tramvai.

Desen de Fred GHENĂDESCU

UN TELEFON URGENT

— foileton —

Stau adesea și mă-ntreb: cum se face că sînt atît de bun amic cu Nicolae Niculescu? Sau, dacă vreți, invers: cum de el, Nicolae Niculescu, îmi e un prieten atît de bun? Căci firile noastre sînt cu totul deosebite, contrare, opuse, adverse. El — totdeauna vesel și glumeț; nici un ghionion, cît de mare, nu-i tulbură voioșia naturală. Eu — ce să mai vorbim de mine? Mă știu toți: ursuz, morocănos, încruntat, posac și alte asemenea. Cea mai mică contrariețate mă scoate din sărite. De pildă, numai cînd îl văd pe Nicolae Niculescu atît de zîmbitor și de calm față de necazurile vieții, pe mine mă apucă toate furiile. Să vă povestesc una, de pe urma căreia era cît pe-aci să ne stricăm prietenia.

De cîtăva vreme, Niculescu s-a mutat într-o locuință nouă, în Floreasca...

Nu știu cum s-a făcut, dar nu l-am putut visita la noua lui locuință decît peste vreo lună și jumătate de la instalare. I-am dat cîteva telefoane (Niculescu are telefon acasă — sau și pe asta am uitat să vi-o spun?), însă nu mi-a răspuns nimeni. M-am dus la el. Nici n-am intrat bine pe ușa principală a vilei, că iată-l pe Niculescu coborînd scările. M-a îmbrățișat, m-a sărutat. Apoi:

— Hai cu mine — zice — că trebuie să dau un telefon urgent.

Zic:

— Cum „telefon urgent"?! Păi tu n-ai telefon în casă?

— Am. Dar nu mi l-au mutat încă.

Eu — gata să-mi sară țandăra!

— Cum vine asta? — întreb. Ești instalat de o lună și jumătate și nu ți-au mutat telefonul?!

Niculescu caută să mă liniștească. Îmi explică. Pare-se că tovarășii constructori au omis să facă instalația interioară, apoi mai trebuie trasă și cablul subteran, apoi...

— Ce mai! — încheie el rizînd. Urzita soartei destinului fatalității!...

Am uitat să vă spun — uite, asta știu precis c-am uitat-o — Niculescu se consolează cu aceste vorbe de haz, de cîte ori întîmpină vreo greutate.

— Dar nu face nimic! — adaugă el. Aici, în Floreasca, avem telefoane publice cît vrei.

În adevăr, iuș, în intrarea într-un bloc mare de pe strada Ceaikovski, e un telefon public. Intrăm. Niculescu încearcă să vîre moneda de 25 de bani. Nu intră. Aparatul e saturat.

— Nu mai încercați! — ne spune un băiețaș întîmplat pe-acolo (pesemne unul din locatari). De ieri e plin. N-a venit încă să-l descarce.

Eu — gata să explodez. Niculescu mă liniștește:

— Ce să-i faci, ursita soartei destinului fatalității...

— Ce fatalitate?! — îi strig eu. E neglijență!

— Lasă, frate, nu-i nimic. Mergem la dispensar.

În adevăr, cum dai colțul din Ceaikovski pe strada Donizetti, e o frumusețe de dispensar care, imediat la intrare, are și el un telefon public. Ajungem, intrăm. Niculescu încearcă... De prisos să lungesc vorba. Aventura se repetă. Eu — înfuriat la culme, Niculescu — calm.

— Ce-are a face? Mergem la poștă!

În adevăr, cum dai colțul din Donizetti, la dreapta, pe strada Glinka, se află oficiul poștal. O minune! Ordine, curățenie, liniște. Cinci cabine telefonice. Două, pentru convorbiri interurbane, trei, pentru locale. Niculescu dă să intre într-o cabină. E ocupată. Eu fierb. Dar îmi zic logic: ce, altul n-are voie să telefoneze? Niculescu intră într-a doua. E liberă, dar aparatul nu mai primește banul. Niculescu iese și intră într-a treia. Liberă și asta. Dar... Mă înfurii numai cînd îmi aduc aminte: și aici aparatul refuză categoric! Niculescu — senin:

— Ce să-i faci? Ursi...!

— Lasă-mă, domnule, cu fatalitatea dumitale!

Și, furios, mă îndrept către o tovarășă de la ghișeu. M-am stăpînit: tovarășa era îngrijită, curățică, drăguță. Mă lămurește:

— S-au stricat. Am trimis acum două ceasuri după mecanic. Nu știu ce-o fi având că n-a venit încă.

M-am întors la Niculescu:

— Ai auzit care ți-e fatalitatea? Tovarășul mecanic care nu se-ndură să...

— Lasă, frate — zice Niculescu — așteptăm să iasă cetățeanca din prima cabină și...

Și am așteptat. Între timp, s-au strîns cîțiva inși, amatori de convorbiri telefonice. Cetățeanca vorbea și vorbea. Eu — să sar în aer și mai multe nu! Iată că-și face apariția un tînăr dinăre acela cu moț, cu cravata pînă la genunchi și cu alămuri strălucitoare la pantaloni. Gioni, în prima cabină. Cu un „pardon"! iese. Gioni în a doua. Repetă ce-a făcut Niculescu. În a treia, la fel, cum e și firesc. Cetățenii strînși acolo, așteptîndu-și rîndul, se uitau unul la altul și păreau că-și spun: „Da' tînărul ăsta e nebun? Nu vede că și noi așteptăm aici?"

În sfîrșit, iată că cetățeanca din cabina cu aparat în stare de funcționare iese mulțumită. Tînărul cu moț — gioni în cabină. Vasăzică nu era nebun, era numai prost crescut.

Mă uit la Niculescu. El dă din umeri:

— Ce să-i faci? Ursi...!

Și deodată se bate cu palma peste frunte:

— Uite, domnule, cum uitai! Mai e afară, la intrare, un aparat. Și fugi afară. În adevăr, afară, la intrare, mai era un aparat. Niculescu a vîrît moneda, aparatul a primit-o, i-a venit tonul, a vorbit, a pus receptorul la loc în furcă și s-a întors spre mine, vesel și biruitor:

— Vezi că nu trebuie să te iei pe toate în rău?

Apoi:

— Hai la mine, să bem o țuică de Pitești.

M-am dus. Am băut. Dar nu mi-a făcut nici o plăcere. Tot timpul mă gîndeam încruntat: Hm! Telefon urgent! Și pînă apuci să-i dai, trec trei sferturi de oră... Poate că Niculescu să aibă dreptate: ursi...

Lucăr SEBASTIAN

CUVINTE ÎNCRUCIȘATE

NIMIC DESPRE ZOOLOGIE

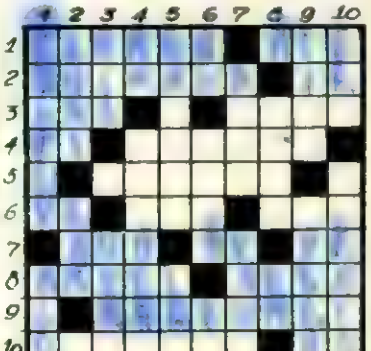

ORIZONTAL: 1) Gura leului — În... bîna ariciului. 2) Fiare — Coadă de tapir. 3) Ele să fie, că bronțe se găsesc! — Un fel de țap. 4) Cap de viperă — Oile negre, cîmpul alb. 5) Leu. 6) Cap de urs — Onomatopeea loviturii unor talgere — Sul de piele. 7) Fata lugojană — Ape! — Pere! 8) A deveni tăcut ca peștele — Oraș și golf în Arabia. 9) Lupi... de mare. 10) „Calul Bălan" — Arma albinei.

VERTICAL: 1) Tigru — Apel telefonic. 2) Ca lepurii — Creangă. 3) Rîu în Nigeria — Mihail Vulpe, Alexandru Leu, Ion Bivolu (sing.). 4) Cai rebusist — Viniș. 5) Dușmanul fiarelor — Carelupe de mașină. 6) Pere! — „Nimic despre zoologie" — Spectează. 7) Institutul de construcții electrotehnice — Defect la motor. 8) Ben Ardun, stăpînul lui El Zorab — Afirmație. 9) ...știe ciștigă — „Cotofana hoață". 10) Perioadă de timp — Ca o albină (masc.).

Și PIPER

— Iată cel mai furăit birocrat pe care l-am văzut vreodată !!
— Bu ta !!
— Vă rog, mai încet ! Nu uitați că stau și eu aici !

Desen de Fred GHENĂDESCU

CÎNTEC SIMPLU

de Ștefan TITA

Se-ntîlneau sub alba lună
La stejarul din vîlcea
Cîte nu aveau să-și spună!...
Dar tăceau și ei și ea...

Ei, și-atunci, stejarul, iată,
Mîngîiat de vînt, ușor
Și-a sunat frunza bogată
Și-a vorbit în locul lor.

Ei nu i-a grăit de stele
Ci de-un brigadier vestit,
Care-n clipele acele
Lîngă ea ședea cuminte...

Lui o șoaptă doar, în treacăt,
Din frunziș i-a murmurat:
Că sărutul nu-i sub lacăt
Pentru-un munte de bărbat...

Și păsemne că stejarul
Mult avea de povestit,
Că sub stelele ca paiul
Ei mereu s-au întîlnit.

Azi e toamnă, vîntul joacă
Frunzele ce pribegesc
Gol, stejaru-a prins să tacă.
Dar acuma ei vorbesc...

O'DUCK PROST ȘI „CAPITALISMUL POPULAR"

Cunoscutul și apreciatul reporter al ziarului „New York Time ta Money", mr. John Dollar, a stat de vorbă cu „capitalistul popular" O'Duck Prost. Iată convorbirea dintre ei:

Reporterul: Cum o duceți?
O.D.P.: Mai bine spuneți-mi cît o mai duc așa?!...
Reporterul: Micul dejun îl luați în pat?
O.D.P.: Nu, la... gînd.
Reporterul: Suferiți de vreo boală?
O.D.P.: Da, mi-e foame și seară.
Reporterul: Ce ați dori să fiți pe viitor?
O.D.P.: Angajat undeva.
Reporterul: Ce v-a izbit mai mult în ultima vreme?
O.D.P.: Bastoanele de cauciuc ale polițiștilor care mă surprind dormind prin parcuri.

Reporterul: Ce părere aveți despre ziarul nostru?
O.D.P.: Îmi place. E gros, așa că-l pot folosi noaptea drept pernă și plapumă.
Reporterul: Vă duceți des la teatru?
O.D.P.: Merg în fiecare seară la cîte un teatru ca să deschid ușile limuzinelor, pentru a scoate un cent.
Reporterul: După cîte sînt informat, dv. dețineți o acțiune de la întreprinderea unde ați lucrat. Ați speculat-o la bursă?
O.D.P.: Nu. Am preschimbat-o la brutar, pentru o pîine. Așa că, acum nu mai sînt capitalist popular.
Reporterul: Așa? Îmi pare rău...
O.D.P.: Dar mie! Că dacă mai aveam o acțiune, mîncam și azi o pîine!

Radu POP

UN ȘCOLAR

de Mircea PAVELESCU

Școlarul meu învață pentru teză
Repetă conjugări neregulate,
Excepții, galicisme, renumite
Și bucălește texte în franceză.

Despre accelerație, viteză,
La fizică și electricitate.
El face cu peniță-ncordate
Lucrări de analiză și sinteză.

E cam tîrziu, acum se face seară.
Elevul își aprinde o țigară
Pe care-o soarbe-adînc, cu lăcomie.

Fumatul pentru dînsul nu-i oprit
Flindă de curînd a împlinit
Șaptesprezece ani... de strungărie.

ÎN 4 RÎNDURI

Unul fotbalist frumos
în muncă și în sport.
Succesul său este deplin
și-are valoare de simbol:
la fabrică muncește-n plin,
pe stadion lucrează-n... gol.

Unor boxeri care își menajează adversarii.

Noi am dori ca ei să fie
de-aceeași regulă conduși:
corecți în orice „bătălie",
dar niciodată cu... mănuși.

Mircea CODRESCU

ȘAPTEFRAȚI

Sîntem șapte frați și ne avem ca... frații. Toți sîntem călători, numai că întîmplarea a făcut ca fiecare dintre noi să se stabilească în alt oraș. Tică e planificator la Huși. N-a mai fost prin Capitală de un an. Nae e normator-șef la Filiași. Panait, contabil la Deva. Nu l-am văzut de aproape zece luni și mi-e dor de el. Lache e cevа cu aprovizionarea, la o fabrică din Mediaș. Toate aprovizionările — zice — le face la Cluj sau la Orașul Stalin, așa că nu prea are drum prin Capitală. Sile e maistru pe un șantier de lîngă Bacău. De Ilie, aproape că n-am ce spune. Este ceva șef la o pisciculă din Babadag. „Am să vin la București — scrie el — cînd o îngheța Dunărea". Nu prea înțeleg de ce tocmai atunci, dar vreau să cred că n-are de gînd să vie pe gheață...

Iată totuși că Dunărea n-a înghețat și Ilie a venit să mă vadă. Și cînd îi e dat omului să-i meargă din plin, apoi îi merge. În aceeași zi m-am pomenit și cu Tică, și cu Panait, și cu Sile... Mă rog, cu toți frații. Unii au venit noaptea, alții în zori și, cum era duminică, am stat toată dimineața la taifas. Ne-am bucurat din plin pînă la ora prînzului, cînd n-a fost chip să-i mai reții, urmînd să ne revedem seara pe peronul gării, la plecarea trenurilor respective.

Seara, pe peron, toți în pîr. Nae și cu Sile erau gata de hartă. Nu mă puteam dumiri ce l-o fi apucat, că doar fac parte din ministere deosebite. Noroc că au început trenurile să plece. M-am sărutat cu „peste cinci minute pleacă accelseratul spre Timișoara", adică cu Nae de la Filiași, apoi cu rapidul de Constanța, pentru fratele din Babadag, pe urmă, cu expresul de Cluj, pentru cel din Mediaș... Ce mai? M-am sărutat cu tot mersul trenurilor, în persoana fraților mei. Să plecați sănătoși! Să mai veniți pe la mine... Pa!

Și acum sînt trist... Pentru că e sezon de iarnă și cine știe cînd se mai prognunează iar un meci internațional de fotbal...

S. M. RUSU

— Iată cel mai furăit birocrat pe care l-am văzut vreodată !!
— Bu ta !!
— Vă rog, mai încet ! Nu uitați că stau și eu aici !

Desen de Fred GHENĂDESCU

— Bucuroși! Bucuroși! Ajunse astăzi cu gașcă-cască! Și oftă că mai astăzi de-ajută...
— Ești tă? Mie-mi spui?

Desen de S. NOVAC

DISCUȚIE VÎNĂTOREASCĂ

Într-un cerc de vînători se discuta despre inteligența ciinilor. Cineva spuse că, o dată uitînd să dea de mîncare ciinelui, s-a pomenit cu el aducîndu-i în gură o floare de „nu mă uita"!

— Pe al meu — spuse alt vînător — l-am învățat să se ducă în fiecare zi la centrul de pîine, cu un coșuleț și cu doi lei și să-și ia o pîine. Dar după cîteva zile, vînzătorul de la centru mă întreabă ce s-a întîmplat cu ciinele că n-a mai venit de cîteva zile. Intrigat, l-am urmărit și ce credeți că am descoperit? Îngropa banii în grădină și, cînd strîngea cîțiva lei, își cumpăra salam... vînătoresc.

— Cred că al meu a dat dovadă de o și mai vie inteligență — adăugă un al treilea vînător. Închipuiți-vă că zilele trecute, în timp ce mîncam într-un bufet Expres, ciinele dădea fiecăruia dintre cetățean care bea bere. Timp de zece minute cît am stat acolo, nu s-a mai dezlipit de acest cetățean. Eram cu alți mai intrigat, cu cît omul nu consuma nimic altceva decît bere, în timp ce alții aveau în fața mîncăruri cu carne care puteau atrage un ciine.

I-am întrebat pe cetățean dacă vine de la vînătoare. Mi-a spus că nu. „Aș fi fătat vreo pasăre?... Sînteți bucătar?... Aveți salam în buzunare?" Omul zîmbi: „N-ați ghicit! Dar pe mine mă cheamă Iepurescu. Îmi dați voie: Nae Iepurescu..."

AUZITE DE LA...

...SCHWEITZER

Profesorul Albert Schweitzer avea trei titluri de doctor în diverse ramuri ale științei. Într-o zi, un cunoscut al acestuia, care nu obținuse încă succese mai serioase în știință, îl întrebă cu o invidie prost ascunsă:

— Cum ați reușit să obțineți trei titluri de doctor?

— Ah! — răspunse marele savant, ca și cum ar fi fost vorba de vreun fleac, care nu merita nici o atenție — este extrem de simplu. Al treilea titlu de doctor mi-a fost decernat pentru că mai aveam încă două. Pe cel de-al doilea l-am obținut fiindcă eram deja doctor în științe, iar primul titlu mi-a fost decernat pentru că, pe timpul acela, nu aveam nici unul.

...SHAW

Bernard Shaw — ajuns pe culmile celebrității — în timp ce era pe stradă de o bicicletă. Din fericire, atît marele scriitor cît și ciclistul scăpară nevătămați. La scurt timp, ciclistului, Shaw răspunse:

— N-ați avut noroc, sir! Dacă ați fi fost puțin mai energic, ați fi rămas în istorie ca neînțeles.

DIN „ENCICLOPEDIA FEMEILOR" — editată de „Urzeala"

Aviator, agronom, avocat, academician = pot fi și bărbați.

Muiere = bărbat lipsit de caracter.

Ghicitoare = femeia căreia îi poți prezice cu ușurință viitorul.

Oglindă = motiv nu prea întemeiat pentru înfiripare la serviciu.

Institut de cosmetică = cel mai indicat pentru unele tinere; la absolvire, repartiția în provincie nu este obligatorie.

Pițiele (roșcovanele) = poți să nu fie prilej de ceartă, în virtutea principiului : „Încălzește-le singur".

Confor = acolo unde femeile intră deosebite și ies toate la fel.

Sporovăială = ocupația principală a unor femei în afara orelor de odihnă.

Fiori = semn de atenție. Avis bărbaților: femeile primesc fiori nu numai de 8 Martie.

Perie = soț nebărbierit.

M. VAISBORD și I. DÎMSKOI

Moda

Vă prezentăm, în pagina de față, cîteva creații ale cooperativelor „Casa de modă" și „Muncă și Artă" din București.

SFATURI practice

SPĂLAREA ŞI RECONDIŢIONAREA TRICOTAJELOR

Se poartă mult anul acesta tricotajele de lînă. Le poartă atît femeile cît şi bărbaţii, jachetele de lînă cu mîneci lungi înlocuind cu acelaşi succes taioarele femeilor, ca şi sacourile bărbaţilor. Aceasta, fără să mai pomenim de fulare, glugi, ciorapi, mănuşi etc., care fac parte din garderoba obişnuită a sezonului de iarnă. Iată de ce am găsit folositor să publicăm cîteva reţete pentru întreţinerea acestor obiecte de îmbrăcăminte.

SPĂLAREA

O primă condiţie pentru ca spălarea unui tricotaj să dea rezultate bune este ca apa să nu fie prea caldă. Maximul de temperatură permis este de 35 grade.

În apa astfel încălzită se dizolvă fulgi de săpun din aceia indicaţi pentru lenjeria fină sau spumă de săpun „Cheia". În nici un caz nu trebuie să se folosească leşie sau sodă. Tricotajul se înmoaie în această apă şi se frămîntă uşor, fără să se frece, timp de 5 minute. Se clăteşte apoi în mai multe ape, la aceeaşi temperatură ca şi cea în care a fost spălat, la ultima clătire adăugîndu-se două linguri de oţet alb.

USCAREA

O dată clătit, tricotajul se scoate din apă fără să se stoarcă şi se pune la uscat între două prosoape pluşate, încălzite la cca. 35 grade. După ce aceste prosoape au absorbit o bună parte din apa rămasă în el, tricotajul se întinde pe o suprafaţă plată, cu o cîrpă albă introdusă între partea din faţă şi cea din spate. Cînd începe să se usuce, se aşază pe un umerar şi se agaţă la aer, undeva unde nu bate soarele.

CĂLCAREA

Tricotajele pot fi călcate ca orice alt obiect de îmbrăcăminte, dar fierul trebuie să fie foarte puţin încins. Bineînţeles că totdeauna călcătura trebuie să se facă numai pe dosul ţesăturii.

RECONDIŢIONAREA

Tricotajele uzate care s-au rărit ori s-au lustruit pot fi readuse la aspectul iniţial, dacă după spălare şi clătire se bagă într-o baie călduţă, în care se adaugă acid tartric (4 linguri de supă la un litru de apă). Se lasă în această baie timp de 5-6 ore, mişcîndu-se obiectul din cînd în cînd şi păstrîndu-se aceeaşi temperatură a apei. Se scoate apoi şi se usucă exact ca după spălare. Se calcă înainte de a se usca total.

CURĂŢIREA FĂRĂ SPĂLARE

Tricotajele albe se pot curăţi foarte bine şi fără apă şi săpun. Pentru aceasta, se întinde făină pe o masă absolut curată şi se freacă tricotajul pe ambele feţe. Operaţia se repetă pînă ce făina rămîne complet albă. Se scutură apoi şi se perie bine pe amîndouă feţele.

IOSIANA

Poşta REDACŢIEI

SIMION TECLU — GALAŢI. Sosirea rachetei sovietice pe Lună a putut fi observată, firesc, şi din alte părţi ale lumii, nu numai din Uniunea Sovietică. Unul dintre primii care au anunţat acest eveniment, după observaţiile făcute prin telescop, a fost profesorul Lowell, directorul Staţiunii britanice de radioastronomie. În duminica aceea, Lowell şi-a sărbătorea tocmai nunta de aur şi a considerat marele eveniment ca cel mai frumos cadou ce se poate face unui om de ştiinţă la o zi de sărbătoare. În privinţa preciziei aselenizării, academicianul sovietic Sedov a declarat că aceasta s-a făcut întocmai cu calculele dinainte stabilite, deviereа de 200-300 km la contactul cu Luna necontînd faţă de distanţa de 379.000 de kilometri pe care a parcurs-o racheta.

FRANCISCA ADOLLI — BUCUREŞTI. Refacerea unui film după mai mulţi ani nu înseamnă rularea unei pelicule uzate, deoarece, existînd negativul, se poate trage oricînd o copie nouă de pe el. Păstrînd în bună stare negativele filmelor sale, Charlie Chaplin, de exemplu, poate oferi oricînd copii noi după ele. Şi acelaşi lucru se poate întîmpla cu orice film, fie el cît de vechi.

MARIANA VOICU — SATU MARE. E foarte posibil ca în unele muzee să fie expuse şi picturi neterminate, dacă ele reprezintă totuşi o valoare artistică. Sînt multe asemenea cazuri cunoscute, printre care şi acela al unui portret al doamnei Récamier, început şi neterminat de marele pictor David. Vă dăm acest exemplu pentru că întîmplător cunoaştem şi motivul pentru care n-a fost terminat: doamna Récamier şi-a exprimat, în timp ce poza pentru acest portret, părerea că-i place mai mult cum pictează Gérard. La care David a lăsat pensulele jos, spunînd: „Dacă femeile frumoase au capricii, de ce n-ar avea şi artiştii?" Şi a lăsat tabloul neterminat.

GEORGETA SĂVULESCU — BUZĂU. Există, se pare, o tendinţă generală astăzi spre folosirea mai intensă a proprietăţilor terapeutice pe care le oferă plantele medicinale. Şi aceasta se explică prin posibilităţile pe care le dă ştiinţa de a analiza şi aplica asemenea produse. Să nu continuăm însă folosirea de azi a acestor plante, cu medicina empirică. Aceasta din urmă recomanda „după ureche", sau numai în urma unor experienţe foarte îndoielnice, diferitele ei tratamente, în timp ce medicina modernă porneşte de la rezultate ştiinţifice controlate şi nu recomandă tratamentele cu plante medicinale decît după experimentarea clinică. Acea „rădăcină a vieţii" de care ne vorbiţi e cunoscută într-adevăr de multă vreme de către popoarele Asiei. Se numeşte „Jen-şen" şi e folosită şi azi foarte mult în China şi în Mongolia. Scrieţi, eventual, colegului dv. de la Pekin să vi-o trimită.

ALEX. ZESTREANU — VĂLENII DE MUNTE. Ne bucură că apreciaţi iniţiativa noastră de a publica mai multe materiale mărunte cu conţinut divers. Înseamnă că n-am greşit cînd am luat această iniţiativă. În legătură cu atenţia pe care o acordă constructorii comunismului noilor aşezări omeneşti, e destul de semnificativ şi faptul că între anii 1926 şi 1957 au fost ridicate în Uniunea Sovietică nu mai puţin de 564 oraşe noi şi peste 1.070 aşezări de tip urban. Fiecare din aceste oraşe a fost construit după un proiect adaptat zonei geografice şi cu eliminarea diferenţierilor de pînă acum dintre centru şi periferie. Noi am mai publicat materiale despre caracteristicile noilor construcţii de locuit şi vom mai publica. Întrebarea a doua nu ne e prea clară. Vă rugăm să reveniţi mai amănunţit, precizîndu-ne ce anume vă interesează.

V. RĂDULESCU — TULCEA. Există astăzi aparate din ce în ce mai perfecţionate pentru detectarea tumorilor canceroase în organismul omului, aşa că diagnosticul nu se mai pune la întîmplare. Specialiştii sovietici au realizat pînă şi un aparat ultrasonic — un fel de radar — pentru a veni în ajutorul diagnosticienilor. Aparatul emite impulsuri ultrasonice care, întîlnind în calea lor un ţesut anormal condensat, îl semnalează controlului. După cum vedeţi, în timp ce diverse ştiinţe se dezvoltă, nici medicina nu stă pe loc, ci foloseşte cu succes cuceririle din alte domenii, aplicîndu-le la necesităţile ei.

GRIGORE ZAMBRU — T. SEVERIN. Tehnicienii noştri care lucrează la regenerarea cauciucului s-au specializat în Uniunea Sovietică. Unii dintre ei au făcut practică la fabrica de regenerare a cauciucului din oraşul Cehov, de lîngă Moscova. Pentru mai multe amănunte, adresaţi-vă, eventual, tovarăşului inginer Vladimir Pauciuc de la Combinatul Jilava, care a făcut această practică în U.R.S.S. şi care conduce astăzi secţia de regenerat a combinatului sus-numit.

CLARETA WEXLER — PAŞCANI. Greşeala a fost comisă de autorul carevilui. Filmul „Dragoste de mamă" este o producţie austriacă. Vă mulţumim pentru sesizare.

G. STĂNCESCU — FOCŞANI. Anul calendaristic n-a început din totdeauna cu luna ianuarie — de aici toată nedumerirea dv. la citirea acelui text vechi. Pînă pe vremea lui Numa Pompiliu (714-671 î.e.n.), ianuarie era a 11-a lună a anului. Numele i se trage de la Ianus, regele mitologic al Laţiului, care era reprezentat ca avînd două feţe — una întoarsă către trecut şi cealaltă către viitor. Reformînd calendarul, Numa Pompiliu a fixat-o la începutul anului simbolizînd — ca şi faţa lui Ianus — punctul dintre anul care a trecut şi cel care vine.

COSTEA ION — RĂDĂUŢI. Vă vom satisface dorinţa şi vom publica, într-unul din numerele viitoare ale revistei, un material mai amănunţit despre viaţa porumbeilor.

IAŞII ÎN OFENSIVA CONSTRUCŢIILOR

Noile şi modernele clădiri ale Iaşului dau vechii capitale a Moldovei o influie serioasă de tinereţe. Marea majoritate a acestor clădiri au apărut în '59. În această perioadă au fost construite şi date în folosinţă oamenilor muncii aproape 500 de apartamente noi.

Numărul caselor refăcute, supraetajate sau numai reparate este şi mai mare, constituind un alt sector al acţiunii pentru rezolvarea problemei spaţiului de locuit.

Să ne oprim însă la construcţiile noi. Unele din ele constituie cartierul muncitoresc Puşkin. Privit de undeva de sus, de pe dealul Copoului de pildă, cartierul respectiv, cu blocurile sale noi, cu străzile drepte şi cu multă vegetaţie, contrastează cu aspectul „clasic" al Iaşului. Cine-s locatarii? Majoritatea lor sînt ceferişti.

O altă serie de blocuri de locuinţe s-au ridicat chiar în inima oraşului, pe strada care leagă centrul de Teatrul Naţional; sînt construcţii cu multe etaje, la parterul cărora s-au amenajat magazine elegante.

Nu departe de aici s-a inaugurat de curînd marele hotel „Continental". Este vorba de o construcţie masivă şi frumoasă, ridicată în mijlocul bătrînei cetăţi de scaun a Moldovei. Mai la vale, pe strada Ştefan cel Mare, o clădire nouă, inaugurată şi ea de curînd, aduce o notă de arhitectură modernă pe una din vechile artere ale Iaşului. Aici s-a instalat un complex cooperatist cu o serie întreagă de ateliere şi magazine de desfacere, toate amenajate în condiţii optime.

Care-s proiectele pentru 1960? În ce priveşte blocurile pentru locuinţe, Sfatul popular al oraşului va construi în acest an 1.000 de apartamente pentru oamenii muncii. Şi, o dată cu această mare campanie de construcţii, o seamă de lucrări edilitare, străzi, spaţii verzi etc. vor contribui la înfrumuseţarea oraşului. Una din ele a şi început pentru prima oară se taluzează şi se plantează malul Bahluiului.

F.U.

CU AJUTORUL ŞTIINŢEI

Un nou tip de automobil popular

O mare uzină producătoare de combine din U.R.S.S. a fost reprofilată. E vorba de uzina „Kommunar" din Zaporojie, care, în urma sugestiilor primite din partea muncitorilor şi tehnicienilor ei, va deveni producătoare în serie a unui nou tip de automobil popular: automobilul de microlitraj „Zaporojeţ".

Aşa cum arată şi denumirea, acesta este un automobil cu motor mic. Un motor de 4 cilindri cu o capacitate de 752 centimetri cubi, montat în spate şi răcit cu aer. Noua maşină, care e foarte uşoară, are totuşi patru locuri şi poate atinge o viteză de 90 km pe oră, consumînd mai puţin de 6 litri de benzină la suta de kilometri.

Prototipul automobilului de microlitraj a fost astfel realizat, încît să revină la un preţ de cost foarte redus şi totuşi să concureze calitativ cu cele mai bune maşini de acest gen din străinătate.

În luptă cu coroziunea metalelor...

E greu să ne închipuim ce pagube colosale poate provoca rugina şi ce sume fabuloase se cheltuiesc cu măsurile de protecţie luate împotriva ei. Industria americană a evaluat — spre exemplu — la 5 miliarde şi jumătate de dolari pierderile provocate anual de rugină, iar industria franceză calculează aceeaşi pagubă la peste 250 miliarde de franci anual. Aceasta, fără a mai ţine seama de pagubele survenite ca rezultat al diferitelor accidente provocate de efectele ruginii.

În faţa importanţei acestei probleme, numeroşi chimişti din toate ţările globului s-au consacrat în ultima vreme studierii elementelor de combatere a acestei adevărate plăgi economice.

Concluziile expuse de specialiştii în această materie, la ultimul lor congres internaţional, au arătat că cea mai bună metodă de luptă împotriva coroziunii constă în a înlocui metalele expuse ruginii cu alte materiale, ce sînt ferite de o asemenea distrugere.

Cu acest prilej s-a dat ca exemplu tehnica sovietică, în care fierul nu mai joacă primul rol, fiind înlocuit în domeniul construcţiilor mai delicate, cum ar fi aeronavele, vapoarele, anumite aparate etc., cu titanul — metal şi mult mai uşor, şi ireparabil mai rezistent la coroziune — sau cu betoane speciale, cu ceramică ori cu materiale plastice.

...Şi cu eroziunea pămînturilor

Altă plagă naturală care produce pagube însemnate — de data aceasta în domeniul agricol — este aceea a degradării scoarţei terestre prin eroziune.

Sub acţiunea agenţilor atmosferici — a unui soare prea puternic, a vînturilor reci sau a inundaţiilor repetate — mari întinderi de pămînturi fertile de pe suprafaţa globului tind să se transforme în deşerturi.

Oamenii de ştiinţă sovietici au înţeles să lupte de mult şi împotriva acestei acţiuni nefaste a unor forţe ale naturii. Ei combat pe toate căile eroziunea solului şi, datorită intervenţiei lor, mari suprafeţe de pămînt au fost redate agriculturii.

Uzinele sovietice fabrică acum pluguri speciale pentru combaterea eroziunii, care, spre deosebire de plugurile obişnuite, execută o arătură adîncă, fără a folosi cormana, şi lasă, la distanţe calculate, spaţii de mirişti nearate, menite a rezista acţiunii nefaste a agenţilor atmosferici.

Prototipurile acestor pluguri speciale au fost experimentate timp de doi ani pe pămînturile supuse eroziunii din regiunea cerealieră a Kazahstanului şi rezultatele obţinute au dus la producerea în serie a unor asemenea pluguri.

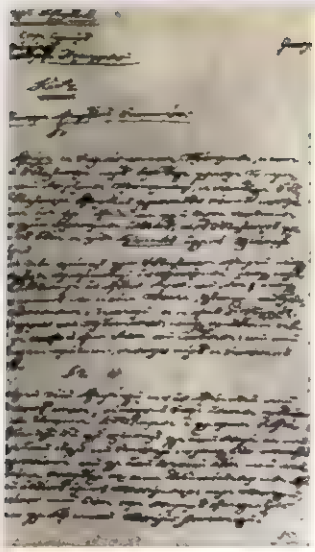

Pagina de deschidere a cărții „Învățătura firească spre stricarea superstiției norodului".

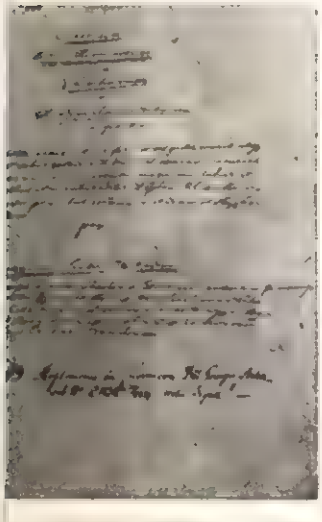

Pagina de deschidere a „Hronicii Romînilor..."

Manuscrisele lui Gheorghe Șincai

Nu fără un sentiment de sfială te apropii de manuscrisele lui Gheorghe Șincai, Directorul școalelor românești din Ardeal, a cărui semnătură figurează pe primele diplome românești de învățători din Transilvania. Sfiala te cuprinde mai ales cînd răsfoiești voluminoasa și documentata lui Cronică, purtată ani în șir în desagi pe drumurile Ardealului.

Trimis la Roma la un institut catolic, cu menirea de a deveni propagator al trecerii în catolicism, Șincai a înțeles să fie un luminător al poporului și nu un instrument orb în mîna unei politici meschine. Pătruns de această înaltă conștiință, la Roma, la Viena și în Buda a copiat cu scrisul său mărunt și îngrijit, cu o hărnicie și o meticulozitate puțin întîlnite, bogate izvoare istorice ale originii poporului său.

Trăind într-un secol pătruns de ideile iluminismului, crezînd sincer în ideile pe care le profesa, Șincai a militat pentru ridicarea prin cultură și pentru drepturile poporului său. Roadele străduințelor lui se păstrează în Biblioteca Filialei Academiei R.P.R. Cluj și în Biblioteca Universității.

Vizitatorul care se oprește în fața dulapurilor cu manuscrise va găsi cele trei tomuri ale Cronicii, lucrare capitală care i-a concentrat toate puterile. Titlul ei complet este „Hronica Romînilor și a mai multor neamuri încît au fost ele așa de amestecate cu Romînii, cît lucrurile, întîmplările și faptele unora fără de ale altora nu se pot scrie pe înțeles, din mai multe mii de autori, în cursul de 34 de ani culease, și după ani de la nașterea domnului nostru Iisus Hristos alcătuită de Gheorghe Șincai din Șinca.

Doctor filozofiei și al teologiei, fostul director al școalelor naționale în toată țeara Ardealului și diortositorul cărților din crăiasca tipografie a Universității ungurești".

Pînă s-o alcătuiască, Șincai a trebuit să studieze operele multor scriitori. Mărturie a acestor străduanii stau volumele de manuscrise cuprinzînd însemnări și extrase din diverși autori, care au scris despre romîni și faptele lor. Printre ele se găsește și o „Scară" — după cum o înțelegea chiar el — de împărați bizantini, dovadă elocvență a respectului lui pentru cronologie. Alături de cronica în limba română, Șincai ne-a mai lăsat o cronică în limba latină, menită să facă cunoscut poporul român în lumea oamenilor de știință ai vremii. Manuscrisul s-a păstrat doar în fragmente care se găsesc, adunate într-un volum, la Biblioteca Universității din Cluj.

Dar Șincai n-a fost numai un credit istoric al poporului său; preocupările și cunoștințele lui erau cu mult mai largi. El ne-a lăsat manuscrise ca „Învățătura firească spre stricarea superstiției norodului", o lucrare în care Șincai a încercat o explicare a proprietăților, mișcării și greutății „trupurilor": apa, aerul, focul, electricitatea „lucrurile din aer" (meteoriții), pentru a servi în combaterea vrăjitorilor și a înșelătorilor. De la Șincai ne-a mai rămas o istorie a naturii sau „ a firei", în care se adaugă „Vocabularul" ce ține de „istoria naturii".

Lucrările lui Șincai sînt pline de o bogată informație. Receptiv la mișcarea culturală a vremii și ținînd pasul cu ceea ce știința aduce nou, Șincai a încercat să-și adapteze lucrările la nivelul noilor exigențe. Remarcăm tratarea dialectică a istoriei romînilor în strînsă legătură cu istoria universală, de care a fost influențată. În istoria culturii patriei noastre, Șincai a înscris una din cele mai strălucite pagini, și prin opera sa, și prin activitatea sa ca director al școalelor române, și ca apărător al celor împilați.

Medicină populară pe baza metodelor științifice

Nicăieri ca în R. P. Chineză medicina tradițională nu se bucură de atîta atenție. Există la Pekin, încă din anul 1955, un spital specializat în tratamente cu plante medicinale și metode tradiționale. Iar acum a luat ființă, pe lîngă Academia Chineză, Institutul special al medicinei tradiționale, care va studia vechile tratamente, pe baza metodelor științifice moderne. Se studiază astfel, din punct de vedere științific, acupunctura, exercițiile de respirație, masajele, diferitele decocții făcute din plante tămăduitoare etc.

Oamenii de știință chinezi sînt de părere că peste 32 de boli — printre care: ciroza ficatului, cancerul uterin, paralizia infantilă, hipertensiunea, diabetul — vor putea fi tratate cu succes pe aceste căi.

Abonați-vă din timp la revista

„FLACĂRA"

pe anul 1960

Abonamentele se primesc de către difuzorii de presă din întreprinderi și instituții, de către factorii poștali, oficiile poștale, agențiile poștale și la chioșcurile de difuzare a presei.

Prețul unui abonament este:

3 luni 26 lei;
6 luni 52 lei;
1 an 104 lei.

FILATELIE

O LEGENDĂ DIN VIAȚA PESCARILOR, SUBIECT AL UNEI MĂRCI FRANCEZE

O nouă marcă poștală de 25 fr. a fost emisă de poșta franceză. Subiectul ales de către machetator este inspirat dintr-o veche legendă a pescarilor francezi.

Într-un mic port pe care nici pălidul soare nu-l mai încălzește, pescarii au pierdut speranța de a mai vedea pești în plasele lor: nici cea mai mică scrumbie, nici cele mai mici sardele. Neptun s-a supărat!

În cele din urmă, bieții pescari sînt ajutați de o fată, al cărei suflet bun și a cărei frumusețe înmoale inima stăpînului mării. La rugăminile ei, supărăciosul Neptun îi lasă iarăși pe pescari în largul apelor și le umple din nou plasele cu pește.

Scena prezentată în desenul mărcii este unul din momentele dramatice ale acestei legende: în picla prin care soarele străbate cu greu, o fată îmbrăcată în negru și avînd pe cap boneta frigiană a plecat într-o barcă de pescari, care înaintează încet pe marea întunecată. Prin chipul duios, fața-i cere lui Neptun îndurare pentru sărmanii pescari și, deodată, în veselia regăsită, soarele va străluci din nou, iar sardelele și scrumbiile vor umple plasele pescarilor.

Sfîrșitul acestei legende va face subiectul altor mărci, în care pasionații filateliei constructive vor găsi frumoase imagini pentru tematica faunei marine.

V. T.

La întrebările cititorilor

DATE DIN ISTORIA KREMLINULUI

Răspundem prin materialul de mai jos tovarășului Rappaport Mundi din Moinești, care ne-a cerut un scurt istoric al Kremlinului.

Kremlinul este străvechiul nucleu al Moscovei. După datele găsite într-un letopiseț, reiese că a fost construit pentru prima oară în anul 1156 de către Iuri Dolgoruki, întemeietorul Moscovei. Construcția inițială, din lemn, a fost ridicată pe colina dintre rîurile Moscova și Neglinnaia și servea ca fortăreață de apărare împotriva dușmanilor. De altfel, însuși numele de Kremlin (de la slavonul krem) înseamnă fortăreață.

Firește că la început a fost o simplă redută de apărare, fără o arhitectură complicată. Minunatul ansamblu arhitectonic pe care îl cunoaștem azi s-a format de-a lungul secolelor, în el oglindîndu-se diferitele etape istorice ale dezvoltării poporului și statului rus.

O primă linie de ansamblu armonios a căpătat Kremlinul între anii 1339-1340, pe vremea lui Ivan I. Atunci, fortăreața a fost lărgită și dotată cu ziduri noi de stejar. În fața acestor ziduri a apărut piața Sobornaia. Tot atunci au fost construite din lemn de stejar catedralele Uspenski și Arhanghelski, biserica Ivanovski și un palat încăpător destinat Marelui Duce.

Din momentul acela Kremlinul a devenit un centru politic și o cetate de nebiruința a knejilor moscoviți.

Dacă palatul și catedralele construite din lemn s-au păstrat mai multă vreme, în schimb zidurile n-au rămas astfel decît pînă în anul 1367, cînd, în timpul domniei lui Dmitri Donskoi, ele au fost durate din piatră albă.

Cu fiecare intervenție în refacerea construcției, Kremlinul a evoluat, de-a lungul secolelor, pe o linie arhitectonică tot mai complexă, înfrumusețată cu valoroase detalii ornamentale.

În anul 1812 cea mai mare parte din clădirile Kremlinului au căzut pradă unui incendiu, dar au fost reconstruite imediat după aceea.

După victoria Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, Sovietul Moscovei, care a intrat în posesia acestor construcții, a înțeles importanța lor ca monument istoric. O parte din clădiri fiind ruinate, Sovietul a hotărît ca ele să fie restaurate pe baze științifice, în așa fel ca Piața Roșie și Kremlinul să rămînă centrul compozițional al Moscovei.

Astăzi Kremlinul este sediul guvernului sovietic, al Sovietului Suprem al U.R.S.S. și al Sovietului Suprem al R. S. F. S. R. În același timp, Kremlinul este un uriaș muzeu, vizitat zilnic de sute și mii de oameni, care studiază și admiră aci o artă arhitectonică străveche și unică, precum și piese de muzeu ce oglindesc trecutul de luptă al poporului rus, talentele sale, dragostea sa de frumos. În zidul Kremlinului se află mormintele unor luptători încercați pentru cauza socialismului, iar în fața acestora, în Piața Roșie, mausoleul lui Lenin și Stalin. Aici este și tribuna de la care conducătorii P.C.U.S. și ai guvernului sovietic participă la marile mitinguri și demonstrații ale oamenilor muncii din Moscova, precum și la paradele militare ce au loc la 7 Noiembrie și 1 Mai.

Kremlinul, văzut din Piața Roșie. În centru: mausoleul lui Lenin și Stalin.

Sala Gheorghievski din Marele Palat al Kremlinului

SPIRITUL REMIZEI

de Al. MIRODAN

Urmărind desfășurarea campionatului republican de șah, vom observa, cu neplăcere, numărul excesiv de remize. Jucători buni pornesc partida fără gînd de a învinge, mulțumiți fiind cu 1/2 punct. Jucători aflați în poziție avantajoasă la întrerupere acceptă fără îndoieli chinuitoare propunerea de remiză a adversarului. Jucători prin tinerețe ofensivi s-au preschimbat, la nu știu ce îndemn al comodității, în „prudenți": scopul lor nu mai e acela de a învinge, ci de a nu fi învinși.

Remiza este mai mult decît rezultatul unei partide de șah, e un spirit, iar analiza sa poate constitui obiect de atenție pentru eseistul contemporan. Dar ce este remiza ?

Remiza este jocul „Petrolului" din prima repriză a returului cu „Wiener Sportklub", cînd, mergînd la „apărare", a ajuns la înfrîngere.

Remiza este funcționarul din Cehov și pensionarul lui Caragiale.

Remiza este țuica de 24 de grade (care nu impresionează) și nota 6 la școală (care nu onorează).

Remiza este cronica literară alcătuită după formula 1/2 „părți pozitive" + 1/2 „părți negative", din care cititorul nu poate înțelege dacă romanul este sublim sau agramat.

Remiza este „apărarea" născută dintr-o resemnare, care, la rîndul ei, descinde dintr-o abdicare.

Remiza este de esență mic-burgheză.

Remiza este teama de acțiune, ridicată la rang de principiu și tradusă prin expresia „ce-mi trebuie ?".

Remiza este, în ciuda aparențelor, o politică proastă în materie de șah, deoarece ea nu duce pînă la urmă la succes, iar a nu învinge înseamnă, de fapt, a fi învins. N-a dovedit-o Tal, strălucitul, acum cîteva săptămîni, cu prilejul turneului candidaților, din Iugoslavia, cînd, inițiind atacuri și creație în mai toate partidele și în mai toate situațiile a cîștigat majoritatea întîlnirilor ?

Remiza este mediocritate, mediocritatea este plictisitoare iar plictiseala nu merită prea mult spațiu din partea „Flăcării", așa că e timpul să punem punct.

① O spectaculoasă fază din partida de baschet desfășurată duminică între echipele Voința-Iași și Progresul-București.

② Aspect din timpul meciului de polo pe apă Dozsa Ujpest-Budapesta — Dinamo-București.

③ Ionescu, portarul Prahovei-Ploești, lămurind o situație critică în meciul de cupă cu Farul-Constanța.

④ Emilia Lupu, la o săritură de pe trambulină în cadrul concursului de verificare a lotului republican de natație, în vederea întîlnirii cu reprezentativa R.P. Ungare.

Fotografii de Romulus SCURTU

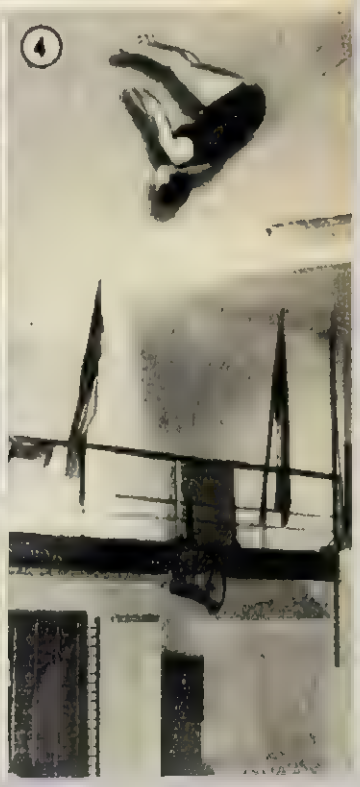

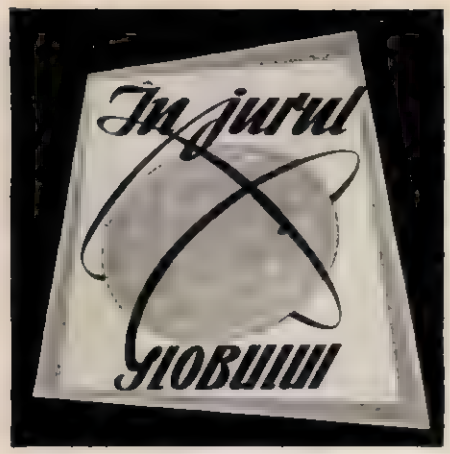

Aspect de la o recentă conferință de presă ținută la Tunis de Ferhat Abbas, în cadrul căreia acesta a reafirmat dorința guvernului provizoriu al Republicii Algeria de a duce tratative cu guvernul francez, cu privire la condițiile și garanțiile folosirii principiului autodeterminării.

INSCRIPȚIE LA O FOTOGRAFIE

Pe o stradă din Singapore, dominion și fortăreață britanică în Asia de sud-est. Imagine realizată de fotograful elvețian Schuh.

Sub clara mătase a zilei de sud

Navele sosesc în Singapore
sub clara mătase a zilei de sud;
în larguri se cheamă sirene sonore
cu strigăt de fiară, sălbatic și crud.

În calele vaste comorile dorm;
au iz amărui și tăios de cafea;
submarine cu botul de pradă, enorm,
sfîșie apa oceanului, grea.

Aurul răsfață-n mîndre hore,
aurul strivește-n menghini grele,
aurul lucește-n Singapore
în palate, seifuri și tejghele.

Și iată că trece pe lîngă ziduri
un semen al nostru — al tău și al meu.
Nu-i văd obrazul cu șanțuri de riduri,
și palmele negre ca un minereu.

văd doar scheletic semn de-ntrebare
în aurie amiază prelins,
trupul beteag tîrîndu-și în soare
trupul de sclav, împietrit și învins.

Spatele duce — străveche povară —
anii trăiți, ucigașul lor miez...

În Singapore amiaza e clară,
soarele-aruncă în jur cu monezi.

Cristina LUCIAN

Ciocniri între poliție și studenți la Tokio, în timpul unei demonstrații de protest împotriva politicii pro-americane a guvernului japonez. →

☆

În noua lor expediție, cei doi renumiți turiști cehoslovaci Hanzelka și Zikmund au trecut și prin Albania, unde au fost întîmpinați pretutindeni cu entuziasm. ↓

FĂRĂ COMENTARII

Daily Worker

LISTEN TO SOVIET WARNING, SAYS BRITISH PRODUCTIVITY CHIEF

Russia CAN overhaul U.S. 'in short time'

„Luați în seamă avertismentul sovietic — spune șeful productivității britanice. Rusia poate să întreacă Statele Unite într-un timp scurt" — este titlul unei relatări recent apărute în ziarul englez „Daily Worker", pe marginea unei declarații a lui Sir Miles Thomas, președintele Consiliului britanic al productivității.

Cruntul regim dictatorial instaurat în Republica Dominicană de Trujillo a început să devină țintă criticilor chiar și în acele stare americane care îndeobște s-au dovedit a fi apărătoare zeloase ale regimurilor dictatoriale din America latină. Fapt ilustrat și de această ilustrație, apărută în ziarul „The New York Times" și intitulată semnificativ: „Cine?... Eu?"

The New York Times.

„BRAVO, ROMÎNI!" — sînt cuvintele care au putut fi auzite recent, în arena circului din Soci, unde, alături de artiști de circ sovietici și bulgari, au prezentat numere de atracție și un grup de artiști romîni.

☆

CU 55 TONE ÎN STRATOSFERĂ. Unul dintre recentele recorduri mondiale ale aviației sovietice a fost stabilit de avionul de tip „201 M", pilotat de B.M. Stepanov, care a zburat la o înălțime de 13.000 metri, avînd la bord o greutate de 55.220 kg. În fotografie: aviatorul Stepanov, asaltat de ziariști după aterizare.

URIAȘUL REZERVOR DE GAZE din fotografie a fost realizat în R.P. Romînă și montat la Combinatul chimic de la Tiszavidék (R. P. Ungară) — o nouă mare unitate industrială a țării vecine și prietene, unde se vor produce îngrășăminte, coloranți, cauciuc sintetic etc.

☆

SCHELĂRIA PODULUI SUSPENDAT care se construia la Barberino di Mugello, în apropiere de Florența (Italia), s-a prăbușit, îngropînd sub dărîmături mai mulți muncitori.

„SABIA LUI DAMOCLES" se intitulează noua piesă pe care o prezintă Teatrul de Satiră din Moscova. Autorul este cunoscutul scriitor turc Nazim Hikmet. În fotografie: o scenă din spectacol.

ÎN LOCUL TRACTORULUI, un fermier american, H. C. Hurley din Echo Bay (Ontario), a înhămat la semănătoare o pereche de porci solizi...

HALELE DIN CENTRUL PARISULUI, cunoscut loc de întîlnire al pictorilor care nu au la dispoziție ateliere și saloane unde să creeze, să expună și să-și vîndă „operele", vor dispare curînd, în urma unei dispoziții a autorităților cu privire la îmbunătățirea circulației în centrul capitalei franceze.

Libération

Au Laos

SANANIKONE

risque de perdre

la face et les

dollars de l'aide U.S.

În legătură cu ecoul stîrnit de guvernul Sananikone în inscenarea sa cu privire la pretinsa „agresiune" căreia i-ar fi căzut victimă, chipurile, Laosul, ziarul „Libération" publică o corespondență din Djakarta sub semnificativul titlu: „În Laos, Sananikone riscă să-și piardă prestigiul și dolarii ajutorului Statelor Unite".

OBIECTIV

● John Phillips, trimisul special al revistei americane „Life" în Algeria, își exprimă, într-un lung reportaj, dezolarea și disperarea de care a fost cuprins, constatînd lipsa de perspectivă a războiului purtat aci de trupele franceze. În concluzie, Phillips afirmă răspicat: *„O soluție militară este imposibilă în Algeria"*.

● La aceeași concluzie au ajuns, în al șaselea an al războiului din Algeria, un număr tot mai mare de ofițeri francezi din cadrele de rezervă. În rezoluția adoptată la o reuniune a rezerviștilor din Marsilia se afirmă de asemeni că *„nu poate exista o soluție pe plan militar a conflictului algerian"*.

● Una din cele mai recente performanțe ale liberei inițiative în S.U.A. este tîrgul de... diplome universitare. Scandalul izbucnit în jurul acestei afaceri a scos la iveală faptul că un număr de peste 250 de așa-zise institute universitare americane au reușit să vîndă, contra cost și fără nici o altă pretenție, diplome universitare unui număr de aproximativ 750.000 de studenți. „Și *ne mai mirăm* — a scris un ziarist american — *că pierdem cursa în domeniul științei*".

● Neo-fiaciștii vest-germani nu strălucesc prin originalitate. Noul partid de tip nazist, pe care un oarecare croitor de lux pe nume John Fikkert l-a confecționat undeva în șantanurile vest-berlineze, se intitulează „partid muncitoresc social al Reichului". Și pentru a trezi amintiri dragi foștilor hitleriști, amatori de noi aventuri, insigna partidului neo-nazist oferă o izbitoare asemănare cu cea a partidului hitlerist.

● *„Bazele militare americane au devenit o teroare pentru locuitorii japonezi care trăiesc în apropierea lor"*. Citatul este extras din ziarul japonez „Asahi Shimbun", care relatează că, numai în decursul unui singur an, peste 100 de avioane militare americane au suferit diverse accidente, provocînd distrugeri de case și incendii, cărora le-au căzut victimă numeroși țărani. Și cînd te gîndești că ziarele din New York și chiar unele din Tokio vorbesc despre pretinsa misiune „protectoare" a forțelor militare aeriene ale S.U.A., staționate în Japonia...

● Din relatările ziarelor occidentale reiese că în Laos, pe lîngă instructorii americani ai trupelor lui Sananikone, operează un număr din ce în ce mai mare de instructori francezi. Se pare că unii n-au tras învățămintele cuvenite din dezastrul de la Dien Bien Fu.

● Un fapt semnificativ este relatat într-un articol apărut în revista „United News and World Report". Citățm: *„În S.U.A., poverа impozitelor, care și așa au atins un nivel record, crește într-un ritm fără precedent pentru vremuri de pace"*.

● La tratativele americano-filipineze, reprezentanții S.U.A. au acceptat să reducă termenul de funcționare a bazelor militare americane în Filipine de la 99 la 25 ani, rezervîndu-și totodată dreptul de a prelungi la nevoie termenul. Să mai zică cineva că S.U.A. nu respectă independența Filipinelor...

D. B.

REDACȚIA, București, Piața Scînteii. Căsuța poștală 3307, of. 33. Telefon 17.60.10, int. 1744. ABONAMENTE la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. PREȚUL ABONAMENTELOR: 3 luni: 26 lei; 6 luni: 52 lei; un an: 104 lei.

Prezentarea grafică: Vlad MUȘATESCU

Tiparul: Combinatul Poligrafic Casa Scînteii „I. V. Stalin"

LINIȘTE, VĂ ROG!

Desene de Rix AUERBACH

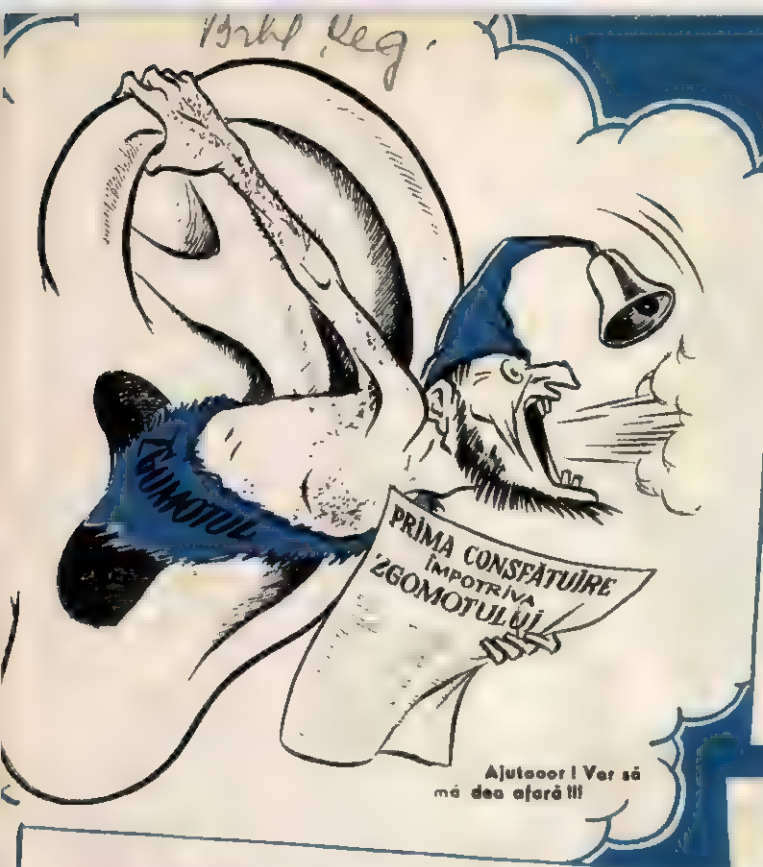

Ajutoor! Vor să mă dea afară!!!

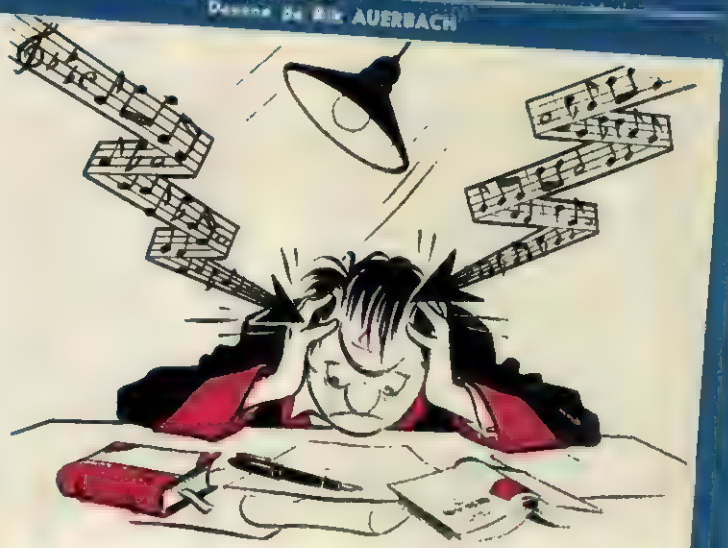

Transmisie din vecini: — „Sper la lucru!"

Vreți să vă împing o bucată de drum?
Sînteți foarte drăguț!
Nu sînt drăguț, vreau să dorm...

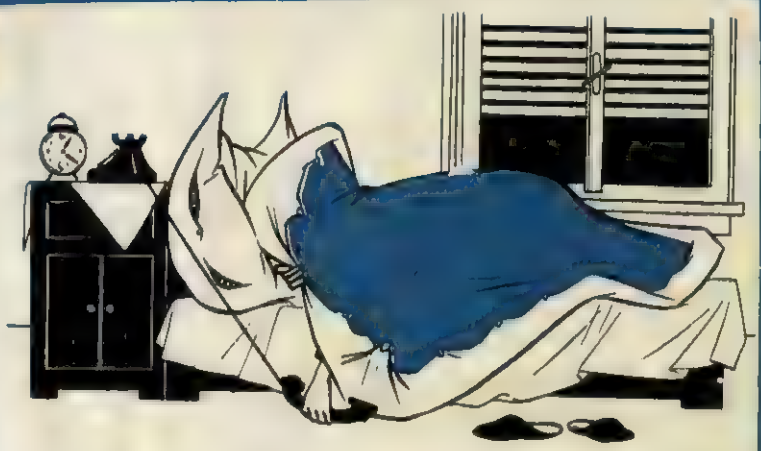

— Alooo! Allooo lii Mișule, fii sincer, te-am deranjat?

Mai încet, Gigel, ca să ni vecinii!!

Servus, vecinilor! Sper că nu v-am deranjat azi noapte cu dansul?

PREȚUL 2 LEI

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA

Nr. 50 (238) — 12 decembrie 1959

AUTOMATIZAREA - o problemă-cheie

pag. 3-4

În fiecare zi...

pag. 10-11

AM FOST ÎN INDONEZIA

pag. 7-8-9

Partidul dă aripi,
înalt este zborul,
Clădim fără preget,
măreț,
viitorul.

SUB CONDUCEREA PARTIDULUI, ÎNAINTE PENTRU ÎNDEPLINIREA PLANULUI DE STAT PE 1960!

AUTOMATIZAREA - O PROBLEMĂ-CHEIE

Fotoreportaj de S. IAROVICI

Stătea bătrînul Thales pe malul Mării Ionice privind spre întinsurile albastre. Era mulţumit cu ce gîndise şi descoperise în îndelungata lui viaţă. Totuşi îl frămînta ceva. Scoase dintre faldurile largi ale îmbrăcămintii sale o bucată lucioasă de chihlimbar, o şterse bine şi începu s-o frece de stofa aspră de lînă. Pe urmă, ţinînd strîns bucata de chihlimbar între degetul mare şi arătătorul mîinii drepte, o apropie de palma celeilalte mîini, în care presărase scame şi mici bucăţele de materiale uşoare, şi văzu cum ele sînt atrase de piatra care strălucea în bătaia soarelui.

De cîte ori nu repetase Thales din Milet experienţa sa, însă mintea lui iscoditoare, care deslusise atîtea, nu voia să-l ajute să lămurească experienţa lui cu bucata de „elektron" (chihlimbar, în limba elină).

Ce-ar spune Thales dacă ar vedea că ştiinţa, care păşeşte astăzi în fruntea progresului tehnic al omenirii, şi-a luat numele de la bucata de chihlimbar care l-a intrigat pe el într-atît?

Mulţumită electricităţii omenirea păşeşte înainte. N-am terminat bine să ne minunăm de o nouă descoperire că iată apare una şi mai nouă, şi mai minunată. Graţie electricităţii şi electronicii certitudinea ia locul ipotezelor, pătrunzînd în micro şi macrocosmos. Fiecare nouă descoperire îl face pe om mai puternic, mai cutezător.

La baza progresului industriei ţărilor socialiste stă cunoaşterea şi folosirea celor mai noi realizări ale ştiinţei în problemele puse de viaţa de zi cu zi. Armate întregi — armate paşnice de ingineri, cercetători, tehnicieni, proiectanţi — lucrează pentru a pune cît mai multe descoperiri în slujba binelui omului, pentru perfecţionarea neîntreruptă a producţiei socialiste pe baza tehnicii celei mai înalte.

Trăsătura cea mai caracteristică a progresului tehnic în industria contemporană o constituie trecerea la mecanizarea complexă şi la producţia condusă automat, cu utilizarea tehnicii electronice.

Din ce în ce mai multe mecanisme înlocuiesc munca manuală grea, iar maşini-agregate complexe execută în mod automat mai multe operaţii. În Uniunea Sovietică, de pildă, există hidrocentrale, secţii ale industriei constructoare de maşini şi întreprinderi chimice complet automatizate, în afară de automatizările parţiale din siderurgie şi metalurgie, din industria extractivă, transporturi, construcţii, industria uşoară etc.

La Congresul al XXI-lea al P.C.U.S. tovarăşul N.S. Hruşciov a subliniat însemnătatea automatizării spunînd: „În societatea socialistă automatizarea are nu numai o importanţă economică, ci şi o mare importanţă socială. În condiţiile automatizării se schimbă radical caracterul muncii, creşte nivelul cultural şi tehnic al muncitorilor, se creează condiţiile pentru lichidarea deosebirilor dintre munca intelectuală şi cea fizică".

Prin colaborarea frăţească cu U.R.S.S., cu celelalte ţări de democraţie populară, şi ţara noastră merge în pas cu progresul. În majoritatea noilor uzine ce se construiesc la noi se introduce automatizarea: la noile centrale electrice, în industria petroliferă, chimică, în siderurgie şi metalurgie, în industria bunurilor de consum.

Automatizarea aduce foloase incalculabile. Să enumerăm numai cîteva: o conducere mai justă a proceselor de producţie, reducerea substanţială a ciclului de producţie, reducerea consumului de energie, se reduc rebuturile şi alte pierderi, se asigură o calitate mai bună, creşte productivitatea muncii şi scade preţul de cost, se evită folosirea muncii vii în industriile nocive, se reduce suprafaţa clădită a haldelor de uzine.

După cum se vede, automatizarea producţiei constituie una din liniile generale ale progresului tehnic. Ceea ce părea să fie o tehnică a viitorului a şi început să fie o tehnică a prezentului, un pas important spre întărirea dominării naturii de către om, spre crearea unei abundenţe de bunuri, spre economisirea timpului în aşa fel încît oamenii să se poată bucura mai mult de cultură, de frumuseţe şi de odihnă.

MUNCĂ MANUALĂ NECALIFICATĂ. Numai în felul acesta se putea face încărcarea furnalelor, în trecut (fotografia din stînga, sus).

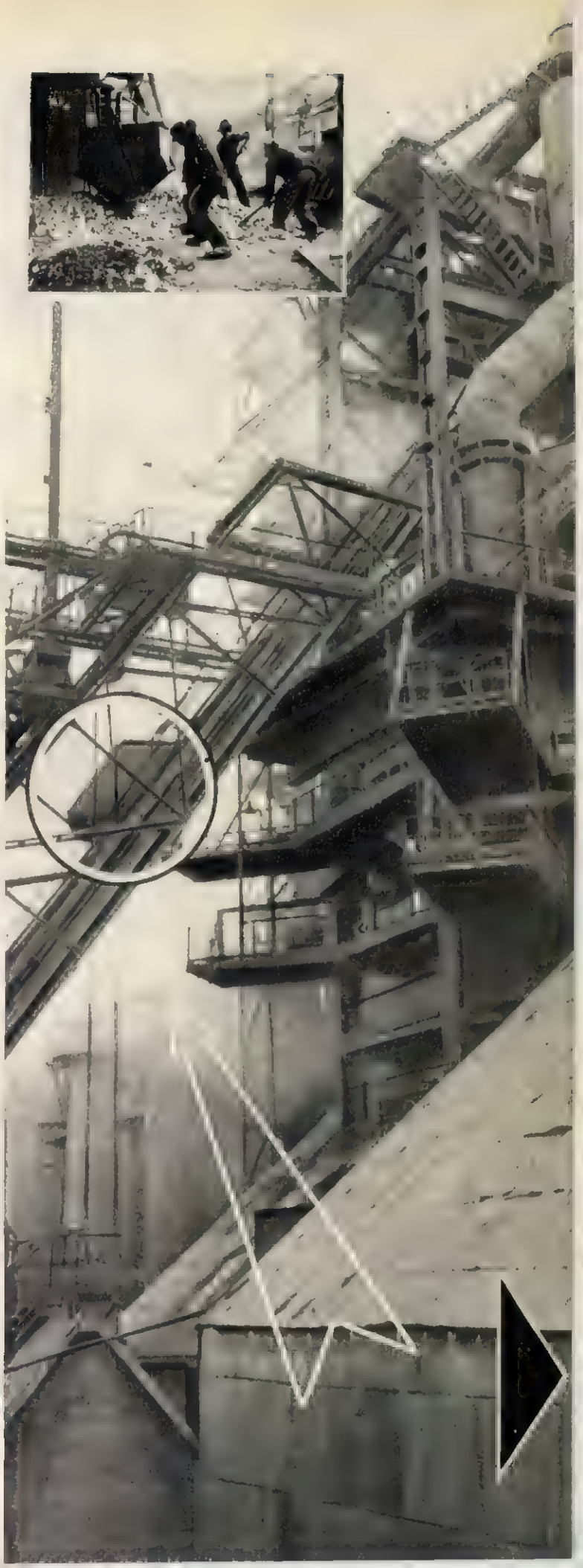

PRIN MECANIZAREA ŞI AUTOMATIZAREA noilor obiective industriale se elimină muncile grele. La noul Furnal nr. 5, din Hunedoara, încărcarea şi controlul termotehnic se face automat. Rezultate: desfăşurarea ritmică a ciclului; se previn uzarea prematură a instalaţiei şi se asigură economie de muncă vie; mai puţini timpi morţi în succesiunea operaţiilor; calitate superioară şi constantă; indice superior de utilizare a volumului util al furnalului. În fotografie se vede în partea încercuită skipul, încărcat cu amestecul gata dozat, urcînd pe panta înclinată a Furnalului nr. 5, după programul precis de instalaţie de automatizare.

PARTEA VITALĂ a sistemului de automatizare a căilor ferate o formează releele SCB. Iată banda de montaj și reglare unde aceste relee sînt executate cu cea mai mare grijă și minuțiozitate.

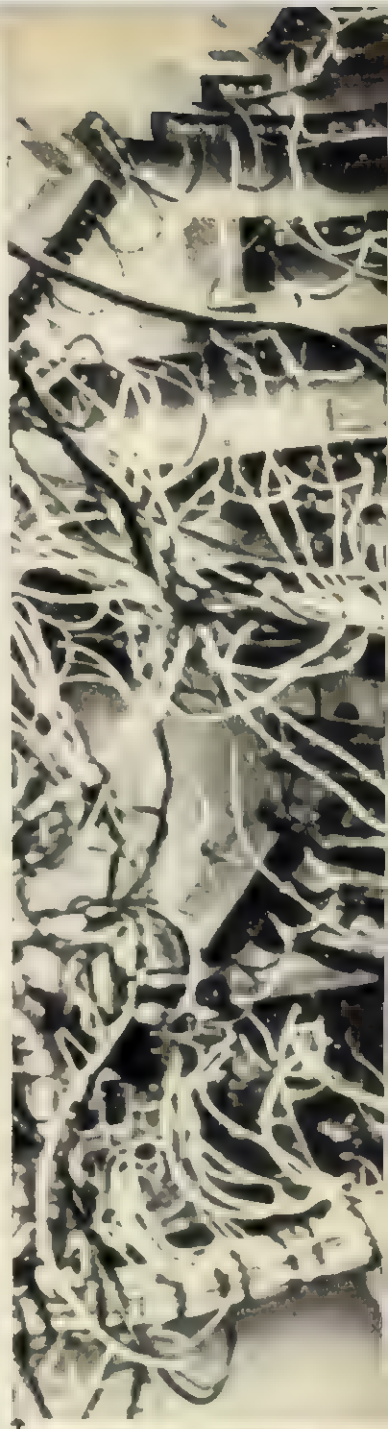

ȘAPTE SUTE DE KILOMETRI de fire de diferite culori se montează în pupitrul de comandă centralizată, de unde impiegatul de mișcare urmărește și reglează întreaga circulație a trenurilor prin stație. Prin apăsarea unui singur buton se formează ruta trenului prin stație. Astfel se obține mărirea capacității de transport, o siguranță mult mai mare prin blocarea automată a unei porțiuni din gară de către ieșuți trenul care se apropie sau pleacă din stație și ferirea transporturilor.

Din CALCUTA, din BOMBAI, din DELHI

Pentru ploieșteni, întîlnirea zilnică pe străzile orașului cu grupurile de tineri indieni nu mai constituie un fapt neobișnuit. Ei s-au familiarizat complet cu cei peste 50 de ingineri și tehnicieni veniți din îndepărtata Indie pentru a face aici practică în vederea specializării în problemele industrializării petrolului.

E vorba de asistența tehnică pe care acești tineri o capătă în marile și modernele noastre rafinării, precum și pe lîngă Institutul de proiectări pentru instalații petrolifere. Înapoindu-se în patria lor, noii specialiști formați în întreprinderile noastre petrolifere vor duce cu ei experiența căpătată aici.

Iată deci că în 10-12 ani țara noastră, după ce a reușit să creeze o puternică industrie petrolieră precum și o altă industrie legată de aceasta cea a utilajului petrolifer, are azi posibilitatea de a oferi și altor țări nu numai din modernele instalații fabricate de muncitorii, inginerii și tehnicienii noștri, ci și din experiența acumulată de aceștia.

După cum se știe, R.P. Română, în baza unui acord încheiat cu India, colaborează la construirea în statul Assam a unei rafinării cu o capacitate anuală de 750.000 tone.

În momentul de față, la Assam au și început lucrările de organizare a șantierului rafinăriei, acest lucru realizîndu-se cu sprijinul specialiștilor romîni. Concomitent cu aceasta, utilajul necesar este expediat din portul Constanța spre Calcuta.

Unde vor lucra în viitor inginerii și tehnicienii din Bombai, din Calcuta sau Delhi care se specializează acum la Ploești? Într-o scurtă convorbire, trei dintre ei (N.R. Maraian, J. N. Mathur și N. L. Magiundar) își exprimă dorința de a activa în cadrul marii rafinării de la Assam. Și dorința aceasta este justificată de familiarizarea lor cu utilajul românesc și cu metodele românești de lucru. „Bogata experiență pe care o acumulăm în rafinăriile românești este a doua universitate, pentru noi!" — spun inginerii indieni cu recunoștință și dragoste față de cei care-i ajută în această direcție. Și exprimă acest lucru de cîte ori au ocazia chiar în românește, cu cuvinte pline de savoarea accentului limbii lor materne.

F. URSEANU
Fotografiile autorului

① În curtea Rafinăriei nr. 1 din Ploești, inginerii indieni primesc lămuriri din partea inginerului Emil Peressu

② Cu oaspeții indieni ne-am întîlnit și după-amiază, în centrul Ploeștiului.

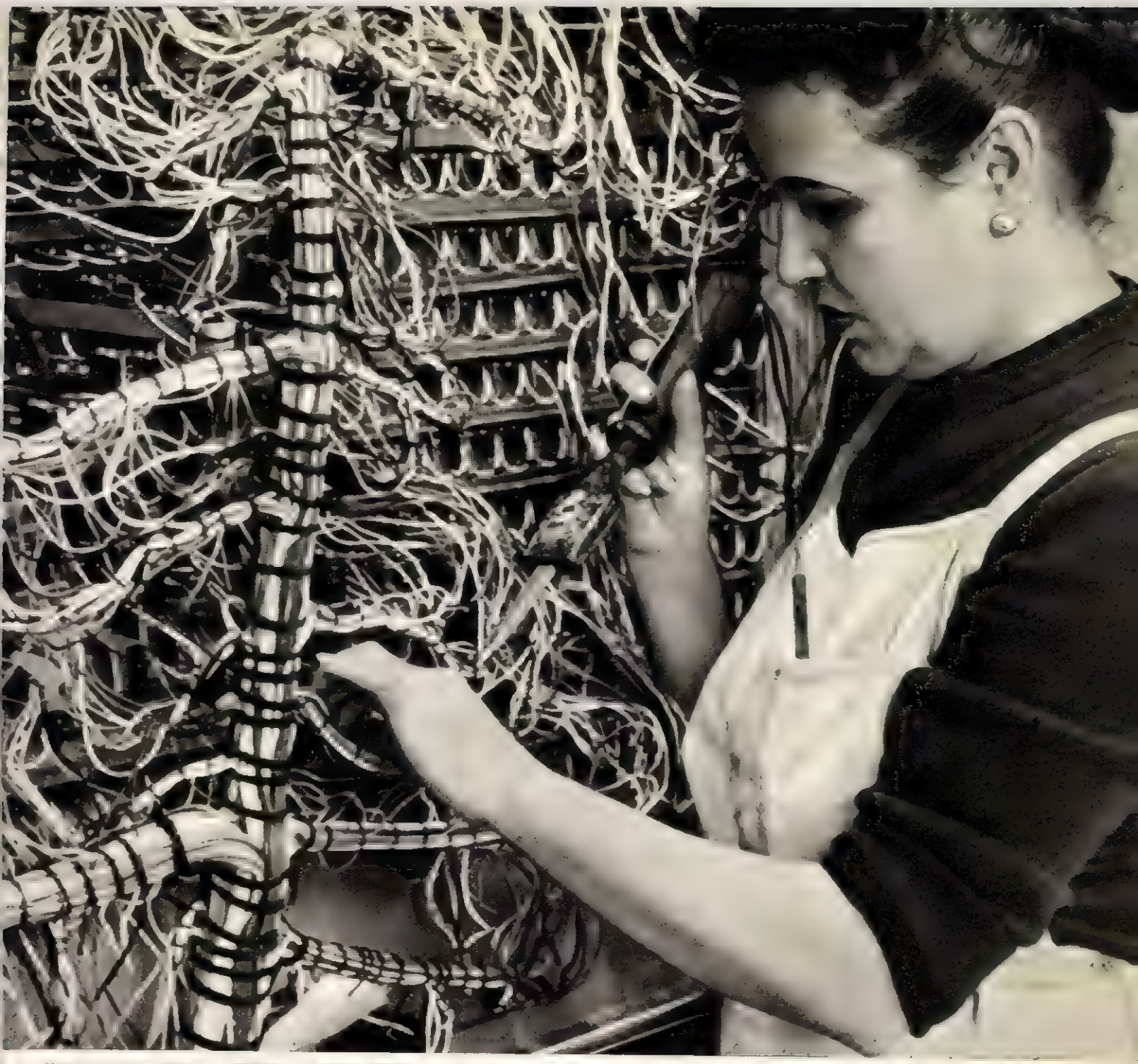

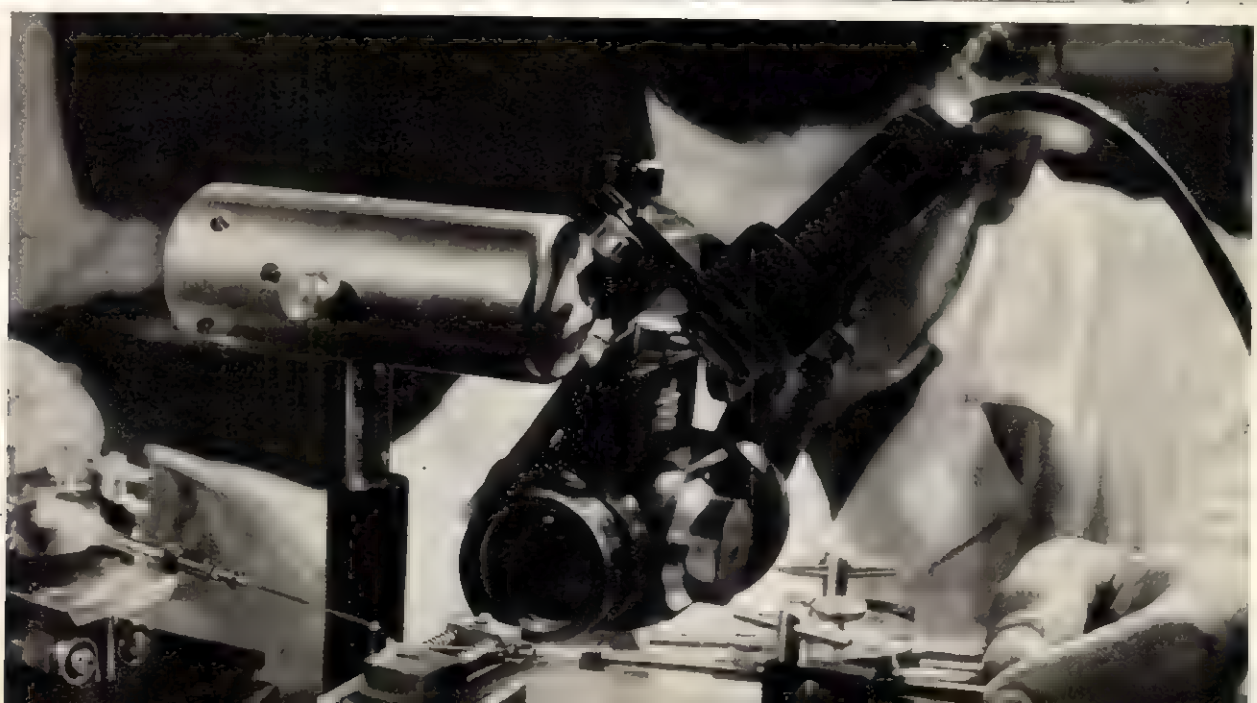

VIITORUL: la I.C.E.T. se elaborează aparatură de automatizare cu semiconductori pentru principalele ramuri ale industriei și fabricarea semiconductorilor pe bază de materii prime din țară.

În fotografie: se execută montarea unui tranzistor cu ajutorul unui micromanipulator. Fiind vorba de precizie de microni, operațiile de asamblare se fac sub microscop. ←

CELULELE NERVOASE ale mașinilor automate. Ele percep semnalele și, de îndată, le transmit sistemului motor. Aceasta este funcția microîntrerupătoarelor pe care le vedem în curs de montare la „Steagul roșu" pentru diferitele agregate de prelucrare automată concepute și construite în întregime în țară.

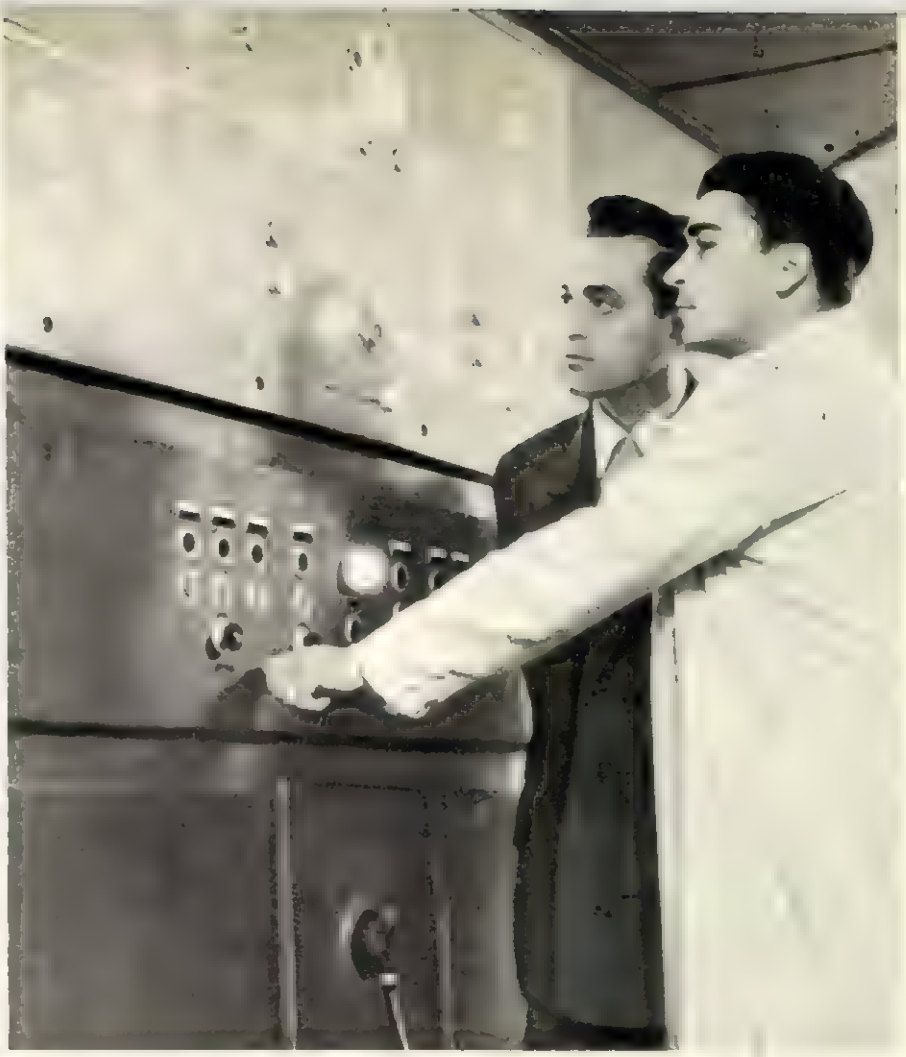

36 OPERAȚII sînt pornite și urmărite de la acest pupitru central de către o singură persoană! În caz de defecțiune sau blocaj, întreaga instalație deconectează (se oprește) automat indicînd pe panou și locul unde s-a produs defecțiunea, făcînd posibilă o intervenție imediată. Acest tablou se află la secția de fabricare a superfosfatului granulat de la Uzinele de îngrășăminte chimice „Petru Poni" din Valea Călugărească, iar automatizarea a fost proiectată și realizată în R.P.R. de către IPROCHIM. 80 la sută din proiectele pentru noile obiective ale industriei chimice au automatizări

FOARTE PRECIS trebuie urmărită temperatura constantă, cerută de condițiile biologice, la uscătoriile pentru semințele de porumb hibrid. Nu e nevoie de nici un supraveghetor. Instalația e prevăzută cu un dispozitiv electronic cu celulă fotoelectrică, care permite aprinderea numai dacă toate condițiile sînt normale; pe de altă parte, dacă intervine vreo deficiență în cursul funcționării, instalația întrerupe automat arderea. În fotografie se vede supraveghetorul electronic de ardere, proiectat și construit la I.C.E.T.

Teodor BALȘ

CÎNTECUL MÎINILOR

În gîndul ce-l cobor, rotund, hîrtiei
au strecurat fiorul poeziei
și mîinile, neprețuita mînă
care-a ivit cristalul din țărînă
și casa dintre vișinii în floare
și mîngîierea moale din covoare.
Neostenite mîini ce scot cărbuni
strălucitori, ca diamantul lunii,
și salbă-i pun Ceahlăului, de lacuri,
cu aur alb să luminese veacuri;
mîini ce-i ridică Devei, pe muncele,
cuptoarele să mestece oțele;
și palmei aspre-a Dobrogei, muncite,
îi dăruie pămînturi înverzite,
și scoici de porturi noi deschid spre soare
cîmpiilor de apă mișcătoare...
Vouă, ce timpului schimbîndu-i mersul
goliți de somnul tainei universul,
vouă, ce-ați dus în flautul cîntării
izvoarele din noaptea călimării,
ingenunchează versul să vă pună
sărutul lui de aur și țărînă...

G. Demetru-PAN

ȚĂRM

Lîngă statuia lui Ovidiu-am stat,
Sub zorii purpurii, cu noua lume:
Pescari, hamali cu neștiute nume,
Mi-s dragi. Gîndesc la țărmul depărtat.
Cuprinse marea-n ochii lui de scit
Un vechi pescar, cu tîmple-n za de sare,
Vorbi de munca lor în larga mare —
Mi-i drag de parcă-Ovidiu mi-a vorbit

AM FOST ÎN INDONEZIA

de Coriolan STOICA

În cadrul unui acord ce prevede construirea de către R.P. Română a unei fabrici de ciment la Pemaniang-Siantar, în Indonezia, un grup de patru tehnicieni români au prospectat timp de cîteva luni în jungla Sumatrei zăcăminte de calcare și argile.

Rîndurile care urmează prezintă cîteva din impresiile culese în Indonezia de geologul Coriolan Stoica.

Cînd ne-am apropiat de Djakarta aerul căpătase o transparență neobișnuită, dîndu-ne senzația că pătrundem într-un uriaș cristal. Ne aflam la aproximativ 20° 27' 27'' sud de Ecuator. Puțin mai la sud trecea linia Tropicului. În largul oceanului pluteau insulele indoneziene cu „djangala" — jungla măreață, sălbatică, inaccesibilă — și lanțurile muntoase, încoltite de strîmtori, alungîndu-se și ramificîndu-se din Sumatra și pînă în Sundele cele mai mărunte... Mii de insule dispuse într-un semicerc lung de 5.000 km. În sfîrșit, în față ne apăru orașul, ridicîndu-se în terase multicolore; vegetația luxuriantă acoperă aici totul — casele sînt pitulate printre arbori cu coroanele răsfirate... Apoi, aerodromul... Avionul rulă neted pe pistă... Cînd fu deschisă ușa, ne izbi brutal un val de fierbințeală..

La Djakarta

Ajunsesem la Djakarta, centrul coordonator al acestei republici-arhipelag. Înconjurată de verdele închis al regiunilor Pasundan și Bantam, această capitală a cîmpiei (Bandungul, de pildă, este capitala munților) se întinde printre palmieri, crînguri de bananieri și păduricî de bambus. Aerodromul este situat în mijlocul unui astfel de crîng de bananieri, departe de oraș. Djakarta este împînzită de canale — „cali" — care aduc în oraș apa oceanului. O viață clocotitoare stăpînește acest oraș cu 3 milioane de locuitori. Pe sub frunzele palmierilor ce strălucesc metalic în soare e un du-te-vino pestriț permanent. Oamenii pășesc transpirați pe străzi, urcă sau coboară din mașinile fără geamuri sau din tradiționalele betiakuri — niște triciclete vopsite multicolor—intră și ies din magazine, birourile ministerelor etc. La fiecare colț de stradă, în chioșcuri stabile sau pe roți, se vînd crabi, raci fierți, „bami" (macaroane chinezești cu condimente), „nasi-goreng" (orez cu condimente) etc. Negustori ambulanți poartă pe cap coșuri mici, împletite, oferindu-ți-le o dată cu marfa: banane, mango, citrice — *strugurii* se importă și se găsesc *foarte rar*, ca și merele, de altfel. Cei ce trec pe Pasar Baru își pot procura aci obiecte din piele de crocodil și de șopîrlă, saronguri cu dragoni și păuni pictați, stofe tropicale ușoare și subțiri, importate din China, brățări, bibelouri, sculpturi etc.

Dar plăcerea plimbatului pe străzile pitorești ale orașului e umbrită din cauza căldurii. La umbră sînt 30°. Pentru a scăpa de căldură locuitorii Djakartei obișnuiesc să se scalde în apa tulbure a canalelor care străbat capitala. Noi preferăm dușul — scoatem apă cu căldărușa „mandi" dintr-un rezervor și o turnăm cu plăcere peste pielea transpirată.

Seara, străzile se umplu din nou de mulțime. Printre trecători zărești și pe muncitorii de la fabrica de zahăr — construită cu ajutorul R.D.G.—care se întorc agale spre casele lor. Prin aerul nesuferit de cald și de stătut se vînzolesc la ora aceea roiuri de țînțari „moschito". Ferestrele hotelurilor, ca și ale caselor modeste cu pereți din bambus și dormitoare instalate în camere mici cu mobilă puțină, se acoperă cu plase și pologuri dese. În jurul lămpilor, lîngă reclamele luminoase, pretutindeni vezi plutind șopîrlele ciceac. Prinse de pereți, cu lăbuțele lor prevăzute cu ventuze, ele urmăresc atente, cu ochii bulbucați, zborul țînțarilor spre care-și vor repezi, pe neașteptate, boturile scurte, plate, ascuțite...

Timp de aproape patru secole și jumătate Indonezia a fost „administrată", deci jefuită, de colonialiști europeni — portughezi și olandezi. Astăzi, după alungarea colonialiștilor, poporul indonezian cunoaște pentru prima oară noi relații cu alte țări, cu totul opuse celor de pe vremea cînd Indonezia nu-și cucerise independența. Condițiile în care Republica Populară Română face prospecțiunile necesare construcției viitoarei fabricii de ciment se dovedesc a fi tocmai rodul acestor noi relații de colaborare prietenească și avantaj reciproc. Colaborarea dintre Indonezia și țările socialiste — și în primul rînd Uniunea Sovietică — ca și ajutorul acordat de aceste țări Indoneziei constituie o contribuție prețioasă la opera de industrializare a țării celor 1.000 de insule.[1] Iată de ce sosirea grupului nostru n-a trecut neobservată. Ea a fost menționată în ziare și a fost privită cu simpatie de către indonezieni.

Față în față

La capătul celor 450 de ani de administrație colonială, în Indonezia nu existau decît ramuri industriale auxiliare ce prelucrau doar cîteva dintre bogățiile naturii: ceai, cafea, tutun, zahăr, grăsimi vegetale, cauciuc. Țara cu subsoluri atît de bogate în minereuri nu era în stare să fabrice produse din fier

1) Indoneziei i se livrează utilaj complex din Uniunea Sovietică, R. Cehoslovacă, R. P. Română, R. D. Germană

și aluminiu, nu avea șosele și pe teritoriul ei poți întîlni și acum, în primii ani ai secolului cosmic, o serie de rămășițe ale orînduirii feudale.

Treptat-treptat, indonezianul, care aparține unui popor muncitor, vesel și comunicativ, se desparte de mentalitatea sa primitivă. Țăranii învață cu seriozitate metodele moderne de agricultură. Pitorețtile mori de apă sînt înlocuite cu centrale electrice ca aceea de la Katengar. Orășelele de ieri se transformă în adevărate centre industriale cu mii de muncitori. Desigur, alături de fabricile moderne se mai mențin încă ateliere meșteșugărești care mai produc miile de pojonguri[2]), saronguri, materiale pentru baticuri ș.a. Față în față stau, de asemeni: scena teatrului modern din Sandvira și spectacolele ce prezintă un nou soi de mistere medievale bazate pe vechi credințe și legende ale poporului. În colțurile cele mai îndepărtate ale țării sînt instalate punctele Crucii roșii indoneziene, în timp ce templele hinduse adăpostesc idoli tămăduitori de boli, cărora unii le mai jertfesc și astăzi animale.

Un val de energie cu totul nou[3]) cuprinde însă masele care duc Indonezia de partea cealaltă a punții, într-o societate nouă, despre care vorbea Sukarno în 1945, la proclamarea republicii. Mărirea producției industriale și agricole și sporirea venitului național vor duce, fără îndoială, la ridicarea nivelului de trai al poporului. În cele din urmă, puterea caracatiței colonialiste va fi definitiv zdrobită. Economia țării devine economie națională: în mai puțin de cinci ani sectoarele construcției economice vor absorbi investiții de stat în valoare de 30 de miliarde de rupii. Construcția diferitelor obiective industriale, a șoselelor, a aerodroamelor și a porturilor, lărgirea rețelei de școli și alte instituții culturale impun Indoneziei în momentul de față un import masiv de ciment. Dar — și cu ajutorul țării noastre, care nu numai că a contribuit la descoperirea unor importante zăcăminte de calcar ci va construi și preda o serie de fabrici de ciment „la cheie" — Indoneria își va crea o industrie a construcțiilor, autohtonă.

2) Umbrele pictate, cu care te aperi de soare și de ploaie.

3) Rodul acestui val cu totul nou este actul naționalizării întreprinderilor olandeze și crearea Comitetului național de luptă pentru redobîndirea Irianului de vest.

Insula Bali

O risipă de lumină și mireasma dulce-amăruie a florilor de tiempaca. Acoperișul din iarbă alang-alang al construcțiilor cu terase te apără de soare și de ploaie. Pe sub arborii de pîine se dau lupte zgomotoase de cocoși. La vremea potrivită, bărbații din Bali își poartă bivolii cocoșați pe terasele cultivate cu orez; înarmați cu ani-ani — cuțitul pentru orez — balinezii vor pătrunde din nou în savah, mai tîrziu, ca să recolteze cu migală fir după fir. Ceasurile de odihnă sînt dăruite aici mai ales dansului. Misticismul primitiv al dansului vechi, legat de legenda fioroasă, se retrage învins. Aici s-au născut Kebyarul, dansul de toate zilele al fetelor cu baticuri aurii, reproducînd gestul cotidian al muncitorului, și dansul războinic, Cicalele, la chemarea căruia se ivesc bărbați tineri în costumele de luptă ale strămoșilor — scut, suliță, pumnalul crist înfipt în cingătoarea roșie, fesul de catifea vișinie pe cap — gesticulînd și strigînd: Merdeka, belanda mati! — Libertate, moarte colonialiștilor!

Sulavesi (Celebes)

Pentru bogăția vegetației și nu pentru forma care-ți amintește profilul unui dragon, insulei i se mai spune „Orhideea Ecuatorului". Pe țărmul cu dantelă de golfuri și estuare se întind nesfîrșite alei de sagotieri, de cocotieri și abanoși. Și, ca pretutindeni pe meleagurile Indoneziei, întîlnești în același loc, față în față, ziua de ieri și cea de azi: Makassar, centrul de jaf colonial, piața de sclavi de altădată, s-a transformat într-un oraș cu o viață civilizată, cu o filială a Universității de stat, cu școli, cu spitale moderne. Uneori, lîngă monumente străvechi se ridică, umile, atelierele care confecționează obiecte din mahon și din argint. Cu cît înaintam însă mai mult spre nord, cu atît mai tare se auzea canonada, împiedicîndu-ne să admirăm cum se cuvine filigranele de argint de la Kendasi, bărcile-locuințe de pe lacul Tempe sau îndeminarea cu care se prepară la țărm agar-agar din alge marine.

20.000 de bandiți înarmați se ascund în jungla ca fiarele, iar dinspre est, de la bazele olandeze aflate în jumătatea de apus a Noii Guinee, ei primesc ajutoare. Nu e greu de presupus care va fi sfîrșitul acestei rebeliuni pe care o condamnă un întreg popor — 85 de milioane indonezieni—iavanezi, bataci sau diaki.

Diakii

Diakii sînt băștinașii insulei Borneo. Valul de emigranți din arhipelag și chiar din Malaya, veniți să scormonească apele Capnasului, pline de diamante mai ales în regiunea Montajura, i-au silit să se izoleze în locuri mai puțin cercetate. Pescuitorii de diamante au străbătut insula folosind cursul rîurilor, s-au strecurat printre arborii pădurilor în care-i pîndeau șopîrlele veninoase și temuții pitoni și au ridicat Pontiana — orașul cu aspect venețian pe apele rîului Capnas. În oglinda acestui rîu se văd case chinezești cu fațade și jaluzele ornate cu dragoni aurii; ferestrele sînt acoperite cu stofe scumpe pline de inscripții, iar intrările sculptate au un aer grandios și festiv. Pasiunea de altădată a indonezienilor pentru vînătoare s-a menținut aici, mai ales între triburile diakilor. Pîndită zile în șir, cîte o broască țestoasă uriașă, care jinduiește iarba de mare din apropierea țărmului, le cade pradă. Hîrțuită de bărci ușoare, broasca e împresurată de înotătorii tatuați bizar, care se grăbesc să-i imobilizeze ceafa și ghearele. Peste pietrele încinse din vatră, diakii așternu un strat de frunze, apoi bucățile de carne sînt acoperite la rîndul lor cu un alt strat de frunze. După 12 ore carnea preparată astfel mulțumește exigența celui mai rafinat gurmand din Europa.

Jungla!

În sfîrșit, am găsit calcare și argile în jungla Sumatrei, și acest belșug de materie primă ne liniștește și ne bucură. Fără îndoială, locul viitoarei fabrici de ciment este Pemantang-Siantar, undeva pe lîngă plantațiile de cauciuc.

Prima zi de lucru în junglă a fost pentru fiecare dintre noi extrem de grea. Pădurea ecuatorială se înfățișează amenințătoare. Coroanele copacilor alcătuiesc, unite undeva deasupra capetelor noastre, o boltă ca într-o catedrală veche. În desișurile de nepătruns sălășluiește întunericul dens și încins. Aerul fierbinte și umed îți taie răsuflarea. Hainele ți se lipesc de trup și te simți istovit de căldură. Simți cum mișună prin iarba deasă și înaltă de peste doi metri, jivine veninoase. Printre stînci alunecă, apropiindu-se și îndepărtîndu-se dar veșnic împrejurul nostru, șerpii. Cîteodată jungla pare amorțită — și chiar atunci se aude un țipăt ascuțit, tăios și sugrumat: ciocîrlul unor specii de greieri. În luminișuri răzbat zgomotele apei prăbușite în torente iuți. Arborii înlănțuiți de liane și de buruieni se sprijină în rădăcinile lor adventive groase și puternice ca niște contraforturi. Sînt palmieri care-și deschid coroana în vîrful unor trunchiuri lungi de 400 de metri. Printre crengile lor se răsucesc țipînd maimuțele. Ne izbește cînd și cînd un miros pătrunzător, de stîrv: florile roșii, uriașe, de Rafflesia Arnoldi atrag muștele, devorîndu-le. În vecinătatea vulcanului de la Sybolga descoperim o priveliște neobișnuită. În jurul unui izvor s-au format trepte de tuf alb calcaros și întreaga vale din jurul izvorului e acoperită cu acest tuf care strălucește în bătaia soarelui. La un moment dat, sfatul prietenesc al tinerilor din campungul Silagan ne-a făcut să ne întrerupem lucrul în junglă: doi tigri se abătuseră prin împrejurimi și erau urmăriți de vînători. De altfel, dovezile de prietenie ale bataciloră[4]) s-au înmulțit treptat. Dar timpul trece și seara ne găsește în tabăra noastră de pe malul lacului Toba. Oboseala ne face melancolici: patria, soțiile, copiii... Amintindu-ne prin cîte am trecut, amintindu-ne rezultatele muncii noastre, ne străbate totodată un fior de mîndrie și de mulțumire.

Spre casă

Aproape nu ne-am dat seama cum s-au scurs patru luni de muncă încordată și istovitoare. Și, deodată, iată-ne gata să plecăm înapoi în patrie. Trusele medicale, de care nu ne-am despărțit aproape niciodată în aceste patru luni, zac părăsite în cort. Bataciî ne strîng mîinile: merdeka, merdeka, as salam aleicom merdeka!

Ne întoarcem la Djakarta. Pînă la plecarea avionului vizităm muzeul de istorie, asemănător cu muzeul egiptologic de la Cairo. Și, în sfîrșit, aeroportul. Urcăm pe scară. O ultimă privire — la revedere, dragi prieteni, pe curînd! Motoarele încep să zumzăie. Plutim. Dedesubt, apa oceanului, insulele...

4) Băștinași din jurul lacului Toba; potrivit legendei, cei dintîi batac a coborît din cer pe un rotang, un palmier flexibil și subțire ca o liană.

O demonstrație a studenților din Djakarta prin care aceștia își exprimă protestul față de uneltirile blocului agresiv S.E.A.T.O. împotriva libertății și independenței poporului indonezian.

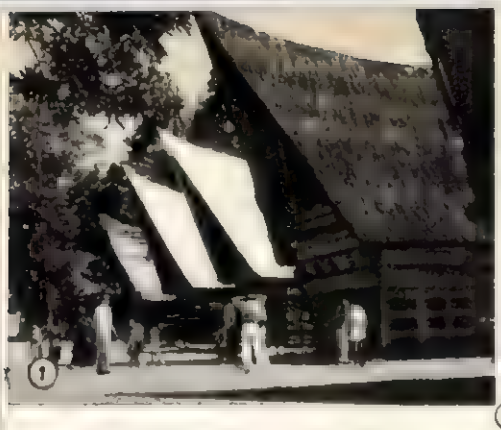

Trei stiluri arhitecturale în Sumatra: 1) un *campung*; 2) moscheea din Medan (centrul administrativ al Sumatrei) și 3) clădire modernă în centrul Medanului.

Cînd ești însetat îți poți potoli setea tăind în capac nucii de cocos și sorbind laptele, plăcut la gust, pe care-l conține.

Specialiștii români și indonezieni în timpul unor prospecțiuni pentru descoperirea zăcămintelor de calcare necesare viitoarei fabrici de ciment.

Deceniile de exploatare colonială a Indoneziei și-au lăsat dureroasa pecete... Aspect dintr-un cartier muncitoresc din Bandung.

ÎN FIECARE ZI...

de Dumitru HÎNCU

Într-o zi un ziarist occidental a emis butada conform căreia revoluția ar fi... un exercițiu de gramatică. „E de ajuns să transcrieți la prima persoană plural următorul text: Sînt fericit de felul cum îmi merg afacerile. Situația mea s-a îmbunătățit într-o măsură considerabilă. Acum patruzeci de ani nu moștenisem decît mizerie și neștiință. Dar am învățat, am înălțat un mare număr de uzine. Iar acum sînt mai bogat decît tata, iar copiii mei vor fi mai bogați decît mine" — spunea ziaristul de care aminteam, pretinzînd că în felul acesta s-ar obține o imagine exactă despre raportul dintre om și mediul ambiant în Uniunea Sovietică.

Chiar dacă am nutri rezerve față de acest mod de a discuta una din problemele cruciale ale vremii noastre, judecata în sine conține, firește, un miez de adevăr. Da, copiii de la Școala nr. 6 din Kiev — despre care relata minunîndu-se un alt ziar din occident — au tot dreptul să scrie la tablă: „Peste șapte ani viața noastră va fi mai frumoasă și mai fericită". Cu un singur corectiv, însă, și anume: nu vor trebui să aștepte șapte ani pentru asta, dat fiind că septenalul se făurește în fiecare ceas și în fiecare clipă.

Ce va însemna omul sovietic la capătul planului de șapte ani? Ce înrîurire va avea îndeplinirea acestui plan grandios asupra vieții lui de toate zilele? Ce va deveni el însuși? ...Iată cîteva întrebări care ne apropie, desigur, de aflarea unei definiții care, altminteri, nu e de fel ușor de dat: definiția fericirii. De obicei această noțiune este explicată ca fiind opusul nefericirii, și e drept că realizarea septenalului îl va îndepărta și mai mult pe oamenii sovietici de ceea ce face încă nefericirea omului muncii din acele țări ale lumii care au o altfel de orînduire socială: șomajul, sărăcia, o muncă istovitoare, umilințele de tot felul, disperarea, obscurantismul. Dar septenalul va însemna în același timp mult mai mult: el va concretiza ideea de bunăstare a omului sovietic, va asigura o înflorire culturală nemaipomenită, un progres remarcabil al individului și al colectivității.

Cum se va întîmpla acest lucru?

Evident, nu e nevoie să fii profet pentru a ghici acest viitor apropiat. Căci el este prefigurat de ziua de astăzi.

Într-o zi mă aflam la G.U.M. — uriașul magazin universal din centrul Moscovei — împreună cu un coleg de breaslă. Auzindu-ne vorbind românește și fiind sigur că-l vom înțelege, un italian expansiv — arătînd spre standurile cu pantofi de croiala cea mai modernă — ne-a interpelat fără nici un preambul:

— Nu vi se pare că după cultul mașinilor sovieticii au acum cultul confortului?

Occidentalii au adesea o preferință marcată pentru exprimare hiperbolică, dar constatarea nu e totuși mai puțin justificată. Realitatea sovietică oferă într-adevăr toate elementele care te pot îndreptăți să bagi de seamă preocuparea generală pentru introducerea frumosului și confortului în viața de fiecare zi.

Mai întîi faptele majore. Ați urmărit, nu de mult, dezbaterile Sovietului Suprem? Dacă da, atunci ați aflat, desigur, că — paralel cu dezvoltarea cu precădere a industriei grele — în 1960 în Uniunea Sovietică se vor construi locuințe pentru 14 milioane de oameni, că tot în cursul anului viitor se va generaliza trecerea la ziua de muncă de 7 ore, că se prevede o sporire a salariilor, o reducere a cuantumului impozitelor percepute de la populație... Pentru a aminti numai cîteva linii directoare.

Asta pentru viitorul apropiat, pentru 1960. Dar de măsurile luate pînă acum — și avem în vedere numai măsuri luate în ultimul timp — pentru ridicarea continuă a nivelului de trai al oamenilor sovietici vă amintiți? Alimentația publică, îmbrăcămintea au constituit obiectul unor hotărîri speciale ale C.C. al P.C.U.S. și guvernului sovietic. Iar recent a fost adoptată o hotărîre anume pentru îmbogățirea sortimentului și îmbunătățirea calității mărfurilor de uz social-cultural și gospodăresc.

Și încă ceva. Ritmul în care se dezvoltă industria sovietică nu mai este astăzi un secret nici chiar pentru congresmenii cei mai miopi din S.U.A. Dar ritmul în care se dezvoltă pro-

Tineretul sovietic are o pasiune contagioasă pentru tot ce ține de arta fotografică și cinematografică. ←

↑
Un interior agreabil ca acesta este astăzi la îndemîna omului sovietic.

Pe străzile Moscovei, o nouă siluetă plină de grație și de forță în același timp: limuzina „ZIL-111". ↓

Prezentările de modele — încă unul din nenumăratele mijloace de educare a gustului pentru frumos.

ducția de mărfuri de larg consum este și mai rapid. În 1950, de pildă, se produceau anual 12.000 de frigidere de un singur model; în cursul anului trecut, producția de frigidere de mai multe modele trecuse peste 350.000 de bucăți. În 1950 producția de mașini de spălat și de aspiratoare era de 300 și, respectiv, de 61.000 bucăți; ea a ajuns la 463 000 și 236 000 bucăți în anul 1958. Pînă în anul 1961, cifrele atinse în cursul acestui an vor crește de alte două sau trei ori. Iar la o sumă de articole, cum sînt motoretele și scuterele, creșterea va fi chiar de zece ori

Toate aceste lucruri se leagă între ele Vertiginoasa sporire a numărului de locuințe atrage după sine o creștere considerabilă a cerințelor de mobilă și de obiecte de uz casnic, veniturile mai mari creează mereu alte necesități, mai mult timp liber impune asigurarea mai multor bunuri de uz cultural ori sportiv.

Dar oamenii sovietici nu se mulțumesc numai cu cantitatea Și cine urmărește ziarele sau revistele sovietice este, fără îndoială, impresionat de spațiul pe care publicațiile de tot felul îl acordă amenajării unor interioare cît mai agreabile, croielii îmbrăcămintii — lucru pentru care, printre altele, se organizează în multe uzine prezentări de modele — calității obiectelor de larg consum. În fiecare zi cetățeanul sovietic poate citi astfel de vești — care-l interesează în cel mai înalt grad și-i fac mare plăcere — că în curînd va apare în magazin un nou tip de televizor, cu cinemascop; că la Riga va intra în producția de serie aparatul de radio cu transistori; că gospodinele vor putea cumpăra mașini de curățat cartofi din mase plastice; că magazinele au primit modele noi de aparate fotografice, ceasuri și motociclete — și alte zeci și sute de noutăți asemănătoare.

Căci frumosul și utilul sînt la ordinea zilei

„combină" care poate face bucurie oricărei familii; complexul „Kristall-104" cuprinde deopotrivă televizor, aparat de radio, magnetofon și picup.

„Palatul căsătoriilor" din Leningrad. Săvîrșit într-un cadru atît de fastuos, actul căsătoriei capătă mai multă solemnitate, subliniind noblețea legămîntului dintre doi oameni de a-și uni destinele lor.

MINISTRUL-ASASIN

Din ordinul lui Oberländer, bestiile fasciste au schingiuit și împușcat pe această colină 38 de intelectuali din Lvov. În colțul din stînga sus: Oberländer — omul care are pe conștiință peste 300.000 de vieți omenești.

Asasin în solda lui Hitler, criminalul de război Oberländer nu și-ar fi închipuit, în 1945 — cînd a scăpat de la streang — că într-o zi va ajunge ministru prin grația lui Adenauer, care va încerca să-l absolve de fărădelegile ce le-a săvîrșit în timpul războiului.

Documente uluitoare descoperite recent dovedesc fără putință de tăgadă că omul care de mai mulți ani deține la Bonn funcția de ministru al Departamentului Expatriaților nu este altul decît fiorosul ucigaș nazist Theodor Oberländer, care are pe conștiință masacrarea a zeci și sute de mii de evrei, polonezi, ucraineni și ruși, pe teritoriile vremelnic ocupate de trupele hitleriste în timpul războiului.

Dezvăluirile senzaționale ce s-au făcut în ultimele luni în legătură cu „cazul Oberländer" au îngroșat la culme cazierul nelegiuirilor sîngeroase ale ucigașului cocoțat în fotoliu ministerial. Lucrurile au mers atît de departe încît Adenauer a trebuit să intervină personal pentru a stăvili scandalul care a luat, totuși, proporții, dînd la iveală dedesubturi dintre cele mai murdare. Încercarea făcută, la rîndul său, de Oberländer de a se „dezvinovăți", cu un revoltător aer de inocență, nu l-a scăpat de oprobriul unanim al opiniei publice care cere acum demiterea ministrului cu mîinile pătate de sînge și trimiterea lui în boxa acuzaților.

Un proces Oberländer ar scoate la iveală în fața lumii întregi chipul adevărat al aceluia care, după ce a vărsat atîta sînge în numele „noii ordine" naziste, se dedă în prezent la cele mai isterice ieșiri revanșarde la adresa Poloniei, Cehoslovaciei și a altor țări, proferînd amenințări războinice și folosind drept tribună funcția ministerială.

Omul care în 1923 a fost, alături de Hitler, unul dintre organizatorii putchului împotriva Republicii de la Weimar, are la activul său nenumărate alte isprăvi despre care vorbesc acum documentele.

Oberländer a fost unul dintre organizatorii zeloși ai „coloanei a 5-a" hitleriste în țările răsăritene învecinate cu cel de-al III-lea Reich. În 1939 participă direct la pregătirea înscenării atacului asupra postului de radio Gleiwitz, fiind, ca atare, unul din declanșatorii celui de-al doilea război mondial. Oberländer a fost comandantul politic al sîngerosului batalion de șoc hitlerist „Nachtigall", care în iulie 1941 a săvîrșit odiosul masacru asupra populației din Lvov. 3000 de cetățeni ai orașului, ucraineni, evrei și polonezi, printre care numeroși intelectuali, au fost victime ale pogromului. După Lvov au urmat asasinatele în masă de la Cracovia, Nalcik și din alte orașe și sate din Polonia și Ucraina.

Fostul specialist al lui Hitler în problemele răsăritului a desfășurat o activitate intensă și pe linia spionajului militar, fiind totodată om de încredere al regimului nazist, în calitate de Haupsturmführer S.A. și Reichführer al Uniunii germanilor de răsărit.

Ca mulți alți criminali de război, Oberländer a putut scăpa în 1945 de pedeapsa pe care o merita, trecînd, ca prizonier, la americani. De aici drumul spre fotoliul ministerial de la Bonn l-a parcurs fără dificultăți. Numai că pînă la urmă masca a fost smulsă de pe chipul ucigașului de femei, bătrîni și copii. Procuratura din Frankfurt am Main a fost silită, sub presiunea opiniei publice, să deschidă acțiune contra domnului ministru; dar adevăratul proces al acestuia a început cu mult mai înainte în coloanele presei, la mitinguri și demonstrații în cadrul cărora poporul cere demiterea ministrului-ucigaș și judecarea lui pentru crime de război. Domnul Adenauer, care nu de mult dădea asigurări solemne cum că nu ar tolera prezența unui revanșard în guvernul de la Bonn, apare acum în postura penibilă de protector al unui criminal de război care face parte din propriul său guvern. Faptele arată că populația vest-germană nu este dispusă să tolereze acest joc sinistru. Criminalii de război și aventurierii revanșarzi n-au ce căuta în fotolii ministeriale; locul lor este în boxa acuzaților — în lada de gunoi a istoriei!

D. BABOIAN

Die Tat — Wir fordern Oberländers sofortige Suspendierung

Ziarul vest-german „Die Tat" cere demiterea imediată a lui Oberländer. Ziarul a fost confiscat din ordinul guvernului de la Bonn pentru că a făcut dezvăluiri în legătură cu trecutul sîngeros al lui Oberländer.

Un document zdrobitor. Fotografia unei execuții organizate de batalionul „Nachtigall", comandat de Oberländer. ←

Una din supraviețuitoarele masacrului de la Lvov: Galina Schkurpe. A fost martora crimelor lui Oberländer. →

„La turnătorie".

Corina BEIU ANGHELUȚĂ

DIN PICTURA NOASTRĂ NOUĂ

Sultana MAITEC

Aromîncă

Octavian ANGHELUȚĂ

„Două cetăți"

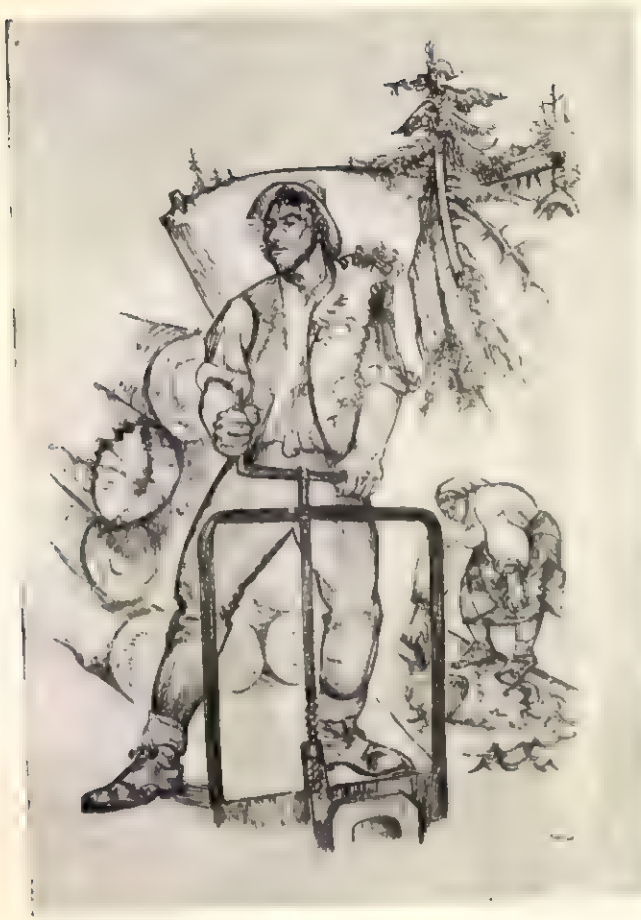

„Frînar"

Vasile KAZAR

„Balada lui Bunur"

Neti BIJAN

ULTIMA EXPLOZIE

Povestire ştiinţifico-fantastică

de Camil BACIU

Ilustraţie de Gh. COSTIURIN

Lampioanele submarine ale insulelor Bonin se legănau printre alge şi, ca şi data trecută, lumina lor rozacee, filtrată de apă, mă încînta. Dar nu puteam rămîne prea mult să le privesc — mai aveam încă treizeci de ore pînă la insulele Ryu-Kyu — aşa că am demarat, şi în raza triangulată a reflectorului batiscafului începură să apară roiurile de peşti orbi şi osoşi. Motorul susura lin, ca un samovar, şi simţeam că o să adorm alături de Eugen care sforăia cu pipa în colţul gurii. La fel o păţisem şi la ultima călătorie — închisesem ochii în dreptul insulei Galapagos şi nu i-am mai deschis pînă la apariţia enormelor capete de piatră de pe insula Paştelui. Călătoriile acestea pe fundul oceanului aveau totdeauna ceva vrăjitoresc şi aromitor, asemeni unei incantaţii, deşi în ultimii cincizeci de ani deveniseră cu totul obişnuite. Cel puţin Eugen şi cu mine eram prizonierii acestei fascinaţii şi toate vacanţele ni le consumam sub apă, în micile oaze suboceanice, în vînători prin grotele Pacificului, în preumblări domoale prin arhipelagurile Polineziei.

De data asta jurasem să rămîn treaz pînă la capăt. Alesesem pentru prima etapă vechiul drum al lui Thor Heyerdal — în linie dreaptă de-a lungul ecuatorului, de la Quito la insulele Christmas — apoi spre nord, spre Havai şi din nou spre vest, către Asia. Şi totul între o mie şi două mii de metri adîncime, nefolosind mastodontele submarine care răpăie oceanului tot farmecul neprevăzutului. Eugen îmi spusese să nu-l trezesc pînă în preajma insulei Bonin, unde voia să vadă „aleea ciclopilor", drumul construit în anul 2009 pentru experimentările iniţiale de locuinţe subacvatice. Mai aveam deci încă două ore, aşa că m-am culcat pe o coastă în faţa mesei de comandă şi am întins mîna după sticla de lactozol. În clipa aceea omniscaful s-a cabrat, zguduindu-se cumplit şi am fost aruncat pe jos, sub şirul comenzii. Am crezut că ne-am afundat într-o masă semielastică şi, înainte de a privi prin fereastra provei am controlat radarul. Se întîmplase ca aparatul să se fi defectat, sezisînd obstacolul abia în ultima clipă şi declanşînd cu violenţă ejecţia de frînă. Dar ecranul bleu-palid era limpede, indicînd drum liber. Am verificat curba motorului — în mod cu totul de necrezut, alimentarea ejecţiei ar fi putut să treacă printr-un vîrf aruncînd nava înainte şi strivind-o de păturile de apă. Curba era însă o linie fin modulată şi perfect orizontală.

— Ce... ce, ce-a fost? — a mormăit Eugen trezindu-se.

— Habar n-am — am răspuns. Am avut senzaţia că ne-am izbit de ceva. Şi... nimic!

Ultimul cuvînt aproape l-am răcnit. Îmi ridicasem întîmplător privirea spre contoarele Geiger şi, sub ochii mei, acele începuseră să se zbată cu furie. Imediat am declanşat cîmpurile de protecţie împotriva radiaţiilor atomice şi am început să controlez aparatajul de bord. Totul funcţiona de minune. Pe ecranul de poziţie omniscaful apărea la vestul insulei Aogo, avansînd cu iuţeală spre capul Sivo. Eram departe de zonele odinioară radioactive, departe de zonele unde pe vremuri se experimentase armamentul atomic.

— Ce-a fost asta? — mă întrebă Eugen. Crezi că...? Îngrozitor! Priveşte! Contorul exterior...

Geigerul pus în legătură cu peretele extern al navei arăta o cîrstere vertiginoasă a radiaţiilor.

— E ca o furtună radioactivă — spuse Eugen. Înaintăm spre centrul vîrtejului. Opreşte motoarele!

Am apăsat manşa şi omniscaful frînă într-un roi de băşicuţe colorate.

— Nu există furtuni radioactive aici — am spus — numai mintea ta incompatibilă cu fizica poate presupune aşa ceva.

— Atunci? O erupţie vulcanică submarină?

— Erupţie radiantă? Dar magma nu împroaşcă particule radioactive.

— Şi dacă, totuşi, împroaşcă?

— N-are cum. Temperatura ei e mult prea modestă pentru dezagregări. Asta o ştie orice copil.

— Şi atunci? Ce se întîmplă?

— Habar n-am.

— Habar n-am e uşor de spus, tehnicianule. Hai să vorbim cu cei de la capul Şivo sau din Nagasima, poate înţeleg ei.

Am deschis teleemiţătorul, m-am aşezat în faţa ecranului şi am început:

— Aici O.5.R... O.5.R... Şivo, răspunde-mi. Răspunde-mi, Nagasima... O.5.R.

M-am temut o clipă ca radiaţiile să nu fi tulburat cîmpurile electromagnetice la atît încît să facă imposibilă transmisia. Dar ecranul-receptor se lumină şi apăru figura crainicului.

— Te ascult—spuse. Aici Nagasima. Vorbeşte, O.5.R.

— Sîntem la adîncimea două mii cincizeci, 135° 25′ 20″ longitudine estică, 33° 20′ 40″ latitudine sudică. Omniscaful a fost zguduit de o explozie. Intensitatea radiaţiilor a crescut de 200 de ori.

— Priveşte, priveşte — şopti Eugen.

O lumină verde din ce în ce mai intensă şi mai stranie umplea spaţiile lichide în care pluteam.

— Apa devine luminoasă — am constatat, gîtuit — oceanul e verde şi...

O bubuitură surdă dar groaznică zgudui nava. Am devenit livid. Pereţii omniscafului nu fuseseră calculaţi la asemenea presiuni. Manometrul arăta 150 de atmosfere. Şi poate că ar fi indicat şi mai mult dacă acul nu s-ar fi oprit în rama cadranului.

— O sută cincizeci de atmosfere! — am transmis. Ne turteşte.

— Înapoi — comandă crainicul. Nu înţeleg nimic dar, cu toată viteza, înapoi. Vom anunţa centrul oceanografic, ţineţi legătura cu mine. Voi co...

Se întrerupse la jumătatea cuvîntului, imaginea lui se lăţi, se tulbură şi dispăru de pe ecran. În acelaşi clipă un corp turtit, asemănător unui batiscaf cu muchii, trecu prin dreptul ferestrei de la bordaj, lovind-o cu putere. N-am avut timp să declanşez pornirea, că un soi de trichin enorm, negru, se năpustogoli de undeva din înălţime şi lovi canalul de ejecţie. Omniscaful ţîşni înainte, apoi se opri, legănîndu-se uşor.

— Dar porneşte! — spuse Eugen, silindu-se să rămînă calm. Dă-i drumul!

Am apăsat manşa, crispat, dar motorul n-a răspuns. Am deschis cutia comenzii şi cu o iuţeală nebună am verificat legăturile. Toate erau în bună stare. Eugen mi-a smuls manşa din mînă şi a început s-o zguduie, în vreme ce mari corpuri negre se învălmăşau, clocoteau în oceanul fosforescent, zgîriind pereţii navei cu un zgomot sinistru.

— Ne-a zdrobit motorul — a gemut Eugen. Transmite mai departe, poate ei te aud...

Nu trebuia să mă pierd cu firea. Era singura şansă de a scăpa de coşmarul ce se năpustise asupra noastră. Trebuia să rămîn în legătură cu cei de sus. Pînă în ultima clipă.

—Aici O.5.R...Aici O.5.R. — vocea îmi era răguşită şi parcă nu mi-o recunoşteam. Aici O.5.R... Nu vă mai recepţionăm. Antena ne-a fost sfărîmată. Dar poate ne auziţi. Sîntem în centrul unui cataclism submarin. Motorul s-a oprit. În jurul nostru oceanul e verde şi apa ionizată e străbătută de fulgere. Adîncimea, 2.370 de metri. Celelalte coordonate, neschimbate. La bordul navei, doi romîni — un hidrolog şi un medic. Avem aer pentru douăzeci de ore. Prin dreptul ferestrei trec nişte animale enorme sau nişte bucăţi de rocă a căror proveniență e imposibil de stabilit. Lăsăm oblonele de apărare. Ochiul electronic transmite aceeaşi imagine. Sîntem în permanenţă uşor legănaţi.

Înainte îmi fusese greu să vorbesc. Acum îmi era teamă să tac. Era singura legătură cu viaţa vocea mea pe care cei de sus poate că o auzeau.

— Aici O.5.R... O.5.R... Sper că încă mai auziţi... Am oprit acumulatoarele de energie. Ne vom face amîndoi injecţiile pentru hibernare artificială; trebuie să economisim oxigenul... 135°25′20″ longitudine estică, 33° 20′40″ latitudine sudică,2.370 de metri adîncime. Mişcările masei lichide ne rotesc în interiorul unui diametru de o sută de metri. Lansez norul luminos pentru reperare... Ne injectăm... Oceanul continuă să fie străbătut de descărcări electrice... Mi-am introdus acul...

★

M-am trezit într-un soi de cameră scundă, întunecoasă. Am înţeles din primul moment că sînt închis în caseta de neutralizare radioactivă şi am aţipit din nou. Cînd am redeschis ochii mă aflam culcat într-o sală luminoasă, sărăcăcioasă. În patul de alături Eugen, rezemat în coate, mă privea zîmbind.

— Ai dorit un drum cu peripeţii — mi-a spus. Iată, l-ai avut. Nici nu ştii că sîntem eroi universali. „Haruf" te-a găsit dormind şi te-a veghez de cinci ore ca să-ţi-l împărtăşesc.

— Dar ce-a fost? — întrebai. A înţeles cineva?

— Şi încă foarte uşor. Îţi aminteşti, acum o sută de ani Yucomo Kemata şi Yjiro Tanaka...

— Ştiu. Dar ce legătură...?

— Dă-mi voie. Deci, acum un secol Yucomo Kemata şi Yjiro Tanaka, în fruntea unui grup de muncitori şi studenţi, au ieşit în largul oceanului pentru a protesta prin prezenţa lor împotriva experienţelor cu arma nucleară. Ei se îndreptau în plină viteză către perimetrul interzis, cînd s-a produs catastrofa. Bomba cu cobalt a explodat cuprinzînd o suprafaţă mult mai mare decît cea antecalculată. Vasul japonez a fost scufundat. Dar o dată cu el a fost dată la fund şi „Colombina", cea mai modernă navă a experimentatorilor, încărcată cu armament atomic. Bomba cu cobalt se răzvrătise împotriva stăpînilor ei. Zece ani mai tîrziu brigăzile internaţionale pentru controlul dezarmării au detectat bombele atomice spre a le face nevătămătoare. Dar un uriaş cutremur submarin le înghiţise o dată cu fărîmiturile navei, şi ele au rămas adînc îngropate sub fundul oceanului. În amintirea lui Kemata şi Tanaka, comisiunea dezarmării totale a îngropat armamentul tuturor ţărilor în locul unde au pierit ei şi unde pluteşte azi marele far al păcii.

Erupţiile vulcanice submarine au continuat însă, şi ultima dintre ele, cea care s-a dezlănţuit astă-noapte, a scos la iveală vechile bombe, al căror declanşator nu fusese demontat. Ele au explodat una după alta şi, printr-o bizară întîmplare, datorită poate soclului de piatră al unuia apropiate sau curenţilor de fund, noi n-am simţit al doilea şoc decît la un interval de cîteva zeci de secunde. Corpurile negre care loveau omniscaful erau resturi de armament clasic, pentru ultima oară smulse repaosului lor veşnic.

— Radioactivizat, începi să devii liric. Şi acum?

— Acum nu mai există aici o bombă pe lume. Noi am fost victimele ultimei explozii. A ultimei explozii belicoase din sistemul solar. Noi, cei doi călători de pe O.5.R. Omniscaful 5 Romînia. Sast! vine comisiunea de medici. O să fie transmită din nou starea sănătăţii noastre, care e ruşinos de bună. Haide, ia-ţi un aer solemn: interviul e teletransmis de la postul central. O să ne vadă şi cei de pe Saturn, eroule...

DOUĂ NOI FILME

UN FILM AL CURAJULUI ȘI ÎNDRĂZNELII

Cîțiva oameni pornesc în toiul nopții, luminîndu-și urcușul cu torțe aprinse, să înfrunte pieptul muntelui. Coasta e abruptă, prăpastiile pîndesc fiecare pas greșit, apoi, spre vîrf, zăpezile înmuiate de soarele primăvăratic sînt amăgitoare și neînduplecate. Încleștarea omului cu muntele e tot mai dramatică. O avalanșă neașteptată acoperă cu lințoliul ei rece pe unul din temerarii alpiniști. În altă parte, un piton slăbit scapă din stîncă și... un om se prăbușește în abis, gata să fie înghițit de lacoma zăpadă. Un altul își strivește tîmpla de colțul ascuțit al unei stînci și, leșinat, atîrnă în gol, prins doar de firul subțire al frînghiei... Cum vor ajunge totuși la țintă propusă cei șase temerari alpiniști, care sînt cumplitele încercări prin care trec aceștia — iată destul material pentru un film intens dramatic, ce poate ține publicul cu răsuflarea întretăiată, evocîndu-i totodată spectaculosul peisaj al culmilor înzăpezite.

În „Avalanșa"—noul film românesc realizat în regia lui Gh. Turcu după scenariul lui Horia Lovinescu — se petrec toate cele povestite mai sus și se află, de asemenea, și cîteva admirabile imagini ale munților noștri. Dar aceasta nu e totul. Filmul nu a fost realizat pentru a ilustra virtuozitatea sportivă a unor cățărători și cea artistică a operatorilor care au reușit să le țină pasul (operatorii Lupu Guttman și Jean-Pierre Lazar). El vorbește despre puternicul sentiment de solidaritate al oamenilor muncii, contemporanii noștri, pentru care viața tovarășilor lor are prețul propriei vieți. O echipă de interpreți buni — Romulus Neacșu, Aurel Eremia, maestru al sportului, Petre Gheorghiu, George Măruță, Lica Gheorghiu, Boris Ciornei, Sandu Sticlaru — conturează cîțiva eroi interesanți și ar fi dat poate și mai mult dacă regizorul s-ar fi preocupat mai temeinic de munca cu actorul.

Sanda FAUR-DIMA

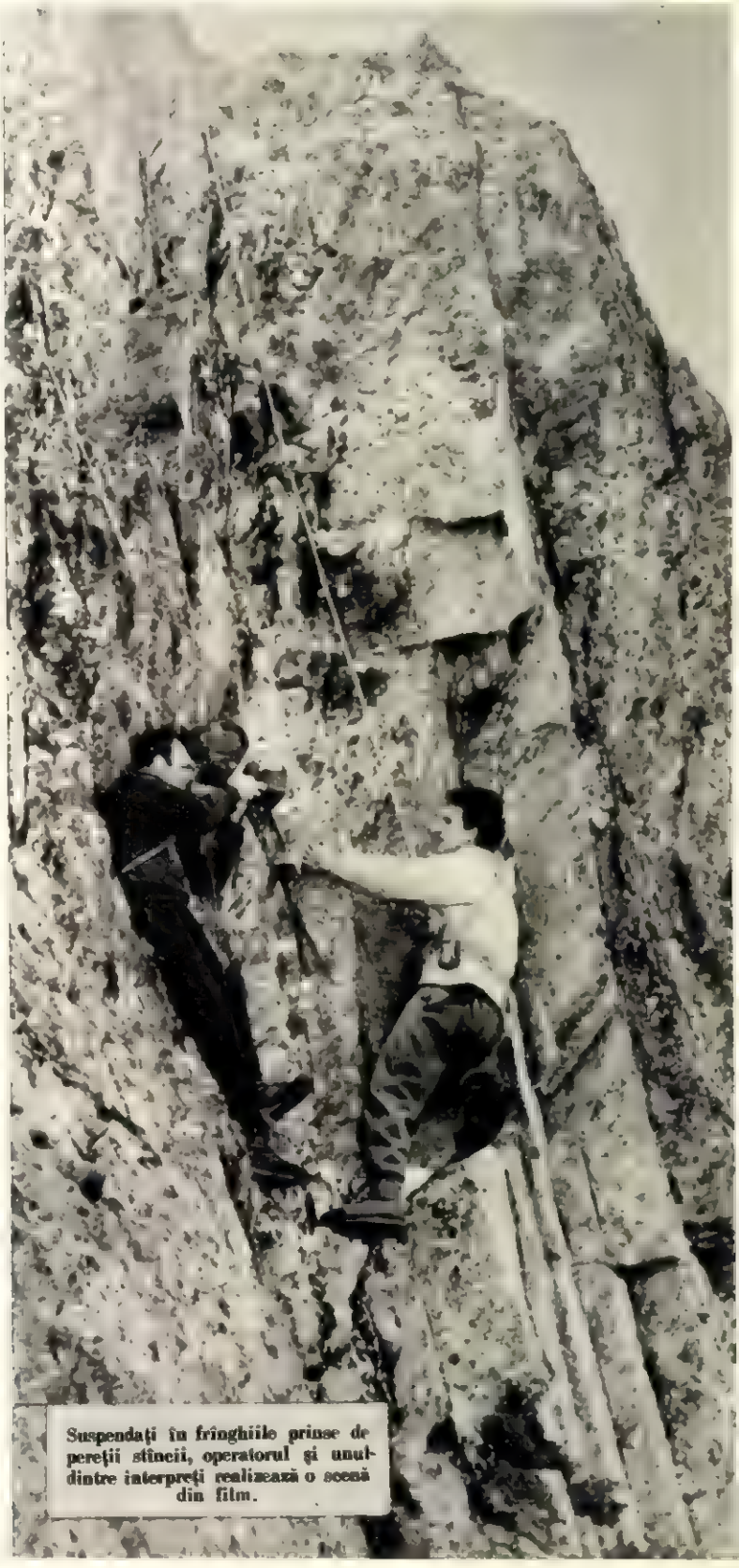

Suspendați în frînghiile prinse de pereții stîncii, operatorul și unul dintre interpreți realizează o scenă din film.

FILMUL PESTE HOTARE

Examen al tinereții. Așa ar putea fi denumită realizarea cinematografică — în curs de terminare — a studiourilor cinematografice din Stalinabad (capitala R.S.S. Tadjice). Într-adevăr, începînd cu regizorul T. Sabirov, continuînd cu operatorul G. Nikitin și cu pictorul-decorator A. Baghicov și încheind cu actorii R. Akobirova, D. Kasimova și M. Aripov, majoritatea realizatorilor comediei „E timpul ca fiul să se însoare", sînt tineri, abia ieșiți de pe băncile conservatorului. Și cîteva excepții: contribuie cu experiența lor și artiștii poporului din R.S.S. Tadjică: A. Burhanov, G. Bakaeva și S. Tuibaeva.

Cunoscutul regizor francez René Clair a realizat recent un film al cărui titlu este „Marea epocă". Folosindu-se de pelicule mai vechi, el a făcut să retrăiască în fața publicului cîteva celebre vedete ale filmului mut. Astfel, au putut fi revăzuți comicii Charlie Chaplin, Harold Lloyd, Buster Keaton. Filmul înfățișează, de asemenea, debutul actrițelor Carole Lombard și Jean Harlow, ca și cel al apreciaților comici Stan Laurel și Oliver Hardy (Stan și Bran).

Regizorii chinezi Tu Șen-hua și Și Ți au realizat un film deosebit de interesant, a cărui bază de pornire o constituie un fapt real. Anul trecut, la un cuptor de topit oțel din Șanhai s-a produs o avarie, iar oțelarul Tiu Țai-han a suferit grave arsuri, care-i puteau aduce moartea. Demonstrînd un înalt spirit de sacrificiu, sute de muncitori chinezi s-au oferit să dea din sîngele și pielea lor, necesare operației foarte grele ce trebuia suportată de tovarășul lor. Operația a reușit și viața accidentatului a fost salvată. Despre toate acestea vorbește filmul pe care autorii l-au intitulat sugestiv „Imnul vieții".

Atracție deosebită la marele cinematograf „Babylon" din Berlinul democrat. Într-un singur program 3 filme pentru copii și tineret: „Berlin-Praga-Varșovia", „Aventura unui politehnician" — filme documentare — și „Mingea pierdută" — un film artistic DEFA — cu cunoscuta actriță Erika Dunkelmann. Și o surpriză: fiecare spectator — tînăr sau vîrstnic — primește gratuit, o dată cu biletul de intrare, și... o minge.

Numeroși spectatori leningrădeni asistă regulat la conferințele experimentale cu tema „Cinematografia mondială în etapa actuală", organizate de Asociația pentru răspîndirea cunoștințelor politice și științifice, din Leningrad. Conferințele sînt prezentate de către cunoscuți regizori sovietici printre care: I. Frid („Despre arta cinematografică"); N. Efimov („Despre filmul din țările Asiei și Africii"); T. Bogorov și I. Sadovski („Despre arta cinematografică din Italia și țările Americii Latine") etc. Aceste interesante expuneri sînt totdeauna însoțite de exemplificări din filme.

Un film francez intitulat „Lupii printre oi" se lucrează în prezent în regia lui Hervé Bromberger. Noul film aduce în fața spectatorilor o problemă deosebit de acută în viața socială din multe țări occidentale: cea a huliganilor, numiți în Franța „blousons noirs", în Italia „teppisti", în Anglia „teddy-boys". Față de această adevărată plagă, filmul adoptă o poziție critică.

Lansînd lozinci războinice, autorii filmului vest-german „Rommel atacă Cairo", care rulează în prezent pe ecranele unor cinematografe din R.F. Germană, au uitat probabil lecțiile usturătoare ale trecutului. Ei fac apologia războiului revanșard, prezentîndu-i drept „un nobil sport bărbătesc". Inițiși revista recenzională „Der Spiegel" recunoaște că „în acest film se simte aderența N.A.T.O.". Pe drept cuvînt, noua peliculă revanșardă a întîmpinat viul protest al celor care au simțit pe propria lor piele urmările „nobilului sport bărbătesc"...

FILMUL PESTE HOTARE

ROMÎNEȘTI

Intîlnirea pe capitanul Ulea, în sfîrșit, față în față în încleștarea cu dușmanul.

Două mîini, un plan și un revolver. Sîntem în plină aventură.

În ciuda titlului său, care ne lasă să bănuim un film de aventuri, „Secretul cifrului" nu se limitează doar la trăsăturile acestui gen cinematografic. E drept că folosește „metodele" filmului de aventuri pe parcursul acțiunii; scopul său principal este, însă, de a înfățișa un crîmpei, o întîmplare de front, din timpul războiului antifascist, luminînd, cu acest prilej, o serie de chipuri de militari romîni devotați patriei, cauzei pentru libertate și o viață nouă.

În timp ce pe frontul din Ardeal bătăliile sînt crîncene, fiecare palmă de pămînt cerînd luptă și jertfă omenească, într-un mic punct din spatele frontului se desfășoară, în jurul unei mașini de cifrat, o luptă pe viață și pe moarte. Nu e vorba numai de apărarea unui secret militar; se înfruntă aci două lumi, două ideologii, se înfruntă înșiși trecutul și viitorul.

Spuneam mai sus că „Secretul cifrului" folosește, în ce privește forma de exprimare, mijloacele filmului de aventuri. El adaugă însă acestora meritorii incursiuni în psihologia personajelor, reușind să prezinte cîteva tipuri cu o personalitate pronunțată. Le cunoaștem în acțiune; filmul le-a oferit puține replici, lăsîndu-le, în schimb, cîmp deschis jocului nuanțat, expresiei figurilor. Și Emanoil Petruț — căpitanul Ulea — și Stamate Popescu — cifratorul Barbu — dobîndesc succese pe această linie; cel căruia îi revine marele rol de compoziție al filmului este însă actorul Mihai Mereuță, interpretul lui Talimbu, aparent o ordonanță cumsecade și nevinovată, în realitate crudul agent hitlerist Pompiliu.

Film de debut al majorității echipei de creatori, „Secretul cifrului" (regizor Lucian Bratu, operator Constantin Ciubotaru) are șorții să placă publicului nostru. Deși plecat inițial de la o carte cu serioase deficiențe ideologice — „La miezul nopții va cădea o stea", scrisă de Theodor Constantin — scenariul și apoi filmul a îndreptat aceste greșeli, reușind să ne aducă azi o realizare care dispune de reale argumente cinematografice: acțiune dinamică și cu „mistere" veridice, ritm, o imagine remarcabilă, cîteva interpretări actoricești interesante și un final care oferă o reală satisfacție.

M. Marinescu-SANDU

→

Dintr-un vechi tablou medieval v-ați gîndit că poate descinde această periculoasă spioană ?

PUTERNICII OAMENI AI BĂRĂGANULUI

RECENZIE

Tînărul scriitor Fănuș Neagu mărturisește predilecție pentru lumea simplei — mai precis a satului din Bărăgan — care-i oferă subiecte inedite și tipuri de oameni puternici, pătimași în iubire și în ură. Obiectivele autorului sînt limpezi și decurg din năzuința de a descifra în reacțiile sufletești ale eroilor noui, apariția și dezvoltarea conștiinței socialiste în procesul luptei pentru o viață mai bună.

Școala ziaristicii i-a oferit în acest sens lui Fănuș Neagu posibilitatea de a cunoaște multe părți ale țării (și mai ales Bărăganul), feluriți oameni și întîmplări autentice (ceea ce, bineînțeles, n-a redus procesul de creație și de fantezie artistică la simpla operație de transcriere brută a faptelor) pe care le redă simplu și firesc. Volumul „Ningea în Bărăgan" identifică în mod pregnant calități de povestitor care anticipează mult.

În cea mai bună povestire din volum, „Copacul și umbra", autorul a concentrat în cîteva pagini o dramă puternică în care sînt puse în lumină cîteva figuri de constructori ai noilor realități sătești și de adversari ai construcției socialiste. Dușmanii sînt periculoși datorită dublicității și ipocriziei lor. Agitația e subterană, deși ura împotriva efortului colectiv al țăranimii muncitoare, ca și dorința rapace de a-și păstra și mări avutul prin orice mijloace îi determină să utilizeze toate armele, de la denigrare morală la crimă.

Moartea lui Mitu Ceairu n-a dat însă mînă liberă dușmanilor care încercau să se strecoare în conducerea colectivei. Anii de viețuire laolaltă cu comunistul Mitu au învățat-o pe Voica să nu se mai teamă. Are sentimentul puternic că e datoria ei să-i împiedice pe ticăloși să-și atingă scopul, înfruntîndu-i în propria lor vizuină. Autorul a reliefat în îndîrjirea ei refuzul omului cinstit de a se pleca în fața amenințărilor și a batjocurii, încrederea că adevărul și dreptatea trebuie să triumfe. Finalul e pilduitor: Voica, în odaia ei, așterne o scrisoare către primul secretar al Comitetului raional de partid: „Veniți la noi. Mîine-poimîine, cît mai repede, căci se petrec aici lucruri dintre cele mai urîte..."

Unele întîmplări narate s-au petrecut mai de mult. În povestirea „Cocoșul roșu", Ion Chiriac își răzbună suferințele punînd foc casei lui Jinga (prea se tîrîșeșise chiaburul în adăpostul vorbelor „cine are pîine poruncește, ceilalți, dacă nu vor să piară, se supun"); în „Salcia neagră" bătrînul Cozma Delacruce se judecă după legea strămoșească cu propriul său fiu, tîlharul Dincă Șchiopu.

Apropiindu-se de zilele noastre, autorul povestește cu mai multă naturalețe, atmosfera este sugerată în culorile vii și, în genere, frasa apare matură sub raportul mijloacelor de expresie (am amintit de „Copacul și umbra", apoi „Ningea în Bărăgan" etc.).

Volumul lui Fănuș Neagu este inegal însă ca valoare. Alături de bucăți în care se resimt chemările autentice ale vieții, apar și momente rarefiate, lipsite de vitalitate artistică („Dușman cu lumea"). Dar aceste impurități de stil și chiar de concepție nu constituie nota dominantă a cărții. Important ni se pare faptul că Fănuș Neagu are ceva de spus cititorilor și reușește nu o dată să găsească o modalitate personală de exprimare.

Alexandru NICHITA

*) Fănuș Neagu: Ningea în Bărăgan, Ed. Tineretului.

GENIALITATE

Tocmai stăteam de vorbă despre hrana pentru peștișori cu un prieten al meu, mare amator de pești exotici și posesor al câtorva acvarii, când acesta îmi spuse — cu acrul că îmi comunică un lucru nu prea important — că fiul lui este un geniu, dar un geniu sălbatic.

— De ce nu-l îmbărbătezi? — l-am întrebat eu, distrat.

Dar observația nu avu darul să-l tulbure pe prietenul meu care continuă:

— Închipuie-ți! Băiatul vine acasă, își scoate cărțile din ghiozdan, le răsfoiește timp de zece minute și lecțiile-a gata!

— Păi! — am șuierat cu admirație, cuprins de entuziasm.

— Și gândește-te, bătrâne, că și la matematică face tot așa! Ale, de exemplu, de rezolvat douăsprezece probleme; se uită doar la ele și, după cinci minute, gata, se ridică și se duce la joacă!

Am scrâșnit din nou admirativ.

— Te asigur că este un adevărat geniu! În viața mea n-am bănuit că lecțiile pot fi făcute atît de repede.

— Nu mai spune! — am zis eu și am clătinat capul entuziasmat.

În seara aceea a trebuit să repet de cinci sute douăzeci de ori „Nu mai spune!" — până când amicul meu a epuizat, în sfârșit, toată gama adjectivelor la gradul superlativ, cu care își lăuda copilul-minune.

— Ar trebui să vii să vezi cum învață băiatul meu la fizică!

După terminarea anului școlar, mi-am înfulecat din nou amicul. De cum a deschis gura a început să rostească cuvinte urîte la adresa școlii, a profesorilor și a educatorilor.

— Nu înțeleg cum au putut să mi-l lase repetent! E doar un adevărat copil-minune! Poți să nu mă crezi, dacă vrei, dar pușlamaua asta are un cap atît de extraordinar încît în ultimul trimestru nici nu și-a mai scos cărțile din ghiozdan. Pe cuvîntul meu!

L-am crezut.

HEGY György
(Din „Ludas Matyi")

CU SARE

EU, GEORGESCU ȘI MAIMUȚELE

Ziua 1: În sfîrșit, ne-au sosit maimuțele pentru experiențe! Șase la număr. Arca lui Noe s-a completat: șoricei, cobai, iepuri, câței și, mă rog, dumnealor, „primatele". Vă închipuiți ce-a fost în institut... Adică în laboratorul meu, că acolo le-am făcut primirea oficială. Peleri-

naș... Mihăescu a dat fuga s-aducă niște struguri, Pavel le-a tratat cu morcovi și alune, iar Stănescu le-a fotografiat.

Pe urmă pelerinii au plecat pe la treburi, iar eu am rămas să string vegetalele de pe jos și de pe mese.

Ziua a 5-a: Pelerinii s-au rărit; ofrandele s-au redus. Am încetat să mai mătur deșeuri vegetale de două ori pe zi, iar subiectele i le-am cedat lui moș Toma, îngrijitorul.

Ziua a 7-a: A venit șoricul unor experiențe cu dumnealor. Îl rog pe moș Toma să mi le aducă. Se execută. Dar subiectele nici gînd n-au să ne stea la dispoziție. Se agită, se zbat, țipă și mă zgîrie.

„Ce-or avea, moș Toma?"

„Le-o fi foame, poate... Că nu le-am dat deloc două-trei mîini de morcovi, aduși de mine... Tovarășul Georgescu, administratorul, zice că n-are de unde le dă mîncare". Alerg la Georgescu. „Dumneata?" „Pentru maimuțe". Se încruntă: „Ce să le fac dacă nu-s trecute în plan?" „Care plan?" Răspunde rar, ca în cărțile de corectare a dictatului: „Atunci cînd s-a programat necesarul de hrană pentru inventarul viu, maimuțele nu figurau în inventar și n-au fost trecute pe fișele respective..." „Bine, dar acum maimuțele există..." „Există pentru dumneavoastră, dar nu pentru noi". Mă uit lung la el; vorbește serios. „Cum nu există pentru dumneavoastră? Duceți-vă sus să le vedeți. Șase, în carne și oase!" „N-are rost să mă duc să le văd. Vă cred pe cuvînt. Dar scriptele sînt scripte. Nu cuprind maimuțele". „Bineee... Atunci duceți-vă sus nu ca să le vedeți, ci ca,să le inventariați și să le treceți în planul de hrană". Se trîntește în fotoliu și oftează: „Nu știu, zău, uneori mă mir cum oameni serioși ca dumneata își pierd firea în fața unor asemenea chestiuni..." Roșesc discret. El urmează ginditor: „Parcă cine știe ce problemă ar fi... Ia, colo, cîteva maimuțe..." Vocea îi scade, devine lirică: „Parcă n-am fi oameni! Parc-am avea sufletele de piatră! Ah, egoismul ăsta omenesc!... Ne e atît de greu să dăm, din prisosul nostru, unor ființe necuvîntătoare, cîțiva morcovi acolo, cîteva boabe de orez!..." Mă simt caprina de milă pentru maimuțe și mi-e rușine de mine. Ce meschin sînt!...

Ziua a 19-a: Familia mea a crescut subit cu șase membri. Bucătăria a fost reprofilată la regim vegetarian. Mîncăm mai mult morcovi, lămîi, orez fiert, fulgi de ovăz și struguri.

Ziua a 50-a: Mi s-a prăbușit toată armonia familială. Nevastă-mea m-a amenințat cu divorțul: „Sau eu, sau maimuțele!" „Ai simțul proporției, draga mea" — i-am răspuns, dar asta a înfuriat-o și mai tare. „Simțul proporției, apoi? Dar unde-i proporția cînd din două lefuri bune nu izbutim să luăm televizor și asta numai din cauza cheltuielilor pe care le facem cu maimuțele tale!..."

Ziua a 51-a: L-am prins pe Georgescu tocmai cînd simula că nu mă vede, în dreptul laboratorului de „reflexe condiționate". „Cu energie, înainte!" — mi-am spus și l-am tras de braț: „Tovarășe Georgescu, ce-ai de gînd cu maimuțele?" „Bată-te să te bată, tot ca delegat al maimuțelor?... " „Dumneavoastră glumiți, iar eu... Am neplăceri... Știți... cheltuiesc cu ele... Nevastă-mea nu mai îmi dă nici un strop de mîncare pentru ele. Mîine or să flămînzească". Tăcere. Frămîntare interioară. „Am găsit! Un transfer nescriptic în distribuția hranei privind inventarul viu vegetarian. Punem maimuțele pe post de iepuri, iepurii pe post de cobai, cobaii pe post de șoricei... " „În limbaj normal?" „Dăm maimuțelor mîncarea iepurilor, pe a cobailor o dăm iepurilor, iar cobailor le dăm mîncarea șoarecilor..." „Și șoricelii? Cîteva sute de șoricei, tovarășe Georgescu..." „Mă uluiești! Ești complet lipsit de sensibilitate față de animale și de spirit de răspundere față de inventarul institutului... Auzi colo: să faci așa o problemă din mîncarea unor amărîți de șoricei!... Se poate? Da' ce consumă niște șoricei?..."

Și a plecat lăsîndu-mă pe gînduri.

Nu știți dumneavoastră cumva ce și cît consumă niște șoricei?...

Constanța BRATU

Cuvinte încrucișate

ÎN FAMILIE

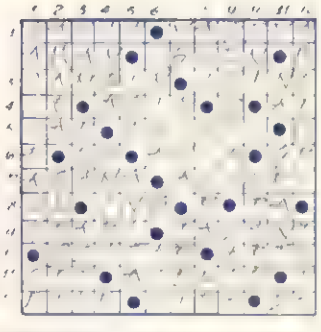

ORIZONTAL: 1) Scriitor român, autorul nuvelei „Întoarcerea tatii din război" — Într-o operetă de Lehar e veselă, deși fără familie. 2) Pictor român, autorul tabloului „Familia artistului, în grădină" — Autorul piesei „Nora". 3) „Georges..." sau „Soțul păcălit", una din comediile lui Molière — Personaj feminin din piesa „Trei surori" de A.P. Cehov. 4) Însă — Scriitor sovietic, autorul romanului „Luna de miere" — Cal rebusist. 5) Rudă — A-ți aduce aminte. 6) „Tata, mama, nevasta și...", film care a rulat pe ecranele noastre — Fiica doamnei Liubov Andreevna din „Livada cu vișini" (Cehov) — Grigore, mai scurt. 7) A secera un teren mlăștinos — Turgheniev pentru „Părinți și copii" și Popov pentru piesa „Familia". 8) Negație — Individ — Sărutare de la distanță. 9) Felicitări — Aptitudine deosebită. 10) Personaj masculin din piesa „Tinerețea părinților" de Bor'is Gorbatov — Muzica sau teatrul. 11) Cezuri — Grijulii (fem.). 12) „Între noi, părinții" — Fiica lui Amonasro dintr-o operă de Verdi — Cuvînt pe care-l spui în sfatul popular cînd îți întemeiezi o familie.

VERTICAL: 1) Autorul romanului istoric „Frații Jderi" — Interjecție. 2) Stațiune balneară pe Bărăgan — „Trei..." piesă de Cehov. 3) Bunicul hoteiului — „Nevasta..." roman de Veres Peter — Cel de colo. 4) Prefix geografic — Căsătorii (fig.). 5) Afluent al Tisei — „Mama..." povestire de Sütö András. 6) Jupîn Dumitrache Tîlircă... Rea, erou al lui Caragiale ce timea în „onoarea lui de familist" — Fir. 7) Vioret Banu — Nicolina în familie — „Soacra cu... nurori", povestire de Ion Creangă. 8) Netatrecuți — Nume feminin rusesc — Nicolae Dumitrescu. 9) Indus în eroare — Întinsă. 10) A lega — „Familia lui Taras" de Kabalevski și „Sora Angelica" de Puccini. 11) Poftim..., sodiu — „Copiii căpitanului..." roman de Jules Verne. 12) Artiști neprofesioniști — Capul familiei.

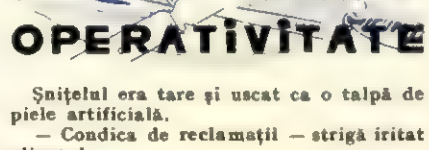

OPERATIVITATE

Șnițelul era tare și uscat ca o talpă de piele artificială.

— Condica de reclamații — strigă iritat clientul.

— De ce vă trebuie condica? — întrebă cu politețe ospătarul. Îl vom înlocui cît ai clipi din ochi...

El prinse farfuria în zbor, apucă cuțitul, nu se știe de ce, și se evaporă. Dar nu trecu nici o clipă și ospătarul puse sub nasul clientului nimit platoul cu felul comandat.

— Ei, cum vi se pare acum?

— E în ordine! — răspunse clientul, despicînd cu ușurință șnițelul în patru. Așta zic și eu ritm! Cu cîtă repeziciune l-ai înlocuit! Parcă ai fi un scamator...

— Sînt întrucîtva — rosti ospătarul flatat și, așteptînd ca clientul să lichideze cu restul de jumătate de porție, lămuri: în munca noastră avem nevoie de diplomație. Nici n-am schimbat șnițelul. V-am dat doar un cuțit mai ascuțit. Sînteți mulțumit și dv., nu l-ați deranjat nici pe responsabil și nici pe mine nu m-ați încondeiat în condică.

Și PIPER

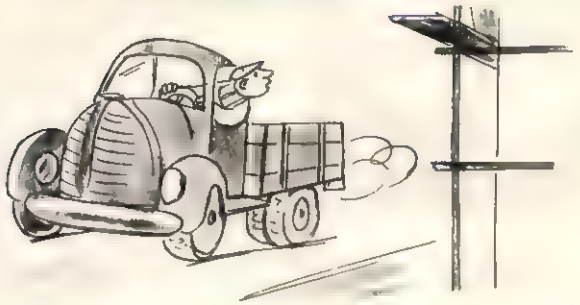

ADEVĂRAȚII CIȘTIGĂTORI

— schiță —

Inginerul Vlăsoiu, dirigintele șantierului nr. 1, de felul lui om calm, devenise de la o vreme agitat. Pricina era ieftină de înțeles. Cum mai poți fi calm cînd te-a chemat la întrecere unul ca inginerul Stamate, porecilit „expresu" pentru rapiditatea cu care-și termină construcțiile ce-i sînt încredințate? Și, în ciuda rapidității, construcțiile lui Stamate sînt recunoscute ca cele mai frumoase și mai bine executate, de-ți vine să le pui într-o vitrină la expoziție. Așa că îngrijorarea lui Vlăsoiu era pe deplin îndreptățită.

Își amintea de ziua aceea cînd l-a întîlnit pe Stamate la trust și s-a pomenit cu acesta că-i zice, bătîndu-l prietenos pe umăr:

— Ce-ar fi, Vlăsoiule, să facem și noi o întrecere, ca toată lumea, și să dăm în folosință cu o săptămînă înainte blocurile noastre. Am face și noi o bucurie noilor locatari!...

În Vlăsoiu se trezi atunci ambiția:

— Bine, Stamate, bate palma!

— Batem — făcu Stamate — dar să nu fie degeaba.

— La ascultă, măi Stamate — se șifonă Vlăsoiu — ce mă tot faci așa de sus? În definitiv, nu sîntem amîndoi la etajul întîi cu blocurile?

După această discuție, fiecare dintre ei își văzu de construcțiile lui. Timpul trecea, iar blocurile creșteau tot mai mult... în ochii trecătorilor.

Stamate își consolida renumele de „expres" montînd acoperișul blocului său, pe cînd Vlăsoiu mai zăbovea la ultimul etaj.

— Ne-o lau înainte, tovarășe Vlăsoiu! — se tot căina Nae, șoferul de pe autocamionul șantierului, care pentru că își ținea tot timpul la curent dirigintele cu ultimele noutăți de la „concurență" fusese poreclit... „radiojurnalul". El trecea zilnic cu mașina prin fața blocului lui Stamate și de fiecare dată se întorcea acrit pe șantier, gîndindu-se că ai săi pierd întrecerea. Și ca să nu se mai indispună mereu, unii îi sfătuiseră s-o ia pe altă stradă.

Dar Vlăsoiu îi ajunse din urmă pe Stamate și, într-o bună zi, la cele două blocuri mai era de montat doar parchetul. Parchetul însă nu sosea. Furnizorul anunțase la trust că-l expediase pe calea ferată. Și Vlăsoiu își spunea:

— Dacă aș avea acum parchetul, poate-poate că aș cîștiga întrecerea. Și așa i-aș arăta personal... „expresului" ce pot eu!...

Din aceste gînduri ambițioase îl smulse, în după-amiaza aceea, țîrîitul telefonului. Gara anunța sosirea parchetului mult așteptat.

— Nae, fugi la gară cu mașina! Încarci parchetul, vii înapoi iute și-i dăm bătaie! Ai venit? — îi porunci Vlăsoiu șoferului.

Mașina veni cu parchetul, iar Nae cu o veste neașteptată:

— Cîștigăm întrecerea, tovarășe inginer! La tovarășul Stamate s-a stricat ambreiajul camionului tocmai cînd să lase pe poarta șantierului. Și ca să-i repare nu-i nici o nădejde pînă mîine. Că trebuie niște piese de schimb de la trust și pînă mîine dimineață nu-i prind ei pe Matache, magazinerul. Unde mai puneți că acuși începe ploaia și adă parchetul în gară...!

Și Nae plecă bucuros, frecîndu-și mîinile, să ducă vestea pe tot șantierul. În timpul ăsta, la Stamate era curată înmormîntare. Dirigintele se gîndea cu necaz că l se duce de rîpă renumele de „expres", după ce-i văzuse pe Nae, șoferul „concurenței", trecînd cu parchetul spre șantierul lui Vlăsoiu. Începu să se frămînte în căutarea unei soluții. Singura care îl obseda, de altfel și cea mai operativă, nu-i convenea. Adică să pună mîna pe telefon și să-i roage pe Vlăsoiu să-i dea camionul. Dar poate să ceară una ca asta tocmai ei, „expresul", care îi provocase la întrecere? Nu, nu se făcea!... Totuși, norii de ploaie se adunau îngrijorător. Într-un tîrziu, o dată cu primele picături de ploaie, auzi în poarta șantierului un claxon de mașină. Șoferul lui Stamate dădu buzna în birou:

— Avem parchetul!

— Știu, îl avem în gară...

— Ba îl avem în poartă. Veniți să vedeți...

Din trei pași Stamate ajunse la poartă tocmai cînd din camionul lui Vlăsoiu, încărcat cu parchetul așteptat, cobora acesta, împreună cu Nae, șoferul.

— Expresul" a fost servit... rapid! — îl zîmbi Vlăsoiu. Ce, te joci cu ploaia?

— Și... și — înghiți Stamate emoționat — cine cîștigă din întrecerea noastră?

— Locatarii! N-ai apus tu să dăm blocurile în folosință cu o săptămînă înainte? Deci, le vom da amîndoi deodată, ca să nu stîrnim invidie între locatari!

V. D. POPA și A. LĂPUȘNEANU

Desene de Șt. MUNTEANU

— Așa că notați, domnilor. Aceste provocări la... „PACE" sînt deosebit de periculoase.

Din teatrul de mîndrețe

Era pe vremea cînd la noi nu se născuse încă expresia: „N-aveți un bilet în plus?"...

Un teatru din Capitală se afla în turneu în provincie, cu o melodramă stupidă care avea o mulțime de personaje și figuranți.

Sala era aproape goală. Pe ici, pe colo, cîteva fotolii ocupate. La un moment dat, se auziră fluierături.

Directorul trupei se îndreptă spre rampă și spuse celor cîtiva spectatori:

— Dacă mai fluierați, o să aveți de-a face cu noi... Nu uitați că sîntem mai mulți ca dv.!

★

Voltaire fu întrebat ce părere are despre o piesă a cărei premieră avusese loc de curînd.

— Seamănă cu spada lui Carol cel Mare — răspunse filozoful — care era, de asemenea, lungă și foarte plată.

★

Doi actori din Petersburg, I. P. Kiselevski și V. V. Cearski, s-au întîlnit odată, într-un parc, cu cronicarul dramatic al unui ziar de seară care, în general, nu dăduse dovadă de simpatie față de ei. Căutînd motiv să-i tachineze, acesta îi întrebă:

— Este adevărat că dv., domnule Kiselevski, veți interpreta rolul lui Macbeth, iar dv., domnule Cearski, pe cel al lui Othello?

— Așa e!

— Dar v-ați gîndit dv. că, aflînd aceasta, Shakespeare o să se întoarcă în mormînt?

— Ne-am gîndit și la eventualitatea asta — îi răspunse netulburat Kiselevski. Cînd am să joc eu în Macbeth, Shakespeare se va întoarce cu fața la pămînt, dar, îndată după aceasta, domnul Cearski îl va interpreta pe Othello și Shakespeare va lua din nou poziția normală. Așa că puteți fi liniștit — Shakespeare nu va avea de suferit!

Relativitate

Un Melc, Testoasa și un Rac
Odată învoiață fac
Să vadă care e, din trei,
Mai bun de fugă între ei.
Pe cît înaintau cei doi,
Pe-atît da Racul înapoi.
Un centimetru-a alergat
Încetul Melc — și cade lat!
Testoasa-naintînd într-una,
La urmă cîștigă cununa.

Morala:
Cînd te întreci c-un Melc și-un Rac,
Testoasă chiar, le vii de hac...

E. MIHĂILESCU

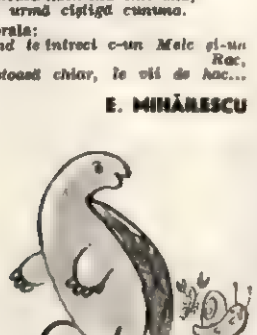

INGENUITATE OCCIDENTALĂ

S-au stins de mult în geamuri tăciuni...
Din Hyde-Parck se aude o fanfară...
El, pentru ea, se-apleacă pe trotuar
Și-i cîntă transportat „Balada lunii".

Parcă-s despînși de lumea din afară,
Se simt leit cu bunii și străbunii
Ce se iubeau pe marginea genunii
'Nălțînd un imn spre seceră lunară.

O, doamne, sfîntă nevinovăție!
Ea pleacă ochii cînd îi spune-n grabă:
„Iubita mea, aș vrea să-mi fii soție!

Să fim întotdeauna împreună!"
Atunci ea, delicată, îl întreabă:
„Dar... spune... ce salariu ai pe lună?"

Ion Atanasiu-ATLAS

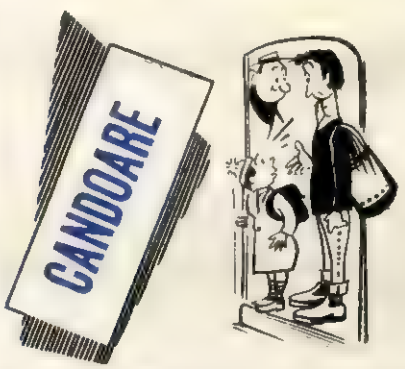

În autobus. Un tînăr tuns a la Cicero, căruia nu-i lipsește nici unul din elementele care alcătuiesc înfățișarea unui asemenea tip, se pregătește să coboare. În fața ușii se află un băiețaș de vreo 10 ani, probabil foarte adîncit în contemplarea privelișlii de afară, căci nu se urnește din loc nici atunci cînd tînărul îi pune mîna pe umăr, spunîndu-i: „Cobori, micuțule?" Tînărul își pierde răbdarea, se încruntă și se răstește la băiat: „Ucigeală de-aci, puștiule, că-ți dîiesc una de zbori peste tușă!"

Băiețașul se întoarce, îl privește cu ochii mari ca pe o minune și apoi, cu un glăscior plin de candoare îl întreabă:

— Nene, nu cumva sînteți huligan?

NU SÎNT „COPII-MINUNE"

Dacă aţi fost vreodată sîmbătă dimineaţa la Ateneu, la repetiţiile orchestrelor simfonice, fără îndoială că aţi observat nişte ascultători mărunţei care, strînşi cîte patru pe băncuţele lojelor, urmăresc concertul grav şi concentraţi. Sînt „obişnuiţii casei", elevii celor două şcoli de muzică bucureştene.

Şi, de asemeni, nu vi s-a întîmplat, oare, ca vizitînd Muzeul R.P.R. să remarcaţi printre cei ce zăbovesc îndelung în faţa unui tablou cîte un grup de adolescenţi? De astă dată sînt viitorii artişti plastici, cei pe care profesori de seamă îi formează în şcolile medii tehnice de artă plastică — două la număr în Capitală.

Cît despre mezinii artei coregrafice, balerinii minusculi pe care îi aplaudaţi uneori chiar şi în spectacolele primei scene muzicale a ţării, aceştia îşi dezvoltă şi ei aptitudinile în şcoala bucureşteană anume creată pentru ei, Şcoala medie tehnică de coregrafie. Iar şcoli ca acestea se află şi în alte oraşe ale ţării.

Nu sînt „copii-minune". Bucuria şi jocurile nu le sînt brutal reprimate în numele unei glorii premature, aşa cum se petrece nu o dată pe piaţa occidentală de „mărfuri" artistice. Sînt copii înzestraţi, din familii muncitoreşti, copii ale căror aptitudini, depistate cu atenţie, sînt cultivate cu grijă cerută de florile rare şi preţioase. Ei vor forma generaţia artistică de mîine şi dintre ei se vor afirma, poate, marii noştri artişti.

Cînd, oare, în trecut a existat preocuparea de a educa sistematic micile talente promiţătoare, de a le pune la dispoziţie şcoli, profesori de înaltă calificare, burse? Odinioară, „domnişoara de pian" şi „maestrul de balet" se străduiau să adauge zestrei în acţiuni şi mişcări a viitoarei doamne o „Poloneză" cîntată languros şi un vals bine dansat. Era timpul în care atîţi copii talentaţi ai oamenilor muncii nu ajungeau niciodată să-şi valorifice aptitudinile.

În zilele noastre, porţile şcolilor de artă sînt larg deschise copiilor oamenilor muncii. Cine s-ar fi gîndit altădată să organizeze comisii speciale care să-i caute pe viitorii artişti acasă la muncitori? Astăzi, însă, se procedează în acest fel la începutul fiecărui an şcolar. Aşa s-a ajuns ca în primele cinci clase ale Şcolii medii de muzică numărul elevilor care vin din mediu muncitoresc să fie de 191, iar la Şcoala tehnică specială de coregrafie, din 150 de elevi din clasele IV-VII, 70-80% să fie fii de muncitori.

Copiii aceştia ştiu bine că arta îşi dezvăluie tainele numai printr-o muncă tenace şi stăruitoare, că aptitudinile artistice nu sînt decît premisele formării unui artist. Şi muncesc cu seriozitate, îndrumaţi de artişti cunoscuţi ca Filaret Barbu, Fănică Luca, Tilde Urseanu, Clara Volini, Eugen Lungu, Nicolae Pascu şi alţii. În aceste şcoli, în afară de materiile de specialitate, copiii primesc toate cunoştinţele necesare dezvoltării lor armonioase: geometria se învecineaţă cu orele de teorie şi solfegiu, iar ştiinţele naturii cu orele de dans clasic.

Nu sînt ceea ce se înţelege prin termenul „copii-minune". Dar dacă în soarta lor afli ceva minunat, acestea sînt condiţiile ce le-au fost create, viaţa plină de bucurii pe care o trăiesc.

Magdalena BARAS
şi Radu RUPEA

① Colegele mai mici şi profesoara o ascultă atente pe Elvira Ionco din clasa a V-a.

② După ce motivul geometric desenat pe tablă a fost trecut în hîrtie, vine rîndul lucrărilor din imaginaţie. Viorica Colea din clasa a V-a a fost impresionată de mişcarea uluitoare a hainelor bătute de vînt. Impresia a devenit statornică, iar primul critic — pare-se unul satisfăcut — o colegul ei, Maria Constantin.

③ În clasa a VII-a a fost învăţată o figură nouă de dans, deci verificarea ei se impune.

④ În clasa a IV-a Vladimir Andor a cunoscut pentru seriozitatea cu care studiază. Exerciţiul de azi o vădeşte. Zîmbetul colegelor sale constituie un calificativ bun...

Fotografii de A. MIHAILOPOL

SFATURI practice

ATENȚIE LA OCHI!

Poeții și filozofii sentimentaliști spuneau că ochii sînt oglinda sufletului. Dacă veți întreba un medic, acesta vă va spune că ochii sînt oglinda sănătății. Într-adevăr, ochii sînt primul organ care semnalează oboseala corpului. Ei consumă energie și forță nervoasă poate mai mult decît oricare alt organ. Ochii vii, strălucitori, limpezi, arată sănătate, arată o perfectă eliminare a toxinelor, în timp ce ochii mohoriți, cu pleoapele congestionate sau umflate trădează deficiențe de funcționare ale organismului.

În zadar vom căuta să înlăturăm prin tratamente locale un aspect neplăcut al ochilor dacă nu vom înlătura cauza acestui aspect.

Totuși, independent de cauza generală, ochii cer o îngrijire pe care nu mulți dintre noi știu să le-o acorde. Și nu e de loc recomandabil să neglijăm acest lucru.

Nervii și mușchii ochilor trebuie menajați mai mult decît orice, tocmai pentru motivul că obosesc atît de repede. Chiar și simpla privire fixată cîteva minute asupra aceluiași obiect poate duce la oboseala ochiului. De aceea, atunci cînd citim sau cînd vizionăm un film ori un program de televiziune e bine să nu rămînem tot timpul concentrați asupra lecturii sau asupra ecranului, ci să îndepărtăm din cînd în cînd privirea de pe aceste obiecte. Ochii se odihnesc în două feluri: mișcîndu-se sau stînd în complet întuneric. Cel mai bun exercițiu care se recomandă atunci cînd simțim că au obosit este să-i plimbăm de cîteva ori roată pe orbită, apoi să-i închidem și să-i ținem cîteva minute acoperiți cu batistă, fără a-i apăsa. Îi ținem așa pînă avem senzația completului negru în fața lor.

Pe de altă parte, trebuie să ținem seama de alimentele care asigură organismului unele substanțe prin excelență folositoare ochiului, și anume: ficatul, spanacul, untul, smîntîna, gălbenușul de ou, untura de pește, morcovii, roșiile, cartofii și toate soiurile de fructe.

Strălucirea și frumusețea ochilor se păstrează în special prin dozarea în organism a vitaminei A. În sfîrșit, ochii cer și o igienă specială. Pentru îndepărtarea prafului și microbilor care se depun pe marginea pleoapelor ochii trebuie să fie spălați în fiecare zi cu ceai de mușețel călduț. Dacă pleoapele sînt umflate, se recomandă spălături cu apă distilată de albăstrele. Iar dacă apar cearcăne sub ele, acestea pot fi combătute cu următoarea loțiune:

Apă distilată de rosmarin	250 gr.
Apă distilată de albăstrele	250 gr.
Acid boric	5 gr.
Apă de colonie	30 gr.

Se folosește sub formă de comprese călduțe aplicate, timp de cîteva minute, dimineața și seara.

În cazul cînd umflarea pleoapelor sau senzația de oboseală se menține, trebuie consultat neapărat un medic oculist.

IOSIANA

Poșta REDACȚIEI

EUGEN VOICU, TÎRGOVIȘTE. Ca răspuns la întrebarea dv., reproducem declarația astronomului sovietic Zverev, vicepreședintele Observatorului Academiei de Științe din U.R.S.S.: „A treia rachetă cosmică nu e altceva decît un nou sputnik. Însă una din caracteristicile esențiale ale acestuia este că evoluează foarte departe de Pămînt și că revoluția sa este relativ lungă (15 zile). Neîntîlnind practic rezistența atmosferei terestre, noul sputnik ar putea să se învîrtească mulți ani — poate chiar mii de ani — în jurul Pămîntului".

SÂNDU BOROȘ, BUZĂU. Neanderthal nu este denumirea unei epoci îndepărtate din istoria omului, ci, pur și simplu, numele unei regiuni din Germania în care au fost descoperite, pentru prima oară, rămășițele oamenilor care au trăit cu 40.000-100.000 de ani în urmă. Tot așa se spune „omul din Heidelberg". Rămășițe asemănătoare celor din Neanderthal au fost descoperite mai tîrziu în Franța, Belgia, Italia, Palestina, Irak precum și în peșterile Kûk-Koba din Crimeea și Teșik-Taș din Uzbekistan. Istoria numește în mod general oamenii primitivi din perioada aceasta „neanderthalieni" spre a-i deosebi de înaintașii lor, pitecantropii (maimuțe-maimuțe) și „sinantropii", precum și de urmașii lor de tipuri mai apropiate omului actual.

M. DĂNIELESCU, SLOBOZIA-VECHE; MIHAI ORZEA, FĂGĂRAȘ; M. BOTEZATU, DOROHOI; LILI AURELIAN, BUCUREȘTI. Adresați-vă la „Apicola" în București, str. Lipscani 29, care vă poate da toate lămuririle necesare atît în privința folosirii cît și a procurării și colectării lăptișorului de matcă.

MARGARETA ROBESCU, OR. STALIN. Dacă tratamentul nu v-a priit, nu e cazul să-l repetați. Știți și dv. probabil că nu toate organismele reacționează la fel la același tratament. După cum ne mărturisiți însă, se pare că suferiți de unele afecțiuni care ar trebui tratate mai serios și la orice caz sub controlul unui medic. Vă sfătuim să nu neglijați acest lucru. Renunțați la tratamentele experimentale pe cont propriu.

ALEXANDRU TEMCIUC, CÎMPINEANCA. La „Colțul fotografului amator" din revista noastră nr. 44 s-a arătat că la construirea unui aparat de mărit poate fi folosită cu succes — în locul condensorului — o lupă de tip I.O.R. (cu miner) care costă 64 de lei. Despre folosirea acestei lupe găsiți indicațiile necesare în articolul susamintit. Dacă aveți nevoie de lămuriri suplimentare, scrieți-ne din nou.

VASILE COHUȚ, VADURI. Vă mulțumim pentru aprecierile făcute în legătură cu rubrica noastră. Adresa Uniunii artiștilor fotografi este: bd. Magheru nr. 27, raionul I. V. Stalin, București (Căsuța poștală nr. 223). Pentru a deveni membru al acelei asociații este necesar să fi participat cu lucrări la expoziții de fotografii artistice. Dacă îndepliniți această condiție prealabilă, adresați-vă asociației cu o cerere de înscriere în care să dați relații asupra activității dv. pe acest plan; anexați la cerere un număr de minimum 10 lucrări fotografice executate de dv. (pe format 9×12 sau mai mare).

CORESPONDENT VOLUNTAR, LUDUȘ. Atunci cînd criticați ceva sau pe cineva este cu atît mai mult necesar să semnați corespondența, lucru-vă astfel răspunderea pentru exactitatea faptelor pe care le semnalați. Lipsa semnăturii și adresei dv. exacte ne face să credem că e vorba de un litigiu pe cine știe ce chestiuni personale între dv. și meseriașul cooperator de care vorbiți. Ca atare, nu putem publica un asemenea material.

ELENA C. TARAS, TÂNDĂREI. Cel mai simplu lucru este să vă adresați Ministerului Învățămîntului și Culturii, Direcția generală a învățămîntului mediu, str. Spiru Haret nr. 12, care vă va indica unde și cînd vă puteți rezolva problema.

DE PE URMA DEZARMĂRII

Ce s-ar putea face cu zecile de milioane de dolari pe care S.U.A. îi cheltuiește pentru înarmare? Ce ar putea face milioanele de americani eliberați din armată? Răspunsurile la această întrebare le dă un document al unei organizații pacifiste americane, în care se arată că:

— s-ar putea construi cele 150.000 de clase de școală absolut necesare;

— ar putea fi pregătiți astfel cei 120.000 de învățători de care duc lipsă S.U.A.;

— ar putea fi construite mai multe spitale, în prezent, datorită insuficienței îngrijirii medicale, mor anual în S.U.A. 325.000 de oameni;

— s-ar putea trece la înfăptuirea unui gigantic program de construcții, pentru a se remedia situația gravă din acest domeniu;

— 27 de milioane de acri de pămînt — se arată în document — puse la dispoziția forțelor armate ale S.U.A., pe teritoriul american, ar putea fi transformate în parcuri de odihnă, păduri, mari rezervații naturale ...

Noutăți filatelice

În U.R.S.S. au fost puse în circulație noi mărci poștale care ilustrează evenimente de însemnătate mondială.

Una din mărci, cea cu valoarea de 40 K, imprimată pe un fond albastru, este consacrată vizitei lui N.S. Hrușciov în S.U.A.

Alte două timbre reprezintă: unul, lansarea stației cosmice automate sovietice (val. 40 K, imprimată pe fond violet), iar celălalt, plecarea în cursă a vasului sovietic „Vitiaz" cu care se efectuează cercetări oceanografice (val. 25 K, pe fond bleu).

CU AJUTORUL ȘTIINȚEI

„URAGANUL" BINEFĂCĂTOR

Studiind fenomenul formării uraganelor, specialiștii în meteorologie au reușit să reproducă acest fenomen în dimensiuni reduse, în laborator. Această experiență este menită nu numai să demonstreze cum la naștere și cum se dezvoltă un taifun, ci și să dea oamenilor de știință posibilitatea de a folosi legile acestui mecanism în scopuri practice. S-a ajuns astfel la concluzia că prin construirea unui coș aspirator înalt de mai multe sute de metri s-ar putea dirija aerul cald de la suprafața depertiurilor către zonele reci ale atmosferei, provocîndu-se astfel condensarea norilor și declanșarea precipitațiilor. În partea superioară, un asemenea coș ar avea o deschidere de peste o sută de metri în diametru, iar la bază ar poseda mai multe guri de captare a aerului precum și o elice pentru imprimarea vîrtejului în ascensiune.

Instalate în deșerturi, aceste coșuri ar provoca precipitații abundente și, prin aceasta, fertilizarea solului secetos.

Se va limita, deci, un fenomen al naturii, creîndu-se un „uragan" artificial care, în loc să provoace pagube, va aduce servicii omului.

O COMETĂ CARE NE VIZITEAZĂ DIN ȘASE ÎN ȘASE ANI

Astronomii sovietici au reușit să fotografieze o cometă din constelația Șarpelui, care cu greu a putut fi studiată pînă azi. E vorba de cometa Giacobini-Cionera, descoperită în anul 1900, care la intervale egale de șase ani și jumătate se apropie pînă la 60 de milioane de km de Pămînt.

Fotografiile făcute la sfîrșitul lunii octombrie a.c., cînd cometa s-a aflat din nou în punctul cel mai apropiat de orbita Pămîntului, au permis să se stabilească forma ei, lungimea cozii și strălucirea, care atinge pe aceea a unei stele de gradul 10.

Amănuntele acestea, confirmate pe cale fotografică, sînt de mare însemnătate pentru toți astronomii din lume, care urmăresc evoluția acestei comete ce ne vizitează destul de des.

PE VOLGA CIRCULĂ VAPOARE AUTOMATE

După trenul automat, care și-a făcut apariția pe liniile feroviare sovietice — și de care ne-am ocupat într-unul din numerele trecute ale revistei — iată că intră în funcțiune și vaporul automat. Primul vas fluvial de acest gen, botezat „Splendior", a parcurs distanța dintre Kuibîșev și Stalingrad fără marinari pe bord, fără mecanici la motoare, fără fochiști și fără personal auxiliar. El a fost condus din cabina căpitanului numai de doi oameni care n-au avut altceva de făcut decît să supravegheze funcționarea mecanismelor și să apese pe butoane. Toate operațiile au fost efectuate de automate. Și călătoria a decurs în cele mai bune condiții. Pînă și masa celor doi oameni care compuneau echipajul a fost servită tot automat.

ANTIBIOTICE PENTRU... POMII FRUCTIFERI

Un grup de cercetători unguri, studiind cauzele îmbolnăvirii pomilor fructiferi, au observat la un moment dat cum, în aceeași livadă de vișini, unii arbori se îmbolnăveau, iar alții rămîneau sănătoși. Analizînd fenomenul, botaniștii maghiari au constatat că în florile vișinilor rămași sănătoși se dezvoltau ciuperci cu efecte antibiotice, în timp ce florile pomilor care se îmbolnăveau erau lipsite de asemenea elemente de apărare.

În urma acestor observații, Institutul de cercetări pentru protecția plantelor din R.P. Ungară a cerut întreprinderii „Phylaxia" să-i producă un antibiotic special, extras din ciupercile numite „trichotecium roseum" și, stropind cu el florile de vișin, a obținut rezultate minunate: aproape 70 la sută din pomii stropiți au rămas sănătoși.

Cum antibioticul acesta nu e prea greu de produs și cum s-a dovedit că el nu e toxic pentru albine sau alte insecte folositoare, s-a trecut la utilizarea lui pe scară largă în livezile din R.P. Ungară.

PARIZIENII ÎN LUPTĂ CU... TERMITELE

Cine și-ar putea închipui că o insectă mai mică decît o furnică, oarbă și atît de firavă încît e suficientă o rază de soare ca s-o ucidă, e în stare să amenințe cu dărîmarea peste 30 de imobile cu mai multe etaje? Și, totuși, acesta este un fapt real, care se petrece azi în capitala Franței.

E vorba de o specie de termite foarte mici dar foarte agresive care au invadat cîteva străzi, infiltrîndu-se în rădăcinile clădirilor și provocînd, rînd pe rînd, prăbușirea lor. Sînt în cauză în special o serie de clădiri vechi, construite pe schelete de lemn, micile termite aflînd predilecție pentru asemenea material. Organizate într-o disciplină colectivă uluitoare — întocmai ca semenele lor din Africa — termitele pariziene atacă esența cea mai tare de lemn și, în scurtă vreme, o transformă în praf. Mandibulele lor sînt în oricînd timp sfredele, foarfece și lopeți, iar tubul lor digestiv conține o gamă de microorganisme care le permit să digere un lucru pe care oricare alt stomac l-ar refuza: celuloza lemnului. Serviciile de combatere, special organizate de autoritățile municipale ale Parisului, dau o luptă surescitată împotriva acestor insecte, care se înmulțesc vertiginos amenințînd toate cotloanele orașului. O luptă ce se dovedește însă foarte grea, deoarece „dușmanul" lucrează în întuneric și cu ardicneme, unde au pătruns insectele folosite. Singurii dușmani de temut ai acestor ființe sînt șoarecii; dar cum să le folosești într-un astfel de război?

Între timp, cele peste 30 de imobile continuă a fi amenințate; de asemenea, alte 30.000 de case din Franța par a fi expuse aceluiași pericol.

COLȚUL FOTOGRAFULUI AMATOR

DISPOZITIV SIMPLU DE COPIAT-CONTACT

Copia pozitivă prin contact pentru negativele de format mijlociu (6/6 și 6/9) și chiar pentru cele de format îngust (Leika), se execută în bune condițiuni, cu ajutorul dispozitivului de copiat.

Un asemenea dispozitiv se poate lesne construi dintr-o cutie de lemn în care se montează două locuri de lampă, conform desenului. În locul de lampă (25 w) am vu înșurubu un bec obișnuit de cca 25 w, iar în al doilea, un bec roșu sau, în lipsă, tot unul normal de maximum 15 w, care se va acoperi complet cu hîrtie roșie (se găsește la ambalajele hîrtiei fotografice).

Un buton de sonerie (1) va face ca becul de 25 w să se aprindă numai la dorință, în timp ce becul de 15 w va fi aprins permanent din momentul introducerii fișei (2) în priză.

La o distanță de cca 5 cm deasupra becurilor se va așeza — pe două șipci — o placă de geam mat (3). În lipsă, poate fi geam obișnuit acoperit cu o hîrtie de calc pentru a se obține o difuzare uniformă a luminii.

La partea superioară a cutiei se va fixa un geam obișnuit de 3 mm grosime, fără defecțiuni de turnare (4). Peste acesta se va monta — cu ajutorul a două balamale — un capac rabatabil (5) care va avea o articulație tot cu balamale, la aproximativ o treime din lățimea sa. Pe partea dinspre sticlă, capacul va fi acoperit cu pîslă sau dihtină, pentru a asigura o presare uniformă a hîrtiei fotografice.

Dintr-o bucată de hîrtie neagră se va face o vignetă (6) care va acoperi marginile negativului pentru a se obține o ramă albă pe pozitiv.

★

Pentru copiat se va introduce fișa (2) în priză: în cutie se aprinde lumina roșie. Se așază vigneta pe placa(4) peste care se aplică negativul cu emulsia în sus. Apoi se așază hîrtia fotosensibilă, se apasă capacul, mai întîi partea îngustă, apoi restul, și printr-o apăsare de cîteva secunde — după nevoi — pe butonul (1), becul de 25 w aprinzîndu-se va impresiona hîrtia fotosensibilă.

După întreruperea luminii albe, hîrtia e introdusă succesiv în tăvile cu revelator, fixator, spălare etc., conform normelor cunoscute.

Petru VOINESCU

Abonați-vă din timp la revista

„FLACĂRA"

pe anul 1960

Abonamentele se primesc de către difuzorii de presă din întreprinderi și instituții, de către factorii poștali, oficiile poștale, agențiile poștale și la chioșcurile de difuzare a presei.

Prețul unui abonament este:

3 luni	26 lei;
6 luni	52 lei;
1 an	104 lei.

La întrebările cititorilor

CE ESTE UN TAIFUN

Tovarășul Vasile Cordu din Urziceni ne întreabă ce este un taifun și cum se produce el în atmosferă, iar tovarășa Vanda Gobi din Sibiu, preocupată de aceeași problemă, ne întreabă dacă știința nu poate să împiedice asemenea manifestări catastrofale ale naturii. Amîndurora le răspundem prin materialul de mai jos:

Taifunul își trage numele de la cuvîntul chinez „Tai Fung" și înseamnă „marele vînt". Este un uragan — un ciclon dacă vreți — care ia naștere atît în oceanul Atlantic (în apropierea coastelor americane) cît și în oceanele Pacific și Indian.

Pentru meteorologi taifunul înseamnă o furtună gigantică cu mișcare circulară, un vîrtej uriaș care poate atinge pînă la 1.500 de kilometri în diametru, avînd o viteză uneori mai mare de 300 km pe oră. Această furtună ia naștere datorită curenților ascendenți ai aerului. Vara, spre exemplu, apa oceanelor din regiunile tropicale ajungînd la suprafață pînă la 30 de grade, aerul cald începe să urce ca pe coșul unei sobe. Locul ei e luat la suprafața apei de curenți mai mici care, sub efectul rotației pămîntului, capătă o mișcare în spirală. Pătrunzînd în straturile înalte ale atmosferei, unde temperatura e scăzută, aerul cald ascendent se răcește și prin aceasta provoacă nori și ploaie. Or, acest proces mărește și mai mult volumul masei de aer cald care pornește de la suprafața apei și, implicit, accelerează curenții reci care vin să-i ia locul. Prin mișcarea în spirală pe care le-o imprimă învîrtirea pămîntului, aceștia din urmă formează un vîrtej care își mărește din ce în ce mai mult volumul și viteza. Deplasîndu-se în același timp pe orizontală, vîrtejul provoacă furtuni mari pe ape, iar cînd ajunge pe uscat mătură totul din calea lui. E cazul unui recent taifun din Japonia, care a distrus orașe întregi și a ucis peste 5.000 de persoane.

Mijloacele de luptă de care dispune omul împotriva acestor calamități ale naturii s-au limitat pînă acum la detectarea lor și la avertizarea populației cu 12 ore chiar cu 24 de ore înainte. Cu aceste mijloace se poate micșora numărul victimelor omenești, dar nu se pot evita și pagubele materiale pe care le produce un taifun. De aceea oamenii de știință sînt în căutarea unei metode de a „sparge" uriașul vîrtej înainte ca el să ajungă pe uscat. Experiențele ce s-au făcut prin bombardarea cu zăpadă carbonică au dat rezultate promițătoare. Greutatea constă însă în executarea acestui bombardament, care nu poate fi făcut decît cu ajutorul rachetelor teleghidate. Desigur că acceptarea minunatelor propuneri făcute de Uniunea Sovietică pentru dezarmarea generală și totală ar face ca stocurile de rachete create pentru distrugere să poată fi folosite în scopuri pașnice, printre care și pentru combaterea taifunurilor.

ALBĂ CA ZĂPADA ȘI CEI 180 de PITICI

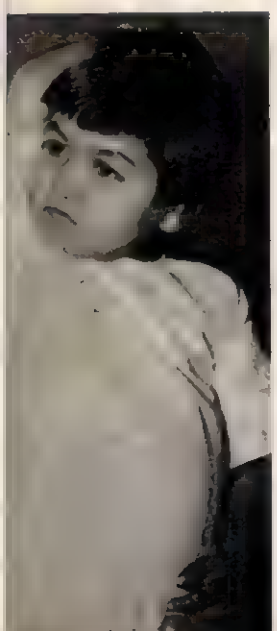

Cine, care, din spitalul n-o cunoaște pe Gherghinița?

Copii, copii! Vine nenea doctoru'!

Nu numai prezența atîtor pitici, ci și întreaga ambianță te face să te simți într-o lume a poveștilor. A poveștilor frumoase...

E p-aci undeva, la policlinica spitalului de copii „Tudor Vladimirescu", o cameră plină cu jucării. E drept că pe ușă scrie „Cabinet de neuropsihiatrie infantilă" dar pacienții știu una și bună: că vin aici să se joace, să deseneze și să-și rezolve problemele de aritmetică cu ajutorul unei mătuși foarte blînde. Habar n-au că între timp doctorița și pedagoga au stat de vorbă cu tătucul și mămica lor, cu conducerea școlii respective și că în momentul de față ceea ce ei numesc joacă nu e altceva decît o atentă supraveghere și un tratament care să le vindece stările de nervozitate și neatenție pentru care erau atît de des mustruluiți acasă și la școală. Vindecarea vine uneori cu surprize... E de ajuns să privim pereții acestui cabinet *neuropsihiatric*. Cîteva desene în culori ale micuților pacienți, înrămate cu grijă, vădesc nu numai deplina eficacitate a tratamentului, dar și depistarea unor adevărate promisiuni în ale picturii. Și încă ceva: nu numai cei mici ies de aici vindecați de nervozitate și lipsă de atenție. Înșiși părinții acestora, în urma sfaturilor și repetatelor întîlniri cu personalul cabinetului, devin ceva mai atenți și mai puțin nervoși atunci cînd e vorba de educația copiilor lor.

Ascultați încă o poveste: „A fost odată ca niciodată o fetiță mică-mică și tare neascultătoare, care a înghițit un ac de siguranță... A venit nenea doctorul și... gataaa! Uite și acul de siguranță!" Într-o vitrină de la *chirurgie* (spitalul are și un serviciu de chirurgie cu săli de operație și aparataj ultramodern) sînt expuse, printre altele, un ac de siguranță, o cheiță, un cui etc. — reprezentînd tot atîtea succese ale medicilor specialiști de la chirurgie și O.R.L.

Și acum o ultimă poveste (mă ispitește tare mult termenul în această *casă a păpușilor*). E o poveste adevărată, confirmată astăzi de grija arătată față de cei 180 de pacienți (aceasta e capacitatea spitalului) și de frumoasele rezultate pe care le obține personalul medico-sanitar al acestui spital fruntaș pe țară (Mortalitatea scăzută, prevenirea epidemiilor, tratamente etc.). Ascultați! Mi-a povestit-o sau mai degrabă singur am deaprins-o din comunicarea tovarășei dr. Agnes Mureșan — directoarea spitalului — la sesiunea științifică din 24 august 1959.

„A fost odată ca niciodată în acest raion, sectorul de negru cum i se spunea pe atunci, cînd la o perioadă de 4 luni de zile, dintr-un număr de 417 persoane decedate, 315 erau copii sub vîrsta de 10 ani".

A fost odată, iubite cititorule! Astăzi, datorită grijii statului nostru, politicii partidului nostru, asemenea stări de lucruri am intrat și ele în domeniul poveștilor... Al unui anumit soi de povești, poveștile de groază! Care nu se vor mai repeta niciodată!

S. G.

În cazuri de anemii, secția de transfuzie a spitalului intervine prompt.

Te faci cu noi?... După micul dejun, acum gustarea de ora 10. (În afară de bucătăria obișnuită, spitalul are și o bucătărie dietetică pentru copiii pînă la un an).

Numai de nu i-o fi rău lu'Irinel! Azi diminează trebuie s-o opereze...

După cum se vede, tînăr, Irinel se simte bine de tot. Și doar zece minute au trecut de cînd au adus-o din sala de operație.

LUCRĂRILE DE LA ASSUAN ȘI STRĂVECHILE MONUMENTE

Cu ajutorul Uniunii Sovietice, care a acordat un împrumut pentru finanțarea lucrărilor, care a întocmit proiectul și care va furniza materialele și utilajele necesare, au început în regiunea egipteană a Republicii Arabe Unite marile lucrări pentru construirea barajului de la Assuan de pe valea Nilului, în locul cunoscut sub denumirea „Valea regilor", unde sînt și mormintele faraonilor.

Deoarece lucrările se vor desfășura într-o regiune în care se află importante monumente ale antichității, ca templul Abu Sanbel și insula „Ons el Wagud", specialiștii sovietici au luat o serie de măsuri pentru ca aceste monumente să fie păstrate. De pildă, pentru a se păstra intact și la locul lui templul Abu Sanbel, despre care arheologii spun că este de o frumusețe desăvîrșită, constructorii au propus să se abată cursul Nilului. În ceea ce privește insula „Ons el Wagud", ea va fi înconjurată de un imens parc, fiind astfel și mai bine păstrată.

A FI SERIOS

de Al. MIRODAN

În fond, ce înseamnă a fi serios? Înseamnă — între alte definiții posibile — a nu te comporta precum Rapidul în sezonul pe care zăpada l-a încheiat acum câteva zile. A fi serios... Nu e prea plăcută expresia, sună „gen" și stătut, și fără umor, și de o rigiditate mediocră, dar dacă o cunoști sensul înseamnă pur și simplu a nu fi neserios. Or, a nu fi neserios este o expresie acceptabilă chiar pentru cititorii de spirit.

A fi serios înseamnă a respecta ceea ce trebuie respectat, adică în primul rînd societatea și interesele ei normale. În cazul Rapidului, societatea e reprezentată prin 25.000 de spectatori în tribunele Stadionului Giulești, 80.000 la 23 August și un milion în fața aparatelor de radio, iar interesele societății, prin dorința ca 11 fotbaliști să joace bine. Simplu. Ce au făcut jucătorii? Au declarat la începerea campionatului că sînt hotărîți să-l cîștige și au ajuns, după cîteva etape, în coada clasamentului; au fluierat mai întîi prost, iar după cîteva etape și mai prost; au dezamăgit pe cei 25.000, pe cei 80.000 și milionul și cu timpul au izbutit să le strice duminicile. La un moment dat, cînd devenise cam evident că fotbaliștii nu respectă societatea, fiind adică neserioși, lumea s-a alarmat și am fost martorii uluiți și nu prea de mult ai unei campanii de salvare la care au participat prietenii cu „înțelegere", gazetarii cu analize, iar milionul cu răbdarea... Întinsă la suprem. Atît de stăruitoare și unanimă a fost acțiunea încît la capătul ei rasfățatul familiei a obținut cîteva note bune pe care prietenii le-au primit cu înflăcărare, gazetarii cu analize, iar milionul cu oarecari nădejdi.

Era însă prea mult.

A respecta societatea sună, pentru unii, cam de prost gust, așa că săptămîna trecută am avut prilejul să aflăm că, jucînd în cadrul cupei R.P.R., rapidiștii au revenit la neseriozitatea cea de toate zilele, fiind înfrînți de o echipă inferioară, într-un moment în care ei n-aveau dreptul moral să piardă.

A fi serios înseamnă, de asemenea, a te respecta pe tine însuți. De ce-și rid Todor de Todor și Ene II de Ene II?

De ce-și înghit unul sieși și fiecare celuilalt atîta și atîta?

De ce n-are mîhă Georgescu de prezentul său și Copil de viitor?

O, cu ce talent își construiesc ei ratarea!... Răsfățat de familie, răsfățatul se răsfață, crutat de familie, se cruță, învățat cu neînvățul, nu învață. Dacă nu se întîmplă ceva asupra și transformator, îl vom vedea pe neserios vedetă în Rapidul de Vede, în campionatul rațional. Asta dacă are noroc.

Rapid este doruul Coe al iubitorilor de fotbal mamițo, nu l mai da ciucalata...

Aspect de la penultima etapă a campionatului republican la lupte pe echipe [illegible] Clasamentul [illegible] Nemes Ion-Steaguł roșu Or. Stalin — stegarul S7

spectaculoasă săritură de pe trambulină executată de reprezentanta pal Budapestene Balla-Bélane la [illegible] concursului ce a avut loc la baza Floreasca

Fotografii de Dan BÎRLĂDEANU

Prima ei de toamnă la București a coincis cu ultimul meci de rugbi din acest an, disputat între echipele Dinamo-C.F.R. Grivița Roșie. Prestînd un joc mai bun, rugbiștii de la C.F.R. Grivița Roșie, au reușit să cîștige meciul devenind pentru a treia oară consecutiv campioană

În jurul globului

SUB LOZINCA „Omenirea îl cinstește pe Schiller", au avut loc în R.D.G. festivități consacrate universarii a 200 de ani de la nașterea marelui poet german, la care au participat delegații din 16 țări. În fotografie: clădirea expoziției de la Weimar, consacrată lui Schiller. →

← BOMBARDAMENTELE CRIMINALE efectuate asupra diferitelor localități din Cuba de către „avioane necunoscute", venite de pe teritoriul S.U.A., au provocat numeroase victime și pagube materiale. În fotografie un grup de răniți în urma unui bombardament asupra localității Socorra.

ÎN GERMANIA OCCIDENTALĂ au loc mari demonstrații de protest împotriva politicii militariste a guvernanților vest-germani. Pe una din pancartele purtate de demonstranți, la Mainz, scrie: „Înarmarea înseamnă moarte. Munca pașnică înseamnă pîine". Alături de desenul unei rachete, scrie, pe o altă pancartă: „De aceea cresc prețurile".

SCRISOARE DIN LONDRA

FAPTE ALARMANTE

Dintr-un raport recent al poliției metropolitane londoneze au reieșit două fapte alarmante. În primul rînd, numărul crescînd de accidente grave pe șosele, care numai în regiunea Londrei s-au cifrat în ultimul an la 64.200 — cea mai mare cifră atinsă vreodată. Din 1954 și pînă în prezent 8.377 oameni au fost uciși și peste o jumătate de milion de oameni au fost răniți în accidente pe șoselele din această regiune. Aceeași situație există și în restul țării. Una din cauzele principale ale acestor accidente este, în afara neatenției șoferilor sau stării de ebrietate în care conduc, proasta întreținere a șoselelor și drumurilor noastre.

Celălalt fapt neliniștitor, cuprins în susmenționatul raport, este creșterea numărului crimelor în regiunea Londrei. Astfel, se menționează că în 1958 numărul delictelor grave, inclusiv omorurile, s-a urcat la 160.000 — cifra cea mai ridicată care a fost înregistrată vreodată. Și aceasta nu e totul. Unul dintre factorii cei mai alarmanți este vîrsta delicvenților, printre care se numără tot mai mulți tineri și adolescenți. Acest val de crime ale tinerilor este una din cele mai serioase probleme ale noastre.

Pentru a jugula „surplusul de energie" al tineretului, unii preoți au mers pînă acolo încît au stabilit ore de dans „rock and roll" în bisericile lor, susținînd că astfel or omorî plictisul de care suferă o parte a tineretului britanic (bineînțeles din pătura înstărită, deoarece tinerii care trăiesc din munca lor nu au timp să se plictisească — n.r.). Sătul de barurile pe care le frecventează și de eforturile făcute de părinții lor de a-i distra în fel și chip, toți acești tineri fără căpătîi sînt plictisiți pentru că nu trăiesc cu adevărat. El trăiesc într-o societate care nu le oferă nimic. Fiind în majoritatea lor feciori de bani-gata, nu sînt animați de nici un ideal în viață.

Totuși, acești tineri reprezintă doar o mică parte a tineretului britanic. Cu mult mai numeroși sînt acei care, dimpotrivă, vor să muncească cinstit și care-și pun forțele în slujba celei mai nobile lupte, lupta pentru apărarea cauzei păcii.

Diana PURCELL

„Logic"

Ocnașul de rînd:

Nu înțelegi! Pe marii criminali îi eliberează, iar eu rămîn!!

Nazistul: Așa e! Cînd ești mic, nu te bagă în seamă!..

Desen de V. TIMOC

↑ Funcționarii de la băncile din Paris demonstrînd pe străzile orașului, pentru mărirea salariilor.

FĂRĂ COMENTARII

Alăturata caricatură apărută în ziarul american „The Worker" ilustrează povara nenumăratelor impozite care apasă asupra americanului de rînd și care au crescut de cînd multimilionarul Rockefeller a devenit guvernatorul statului New York.

În timp ce unele ziare italiene nu pierd nici un prilej pentru a aminti de „măreția Romei", există în capitala Italiei nenumărate localuri de școală improprii — dărăpănate, cu puține clase etc. Satirizînd situația, revista italiană „LAVORO" publică alăturata caricatură. Sub desen, legenda: „Profesorul: ASTĂZI VOM VORBI DESPRE MĂREȚIA ROMEI".

R.P.R. PE SCURT

←EXPOZIȚIA DE ARTĂ POPULARĂ ROMÎNEASCĂ, care se bucură de un mare succes în S.U.A., a fost deschisă timp de mai bine de o lună și la Zanesville (statul Ohio). Ziarele din Ohio au elogiat expoziția, subliniind că exponatele „se caracterizează prin îndrăzneala modelelor, coloritul viu și deosebita măiestrie". („Athens Ohio Messenger").

O PARTICULARITATE INTERESANTĂ a acestui străvechi instrument muzical chinezesc constă în faptul că este astfel alcătuit încît poate fi folosit și ca instrument de suflat și ca instrument de coarde

OBIECTIV

● *O comisie militară specială a fost trimisă de Pentagon în Turcia pentru anchetarea cazurilor de corupție din rîndurile ofițerilor americani de la statul major al N.A.T.O. din Smirna. Un scandal asemănător a avut loc mai de mult la sediul N.A.T.O. din Neapole. Cum s-ar zice, comunitate de „idei" și de îndeletniciri.*

● *Conform relatărilor presei turce, numărul crimelor comise de militarii americani pe teritoriul Turciei se ridică la 300. De reținut și un amănunt: majoritatea faptașilor au fost achitați de tribunalele americane.*

● *Atitudinea S.U.A. față de Cuba și Panama este dezaprobată de opinia publică mexicană. Ziarul mexican „El Universal" concluzionează: „TOATĂ LUMEA ESTE ÎMPOTRIVA S.U.A.".*

● *Criza din industria carboniferă britanică se va agrava în 1960, potrivit pronosticurilor publicate în presă. Peste 50.000 de mineri sînt amenințați să rămînă fără lucru în cursul cînd s-ar închide — așa cum s-a anunțat — încă 46 de mine. De reținut că știrea de mai sus vine după recentele alegeri din Anglia*

● *Alegerile municipale din Filipine urmează să aibă loc în martie anul viitor. Cum însă guvernul lui Garcia vrea să fie ferit de „surprize", forțele armate și cele polițienești au fost puse în stare de alarmă încă de pe acum... Nu de alta, ca să păzească... democrația*

● *Numai într-o singură zi din luna noiembrie au trecut în R. D. Germană 571 de cetățeni din R.F.G*

● *De la începutul anului și pînă în prezent au avut loc în Italia 126.000 de accidente de circulație. Au fost 10.000 de răniți și 4.000 de morți. Un bilanț trist și un... record european.*

● *Iată și un alt record. „Cartea albă" publicată de Ministerul Muncii din Tokio recunoaște că valul de greve din Japonia a atins în ultimul an cifra cea mai mare de după război: 6.300.000 de oameni au luat parte la cele 1.247 greve declanșate.*

● *O bună parte din clerul catolic spaniol a început să manifeste ostilitate față de regimul franchist. Situația a devenit în ultima vreme atît de serioasă încît Vaticanul a trimis un emisar special, în persoana cardinalului Mimmi, pentru a blîndi, împreună cu guvernanții de la Madrid, măsuri drastice de reprimare a curentului antifranchist din rîndurile clerului. Prima măsură de acest fel va fi, după cum relatează revista italiană „Vie Nuove", transferarea clericilor respectivi în America de Sud...*

D. B

←O VITEZĂ MAXIMĂ DE 2.504 KILOMETRI PE ORĂ și o viteză medie orară de 2.388 kilometri a realizat recent pilotul sovietic G. K. Mosolov cu un avion „E. 66" stabilind în felul acesta un senzațional record mondial.

↑MOTONAVA ÎNARIPATĂ. O nouă motonavă, avînd o capacitate de 150 persoane, a fost construită în U.R.S.S. Ceea ce o deosebește de alte bărci cu motor este construcția ei originală, prevăzută cu niște adevărate aripi, care o ajută la dezvoltarea unei viteze de 70 km pe oră.

←PROFESORUL SANDOR ÖKRÖS din R.P. Ungară a descoperit o metodă de identificare a tatălui fiecărui copil, cu ajutorul amprentelor digitale. Conform afirmației profesorului Ökrös, amprentele digitale ale copilului (3) sînt o combinație dintre amprentele digitale ale tatălui (1) și ale mamei (2), purtînd trăsături caracteristice amîndurora ↓

↑PESCARII DIN SHIZOUKA (Japonia) sînt indemînatici vînători de delfini... cu ajutorul plasei. La o singură „vînătoare" ei au prins peste 300 de delfini în greutate de cîte 70-100 kg

↑UN CAPRICIU AL NATURII este și această urieșă tulpină de varză — 1,70 m înălțime — cresctută la Copenhaga (Danemarca).

↑SEAMĂNĂ CU O BUFNIȚĂ, dar e un interesant exemplar de... găină, premiată la o expoziție londoneză.

Libération

Într-o notă intitulată „LIPSĂ DE LAPTE LA PARIS", ziarul „Libération" demască speculele cu laptele la care se dedau „trusturile albe" fără ca autoritățile să le vreo măsură.

REDACȚIA, București, Piața Scînteii. Căsuța poștală 3507, of. 35. Telefon 17.60.10, int. 1246. ABONAMENTE la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. PREȚUL ABONAMENTELOR: 3 luni: 26 lei; 6 luni: 52 lei; un an: 104 lei.

Prezentarea grafică: Vlad MUȘATESCU

Tiparul: Combinatul Poligrafic Casa Scînteii „I. V. Stalin"

ALO, AICI UMORUL!...

Bibl. Rep.

Ca să treacă vremea.

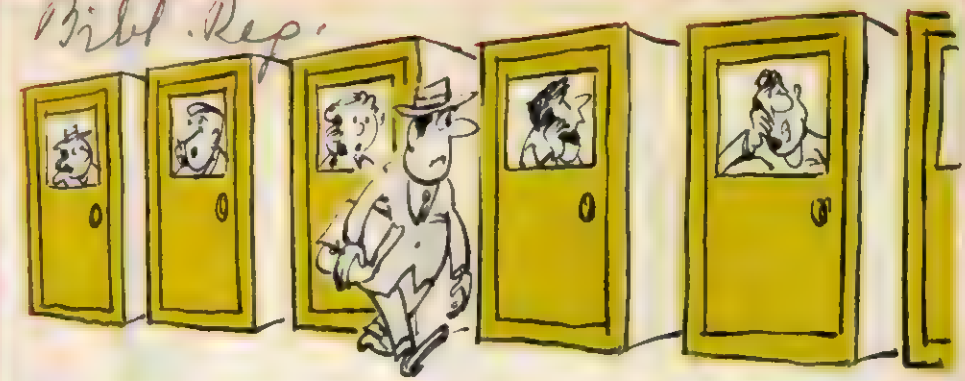

Fără cuvinte

— Îmi pare rău, draga mea, dar trebuie să închei.
Sînt la un telefon public și așteaptă la rînd o groază de lume.

— ... În sfîrșit, o tată!

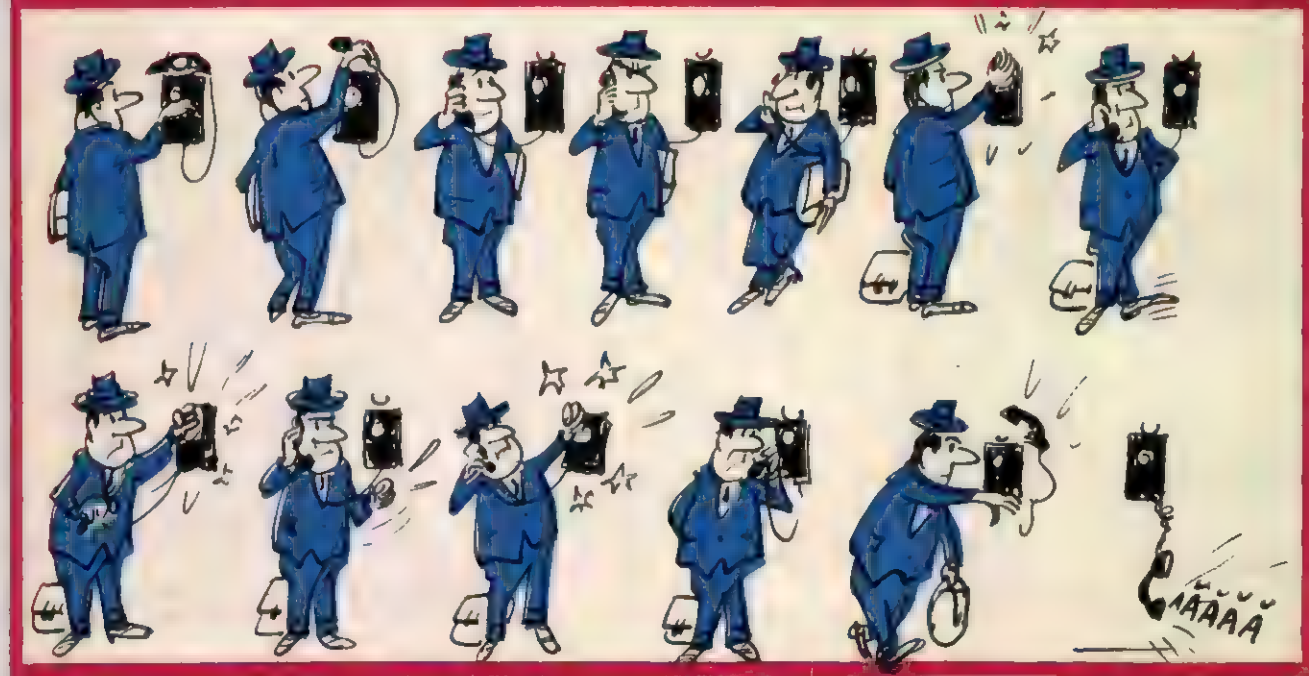

TONUL .. sau povestea unui nerăbdător.

Desene de MAITV

PREȚUL 2 LE

Nr. 51 (239)
Anul VIII
19 decembrie 1958

LA UN STAND DE ILUSTRATE

Fotografie de Elena GHERA

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA

REVISTĂ SOCIAL-POLITICĂ ȘI LITERAR-ARTISTICĂ

① ÎN SALA DE MARMURĂ A „CASEI SCÎNTEII" din București, s-a deschis la 14 decembrie a. c. cea de-a XX-a sesiune a Comitetului Executiv al Federației Sindicale Mondiale. În fotografie, un aspect din timpul lucrărilor sesiunii.

② ÎN MEMORIA EROICILOR LUPTĂTORI pentru libertate și o viață mai bună, uciși mișelește la 13 decembrie 1918 în Piața Teatrului Național, a avut loc duminica trecută solemnitatea depunerii de coroane la placa comemorativă ce le-a fost închinată.

③ SE EXECUTĂ LUCRĂRILE DE FINISAJ la acoperișul noii săli a Palatului Republicii.

④ PRIMA NINSOARE DIN IARNA ACEASTA a fost întîmpinată în Capitală cu un utilaj nou și de mare randament pentru deblocarea străzilor nămețite.

⑤ UN NOU ANSAMBLU ARTISTIC a luat naștere de curînd. El aparține Sfatului popular al regiunii Baia Mare; are cor, orchestră, echipă de dansuri, iar producțiile sale artistice sînt inspirate în cea mai mare parte din folclorul maramureșan, bănățean și oșan.

⑥ APROPIATA VIZITĂ a lui Moș Gerilă a sporit numărul cumpărătorilor de jucării, așa cum se vede în această imagine luată la magazinul „Motanul încălțat" din București.

⑦ TIMIZI ÎNCEPĂTORI sau adevărați virtuoși, tinerii patinatori din Capitală se bucură deopotrivă de admirabilele condiții oferite de patinoarul artificial „23 August".

⑧ TEATRUL DE STAT DIN CONSTANȚA primește adesea vizitele unor grupuri de colectiviști din regiune. În fotografie îi vedeți pe colectiviștii din Comana, credincioși prieteni ai teatrului.

În atenția cititorilor

Numărul următor al revistei noastre, închinat celei de-a XII-a aniversări a proclamării R.P.R. și Anului Nou, va apare miercuri, 30 Decembrie 1959 (în loc de sîmbătă, 26 decembrie).

FILMELE SĂPTĂMÎNII — FILMELE SĂPTĂMÎNII — FILMELE SĂPTĂMÎNII — FILMELE SĂPTĂMÎNII

„STELELE". O coproducție a studiourilor bulgare și a studioului „Defa"-Berlin, distinsă cu Premiul special al Juriului Festivalului Internațional Cinematografic de la Cannes-1959. Filmul, condamnînd bestialitatea fascismului, face un apel la umanitate, la luptă pentru pace, pentru viață. Interpretare, regie, imagine, muzică — excelente (foto 1).

„TREI FETE LA TIMONĂ". Cinematografia chineză se prezintă în fața noastră cu un gen pe care nu-l cunoșteam comedia. Cele trei eroine sînt tinere, frumoase, harnice și vesele. Au îndrăgit meseria de marinar, vor să se avînte în larguri oceanelor. Totul se întîmplă întocmai, cu muzică și veselie. Și, bineînțeles, fiind vorba de trei fete, s-ar fi putut oare să nu existe și trei povești de dragoste?... (Foto 2).

„MIZERABILII". Eforturile artistice și financiare ale studiourilor „Defa"-Berlin, „Pathé Cinema"-Paris și „Serena Film"-Roma au dus la cea de-a zecea versiune cinematografică după celebrul roman al lui Victor Hugo. Un film în culori, în două serii și pentru ecran lat. O distribuție ce cuprinde nume de rezonanță ca Jean Gabin (Jean Valjean), Bernard Blier (Javert), Bourvil (Thénardier), care valorifică, în regia lui J. P. le Chanois, conținutul umanist al operei lui Hugo, deși pe alocuri înclină asupra unor momente melodramatice (foto 3).

„ÎNTÎLNIRE CU VIAȚA". Un film argentinian ce își propune să abordeze o temă majoră — relațiile dintre părinți și copii în lumea capitalistă. Se dă un semnal de alarmă, dar se răspunde printr-o idilă plină de candoare care, în mod cu atît, nu soluționează problema (foto 4).

COPERTA NOASTRĂ

Liniştita şi patriarhala Govoră, cunoscută pînă nu demult numai ca staţiune balneo-climaterică, a căpătat, prin înălţarea Uzinelor sodice, rosturi, semnificaţii şi destine cu totul noi

UN PUNCT PE HARTĂ

SĂ NE CUNOAŞTEM PATRIA!

Fotoreportaj de Liviu MAIOR (text) şi S. STEINER (fotografii)

Dintre cele două ilustrate prezentate de tovarăşa de pe coperta noastră (pe care o vedeţi şi mai sus), doar cea din stînga are — ce să spunem aşa — circulaţie poştală: cea din dreapta aparţine fotoreporterului „Flacăra". Este — dacă vreţi — un fel de anticipaţie în legătură cu alte imagini ale Govorei astăzi încă prea puţin cunoscute, dar demne să foarfeze obiectul viitoarelor cărţi poştale ilustrate.

Nouă, tuturor, pînă foarte de curînd numele Govorei ne aducea în faţa ochilor înălţimile împădurite ale Vîlcei, apele repezi ale Oltului şi izvoare naturale tămăduitoare. La fel cum, tot pînă nu demult, Bicazul ne îndemna să ne gîndim doar la sălbaticul defileu al Cheilor, Maliucul — la poezia Deltei (şi, de vreţi, la peştele la proţap şi la ciorba pescărească), Năvodarii — la litoralul însorit al Mării Negre...

Cunoaşteţi Govora de azi? Vă invităm, de vreţi, să poposim cîteva minute în ea, prin intermediul fotografiilor alăturate.

★

La fel ca Bicazului, la fel ca Năvodarilor sau Maliucului — locuri altădată vestite doar pentru frumuseţile lor naturale — mintea şi mîna creatoare a constructorilor socialismului au dăruit şi Govorei semnificaţii şi destine noi.

„Întă-mă ajuns la Govora" — îşi spune călătorul proaspăt coborît în gara staţiunii. Şi privirea i se opreşte ca atrasă de un magnet pe uriaşele clădiri ale Uzinelor sodice din apropiere. Nimic din peisajul înconjurător nu impresionează retina şi sufletul noului sosit, ca masivul organism din fier şi beton.

Uzina aceasta, intrată în funcţiune la 7 Noiembrie 1959, vine în fapt să valorifice din trupul Olteniei două bogăţii naturale de seamă: zăcămîntul de sare de la Ocniţa şi masivul de calcar de la Bistriţa.

Clorură de sodiu, calcar şi apa Oltului... Oricine le poate vedea în stare naturală pe fiecare în parte. Amestecate prin miraculoasa intervenţie a chimistului, ele dau naştere sodei calcinate... şi sodei caustice, atît de necesare în industria siderurgică, industria optică, în fabricarea maselor plastice etc. Pe cel care s-ar grăbi acum să adauge: „Ce simplu!", să-l invităm să se preumble singur prin secţiile uzinelor din Govora, acolo unde se combină „simplu" sarea cu apa şi calcarul. Se va rătăci precis, mai abitir ca într-un labirint.

Pentru ochii profanului uzina se impune în primul rînd prin masivitatea şi grandoarea construcţiei. Pentru cei ai specialistului, prin înaltul ei nivel tehnic, prin marele grad de mecanizare şi automati-

Uzinele sodice „Govora", cea mai modernă întreprindere de acest fel din ţara noastră. Cele două coşuri din dreapta întrec în înălţime turnul de paraşutism din Bucureşti.

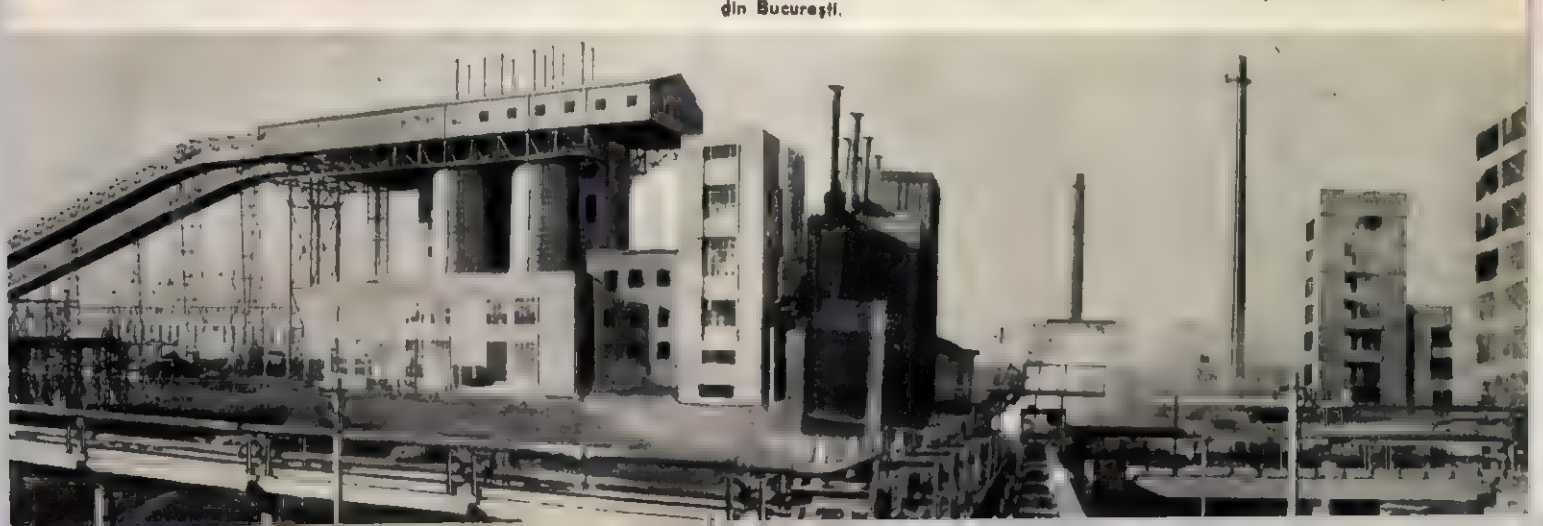

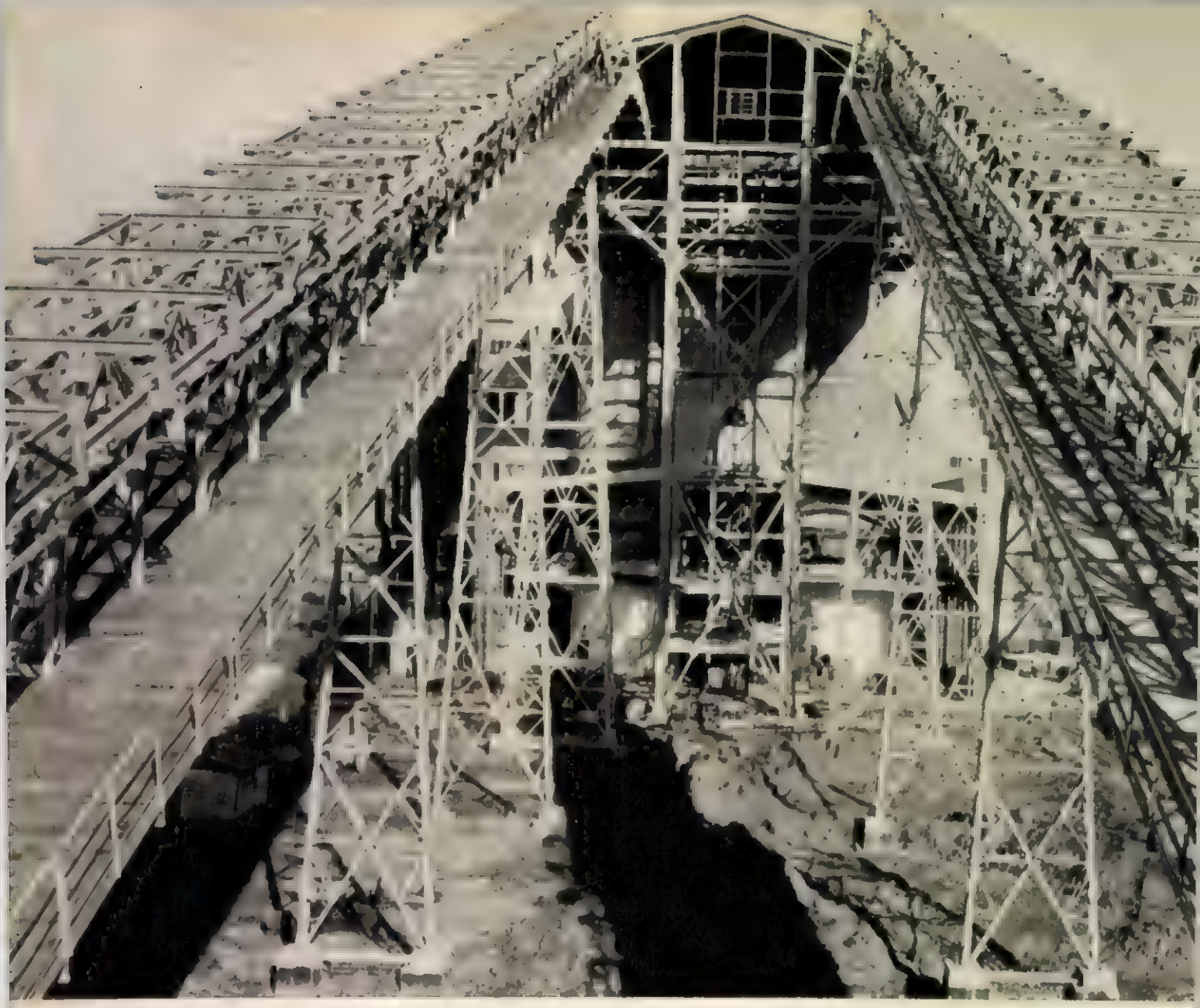

zare, prin largile ei posibilități de dezvoltare și perfecționare continuă.

Întregul proces tehnologic se execută automat sau semiautomat. Calcarul, smuls din coasta muntelui, ajunge prin vagoane C.F.I. pînă la stația uzinei. Aici, vagoanele urcă singure pe o estacadă, se descarcă automat într-un depozit subteran, iar de aici pietra pleacă pe benzi transportoare într-un alt depozit, pentru a se amesteca cu cocsul. Vagonete de funicular iau rînd pe rînd amestecul rezultat, îl urcă pe niște pîrtii metalice uriașe și îl descarcă deasupra cuptoarelor de var.

Cam în același timp, din stația de pompare de pe malul Oltului sute de metri cubi de apă ajung printr-o conductă subterană de kilometri întregi, pînă la masivul de sare de la Ocnița. Aici apa devine saramură și printr-un saleduct, de asemenea subteran, ajunge în decantoarele uzinei. Urmează un lanț de procese chimice complicate. Un lanț întreg, pînă cînd saramura întîlnește laptele de var (rezultat din arderea cocsului cu calcar), pînă cînd, împreună cu amoniacul — prin absorbție, distilare, carbonatare și calcinare — devine sodă calcinată.

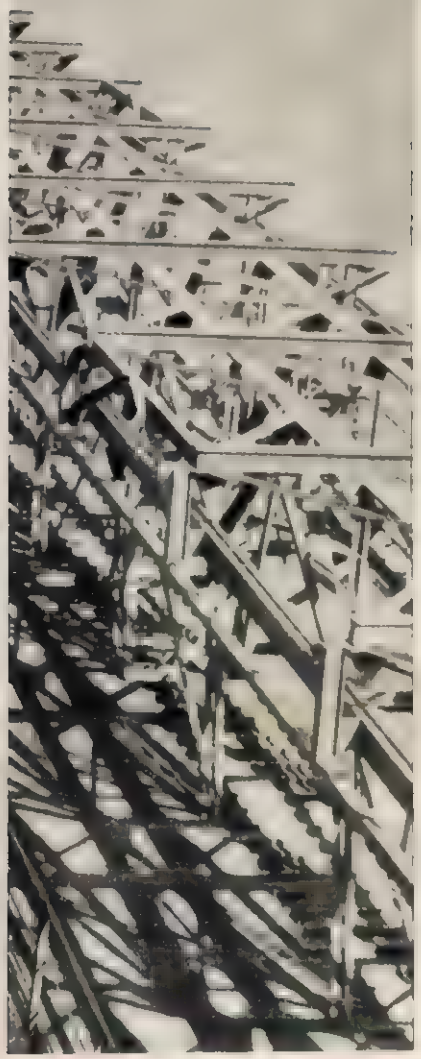

Pe aceste două pîrtii metalice uriașe vor urca spre secția „cuptoare de var" vagonetii de funicular, încărcați cu cocs și calcar.

Iată, aceasta este bicarbonatul de sodiu" — arată laborantei Iulia Habăsescu, luînd o probă pentru analiză

Construcții din viitorul orășel muncitoresc, care va apare pe harta țării nu departe de Uzinele sodice „Govora".

Circuitul acesta complicat, întins pe zeci de kilometri, care pune în mișcare, în uzină, în aer și sub pămînt, mașini și agregate de mii de cai putere, este dirijat automat prin simpla mișcare a unor manete și butoane. Între gîndirea științifică a omului și uriașa forță naturală încătușată, se interpune doar mîna chimistului. Mîna lui care mișcă cu finețea și sensibilitatea unui pianist un buton, o manetă, un volan...

... Atît doar că, pentru a face mișcarea aceasta simplă și delicată, omului nu-i este de ajuns să cunoască doar butonul și maneta din fața sa. Dacă nu este familiarizat cu întregul proces chimic de fabricație, dacă nu va putea citi prin ochii și sufletul aparatelor de măsură cele mai sensibile pulsații din circuitul tehnologic, dacă, în sfîrșit, nu va avea o prealabilă pregătire științifică — puteți fi sigur că nu va îndrăzni să pună degetele pe butoanele și manetele din fața sa.

Nu e de mirare deci că 90 la sută din muncitorii calificați ai uzinei sînt absolvenți de școală medie. În plus, fiecare dintre ei a făcut, înainte de a intra în uzină, un an sau doi de pregătire teoretică și practică în școala de calificare a uzinei.

Ilie Turbatu, de pildă, absolvent de liceu, a venit pe șantierul fabricii să lucreze ca brigadier. Devenind fruntaș, s-a legat și mai mult de viitoarea uzină. Ceea ce l-a făcut ca într-o bună zi să meargă la direcție și să spună: „Vreau să rămîn să muncesc în uzină". A fost ajutat să se prezinte la examenul de admitere, pe care l-a luat cu brio. Și iată-l apoi trimis pentru specializare la școala de calificare de la Ocna Mureșului! După un an, se întoarce ca operator chimist în tînăra uzină, intrată în funcțiune la 7 Noiembrie 1959.

Și, ca Ilie Turbatu, Vasile Ionescu. Și, ca Vasile Ionescu, Ioan Popa, și Niculina Cărbunaru, și Maria Gatea, și Cornel Vițeleanu, și alți zece, și alți o sută, și alte sute... Toți, tineri și tinere din comunele învecinate uzinei.

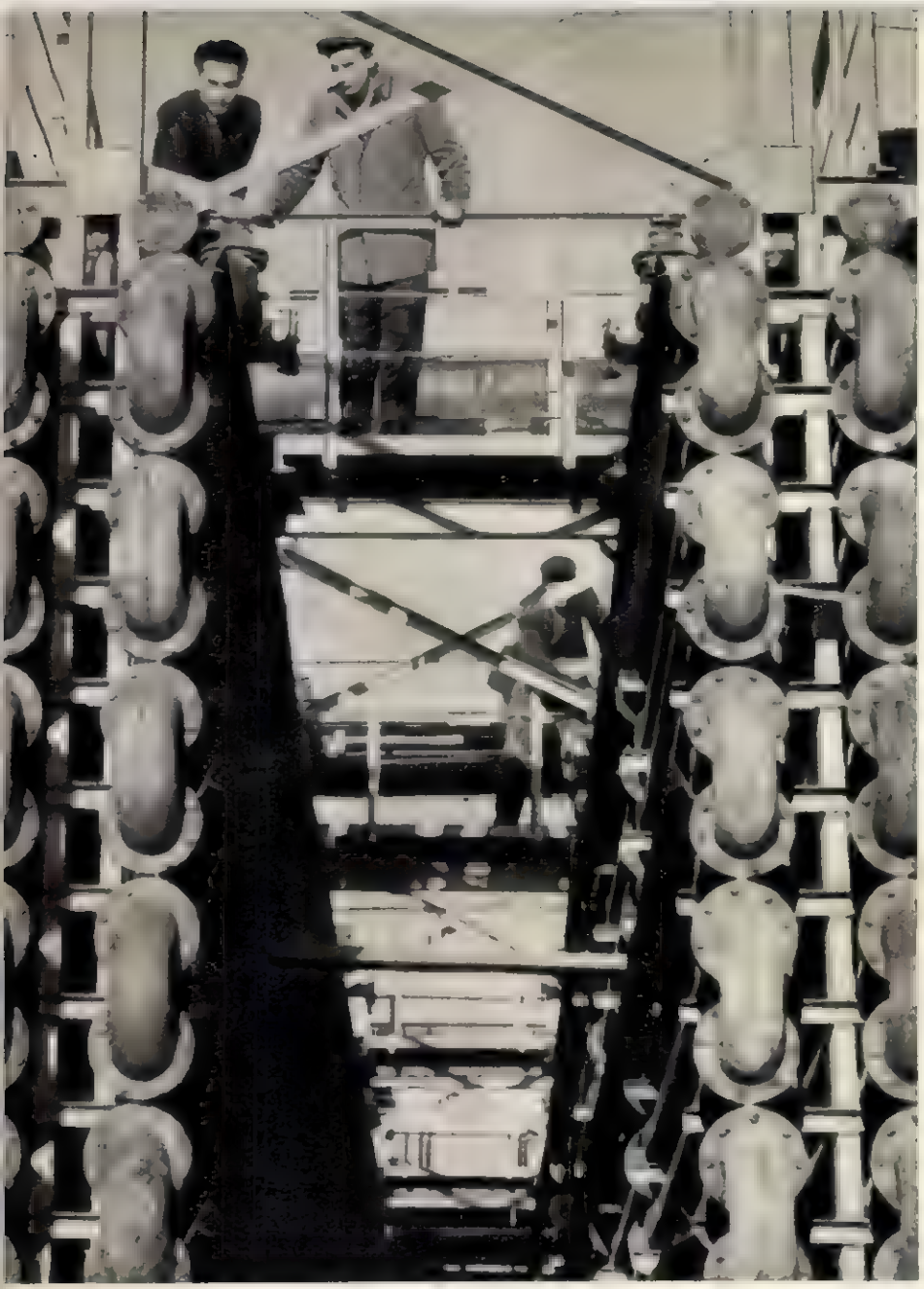

Uriaşa instalaţie care va asigura răcirea saramurii amoniacale.

În aceşti cilindri masivi are loc carbonatarea saramurii amoniacale cu bioxidul de carbon.

MARIA V. BĂRBULESCU: „Eu sînt din comuna Dejoi. Am venit să muncesc cu braţele pe şantier. M-am calificat: chituitoare. M-am înscris la liceul seral din Rîmnicu Vîlcea. Vreau ca prin absolvirea lui să, pot urma cursul de calificare din uzină şi să devin operator chimist".

ION COTULBEA: „Sînt muncitor aici. Am terminat de curînd liceul seral. Vreau să mă înscriu la Facultatea de chimie industrială şi să mă întorc în uzină, ca inginer chimist".

CORNEL VIŢELEANU: „Am urmat şcoala de calificare de la Ocna Mureşului. Am lucrat ca operator chimist în uzină. Azi muncesc la secretariat. Şi nu sînt de loc mulţumit. Doresc să lucrez în meseria pentru care m-am calificat şi care-mi este foarte dragă".

Din 47 DE ȚĂRI

...„Candidat în științe al Universității Lomonosov" — „Specializat în problemele fizicii nucleare la Moscova"... Cîte și cîte asemenea titluri s-au răspîndit în ultima vreme pe suprafața întregului pămînt! Moscova este o cetate universitară internațională, unde studenți din 47 de țări din Europa, din Asia, din Africa, din America deslușesc nu numai misterele științei, dar învață în același timp să lege prietenii trainice. Ei, studenții Moscovei, se întorc în țările lor ca specialiști de înaltă calificare, dar și ca soli ai prieteniei și dragostei între popoare, prietenie și dragoste care s-au născut și au crescut acolo, pe băncile amfiteatrelor, în camerele luminoase de pe Colinele Lenin, pe străzile animate ale Moscovei. Braț la braț, sudanezi și americani, coreeni și romîni, ruși și francezi și atîția alți tineri studenți pornesc să vadă un film, să-l asculte pe Oistrah sau pur și simplu să se plimbe.

Printre ei sînt încă unii care se familiarizează mai greu cu limba, străină lor, în care învață. Ei, dar există cursuri pregătitoare de limba rusă și apoi, mai repede decît cartea, mai prompt decît profesorul, îi ajută colegii cu care fac zi de zi „conversații". Uneori însă un anume lucru, mai intim, mai gingaș, e mai ușor exprimat în limba maternă — și așa se întîmplă ca rușii să învețe frînturi de sudaneză, englezii cuvinte romînești și așa mai departe.

Dar există o limbă cu ajutorul căreia te poți înțelege cel mai bine — și această limbă o cunosc toți studenții, veniți din 47 de țări, care studiază în frumoasa capitală a marii Uniuni Sovietice. E limba prieteniei.

Dar ne-am luat cu vorba și, iată: cursurile au început...

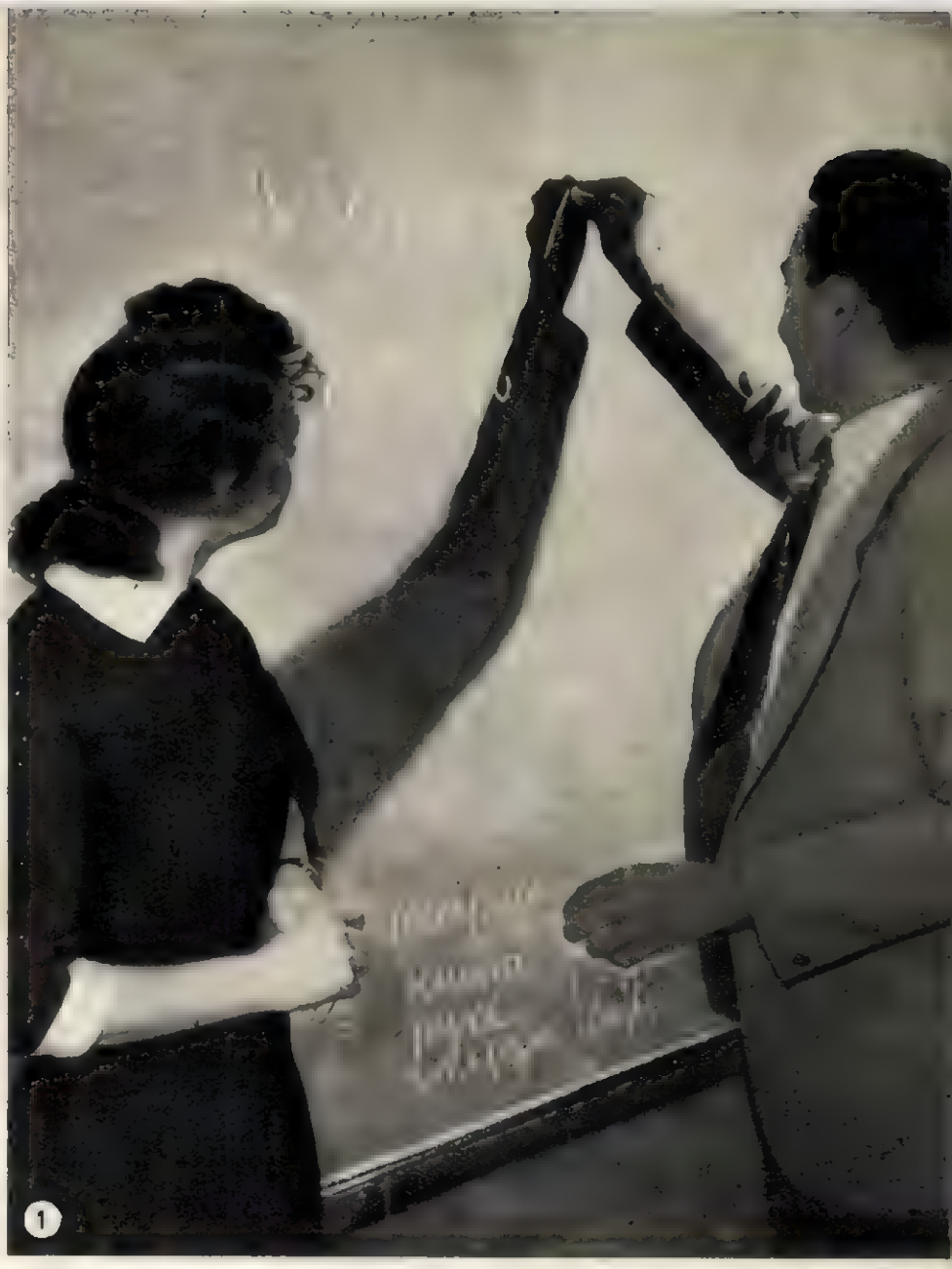

① Lui Abbas el Hassan el Husein din Sudan nu-i vine greu să scrie astăzi, la cursul pregătitor de limba rusă, cuvîntul pe care l-a îndrăgit de mult, numele orașului în care și-a dorit atît de mult să învețe: Moskva.

② Să te ocupi de problema radiațiilor cosmice nu-i o treabă ușoară. Dar Vasil Gadjonov, studentul bulgar, are astăzi, la montarea dispozitivului electric, două ajutoare de nădejde: pe colega sa, chinezoaica Cilea Zun-guan, și pe asistenta catedrei de radiații cosmice, Natalia Dmitrieva.

③ Sub privirea atentă și severă a profesorului, în zîmbetele aprobatoare ale colegilor, studentul romîn Gabriel Amiraș, de la Conservatorul din Moscova, exersează la pian.

④ Și doctorii stagiari Donald Edward Beaven, de la Facultatea de biologie a solului de pe lîngă universitatea moscovită, și Richard Edward Bosac, de la Facultatea de chimie, întîmpină oarecari greutăți în studierea limbii ruse. Dar cu ajutorul binevoitor al profesoarei Elena Popova, cei doi americani sînt siguri că o vor scoate „la capăt" și încă bine.

⑤ „Hai, Bulgaria!" „Hai Bulgaria!" E clar. Studenții bulgari din Moscova asistă astăzi la un meci cu o echipă bulgară. Și nu s-ar spune că aceasta nu are suporteri entuziaști...

MARTE

de Constanța BRATU — Ilustrații de D-tru IONESCU

• MARȚIENII AU EXISTAT?
• ENIGMA PHOBOS-DEIMOS
• REFUGIU SUBMARȚIAN SAU EXOD ÎN COSMOS?

Uluitoarea și grabnica transpunere în viață a programului sovietic de cercetare și cucerire a cosmosului aduce la ordinea zilei mereu alte probleme, tratate pînă de curînd numai de literatura științifico-fantastică. Printre acestea se numără și aceea dacă există sau nu viață pe Marte, dacă planeta a fost sau nu locuită vreodată de o populație ajunsă la un înalt grad de civilizație.

Tratate la discreție în povestirile de largă imaginație, problemele acestea au devenit de cea mai mare actualitate acum, în ajunul zborului omului în cosmos și, implicit, spre Marte.

VA VENI O ZI — poate mai curînd decît ne așteptăm — cînd primii cosmonauți sovietici vor debarca pe Marte. Ei vor da atunci omenirii răspunsul exact la întrebarea dacă există sau nu viață pe această planetă. În privința existenței vieții pe Marte, unii savanți sînt sceptici. Alții însă, în frunte cu astronomul sovietic G.A. Tihov, consideră probabilă existența unor forme inferioare de viață. Cercetările întreprinse de acest savant încă din 1909 au dus la crearea unei ramuri noi a astronomiei: astrobiologia. Studiile astrobiologice indică drept probabile forme de vegetație, asemănătoare unor plante care se dezvoltă în cadrul asprei clime polare și sipine pămîntene. În ce privește problema posibilității existenței unei faune marțiene (forme biologice inferioare), ea este încă nerezolvată. Știința nu și-a spus cuvîntul. Cercetarea directă, la fața locului, va lămuri și această problemă atît de dezbătută și atît de pasionantă.

Emoționat și uluit, pămînteanul astronom Schiaparelli descoperi în 1879 că planeta sîngerie pe care o cerceta prin telescop prezenta niște linii extrem de fine, dispuse într-o ordine surprinzătoare. Planeta era Marte. Dar liniile acelea, ce puteau ele reprezenta? Ce pot să reprezinte în fond asemenea desene regulate, de pe suprafața unei planete, dacă nu niște amenajări? Mintea de pămînteam, obișnuit cu intervenția asupra solului, cu minuțiozitatea în amenajare, face imediat analogii și conchide. Și pe baza acestui proces, oamenii botezară liniile lui Marte „canale", iar astronomia le inventarie docilă sub această nomenclatură.

Nu înseamnă că acei autorizați să-și dea părerea asupra naturii ciudatelor linii le-au socotit într-adevăr niște canale, construite de ființe cu rațiune, de „populația marțiană" în vremurile cînd planeta începuse să-și piardă, din anumite motive cosmice, apa, oxigenul și căldura. Marea majoritate a astronomilor au convenit să le spună convențional „canale", dar au continuat să combată teoria „irigației marțiene".

Au trecut decenii și decenii. Telescopul lui Schiaparelli s-a demodat, firește. Optica a făcut progrese mari. Au apărut telescoapele electronice. Ele au confirmat existența „canalelor" de pe Marte. Dar n-au furnizat date pe baza cărora să se poată trage o concluzie certă asupra naturii acestora. Problema n-a fost și nu este încă elucidată. S-au născut diferite ipoteze. Pe lîngă ele, aceea a „canalelor de irigație", construite de ființe inteligente, pare deopotrivă naivă și fantastică. Cînd aud de ea, nouăzeci și nouă la sută din astronomi zîmbesc. Dar mai rămîne unul care

Desen după o hartă reprezentînd canalele lui Marte.

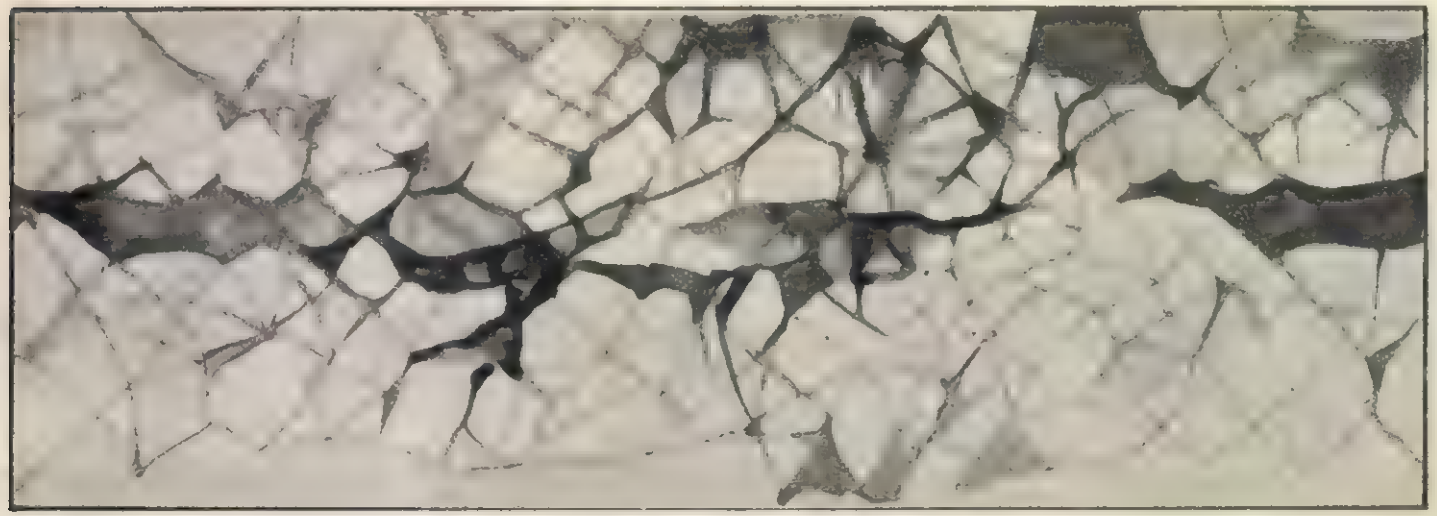

ÎN CENTRUL DISCUȚIILOR

cade pe gînduri. Și, după ce reflectează, spune: „Dacă se poate presupune că marțienii au existat și că au realizat construcții cosmice, de ce nu s-ar putea presupune că au făcut și... rețele de irigație pe propria planetă?"

CONSTRUCȚII COSMICE ?

Fără să se gîndească la surprize, astronomii au inventariat cu conștiinciozitate, sateliții celor nouă planete ale sistemului nostru solar. Mercur și Venus n-au nici un satelit; Jupiter are 12; Saturn 9, plus celebrele lui inele din pietre și gheață, și așa mai departe. În ce-l privește pe Marte, în foaia lui matricolă au fost trecuți doi sateliți: Phobos și Deimos*). Primul, cu un diametru evaluat la 16 km, al doilea, cu un diametru de 8 km. Pînă aici totul a fost în ordine. Se descoperi însă în 1945 o particularitate ciudată a lui Phobos: accelerarea mișcării lui. Faptul că, în loc să se învîrtească în jurul planetei-mamă, ca orice satelit normal, pe o orbită închisă, se deplasează în spirală, apropiindu-se cu fiecare rotație de suprafața lui Marte. Este adevărat că diferența dintre două rotații ale lui este foarte mică — de numai 0,000002 secunde — dar de-a lungul cîtorva decenii rezultă, pe baza ei, o deviație mare. Cărui fapt se datorește ea? Cum se explică enigma deplasării în spirală a lui Phobos, asemănătoare cu aceea a recent lansaților sateliți artificiali ai Pămîntului? La aceste întrebări a răspuns de curînd, printr-o ipoteză extrem de originală, care a stîrnit un mare interes în întreaga lume, cunoscutul astrofizician sovietic I.S. Șklovski. După părerea sa, bazată pe calcule, Phobos și, probabil, și Deimos ar fi

SATELIȚI ARTIFICIALI, LANSAȚI DE PE MARTE

După felul cum evoluează, după accelerația lor, cei doi sateliți par să aibă un volum mare, dar o greutate mică. Or, din împreunarea acestor două date nu poate rezulta decît un corp... gol în interior. Deci: un corp artificial, fiindcă universul, cu toată risipa sa de fantezie, n-a zămislit nici un corp ceresc natural, gol pe dinăuntru. Așadar se

*) În limba greacă: Teama și Groaza.

PLANETA MARTE Diametrul: 6.868 km. Perioada de revoluție (de înconjurare a Soarelui): 1 an și 322 zile terestre. Depărtarea de Soare: 228 milioane km; iar de Pămînt, considerînd punctul orbital cel mai apropiat de acesta: 56 milioane km. Mai mic decît Terra, cu un sol de culoare stîngerie (de aici denumirea de „Planeta roșie"), dotat cu o atmosferă subțire, săracă în oxigen, cu o presiune barometrică scăzută, Marte are un climat aspru și uscat. Într-o zonă unde temperatura înregistrează ziua 10°C, ne putem aștepta noaptea la minus 70°. În ce privește polii marțieni, ei prezintă, o bună parte din an, aspectul unor impresionante calote de zăpadă, în regiunile cărora temperatura coboară pînă la minus 115°C.

PE O MARE ÎNTINDERE, pădurea din apropierea zonei unde a căzut în 1908 „meteoritul fungus" a fost culcată la pămînt.

naște ipoteza unor sateliți artificiali-gigant, construiți și lansați de ființe cu rațiune, dispunînd de mijloace tehnico-științifice extrem de avansate, deci ajunse la apogeul unei înalte civilizații.

La ce-ar fi putut servi asemenea uriașe construcții cosmice? Poate că, neavînd la dispoziție un satelit natural mai mare, marțienii i-au construit și folosit pe aceștia doi pentru a putea lansa de pe ei mari nave interastrale. Sau poate că făurirea lui Phobos și Deimos se leagă de evenimente dramatice: de epoca în care, dîndu-și seama că planeta lor nu le mai oferă condiții de viață, marțienii au trăit dilema refugiului în subsol sau a emigrării pe alte planete. Și poate că ei au construit cele două stații intermediare, în vederea evadării cosmice.

PRO ȘI CONTRA

Fără doar și poate, ipoteza Șklovski este, dacă nu cea mai îndrăzneață, în orice caz una din cele mai îndrăznețe din istoria științei pămîntene. Savanții o dezbat cu aprindere. Unii sînt pro, alții contra. Printre adversarii ipotezei se află somități mondiale ca acad. V.G. Fesenkov, membru al mai multor comisii ale Uniunii internaționale de astronomie, ca astronomul american Gerald Kuiper. Printre cei dispuși să o accepte se numără alte somități mondiale, ca acad. L.I. Sedov, președintele Comisiei pentru zborurile interplanetare a Academiei de științe a U.R.S.S., B.L. Ghinzburg, mem-

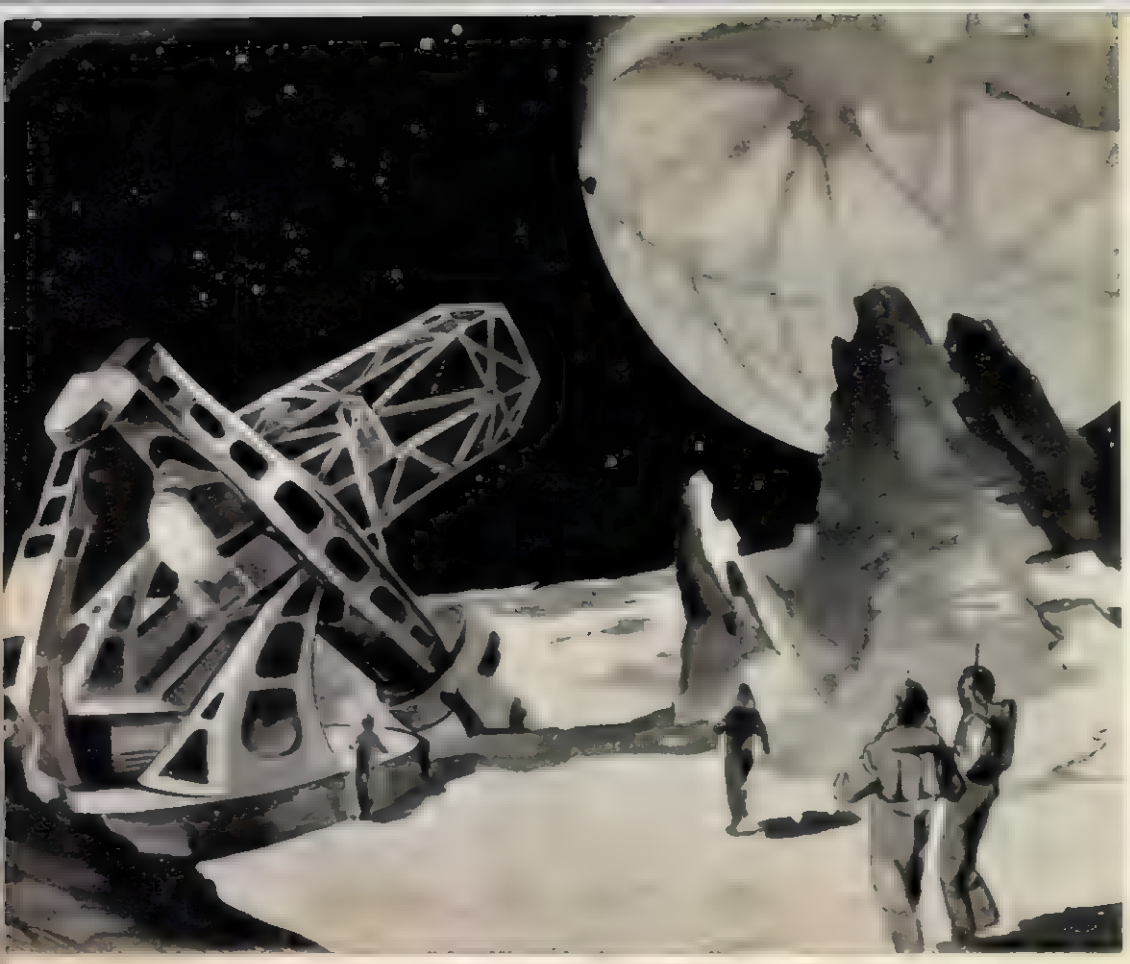

tată pe o suprafață de zeci de kilometri pătrați. Ce a fost nu s-a știut cu precizie. Abia în anii puterii sovietice s-au întreprins expediții și cercetări sistematice la fața locului. S-a constatat amploarea distrugerilor, dar... meteoritul nu a putut fi găsit. Nu au fost depistate nici măcar fragmente, cît de mici dintr-însul. Meteoritul tungus a devenit, cu atît mai mult, o problemă și un mister pentru știință. S-au emis diferite ipoteze. Că s-ar fi înfipt adînc în sol; că ar fi explodat în aer; că ar fi explodat la atingerea cu pămîntul... Cu aceste ipoteze însă, dosarul meteoritului tungus nu a fost clasat. Știința și-a făcut datoria în continuare. În ultimii ani, savanții au studiat cu asiduitate taigaua. S-a stabilit, în urma cercetărilor, că în zona interesată a avut loc o explozie petrecută în aer, la o înălțime de cinci kilometri. În epicentrul ei, solul prezintă și azi o radioactivitate ridicată, iar arborii vădesc a fi suferit acum 51 de ani arsuri caracteristice unei explozii nucleare. Acestea sînt fapte constatate. Pe baza lor se pot construi o mie și una de ipoteze cu privire la explozii de nave interastrale, venite de pe vreo altă planetă... Ele nu pot fi însă decît fantezii, pînă cînd știința nu-și va spune cuvîntul.

... Phobos și Deimos sînt sateliți artificiali? Marțienii au trăit cu adevărat? Există acum, sau nu, viață pe Marte? Iată probleme la care știința sovietică, astronauții porniți de pe Pămînt vor da răspuns, într-un viitor nu prea îndepărtat.

MARTE VA PUTEA FI CERCETAT

de pe satelitul său, Phobos.

bru corespondent al Academiei de științe a U.R.S.S., profesorii V.I. Krasovski, K.P. Staniukovici și alții. În ce-l privește pe astronomul englez G. Wilkins — care a declarat că datele cu privire la accelerația lui Phobos, pe care și-a construit ipoteza prof. I.S. Șklovski, ar fi neîntemeiate — nu mai este atît de categoric pe poziția sa și dorește să cunoască mai în amănunt lucrarea savantului sovietic.

Momentan, părerile savanților se confruntă pe baza observațiilor telescopice, pe baza calculelor și a logicii. Dar ultimul cuvînt în știință îl are întotdeauna cercetarea experimentală. Cu ani în urmă, posibilitatea unei asemenea cercetări în astronomie ar fi fost o utopie. Astăzi însă, omul a învins spațiul. A fost inaugurată cercetarea la fața locului. Luna a fost primul obiectiv. Va veni și rîndul lui Marte. Poate mai curînd decît ne așteptăm. O stație automată va fi trimisă în direcția lui. Apoi, după o trecere de vreme, vor poposi pe Marte și oameni. Marile enigme ale „planetei roșii" vor fi, în sfîrșit, descifrate. Se va cunoaște misterul lui Phobos și Deimos și se va afla dacă marțienii au existat vreodată.

Ne putem permite un moment de duioșie? De ce nu, în afara hotarelor științei? Ei bine, să ne gîndim atunci la marțieni. Oare ce-au devenit (dac-au existat), după dramaticul lor exod cosmic? Încotro au pornit-o, în trista migrație de acum un milion și jumătate de ani?

SPRE VENUS? SPRE PĂMÎNT?

Poate că spre Pămînt. Presupunerea că marțienii ar fi debarcat cîndva pe planeta noastră este desigur o fantezie. Știința e riguroasă: nu face concesii fanteziei. Dar atîtea idei fantastice de ieri s-au materializat azi în acțiuni sau siluete tehnice, încît, păstrîndu-și nealterată rigurozitatea, ea a început să-și plece urechea și să asculte.

Un exemplu ni-l oferă cercetările ce se fac în stepa tungusă (U.R.S.S.). Ce studiază oare savanții, acolo?

UN CATACLISM ÎNCĂ NEEXPLICAT

Despre ce e vorba? Cei mai în vîrstă își amintesc, probabil, de celebra „catastrofă tungusă", petrecută în 1908. În ziua de 30 iunie taigaua siberiană (în regiunea bazinului rîului Podkamenaia Tunguska) a suportat un cataclism de origine cosmică. Un glob de foc, un meteorit imens, a apărut pe cer, a străbătut o impresionantă distanță și a dispărut în taiga. Căderea lui a dat naștere unei vaste flăcări, fumul s-a ridicat pînă la o înălțime de 20 kilometri, pămîntul a fost zguduit de un cutremur puternic (înregistrat și în Australia, și în America), iar pădurea a fost devas-

CU ACEST IMENS TELESCOP AUTOMAT

a fost înzestrat de curînd Observatorul astronomic din Crimeea, al Academiei de științe a U. R. S. S. Oglinda lui are un diametru de 2.600 mm; partea sa mobilă cîntărește 70 de tone și se mișcă prin simpla apăsare a unui buton. Cu ajutorul acestui modern telescop, se va putea studia structura universului și se vor putea face noi observații asupra lui Marte și a celorlalte planete.

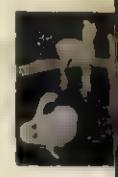

Cu fantezie, culoare și o baie de lac, obiecte de lemn se transformă într-un bibelou atrăgător. La dreapta: cîteva din obiectele de artizanat lucrate de cooperativa „Arta aplicată".

Maeștrii bibelourilor

Cine-l cunoaște pe cel care, seara, după slujbă, cu o daltă în mînă, cioplește dintr-o bucată de os un cerb? Sau pe cel care pictează pe lemn siluete zvelte ori dăltuiește o bucată de tei, spre a-i da chip? Iscusința și fantezia domiciliază în multe case și noi nici nu bănuim. De aceea ni se pare ingenioasă și utilă ideea cooperativei „Arta aplicată" de a-i atrage pe acești artiști anonimi în cooperativă și a le fructifica măiestria, punînd astfel la dispoziția marelui public nenumărate obiecte utile, lucrate cu gingășie și îndemînare.

...Dintre toate materiile prime cărora omul a încercat să le dea formă, osul este poate cea mai dificilă. De două mii de ani chinezii, cu proverbiala lor răbdare și migală, dezvoltă și dau strălucire acestui meșteșug care continuă să fie o îndeletnicire rară și plină de taine.

La „Arta aplicată" lucrează unul dintre cei mai iscusiți sculptori în os de la noi, Alecu Paul. Cum și cînd a învățat arta aceasta? Primele obiecte sculptate în os le-a văzut pe cînd era copil și l-au fermecat. Mai tîrziu, răspunzînd unei dorințe tainice, a început chiar el să le migălească, făurind un pandantiv: un trifoi, încadrat în arabescuri. Apoi, de sub minuscula daltă bucățile de os s-au transformat, după ore îndelungi, în cerbi, cocori, căței — bibelouri pline de mișcare și delicatețe.

Sculptura miniaturală îi preocupă și pe alți meșteri ai cooperativei. E vorba de miniaturile din lemn pe care le lucrează Valerian Nedelescu și tînărul Ion Popa. Primul a creat o galerie de bibelouri caricaturale, de dimensiunea unui stilou. Inspirîndu-se din cîntecul satiric atît de popular acum cîtva timp „Don Juan din Popa Nan", sculptorul i-a dat o replică, incisivă și plină de savoare, în lemn; răpindu-l pe cetățeanul turmentat din „O scrisoare pierdută", l-a dăltuit cu țilindrul căzut pe o ureche, cu nelipsita sticlă în mînă, în clipele cînd pare a spune: „... care va să zică, fiecare după cum devine..." Și alături de aceștia sculptorul a mai dat formă unui bucătar vesel, unui prestidigitator abil, unui vînzător de ziare gălăgios etc.

În anul 1959 cooperativa „Arta aplicată" a furnizat cumpărătorilor circa cinci mii de modele de asemenea articole, de la platouri și bibelouri de ceramică și diverse articole din piele lucrate manual, pînă la obiectele lucrate din lemn de pirogravorul Șerban Perianu. Și a realizat, datorită artei și migalei artiștilor, beneficii de două milioane de lei.

C. BOZHICI
Fotografii de A. MIHAILOPOL

Sculptura în os este o meserie rară. Ea cere răbdare și mare meșteșug în mînuirea minusculei dalte. În fotografiile sculptorul Alecu Paul de la „Arta aplicată", inițiatorul unui nou procedeu tehnologic.

Sculptorul le-a dat formă și personalitate. Personajele stau deocamdată suspendate pe sfori, din simplul motiv că sînt prototipuri în curînd însă, Cîntărețul din sat, Prestidigitatorul și celelalte bibelouri caricaturale ale sculptorului Valerian Nedelescu ne vor face cu ochiul din vitrine.

TÎRGUL MURDAR

de D. BABOIAN

Undeva lîngă Madrid, ocolit cu ură și dispreț de patrioții spanioli, se înalță palatul El Pardo — reședința dictatorului sîngeros, care se autointitulează cu emfază: *„Francesco Franco, Caudillo al Spaniei prin grația lui dumnezeu"*. Dar nu o dată mîini nevăzute adaugă la această carte de vizită mincinoasă un adevăr: ... „Nu prin voința poporului!"

Aici, la El Pardo, mai mult poate ca oriunde în Spania, zidurile sumbre și reci ce-l înconjoară pe Franco marchează parcă ostentativ ruptura acestuia de poporul care și-a vărsat sîngele pe fronturile războiului civil, pentru a nu cădea pradă pacostei franchiste. Și cine nu știe că „grația lui dumnezeu" care l-a cocoțat pe Caudillo la El Pardo n-a fost altceva decît expresia brutală a intervenției militare hitleristo-mussoliniene — conspirația reacțiunii internaționale.

Sînt douăzeci de ani de atunci. Douăzeci de ani de cînd noaptea inchiziției franchiste s-a așternut, ca un zăbranic, peste țara lui Cervantes și Goya, a lui Machado și a Passionariei. Cîndva, comploturile împotriva Spaniei se urzeau la Berlin și la Roma. Iar colonelii și generalii rebeli (printre care se număra și Franco) își încasau arginții trădării în corturile lor de campanie din Maroc și din insulele Canare.

In anii stăpînirii franchiste, tîrgul murdar pe seama Spaniei a fost ridicat la rangul de politică de stat și se desfășoară azi cu toată pompa, chiar în incinta palatului El Pardo. Tranzacțiile oculte, oficiate aci asemeni unor slujbe „divine", sînt însoțite de clasice discursuri demagogice și consfințite acum de alți arginți ai trădării — de dolari. Se înfruptă din ei cu lăcomie protipendada franchistă; băncile din Madrid, ai căror patroni acaparează peste 50 la sută din venitul național al Spaniei, au toate motivele să jubileze.

Dar poporul? Ce spune poporul martir al Spaniei?

Mînia lui irezistibilă constituie acea forță de care se tem cel mai mult cîrmuitorii franchiști. De la eroismul cu care luptătorii comuniști îi înfruntă pe inchizitorii falangiști în sălile tribunalelor, în temnițe și în fața plutoanelor de execuție, pînă la curajoasele greve de masă și actele individuale de rezistență patriotică, totul arată că Spania adevărată, care urăște de moarte regimul franchist, înfierează — azi ca și ieri — odiosul tîrg de la El Pardo.

Din mînă în mînă, de la

PERICOL!

În limbile spaniolă și engleză, spaniolii sînt avertizați să nu încalce teritoriul „micii Americi", ce se întinde, pe kilometri întregi, în jurul portului spaniol Rota, transformat într-o bază navală a flotei de război a S.U.A. Într-adevăr, un pericol pentru Spania!...

Ca niște excrescențe au răsărit pe litoralul Spaniei acești tetrapozi de beton. Iată o machetă a „ajutorului american", care este destinat în cea mai mare parte construirii bazelor de război americane.

TEROARE

„Spania este un stat polițist în plină descompunere. Spaniolii nu au nici drepturi politice și nici drepturi civile. Acolo nu există libertatea cuvîntului". *(Citat din ziarul englez „Spectator").* La tot pasul, pe străzi, în fabrici, în școli, dai de ochiul iscoditor al agenților secreți și de prezența brutală, amenințătoare, a polițiștilor și trupelor de șoc, gata să înăbușe în sînge orice acțiune antifranchistă.

FAPTE

● **Spania este țara cu cel mai scăzut nivel de trai din Europa. Țara suferă de criză economică cronică (Inge Buse — ziaristă germană).**

● **870.000 de copii spanioli între 6 și 12 ani n-au putut fi înscriși anul acesta în școli, din cauza lipsei acute de săli de clasă („Libération" — Franța).**

● **Deficitul balanței comerciale spaniole, care în anul trecut a fost de 350 milioane dolari, va crește și mai mult („France-Observateur" — Franța).**

● **Iarna aceasta va fi pentru spanioli una din cele mai grele (din punct de vedere economic — n.r.) de la sfîrșitul celui de-al doilea război încoace („News Chronicle" — Anglia).**

● **Nicăieri nu poți auzi în Spania un cuvînt bun despre Franco... Salariul zilnic al unui muncitor este extrem de mic — între 30 și 70 de pesetas. Dar chiar conform unor date oficiale, pentru minimul de trai zilnic al unei familii mijlocii e nevoie de 125 pesetas (M. Kruglov — ziarist sovietic).**

● **Din 1956 încoace costul vieții a crescut în Spania cu 40 la sută, salariile rămînînd aceleași („Newsweek" — S.U.A.).**

● **Adevărata semnificație a evenimentelor ce se petrec în Spania stă în caracterul larg al nemulțumirilor. Ele nu se mărginesc la o singură clasă a populației, ele poartă pecetea unei revolte pe scară largă împotriva regimului („Providence Bulletin" — S.U.A.).**

DE LA EL PARDO

om la om — în fabrici, pe ogoare, în porturi și pe stadioane, chiar și în biserici — circulă, în diferite formate, un afiș, veritabil act de acuzare, care demască tranzacția dintre Caudillo și protectorii săi americani. În timp ce Spania este țintuită la zid, cu călușul la gură, dictatorul rotofei de la El Pardo primește prețul noii trădări: punga cu bani străini. Și ce altă legendă s-ar fi potrivit mai bine afișului acesta stigmatizator, decît versurile pline de mînie, scrise cîndva de înflăcăratul Machado:

„Spania vîndută toată,
de la un rîu la altul,
de la un munte la altul,
de la mare pînă la mare!"

Cum arată — dincolo de fardul oficial — această Spanie vînduta, despre care propaganda franchistă afirmă că ar fi, chipurile, „măreață, liberă, unită și prosperă"?

Acum, cînd dictatorul de la El Pardo este pe cale să-și desăvîrșească „opera" începută în urmă cu două decenii și face totul pentru includerea Spaniei în blocul agresiv N.A.T.O., există multiple posibilități de a se face bilanțul dezastruos al politicii lui antipopulare. Această politică a transformat Spania, care se număra în trecut printre marile puteri ale lumii, într-un stat înapoiat, cu un regim de dictatură feroce, care se menține numai cu ajutorul baionetelor și pomenilor interesate ale unchiului Sam.

„Spania la ora americană", cum o caracteriza recent un ziarist francez, se află, în ciuda tîrgului încheiat cu S.U.A., în pragul falimentului. Reîntors dintr-o vizită făcută în această țară, comentatorul politic al ziarului „New York Times", C.L. Sulzberger, recunoaște fără ocol că, în pofida faptului că Statele Unite, mizînd pe omul lor de la El Pardo, *„au turnat în această țară aproximativ un miliard și jumătate de dolari..., economia ei continuă să șchioapete... Inflația crește, mulțimea șomerilor nu și-au îmbunătățit traiul, bogații au devenit mai bogați, iar rezervele de aur ale țării au dispărut pur și simplu.* După ce afirmă că Spania este *„o țară săracită"*, ziaristul american conchide alarmat: majoritatea spaniolilor consideră *„Washingtonul drept sprijinul principal al lui Caudillo"*, ceea ce face să crească și mai mult starea de spirit antiamericană în această țară. Așa încît, dacă pînă deunăzi se vorbea despre „nopțile albe" ale lui Franco, acum se poate spune că rezistența activă a poporului spaniol provoacă insomnii și altora: celor ce-l susțin și-l subvenționează pe Franco.

OBSCURANTISM

Copii bisericii catolice și au cîștigat o tristă celebritate prin opera lor de otrăvire a conștiințelor oamenilor cu opiul obscurantismului clerical. În multe cazuri, ritualul amintește — după cum se vede și în fotografie — de vremurile inchiziției. În schimbul serviciilor aduse lui Caudillo, propagandiștii în sutană ai franchismului își primesc simbria într-o valută mai forte decît pesetas — în dolari.

MIZERIE

„Nu am văzut nicăieri și niciodată o mizerie mai cumplită decît aceea a poporului spaniol". **Autorul acestor rînduri descrie, în reportajul pe care l-a publicat în ziarul „Reynold's News", vizita făcută unui muncitor din împrejurimile Madridului:** „Locuința acestuia era pur și simplu o groapă scobită într-un deal. Masa lui și a familiei sale se compunea dintr-o supă făcută din apă, ceapă și pîine mucegăită".

Dincolo de paravanul poleit cu aur al propagandei franchiste, se află tabloul tragic al unui întreg popor chinuit de mizerie și foame!

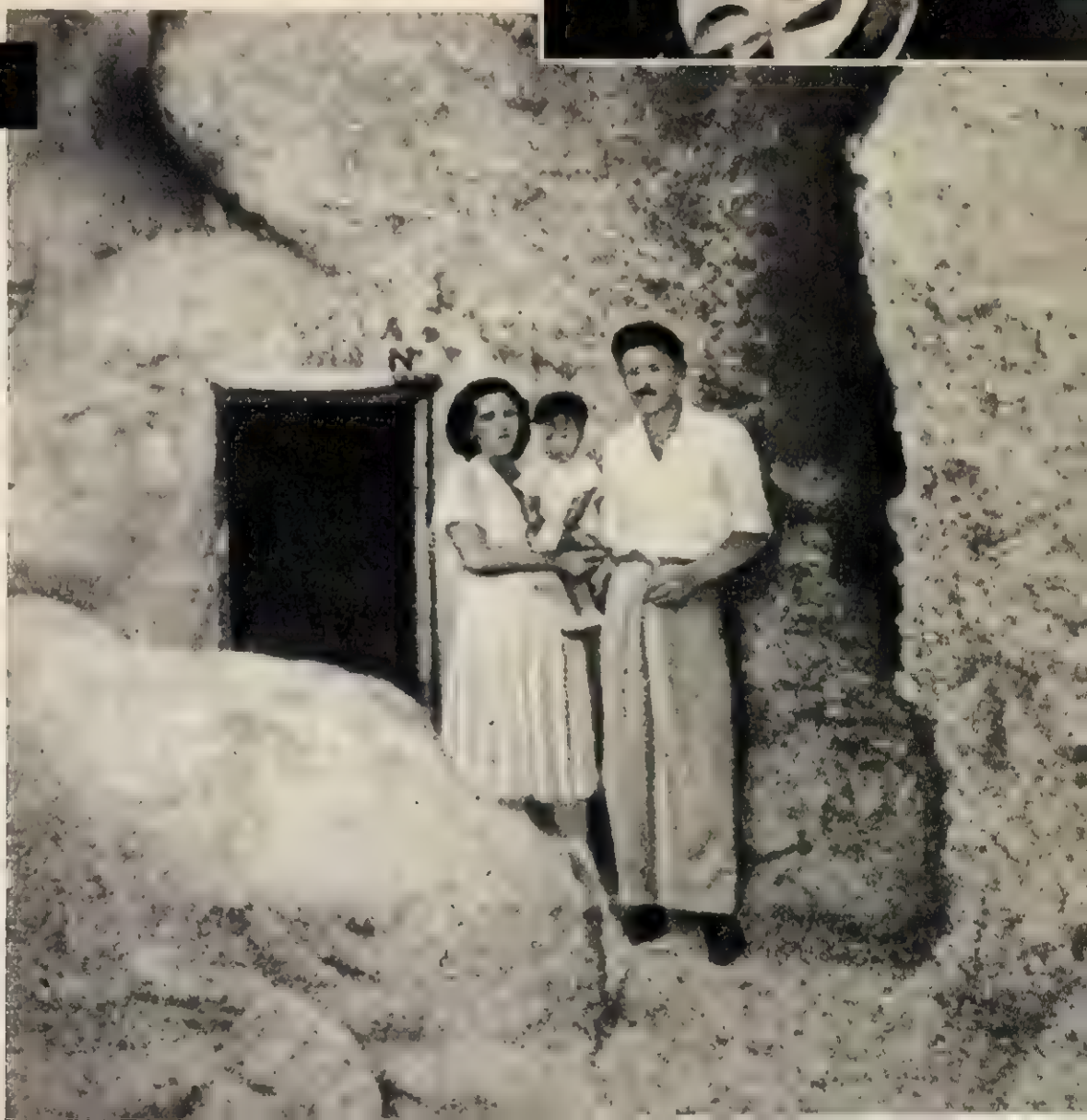

● **Deși comunismul este scos în afara legii și poliția la măsuri draconice împotriva suspecților, el crește... În umbra lui Franco comuniștii spanioli dau semne neliniștitoare de creștere a forței lor („New York Times" — S.U.A.).**

● **Regimul lui Franco se menține numai datorită sprijinului armatei. Fără acest sprijin, el nu s-ar putea menține nici cinci minute („Spectator" — Anglia).**

● **Un lucru este sigur: spaniolii luptă contra dictaturii, pentru ca țara lor să se poată întoarce la progres și civilizație („Unita" — Italia).**

ÎNTR-UN UNIVERS LILIPUTAN

Patru oameni ne propun o expediție într-un univers prea puțin cunoscut. Pentru înscriere, nu li se cere amatorilor temeritate de cosmonauți, ci doar o pereche de ochi atenți și... costul unui bilet de cinema.

Universul spre explorarea căruia sîntem invitați e, de fapt, la îndemîna oricui (mai bine zis la a picioarelor oricui), numai că ne-am învățat să-l ignorăm sistematic și să pășim peste el cu crudă nepăsare: e lumea gîzelor. Spre această lume liliputană și-a îndreptat ochiul său magic aparatul de filmat. La pupitrul regizoral, un debutant în materie: inginerul Al. Popescu.

De-a lungul a vreo douăzeci de filme, Al. Popescu s-a ocupat (și se mai ocupă) sîrguincios și inventiv cu „păcălirea" spectatorilor prin trucajele și fîlmările sale combinate. De astă dată însă, Al. Popescu, în calitate de scenarist și regizor, s-a hotărît... să spună numai adevărul. Sau, mai exact, să ne povestească o mică fabulă cinematografică numai cu elemente adevărate, existente în natură. E vorba de o povestire ce are drept scop educarea celor mici și desfătarea estetică a celor mari, intitulată „Gîza mică-gură cască". Eroina principală a filmului e o gîrgărîță cam distrată și neascultătoare care, pierzîndu-se intenționat de suratele ei, întîmpină tot felul de primejdii. În timp ce celelalte descoperă un minunat orășel al gîzelor, cu piață și bîlci, în care micile hexapode muncesc și se distrează de minune.

Pînă aici nimic deosebit: un obișnuit film pentru copii, celebrînd munca și solidaritatea celor ce muncesc, într-un limbaj metaforic. Numai că, înainte de a purcede la acest film, regizorul Al. Popescu l-a cunoscut pe cel de-al doilea personaj din cele patru de care pomeneam la începutul acestor rînduri, și anume pe Florin Rădulescu. Cine e acesta? Numele l-ați aflat. Vîrsta: 31 ani. Profesia: contabil. Localitatea unde profesează: Cîmpina. Veți întreba, pe drept cuvînt: ce legătură are un contabil din Cîmpina, cu noul film pentru copii al studioului „București"? Are, și încă una foarte strînsă. Fără el, filmul acesta nu ar fi fost gîndit și realizat niciodată. Florin Rădulescu a făcut mai de mult o pasiune care l-a subjugat definitiv: cea a miniaturilor. Într-o nucă autentică, el a construit cîndva o întreagă casă țărănească, cu două încăperi (bucătăria, de pildă, are pînă și un coșun pe plită și o polcioară cu nu știu cîte blide pe ea). Doar lupa poate ajuta ochiului omenesc să pătrundă în acest microcosmos, în care pînă și pitiicii lui Guliver pot părea giganți! Ideea de a filma miniaturile a prins viață o dată cu întîlnirea lui Florin Rădulescu cu Ion Popescu-Gopo și cu fratele acestuia, Al. Popescu. Vor încerca deci un film în care machetele lui Rădulescu, măsurate în milimetri, să constituie decorurile!

Gîndiți-vă ce dimensiuni are eroina acestei scene gîza spălătoreasă dacă țigara (pe scrumiera din dreapta) pare un asemenea stîlp imens, pe lîngă ea

Preocupată, o gîză coseşte de zor.

La ora cînd scriem aceste rînduri, filmul se săvîrșește într-una din încăperile studioului „București". Platoul: o masă de un metru pe un metru jumătate. În jurul ei, șase reflectoare și patru oameni. Pe doi dintre ei îi știți cunoscut. Ceilalți sînt operatorul Rad Codrean și asistentul său, Pascu Davidshon. Aceasta este întreaga echipă de filmare. Sub razele reflectoarelor, eroina principală.

Iată-vă în plin univers al gizelor: moara — o tărtăcuță de mărimea unui ou; căruța — o coajă de nucă... ←

au fost desfăcuți în bucățele și remontați apoi pe fire de ață sau de păr, pentru a se mișca după voia regizorului. Brațul minuscul al unei gize înalte de un centimetru și jumătate, de pildă, a fost desfăcut în cele două-trei părți componente, iar acestea scobite (!?!) și legate printr-un fir de păr, în așa fel încît brațul a devenit articulat, capabil să spele, să coasească sau să depene borangic. Vă imaginați cîtă răbdare și pasiune cere o astfel de treabă!

Și o dată cu găsirea interpreților, au fost „culese" și decorurile: crenguțe, mici rădăcini putrezite, cioturi, mușchi, licheni, semințe și flori de tot felul, ciupercuțe. Cărucioarele pe care le trag cărăbușii sînt niște căpăcele de ghindă, caruselul în care se dau gizele — o ciupercă, moara — o tărtăcuță de forma și mărimea unui ou!

Admirăm cu toții frumusețile naturii, coloritul, formele ei; dar ne uităm de obicei la munți impunători, la copaci majestuoși, la întinse lacuri cristaline. Și iată că filmul acesta cu totul neobișnuit ne arată alte frumuseți, care stau, nebăgate în seamă, la picioarele noastre, minunății pe care le poți găsi în paradisul miniatural al ierbii. E o incursiune inedită și plină de farmec, pe care ne-o prilejuiesc cineaștii noștri, vestiți în lume pentru scurt-metrajele lor.

Sanda FAUR-DIMA

gărgărița roșie cu buline negre, se răsfață în voie. Fiecare „mișcare" a ei — fie și o cotitură de o jumătate de milimetru — este condusă cu... penseta de către Florin Rădulescu și apoi filmată. Fiecare mișcare, o fotogramă; 24 de fotograme pe secundă consumă filmul, deci pentru cele 10 minute ale filmului vor fi făcute circa 14.400 de fotograme!

Căutarea „actorilor" și definitivarea distribuției a început de mult, cu vreo două veri înainte. Florin Rădulescu a colindat atunci mai în fiecare după-amiază împrejurimile pitorești ale Cîmpinei, culegînd din iarbă sau din aer întreg lotul de interpreți ai filmului: cărăbuși, gărgărițe, călugărițe, croitori, rădașce, viespi, gîndăcei de tot felul. I-a închis apoi în insectar și unul cîte unul au intrat în mîinile sale dibace,

Vă-l prezentăm pe Florin Rădulescu, creatorul decorurilor și animatorul „actorilor" noului film.

Regizorul Al. Popescu și operatorul Rad Codrean, pregătind un nou decor pentru filmare. ↓

Foileton

Chestionar...

de Lascăr SEBASTIAN

— Să intrăm o clipă aici! — îmi zise amicul Niculaie Niculescu.

„Aici" — adică la o cooperativă meșteșugărească. Dacă mi-aduc bine aminte, se numește simplu: „Casnica". În orice caz, vă pot spune exact adresa: se află pe Calea Dorobanților, pe stînga cînd vii din Floreasca, aproape de întretăierea cu Ștefan cel Mare.

Intrăm. La biroul de comenzi stă un tovarăș destul de impozant. Trebuie să fie responsabilul, mi-am zis. Lîngă el, în picioare, un tînăr simpatic. După înfățișare, un lucrător al cooperativei.

— Bună ziua — zicem noi.

— Bună ziua — răspund ei.

— Am venit pentru o reparație.

— Mare? Mică? — întreabă cel de la birou.

— Nu e cine știe ce. La un robinet de la bucătărie. Nu știu ce are, că șuieră și fisîie în permanență și tremură ca apucat de ducă-se pe pustii. V-aș ruga să trimiteți pe cineva ca să...

— Bine. Unde locuiți?

— Colea, în Floreasca.

— Ce stradă? Ce bloc?

— Cutare și cutare.

— Bine. Și fisîie în permanență?

— În permanență.

— Și trepidația e puternică?

— Puternică.

— Stați la parter sau la etaj?

— La etaj.

— La al cîtelea?

— La primul.

— Bine. E țeava de presiune sau de scurgere?

— E de scurgere! — s-a grăbit amicul meu să-l informeze, vesel că cunoștea problema și că, desigur, acum interogatoriul a luat sfîrșit.

— Bine. Robinetul e de la apa rece sau de la apa caldă?

— Uite, asta n-am băgat de seamă.

— Prost. Trebuia să...

Eu am început să-mi pierd răbdarea. Intervin:

— N-ar fi bine să trimiteți un lucrător și...?

Impozantul mă fulgeră:

— E robinetul d-tale sau al dumnealui?!

— Al dumnealui — răspund eu sfios, cu sentimentul de umilință al unui om pus la punct.

Impozantul se întoarce către tînărul simpatic:

—Te duci tu, Ioniță?

Tînărul simpatic răspunde mai întîi printr-un căscat, apoi:

— Aș! Mă duc acasă!...

M-am înfuriat, am început să tremur ca robinetul amicului meu și am ieșit afară, să mă liniștesc.

Nu știu cum s-a mai desfășurat interogatoriul. Nu știu nici măcar dacă amicul a obținut să i se repare robinetul. Știu că de atunci îmi tot spun: bine ar fi ca Uniunea cooperativelor meșteșugărești, care controlează aceste cooperative, să supună din cînd în cînd unui chestionar pe tovarășii de genul impozantului din Calea Dorobanților...

Pita Rubin: „Forjarul"

EXPOZIȚIA PERSONALĂ A PITEI RUBIN

Cînd un artist își alcătuiește o expoziție cu gîndul de a se supune sincer și deschis judecății publicului, aceasta e o premisă care asigură dintr-un bun început simpatia vizitatorilor. Or, expoziția personală a Pitei Rubin, deschisă recent în sala din Calea Victoriei 122, izvorăște tocmai din nevoia unui dialog al artistei cu publicul. Pictorița — din păcate prea puțin prezentă în ultimele expoziții — vrea să dea de astă dată în fața vizitatorilor un examen, înfățișîndu-și căutările, izbînzile și șovăielile în aproape toate genurile picturii: portret, peisaj, natură moartă. Însă de ce expoziția este însinte de toate o confesiune despre fondul sufletesc al artistei, sensibil și pasionat, vibrînd la poezia realității și exprimînd-o adesea în pînze optimiste, luminoase, cu reale calități picturale. Grăitoare este, de pildă, bucuria cu care descoperă frumusețea în lucrurile mărunte ale vieții, grăitoare sînt și sentimentele intense trăite în fața naturii câmpenești ori alpine — înfățișate în pînze de un colorit viu („Treieriș"). Natura monumentală, pe care o admiră cu atîta înclinare, o copleșește însă uneori, în așa fel încît artista simte nevoia să adune într-o singură pînză aproape toate impresiile ei; de aceea, peisajele Pitei Rubin au poate o prea completă reprezentare a elementelor naturii — și cîmpie, și dealuri, și munți, și ape. Mediul peisagistic în care pictorița se simte însă la îndemînă rămîne cel citadin. Pita Rubin simte poezia străzii animate, străjuite de profilurile noilor construcții, ori — ceea ce este mult mai semnificativ — se simte atrasă de dinamica trepidantă a muncii de pe șantiere („Șantiere la Brăila", „Constructii la Fforie"). În această serie de peisaje, cea mai reușită din expoziție, se vede că tînăra pictoriță asociază adesea simțirii calde, investigarea pasionată a actualității din care se inspiră pentru pînzele sale. Satul, uzina și șantierul constituie și mediul eroilor înfățișați de Pita Rubin în portrete. În „Forjarul" ea reprezintă chipul unui tînăr muncitor înzestrat cu o bogată lume sufletească; din păcate, există și cîteva portrete neîndeajuns de expresive în ceea ce privește viața spirituală a modelelor.

În totul, expoziția Pitei Rubin confirmă drumul său anterior și anunță viitoare și certe izbînzi.

Maxim COSMA

Pita Rubin: „Peisaj din Brăila"

„ÎN NUMELE REVOLUȚIEI"

„Am apelat la istorie pentru a căuta în neuitatele zile ale Revoluției, răspunsul la nenumăratele întrebări care frămîntă azi tineretul nostru", mărturisește autorul dramei eroice „În numele Revoluției", tînărul dramaturg sovietic Mihail Șatrov, subliniindu-și de la bun început intenția — realizată — de a da o piesă de actualitate. Lucrarea sa dramatică nu este totuși mai puțin o pagină de istorie vie, ce aduce în scenă pe V. I. Lenin și pe F. E. Dzerjinski, o pagină în care Revoluția este evocată dintr-un unghi inedit, proaspăt, și care își găsește un loc onorabil printre celelalte piese sovietice închinate marelui eveniment.

Consecvent tradițiilor sale de a promova cu cutezanță tinerele cadre regizorale, Teatrul Armatei a încredințat această piesă unui tînăr regizor, Andrei Brădeanu, aflat la primul său spectacol. Iar acesta, plin de bunele intenții ale debutantului care vrea să arate de îndată tot ce știe și tot ce poate, a realizat singur și regia, și scenografia spectacolului, risipind cu generozitate talent, fantezie, sensibilitate, cunoștințe acumulate în institut și culegînd de îndată rezultatele — bune și mai puțin bune — ale unei astfel de tinerești avîntări. Și — trebuie s-o spunem — ceea ce domină spectacolul său, în ciuda unor „teribilisme" manifestate mai ales în scenografie, sînt aspectele pozitive.

Andrei Brădeanu a avut de luptat, în ce privește munca cu actorul, cu două probleme dificile și de capitală importanță pentru spectacol. În primul rînd, problema interpretării pe scenă a figurii lui Vladimir Ilici (cu toată înțelepciunea, umanitatea adîncă și dinamismul său, pe care autorul a izbutit să le comunice în text), ca și cea a interpretării lui Felix Dzerjinski (cu personalitatea sa puternică, uitînd complet de sine în fureșul înfăptuirilor revoluționare, plin de grijă și dragoste pentru tineret). Munca migăloasă a regizorului — ca și cea a interpretului Vasile Nițulescu, de bună seamă — se remarcă în grija cu care a fost urmărită asemănarea fizică cu marele Lenin, cu care au fost redate gesturile sale caracteristice, mișcarea sa vie, continuă, plină de freamăt creator; dar ea se simte mai puțin în felul în care au fost realizate dinăuntru și trăite intens pe scenă momentele apariției sale. Vasile Nițulescu are cîteva scene realizate cu sinceritate (întîlnirea în pădure cu cei doi copii, de pildă), dar în mare el rămîne încă doar la o evocare plastică, exterioară, a rolului său. Val Săndulescu, în schimb, apare mai degajat și mai sigur în rolul lui Dzerjinski.

Cealaltă problemă grea a spectacolului o ridicau eroii săi principali de vîrstă școlară — Vasia și Petia — care apar de-a lungul întregii piese, trebuind să susțină o partitură actoricească bogată și foarte variată. Copiii aceștia, după ce le-a murit mama de tifos, își pierd tatăl sub ochii noștri, ucis de un ofițer albgardist, o pornesc apoi în peregrinări de-a lungul Rusiei, participă inconștient la o acțiune contrarevoluționară, ca apoi să-și aducă aportul la demascarea bandei, și se întîlnesc nu o dată cu Lenin și cu Dzerjinski. Ni se pare curajoasă și deosebit de meritorie soluția regizorului de a realiza aceste două roluri nu în travesti, ci cu copii. Sub îndrumarea sa, Răzvan Ștefănescu (dublat de Barbu Șerban) și Sandu Constantin aduc în scenă spontaneitate, prospețime, multă naturalețe, susținîndu-și cu siguranță rolurile, chiar în compania actriței specializate în travestiuri Mariana Oprescu, admirabilă în rolul micului poet vagabond Iașka. Nu vom face decît să mai semnalăm, în aceste puține rînduri, realizările actoricești ale Sandinei Stan, ale lui Ion Punea, Sabin Făgărășanu, Geo Maican, Sergiu Dumitrescu, care ajută închegării unui spectacol agitatoric, plin de viață și emoție, pe care le comunică și dincolo de rampă.

S. ANDREI

MAI APROAPE DE ASCULTĂTORI

Cîntecul de masă și-a format în ultimii ani în țara noastră o tradiție puternică și bogată: numele unor maeștri ai genului ca Ion Chirescu, Matei Socor, Sabin Drăgoi sau ale unor compozitori mai tineri ca Radu Paladi, Dumitru Bughici, Anatol Vieru s-au legat strîns de aceste cîntece cu o atît de mare putere de pătrundere și de mobilizare a maselor. Dacă mai adăugăm și faptul că unii dintre cei mai buni poeți ai noștri și-au acordat adesea lirele spre a da textele acestor cîntece, vom înțelege și mai mult cîtă atenție s-a acordat genului.

Și totuși, în ciuda numărului crescînd de succese, cîntecul de masă mai are destul de așteptat din partea acelor creatori care se consideră, din motive destul de greu de înțeles, „în afara genului". Este oare muzica simfonică, instrumentală sau de operă, atît de departe de cîntecul de masă, încît să justifice absența aproape totală a acestuia din creația multor maeștri reputați? Iată, de pildă, opera — de altfel atît de vastă și bogată — a unor compozitori ca Tudor Ciortea, Ludovic Feldman, Zeno Vancea, Marțian Negrea — în care cîntecul de masă reprezintă, în cel mai bun caz, o excepție; se poate oare explica această printr-o afinitate temperamentală exclusivă față de genurile practicate de obicei? Dar, în fond, genul cîntecului de masă poate fi abordat în mod diferit, în funcție de temperamentul artistic, și aceasta n-ar ajuta decît la o mai mare varietate a lui. În orice caz, nu se poate vorbi de o prăpastie între cîntecul de masă și genurile mai complexe, cîtă vreme putem găsi o abundență de creații de acest gen la cei mai mari compozitori ai epocii noastre, de la Șostakovici pînă la Honnegger. Și dacă lucrările simfonice și de cameră nu sînt încă toate în măsură să pătrundă ușor în straturile mai largi ale publicului, cîntecele valoroase reușesc adeseori să grăbească și să lărgească legătura creatorilor cu masa ascultătorilor.

Se știe, de pildă, că admirabilul cîntec satiric „Mărăcinele" al lui Ion Dumitrescu a ajuns la o asemenea răspîndire, încît este confundat cu creația populară. Dar cum se explică atunci că, după un asemenea succes, autorul lui a părăsit aproape cu totul genul cîntecului de masă? Și chiar la un creator atît de strîns legat prin toată creația sa cu muzica corală, cum este Gheorghe Dumitrescu, cîntecul de masă nu pare a ocupa în prezent decît un loc cu totul minor.

Și mai puțin explicabilă este absența în ultimul timp a acestui gen la o parte din creatorii tinerei generații, în care se află valori de talia lui Tiberiu Olah, Pascal Bentoiu, Aurel Stroe etc. Și poate că nu numai aportul tinerilor ar ajuta cîntecului de masă, ci și acesta, la rîndul lui, ar avea o influență pozitivă în modelarea arsenalului lor expresiv.

Cîntecul de masă trebuie să se bucure de mai multă atenție din partea compozitorilor noștri în frunte cu cei mai de seamă creatori, care pot găsi în acest gen o cale mai scurtă și mai directă pentru a ajunge la inimile ascultătorilor

I. HRISTE

CEEA CE NU POT UCIDE GLOANȚELE

În inima Africii au răsunat din nou puștile și mitralierele. Pe teritoriul Congoului belgian și al Ruandei-Urundi, aflat de asemenea sub tutelă belgiană, represiunea colonialistă — denumită de autorii ei „restabilirea ordinii" — a intrat în acțiune cu toate mijloacele sale: starea excepțională, curtea marțială, arestarea oricărui „suspect", operațiuni de „pacificare" și mai ales vărsare de sînge, cît mai multă vărsare de sînge... Numai astfel — gîndesc „civilizatorii" — africanii vor înceta să-și afirme dreptul la independență și o viață omenească, ba chiar le vor fi recunoscători colonialiștilor pentru cei „80 de ani de servicii și eforturi" — citați într-o declarație a guvernului de la Bruxelles în legătură cu evenimentele din colonii.

Ce au însemnat acești ani de „eforturi" ale colonialiștilor, au simțit prea bine pe propria lor piele congolezii care, nemaivrînd să îndure jugul colonial, își revendică acum dreptul la o viață liberă și demnă. Demonstrațiilor pașnice ale populației din Congo li se dau însă răspunsuri cu gloanțe, cum s-a întîmplat la Leopoldville, cînd străzile orașului au devenit o baie de sînge. Dar barbariile n-au intimidat masele. Dovadă, recentele mari demonstrații anticolonialiste de la Stanleyville, unde patrioții congolezi au rezistat cu piepturile goale represiunii. Armata colonialistă n-a devenit „stăpînă pe situație" decît atunci cînd și-au făcut apariția tancurile...

Și totuși, situația e departe de a fi liniștitoare pentru colonialiștii belgieni. Tulburările din Congo belgian s-au extins. Populația indigenă bahutu din Ruanda-Urundi s-a răsculat împotriva marilor proprietari din tribul batutsi, strîns legați de autoritățile colonialiste. Comandantul armatei colonialiste din Congo, un anume general Janssens, e în fierbere. Cînd în Congo, cînd în Ruanda-Urundi, el „studiază" măsurile militare — adică represive — ce urmează a fi luate pentru înăbușirea mișcării de eliberare națională.

Unele ziare occidentale, inclusiv belgiene, mai realiste decît generalul Janssens, prevăd cu spaimă „o nouă breșă în sistemul colonial". Au dreptate. Gloanțele pot ucide un om, zece, o sută. Dar nu pot ucide dorința de libertate a poporului împilat.

I. CIOARĂ

O imagine care ilustrează semnificativ mînia congolezilor împotriva agresorilor: un jeep al poliției colonialiste, pe care băștinașii l-au răsturnat și l-au dat foc.

Pentru a preveni noi tulburări, poliția are ordin să aresteze „orice suspect". Poți aresta însă un întreg popor?

Uciși de gloanțele poliției colonialiste.

Iată condițiile de „trai" ale băștinașilor. Bărcile acestea primitive le servesc ca „locuințe" și tot cu ele pleacă la pescuit. Din cauza condițiilor neomenești de viață, peste 100.000 de congolezi mor anual măcinați de boli.

Puștiul

Schiță de Corneliu LEU

Oamenii nu știau că noaptea aceea avea să fie ultima din cele cinci nopți de veghe.

Erau vreo sută, o sută cincizeci. Așteptau semnalul și mocăiau ghemuiți pe lîngă pereții celor două încăperi ale birourilor din capul halei de obuze. Unii trăgeau din țigări și atunci o lumină roșie scotea la iveală niște trăsături înăsprite, cu umbre adînci. Într-un colț, membrii comitetului de inițiativă pentru organizarea sindicatului discutau în șoaptă, dar cu aprindere: muncitorii din alte întreprinderi porniseră la atac împotriva nemților refugiați în cimitirul „Ghencea"...

— Păi sigur!... Ăia oameni!...

Glasul sunase strident peste liniște, în întunericul încăperii, peste șoaptele celor din colț.

Umbrele cîtorva capete se-ntoarseră în direcția glasului. Desigur, puștiul era. Oamenii dadură din cap, surîzînd:

— Puștiul!...

— Da, puștiul! — se auzi glasul și mai îndărătnic. Eu sînt puștiul. Oi fi puști, dacă ziceți, dar vreau și eu să lupt! De ce să stau cu mîinile-n sîn?! Ce, ăia cum luptă? Toți muncitorii din Capitală! Numai noi sîntem mai breji... și, barem dacă am dormi!... Dar nu, uite, ne strîngem noaptea aici și stăm...și stăm... și așteptăm...

— Aha!... I-e somn — se auzi un glas amuzat, pe undeva pe lîngă ușă...

Urmă un moment de tăcere, în care jarul țigărilor lumină roșu fețele, iar fumul tulbură și ceea ce se putea vedea. Tăcere. Tăcere mocnită, precaută, atentă. Pînă cînd puștiul nu se mai putu abține și izbucni plîngăreț:

— Să dorm eu?... Da?... Așa mă crezi pe mine?... Ehe! Eu sînt un luptător disciplinat. Partidul a spus să fim gata în orice moment; dacă dușmanii vor încerca să pună mîna pe poștă, pe telefoane sau pe radio, să-i alungăm! Eu îmi dau seama ce sarcină e asta și vreau să mi-o îndeplinesc. Ehe!... Eu sînt un luptător disciplinat.

Se-nfipse și mai bine pe picioare, își bătu buzunarele, află țigările, puse una-n gură, află și chibriturile, scăpără și apropie focul de față. Avea o față încruntată — o încruntare din aceea în care vezi clar dorința de a apare mai grav, mai matur.

Dar cu toată această silință a sa, nu-i dădeai mai mult de optsprezece ani. Trase fum adînc, sufla în chibritul care luminase pentru o clipă încăperea plină de fețe oglindind așteptarea și, după ce se reînstăpîni întunericul, parcă mai sigur pe sine, spuse încă o dată:

— Da, da... Eu sînt un luptător disciplinat!...

— Păi ce fel de luptător ești — îl întrebă glasul amuzat de lîngă ușă — dacă n-ai luptat?...

— Lasă, n-avea dumneata grijă!... O să lupt eu — răspunse îndîrjit puștiul. O să lupt eu, și-o să vedeți!... Acuși vine chemarea: „Hai, tovarăși, veniți, că e nevoie de voi!" Și-o să mă vezi atunci...

Duse nervos țigara la gură și, în timp ce trăgea din ea, îl puteai vedea cum dă din cap cu convinsă încăpățînare.

În clipa aceea, în fundul camerei celeilalte, o ușă se deschise cu zgomot și omul masiv care apăru strigă gîfîind:

— Fraților!... Gata, fraților!... Victoria noastră e deplină! Vin și sovieticii!... Au ajuns lîngă București!...

— Cum?!?

Electrizată, lumea sări în picioare. Iar cînd fiecare își dădu seama de ceea ce auzise, încăperile, birourile începură să răsune de chiuituri și urale:

— Au venit! Ura!...

— Să mergem să-i întîmpinăm!...

— Dar pe unde intră oare?...

— Lăsați că aflăm noi!...

— Tii!... Uraaa!...

Se treziră toți în curtea uzinelor, scăldați în culoarea cenușiu-argintie a sfîrșitului de noapte.

La vilă, acolo unde era fereastra lui Robert, ginerele patronului, se stinse o lumină.

— Haideți, fraților!... Pornim!...

Și porniră. Aveau toți pasul vioi, discutau, rîdeau, scuipau în apa neagră a Dîmboviței.

Pe la bulevardul Mărășești se-ntîlniră cu alții, și alții, și se-nvălmășiră, devenind o coloană care de-abia mai putea înainta. Strîmtă, Calea Văcărești îi înghesuia unii într-alții.

— Care mă calci, mă?... — întoarse capul la o vreme unul mustăcios, cu glasul răgușit.

Și cînd dădu cu ochii de cel care-l călcase:

— Puștiule!... Tu erai, luptătorule!

Puștiul zîmbi bucuros, străduindu-se din tot trupul să se țină cît mai în pas cu ceilalți.

— Ei, ce facem, acum s-a terminat: nu mai pot să văd ce fel de luptător ești!.. — spuse mustăciosul, apucîndu-l de ceafă și trăgîndu-l în rînd cu sine.

Puștiul se uită în sus la el, clipind des. Apoi, în ochi îi apăru acea convinsă încăpățînare.

— Lasă c-ai să mă vezi! Ce, dacă n-o să lupt cu arma-n mînă, o să lupt altfel! Ce?... Știu eu: partidul are-ntotdeauna nevoie de luptători .

Nu auzi nici un răspuns, dar cînd omul îl apucă de după umeri și-l zgîlțîi prietenos, se lipi bucuros de trupul acela mare.

. . . . . .

Acum cîteva zile, la cinematograf, în timp ce rula un jurnal de actualitate cu decernarea titlului de Erou al Muncii Socialiste, am auzit lîngă mine un glas răgușit:

— Îl vezi pe ăla mărunțel și vioi? Îi spuneam puștiul... Uite-l acuma. A lucrat cîndva la noi. Bun băiat!...

LA BUDAPESTA

De vorbă cu scriitoarea Fehér Klára

Pe ziarista, prozatoarea și dramaturga Fehér Klára am întîlnit-o, la cîteva zile după ce văzusem pe scenele a două teatre din Budapesta spectacolele cu piesele sale: „Nu sîntem îngeri" și „Coroana creației".

Cu amabilitate și de loc grăbită — deși în după-amiaza aceleiași zile trebuia să revadă o nouă lucrare dramatică și să se pregătească pentru o călătorie în R.D.G. — a răspuns cuprinzător la toate întrebările noastre.

Relevîndu-ne momente și aspecte ale mișcării literare și teatrale maghiare, citindu-ne nume de autori și opere, interlocutoarea noastră afirmă satisfăcută:

— După cum vedeți, în ciuda glasurilor de cobe ale înrăiților noștri dușmani din afară, literatura și arta Ungariei libere au perspective din cele mai luminoase.

La teatrul Madách, unde se reprezenta „Nu sîntem îngeri", am avut prilejul să vizionez spectacolul, împreună cu sutele de mineri cărora le era oferită reprezentația din acea dimineață de duminică. Comunicîndu-i autoarei impresiile cu privire la participarea însuflețită a spectatorilor, care subliniaseră prin aplauze numeroase replici, Fehér Klára ne-a mărturisit:

— Mă străduiesc și sînt preocupată tot timpul să găsesc prin ceea ce scriu puntea directă către inima și mintea cititorului sau spectatorului. Fără a neglija de loc latura educativă a artei, doresc în același timp ca scrierile mele să dăruiască celor cărora mă adresez adevărate clipe de destindere. De aceea, în teatru am abordat genul comediei. Consider că multe din problemele grave și delicate ale timpului nostru, ale contemporanilor noștri, se pot ataca cu eficiență în comedie. În comedia „Nu sîntem îngeri" m-au preocupat relațiile dintre părinți și copii, iar în cealaltă comedie, „Coroana creației", cele dintre soț și soție. Piesele acestea țintesc să combată tot ce mai poate să stingherească înțelegerea și armonia unei vieți familiale morale și sănătoase.

— În viitoarea dv. creație literară urmăriți să dezbateți și alte aspecte ale moralei?

— Cu alte cuvinte, întrebarea dv. mă face să dezvălui cîte ceva din proiectele mele literare.

— Ne-am bucura dacă le-am afla...

— Proiecte, desigur, am multe... În momentul de față lucrez la alte două comedii, al căror conflict se țese tot pe fundalul relațiilor familiale.

— Ce vă determină să insistați în activitatea dv. scriitoricească pe problemele vieții de familie?

— Cred că în procesul de făurire a vieții noastre noi, familia, pe lîngă atîția alți factori de educație cetățenească, își are un rol însemnat. În socialism, familia nu mai formează o insulă izolată, ruptă de interesele generale ale colectivității. Un tînăr, de pildă, crescut în ambianța unei vieți de familie în care domnesc principiile nobile și generoase ale eticii noi, din care au fost spulberate interesele meschine și comportările mic-burgheze, are toate șansele ca în societate și în munca lui zilnică să aibă o atitudine corespunzătoare. Vreau însă să precizez că în scrierile mele publicate, cît și în cele de viitor, am dezbătut și voi dezbate teme majore legate de viața poporului maghiar, constructor al socialismului. Astfel, într-unul din romanele mele, „Marea" — a cărui primă parte a fost tradusă anul acesta în Uniunea Sovietică, iar cea de-a doua urmează să apară în curînd — am dat viață unor momente din lupta noastră pentru eliberarea de sub fascism și exploatare

... Dar pentru că la Budapesta, ca și la București, inamicul nr. 1 al convorbirilor interesante și plăcute rămîne tot circuitul grăbit al minutarului pe cadranul orniceelor, am întrerupt întîlnirea cu scriitoarea Fehér Klára, cu speranța mărturisită de ospitaliera gazdă de a ne revedea „în frumoasa și întinerita dv. capitală".

Traian STOICA

MOZAIC

Recent, la clubul sindicatului muncitorilor din învățământ, scriitoarea Lucia Demetrius și poetul Marcel Breslașu au împărtășit impresiile lor de călătorie în R. P. Ungară și R.D. Germană.

SCRIITORI PRINTRE CITITORI

Unii spun: talentul + masa de lucru + biblioteca = opera literară. Ecuația ni se pare însă insuficient de edificatoare. De aceea ne permitem s-o completăm mai exact. Opera literară = talent + cunoașterea vieții (în mod nemijlocit) + masa de lucru + biblioteca. Lucrul acesta îl știu și scriitorii, și cititorii. Vă reamintiți? În urmă cu cîteva luni, numeroși scriitori au plecat în patru zări de țară. Și-au mutat domiciliul pentru o lună, două, în diverse sate. Îi chema viața. Dar trebuie reținut un lucru: nu s-au dus numai în calitate de scriitori; șederea la țară n-a fost o simplă documentare, ci cu mult mai mult: au dat o mînă de ajutor directorilor de cămine culturale, și-au spus cuvîntul la alcătuirea repertoriului echipelor artistice, au ajutat brigăzile artistice de agitație etc.

Întîlnirile cu eroii lor, cu cititorii, sprijinirea manifestațiilor culturale ale organizațiilor de masă, ținerea diverselor conferințe în întreprinderi și instituții, iată numai o parte din activitatea obștească a multor scriitori. Vă este cunoscut, de asemenea, faptul că unii scriitori, în calitate de deputați, lucrează cu stăruință, pentru ca dv., cititori și alegători, să fiți mulțumiți și de creația scriitorului, și de activitatea deputatului.

Activitatea obștească a scriitorilor, pe lîngă faptul că ajută la rezolvarea practică a diferitelor probleme, contribuie cu eficiență la formarea conștiinței socialiste a maselor. Totodată, activitatea aceasta lărgește perspectiva documentării, care trece din carnetul de note pe foaia albă, semnînd actul de naștere al unei poezii, al unei povestiri, al unui roman.

Iată de ce, atunci cînd e vorba de activitate obștească, e necesar ca scriitorul să răspundă cu bucurie: prezent!

G.C.

LITERAR

„SCHIMBAREA LA FAȚĂ" A UNUI CÎNTEC

E cu putință ca vînturile negre să fie domolite, pămînturile zburătoare fixate, viiturile de apă stăvilite, iar omul nou, eroul care săvîrșește și trăiește cu întreaga sa conștiință această epopee, să tacă și să n-o spună în cîntec? E cu putință ca în Dobrogea, unde colectivizarea s-a desăvîrșit, iar acum, la chemarea partidului, oamenii muncii au început o vajnică trîntă cu forțele naturii — îndiguiri, irigări, desecări — să nu fi răsărit cîntece noi ale noii vieți? Institutul de Folclor din București a hotărît să surprindă de astă dată fenomenul în mugure... Colectivul pentru culegerea de cîntece noi în Dobrogea colectivizată e în plină activitate. Sînt numai cîteva săptămîni de cînd Eugenia Cernea, șefa colectivului, Vasile D. Nicolescu, colaboratorul său, și tehnicianul Paul Susănescu au oprit autobusul-studio al institutului la poarta colectivistului Tudor Botea, din comuna Ciobanu, raionul Hîrșova.

Colectiviștii din Ciobanu și-au împlinit treburile gospodăriei și partea lor de muncă patriotică la construirea digului Ciobanu-Girliciu, iar acum, o dată cu începerea anotimpului rece și ploios, în ceasuri de răgaz, citesc și se adună în șezători artistice. La Tudor Botea în casă e o mică petrecere de după nuntă. Una dintre conmesene, Rada Dache, cîntă... E o aripă veche de cîntec, prelungă și tărăgănată ca însăși stepa dobrogeană, dar pe aripa asta veche lunecă versuri noi: *„Hai mîndro să ne fim dragi/ Tu n-ai față, eu n-am mamă/ Amîndoi sîntem de-o seamă/ Tu n-ai frați, eu n-am surori/ Amîndoi ca două flori/ Că noi bine ne lovim/ Și la sapă cînd muncim/ Și la ochi cînd ne iubim./ Hai, mîndro, la colectivă/ Să muncim toți, deopotrivă/ De zestre să n-avem grijă/ Ne-o face gospodăria/ Tot ce-o cere comunia.*

Ce s-a întîmplat? Vechiul cîntec popular „Hai bade și ne-om fi dragi, c-amîndoi sîntem săraci" n-a putut rezista asaltului noului... A cedat substanța sa melodică unui cîntec nou, care a crescut din cel vechi, ca valul din val... Cine a operat această transmutație? Vreun sătean de prin Dobrogea colectivizată... „El"... „marele poet anonim"... poporul!

Cîntecele populare vin din gură în gură, trec din sat în sat și se duc spre Capitală cu mijloace moderne și mecanizate: cu autobusul Institutului de Folclor, care le transportă la București înregistrate pe benzi, pentru a fi apoi transcrise, studiate și popularizate. Nerăbdători de a cunoaște noile culegeri, aducem o sugestie: ar fi bine ca radioul să ne ofere săptămînal o mică emisiune intitulată: „Din noile înregistrări ale Institutului de Folclor". În felul acesta, mase largi de ascultători ar face o emoționantă și directă cunoștință cu noua creație artistică populară.

Viorica FILIPOIU

ACTUALITĂȚI LITERARE

DIN ȚARĂ

● *Recent a apărut* în librării volumul 18 din seria de „Opere" ale maestrului Mihail Sadoveanu, tipărite de E.S.P.L.A. sub supravegherea autorului. Volumul cuprinde „Nicoară Potcoavă" și „Aventură în Lunca Dunării", precum și un index general al celor 18 volume.

● *În „Biblioteca țăranului muncitor"* au apărut „Așa am învățat carte" de Dumitru Corbea și romanul „Cuscrii" de Alecu Ivan Ghilia.

● *Se află sub tipar* a doua parte a romanului lui Dimos Rendis „Ulița piperului sălbatic", înfățișînd lupta de rezistență a maselor populare din Grecia, în frunte cu comuniștii, împotriva ocupanților fasciști.

● *Se pregătește* traducerea în românește a volumului de nuvele „Omenie", al scriitorului maghiar Asztalos István.

DE PESTE HOTARE

● *Semion Babaevski* scrie romanul „Bogăție", care va prezenta cititorilor marile transformări petrecute în viața țărănimii sovietice din regiunea Stavropol, în urma construirii canalului Nevinomîsk, datorită căruia ogoarele sterpe au devenit roditoare, prin irigare.

● *Critica literară* maghiară a primit cu deosebit interes romanul lui Erdődy János: „Cel de-al patrulea călăreț". Prin intermediul membrilor familiei Bodnár, romancierul prezintă într-o succesiune de întîmplări semnificative, procesul de descompunere a burgheziei mari și mijlocii care, pentru a-și salva privilegiile, s-a alăturat fascismului.

● *Iată cîteva noutăți* cu care s-a îmbogățit piața literară germană în toamna aceasta: „Țăranii din Karvenbruch" de Bruno Voelkner, „Infiltrări" roman de Werner Eggerath. Ambele cărți evocă momente hotărîtoare din procesul de transformare a societății germane, în cadrul orînduirii populare. În seria volumelor de poezii, menționăm culegerea din manuscrisele regretatului Johannes Becher: „Un stat cum este al nostru", inspirată din nașterea și dezvoltarea R.D.G. Volumul este prefațat de Walter Ulbricht.

● *O nouă ediție* în 15 volume a operelor lui Stendhal este în curs de apariție la Moscova, întrucît ediția anterioară (publicată în 1932-1949) a devenit o raritate. Volumele vor cuprinde, între altele, întreaga corespondență a lui Stendal, tradusă pentru prima oară în limba rusă, operele „Armance", „Lamiel", „Roma, Napoli, Florența", precum și biografiile de compozitori, toate într-o nouă traducere rusă

VITRINA

F. E. DZERJINSKI: „Opere alese" — Editura Politică.

ST. MIRCEV: „Tineretul Revoluționar Dimitrovist" — Editura Tineretului.

SERGIU FĂRCĂȘAN: „Arma secretă" — E.S.P.L.A.

GH. ȚUȚUI și AL. POPESCU: „Zdrobiți de popor" — Editura Politică.

ȘTEFAN IUREȘ și CAROL ROMAN: „Carpații sînt munți tineri" — Editura Tineretului.

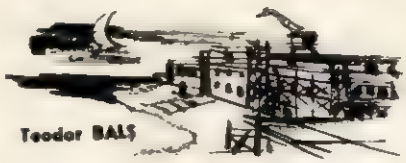

Teodor BALȘ

NOPȚI CU LUNĂ PE ȘANTIER

Cărbunul nopții decupează-n zare
un relief de umbre noi, bizare,
pe care creta lunii, leneș scrie
nepămînteana ei caligrafie.

Apune luna, steaua-n cer pălește,
trește apa cel din urmă pește,
Mijiră zorii; noaptea-n bălți se pierde
incendiată-n stufu-nalt și verde.

Doar urma lină-a cretei selenare
își pierde reliefu alb la soare.
De mîine seară, luna o să scrie
pe blocurile scoase din mistrie...

Constantin SCRIPCĂ

PIETRARUL

Ca apele, în cerșuri clare,
tăcerea-n munți a tresărit
se surpă blocuri de granit,
din milenara nemișcare.

Rotindu-și ochii mari, de stele,
și căprioarele tresar
zvîcnind în zborul larg, sprințar,
spre culmi prăpăstioase, grele.

Sculptură vie — multă vreme
îl poartă-n ochii lor adînci,
pe omul care darmă stînci
'nălțînd palate și poeme.

CU SARE

SE MAI ÎNTÎMPLĂ...

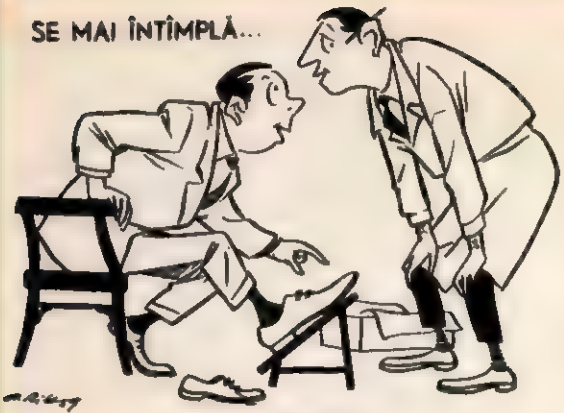

– Aveţi patruş'doi?
– Aveţi... douăş'cinci?

Desen de Rik AUERBACH

BÎRFITORII

– Şade aşa de 4 veacuri.
– De 4 veacuri? Ah, I.A.L.-ul ăsta!...

Desen de Fred GHENĂDESCU

– Ce crezi că foldeauna am fost aşa mic?... Eho, eu înainte eram cineva...!

Desen de St. MUNTEANU

GHICITORUL

Am un prieten, Matei, care pretinde că cel mai bun mijloc pentru a afla ce ţi se va întîmpla în viitorul apropiat este să bei cafea neagră. Prietenul meu Matei susţine că e de ajuns să bei o singură cafeluţă şi afli tot. Cînd mă vizitează vreun prieten, soţia ne serveşte cu o dulceaţă sau o cafeluţă. Iar cînd bem cafea, Matei întoarce ceştile cu fundul în sus şi le răstoarnă în farfurii. De cele mai multe ori le mai răstoarnă şi pe faţa de masă, aşa că eu, cînd mi se anunţă Matei, pot ghici chiar fără să beau cafea că o să am scandal, pentru o nouă faţă de masă pătată. Rezultatul şedinţelor sale de ghicit este că pînă acum mi-a pătat patru feţe de masă, mi-a distrus trei farfurioare, patru cești şi liniştea în casă. Dar Matei e absolut convins de faptul că ghicitul în cafea nu-i o glumă şi a învăţat, pretinde el, să ghicească la perfecţie, de la bunica lui, care era mare specialistă în ghicitul în cafea, pînă i-a dat doctorul regim şi de atunci a ghicit pînă la sfîrşitul vieţii în ceai. Matei însă a rămas cu meteahna asta. „Ghicesc la fix, mă!—spune el. Degeaba rîdeţi!" Îmi întoarce ceaşca, o lasă cinci minute, apoi o studiază pe dinăuntru: „Frumoasă ceaşcă ai!"—face el admirativ. „Păi e frumoasă—zic. Porţelan de Cluj!" „Nu fi nătîng!—se supără Matei. Spuneam că e frumoasă ca viitor!" „Cum, mă, frumoasă ca viitor?" „Adică zaţul s-a aşezat frumos! Şi zaţul ăsta e viitorul tău!" „Mulţumesc—zic—dar nu vreau să cred nici o clipă că din viitorul meu s-a ales zaţul! Eu prefer să am alte perspective! În orice caz, puteai să-mi dai veşti mai bune!" „Nu glumi, omule—sare Matei. Nu glumi, că eu ştiu ce spun! Uite, vezi linia aceea care şerpuieşte?" Şi îmi arată linia albă în zaţul de pe pereţii ceştii. „Văd! Ce-i cu ea?" „Ai să faci un drum!" „Păi abia ieri am venit de pe teren!" „Vezi?"—se bucură el. „Ce să văd? Tu spuneai că o să fac, or eu l-am făcut! Tu ghiceşti trecutul sau viitorul?" „Amîndouă! Amestecate!" „Cum amestecate, mă, îţi baţi joc de mine?" „De ce-mi bat joc?—sare Matei. Ce, cafeaua ta nu e melanj?" Am tăcut. Matei m-a pus în încurcătură. Pe urmă îmi arată o pasăre. Eu văd trei puncte albe, el vede o pasăre cu aripi, cu cioc şi cu coadă. Îi vede şi un ochi. „Uite mă—caută el să mă convingă—uite ciocul, uite capul, vezi?" „Nu văd! Văd zaţ!" „Eşti catîr, aia-i! Asta-i o pasăre! Primeşti scrisoare!" Pe urmă mai vede un cal, o fîntînă, trei drumuri, două ape, un avion, un cap de babă şi o casă. „Te muţi!" —face Matei. „S-o crezi tu! —mă reped eu. De ce să mă mut? Am două camere, gaz metan, aproape de slujbă"... „Aşa spune zaţul!" —hotărăşte Matei. „Ascultă—zic—nu ştiu ce spune zaţul, dar tu ascultă ce-ţi spun eu: te-ai ramolit!"

Nu-l scoţi însă pe Matei dintr-ale lui. M-am hotărît totuşi să mă gîndesc la ceva. Într-o zi a venit la mine. I-am spus soţiei să ne facă o cafea. Apoi, ca de obicei, a întors ceştile. Şi, bineînţeles, în afara unei mici întîmplări pe care vă voi destăinui-o mai acuşi, Matei a început să ghicească. Întîi şi-a ghicit lui, pe urmă mi-a ghicit mie. Cînd a privit în ceaşcă, s-a luminat la faţă. „Mă—zice—tu joci la loto?" „De cînd mă ştiu!" „Cîştigi!" „Se poate! Am mai cîştigat!" „Şi pleci mîine pe teren!" „Se poate, am mai plecat!" „Şi pe teren rezolvi treaba pozitiv!" „O fi, că am mai rezolvat!"

Ne-am văzut peste o săptămînă. Cîştigasem la loto 1200 de lei. Matei a rostit vesel: „Ei, vezi? Tot nu crezi? Ai cîştigat sau nu?" „Cîştigat!" „Ai fost pe teren?" „Fost!" „Ai avut succes?" „Avut!" „Ei, ce mai spui?" Matei radia de satisfacţie. „Uite ce mai spun—făcui eu. Atunci cînd mi-ai ghicit, soţia mea te-a chemat la telefon, ţii minte?" „Da!" „Şi cît ai fost tu la telefon, eu am schimbat ceştile!" „Cum adică?"—răcni Matei. „Adică mi-ai ghicit în ceaşca ta! Ei, cum vine asta?"

Matei a plecat trîntind uşa. Supărat foc. Abia după două săptămîni a venit din nou. S-a aşezat îngîndurat pe scaun. „Iei o cafea, Matei?" El m-a privit înciudat, apoi a rostit privind în podele: „N-ai o dulceaţă?"

Şandi RUDEANU

Cuvinte încrucişate

F O C

ORIZONTAL: 1) Cunoscut scriitor sovietic, autorul romanului „Atelierul de foc" — Personificarea focului în mitologia indică. 2) Poet clasic romîn, autorul poeziei „Muntele de foc" din ciclul „Mărgăritărele". 3) Muzeu în Capitală — Minuieşte arme de foc. 4) Părintele brichetei — Măsură de timp — Reoc! 5) Radu Popescu — Coamă (ban.) — A întrebuinţa. 6) Unealtă pentru suflat în foc — Insulă daneză. 7) Putere — I s-au înecat corăbiile. 8) Cu flăcări şi jeratic — A primi în urale. 9) Foc de deştept (trans.) — Lac în sudul Africii — Gri. 10) Diviziune geologică în care a apărut omul şi a fost descoperit focul — Curte! 11) Dogoare puternică — Ajunsă-n stadiul de a putea fi dată la retopit. 12) Localitate în Spania — Lucrează cu foc.

VERTICAL: 1) Cu aripi de foc în baletul lui Stravinski — Cu foc la mijloc. 2) Munte cu o flacără vestită — Împuşcături călduroase. 3) Materie primă pentru foc — Pîine de foc. 4) Un 0° cu căldură — Fel de a vorbi şi mai ales de a scrie. 5) Vas gol! — Se face din nuiele şi i se dă foc la sărbătoarea populară romînească „Alimori" — Literă grecească. 6) Onomatopeea broaştei — Flica focului. 7) Început de incendiu! — Localitate în Birmania. 8) A avea o dorinţă înfocată — Un foc cu tobe, joc şi veselie. 9) Ţinută prea mult la foc — Articulaţie a braţului — Autorul volumului „Focurile sacre". 10) Te arde cînd e băutura tare — Foarte mare — Bere! 11) Arzător — A ţipa ca din gură de şarpe. 12) Ciupercă pentru aprins focul — Legendar loc subpămîntean cu flăcări.

Cuvinte mai puţin cunoscute: TOF. AUB. RIELA.

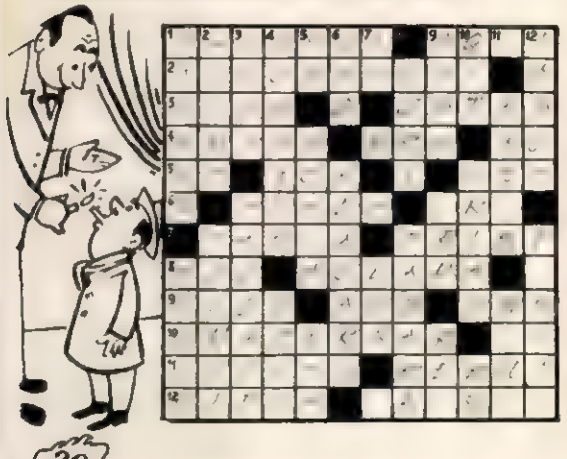

LA GRĂDINA ZOOLOGICĂ

ĂLA MICU (arătînd spre o zebră): Tăticule, ce e asta?

TĂTICU: O dihanie, ce mă tot întrebi?!

ĂLA MICU (arătînd spre o girafă): Tăticule, ce e asta?

TĂTICU: O dihanie, ce mă tot întrebi?!

ĂLA MICU (arătînd spre o focă): Tăticule, ce e asta?

TĂTICU: O dihanie, ce mă tot întrebi?!

ĂLA MICU: Tăticule, ce e...

MĂMICA: Puişor, nu-l mai întreba pe tăticu, că...

TĂTICU: Bu las'să-ntrebe, ca aşa învaţă!

Boulevardistul: – Îmi ţineţi şi mie rîndul, pînă termin alături?

Desen de C. CRĂCIUN

Și PIPER

Fără cuvinte

Desen de I. PETRAȘINCU

TARZAN LA BĂTRÎNEȚE

Johny Weissmuller, fostul interpret al filmelor americane cu Tarzan, trăiește în mizerie.

Vă amintiți, desigur, de aprigul Tarzan,
Cum se lupta, pe vremuri, cu lei pe ecran.
Ajuns la bătrînețe, acum, în S.U.A.,
Se luptă tot eroic, dar cu viața grea.

De-aceea, cînd, odată, ceru în filme rol,
Îi spuse regizorul: — Mă faci să rid! Parol!
Ești prea sfrijit, și-n filme, precum știi,
Noi angajăm actori, și nu mumii!...

Pe urmă, cînd se plînse că haina-i s-a uzat,
C-un rînjet regizorul îi oferi un sfat:
— De ce nu porți, bătrîne, ceva mult mai lejer?
Costum la două rînduri din... foi de palmier!

— Stau prost și cu mîncarea și umblu-nfometat!
Șopti apoi actorul, puțin cam încurcat.
— E-o singură scăpare, ca foamea să-ți alini:
Hrănește-te, ca-n filme, my dear: cu rădăcini!

— Atunci, zîmbi bătrînul, un lucru doar aș vrea:
Cum eu atîta vreme am fost aici o stea,
Acum, la bătrînețe, te rog din răsputeri,
Dă-mi voie să fac filmul... „Tarzan printre pomeri"!

V. D. POPA

O FABULĂ

scrisă în stilul unor fabuliști de azi

„Pe sub al soarelui pojar,
Călcînd nisipul ca de jar,
O caravană-nainteză
Și nu se vede nici o oază.
Beau cămilar și negustor
Și călăuza bea, de zor.
Și, dintre toți, cămila doar
Nu bea, să zici, un strop măcar!
Trecu o zi și cinci trecură,
Ea n-a sorbit o picătură!
Sub soarele ce arde, ea
Păpește-ntr-una și nu bea!..."

Subtilul fabulist încheie
Printr-o învățătură-cheie:
„Morala nu cred s-o priceapă
Acei ce beau — dar nu beau apă!"

Aleksei KRYLOSOV

(Din „Krokodil")

AUZITE DE LA...

...ENESCU

Marele nostru George Enescu, aflîndu-se în vizită la o familie de „snupuși", fu silit să asculte pe fiica gazdei cîntînd la pian.

— Am talent fiica mea, nu-i așa, domnule Enescu?—întrebă mama, plină de mîndrie.

— Are..., șfîntă doamnă.

— Atunci, să vă mai cînte ceva...

Și adresîndu-i-se fiicei:

— Cîntă, maică, o romanță... o doină...

Fiica se execută, iar mama, în al nouălea cer, exclamă:

— Cîntă minunat, domnule Enescu. Face ce vrea cu pianul...

— Atunci, n-ar putea să-l... închidă?

...BACH

Cu prilejul unui concert de orgă dat de celebrul compositor german Johann Sebastian Bach, un cunoscut critic muzical își exprimă entuziasmul și uimirea sa față de arta maestrului.

Bach îi răspunse în glumă:

— Nu-i nimic extraordinar. E suficient să iei un anumit număr de note, să le așezi într-o anumită succesiune și muzica vine de la sine...

...PITAGORA

„E mai bine să taci, cît timp nu ești capabil să rostești ceva care să valoreze mai mult decît tăcerea"...

...DUMAS-TATĂL

Dumas-tatăl asista la premiera unei piese de teatru. Părea distrat, absent... Un prieten îl întrebă:

— Te plictisește cumva?

— Nu, dimpotrivă, dar stau cu gîndurile aiurea. Nu-mi amintesc să fi putut urmări vreodată pînă la capăt prezentarea unei piese. Pot asculta cu atenție doar primul act...

— Și după acesta...?

— După acesta, mă... retrag în piesa pe care o scriu eu...

FEL DE FEL

Marinică: Îmi place grozav de mult munca!

Ionescu:?!?

Marinică: Daaa! Îl știi pe Vasile Militaru, fruntașul? Ei bine, cînd lucrează ăsta, sînt în stare să mă uit la el ore întregi!

★

— Cum poți să spui tu, Ionuț, că numărul 780 încape în 365? Ce exemplu e ăsta?

— Îl știu de la tata, tovarășe învățătoare. Că dînsul are 780 de zile-muncă și astea au încăput în... 365, cît are anul!

★

— Costele, mi-ai spus că la aritmetică ai luat notă bună și văd că în carnet ai doi de 4.

— Păi, tăticule, 4 și cu 4... nu fac... 8?!

★

Profesorul știe că Nicu este unul dintre cei mai buni elevi din clasă. De aceea rămîne surprins: Nicu a făcut o teză despre lapte, în numai douăzeci de rînduri.

— Cum se explică, Nicule, că ai scris atît de puțin, în vreme ce tovarășii tăi au scris fiecare cîteva pagini?

— Eu, tovarășe profesor... poate că n-ați observat... dar am scris despre laptele... condensat!

PE TEME INTERNAȚIONALE

— ...Și în raport să menționezi: asupra lui s-au găsit arme.

Desen de Basile IOSIF

Un sfat bun: Să și-o scoată din cap!

Desen de A. POCH

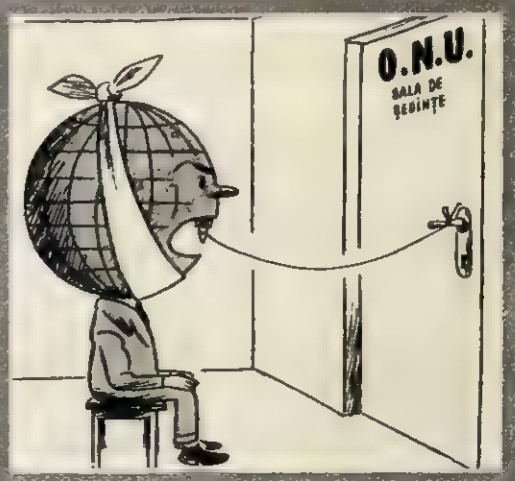

— Treceți o dată de ajălii

Desen de A. PAVEN

BIOLOGII ÎL CAUTĂ...

Din nou despre „omul zăpezilor"... N-a trecut prea multă vreme de cînd hidrologul sovietic A.S. Pronin a văzut două asemenea exemplare în Pamir și iată că o expediție etnografică a Universității din Kiev a dat de urmele unui „om al zăpezilor", în Caucaz. Denumită în această regiune „kaptar", adică „om sălbatic", ciudata ființă bipedă prezintă — după declarațiile și povestirile localnicilor — aproximativ aceleași semnalmente ca și semenii săi din Himalaia și Pamir: corpul robust, acoperit de o blană castanie-roșcată, mersul în două picioare, părul capului foarte lung și țepos, căzînd pe umeri și acoperind într-o măsură fruntea.

Ce este această bizară ființă pe care biologia nu a cunoscut-o și nu a catalogat-o încă, deși ne aflăm în epoca zborurilor cosmice?

Primele vești asupra ei datează de la sfîrșitul secolului al XIX-lea și au fost furnizate europenilor de membrii viteazului trib al Sherpașilor, care trăiește în munții Himalaia, la granița dintre Nepal și Tibet. Sherpașii vorbeau adesea de „yeti" — înfiorătorul om al zăpezii. Aceste date — care puteau fi foarte bine interpretate drept legende — fură îmbogățite de exploratorul englez Wadell care, în 1889, descoperi la altitudinea de 5.180 m niște ciudate urme pe zăpadă. Urmară noi date, furnizate de numeroase alte persoane și grupuri de călători. Toate se refereau însă numai la urme de-ale lui yeti. În sfîrșit, nu departe de piscul Kabrula, la altitudinea de 4.600 m, exploratorul italian Tombozzi avu, într-o bună zi a lui 1925, marea surpriză de a se întîlni cu un yeti în... carne și oase. Descrierea pe care o făcu ulterior confirmă datele furnizate de localnici. Dar, în afară de Tombozzi, nici un european nu mai întîlni după aceea vreun yeti în Himalaia.

Iată însă că o asemenea ființă fu văzută, de două ori la rînd, de hidrologul Pronin, în Pamir. Localnicii o numesc aici „golub iavan", ceea ce înseamnă „omul depărtărilor sălbatice". În privința existenței ei în această regiune, geobotanistul K.V. Staniukovici, care conduce de peste 20 de ani stațiunea de cercetări biologice din Pamir, relatează fapte foarte interesante, avînd ca sursă povestirile localnicilor, precum și observații personale asupra unor urme ale „omului zăpezilor". De asemenea, date extrem de interesante au culeș în Pamir și membrii expediției organizate special de rectoratul Universității din Leningrad, în vara lui 1957.

Și iată că recent au fost descoperite urme de „kaptar" și în Caucaz... Dintr-o existență legendară, „omul zăpezilor" a devenit o problemă importantă a științei moderne. În Uniunea Sovietică s-au organizat numeroase expediții pentru depistarea și studierea condițiilor lui de viață. Momentan, sfios sau poate prudent, el se... eschivează de la întîlnirile cu oamenii. Pînă acum deci, știința nu-și poate spune cuvîntul asupra lui. Presupuneri? Probabil că ființele acestea aparțin unei specii de maimuță antropomorfă, necunoscută pînă acum, care, prin mersul în două picioare, prin înfățișare, prin adaptarea la asprele condiții de viață de la mari altitudini, se află pe o treaptă superioară de dezvoltare.

Biologii, zoologii și antropologii au convingerea că depistarea „omului zăpezii" și cunoașterea îndeaproape a condițiilor lui de viață vor putea aduce date noi în problema evoluției și apariției omului pe pămînt.

„Yeti", „golub iavan" sau „kaptarul" se vor întîlni probabil foarte curînd cu știința. Aceasta, nu pentru că „omul zăpezilor" va face... concesii, ci pentru că savanții sînt deosebit de perseverenți.

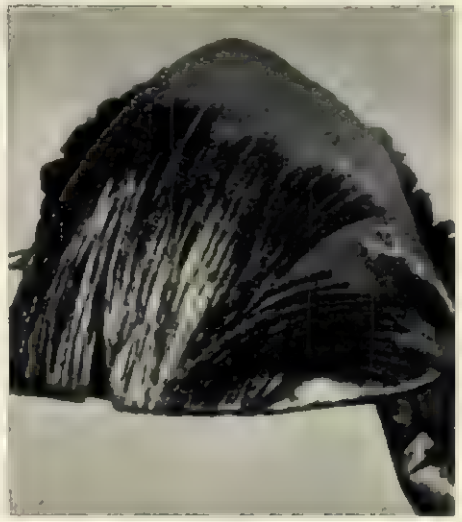

ÎN 1954, un grup de cercetători europeni descoperiră în mănăstirea budistă Pangboce din Nepal două presupuse scalpuri de yeti (unul din acestea este reprezentat în fotografie). Ele existau acolo de mai mult de 300 de ani și erau folosite ca moaște „sfinte" în ceremoniile religioase. Sînt oare autentice aceste scalpuri sau ele au fost confecționate din piele, dîndu-li-se, prin presare, forma respectivă? Acest lucru nu a fost încă stabilit. Se pare însă că pielea lor, cu părul maro-roșcat, are o structură deosebită de pielea animalelor cunoscute pînă în prezent.

AMPRENTA unui membru inferior la gorilă (stînga), la yeti (mijloc), la omul de Neanderthal (dreapta).

O RECONSTITUIRE a unui cap de yeti, după scalpul găsit la Pangboce: a) contururile feței; b) contururi ale scalpului; c) țesutul subcutan; d) creasta sagitală; e) mușchiul obrazului; f) creasta occipitală.

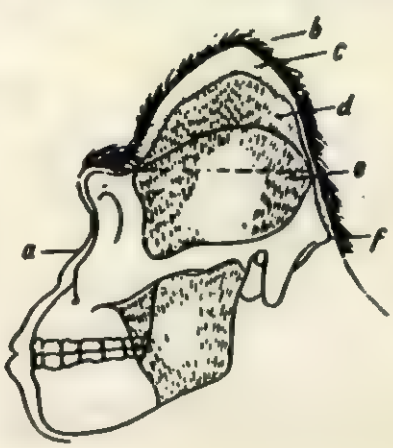

O URIAȘĂ DESCOPERIRE ȘTIINȚIFICĂ

Savantul cehoslovac profesor Iaroslav Heyrovsky, căruia i s-a atribuit recent Premiul Nobel pentru Chimie pe anul 1959, a fost felicitat pentru această meritată răsplată atît de colegii săi din țările lagărului socialist, cît și de cei din țările capitaliste, care s-au arătat entuziasmați de descoperirea anunțată.

Se știe că profesorul Heyrovsky a fost premiat pentru prezentarea unei metode de analiză polarografică privind determinarea naturii chimice a metalelor.

Abia atunci s-a putut aprecia însă marea importanță a acestei descoperiri, cînd s-a aflat că metoda lui de analiză nu se limitează numai la metale, ci poate fi aplicată în diferite alte domenii, în care pînă acum era foarte greu de făcut o determinare precisă a compoziției chimice. Ba unii oameni de știință au rămas chiar uimiți cînd au aflat că metoda lui Heyrovsky permite cercetătorului nu numai să detecteze natura elementelor prezente, dar și să determine proporțiile în care aceste elemente pot compune o substanță considerată.

Este aici o mare cucerire a științei, care deschide perspective de nebănuit cercetătorilor din toate domeniile.

De vorbă cu medicul

SINUZITELE

Localizarea infecțiilor nazale în acele porțiuni ale feței care se cheamă sinusuri, unde ele produc inflamarea mucoasei care căptușește interiorul lor, poartă denumirea de sinuzite.

Sinusurile feței sînt cavități săpate în mijlocul masivului cranian. Ele înconjoară fosele nazale și orbita, comunicînd în același timp cu nasul și între ele.

Cauzele bolii

Sinuzitele pot fi provocate de diferiți microbi ce se întîlnesc de obicei în nas, în gură sau în gît. Sinuzitele se întîlnesc la toate vîrstele, mai ales la adulți, fiindcă la aceștia sinusurile sînt mai dezvoltate. Cauza bolii o pot constitui stările gripale, răceala, umezeala, profesiunile exercitate în frig, intervențiile operatorii nazale, traumatismele etc. Sinuzitele mai pot fi provocate de cauze dentare, adică de netratarea la timp a cariilor dentare, a granuloamelor (puroi la rădăcină) etc.

Cum se manifestă boala

În sinuzitele acute, bolnavul are dureri cu maximă intensitate la nivelul sinusului afectat sau al sinusurilor. Durerile apar bruse, zilnic, în jurul aceleiași ore; sînt foarte puternice și dispar după cîteva timp.

În sinuzita maxilară, durerea se simte de obicei sub orbită și iradiază spre ureche, mastoidă și dinți. În sinuzita maxilară de origine dentară, bolnavul a avut totdeauna o suferință anterioară la unul din premolarii superiori. Sinuzita frontală provoacă deseori crize de dureri de cap periodice, adevărate „colici frontale", în deosebi în jumătatea de cap unde se găsește sinusul bolnav. Bolnavul este incapabil să desfășoare atunci vreo activitate. În afara celor descrise mai sus, bolnavul mai prezintă o scurgere de secreție din nas, care este la început mucoasă, devenind după cîteva zile muco-purulentă. Starea generală a bolnavului este proastă, el este abătut, nu poate lucra, nu poate dormi, nu are poftă de mîncare, este uneori febril, durerile de cap se intensifică.

Tratamentul

Tratamentul local constă din instilații nazale, de cîteva ori pe zi, cu picături dezinfectante, cîte 10-15 picături în fiecare nară. Se recomandă de asemenea să se facă inhalații nazale repetate cu vapori de alcool mentolat sau eucaliptol, combătîndu-se astfel infecția și congestionarea mucoasei nazale. Aplicarea de comprese calde, săculețe cu mălai sau sare caldă pe frunte și pe obraji ușor la calmarea temporară a durerilor. De asemenea, se pot pune uneori pungi de gheață. În scopul calmării durerilor, mai pot fi aplicate, aceasta însă numai de către medicul specialist, tampoane cu cocaină adrenalinată. Tratamentul general constă din antibiotice (penicilină, streptomicină etc.), sulfamide, antinevralgice, sedative, vitamina C, decongestive generale etc. Dacă după încetarea supurației durerile continuă, se recomandă efectuarea mai multor ședințe de raze ultrascurte. Va fi acordată de asemenea atenția necesară tratării dinților bolnavi, pentru a nu se ajunge la puroi la rădăcină.

Cînd boala a fost neglijată

Dar nu toate formele de sinuzită se vindecă ca cele amintite mai sus. Sinuzitele acute neglijate sau prost tratate pot da complicații (osteite, meningite, supurații orbitare etc.), se pot prelungi, repeta și deci croniciza. Diagnosticul sinuzitei cronice poate fi făcut numai de medicul specialist. Pentru precizarea acestuia, trebuie făcută radiografia sinusurilor.

Ceea ce este foarte important în tratamentul unei sinuzite este să se asigure scurgerea puroiului în afară. Sinuzitele cronice nu se vindecă singure. Dar puncționarea sinusurilor și spălarea acestora poate fi făcută numai de medicul specialist, căruia ne vom adresa ori de cîte ori este necesar pentru a preîntîmpina multiple suferințe, complicații, precum și o eventuală intervenție chirurgicală mai mare, necesară adesea cînd e vorba de o sinuzită cronică.

ȘIRAG DE MĂRGELE

Admiram deunăzi dantura minunată a unei muncitoare mai vîrstnice dintr-o fabrică de chimicale; dinții i se înșirau lucioși ca niște perle. Am felicitat-o. «Păi, să vedeți...—mi-a explicat femeia—dinții-s ai mei și nu prea... Mi i-a pus tovarășul doctor Țiculescu, la policlinica „Colțea"...» Și a adăugat plină de importanță: „Implant"...

Implantul se face numai în cazul în care omul e pus în alternativa de a înfrunta neplăcerea operației ori de a rămîne știrb. Operația se face în „doi timpi". Se deschid gingiile, se ia amprenta direct pe periost, se închid la loc... După două sau trei săptămîni se redeschid și se aplică implantul, care în răstimp a fost confecționat în laborator, în formă de grilaj turnat din vitalium. Peste două-trei luni — după caz — pe grătarul implantului, prevăzut cu piloni, se montează dantura. Și gata! Dar cîtă migală!

— În implant, laboratorul are o importanță deosebită — ține să sublinieze șeful serviciului stomatologic, dr. Ștefan Țiculescu. Cel mai mic defect în confecționarea grătarului face ca periostul să-l expulzeze fără menajamente.

— Ați avut accidente?

— Niciodată. Chiar și primul implant, executat acum cinci ani, se prezintă bine. Colectivul din laborator este admirabil. La implant lucrează P. Ceucă și S. Batler. Împreună, căutăm mijloace de îmbunătățire a metodei. E vorba de o metodă experimentată acum șapte-opt ani pe plan mondial și publicată în revistele de specialitate. S-au făcut și la noi încercări sporadice, uneori fără continuitate. Dar iată, la Colțea, metoda a fost definitiv adoptată și se aplică de cîte ori e nevoie. Facem 20-25 de implante anual. Evident, numai atunci cînd nu există altă soluție... Sînt cazuri (pe lîngă cele cînd nu e suportată proteza) în care chiar profesia cetățeanului cu edentiție totală cere o dantură fixă, de pildă la dansatori, actori, acrobați, gimnaști (care evoluează cu capul în jos, de cele mai multe ori) și alții. Așa că în asemenea cazuri n-avem încotro și recurgem la implant.

Succesele de pînă acum pot liniști pe acei cu edentiție totală: cînd e nevoie, policlinica „Colțea" asigură și această dificilă operație.

Andreia STREU

① Timpul al doilea într-un implant superiorul. Operează dr. Șt. Țiculescu, ajutat de sora A. Tomescu.

② Secționarea nervului, într-un caz de nevralgie trigeminală.

③ De cînd secția aceasta de stomatologie și-a creat renumele pe care-l are, sala de așteptare a devenit neîncăpătoare pentru numeroșii pacienți ce solicită serviciile stomatologilor policlinicii „Colțea".

La întrebările cititorilor

DIN ISTORICUL JOCURILOR OLIMPICE

Răspundem prin materialul de mai jos întrebărilor ce ne-au fost puse de cititorii noștri Domokos Ștefan din Tg. Mureș și Cornel Pauescu din Oltenița.

Istoria jocurilor olimpice se pierde în negura antichității elene. Întreceri de tot felul au avut loc din cele mai vechi timpuri consemnate în legende. Astfel, se spune că Ulise, vrînd să strălucească în fața regelui Alcinoos, l-ar fi provocat la un concurs de... arat și cosit — munca făcînd și ea parte la întreceri. Înainte de organizarea jocurilor olimpice propriu-zise, consemnate ca atare de istoricii antichității, au existat numeroase competiții asemănătoare. În insulele Creta și Mycena, de exemplu, cele mai vechi puncte de civilizație elenă ce sînt cunoscute, aveau loc, la toate sărbătorile mai importante, întreceri sportive — concursuri de gimnastică, pugilat, lupte cu tauri, acrobații și vînătoare. Jocurile olimpice propriu-zise ar fi început — după unii învățați — în anul 776 î. e. n., avînd drept cîștigător pe atletul Coroibos din Elada. Aristoteles, Apollodor, Eratostenes susțin însă că data reală a primei ediții a olimpiadelor ar fi anul 884 î. e. n. În orice caz, ceea ce se dă ca sigur e faptul că jocurile olimpice ale antichității au avut 293 ediții, dintre care ultima s-a desfășurat în anul 393 al e. n., dînd drept ultim cîștigător pe atletul Varasdate, care a cîștigat la pugilat.

În antichitate circulau numeroase legende cu privire la originea jocurilor olimpice. Conform uneia dintre aceste legende, ele ar fi fost organizate prima dată de eroul mitologic Hercules care, după ce l-a învins pe crudul rege Euristheu, de bucurie s-a luat la întrecere cu cei patru frați ai săi; de aici, zice-se, se trage tradiția ca aceste competiții să aibă loc din patru în patru ani. Patron ceresc al jocurilor olimpice ar fi fost, după părerea anticilor, însuși Zeus. Cel mai de seamă dintre rapsozii antichității care a cîntat jocurile olimpice, a fost poetul grec Pindar, născut la Teba în anul 521 î. e. n. Trăind o viață îndelungată, a participat — zice legenda — la 37 ediții ale olimpiadelor. De unde se vede că există fie o exagerare a biografilor săi, fie o greșeală de calcul a celor care trebuiau să organizeze jocurile o dată la 4 ani (deci, într-adevăr, 37 x 4 fac... 148 ani), fie o mică încurcătură, rezultată de faptul că în afara jocurilor olimpice propriu-zise se mai organizau și altele similare (jocurile istmice, nemeice, delfinice ș. a.). Jocurile olimpice ale antichității aveau loc în Hecatombeon (prima săptămînă cu lună plină care urma solstițiului de vară) și durau 5 zile. La fiecare probă era declarat numai un singur cîștigător, locurile II și III nefiind consemnate. Încă și cîteva date asupra unor probe de pe atunci:

Greutatea discului varia între 1,353 și 4,758 kg;

Distanțele de alergare erau: 1 stadiu (192,27 m) sau 7-24 stadii (1.346-46.154 m);

Atleții greci luau startul dintr-o poziție aproape verticală, spre deosebire de atleții moderni, care-l iau dintr-un unghi de aproape 50 de grade. De la greci, modelul jocurilor olimpice a fost preluat și de romani care, după cum se știe, acordau o mare atenție culturii fizice. Dar la Roma atletica grecă a degenerat, transformîndu-se în sîngeroase lupte de gladiatori (sub unul din împărații aparținînd dinastiei Flavilor, de exemplu, la Coliseum au avut loc în decurs de numai 3 zile, lupte a 12.000 perechi de gladiatori!).

În Evul Mediu — și mult mai tîrziu, după dispariția orînduirii feudale propriu-zise din Europa — nici vorbă n-a putut fi despre reluarea jocurilor olimpice (deși nu putem spune că nu existau nici un fel de întreceri sportive; să ne amintim numai de faimoasele turniruri cavalerești medievale!). Abia în 1896, la Athena, s-au reluat jocurile olimpice — de astă dată în organizarea lor modernă. De atunci au fost organizate 12 ediții, ele neavînd loc cu regularitate din 4 în 4 ani — și aceasta îndeosebi din cauza războaielor care în epoca imperialistă au făcut atît de mult să sîngereze omenirea. Cele 13 ediții au avut loc după cum urmează. 1896 — Atena; 1900 — Paris; 1904 — St. Louis; 1908 — Londra; 1912 — Stockholm; 1920 — Anvers; 1924 — Paris; 1928 — Amsterdam; 1932 — Los Angeles; 1936 — Berlin; 1948 — Londra; 1952 — Helsinki; 1956 — Melbourne. Între acestea a avut loc și un așa-numit joc median, în 1906, la Atena.

Precum se știe, la ultimele două olimpiade — cea de la Helsinki și mai ales cea de la Melbourne — a participat cu deosebit succes și sportul românesc, reușind o serie de victorii de mare însemnătate internațională, care nu sporesc prestigiul sportului nostru în întreaga lume. În prezent sportivii se pregătesc pentru cea de-a 17-a olimpiadă (socotindu-se și cele patru care n-au avut loc), care se va disputa anul viitor, în Italia.

NICI TUT-ANK-AMON, NICI RAMSES...

Mumia și sarcofagul din fotografii nu sînt nici ale lui Tut-Ank-Amon, nici ale lui Ramses. Sînt mai modeste: ale lui Bes-An, fiul lui Petisis, nepot al lui Anh-Ef-En-Hus, preot al zeului Amon, din Teba. Poate că nobilețea mumiei vă interesează mai puțin. Importantă este „vîrsta" ei. Ei bine, aflați că Bes-An a trăit în secolul al XVI-lea î.e.n., pe timpul celei de a 18-a dinastii a regilor Egiptului. De vreo nouă decenii își continua somnul de veci în țara noastră, în racla de sticlă din fotografie (în racla se află și două mumii de copii). Mumia, împreună cu sarcofagul în care a stat mai bine de 35 de veacuri, a fost adusă în țară în 1869 de N. Cretulescu, după o călătorie pe care a făcut-o în Egipt. Peste picturile și ieroglifele în culori vii, milenille au trecut fără a lăsa urme. Picturile simbolice întruchipează diferite divinități — Isis, Neftis, Osiris, Tetu, Ra. Pe creștetul capului (în fotografie nu se vede) se află un scarabeu cu aripi, simbol al reînvierii promise mortului. Cu ajutorul ieroglifelor sînt exprimate diferite rugăciuni adresate divinităților Armachis, Tum și Ra.

Mumia și sarcofagul pot fi văzute la Muzeul de antichități din Capitală.

ȘTIAȚI CĂ...

... Uneori, o populație de omizi poate să formeze o „stradă" care să ajungă la o lungime de 500 metri, ocupînd totodată o suprafață de 500.000 metri pătrați?

... O omidă are — numericește — de patru ori mai mulți mușchi decît omul?

... Consumul de frunze al unei singure omizi în decurs de o lună de zile întrece de 600 ori greutatea ei corporală?

... Un fir de mătase de 9.000 metri nu cîntărește nici măcar un gram?

... O specie de arbore, denumită „pomul-ploaie", care crește în America de Sud, condensează într-atît umiditatea aerului, încît din frunzele acestuia cad incontinuu picături de apă?

... Patru muguri de mălin pișați ucid cele mai rezistente insecte după 15 minute, iar după 20 minute, ei pot să ucidă un șobolan?

... În India funcționează de 23 de ani un spital pentru păsări?

... Albinele sînt iritate de mirosul propriului lor venin? Din această cauză, un om sau un animal înțepat întîmplător de una din ele se poate vedea atacat de un roi întreg.

... În portul chilian Valparaiso a poposit de curînd o recordmană a zborului de lungă distanță? Este vorba de o pasăre marină, care a străbătut în zbor, din Australia în Chile, peste 10.000 km. Ea a fost recunoscută după un inel ce-i fusese prins la un picior.

COLȚUL FOTOGRAFULUI AMATOR

DESPRE SENSIBILITATEA FILMELOR

Pe ambalajul filmelor este întotdeauna înscrisă o cifră care reprezintă sensibilitatea. Ea nu este însă decît o indicație de calcul, deoarece imaginea latentă filmată în momentul expunerii poate fi foarte mult influențată prin procesul chimic care are loc în timpul developării. Este știut că la întrebuințarea revelatoarelor micro-granulare, expunerea trebuie prelungită — ceea ce înseamnă de fapt că micșorăm sensibilitatea filmelor.

În fotografia legată de adevărul vieții, în care se practică din ce în ce mai mult instantaneul — surprinderea pe viu, în lumina ambiantă, fără a deranja subiectul cu diverse lumini sau a-i distrage atenția cu blitz-ul — se face simțită nevoia unor filme din ce în ce mai sensibile, mai ales atunci cînd lumina existentă este slabă. Industria fotografică ne dă filme de mare sensibilitate, însă în unele împrejurări nici această sensibilitate mărită nu este suficientă. Pentru a face față necesităților de fotografiere la lumină slabă, e necesar, de acea, să aplicăm procesul invers celui arătat mai sus, adică nu reducerea indicațiilor de sensibilitate, ci calcularea sensibilității filmelor la cifre mai mari (o diferență de 3° DIN înseamnă o dublare și, respectiv, o înjumătățire a sensibilității filmelor).

Dacă avem un film, să spunem de 21/10° DIN, noi putem să-l expunem ca avînd 24 sau chiar 27 grade DIN, ceea ce înseamnă, de fapt, o subexpunere conștientă din partea noastră. Aproape oricare film de calitate rezistă la astfel de subexpuneri, cu condiția ca la developare să luăm anumite măsuri. E vorba de faptul că filmele subexpuse să fie forțate la developare, adică să fie ținute mai mult timp în revelator. Această prelungire a timpului de developare produce în primul rînd contraste mult mai mari și, în al doilea rînd, accentuează granulația.

În fotografia de azi însă, granulația mare nu mai este considerată ca un defect hotărîtor atunci cînd fotograful a reușit să surprindă o fărîmă autentică de viață. Pentru a preîntîmpina contrastele mari, trebuie întrebuințat un revelator egalizator, care să atingă totuși o mare energie. Experiența a dovedit că revelatorul cu metol-sulfit (7,5 gr metol, 100 gr sulfit anhidru la 1 litru de apă) este cel mai potrivit. Filmul trebuie developat sub control, la lumina verde specială, prelungind timpul de developare pînă cînd se obține densitatea normală. Rezultate bune se mai obțin și cu Rodinal în diluare de 1/40.

Cu toate că procedeul de mărire a sensibilității filmelor indicat mai sus e foarte simplu, puțini amatori și chiar fotografi profesioniști s-au gîndit să-l aplice. Încercați-l și veți vedea ce rezultate bune veți obține.

Eug. IAROVICI

Poșta REDACȚIEI

ION VÎRCOLICI, Focșani. Academia Română s-a numit la început — între anii 1866-1869 — „Societatea Literară Română". Scopul înființării acestei societăți literare a fost inițial să stabilească regulile ortografiei, să întocmească o gramatică și să alcătuiască un dicționar al limbii române. Ateneul Român exista înaintea Academiei, tot ca societate literară. Fusese înființat în anul 1865 și avea drept scop ținerea de conferințe pentru protipendada societății bucureștene. (Prima conferință a fost ținută de C. Esarcu, cu subiectul „Natura și regnurile ei"). Clădirea a fost construită în anul 1888, nu prin contribuția statului, ci printr-un fel de loterie populară născocită de Esarcu, care a lansat faimoasa lozincă: „Dați un leu pentru Ateneu!" Să nu vă închipuiți că visteria țării era atît de săracă, încît să nu poată suporta o asemenea cheltuială. Era însă jefuită de politicieni, în interesul propriului lor buzunar. Cît despre „Filarmonică", aceasta a fost ființă în anul 1868, din inițiativa unor iubitori de muzică, de asemenea fără nici un concurs din partea oficialității burghezo-moșierești.

EUGENIA MITITELU, Tîrgoviște. Vă mulțumim pentru rețetele trimise. Experiența pe care ne-o împărtășiți e foarte interesantă. La momentul oportun, o vom folosi. Deocamdată însă, credem că nu trebuie să exagerăm, vorbind mereu despre mîncare. Unii cititori, pe care nu-i interesează atît de mult aceste rețete, s-ar putea plictisi de repetarea lor. Și nu dorim de loc acest lucru.

BENO SAUER, Lugoj. Se folosesc rachete cu mai multe trepte pentru imprimarea gradată a vitezelor mari. Se știe că dacă dintr-un avion care zboară cu o viteză de 500 metri pe secundă se lansează un proiectil în direcția deplasării aparatului, cu viteza de 1.000 metri pe secundă, proiectilul va avea față de Pămînt viteza de 1.500 metri pe secundă. Pe același principiu de cumulare a vitezelor se bazează și rachetele cu mai multe trepte. Adică, dacă prima treaptă pusă în funcțiune imprimă o viteză de 3.000 metri pe secundă, a doua treaptă îi va da o viteză de 6.000 metri pe secundă. Treptele intră în funcțiune rînd pe rînd, pînă ce imprimă rachetei viteza de 11.900 metri pe secundă, cu care se eliberează de gravitația Pămîntului. Această gradație e necesară mai ales la vederea zborurilor omului în spațiul cosmic, deoarece acesta nu poate suporta trecerea bruscă la viteza cosmică, decît... în romanele fantastice.

IONEL BACIU, Craiova. Circulă mai multe ipoteze în privința continentului antarctic. După unele dovezi de natură geologică, ar fi existat acolo, cu milioane de ani în urmă, o climă tropicală. Alte mărturii ale solului și subsolului atestă existența unui arhipelag, care s-ar fi format prin presiunea extraordinară a maselor de gheață asupra pămîntului, coborîndu-l în multe locuri sub nivelul mării. Toate acestea probleme, ca și multe altele, vor fi rezolvate grație cercetărilor pe care le fac azi savanții specialiști, la fața locului. În orice caz, temperatura de azi a Antarcticii este foarte scăzută, în unele locuri ea atingînd pînă la 92 de grade sub zero.

MARGARETA PĂUNESCU, Vîlcele, reg. Stalin. Băuturile reci sînt periculoase în orice sezon și pentru orice persoană, oricît de sănătoasă s-ar considera. Dacă nu vă puteți abține, obișnuiți-vă cel puțin să luați înainte o înghițitură de pîine, cu care să atenuați efectele directe ale băuturii reci asupra stomacului. Cafeaua este un tonic al sistemului nervos și e recomandabilă mai ales limfaticilor și hipotensivilor. Produce aceștia efect, indiferent dacă o beți caldă sau rece. Berea e o băutură hrănitoare, dar în exces este, desigur, ca și cafeaua, dăunătoare.

DICȚIONARE ORIGINALE

Editura „Marea Enciclopedie Sovietică" a hotărît să tipărească la Moscova o serie de dicționare enciclopedice consacrate artelor, de care nimeni nu s-a ocupat pînă acum în sensul de a le prezenta organizat și riguros documentat.

Primul dintre aceste dicționare originale va fi consacrat muzicii. El va cuprinde date complete din istoria acestei arte, precum și amănunte asupra teoriei, asupra stilurilor, școlilor și curentelor muzicale.

Alt dicționar va fi dedicat artei teatrale, iar altul cinematografului, cuprinzînd atît terminologiile respective, cît și articole care dezbat problemele creației, ale regiei și ale tehnicii.

SFATURI practice

EXERCIȚII PREGĂTITOARE PENTRU SCHI ȘI PATINAJ

1

2

3

4

Mulțumită condițiilor create de regimul de democrație populară, sporturile de iarnă se practică azi pe scară largă și în țara noastră. Schiul și patinajul — spre exemplu — rezervate altădată doar claselor privilegiate, au devenit azi sporturi de masă.

Atrași către aceste sporturi, mulți tineri sînt lăudabili însă să le practice fără o prealabilă pregătire. Nu vorbim de cei care activează în organizații sportive, unde pregătirea se face cu atenție, ci de cei care, antrenați de un prieten sau altul, încearcă să învețe schiul sau patinajul pe cont propriu.

Am mai arătat și în sezonul trecut că un minimum de pregătire fizică e necesar oricui, înainte de a se apuca să practice aceste sporturi. Corpul trebuie să fie obișnuit cu anumite mișcări, cu anumite flexiuni corespunzătoare poziților pe care le solicită foarte des un asemenea sport! Nu e vorba deci de un antrenament care să preîntîmpine obișnuita febră mușchiulară — deși și aceasta ar fi necesar — ci de exerciții fizice care să evite eventualele accidente soldate cu entorse și fracturi.

Pentru cei care nu urmează un curs de antrenament organizat în cadrul unui colectiv sportiv, dăm mai jos cîteva din exercițiile pregătitoare, care trebuie făcute cel puțin timp de 15 zile înainte de a pune schiurile sau patinele:

1) Pornind din poziție de „drepți", lăsați-vă pe genunchi, fără a dezlipi călcîiele de pămînt, cu brațele perfect întinse în față. Repetați figura de 10 ori în fiecare zi.

2) Cu mîinile în șolduri, ridicați lateral, pe rînd, fiecare picior și flexionați laba în jurul gleznei. Repetați de 6 ori, cu fiecare picior.

3) Depărtați ambele picioare flexionate, cu genunchii împinși înainte și cu vîrfurile picioarelor orientate către corp. Faceți un salt în aer, căutînd să reveniți în cădere la poziția de la care ați pornit. Repetați de 5-6 ori.

4) Din poziția de „drepți", îndoiți un genunchi și lăsați-vă greutatea corpului pe el, în timp ce piciorul celălalt îl întindeți lateral, cu vîrful labei orientat spre corp. Repetați de 6 ori, cu fiecare picior.

După executarea fiecărei mișcări, opriți-vă și faceți exerciții de respirație.

FILATELIE

O NOUĂ SERIE ÎNCHINATĂ FAUNEI NOASTRE

Popularizarea unor exemplare faunistice, care prin raritatea lor constituie monumente ale naturii din țara noastră, este o inițiativă lăudabilă a Direcției Generale a Poștelor și Telecomunicațiilor. În felul acesta masele largi de filateliști pot afla, cu justificată mîndrie patriotică, cît de bogată este natura patriei noastre.

Astfel, alături de seria „Flora carpatină" din anul 1957, emisiunea „Monumentele naturii" anunțată pentru sfîrșitul acestui an va oferi colecțiilor filatelice cîteva piese remarcabile, mai ales că sînt imprimate în taille-douce. Realizarea artistică aparține deopotrivă pictorilor M. Panin, autorul machetei, și I. Dumitrana, realizatorul gravurilor.

Seria cuprinde șase valori, și anume:

20 bani reproduce lostrița, un pește rar din apele munților noștri; 55 bani, broasca țestoasă; 1,20 lei aduce într-un peisaj de stufăriș califarul alb; 1,30 lei (poștă aeriană) are ca subiect frumoasa pajură de pe înălțimile Carpaților; 1,75 lei (poștă aeriană) prezintă cocoșul de mesteacăn, astăzi retras la altitudinile mari din munți. În regiunea înghețurilor, și 2 lei (poștă aeriană), care reproduce vulturul bărbos.

Apreciind execuția artistică de care din aceste mărci tablouri în miniatură, trebuie să subliniem cu satisfacție și începutul pe care-l face poșta în noua sa orientare — către serii de mărci cu valoare nominală redusă — care va da un nou impuls colecționării lor nu numai în țară, dar și în străinătate.

BAZA

de Al. MIRODAN

Îmi aduc aminte (e bine, din timp în timp, să ai memorie) că acum cîţiva ani hocheiul nostru se dezvolta necăjit, atîrnînd de mişcările vremii. Venea noiembrie, dar oamenii umblau în „ballonsoide", intrau în decembrie şi ninsoarea nu cădea... Cîte revelioane au avut săpadă? Iarna schimbîndu-şi mersul şi întîrziind, sporturile anotimpului nu mai puteau fi practicate firesc. Hocheiul are nevoie de frig: frigul nu sosea. Patinajul are nevoie de lacuri îngheţate: apa nu îngheţa. Un campionat, întins pe cel puţin cîteva săptămîni, avea nevoie de o temperatură statornică: temperatura o dată răcită se încălzea brusc, înmuind patinoarele, campionatul şi voinţa jucătorului, care, sleit, gîndea să se apuce, în disperare, de ping-pong. Tîrziu, prin martie, cînd, trebuind să plece, iarna abia venea — frigul îngheţa pe la Miercurea Ciucului apele, îngăduind cîteva meciuri şi, din cînd în cînd, un turneu internaţional; dar atunci, selecţionata noastră lipsită de antrenament îndelung, fără putinţa de a fi exersat pe gheaţă săile şi săptămîni şi luni, fără tehnica pe care ţi-o dă repetiţia organizată, rămînea pe ultimul loc, fiind mereu întrecută de echipe străine care patinau, de fapt, din august... Hocheiştii obişnuiseră să implore gerul, precum odinioară ţăranul ploaia; şi cînd acesta nu venea, recolta anului sportiv era incurabil distrusă. Tristeţe. De ce hocheiştii cehoslovaci, de exemplu, veneau la meci cu şase luni de antrenament în picioare? Pentru că aveau patinoare artificiale, fiind independenţi de iarnă. Pentru că aveau o bază. De ce hocheiştii noştri veneau la meci cu şase săptămîni (şi uneori nici atît...) de antrenament? Pentru că n-aveau la dispoziţie patinoare artificiale, fiind dependenţi de ger. Pentru că n-aveau o bază.

*

...Şi iată că, acum cîteva săptămîni, i-au învins pe hocheiştii unguri la Budapesta, realizînd (după atletism, după rugbi, după tenis de masă, după box, după handbal) o nouă surpriză (a cîta?) internaţională. Saltul brusc al patinatorilor noştri, progresul crosei şi al pucului şi victoria care marchează ascensiunea au fost determinate, fără îndoială, de mai mulţi factori. Au contribuit la salt şi talentul jucătorului, şi priceperea antrenorului, şi calitatea materialului, şi şedinţele de la federaţie, şi articolele de specialitate din presă, şi, cum se spune, moral-volitivul; dar, înainte de orice, a contribuit baza. Avem de cîtăva vreme un patinoar artificial la „23 August", cu tribune şi instalaţii de nivel mondial. Avem baza. Ceea ce nu s-a învrednicit să lase trecutul moştenire (trecutul aceasta care în mijloc de veac douăzeci nu ridicase nici măcar o sală civilizată de sport) a fost construit acum. Sportul contemporan nu izvorăşte din metafizică, ci din stadioane. A oferi gheaţă bună şi tribune de beton înseamnă a oferi performanţe. Unde s-a născut recordul Iolandei Balaş? În truda brigăzilor de utemişti care au reconstruit stadionul Republicii (o bază). Unde au înviorit medaliile olimpice ale trăgătorilor noştri? La poligonul Tunari (o bază). Unde şi cum a luat fiinţă victoria hocheiştilor de la Budapesta? Într-o cifră oarecare a planului de stat, indicînd suma destinată patinoarului artificial (o bază). Într-o cifră de plan. Într-o sumă de bani. În munca muncitorilor. Să preţuim baza şi pe cei care au creat-o.

Tradiţia nu a fost dezminţită! Partida de volei dintre C.C.A. şi Dinamo, din cadrul campionatului republican masculin, a oferit aceeaşi vie dispută, cunoscută de iubitorii voleiului din confruntările anterioare. La mare luptă, C.C.A. a cîştigat întîlnirea cu 3-2. În fotografie, un baraj ineficace al dinamoviştilor.

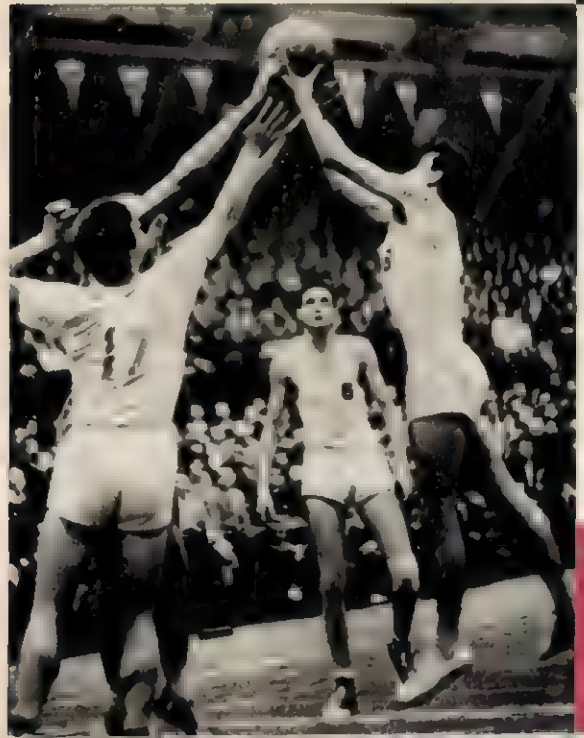

Printr-o categorică victorie asupra echipei P.A.O.K. din Salonic, formaţia C.C.A. şi-a asigurat participarea în turul următor al Cupei Campionilor Europeni la baschet (75-60). În fotografie: o fază spectaculoasă din timpul partidei.

C.C.A. a cîştigat „Cupa U.C.E.C.O.M." la hochei pe gheaţă. Fotografia reprezintă un aspect din meciul cu formaţia „Avîntul" - M. Ciuc, pe care C.C.A. a învins-o cu 5-3 (1-0, 3-0, 1-1).

Fotografii de R. SCURTU

În jurul globului

La Londra s-a semnat acordul sovieto-englez cu privire la programul schimburilor în domeniile culturii, științei, învățămîntului și tehnicii între cele două țări, pe perioada 1 aprilie 1960-1 aprilie 1961. În stînga, G. A. Jukov (U.R.S.S.), președintele Comitetului de stat pentru legăturile culturale cu țările străine. În dreapta: R. Allan, subsecretar de stat la Ministerul de Externe britanic.

← În ciuda opreliștilor puse de guvernanții vest-germani, numeroase personalități și simpli cetățeni din Germania occidentală vizitează Republica Democrată Germană. În fotografie: un grup de membri ai bisericii evanghelice luterane din Saxonia, vizitînd centrul de cercetări atomice al R.D.G.

INSCRIPȚIE LA O CARICATURĂ

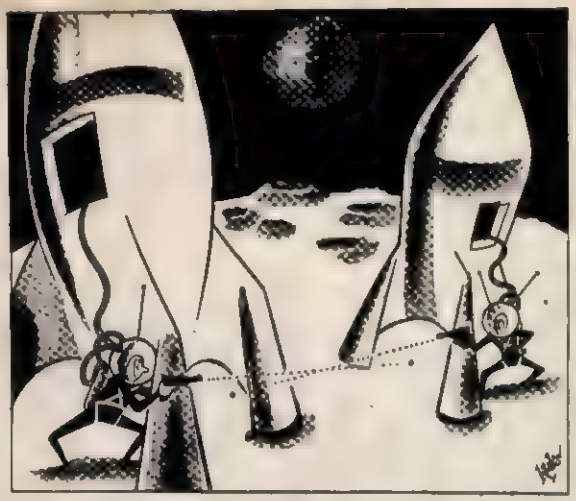

CÎNTAREA LUNII SAU CÎNTĂRIREA EI?

Pare-se că pentru unii este cum nu se poate mai bine cînd e foarte rău. Cînd e foarte rău nu pentru ei, firește, ci pentru alții. Dar dacă răul ăsta le poate aduce „un ce profit", cum ar zice conu' Leonida, atunci totul e în perfectă regulă. Cum s-ar spune, dacă pot eu să storc ceva, fac totul ca oamenii să se încaiere, să curgă sînge.

Mentalitatea aceasta de jivină sîngeroasă a fabricantului imperialist de bombe A și H și-a găsit o remarcabilă expresie într-o caricatură pe care a publicat-o recent ziarul vest-german „Die Welt" și pe care oricine o poate „contempla" mai sus.

După cum se știe, n-a fost aproape poet pe lumea asta — de cînd e lumea și de cînd sînt poeții — care să nu cînte Luna. Unul într-un fel, altul în alt fel. Dar cea mai frumoasă cîntare, după cum iar se știe, au intonat-o oamenii de știință sovietici acum, în zilele noastre, trimițînd în Lună un mesager pămîntean și dezvelind omenirii și cealaltă față lunară. Au intonat această cîntare, ca să înceapă marea dezlegare a „tainelor" universale. Și au botezat „mările" Lunii, frumos și omenește, cu nume ca Marea Visului și Marea Păcii și cu nume de mari oameni de ispravă.

Însă caricatura vest-germană, care are legenda „Cucerirea Lunii", ilustrează cu totul altceva. Ceva în stil imperialist. Nu cucerire cu feluri științifice, ci cu scopuri de cotropire. Luna nu mai trebuie cîntată. Trebuie cîntărită. Să vedem cîte parale face. Ce se poate stoarce. Iese ceva, nu iese? Dacă e vorba că iese, atunci [illegible]! Cu pistolul, cu mitraliera, cu tunul, cu bomba A sau H. Nu cumva să fie a ăluilalt a „concurentului". Nițica varsare de sînge, puțintel măcel. Să fie. Numai „să cuceresc". Asta se numește adevărată cucerire, în lirica imperialistului, în visul militariștilor, în poemele capitaliste. Și asta ilustrează caricatura cu pricina.

Exact în zilele cînd apărea această ilustră ilustrație în „Die Welt", iată că la Moscova a apărut în „Literaturnaia Gazeta" un reportaj imaginar selenar despre o echipă de poeți și prozatori sovietici care au vizitat Luna și au transmis fiecare cîte o lunogramă, în care vorbesc de frumusețea cuceririi pașnice a satelitului bătrînei Terra. Fără pistoale, fără cîntar.

L. S.

DRUMUL SPRE PATRIE

De cîteva săptămîni, în portul japonez Niigata domnește o forfotă neobișnuită. Din toate colțurile Japoniei sosesc aci mii și mii de coreeni, care se repatriază în R.P.D. Coreeană. După o așteptare de luni și ani, fiii dezrădăcinați ai „țării dimineților proaspete" își văd visul împlinit: vapoarele trimise de guvernul din Phenian au început să transporte peste mare primele loturi de repatriați. (În fotografia 1, motonava sovietică „Krilon", salutată cu entuziasm în portul Niigata, unde a sosit pentru a-i lua pe cei ce se repatriază în R.P.D. Coreeană).

Între timp, în zeci de orașe și sate japoneze, se desfășoară intens acțiunea de înscriere pe listă a coreenilor care cer să se întoarcă în Coreea de nord. Numărul celor ce s-au înscris pînă în prezent trece de 130.000. (În fotografia 2, la oficiul de repatriere coreenii completează formulare în vederea reîntoarcerii în patrie).

În ciuda sabotajului sistematic la care s-au dedat autoritățile lisinmaniste, repatrierea coreenilor din Japonia a început. Iar primii fericiți care sosesc acum în patrie sînt înconjurați de toată grija. (În fotografia 3, unul din blocurile de locuințe construite recent la Phenian și puse la dispoziția repatriaților din Japonia).

R. P. R. PESTE HOTARE

Recent, în Londra, prof. dr. Ana Aslan, directorul Institutului de Geriatrie din București, a ținut în fața a peste 200 medici englezi o comunicare însoțită de proiecții (foto 1) cu privire la metodele folosite de medicii români de la Institutul de Geriatrie în tratarea bătrîneții. În fotografia 2, prof. dr. Ana Aslan discutînd cu medici englezi, după conferință.

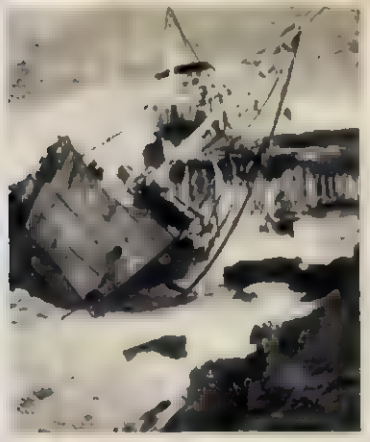

O PUTERNICĂ FURTUNĂ pe coasta britanică, la Anglesey, a provocat sfărîmarea de stînci a numeroase vase.

ÎN URMA MARILOR INUNDAȚII ce au avut loc în Italia, s-au revărsat și apele care străbat Veneția, îngreunînd circulația. În fotografie: piața San Marco, inundată.

DANS INDIAN interpretat de artista emerită a R.S.S.A. Buriate, V. Tumurova, cu prilejul decadei artei și literaturii R.S.S.A. Buriate, care s-a desfășurat de curînd la Moscova.

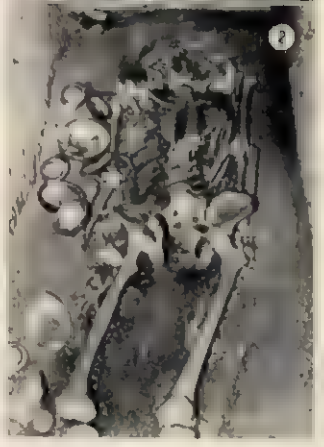

LA ROMA, în timpul unor săpături în centrul orașului, au fost descoperite o serie de obiecte, printre care amfore de vin (fotografia 1) precum și patru morminte. Se crede că în acest loc s-au aflat grădinile lui Domițian, unde existau o vilă și o fermă cu instalații pentru prelucrarea vinului. Într-unul din morminte (fotografia 2) a fost găsită, într-un colț (stînga sus), o lampă de iluminat din acea vreme.

OBIECTIV

● „New York Times" constată că, în condițiile războiului rece, guvernul american a cheltuit, vreme de mai mulți ani, „prea puțin pentru domenii atît de vitale ca învățămîntul, construcțiile edilitare și de locuințe, irigațiile, silvicultura, construcția de șosele, spitale și asistența publică". Lucru de altfel știut de către cetățeanul american, care suportă povara cheltuielilor militare, ce se ridică la peste 40 miliarde dolari.

● În strînsă legătură cu cele de mai sus, aflăm, dintr-o relatare a agenției americane UPI, că deficitul probabil al bugetului S.U.A. pe anul fiscal 1960-1961 va fi de 500.000.000 dolari. Ceea ce, de asemenea, nu mai miră pe nimeni.

● Procesele de tip hitlerist se reeditează azi sub diferite variante în Germania occidentală. Dovadă, inacceptabilele judiciare de la Nürnberg (împotriva unor comuniști), Düsseldorf (împotriva unor fruntași ai mișcării pentru pace), Hamburg (împotriva unor muncitori simpatizanți ai P.C.G.) și Dortmund (împotriva unor participanți la festivalurile mondiale ale tineretului de la București și Varșovia).

● La ora aceasta, Taivanul „constituie în întreaga Asie un simbol al armatei învinse și al politicii nerealiste". Această apreciere realistă a situației jalnice în care se găsește clica ciankaișistă aparține domnului Charles Porter, membru al Camerei Reprezentanților din S. U. A.

● Situația lui Sananikone, prim-ministru al Laosului, nu este nici ea de invidiat. După ce acesta s-a compromis în fața lumii întregi cu înscenarea unei pretinse agresiuni din partea R. D. Vietnam, iată că trimisul special în Laos al Agenției italiene de presă denunță corupția ce domnește în conducerea armatei: o mare parte din „ajutorul american" este înghițită de ofițerii superiori din Laos. Ca să se aleagă — se vede — cu un „ce profit"...

● O cifră care spune mai mult decît un rechizitoriu: în cursul acestui an impozitele percepute de la populația sud-coreeană au fost de 9,4 ori mai mari decît cele din 1953.

● Cum doriți să muriți? Prin împușcare sau gazare? Aceasta e întrebarea pe care o pune și la care răspunde generalul A.G. Trudeau, șeful departamentului de cercetări al armatei americane. După spusele lui, în prezent gazele ar constitui, cică, „metoda cea mai umană de purtare a războiului" și, ca să fie crezut, bravul general declară: „Eu aș prefera gazele, gloanțelor". Cum s-ar spune, fiecare cu gustul lui. Numai că oamenii preferă gustul vieții.

● Scandalul „Boeing 707" este viu comentat de presa franceză. Accidentul de zbor suferit de primul dintre cele 17 avioane cu reacție de tip „Boeing 707", vîndute de S.U.A. Franței, a scos la iveală grave defecțiuni de construcție la aceste aparate. Și cînd te gîndești că fiecare dintre ele a costat cîte două miliarde și jumătate de franci...

D. B.

FĂRĂ COMENTARII

ÎNSĂȘI PRESA VEST-GERMANĂ denaște minciuna asupra pretinsului „miracol economic" din R.F.G. Fotografia alăturată a fost publicată în revista münchenească „Revue" sub titlul „EI AȘTEAPTĂ O MINUNE" și relatează despre drama unei familii, pe nume Trison, care, asemeni multor alte familii, locuiește, împreună cu cei cinci copii, în caroseria unui vechi autobus.

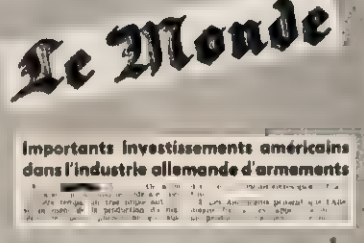

MAGNAȚII AMERICANI care au contribuit la înarmarea Germaniei înaintea primului și a celui de-al doilea război mondial n-au tras, se pare, învățăminte de pe urma consecințelor acestei cîrdășii monstruoase. Astfel, numeroase ziare occidentale, printre care și ziarul francez „Le Monde", relatează că din nou mari corporații din Statele Unite contribuie la refacerea industriei de război vest-germane.

REDACȚIA: București, Piața Scînteii. Căsuța Poștală 3507 of. 33. Tel. 17.60.10, int. 1744.

ABONAMENTE la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.

PREȚUL ABONAMENTELOR: 3 luni: 26 lei; 6 luni: 52 lei; un an: 104 lei.

Prezentarea grafică: Ion VULPESCU.

Tipărită la Combinatul Poligrafic Casa Scînteii „I. V. Stalin".

Maeştrii bibelourilor

(Citiţi reportajul în pagina 11)

Fotografie de A. MIHAILOPOL

PREŢUL 2 LEI

La mulți ani!
60
Proletari din toate țările, uniți-vă!
FLACĂRA
Nr. 52 (240) — 30 decembrie 1959

SLAVĂ PATRIEI

Versuri de Cicerone THEODORESCU **Muzica de N. VALERIU**

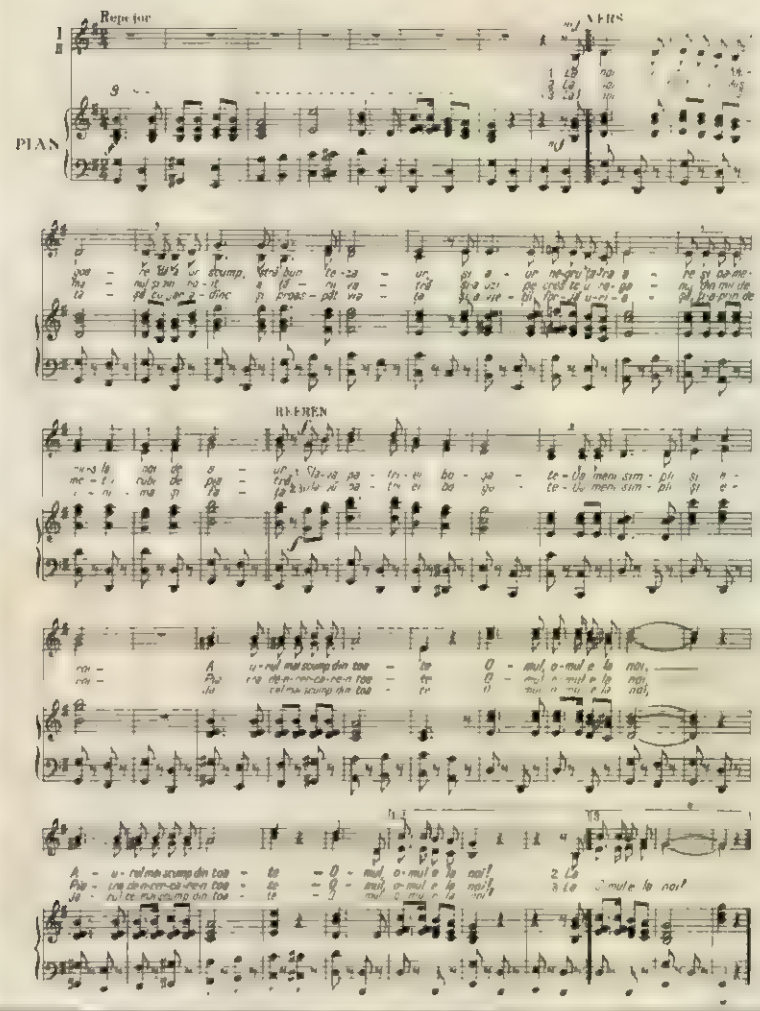

La noi,
a țarinii
dogoare
dă aur scump, străbun tezaur,
și aur negru
țara are
și oamenii-s la noi
de aur.

Slavă patriei bogate
— Oameni simpli și eroi —
Aurul mai scump din toate
Omul, omul e la noi!

La noi
e-nfrînt pe veci
dușmanul
și-am înnoit
a țării vatră —
și-auzi pe creste
uraganul
din mii de metri cubi
de piatră.

Slavă patriei bogate
— Oameni simpli și eroi —
Piatra de-ncercare-n toate
Omul, omul e la noi!

La noi
e focului
părtașă
cu jar adînc și proaspăt, viața
și-a vieții forjă
uriașă,
îți-aprinde inima
și fața.

Slavă patriei bogate
— Oameni simpli și eroi —
Jarul cel mai scump din toate
Omul, omul e la noi!

ÎN RAID CU ANUL NOU

de Camil BACIU

În preajma fiecărui An Nou, sărbătorind republica, trecem în revistă roadele muncii noastre; roadele prieteniei cu țările frățești în frunte cu marea Uniune Sovietică; roadele spre care ne-a călăuzit partidul.

Anul Nou găsește Republica Populară Română în plină înflorire.

Cîteva imagini ale patriei și ale minunatei construcții le prezentăm, în paginile de față, alcătuite cu concursul unui original fotoreporter: Anul Nou 1960.

Conducte prin care Bistrița va fi condusă la turbinele hidrocentralei.

Părea foarte preocupat și aș fi trecut pe lîngă dînsul căutînd să nu-l stînjenesc, dar m-a oprit apucîndu-mă de mînă:

— Ascultă, am nevoie de un reporter.

Îmi trecea cu două palme peste genunchi și, înfofolit în paltonașul roșu cu guler, cu căciuliță roșie trasă pe frunte, părea un pitic, sau, poate, Buratino echipat pentru o călătorie la Pol.

— Am nevoie de un reporter — a repetat. Eu o să fac fotografiile.

Cum nu răspunsesem nimic, s-a răstit:

— Nu mai căsca gura. Să pornim! Peste o oră trebuie să fiu înapoi la București.

— Dar peste o oră e miezul nopții — am spus.

— Peste o oră trebuie să fiu înapoi — a repetat. Și înainte de asta vreau să trec prin țară. Dorești să începem cu nordul?

— Cu nordul? E vorba de... de un reportaj?

Cred că întrebarea mea i-a părut stupidă, căci a surîs.

— Închipuie-ți!... Dar dumneata înțelegi foarte greu și eu n-am vreme să-ți explic. Trăiesc un an. Un singur an! De șaptezeci de ori, de optzeci de ori mai puțin ca oamenii obișnuiți, de o sută cincizeci de ori chiar, dacă te gîndești la gruzini. Astfel înlocuiesc uneori lunile cu orele. De aceea te rog caută să fii concis!... Iată, sîntem în nord, e ceață, fulguie ușor. Dacă imaginea nu-ți place, spune-mi; pot face acum și fotografii de vară. Dar fă-mă să înțeleg viața acestor locuri: o dată, o cifră, o istorioară îmi ajung. Te ascult.

— Prea bine — am spus.

Și pentru a nu părea uluit de tonul poruncitor, de micimea fotoreporterului meu, de nemaipomenita schimbare de peisaj, am continuat în modul cel mai firesc:

— Urcăm de-a lungul Bistriței, în preajma Ceahlăului acoperit de zăpadă. Pînă la Galu, sat de plutași pierdut pe văgăuni, va ajunge malul viitorului lac al hidrocentralei Lenin. Omul a tăiat aci doi munți pentru a ridica un al treilea. În

„Sala Casei raionale de cultură, într-adevăr îmi place mult — a spus omulețul. E cel mai elegant interior al Rădăuțiului".

spatele lui rîul va deveni lac, iar lacul — lumină.

— Dacă vrei — a spus omulețul — nu sta în fața obiectivului. O clipă...gata... Bănuiesc că acesta a fost numai preludiul.

— Preludiu și simbol al industrializării republicii. Și acum să ne continuăm drumul spre nord.

— Văd păduri, ape repezi, coline, mănăstiri.

— Într-adevăr, istoria s-a adunat aci în jurul cetăților de scaun, iar orașele s-au îmbogățit negustînd lemn și piei de oaie.

— Se zărește turla unei vechi biserici.

— Numără șase sute de ani. Sîntem aproape de Suceava, la Rădăuți. Orașul acesta, asaltat secole de-a rîndul de procesiuni religioase, găzduiește acum cele mai mari festivaluri cultural-sportive ale regiunii. Dacă cineva ar voi să cuprindă într-o imagine transformarea acestor sate, n-ar avea decît să asiste la concursurile cicliste din Frătăuți, la aruncarea discului în Dornești ul ce se urbanizează; n-ar avea decît să vadă defilînd zece mii de tinere țărănci, nu în catrințe și poale, cu șpiniță și zgărdiță, ci în șorturi și tricouri, baschеți și treninguri.

— Dumneata ai fi în stare să reciți eposul unei olimpiade rurale. Spune-mi mai bine de unde vine zvonul de instrumente acordate.

— S-ar putea să fie orchestra de muzică ușoară a Rădăuțiului numărînd cincizeci de persoane, sau orchestre de muzică populară exersînd în sala Casei de cultură, împodobită cu candelabre grațioase, cu lumini mascate și tapisată pastel, la o sută de pași de clădirea vechii herghelii a lui Franz Iosef, la o sută de pași de multiseculara mănăstire a lui Bogdan I.

— Am înțeles — m-a întrerupt omulețul. Sala, într-adevăr, îmi place mult. Și acum?

— Vom coborî pe valea Siretului, nu înainte de a face un popas la Bucecea, care va fi în curînd unul din cele mai... dulci locuri din lume. Din cele 325 de milioane de tone de zahăr pe care republica le va produce în 1960, o mare parte se vor obține în noua fabrică ce se construiește aici.

— Fără îndoială. E una din cifrele *mele*. Dar spune-mi: jos sclipește o apă. Încotro o luăm?

— Apa e Siretul, bătrînul Tianarados. O să coborîm de-a lungul lui, lăsînd către răsărit tîrgul Ieșilor, care serbează în anul ce vine un secol de existență a universi-

„Socotind că domnul acela care se declara gata să se culce în fața primului tractor românesc ar fi aici, i s-ar putea oferi nu unul din cele cîteva zeci de mii de tractoare ale republicii, dar cîteva din cele aflate în curtea uzinei „Ernst Thälmann"

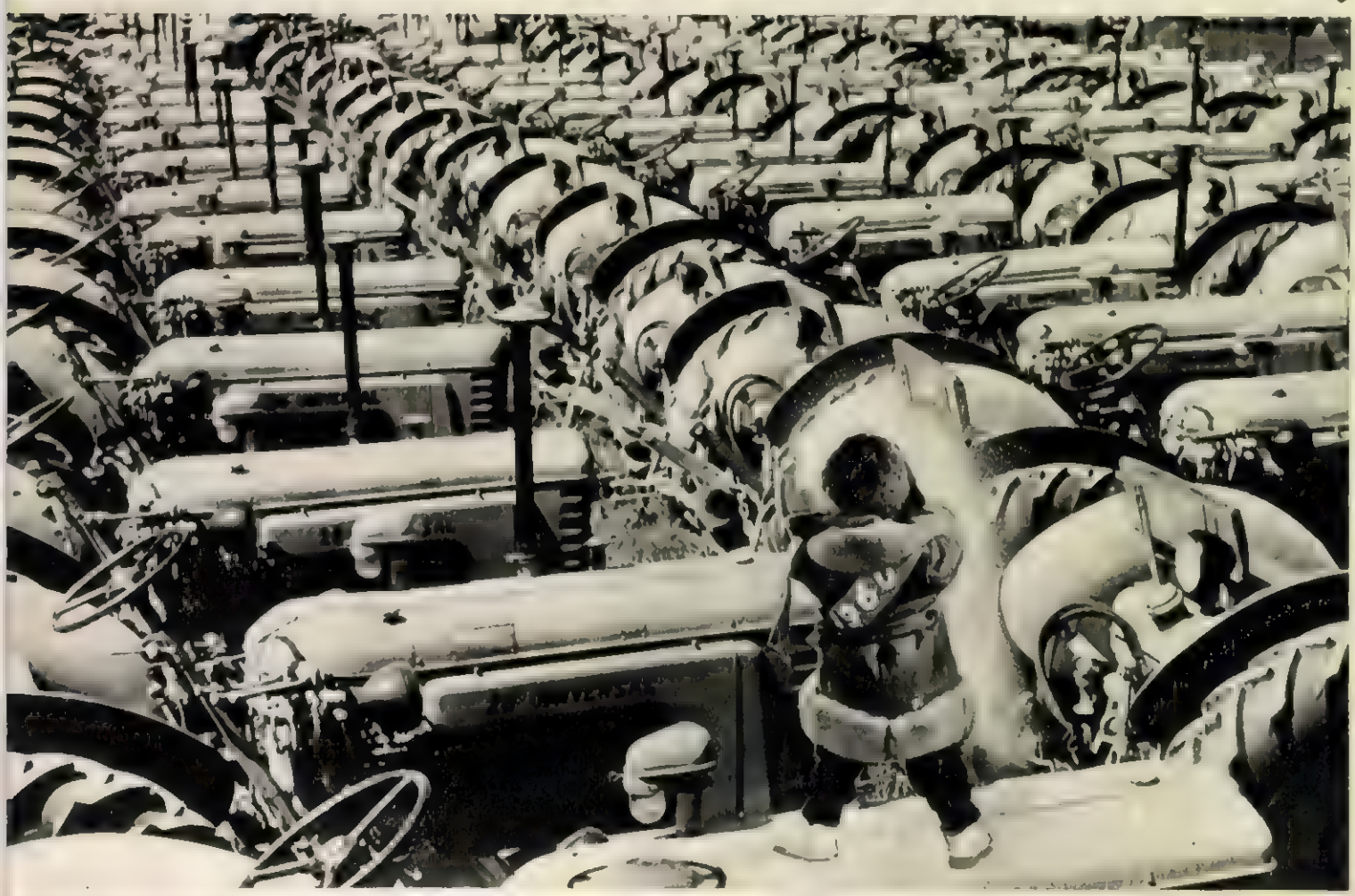

Pentru prima oară un fotoreporter urcă pe scenă în plin spectacol al Ansamblului Secuiesc de Stat din Tg. Mureș.

Uneori poziția fotoreporterului poate deveni incomodă. Dar cînd te afli la Poiana Stalin, între sportivi...

tății sale, tîrgul leșilor ce se reconstruiește rapid și a cărui fabrică de penicilină alimentează întreaga republică. Nu departe e Cotnarul, cu aromele sale bachice...

— Arome bachice? Eu văd zbătîndu-se mari steaguri de fum și simt miros de petrol.

— E valea Trotușului, cunoscută pînă de curînd numai prin stejarul de la Borzești. Se zărește Comănești-ul, Moinești-ul, orașul nou, Onești. Mai departe, spre est, enorm, incandescent, duduie laminorul Romanului, iar dincoace, aproape de șantierul hidrocentralei, se adună pe fuse, gigant, firele de relon și rolan la Săvinești.

— Am ajuns deci din nou la marele energetician. Să trecem mai departe, în alte regiuni.

— Și Buhușiul? Contribuția postăvarilor de acolo la cele 23.500 de hectare de țesături ce se vor produce în anul ce vine?

— E tîrziu. Mai departe!

— Dar Bacăul? — am insistat. Orașul în care Bacovia a cîntat ploile și violetul și care acum pulsează ..

Jos sclipesc niște luminițe de licurici — m-a oprit implacabil omulețul.

— Sînt cabanele tăietorilor de lemne din munții Buzăului. Iar spre nord și răsărit unduiesc dealurile Panciului și Nicorești-ului. Apoi, după mari ogoare colectivizate, Galații cu laminorul nou și marele șantier, Brăila, unde își toarnă piesele mecanicul-șef al țării — uzina „Progresul" — și unde trebăluiesc alchimiștii lemnului extrăgînd spirtul și celuloza stufului, transformînd sălcia în plăci aglomerate.

— Dar în cealaltă parte a munților? Să trecem dincolo!

— E Ardealul. Am ajuns în regiunea Stalin. Se văd departe turnurile medievale ale Sibiului și, încă mai departe, crenelurile, ogivele, acoperișurile țuguiate ale Sighișoarei. Legende de ev mediu se împletesc cu vinurile Tîrnavelor, pe mari gobelinuri și inscripții gotice. Dar peste fundalul acesta se suprapun coșuri de fabrică, guri de cuptoare încinse, ciocane pneumatice. Regiunea deținea în '48 șapte procente din producția țării, iar acum deține douăsprezece procente. Iar producția republicii a crescut de atunci de cîteva ori. Spre vest e Mediașul, ai cărui locuitori iubitori de muzică cîntă fugile lui Bach în preajma marilor laboratoare care studiază metacrilatul de vinil; e Copșa Mică, unde se arde negrul de fum ce se exportă în lumea întreagă și care face aici aerul fluid, scăldînd soarele amurgului într-un cer de metal topit. La poalele Făgărașului se înalță fabrici în care sclipesc retortele, iar nu departe de poalele Postăvarului, nu departe de pîrtiile de schi ale Poienei Stalin se află uzina de autocamioane „Steagul Roșu" și uzina de tractoare „Ernst Thälmann". Socotind că domnul acela care se declara gata să se culce în fața primului tractor românesc ar fi aici, i s-ar putea oferi în orice moment nu unul din cele cîteva zeci de mii de tractoare ale republicii, dar cîteva din cele aflate în curtea uzinei „Ernst Thälmann". Iat-o. E nevoie de vreun comentariu?

— Nu, fără îndoială. De altfel am și fotografiat-o. Unde sîntem?

— Deasupra Regiunii Autonome Maghiare.

Prinsesem ritmul interlocutorului meu și voiam să contrag totul în trei fraze. Dar aveam în față aproape un milion și trei sute de mii de hectare.

Iată — am spus — localități străvechi, castele de grofi devenite sanatorii de copii, termocentrala de la Sîngiorgiu, ansambluri secu-

Acasă la minerul Boris Lungu din Uricani, într-un moment care amintește foarte mult pregătirile de revelion ←

. . . și fată Dunărea străbătînd Porțile de Fier" →

ieşti (căci aproape jumătate din populaţia maghiară a republicii salăşluieşte aici)

Mi se pare că reporterul trebuie ajutat — a spus fotoreporterul. Nu ştie la ce sa se opreasca. Regiunea n are reşedinţa?

— Ba da. Dar aş vrea să facem un popas la Reghin. Aci, pe malul Mureşului liniştit lucrează vechi meşteri ai lemnului. Chitare, viori, balalaici, mandoline, ambarcaţiuni sportive şi suplul „Albatros B G. 9" provin de aici Fără meşteri din Reghin, canotorii şi pasionaţii aviaţiei sportive ar fi neconsolaţi.

Nu-i nimic — a zîmbit omuleţul. E şi prea frig pentru asta. Acum e sezonul sporturilor de iarnă.

— Dar unul din cele mai frumoase patinoare pe care le cunosc se află tot în regiune, la Miercurea Ciuc

— Pentru sport ajunge Altceva.

— Tg. Mureş nu e prea greu de cunoscut: un palat al culturii acoperit cu solzi

colorați, ornat cu oglinzi și plăci de marmură, și care adăpostește printre altele o școala medie și una populară de artă și sala de spectacole a Teatrului Secuiesc de Stat; o veche biserică aflată în centru; celebra bibliotecă „Teleki-Bolyai"; Institutul medico-farmaceutic; fabrica „Encel Mauriciu" și

Te rog, o cifră concludentă

Vechea fabrică a lui Székely și Rety se numește acum „Simo Geza". Erau pe vremuri aici doar niște mici ateliere; acum, halele ocupă peste șaptesprezece mii de metri pătrați. În zece ani fabrica a produs 335.000 garnituri și a exportat 31.000 piese de mobilă. De cincizeci de ori mai mult ca pe vremea patronilor

- De cincizeci de ori mai mult... E o cifră concludentă. Să mergem mai departe

— Dar fotografia?

- Am făcut-o de mult. Dar iată jos mari edificii cu turnulețe în stil baroc, iată statuia unui prinț înconjurat de patru oșteni în zale

Prințul e rege, oștenii sînt căpitanii lui. E Mateiaș Corvinul. Sîntem la Cluj, vechi centru industrial și cultural, orașul care trimite țării pantofi și frigorifere, haine și mobilă, țigarete și mașini. E orașul clinicilor medicale cu tradiție, oraș universitar, centru sportiv. Dacă într-o seară călătorul străin de aceste locuri s-ar opri în preajma Teatrului Național, el ar vedea tineri doctoranzi și fete din Tic, purtîndu-și mările lor funde roșii, ar vedea muncitori de la „Tehnofrig" și actori ai Operei Maghiare amestecîndu-se într-un șuvoi neîntrerupt, gălăgios, tinerese, care...

— Stop! — a spus omulețul. Lirismul dumitale e de rău augur pentru cineva grăbit. Ce am mai putea vedea prin aceste părți?

— La sud, Turda, unde roca proastă și neînvățată devine izolator de înaltă tensiune, cărămidă refractară sau pahar fin de cristal. La nord am vedea dealurile colorate ale Băii Mari, în ale cărei adîncuri minerii caută aur și cupru, am vedea oșenii cu pălării rotunde jucînd în ritmul unor strigături cumplite.

— E frumos, dar ora e tîrzie Să începem a ne întoarce

— Cum?! — am spus ridicînd tonul. Dar meșterii pielari ai Oradei, țesătorii Aradului, tarlalele uriașe ale colectiviștilor din Banat, Dunărea spumegînd la Cazane, toate gospodăriile de pe Valea Crișului și a Mureșului, artiștii de operă și strungarii Timișoarei?!

E tîrziu — spuse cu blîndețe, de astă dată, omulețul. Și iar văd munți.

- Sînt Apusenii — am răspuns. Trecem deasupra Țarii Moților și a triunghiului aurifer... Am ajuns în regiunea Hunedoarei, țara fierului, a carbunelui, a rocilor scumpe

E de ajuns să-i vedem monumentele: iată vechiul cuptor roman pentru topitul fierului, aflat pe Dealul Dobilor, iată noua uzina, uriașă, ultramodernă. Și iata castelul Huniazilor și Orașul Muncitoresc. Saltul de la cuptorul roman la noua tehnica a cerut două mii de ani. Saltul de la castelul cu cincisprezece turnuri la Orașul Muncitoresc a cerut cinci sprezece ani. Căci vreme de secole Hunedoara rămînea străjuită de palatul medieval și de cowpercle uzinei amestecînd jos, în praful străzii, casele ponosite ale oțelarilor. Era, înainte de 23 August 1944, aici, un singur oraș. Sînt acum trei: orașul vechi, O.T. (Orașul Tineretului) și O.M. (Orașul Muncitoresc). E o regiune care vorbește prin peisajul ei industrial. Pe fondul în care se împletește imaginea Sarmisegetuzei cu imaginea drumurilor străbatute de legiunile romane se profilează azi marile furnale, marile cuptoare, turnurile de răcire ale Paroșenilor vestind lupta pe care omul o duce aici, în preajma oțelului încins și în rărunchii pămîntului, după fier la Ghelari și după cărbune la Petrila, la Lonea, la Lupeni. În anul în care urmeaza

— Știu — m-a oprit fotoreporterul. Cunosc cifrele planului de stat pe 1960. Se vor produce 1,7 milioane tone oțel. În mare parte el va fi smuls minereului aci, în cuptoarele Hunedoarei. Gigantismul industrial e emoționant, însa du-mă acum în largul cîmpiilor.

Vom urma atunci calea ferată de-a lungul Vaii Jiului, prin multele tunele de la Bumbești la Livezeni Sub aceste cîmpuri ai căror locuitori înfometați se risipeau prin țară să care cu cobilița, tehnicienii au găsit petrol și cărbune. Foștii cobilițari ai Gorjului au devenit maiștrii sondori, excavatoriști de lignit

— Revenim la minereuri..

E ritmul dezvoltării republicii. Dar iată Craiova, vechea cetate a banilor. În fostul palat al harpagonului, Jean Mihail, e acum muzeu de artă ce primește zilnic între două și patru sute de vizitatori. Alaturi e centrul orașului în plină sistematizare, puțin mai jos Teatrul Național. Dar inima orașului rămîne fabrica „Electroputere", ale cărei motoare și echipamente electrice

Pîine nouă în gospodăria colectivistului Istinie Titu din Gostavăț, raionul Caracal. Fotografia este făcută astă-vară, dar fotoreporterului nostru i-a plăcut atît de mult încît ne-a convins să recurgem și la acest fototrucaj.

ajung în India și Egipt, în Ceylon și Siria, gata învățate cu clima de acolo. Pentru că tehnicienii ăștia drenează motoarele și le pregătesc pentru mari umidități, pentru furtuni de nisip, ceețuri marine, ciuperci și termite, silind paralela de 18° să treacă prin marginea Craiovei, prin „secția de tropicalizare" a uzinei.

— Tropicalizarea îmi place — a spus omulețul. Dar gîndește-te la ce te-am rugat. Vreau spații deschise, măcar puțin

— Spațiile vorbesc adesea prin cifre. Agricultura va primi 4,4 miliarde de lei în 1960, ceea ce înseamnă printre altele cu 25 la sută mai multe mașini și construcții. Iar miliardelor în investiții li se vor adăuga, hotărîtor, efortul oamenilor. Iată, de pildă, ogoarele irigate ale Caracalului. Patruzeci și șase de mii de oameni au lucrat aici de la începutul anului pentru îndiguiri, silind apa Oltului să le ude semănăturile.

— Se vede un orășel curat, cu străzi în pantă și o apă largă, molcomă, cafenie

— E Turnu Severin. Iată șantierele modernizate și iată Dunărea străbătînd Porțile de Fier.

— Îmi plac vasele pe fluviu. Dar mai avem doar un sfert de oră. E frig. Aș bea ceva, cu toate că n-am voie să ciocnesc pînă la miezul nopții.

— Foarte bine. Înainte de a ajunge la București ne vom opri în preajma Piteștiului, țara fructelor și a țuicii.

— Nu țuică, vin! Un vin dulce, licoros, parfumat.

— E departe, peste Hîrșova, tocmai în preajma Constanței.

— Încă nu te-ai obișnuit cu distanțele. Dă-mi mîna. Eu te conduc, dumneata vorbește.

Trecem în regiunea care era cîndva o țară a stepei arse de soare, roase de vînturi, cu munți pitici, cu ciulini și șopîrle, cu sate tătărăști pierdute prin văgăuni, cu vechi așezări istorice, țara deltei și a falezelor prăbușindu-se în mare. Dar care este astăzi cu totul altceva: prima regiune în întregime colectivizată, cu un litoral ultramodernizat, cu o deltă silită să dea omului cît mai mult din bogățiile ei, cu vii încărcate de rodul aducător de medalii de aur...

— Mai concret?...

La nord e Delta. Delta are stuf. Stuful va fi hîrtie și pînză. La 50.000 ha de stuf, cîte 3 kg de hîrtie și 7 kg pînză pentru fiecare locuitor al țării. Și se vor amenaja pentru exploatare trei sute de mii de hectare. Dar Delta înseamnă și pește, și culturi practicate intensiv.

— Și acolo spre sud ce se vede luminînd alburiu?

— E marea spumegînd lîngă țărm. Iar alături strălucesc luminile centralei Ovidiu. Dincolo, clipind colorat, puzderie, ferestrele noilor vile de pe litoral, ale vilelor aerisite, optimiste, lucrate în sticlă, material plastic, oțel și beton. Numai în ultimul sezon s-au construit încăperi pentru șapte mii cinci sute de paturi. În 1960 se va face mai mult.

— Ce va fi în 1960, lasă, te rog, pe seama mea!... Dar viile nu sînt goale în timpul iernii?

— Oarecum. A rămas numai personalul care le îngrijește și din cînd în cînd le ocupă participanții vreunei consfătuiri. Iată acum țărănci colectiviste, crescătoare de păsări, la Eforie, la un curs de zece zile. Dobrogea va avea numai găini de rasă, Rhodeisland și Leghorn...

— ...Și Plymouth! Dar asta e tot treaba mea! Dumneata oprește-te la 31 decembrie 1959. Și unde e vinul de care vorbeam?

— La Murfatlar. Putem bea cele-

Din elicopter. Controlul recoltării stufului. Concludent, rapid, modern. Ceea ce înregistrează și fotograful.

În locul acesta, la colțul bulevardului luminat, ne-am despărțit. Bătea ora douăsprezece. Începea anul 1960.

brul Chardonnay, Muscatul ori Pinotul de Murfatlar. Dar în anul dumitale, în 1960, și mai tîrziu se vor extinde culturile de „roșu de Murfatlar" — Cabernet-Sauvignonul, acel foarte dulce Pinot-Noir, în cadrul extinderii viței de vie nobile pe treizeci de mii de hectare dobrogene. Să închinăm cu vin roșu.

Omulețul s-a ridicat în vîrful picioarelor și am ciocnit. Era aproape miezul nopții.

— Și acum un popas la Ploești, în cetatea petroliștilor, sau pe Valea Prahovei, pentru a vedea cabanele pregătite de revelion.

— Nu mai am decît foarte puțin timp. Doar să ajungem la București. O să-ți vină destul de greu acum.

— Rezist la despărțiri — am spus.

— O, nu de asta. Dar acum ai să-mi vorbești despre București. Cu ce-o să începi?

Într-adevăr. Cu ce era să încep? Cu regiunea, venind dinspre Giurgiu, prin șantierele navale, cu noua șosea asfaltată spre Constanța, cu gospodăria colectivă de la Ceacu? Și apoi orașul!!! „Griviția Roșie", „23 August", marea fabrică de confecții, teatrele, facultățile, Casa Scînteii, Palatul radioului, miile de apartamente noi... Magazinele cu brad în vitrine, străzile noi, Floreasca, stadioane, școli, școli, școli, abia inaugurate...

— Aștept — a spus. Mai am un minut

— Să-l privim de sus atunci.

Dar de sus era parcă mai greu, era o mare de lumini.

— Totuși — am șoptit — asta-i singura imagine concludentă. Se văd marile uzine, noile cartiere, parcurile strălucind sub promoroacă și se aude clinchetul paharelor ciocnite. Dumneata îl auzi?

Omulețul a surîs:

— Vom ciocni și noi. Am păstrat Murfatlar pentru momentul despărțirii. Să închinăm pentru zecile de mii de apartamente ce se vor da în folosință în anul meu, pentru sutele de mii de tone de antricoate și zahăr, pentru mașinile ce vor căpăta viață acum, pentru oțelul Hunedoarei și mobila de la Simo Geza! Dar mai ales pentru toți acești oțelari, dulgheri, ingineri, electricieni, pescari, profesori, mulgătoare, țesătoare, să bem pentru cărțile ce vor apare, pentru vilele noi de pe malul mării, pentru creșele cu puști bucălați. Noroc!

— Noroc! — am răspuns. Să fii un an bun și harnic, omulețule!

Am vrut să ciocnesc din nou, dar nu mai era nimeni lîngă mine.

— Hei — am strigat. Unde ești? Răspunde-mi!

În clipa aceea cerul s-a acoperit de luminile artificiilor. Bătea ora douăsprezece. Convins că totuși o să mă audă, am șoptit: „La revedere, omulețule! La revedere în 1960".

Mihu DRAGOMIR

DRUMURILE ȚĂRII

Poteci de munți, sau ape-nzăpezite,
zăvoaie adormite-n somn de lut,
cît o-am umblat în drumuri nesfîrșite,
mereu mai e un drum nestrăbătut.

Pe unde-au fost doar stîncile golașe,
sau cîmpu-mbătrînit de ploi și ger,
mă cheamă-asfaltul noilor orașe,
sau drum prietenos de șantier.

Prin stufuri putrezind în apa moartă
mă cheamă astăzi drumuri argintii,
și-o inimă pulsează-adînc în hartă
întinerind-o-n fiecare zi.

Din zori de zi și pînă la aprinsul
luminii la baraj, în trecători,
nesătios îi-aș tot umbla întinsul,
o, țara mea — și țară-și pînă-n zori.

Dar drumul tău, urcînd spre viitorul
ce lîngă astăzi l-ai apropiat,
mai repede-l, mai îndrăznet ca zborul
oricărui gînd ce-n rime l-am turnat.

E-un drum ce orice stavile dărîmă
și-aprinde sori pe munții grei de nea —
și-s fericit că-s numai o fărîmă
din drumul comunist, o, țara mea!

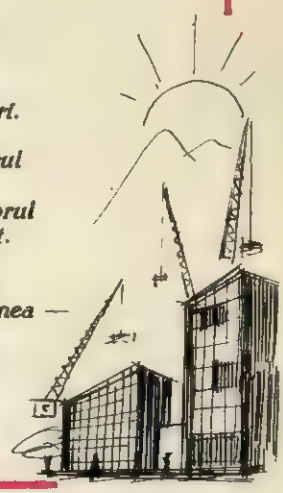

Voința tuturor popoarelor

Fotomontaj de A. Drujnikov și G. Kerșin

DECLARAȚIA GUVERNULUI SOVIETIC

... „CEA MAI SIGURĂ CALE SPRE REZOLVAREA PRACTICĂ A PROBLEMEI DEZARMĂRII — PRINCIPALA PROBLEMĂ INTERNAȚIONALĂ A ZILELOR NOASTRE — ESTE CALEA DEZARMĂRII GENERALE ȘI TOTALE A TUTUROR STATELOR".

de Sergiu FĂRCĂȘAN

...Și au trăit apoi în pace ani mulți și fericiți.

Unora, de Anul Nou le place să admire culmile gînditoare ale munților bătrîni, altora să se scalde în larma sărbătorească a străzii — dar există un peisaj pe care obișnuiesc să-l privească toți, săracul ca și bogatul, bunul ca și răul, cu nădejde sau cu frică, bucuroși sau cu regret. Acest peisaj nu e alcătuit nici de munți, nici de șesuri, nici de străzi; e un fluviu, mărețul Fluviu al Timpului, uriașa scurgere a anilor, apele gigantice pe care plutesc dorințele oamenilor ce-au trăit cîndva, luptele și muncile generațiilor care s-au perindat cu schimbul pe acest pămînt. Privind îndelung această scurgere a vremii, această implacabilă desfășurare a legilor sociale, cel cu ochi sănătoși poate zări cum se profilează în depărtare silueta Viitorului.

In ultimii 5.559 de ani, fluviul de care vorbim acum a curs aproape numai printre pămînturi însîngerate: după calculele extrem de minuțioase ale unei echipe de savanți care au încredințat mașinilor electronice 780.000 de date istorice, numai 292 de ani au fost ani de pace, restul de 5.267 ani ai istoriei mai „recente" a omenirii fiind ani de razboaie mai mari și mai mici (14.531 razboaie!) care au ucis a patra parte a omenirii ce a populat pamîntul în acest timp și care au pustiit bunuri în valoare de 500.000.000.000.000.000.000 de dolari sau — pentru că cifra aceasta colosală poate nu vă spune destul — bunuri a caror valoare era de ajuns pentru a se înconjura intreg globul pămîntesc cu o brațară de aur groasă de 10 metri. Ceea ce, din pacate, nu se putea înregistra a fost numărul, copleșitor al miliardelor și miliardelor de oameni care au dorit pacea, sutele și milioanele de milarde de cuvinte care în toate graiurile și dialectele trecute și prezente ale pamîntului, pe toate latitudinile și longitudinile, în toate mileniile și-n toți anii n au încetat să rasune pentru a

cere un lucru pe care orînduirile bazate pe exploatare nu-l puteau pe atunci oferi: Pacea! Cred că, dacă am pune cap la cap, în scris, aceste cuvinte și aceste fraze, am putea atinge cu ele orice planetă a sistemului solar.

Era o siluetă destul de abstractă această Pace, pe care nimeni n-o vedea și aproape întreg poporul o dorea; iar teatrul lui Aristofan, pentru a explica de ce Pacea e atît de rar contemplată, ne-o arată închisă într-o peșteră de către Polemos, domnul războiu. Satiricul antic ni-l prezintă pe bărbosul zeu al războiului căutînd distrat o „piuliță" în care să strivească cetățile atenienilor; iar cînd aceștia nesocotesc porunca divină „Cel ce cutează să aducă Pacea, zdrobit va fi de Zeus" — și eliberează Pacea din peșteră, Aristofan își bate joc pe scenă de deruta negustorilor de suliți, de coifuri și de scuturi, în care recunoaștem — după 2.400 de ani! — pe Duponții și Rockefellerii contemporani, îngrijorați de perspectiva, de astă dată mai reală, a dezarmării. Întotdeauna sîngerosul Marte (grecii antici îi spuneau Ares — pagubă, distrugere), avînd înhamate la carul lui de război Spaima și Groaza, cu toate procesiunile și sărbătorile organizate de stăpînitori în cinstea lui, n-a putut fi pe placul poporului. În cărțile cuprinzînd visurile sau profețiile celor ce exprimau idealul poporului, zeul nesuferit e alungat: în „Utopia", prototipul cărților despre viitor, primul manifest al socialismului utopic, acum 4-5 veacuri, Thomas Morus, înainte de a fi decapitat, spusese: „Utopienii (locuitori ai cetății imaginare Utopia — n.a.) urăsc războiul cu toată tăria, drept o pornire de fiară, deși la nici un soi de fiară nu este el atît de obișnuit ca la om... Dar nici nu șovăie, dacă sînt siliți să-și apere hotarele sau să respingă o năvală vrăjmașă de pe pămîntul unui stat aliat..."

Iar prietenul lui Morus, Erasmus, scria: „Cea mai mare parte a popoarelor urăște războiul și iubește pacea. Doar un număr restrîns de oameni, a căror fericire se bazează totdeauna pe nenorocirea poporului, dorește războiul"

E drept, de la „Utopia" lui Morus s-a tras cuvîntul de utopie, utopism, prin care vorbirea curentă înțelege un ideal de nerealizat; dar dacă vom citi azi „Utopia", vom vedea că multe din prevederile ei s-au și realizat și au fost depășite de către orînduirea socialistă. De ce n-ar putea și pacea să devie o realitate? De ce socialismul, azi destul de puternic în lume, nu ar reuși, pînă în cele din urmă, să ne aducă și pacea?

Veți spune: acest autor vorbește ca și cînd nu am trăi în timp de pace, ca și cînd pacea abia ar trebui să devină o realitate... Nu, nu e vorba de asta. Cînd, vreme de mii de ani, oamenii au visat epoca păcii, ei n-au visat acea pace care e o simplă pauză între două războaie, acea floare firavă crescută lîngă zidurile fortificațiilor și lîngă bălțoacele ruginii ale sîngelui, acea realitate crîntă a societăților bazate pe asuprire, care-i silea pe romani să spună că „de vrei pace, pregătește-te de război". O pace adevărată, deplină, este zugrăvită cu patos științific și poetic, cu spirit realist, în propunerile prin care N.S. Hrușciov a chemat, în anul care se încheie acum, la dezarmare generală: în cuvintele șefului guvernului sovietic, pacea apare ca o cultură care nu se poate dezvolta bine sub radiațiile exploziilor atomice, între bazele americane, la temperatura glaciala a „războiului rece", în condițiile încordării, înghesuită între state majore și gemile de tanc. În anul care s-a scurs, socialismul triumfător, arătînd că razboiul poate fi eliminat definitiv din viața popoarelor, a schițat programul unei păci adevărate: nu pauză între două conflicte, ci stare în care toate puterile umanității slujesc pentru zămislirea în masă a bunurilor materiale și spirituale, o pace în care singura încordare permisă este aceea a creației închinate omului, a întrecerii pașnice pentru ridicarea traiului omenesc.

A fost odată un american, un mare american, care a scris despre toate acestea, și despre desființarea armatelor, și despre întrecerea închinată traiului omenesc. El scria:

Topiți-vă, topiți-vă pretutindeni armate—
risipiți-vă soldați îmbrăcați în albastru,
La vatră cu toții, lăsați armele pentru totdeauna,
armele ucigașe.
Alte arme de aici înainte și alt cîmp va aștepta
la nord și la sud .

Și, după ce pomenește de „arma și cîmpul unor războaie mai dulci și mai bune, dătătoare de viață" — „războaiele" cu natura, cu sărăcia cu bolile — adaugă imediat

Se întind dinainte-mi cîmpii nesfîrșite, ogoarele
toate și tarinele nedestelenite
Descopăr în ele adevarata arenă de lupte a neamului
meu—întîia și cea de pe urma
Arena marilor neprihănitelor întreceri dintre oameni,
Îi văd pe eroi cum se-apucă de noi faptuiri
În mîinile lor pricepute văd arme mai bune, unelte

Deosebirea dintre cuvintele americanului Walt Whitman și propunerile lui Nikita Hrușciov nu este numai deosebirea dintre o poezie și un program științific concret și nici nu este numai deosebirea dintre o năzuință exprimată în secolul trecut și o necesitate imperioasă rostită astăzi. Deosebirea esențială este alta și anume: de la vechiul papirus egiptean în vîrstă de 5.000 de ani, în care se vorbește despre dorința de pace, de la piesa veche de 25 de veacuri a lui Aristofan, de la utopiști pînă la Whitman, toți cei care au exprimat dorința de pace erau reprezentanți ai marilor pături populare deposedate de putere, ținute în asuprire și care n-aveau cuvînt în politica guvernelor, a cîrmuitorilor de state. Prin vocea lui Nikita Hrușciov răsună însă voința unui popor la putere, unui mare stat al lumii, a guvernului sovietic, voința pe care o sprijină alte state puternice, socialiste, și chiar o serie de state nesocialiste. Această deosebire reflectă măreața schimbare pe care secolul nostru a adus-o fagașului pe care curge marele fluviu al timpului: Pacea a ajuns la putere, ea nu este numai visul utopiștilor sortiți decapitării și nazuința maselor asuprite, ci steagul celor puternici, al unei mișcări sociale uriașe, care cuprinde în ea statele lagarului socialist, o serie de state nou aparute pe fața pamîntului, mase omenești impozante, reprezentînd majoritatea zdrobitoare a planetei, precum și cercuri burgheze mai lucide, care apreciază realist raportul dintre Marte și Pace.

Cînd Lenin a semnat istoricul Decret pentru Pace, a fost prima oară cînd conducerea unui stat propunea nu un armistițiu oarecare, nu o pace temporară inspirată de slabiciune și teamă, ci un nou stil de viață, care mii de ani înfrumusețase visele celor ce muncesc și pe care primul lor stat se grăbea să-l formuleze printre primele sale documente. Cînd, acum un sfert de veac, Uniunea Sovietică a proclamat istoricele ei propuneri de dezarmare generală, ele au putut fi respinse ca „utopice", deoarece guvernele negustorilor de suliți se simțeau mai puternice decît singuraticul stat socialist, deși acest stat avea de partea sa simpatia maselor muncitoare de pretutindeni.

Ați fost, însă, în 1959, martorii felului cum a fost primit în Statele Unite solul poporului sovietic și al răsunetului extraordinar pe care l-a avut cuvîntarea sa rostită la O.N.U., prin care se propunea dezarmarea generală și totală. Daca voci izolate și rapid batjocorite de opinia publică au mai putut vorbi de „utopii", ele au amuțit iute cînd, în unanimitate, 82 de delegații la O.N.U. au adoptat rezoluția propusă în comun de guvernele sovietic și american în privința dezarmarii. Există șanse serioase ca, sub presiunea opiniei publice, această rezoluție să se concretizeze din ce în ce, să devină treptat un program de reală dezarmare, la care să cadă de acord și guvernele ce se opun încă unei dezarmari și în fapte, nu numai în vorbe.

A sosit și timpul! Căci, să nu uitam: dezarmarea bate la ușa planetei noastre tocmai într-o epocă în care mijloacele de distrugere, datorită puterii rachetelor și încărcăturii nucleare, au ajuns la paroxism; năzuințele celor care doreau pacea în mileniul întîi puteau fi amînate pentru mileniul doi: dorințele de pace ale secolului al XVI-lea, în care Erasmus scrisese că „războiul este lucrul cel mai periculos din cîte există", puteau fi amînate pentru secolul al XVII-lea sau al XVIII-lea: astăzi, însă, mijloacele tehnice dispun de o forță atît de năprasnică încît ar fi o nebunie — și este o imposibilitate — să lasam pe seama altui secol realizarea dezarmării și a pacii. Azi, cînd socialismul este atît de puternic, realizarea visului milenar al omenirii nu mai poate fi amînată, a devenit o problemă imediată a acestei perioade. Se realizează, pare-se, previziunea genială a lui Lenin care spunea în 1907 că războaiele „nu vor înceta decît o data cu lichidarea orînduirii capitaliste sau atunci cînd, din cauza dezvoltarii tehnicii de război, vor fi necesare (pentru război) sacrificii prea mari în oameni și bani"; după victoria Revoluției, Lenin concretizase și mai mult această alternativă și, într-o convorbire cu scriitorul de romane fantastice H.G. Wells, facuse această previziune uimitor de actuală: „Dacă noi vom reuși să stabilim comunicații interplanetare... potențialul tehnic, devenit nelimitat, va impune sfîrșitul violenței ca mijloc și ca metodă a progresului"

Fie ca anul 1960 să aduca popoarelor pacea la care năzuiesc fierbinte.

Poporul nostru — care are în fața un mare program de munca pașnica avîntata, concretizat din nou în Expunerea tovarașului Gheorghe Gheorghiu-Dej la plenara din decembrie a C.C. al P.M.R. — e interesat cum nu se poate mai mult în menținerea unei păci trainice, a coexistenței și dezarmării

★

Între visele de pace pe care și le-au exprimat din totdeauna oamenii, și-a țesut și poporul nostru un vis, exprimat în formula atît de iubita cu care se încheie basmele povestitorului popular.

„Și au trăit apoi în pace ani mulți și fericiți"

Ar fi bine — și este de mulți și de luptat — ca o viitoare istorie a anului 1960 să poată vorbi despre îzbînda milenarei nazuințe de pace a oamenilor:

Și au avut loc tratativele la nivel înalt, și au căzut de acord asupra dezarmării generale și totale, și asupra coexistenței, și asupra întrecerii creatoare, și apoi traira noroadele pămîntului ani mulți și fericiți, în pace, PACE! cum mai traiesc pînă în ziua de astazi .

Noua armată — gravură în lemn de graficianul belgian Frans Masereel

SORCOVA, VESELA...

de Silviu GEORGESCU

Ilustrații de Niki POPESCU

Băieţelului meu Bucur-Bucureşti.

Nici tren electric cu semafoare şi vagonete minuscule cu presupuşi pasageri din gara cît o cutie de chibrituri, nici ursuleţi de fetru cu ochişori rotunzi ca năsturelii de la pijama, nici cuburi cu poze... Nimic din toate aceste minunate jucării care aşteaptă în vitrinele gătite cu promoroacă şi steluţe nu şi-a dorit băieţelul meu anul acesta. Doar atît: o sorcovă... Auziţi! O înată sorcovă de cîţiva lei, cu frunzuliţe de hîrtie şi trandafiri cu marginea aurită!

Dar nu pentru modesta lui dorinţă am rămas pe gînduri. La vîrsta pe care o are băieţelu meu, preferinţele aduc mai întîi de toate surprize. Mi-am adus însă aminte de prima mea sorcovă... Şi-n timp ce strengarul mi se căţăra pe genunchi căutîndu-mi ochii şi turuind ca o moriască despre sorcovele pe care le văzuse înşirate pe o prăjină la vînzătoarea de peste drum, m-am pomenit că mă întorc cu mai bine de un sfert de veac la prima mea sorcovă. Şi m-am văzut — da, da! chiar aşa m-am văzut — jerpelit şi netuns ca atunci, lipăind într-o pereche de galoşi vechi (pantofii tatii), trasi pe piciorul gol.

Înot printre oameni. Încerc să tai în două piaţa ninsă, ticsită cu broboade şi căciuli...

Ger... Pocnitori, artificii, calde de castane — o să iau şi castane! — sorcove, covrigi — o să iau şi covrigi! — răvaşe nărăvaşe, tăietori de lemne cu ferăstrău şi capră, îngeri, steluţe, ciucalăi... — iau, iau! o să cumpăr din fiecare...

Uite că s-a făcut seară. Se aude pe undeva corul uceniciior de la fabrica de inezeiuri:

„Mîine-i Anu' Nou
„Da, da, e Anu' Nou...

Madam Hanţu aprinde „petromaxul". A adus gîşte îndopate. Grăsimea pe ele ca gălbenuşul. Aleg două... Gata! Ne ajung două gîşte. Dacă vreau, pot să cumpăr şi trei, şi cinci... şi o sută, toată prăvălia lu' Hanţu. Bani?... Ehe! Ce ştii dumneata unde alerg eu acum?! După bani alerg. Bani mulţi... Numai să se-nvoiască turcu'...

Peste drum de benzinăria lui Jean, un bragagiu cu şorţ albastru şi fes: turcu'.

— Sorcove! Luam sorcove, bre domnu'! Marfă prima estem!

În fiecare an de sărbători turcul aliniază pe-o sîrmă, la vedere, în locul snopilor de zahăr, candel şi sugiuc, sorcove. Un şir întreg. Sorcove pe alese. Cele mai frumoase din piaţă. Cum scoţi cinci franci, cum te faci cu o sorcovă. Totul e să-i zici că p-ormă .. te umpli de bani. (Să iau trei gîşte? . Hm!). N-au scos ei la un loc toţi patru Ploşoreniî cu „naşterea" cîţi scoţi tu, de unul singur, cu sorcova. Ochesti granguru', te iei după el şi... dă-i bătaie:

„Sorcova,
Vesela,
Să trăiţi
Să..."

...o dată se-ntoarce turcu'. Face nişte ochi!... „Acu-i acu!" — gîndesc. Şi mă apropii cu un pas. Încă unul...

— Nea turcule! — mă milogesc. Dă-mi bre şi mie o sorcovă pe datorie!

Ţi-ai găsit! N-aude ori se face.

— Sorcove! Hai, sorcove! Marfă prima! Lux, bre!

La colţ, madam Hanţu stă de vorbă cu un barosan. Arată spre gîşte. Întinde şi barosanul un deşt. Alege. Una... două... trei... pe toate le ia. O să facă nişte

potroace! Cu grăsime multă, cu zgîrciuri, cu labe, cu...

— Pînă după Anu' Nou! Hai, bre! — mă pomenesc plîngînd. Uite p-asta! — şi-ntind arătătorul spre una din sorcove. Oricare îmi dai, nene?... Da?...

Ca fript s-a răsucit turcul.

— Pomană vrem, pezevenghi!...

Şi-o palmă — da' ce palmă! — îmi frige obrajii. Ce om şi ăsta, zău!... Aud ca prin vis:

„Mîine-i Anu' Nou
Da, da, e Anu' Nou"..

★

Trebuia să fi fost nu ştiu cum, de lemn ori croit pe măsura surdei care tămîia mormintele şi a lui moş Mustaţă, paraliserul de la Sf. Gheorghe-Nou, ca să fi putut dormi în noaptea aceea. Au trecut de atunci poate chiar şi treizeci de ani, încît în amintirea mea multe întîmplări s-au încîlcit, s-au amestecat, dîndu-mi uneori impresia că am visat ori că le-am citit undeva.

...Vin acas' mai mult mort decît viu, după păţania cu turcu'. Tata nu ştiu ce tot meştereşa la o geantă de vînător. I-a dat-o pesemne văduva brigadierului de l-au îngropat ieri. Zice

— Uite, mă! Să nu zici şi tu că n-ai ghiozdan. La anu' cînd o să te duci la şcoală...

Şi o dată se opreşte. Se uită la mine nu ştiu cum.

— Mă, tu ai plîns! — zice. Te-ai bătut cu careva... Adevărat?

— Adevărat! — mint.

Şi dau să schimb vorba. Atunci intră şi moş Mustaţă, paraclisierul, pe uşă. Nu pot să-l sufăr pe moş Mustaţă ăsta. Că îmi vine aşa să-ntind o mînă din pat şi să-l trag de nas. Doarme colea, pe jos, lîngă sobă. Şi sforăie!... L-a oprit tata de aseară. Om bătrîn — zice... Bătrîn, bătrîn, da-i place să pîrască şi să hage pile. Păi cine i-a spus tatii toată povestea cu bragagiul? .. Moş Mustaţă, cine! M-o fi văzut de la „Titi".

— Copil, deh! — aşa zice. Şi-mi trece mîna prin păr. Ce s-o fi gîndit? Un ban-doi, acolo, de sărbători, nu poate să vă strice. Uite, că veni vorba, tot aşa, cu sorcova, acu'un an, a'lu'Bizică i-o umflat un pol — un pol, auzi? — lu'domn'director Modrogan. Era beat criţă Modrogan...

— Mă duc şi eu la domnu' director Modrogan! — am sărit în sus de bucurie. „Sorcova, vesela, să trăiţi, să-mbătriniţi..."

Atunci s-a înfuriat tata. A aruncat cît colo geanta şi a început să-mi care... Să mor dac-am ştiut de ce dă.

— Aşa, zi! Să trăiască domnu' Modrogan?!... Na, ţine! Ţine pentru Modrogan!... Şi mai cine să trăiască? Tănăsescu... procuristu' să nu trăiască?...

— Să trăiască şi el! — strig.

★

Brrr! Iar s-a pornit vîntul. Se vaită, fluieră... Îi ţine isonul lu' moş Mustaţă. Surda doarme cu mama în pat. Trebuie să se scoale de dimineaţă. Se duce cu tata să crape lemne la administrator. La domnu' Combei. Ordin!... A pocnit un bici. Încă o dată. Aud şi buhaiul!... Ploşorenii! Ei sînt... Şi iar mă pomenesc plîngînd. De ce...? De ce m-a bătut tata?... O să facă la bani Ploşorenii'...

M-am trezit spre ziuă. Pe întuneric am simţit cum cineva trage binişor paltonul peste mine, învelindu-mă pînă sub bărbie. Tata. Cîtva timp mîna i-a zăbovit, neterindu-mi uşor, de teamă parcă să nu-mi strice somnul, fruntea.

Încerc să adorm. Degeaba! Tot la sorcovă îmi umblă gîndul...

Afară, uitată, spînzurînd de streaşină, o coroană... Coroană ca atîtea altele din cele care vegheau somnul barosanilor din cavouri. Îi văd umbra florilor legănîndu-se pe dinaintea ferestrei. O aud foşnind. Crini, trandafiri, lalele... Şi o dată mă fulgeră gîndul...

★

Ger... Steluţe, automobile, pocnitori, tramvaie, hăis de şuncă, blănuri scumpe, artificii... Un domn gras, cu pălărie înaltă şi guşa proaspăt bărbierită, coboară dintr-o maşină închisă.

L-am şi ochit:

„... Să trăiţi
Să-mbătriniţi".

Nu mă vede, ori se face... Un ghinărar de acolo, de la restaurant, îl salută pînă la pămînt. Deschide o uşă... Muzică, lămpi strălucitoare, mese întinse, cocoane cu umeri goi...

„Tare ca piatra,
Iute ca săgeata"...

Nu mă las nici mort... Grangurul s-a oprit. În sfîrşit. Se pare că mă la în seamă. Dar... nu! Nu la mine se uită. Îşi priveşte încruntat mîneca paltonului pe care — ah! afurisită coroană! — crinii şi laleiele au apucat să lase, în sus şi-n jos, dunguliţe de parafină şi vopsea.

„La anu' şi la mulţi ani!"

Atît apuc să-i urez — şi mă aleg iar cu o palmă...

.....

Şi aşa a fost cu prima mea sorcovă... Ce repede au mai trecut anii!... Din camera de alături se aud risete. Prichindelul meu învaţă o poezie. Îi aud glasul subţirel şi peltic repetînd cuvînt cu cuvînt după tata. El, dar asta ce mai e?... Aud bine

„Să trăiţi
Să-mbătriniţi"...

Inima-mi bate năvalnic. O apăs cu amîndouă mîinile. Băieţelul s-a întrerupt. Întreabă:

— Da' nenea Matei de la „ajustaj"?

— Să trăiască şi el! — îl aud pe tata.

— Şi nea Puiu?... Da?

— Sigur! Şi nea Puiu şi...

Soneria de la intrare zbîrnîie îndelung. Musafirii... O pocnitoare răsună, acoperind risetele şi voioşia noilor sosiţi.

Şi dintr-o dată sînt cuprins de o poftă nebună să dau fuga dincolo şi să-i îmbrăţişez pe Matei, pe Puiu... pe toţi. Şi să strig:

— Oameni buni, tată, acum înţeleg, te-am înţeles de ce m-ai bătut... atunci!...

MOZAIC

Suzana DELCIU

DE VORBĂ CU EI

„Averi noi n-am avut să ţi le stringem
Nimic n-a fost al nostru pe pămînt,
Îmbucătura o plăteam cu sînge
Ce îl storceau din trupul nostru frînt.

Ne răzvrăteam ades să frîngem jugul
Ce apăsa grumajii noştri drepţi
Visam s-avem şi pentru noi belşugul
De care ne vorbeau cei înţelepţi.

În lanţuri ne puneau dorul stăpînii
Şi-mbătrîneam cu suflet ars de dor
Şi visul ne-mplinit de ei, bătrînii,
Cei tineri îl purtau cu viaţa lor..."

Nu, n-au rămas acestea în zapise
De vreun strămoş încondeiate greu..
Cu litere de foc sînt ele scrise
În sufletu-mi, să le aud mereu.

Ah, unde sînteţi, suflete-ntristate
Ce-n mine tresăriţi în astă zi!
V-aş da de acum atîta libertate
Cît n-aţi visat nici voi că poate fi.

SCHIMBURI RODNICE

O zi obișnuită de studiu la Biblioteca Academiei R.P.R. Răsfoiesc cîteva buletine de cerere ale cititorilor. Un cercetător științific solicită „*Evanghéliarul slavonesc*“ al lui Macarie, tipărit în anul 1512. Îmi exprim uimirea, cunoscînd faptul că în țara noastră nu există acest exemplar deosebit. Cererea cititorului a fost totuși satisfăcută prompt. Exemplarul original, care se află la Biblioteca „V.I. Lenin“ din Moscova, a fost fotografiat pagină cu pagină și microfilmele au fost trimise bibliotecii. Un alt cititor, de profesiune fizician, a cerut „Lucrările Academiei de Științe“ din Bangalore-India; un profesor a consultat „Malayan Journal of Tropical Geography“ din Singapore; iar un student s-a interesat de materialul literar din „Revista Universității de Arequipa“ din Peru.

Mii de kilometri au călătorit aceste lucrări pînă ce au ajuns în mîinile cititorilor romîni. Pe baza acordurilor și relațiilor stabilite de bibliotecă și bazele Academiei R.P.R. cu 4.500 de instituții de știință și cultură din aproape 80 de țări, sosesc în țară zeci de mii de lucrări anual. De la Biblioteca V.I. Lenin din Moscova la „Library of Congress“ din Washington, de la „British Museum“ din Londra la „Science Council of Japan“ din Tokio sau universitatea Sorbona din Paris, aria schimburilor de tipărituri cu străinătatea devine tot mai largă. Sporește, de asemenea, interesul în străinătate pentru cartea romînească. Inițiatele E.A. (Editura Academiei) sau E.S.P.L.A. pot fi întîlnite în bibliotecile din multe țări și orașe ale lumii (într-un singur an Editura Academiei a trimis, în cadrul schimbului, cîteva zeci de mii de volume). Numeroasele scrisori primite de la instituții și cercuri științifice și literare de peste hotare mărturisesc prețuirea de care se bucură operele tipărite în țara noastră. Iată o scrisoare de la British Museum — Natural History. Citim, printre altele: „Vă rugăm să primiți, în numele conducerii și al directorului acestui muzeu, mulțumirile noastre cele mai călduroase pentru această valoroasă și frumos prezentată lucrare (e vorba de „Monografia uredinalelor din R.P.R.“ de acad. Traian Săvulescu). Dr. Săvulescu și Academia merită să fie felicitați din inimă pentru publicarea acestei splendide lucrări științifice“. Domnul F. Babinger, din München (R.F.Germană), a ținut personal să transmită următoarele: „Vă mulțumesc în special pentru cele trei exemplare din ediția „Istoriei turco-bizantine“ de Ducas, întocmită de V. Grecu. Întrucît pe viitor nu se va putea folosi decît această ediție, dv. ați făcut prin această trimitere generoasă un mare serviciu oamenilor de știință de aci, pentru care consider de datoria mea să vă mulțumesc.“

Fapte și cuvinte grăitoare!

AL. NICHITA

LITERAR

DE LA „GHIȚĂ CĂTĂNUȚĂ“ LA CÎNTECELE MARIEI HAGIU

Țăranul din Dobrogea colectivizată păstrează proaspătă tradiția eposului popular. Într-un singur sat din raionul Hîrșova, patru inși — și printre aceștia un mecanic de 24 de ani și un colectivist de 30 — cîntă încă în recitativ — menținînd așadar coeficientul de improvizație — balade care exprimă setea de dreptate și libertate: „Ghiță Cătănuță“, „Ilincuța Șandrului“, „Săracul și bogatul“, „Toma Alimoș“! Colectivul pentru culegerea de cîntece noi al Institutului de folclor din București a căutat să meargă, în investigațiile sale de astă-vară, de-a lungul acestui fir roșu al cîntecului de tradiție revoluționară. Astfel, pășind din etapă în etapă, cercetările colectivului au descoperit în satul Pașa-Cișlea din raionul Babadag, cîntece în care se reflectă lupta din ilegalitate a Partidului:

„Pentru tine țară dragă/ Vin jandarmii de mă leagă./ Doi mă leagă, doi mă-ntreabă/ De ce mi-ai fost tu mie dragă?/ Doi mă leagă, doi mă-ntreabă/ Și la dubă apoi mă bagă./ Fire-ai naibii de dubă/ Ce mă duci așa pe fugă/ Mă duci și mă ocolești/ La Doftana mă oprești...“

În satul Săcele, raionul Babadag a fost cules un cîntec antifascist:

„Dar copilului să-i spui/ Cum se stinse tatăl lui/ Pe pămîntului rusului/ Din porunca neamțului/ Să-l înveți, mîndro, să crească,/ Toată viața să-l urască/ Că m-a smuls de lîngă voi/ Să mă duc la război/ M-a luat, mîndro, din sat/ Să-mpuște om nevinovat/ Mi-a luat casa părintească/ Și n.i-a dat cruce cu cască“.

La capătul acestei tradiții revoluționare se înscrează cîntecul nou dobrogean, care, uneori - cum e cazul celui culeș de la Maria Hagiu din comuna Beștepe, raionul Tulcea — începe cu un suspin la amintirea trecutului și sfîrșește prin bucuria confirmării noilor cuceriri.

„Foaie verde, bate vînt/ Mă gîndesc la mai demult/ Cum am fost și-acum cum sînt/ Viața grea ce-am petrecut/ Cînd se desprimăvăra/ Nu aveam unde ara/ Munceam la chiaburi, măi frate,/ Cu gîndul le libertate/ N-aveam nici plug, nici ogor/ Dar munceam pămîntul lor/ Munceam mereu supărat/ Și flămînd și dezbrăcat/ Astăzi cu toții, măi frate,/ Avem și noi libertate/ Avem și plug, și ogor/ Pămîntul nu mai e al lor!/ Unde-aveau boierii moșie/ S-a făcut gospodărie“.

V. F.

În critica noastră literară s-au manifestat tendințe apologetice.

„Unelte“ apologetice care trebuie să dispară în anul 1960.

Literatura pentru copii nu intră suficient în preocupările criticilor literari.

Scriitorii pentru copii: Vladimir Colin, Călin Gruia, Gica Iuteș, Octav Pancu-Iași:

— Moș Gerilă, ți-am adus și noi cîteva daruri pentru... criticii literari.

Desene de SILVAN

Cu cîțiva scriitori la început de an

Moș Gerilă nu a uitat nici pe scriitorii cu preocupări sportive, dăruindu-le echipamentul necesar.

Dan Deșliu

Al. Mirodan

Eugen Barbu

SANTIER LITERAR

● Cronica unui sat romînesc de la sfîrșitul celui de-al doilea război mondial pînă în zilele noastre — iată ce-și propune a realiza scriitoarea Lucia Demetrius în romanul „Satul uitat“.

● Tot un roman definitivează și poetul Mihu Dragomir. Titlul: „La început a fost sfîrșitul“. Într-un stadiu avansat se află și alte două lucrări ale aceluiași scriitor: eseul „Despre poezie și comanda socială“ și volumul de versuri „Muzica sferelor“.

● Scriitorul Dumitru Corbea are aproape terminată piesa „Mama își așteaptă feciorul din război“, care a intrat în atenția Teatrului Național din București. În proiect se află o carte de însemnări de călătorie prin R. D. Vietnam.

● „Porumbița lui Petrică“ se intitulează comedia în trei acte pe care o scrie Victor Tulbure. Pe masa sa de lucru se află și cartea de poeme în proză „Aib și cenușiu“.

● O lucrare dramatică cu titlul „Bîndîiul“ a conceput și Al. I. Ștefănescu. Concomitent scriitorul lucrează la romanul „Cucerirea puterii“, o frescă a anilor 1944-1945.

● Pentru pionieri și școlari, Ion Brad a terminat placheta de versuri „Să citim cu voce tare“. Inspirîndu-se din munca de colectivizare a agriculturii, Ion Brad scrie o amplă nuvelă intitulată „7 frați“.

● Poeta Veronica Porumbacu continuă să pregătească masiva „Antologie a poeziei feminine“, care va cuprinde peste 200 de nume de autori. De asemenea are aproape gata volumul de versuri pentru cei mici, „La fereastră“.

LÉTAY Lajos

LA STATUIA LUI EMINESCU

Un singur dor ți-a mai rămas
Din mii de doruri omenești:
La țărmul mări-n lung popas
Să-n liniște să odihnești.

Dacă neantul ți-a atras
Strioată inima ca-n cîești,
Pămîntul țării ți-a dat glas
Și cîntece, să le-ndrăgești.

Stau lîngă tine azi, tăcut,
Și inima plătind tribut
Amar, o lacrimă își zvîntă.

Prieosc... dar ce-aș putea să-ți spun?
Cîntecul tău l-ascult acum:
Poporu-l cîntă, marea-l cîntă.

În romînește de Ion BRAD

Ochelarii lui Moș Gerilă

– povestire –

de Liviu MAIOR

O dată pe an, în preajma revelionului, bunicul sosește la București. Înalt și slab, intră grăbit în casă cercetîndu-i pe toți din jur cu o figură gravă și preocupată. Așază în mijlocul camerei două geamantane mari de nuiele, învelite în pînză de cînepă, își sărută pe rînd nora, băiatul, nepotul și oftează... Se apleacă de îndată să-și desfacă bagajele, dar renunță pe drum, ridică larg brațele și oftează din nou:

— Așa e, da, ce să facem!...

De fapt, bunicul nu se gîndește în clipele acelea la nimic neplăcut. Și nici nu oftează fiindcă ar avea niscaiva necazuri pe inimă. Dar așa simte el că trebuie și se cuvine să se poarte un om cînd se vede cu ai săi: arătînd că știe și înțelege, chiar dacă nu i s-a povestit, eventualele greutăți ale membrilor familiei.

Adevărul e că, în adîncul sufletului, bunicul e liniștit și senin ca un copil. Cu toate că pe obraz îi stăruie toată vremea o seriozitate adîncă. Oftează deopotrivă și după veștile proaste, și după cele bune, dar în fond e perfect mulțumit de sine, mîndru de copii și nepoți, plin de planuri fericite pentru viitor...

– Vino și te odihnește, tată Nicolae — îl invită blînd mama.

— Vin îndată...

Dar se apucă să-și desfacă geamantanele. Așază pe masă șunci și cîrnați afumați. Spune cu gravitate, privind-o pe mama:

— Sînt minunate...

...Slănină, gutui, rachiu de mere... Nepotul așteaptă cu înfrigurare. Așteaptă ca bunicul să termine o dată treburile acestea și să-l vadă așezat, în sfîrșit, în camera pe care i-a pregătit-o mama. Să-l vadă punîndu-și în picioare papucii de pîslă, așezîndu-se ca de obicei pe scaunul de lîngă sobă și apucîndu-se să-și lustruiască ochelarii cu o bucată de piele de căprioară.

Bunicul are două perechi de ochelari. Cînd își pune ochelarii cu ramă gălbuie, lui Adrian i se pare că pe fața bătrînului s-a așternut dintr-o dată un strat gros de întunecime: e ora la care bunicul își citește ziarul. Pe canapea, strînsă ghem, mama eroșetează îngîndurată. În camera de alături, tata, care s-a întors de la uzină, își doarme somnul de după-masă. La măsuța de lîngă geam, el, Adrian — elev în clasa a treia elementară — își pregătește lecțiile pentru a doua zi. Întreaga atmosferă i se pare băiatului că ar fi legată și influențată de ochelarii aceștia cu ramă gălbuie.

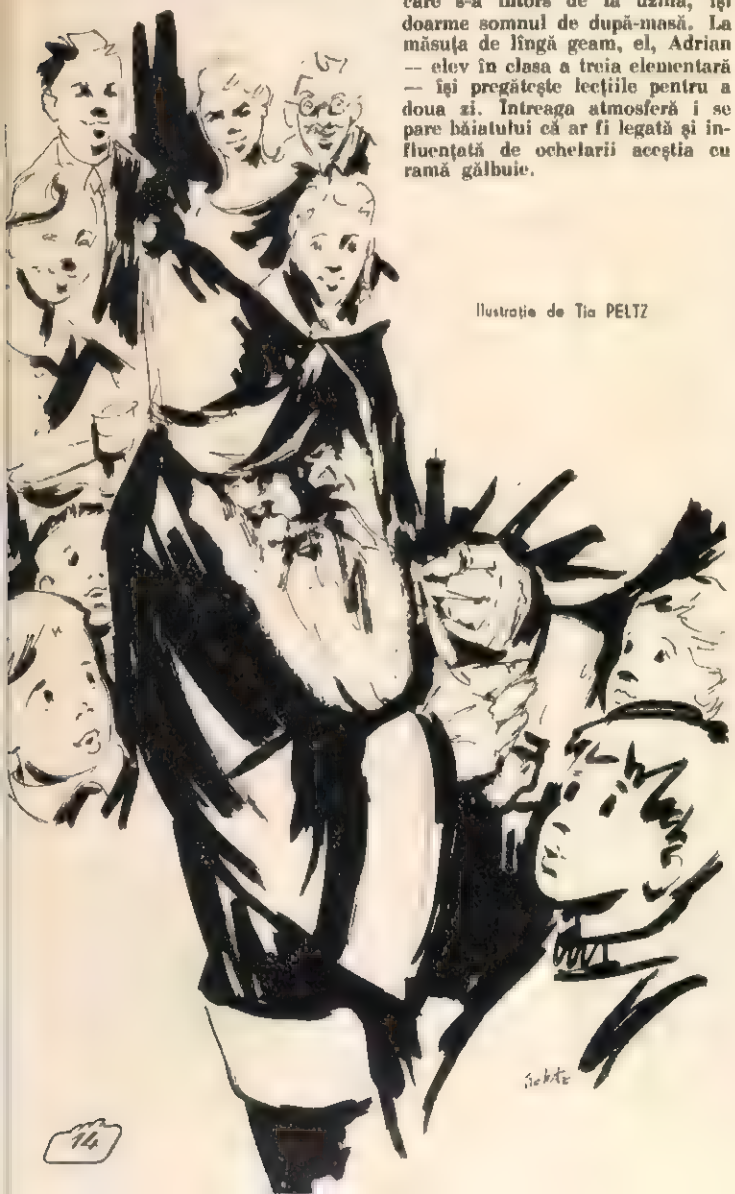

Ilustrație de Tia PELTZ

Dimpotrivă: cînd bunicul își pune ochelarii cu rame negre, înfățișarea sa se însenînează subit. E semn că și-a terminat de citit ziarul de la un capăt la altul. Că, dincolo, tata și-a încheiat somnul. Că mama a plecat în bucătărie să pregătească cina și că el, Adrian, și-a sfîrșit lecțiile pentru a doua zi. Totul se destinde, se însenînează, se înveselește...

E în jurul orei șase...

Picior peste picior, cu palmele împreunate după genunchiul drept, bunicul privește afară, poate la fulgii mari și rari ce se așază cu grijă, să nu se strivească, pe pervazul geamului.

Adrian știe că în curînd va sosi tata pentru a discuta și comenta împreună cu bunicul evenimentele politice ale zilei. Că mama îi va chema apoi la cină, că tata va pleca după aceea la școala serală a uzinei și că, în sfîrșit, bunicul va avea răgaz și chef să vorbească pe îndelete și cu el.

Cu Adrian, bunicul vorbește la fel ca și cu toți cei mari. Liniștit, grav, alegîndu-și cu grijă cuvintele. Niciodată bunicul nu s-a simțit bunic, cu alte cuvinte niciodată nu și-a luat nepotelul pe genunchi, să-l salte, să-l alinte, să-i spună povești. Lui Adrian îi vorbește pe larg, ca și celor mari, despre ultimele evenimente internaționale citite în ziar, comentînd totul bătrînește, cu înțelegere și chibzuială. Iar nepotul îl ascultă cuviincios și demn, fără să-i treacă o clipă prin minte că bunicul ar putea vorbi și altfel. Dar bunicul, ca orice bunic, mai aduce vorba și despre trecut, de întîmplări petrecute demult... Să vezi: odată prin '928 s-a certat la Petroșani doctorul Popovici cu maiorul Nemeș. Amîndoi mari proprietari de mină. Nu știu din ce s-au luat, dar știu să s-au sfădit rău de tot. Peste cîteva zile se întîmplă așa că noi, care eram băieții lui Popovici, intrăm în grevă. „Ce-i de făcut, ce-i de făcut?" Se duce doctorul înapoi la Nemeș, care era și maior de legiune de jandari, și „hai de scapă-mă, Nemeș dragă". Nu și nu la început, pe urmă: „hai că te scap, dar ce-mi dai doctore?" Nu știu cît i-o fi dat Popovici, destul că a doua zi pune Nemeș jandarii pe noi, ne împrăștie și ne închide o grămadă de ortaci. Așa că s-au înțeles... Evident, că s-au înțeles... („Evident" e unul din cuvintele preferate ale bunicului).

— Evident — încuviințează Adrian, pentru a-i face plăcere bunicului.

Apoi, cu vremea, pe nesimțite, o dată cu înserarea, bunicul intră mai adînc în lumea amintirilor.

Despre tinerețea sa, bunicul nu vorbește cu lirism, cu sufletul muiat în nostalgie, cum cel mai adesea se întîmplă cu cei bătrîni, ci și pe mai departe cu obișnuitul său ton sobru și liniștit. În aproape patruzeci de ani cît a fost miner, la Lupeni, a adunat amintiri fără sfîrșit. Și tinerețea bunicului e azi atît de cunoscută nepotului încît, vorbind împreună, el și Adrian par mai de grabă doi oameni de-o vîrstă care-și deapănă la gura sobei povești și întîmplări din anii junețel.

Mai mult: felul de a fi al bunicului a intrat atît de adînc în sufletul băiatului, încît, ascultîndu-l, i se pare că toți oamenii despre care pomenește bunicul au avut ceva din înfățișarea lui. Pe nici unul nu și-i imaginează grași sau scunzi, iuți sau certăreți. Pe toți îi vede înalți și slabi, vorbind molcom și așezat, toți au necazuri și preocupări asemănătoare cu bunicul, oftează și poartă papuci de pîslă, se pricep să prepare porcul și spun Francia în loc de Franța și Svedia în loc de Suedia...

★

Anul acesta, în preajma revelionului, bunicul a sosit ca de obicei. Înalt și slab, grav și preocupat.

— Am avut în iost an bani buni. Am tăiat doi porci grași.

Și a oftat adînc, adăugînd:

— Ei, da, ce să facem!...

Pe urmă și-a reluat ca în fiecare iarnă locul obișnuit de lîngă sobă, papucii, ziarele aduse de tata și conversațiile politice.

Tata a hotărît ca anul acesta să serbeze revelionul acasă. Mai exact spus, hotărîse treaba aceasta împreună cu cîțiva colegi din secția de forjă, secție în care tata este maistru reglor.

— După serbarea pomului de iarnă, după împărțirea cadourilor și după ospăț, copiii vor trece să doarmă în camera bunicului. În celelalte două vom avea loc pentru dans și petrecere, a hotărît el, discutînd cu mama.

Adrian observase că anul acesta tata vorbea mai des ca altă dată cu bunicul. Uneori treceau amîndoi în camera dinspre stradă (care zăcea închisă de cîteva zile, pentru ca Moș Gerilă să-și poată așeza în tihnă pomul și darurile), discutînd pe șoptite timp îndelungat. Putuse să observe de asemenea că bătrînul ședea mai îngîndurat ca niciodată și că, pe obrazul său veșnic calm, apăruseră ușoare semne de neliniște. „Tata pregătea ceva"...

...În sfîrșit veni și seara revelionului. Veselie, urări, muzică, așa ca de revelion. Copiii ședeau cuminți, privindu-și nerăbdători părinții.

Aproape de miezul nopții un clinchet de clopoțel întrerupse veselia mesenilor.

— Mi se pare că a sosit Moș Gerilă — făcu îngîndurat tata.

Și deschise larg ușile camerei „secrete".

Pomul strălucea feeric, cald și îmbătător. Sfioși și emoționați, copiii se apropiară de crengile lui poleite. Dar aproape de îndată putu fi auzit și un alt clinchet de clopoțel. Și din nou vocea tatii:

— Hm, după cîte simt eu, moșul e pe aproape — și deschise ușa din dreapta.

Atunci își făcu intrarea, pășind încet și apăsat, un moșneag cu o imensă barbă albă, gătit cu cizme, căciulă și manta roșie: Moș Gerilă!

Nu știu dacă vreunul dintre copiii de aci mai credea în basmul cu

bătrînul aducător de daruri, dar apariția omului cu barbă și manta roșie îi înmărmuri cu adevărat pentru cîteva clipe.

— Bine v-am găsit, dragi copii — spuse moșul și își coborî de pe umeri o desagă dolofană, plină vîrf. Cei care au fost cuminți vor primi în seara aceasta daruri frumoase.

Pe Adrian îl trecu dintr-o dată un val de sudori reci. Nu-i fusese greu să recunoască, din primul moment, sub barba și mantaua roșie, chipul bunicului. „Doamne, ce năzbîtie!" Bunicul vorbea cu o voce schimbată, subțire și sacadat, de parcă și-ar fi citit cuvintele de pe ceva. Se ghicea ușor că era emoționat la culme. Iar cînd pe obrazul lui serios se rătăciră cîteva zîmbete forțate, Adrian își simți ochii umezindu-i-se.

— Și acum... Și acum — se bîlbîi Nicolae — să pornim împreună...

— ...La împărțirea darurilor — îl ajută tata.

— Evident—răspunse Moș Gerilă.

Cineva rise ușor. Tata își mușca buza, dînd semne de nerăbdare. Și atunci se produse catastrofa: luînd primul pachet din desagă, Moș Gerilă constată că nu izbutește să descifreze numele scris pe hîrtia argintată a cadoului. Tulburat, spuse:

— Mă scuzați, vă rog, alerg să-mi aduc ochelarii.

Cei mari rîdeau acum pe înfundate. Cei mici îl priveau nedumeriți gata să rîdă la rîndul lor. Tata se făcuse roșu de indignare. Dar încurcăturile trebuiau să se țină lanț. La întoarcere bunicul văzu că, din zăpăceală, își luase ochelarii cu ramă închisă. Lac de transpirație, Adrian țîșni atunci prin mulțime, gata, gata să izbucnească în hohote de plîns. Apucă de pe noptiera bunicului ochelarii pentru citit și într-un suflet se întoarse. Prea tîrziu... Sătul pînă peste cap de borobonțele „moșului", tata apucase sacul și împărțea acum singur cadourile. Invitații rîdeau amuzați, comentînd cu duioșie pățania bunicului. În încăperea de alături, palid și tulburat, bunicul își dezbrăca uniforma purpurie...

★

Întîmplarea fu uitată curînd. Vinul și țuica de mere încinseră veselia și ospățul se porni voinicește.

Într-un tîrziu, mama străbătu din nou camera pomului și deschise încetișor ușa încăperii în care fuseseră culcați, cu darurile la căpătîi, copiii invitaților. Se opri înmărmurită: nu, nu dormea nimeni... Iar pe scaunul de lîngă sobă, cu ochelarii pe nas, cu palmele înlănțuite după genunchi, bunicul. Copiii — numai în pijama sau cămășuță, așa cum îi lăsaseră părinții — făcuseră cerc în jurul lui, cu ochi mari și rotunzi. Bunicul le vorbea cu vocea sa obișnuită, liniștit, grav, alegîndu-și cu măsură cuvintele și privindu-i cu seriozitate, ca pe niște oameni mari:

— ...Așa a fost. Dumneavoastră erați pe vremea aceea..., adică nu erați de loc, căci evenimentul s-a petrecut acum 12 ani. În noaptea aceea, la 30 decembrie, așa cum ar fi ieri seară, domnul vodă și-a luat tălpășița și s-a dus unde a văzut cu ochii. Republică populară și rege pe tron nu se potrivește; cum se spune: amesteci focul cu apa... E ca și cum... E ca și cum zicea pe vremuri unul Lețcu din Petroșani. Lețcu ăsta era mare proprietar de mină, mare bogătaș. De cîte ori venea în fața noastră, a minerilor, zicea: „dragă domnilor — căci așa se vorbea pe atunci — apoi mina-i a voastră. Eu nu fac decît s-o administrez". Pînă cînd, într-o zi, unul Holobuț, ortac cu noi, i-a spus-o pe șleau...

...Și, învăluită de o bucurie caldă, mama închise pe nesimțite ușa. Da, totul reintrase în normal.

Trei copii și un „viteaz"

— foileton —

de Lascăr SEBASTIAN

Se zice că un prost și-a cumpărat un ceas. Ceasornicarul i-a spus: „După 24 de ore, trebuie să-l întorci". Prostul, după 24 de ore l-a întors. Adică, întîi l-a purtat cu fața în sus și, cînd a venit sorocul, l-a întors cu fața în jos. Ceasul a stat. Prostul — fuga la ceasornicar. „S-a stricat!" Ceasornicarul constată că n-are nici o stricăciune. Îl întreabă: „L-ai întors la timp?" Prostul arătă cum l-a întors. „Nu, frate — zice ceasornicarul — trebuie să-i învîrtești rotița aceea mică, cu zimți". Bine, a priceput. Și a început să învîrtească, să învîrtească. Dar rotița s-a lăsat învîrtită cît s-a lăsat, și s-a oprit. „Să știi că de data asta, chiar s-a stricat" — și-a zis prostul. Și, opintindu-se, a dat să mai învîrtească o dată. S-a rupt arcul. Și iată cum, în adevăr, de data asta ceasul s-a stricat. Se zice că prostul mai învîrtește și-acuma de rotiță...

Tîlcul acestei anecdote e limpede, nu că să nu mai fii prost, căci e imposibil să nu fii cînd ești, dar că trebuie să înveți bine cum să te porți cu lucrurile.

Mi-am amintit de anecdota asta, fiindcă, de cînd am văzut ce am văzut cu ochii mei, mă tot întreb: adică de ce trebuie să înveți cum să te porți cu un ceas, cu un aragaz, cu un fier electric, cu un stilou, și nu ești de loc obligat, într-un oraș mare și modern cum e Capitala noastră, să înveți bine toate regulile circulației?

Iată, mă aflam zilele trecute în Piața Romană. Nu v-o mai descriu. O știți. Vă amintesc numai că aici circulația e destul de intensă și că te pindesc tot felul de primejdii dacă nu ești cu ochii în patru. Și adică de ce n-ai fi? Uite că nu ești, cînd ești... „viteaz", vreau să zic: nărod. Ca ăla cu ceasul. Un asemenea „viteaz" mi-a fost dat să văd cu ochii. Dar mai întîi, am văzut trei copii. Să vă povestesc.

Așadar, în Piața Romană. Trei copii dau să străbată piața. Era o fetiță de vreo zece ani și ținea de mînă, în dreapta, un băiețaș de vreo cinci ani, iar în stînga, tot o fetiță cam de-o vîrstă cu băiețașul. I-am urmărit să văd ce fac. Fetița cea mare s-a uitat la stop. A așteptat să se facă „verde". S-a pornit cu copilașii de mînă. A mers foarte, foarte încet. Deși știa că acum poate să treacă, tot se mai uita în stînga ei cu mare grijă: nu s-o lovi vreo mașină? Cînd au ajuns în mijlocul pieții, cam acolo unde încep plantațiile din mijlocul bulevardului Ana Ipătescu, stopul și-a schimbat culoarea. Copiii au rămas pe loc, urcați pe bordura plantațiilor. Nu mă mai săturam privindu-i. E o încîntare să vezi cum o copilită știe să se descurce tot atît de bine, și tocmai pe tocmai după regulament. Însă admirația mea nețărmurită a fost brusc întreruptă de năvala intempestivă a „viteazului". Un vlăjgan cît toate zilele, după ce a trecut pe lîngă mine îmbrîncindu-mă, a dat buzna pe partea carosabilă, printre mașinile care treceau în goană. Ca să fiu drept, eram gata să-l admir și pe el: se strecura printre mașini cu destulă dibăcie, gimnastică și echilibristică. Nu-i mai puțin adevărat că o mașină, ca să nu-l lovească, a fost silită să frîneze brusc, tîrșindu-și roțile. Vlăjganul, nepăsător, și-a continuat gimnastica. Ajuns în dreptul copiilor care așteptau cuminți, fetița a strigat speriată: „Nene! nene!" și-i tot arăta stopul. Vlăjganul, nici gînd! Dar ajuns în partea cealaltă a plantațiilor, a dat într-o mașină care n-a mai putut opri la timp, care l-a lovit și l-a trîntit la pămînt.

Cum să zic: din fericire? Fie! Din fericire, accidentul n-a fost grav. Puțin sînge sub ochi, o umflătură colea, dincolo niște vînătăi. Dar circulația a fost complet oprită timp de zece minute, lumea s-a aglomerat în jurul „accidentatului", miliția a făcut anchetă, cei trei copii s-au speriat.

De aceea mă tot întreb, de ce îți cumperi ceas pînă nu înveți să te porți cu el? De ce circuli într-un oraș mare, dacă nu vrei să înveți sau să ții seamă de regulile circulației? De ce?!

PRODUCȚIE 1959

Prezentări de Sanda FAUR-DIMA

VALURILE DUNĂRII

În ultimele zile ale lui 1959, Studioul „București" a cunoscut elanul febril al terminării unele din cele mai valoroase creații cinematografice ale anului: „Valurile Dunării". Echipa de cineaști care ne-a dat acum cîțiva ani „Erupția" (regizor Liviu Ciulei, operator Grigore Ionescu, compozitor Theodor Grigoriu) a fost refăcută — cu acest prilej — de către studiou și a primit scenariul lui Francisc Munteanu și Titus Popovici pentru a-i da viață cinematografică. „Valurile Dunării" își va porni în curînd călătoria pe ecranele țării. E un film cu trei personaje principale și alte cîteva sute de figuranți încheind chipul celui de-al patrulea protagonist, masa insurecționiștilor. Dacă adăugăm că cea mai mare parte a acțiunii se petrece pe un șlep ce plutește pe Dunăre, iată că aflăm și ultimul personaj de seamă al filmului: bătrînul Dunăre, ale cărui valuri, odinioară cîntate în sonine valsuri, sînt acum minate și primejduite de explozii. Filmul își plasează acțiunea în zilele premergătoare eliberării țării noastre cînd, la chemarea și sub conducerea partidului, forțele populare declanșează insurecția armată. Iar acțiunea se țese în jurul figurii lui Toma, ofițerul comunist căruia partidul i-a încredințat sarcina de a se îmbarca pe șlepul N.F.R. 724 și de a procura de aici arme necesare insurecționiștilor. Toma este un om simplu, modest, ale cărui aparențe nu anunță forța lui interioară, curajul său cu adevărat eroic. Format și călit de partid, el nu va precupeți nimic pentru a-și duce sarcina la îndeplinire, nici chiar propria-i viață.

Dramatismul intens al filmului se datorește tocmai acestor grele încercări prin care trece Toma în acțiunea de sustragere a armamentului de pe șlep. Iar evoluția psihologică a Anei, dar mai ales a bărbatului ei, eroicului Mihai, un om aspru și individualist, care, sub influența lui Toma, ajunge să înțeleagă pînă la urmă necesitatea luptei revoluționare și să participe conștient la ea, constituie de asemenea unul din filoanele dramatice ale filmului. Aparatul se oprește cu prevădere asupra acestor trei personaje, cărora le-au dat viață Liviu Ciulei (Mihai), Lazăr Vrabie (Toma) și Irina Petrescu (Ana), dar ei va surprinde și foarte bune scene de masă, cum sînt cele din final, cînd mulțimea se strînge entuziastă în piețe și pe străzi pentru a sărbători eliberarea.

Confirmîndu-și încă o dată talentul în domeniul regiei de film, Liviu Ciulei a colaborat armonios cu operatorul Gr. Ionescu și mai cu seamă cu compozitorul Th. Grigoriu, pentru a da un film ce transmite un mesaj ideologic la un înalt nivel artistic.

Lazăr Vrabie (Toma) și Liviu Ciulei (Mihai) într-o scenă din filmul „Valurile Dunării" (fotografia 1).

În rolul Anei, o debutantă în cinematografie: Irina Petrescu (fotografia 2).

Pe „actorul" Ion Botranu l-ați cunoscut în filmul „Mingea". Îl veți revedea în „Valurile Dunării" (fotografia 3).

TELEGRAME

Cei trei Gudurai (Alberi—Ovid Teodorescu; Costăchel — Gr. Vasiliu-Birlic și Ioldăchel — Jules Caraban) pun la cale complotul împotriva Atenaisei Perjoiu. Fimeia infamă și fără inimă."

După „Două lozuri" și „D-ale carnavalului", același cuplu de regizori — Nagy și Mihelcs — a realizat filmul „Telegrame", o peliculă în culori inspirată din schița cu același titlu a marelui Ion Luca. Deci un nou film după Caragiale, al treilea în decurs de trei ani!

Laconica schiță „Telegrame" constituie doar punctul de plecare — însă un punct de plecare inspirat și plin de fagăduințe — al scenariului pe care Mircea Ștefănescu s-a străduit să-l realizeze în cel mai autentic stil caragialesc. El a văzut cu ochi de cineast oamenii, întîmplările și locurile pe care doar le sugerau, le subînțelegeau, cele cîteva telegrame satirice din care Caragiale a închegat o schiță. A realizat astfel o puternică satiră cinematografică, ținînd mult mai departe decît primele două filme menționate, o satiră plină de sevă la adresa reprezentanților partidelor „istorice" și a practicilor lor politice. Și iată cum în paginile scenariului a prins să se miște, languroasă, Atenaisa Perjoiu — aparent măr al discordiei aruncat într-un biet tîrg provincial; au prins să se pălmuiască public și să se reclame telegrafic la „centru" Costăchel Gudurău și Raul Grigorașcu, aprigi rivali politici, care termină prin „pupat toți pînza endependenți" atunci cînd și-au cîștigat fiecare cîolanul de ros. Citind cu ochii contemporanului nostru schița lui Caragiale, realizatorii filmului au subliniat intențiile satirice ale lucrării, ducînd satira pînă acolo unde ar fi dus-o și autorul dacă ar fi transpus-o în scenă: în film sînt vizate înseși mărimile zilei — miniștri, prim-ministrul, ba chiar și monarhul — și dezvăluite cu vervă satirică toate dedesubturile acțiunilor lor în cazul scandalului Gudurău-Grigorașcu.

Dom' director Raul Grigorașcu (Nichi Atanasiu) e vrăjit de privirea languroasă a Atenaisei (Carmen Stănescu).

Filmul „Telegrame" prilejuiește o adevărată paradă a teatrului românesc: el reunește cele mai valoroase forțe actoricești ale noastre, astfel încît fiecare spectator își va putea regăsi actorul preferat. Birlic, Cazaban, Antoniu, Giugaru, Remus Comăneanu, Nichi Atanasiu, Carmen Stănescu, Ciubotărașu, Ovid Teodorescu, Florin Vasiliu și mulți, mulți alți actori își dăruiesc talentul și experiența actoricească pentru ca noul film al Studioului „București" să ducă comedia satirică cinematografică românească cu un pas mai departe.

Pentru „scandal public", Costăchel Gudurău este înhățat de vardiști și ipistați

BĂIEȚII NOȘTRI

Iubitorilor de fotbal — și nu numai acestora — Studioul „București" le va oferi în curînd o plăcută surpriză cinematografică: o comedie sportivă în care vor putea urmări și palpitante meciuri (dar numai atîta cît să nu încarce acțiunea), și întîmplări vesele (printre care și clasicul „qui-pro-quo"), și actori preferați (în rolurile principale: Birlic și Iurie Darie), dar mai ales evoluția psihologică plină de semnificație a tînărului erou al filmului, Dinu Almăjanu. Cine e acesta? Dac-ar putea fi întrebat, la începutul acțiunii, el ar răspunde, desigur, cu un aer de zdrobitoare încredere în sine, că e centrul înaintaș al echipei „Oțelul" și că fără de el orice meci e pierdut (omițînd să specifice că e sudor de profesie), fatalmente și terminînd, probabil, cu un profetic „E bine!".

Vedeta aceasta îngîmfată și cam „jmecheră" a „Oțelului", care, deși băiat bun în fond, își neglijează de la o vreme munca profesională sub caldă aripă ocrotitoare a responsabilului sportiv Pantelimon, primește o usturătoare lecție din partea colectivului său și a unei tinere fete de care se îndrăgostește... În ce fel? Aceasta o veți putea afla din film. Dar Dinu Almăjanu, pe care îl cunoaștem în ultimele secvențe ale peliculei, a devenit un altul: modest și serios, un muncitor harnic și un sportiv de clasă.

Noul film românesc, pe care îl datorăm unor tineri regizori debutanți — Gh. Vitanidis și Anastasia Anghel — folosește mijloacele comediei pentru a aborda o problemă de actualitate și este meritoriu tocmai prin faptul că, în rezolvarea cinematografică a respectivei probleme, nu abuzează de gaguri și poante gratuite. Cineaștii aceștia tineri au mers pe linia unui film tinerese, luminos, în care să-ți întîlnești contemporanii, oamenii obișnuiți de pe stradă. Și în acest sens au lucrat și cei doi operatori — N. Girardi și A. Kostrachievicz. Admirabil filmate și realizate regizoral sînt scenele din uzină (acțiunea se petrece într-un centru industrial, echipa „Oțelul" aparținînd Combinatului siderurgic din localitate). Umorul savuros al lui Birlic, ca și vervă lui Marcel Anghelescu (care creează cu măiestrie figura unui director de tip nou, cald, apropiat de oameni, mare amator de fotbal), cunoscuta naturalețe a lui Iurie Darie, grația juvenilă a Florentinei Mosora, ca și contribuția întregii echipe de actori fac din „Băieții noștri" un film viu și antrenant pe care-l vezi cu plăcere.

Iurie și pe tînăra profesoară de educație fizică, Irina (în „civilitate" Florentina Mosora, studentă în anul IV la [illegible] de biologie).

Protagoniștii filmului — Pantelimon și Almăjanu — într-un moment de supremă fericire. Îl recunoașteți, desigur, pe interpreți: Gr. Vasiliu-Birlic și Iurie Darie. →

BOSS-ul de la etajul VIII

La orele 17,15 limuzina a stopat bruse în dreptul majestosului sediu al A.F.L.-C.I.O., acolo unde, chiar din primele ore ale dimineții și pînă tîrziu, în bezna nopții, Walther Reuther se agită spre „fericirea" muncitorilor de sub obladuirea sa.

Un palat imens în marmură, sticlă și oțel inoxidabil, pentru construcția căruia 18 milioane sindicaliști americani au fost jemăniți de fabuloasa sumă de un miliard două sute patru milioane dolari, bani strînși inițial, firește, în scopuri de mai mică importanță ca: ajutoare de somaj, de boală, accidente etc.

Cîteva străzi despart acest palat de cartierul băncilor. Cînd e vorba însă de convingeri politice, pe locatarii palatelor respective nu-i mai desparte nimic. Dar cartierul general al lui Reuther nu e departe nici de Casa Albă. „De la etajul VIII al sediului A.F.L.-C.I.O." -serie un reporter francez — „domnul Walther Reuther poate, din fotoliul său, să arunce o privire în parcul cu veverițe al șefului de stat american"...

Numai că pe Reuther nu-l interesează veveritele. Sindicatele reprezintă pentru el un „business" mai înfloritor decît negoțul cu blănuri de veverițe... „Ba, Walther Reuther", spune în continuare jurnalistul francez „e suspectat și de... ambiții politice. Nu visează oare să ajungă într-o zi la Casa Albă?"

★

Am pătruns în sala de așteptare, fastuoasa, imensă, impresionantă și am luat loc, sfios, pe marginea unui fotoliu, în așteptarea audienței.

Țîîrrrr!... Țîîrrrr!... Sună prelung telefonul.

— Alo... da... aici secretara... Domnul Reuther e ocupat. Cine întreabă? Mister Ford? Imediat, mister Ford!

Țîîrrrr!... Telefonul sparge din nou liniștea solemnă a încăperii.

— Alo... da... aici secretara... Domnul Reuther e ocupat. Cine întreabă? Mister Dupont?... Imediat, mister Dupont...

Mă răsucesc către însoțitorul meu:

— Aici e sediul sindicatelor, ori am greșit cumva adresa și am nimerit în Wall-Street?...

Însoțitorul tuși stînjenit, apoi îmi explică:

— Nu, evident... Vedeți, însă, în prezent oțelarii se agită și — înainte de a trece la hotăriri — Reuther se consultă cu oamenii cei mai experimentați în chestiunile muncitorești...

Audiența

La ora 17,30 punct, am pășit pragul biroului de lucru al bossului sindical Walther Reuther, vicepreședintele A.F.L.-C.I.O. și președinte al Sindicatului muncitorilor din industria de automobile și avioane care numără 1.125.000 de salariați.

— Reuther — s-a recomandat el. la loc. Despre ce e vorba? Un interviu, nu?

— Ați ghicit! — am confirmat eu. În legătură cu cele mai vitale probleme muncitorești.

— Whisky sau cocktail? Ce preferi?... Amîndouă? O.K.

Și dintr-un bar emailat, deasupra căruia se putea citi, scris cu litere de o șchioapă: „Să luptăm pentru un trai cît mai bun", gazda scoase la iveală două sticle cu etichete țipătoare. Am ciocnit.

— Înainte de a-mi pune întrebările — reluă Reuther — țin să-ți împărtășesc un amănunt inedit: într-o oarecare măsură sînt și eu ziarist. Am fost colaboratorul principal al numărului „atomic" al revistei „Collier's". S-a dovedit a fi o muncă foarte interesantă și atractivă... Și acum, întreabă. Te ascult.

— Ce ne-ați putea relata despre marea grevă a oțelarilor?

— Ca muncitor, punctul meu de vedere este limpede: sînt îndreptățiți s-o facă! Greva este una din armele noastre sfinte. Dar să nu uităm: o armă folosită prea mult își tocește tăișul... Deci, mai domol cu greva.

— Și în legătură cu poziția patronilor, ce-ați putea adăuga?

— Ca democrat, punctul meu de vedere e limpede: patronii sînt îndreptățiți să nu fie de acord cu ea, s-o respingă, s-o torpileze. Democrația noastră înseamnă libertate, iar libertatea înseamnă... Mai bei un whisky? Nu?... Mă rog... Iar libertatea înseamnă a-ți apăra punctul de vedere! Dacă punctul de vedere al monopolurilor, al cetățenilor americani, fie ei Hartley sau Cooper, este cel al necesității spargerii grevelor, au dreptul și datoria s-o facă!...

În aceeași clipă își făcură apariția la sediul sindicatelor George Meany, președintele A.F.L.-C.I.O., și delegații consiliului de administrație ai lui „United States Steel", ai lui „National Steel", ai lui „Allegheny Ludlum", ai lui „Jones and Laughlin" etc., etc. Ultimul, cel care încheia plutonul, era MacDonald, președintele Sindicatului muncitorilor oțelari.

Reuther le ieși în întîmpinare, poftindu-mă să-l aștept în anticameră.

Viața în „Life" și viața cea de toate zilele

Aici, în anticameră, l-am cunoscut pe James Hoppe, un delegat al muncitorilor portuari, care aștepta să fie primit în audiența la domnul Reuther. Scot din buzunar tabachera și ofer lui Hoppe o țigară. Refuză. Nu mai fumează de mult. Îl întreb surprins:

— De ce? Din cauza nicotinei?

— Nu. Din cauza dolarului. Fetița cere lapte. Băiatul cere haine, soția cere, cu cer, părinții cer.... Și, ca să se satur, le dau să citească „Life". Ce minunată e viața în „Life"!... Eu, însă, care sînt mai tare din fire, citesc și altele. Bunăoară astea...

Și James Hoppe scoase din buzunar un ziar împăturit. Îmi indică un pasaj subliniat cu creionul în care se arăta că, potrivit datelor oficiale, costul vieții a crescut în S.U.A. între 1946 și 1959 cu aproximativ 50 la sută și că de pe urma acestui lucru au avut de suferit păturile largi ale populației: muncitorii, funcționarii, pensionarii.

... Și în vreme ce noi recurgem la greve — reluă firul discuției Hoppe — spre a smulge un dolar în plus, diverși bossi sindicali își văd de afacerile lor. N-o susțin numai eu. Poftim, citește.

Și James Hoppe îmi întinde ziarul francez „Le monde" din 18 septembrie 1959. Un amplu reportaj. Citesc: „...ei (bossii — n.a.) sînt asociați într-un dans în care milioanele de dolari zboară cu sutele din casieria sindicală fără să lase cea mai mică urmă ...falsificări de mandate, trucaje, fraude"... „... De la pîrghiile de conducere superioară, ei întrebuințează banii sindicatului pentru tranzacții de bursă, speculați imobiliare, împrumută zeci sau sute de milioane de dolari". Apoi: „un ziarist, Victor Riesel s-a ales cu ochii arși de vitriol, într-o noapte pe Broadway, pentru că a vrut să facă puțină lumină"...

— Acestea sînt cîteva din concluziile unei ziariste franceze, care a petrecut doar șase săptămîni în Statele Unite... Așadar — concluse James Hoppe — îți dai seama cîte cunosc eu, care trăiesc în America de 40 de ani...

Dumnezeu în cer și Reuther pe pămînt!

În clipa următoare, din încăperea alăturată răzbătu un vacarm de voci. Prin ușa întredeschisă ușor se desluși vocea lui Reuther:

— ...Nu, domnule reprezentant al marelui business... vom lupta neobosit pentru drepturile noastre!... Vom cîștiga!... Sîntem mulți!

— Știu! — se auzi o voce spartă. Sînteți mulți. Vreo trei sau patru. Dumneata, Meany, MacDonald... Și, mă rog, la cît apreciați drepturile dumneavoastră? Un cec de 5.000 dolari e suficient?

— Grevele, tot mai numeroase, oțelarii tot mai dîrzi...

— 6000!

— Gîndiți-vă, mister, războiul rece trebuie continuat, deși noi sîntem împotriva lui.

— Cuum? Walther!...

— Da. Părerea noastră este că războiul cald e mai rentabil.

— Bravo ție, Walther! Iată un cec de 8.000!

— Muncitorii se împotrivesc soluțiilor noastre — scîrții MacDonald.

— Nu ne e frică! Iună delegatul lui Ford. Cu dumnezeu în cer și cu Reuther pe pămînt sîntem călare pe situație!

Șomerii milionari!

Vocea lui Reuther se auzi din nou:

— Presa, mister, presa. Ajutați-ne și cu presa.

— Presa noastră a și trecut la ofensivă. Teza e clară: cei care pretind mărirea salariilor ne împing spre inflație. Creșterea cîștigurilor ne va duce la o degringoladă nemaipomenită. Ai înțeles?

— Da.

— Bravo ție, Walther!

Un minut de tăcere. Probabil se semna tranzacția.

— Creșterea cîștigurilor duce la inflație! — îmi șoptește James Hoppe, și-mi întinde un „Buletin" oficial american.

E vorba despre beneficiile pe semestrul I al anului 1959. Citesc: „United States Steel": 254.948.000 dolari; „Armco Steel Co": 50.590.000; „Bethlehem Steel": 123.000.000; etc. etc.

Ca să-ți dai seama cum aceste uriașe cîștiguri duc la „ridicarea" neîncetată a nivelului de trai al americanului mijlociu, n-ai decît să socotești: averea unui Rockefeller e cifrată la două miliarde dolari. Daca luăm în continuare un numar de 500.000 de șomeri care, bineînțeles, nu cîștigă nici o centimă și facem media, rezultatul este evident: 1 Rockefeller + 500.000 șomeri = 500.001 americani cu un venit anual mediu de 4.000 dolari! Și aceasta de pe urma unui singur Rockefeller! Să continuăm însă a face media, adăugînd cîte 500.000 americani la fiecare Dupont sau Morgan și vom constata cît de ridicat este nivelul de trai al șomerilor americani!

— Statistica noastră — reluă James Hoppe — a definit-o foarte bine scriitorul italian Trillus: „Dacă vecinul dumitale a mîncat o găină la cină în timp ce dumneata te culci nemîncat, ai cel puțin mîngîierea că împreună ați mîncat în medie cîte o jumătate de găină!" Evident — mă asigură Hoppe — Walther Reuther nu face parte din categoria acelora fără jumătate de găină în oală. Dacă vrei să te convingi, consultă broșura asta.

Interlocutorul meu ia de pe o masă broșura editată de „United Electrical Radio and Machine Workers" și mi-o întinde. Citesc: „... președintele sindicatului oțelului cîștigă 50.000 de dolari!! Cel al sindicatului electricității 25.000 dolari!! (semnele de exclamație îmi aparțin — n.a.). Cel al automobilului 22.000 dolari!!"

Și asta se referă, bineînțeles, numai la sumele primite oficial...

Radu VALERIU

P.S. Datele cuprinse în acest material sînt extrase din presa și buletinele occidentale.

FOTOCRONICA anului 19...

Dintr-o eroare tehnică, în paginile de față sînt publicate cîteva texte, fotografii și caricaturi ce fuseseră pregătite pentru un număr viitor al „Flacării", urmînd să apară în ziua de 1 ianuarie a anului una-mie-nouă-sute-nu-se-știe-cîl (celelalte două cifre rămînînd la aprecierea cititorilor).

S-ar putea ca unele din faptele relatate în aceste pagini să se întîmple abia peste un deceniu, două sau trei, cînd călătoriile cosmice vor fi tot atît de obișnuite ca și plimbările cu bicicleta, cînd tehnica va pune la dispoziția societății mijloace din ce în ce mai perfecționate în slujba bunăstării și fericirii omului.

Dacă unii dintre cititori nu vor fi de acord cu prorocirile noastre, ei se pot adresa redacției însă nu acum, ci în anul 19... adică peste un deceniu, două sau trei, cînd se va lămuri dacă am avut sau nu dreptate...

Fotomontaje de S. STEINER

† Întreconsultație medicală. Medicul: Respirați adînc dar treceți, vă rog, pe București I, că se aude mai clar.

Campionatele internaționale de atletism. Atletul pămîntean Szabo Zoltan a stabilit un nou record de 1.524,000 km la săritura cu prăjina de pe Pămînt pe Lună

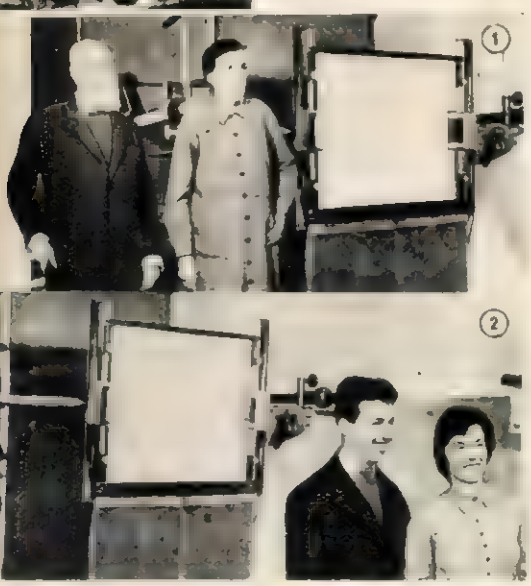

Instantaneu din activitatea Institutului de geriatrie din București. Perechea centenară (foto 1), care totalizează aproape jumătate din vîrsta bătrînului nostru București, a fost transformată cu ajutorul aparatului „INTINEREX-PINGUIN 402 într-o lună și zîmbitoare pereche de îndrăgostiți (foto 2)

Maria Zidaru: Alo, alo! Întreprinderea de Ploi-Soare-Vînsori? Ce înseamnă asta, tovarășe? V-am comandat ieri 540,5 metri cubi de ploaie și nu ne-ați livrat-o nici pînă acum! (foto 3)

— Brigadierul: Dacă nu dădeați dumneavoastră telefon aseară, nu mai ploua azi noapte, nu se mai cocea grîul azi-dimineață și nu mai puteam începe acum recoltarea... (foto 4)

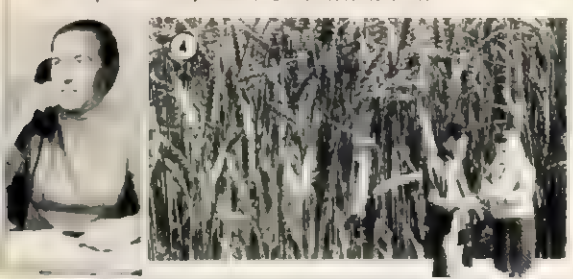

Poftiți la

Povestire științifico-fantastică

Atențiune, vă pun în temă!

Sîntem în anul 2001. Locul acțiunii: stația interplanetară „Inel cosmic 33". Ne găsim la 35.810 km depărtare de Pămînt. În acest moment, și noi și dv. ne rotim în jurul axului planetei cu aceeași viteză, astfel că în 24 de ore dăm împreună un ocol complet acestui ax. Așa cum o arată și numele, stația are forma unei roți. Ea se învîrtește mereu ca o sfîrlează, făcînd să apară în încăperile din interiorul ei o forță de gravitație egală cu cea de „acasă", de pe Pămînt. (Deci fiecare avem greutatea noastră...). Încăperile din interior — camerele de locuit, laboratoarele, depozitele, sera — au fost înzestrate cu atmosferă și presiune sintetică, cu temperatură constantă etc. — în așa fel încît viața și munca noastră să se poată desfășura normal. În ce ne privește, sîntem pămînteni și pămînitene de cele mai diverse specialități tehnico-științifice. Toți tineri, în general drăguți — unii foarte drăguți — și foarte veseli.

Sînt convins că pe baza acestor semnalmente ați fi mai mult decît dispuși să ne invitați la revelionul dumneavoastră. Vă mulțumim frumos, dar sîntem obligați să vă refuzăm: avem și noi revelionul nostru.

Gong! Sărbătoarea este deschisă! Poftiți la primul An Nou de pe „Inel cosmic 33"!

Roce lunare, plante marțiene și antren

— E nemaipomenit ce-au reușit să facă băieții din B.6! — spune ulterior Laura, apărînd pe ușă în sunetele unei vivace muzici electronice. (B.6 este sala de consiliu și clubul echipajului, iar „băieții" sîntem noi, comisia masculină de organizare a revelionului.)

Într-adevăr, Laura are dreptate. B. 6 este de nerecunoscut. Totul e feeric... Pe fundalul de smoală al cosmosului sclipesc prin ferestră, constelații. Plafonul încăperii a fost adaptat la peisajul lunar. Din loc în loc au fost montate pe el bucăți de rocă andolitică. Și, sub lumina fasciculelor fluorescente proiectate asupra lor, mostrele de rocă lunară străluncesc fascinant. Prin colțuri au fost răspîndite fire de Basmolfact... Ce miros de vis poate avea această miraculoasă plantă marțiană!

Dar iată, încetul cu încetul, sala se umple. Au apărut Boris — meteorologul, Kostea — rachetologul, Ciu-Ciu an și Ianoș — astronomii, Radu — energeticianul, cu nelipsita-i pipă stinsă între dinți... Toți sînt proaspăt bărbieriți (cu Rasultrasonul de buzunar), veseli, puși pe șotii. În ce le privește pe fete sînt încîntătoare... Dar

Unde-o fi Andromeda?

Andromeda K., biologul nostru... Ce-o face de întîrzie? Nu se lasă ea pînă nu-mi dă emoții! Acum o oră încă se mai agita împreună cu alte fete, pentru pregătirea gustărilor. Dar de atunci?

— Mă rog matale, de ce ești trist, Mihail?

Mă întorc. E Ștefan, electricianul. Șugubățul echipajului.

— Eu trist? Nici vorbă.

— Dar unde e Andromeda K.?

— De unde să știu eu unde e Andromeda K.?

Ridică din umeri ca și cum și-ar dezvinovăți insinuarea. Mare mucalit!

— Dar ce-i cu Moș Gerilă al tău? Nu-l văd... — încerc eu să schimb vorba.

— Îl aduc mai tîrziu. E senzația serii... — și mă la cu el în grupul mare de lîngă telebibliotecă. Aici se povestesc

Întîmplări sentimentale

Vorbește Kostea, rachetologul:

— Îl știți pe Vladislav, metalurgistul, care-i acum pe „Inel"?

— Cum să nu! Are la activ două metale noi.

— Ei bine, acum un an erau împreună pe Lună. El o iubea pe Steluța C. S-au și însurat pe urmă... mă rog. (Mă uit pe furiș spre ușă. Unde-o fi Andromeda?)

— La un moment dat — continuă Kostea — îl văd trist pe Vladislav. „Nu te mai iubește?" — îl întreb. „Dimpotrivă — îmi răspunde — avem întîlnire deseară". „Păi așa e un motiv de bucurie". Dar el îmi răspunde amărît: „Uiți că ziua are pe Lună două săptămîni?" Ei, vezi unde ajunsem?

Rîsete. Rîsete, muzică, și Andromeda nicăieri. Ba nu, iată-o! În sfîrșit! Intră împreună cu celelalte fete, purtînd tăvi din plastic, cu gustări. Ura, comisia feminină! Ce bunătăți ne-ați adus?

Un fel de... sarmale

Asta a fost, bineînțeles, ideea și realizarea Andromedei K. Iată deșteaptă că ea nu există în tot sistemul solar. A reușit să ridice la 90 la sută procentul de grăsime al algei Chlorella. Rezultatul? Carne pentru sarmale. Chlorella mănîncă altă algă în afară plus diferite ingrediente sintetice proteinice — și gata sarmalele!

Ne așezăm în jurul meselor pliante (cu lîngă Andromeda) și dăm să gustăm delicatesa. Cînd deodată

Alarmă!

Becurile roșii din încăpere se aprind înfrigurate. „La posturi. În exterior!" — se aude fonocomanda. Repede la costume! Ne îmbrăcăm în grabă și în șase minute ieșim, unul cîte unul, prin ecluza atmosferică, în exterior.

Dar ce s-a întîmplat? Nimeni nu înregistrează nimic suspect. Iată însă o... rachetă. „Atenție! Atenție mărită!" — ne semnalizează Petea, șeful. Ce rachetă să fie? Nici una nu e programată să sosească acum, la 11,50 (oră-Pămînt). În sfîrșit, neașteptata apariție aterizează pe platformă. Ne îndreptăm cu toții într-acolo. Așteptăm cu încordare. Iată că se ivește echipajul. Drace, dar ăștia sînt băieți de-ai noștri! Una din echipele care fac legătura noastră cu Pămîntul! Echipa lui Andriușa! Ce s-a întîmplat de au venit tocmai acum?

Intrăm cu toții. În interior ne înțelegem mai omenește.

În mare grabă ne descotorosim de căști.

— Ce-i cu voi?

Atleticul Andriușa, șeful rachetei, își compune o figură gravă, apoi deodată explodează în rîs.

— Unu la zero pentru noi și pentru electronicianul vostru, Ștefan, care ne-a ajutat să organizăm „alarma"!

Apoi, redevenind serios, spune emoționat: „Pămîntul ne-a trimis să vă urăm: la mulți ani!"

Ceasul nostru atomic arată orele 24. Lumina se stinge brusc. În sunetele muzicii, lumea se îmbrățișează. În sfîrșit, lumina se aprinde din nou și, în aplauzele și uralele generale, Andriușa — Moș Gerilă trimis de Pămînt — ne înmînează un splendid brăduț, colete cu cadouri cu prăjituri și 15 kg de vin.

Vă rugăm, tăcere!

Se aude deodată. Larma se potolește. Se sting pe buze ultimele cuvinte din „O, brad frumos" (reluat pentru a cincisprezecea oară). Și deodată, în liniștea generală, din încăperea alăturată își face apariția Moș Gerilă.

revelion!

de Constanța BRATU

al lui Ștefan. Formidabil! Cel mai nostim tip electronic pe care mi l-aș fi închipuit vreodată. Un robot care poartă căciuliță și mantăluță roșie de Moș Gerilă și care, intrînd țopăind și agitîndu-și mîinile metalice prin aer, ne spune tuturor: „La mulți ani, la mulți ani!"

Surpriza și ululaia de la început se transformă în hohote de ris și în aclamații generale: Trăiască Moș Gerilă! Bravo, Ștefan!"

Stimulat parcă de această primire, drăgălașul de metal înaintează pînă în mijlocul nostru și spune cu vocea lui lipsită de intonație:

„Vă invit la o periniță!"

În rîsetele tuturor se formează hora. La mijloc e, evident, inițiatorul. Muzica începe și Moș Gerilă electronic — deplasîndu-se de pe un picior pe altul și agitîndu-și mîinile prin aer — „reflectează" asupra alegerii. În sfîrșit, s-a hotărît: Andromeda K.! Rîsete din partea băieților, ris gelos din partea fetelor, mare mîndrie pe mine.

Andromeda îl sărută încîntată, apoi dansează cu el. În sfîrșit, ni se pare tuturor că e timpul ca, potrivit jocului, Moș Gerilă să mai lase și pe alții să aleagă. Dar cu un egoism electronic bine pus la punct, el o alege și o dansează mereu numai pe Andromeda K.

Lumea comentează în jur: „S-a îndrăgostit de ea..." Eu rîd încîntat. Cînd, deodată, o aud pe Andromeda.

— Dragul meu (adică Moș Gerilă), mă placi?

Vocea ei are o intonație provocatoare pe care nu i-o recunosc.

— Te ador! — răspunde tipul electronic, strîngînd-o în brațe.

Rîsete. Rîd și eu. Dar parcă

Fără convingere

— Și eu te ador pe tine! — aud vocea Andromedei.

Mi se pare că e cam prea mult. Chiar dacă tipul ăsta își permite fel de fel de obrăznicii, pe baza zecilor de milioane de „celule logice" pe care i le-a băgat Ștefan în creierul electronic, ea ar trebui să fie mai rezervată. Mă uit la dinsa. Dar Andromeda K. simulează că nu mă vede. Se uită în schimb cu admirație mută la dihania care o ține strînsă în brațe și care își permite să o sărute din minut în minut.

Enervantă poveste! Și compromițătoare în același timp!...

O scurtă pauză a muzicii și deodată vocea seacă, neomenească și antipatică:

— Pe cine preferi, Andromeda? Pe mine, care am în cap spumă de germaniu, indiu, platină, feriți și alte substanțe nobile sau pe Mihail care... nu se știe ce are în cap?

Roșesc. Mă înfurii. Asta întrece orice glumă! O ofensă publică de genul ăsta se plătește!... Dar cui să plătești? Dihaniei? Ea e o simplă unealtă... Ștefan e vinovatul că a imprimat în programul ei asemenea... obrăznicii! Dar unde e Ștefan? Îl caut cu privirea, dar nu-l văd nicăieri. În schimb aud hohotele din jur, din care se detașează rîsul provocator al Andromedei.

Idilă cosmică

Perinița drăguță și naivă se preschimbă dintr-o dată într-o insolentă și insinuantă „La donna e mobile"...

Așadar a fost de ajuns să apară un tip senzațional (fie el și un monstru metalic), pentru ca Andromeda K. să se lase fluturată și cucerită... Auzi-o:

— Să ne plimbăm împreună în exterior? De ce nu? Cu cea mai mare plăcere. Așteaptă-mă numai cîteva minute să-mi pun costumul..

Se desprinde din îmbrățișarea lui și, ca fermecată, se duce să se îmbrace. Apoi, revenind după zece minute. Îl ia de braț pe monstrul electronic și, nespus de tandră, ieșe cu el, în hohotele generale. Probabil că dihaniei i se pare asta prea puțin. Pentru că, deschide din nou ușa, îmi dă cu tifla și, făcînd o reverență grotescă și stupidă, ieșe din încăpere.

Sîngele îmi năvălește în obraji. Am impresia că toată lumea rîde de mine (probabil că așa și este).

Ce să fac?

Cum să salvez onoarea Andromedei și cum să sancționez grosolănia monstrului? Dacă ar fi un om, ar fi cu totul altceva... dar așa?

Pianul electronic pîțîgăiește obsedant „La donna e mobile" Lumea rîde. Imaginația mea fierbe. O clipă stau pe gînduri. Apoi mă hotărăsc. Părăsesc iute încăperea, îmi pun costumul de scafandru cosmic și ieș în exterior. Unde or fi? Iată-i lîngă observatorul astronomic. În pînă idilă cosmică... Cu o furie nestăpînită mă îndrept spre ei. Pumnul mi se încleștează. Să-i lovesc? Bineînțeles, fără nici un scrupul... Doar e o mașină și încă o mașină...

Ridic pumnul și-l năpustesc cu sete asupra monstrului. Dar în aceeași clipă — cum am putut uita condițiile imponderabilității? — sînt proiectat cu violență în hăul cosmic... Mă duc mereu... Sînt victima propriei mele lovituri... Deodată aud în cască un sunet prelung. Încetează pentru o clipă și iar începe... String puternic ochii și.

Mă trezesc

În cabina mea de pe „Inel cosmic 33". Ce-i cu mine? Unde mi-e costumul? Unde e monstrul și unde e Andromeda?

Cineva sună la ușă. Învîrtesc huimac butonul fonotelevizorului de lîngă pat. Pe ecran Andromeda. Apăs pe al doilea buton, ușa se deschide și Andromeda intră speriată:

— Ce-i cu tine, Mihail? Nu putem începe revelionul din cauza ta... Toți sînt îngrijorați și tu dormi buștean...

Răsuflu ușurat:

— Vasăzică bătaia mea cu Moș Gerilă al lui Ștefan a fost un vis...?

Fata rîde.

— Vasăzică tu nu i-ai spus că-l adori...?

Andromeda își scutură căpșorul și buclele blonde

— Vasăzică... tu pe mine... mă iubești...?

— Ei vezi, întotdeauna tragi tu concluzii pripite!

Și zboară ca un fulg de zăpadă, strigîndu-mi din ușă

— Vino repede, că vreau să aprindem împreună luminările bradului!

Luminările electrice, bineînțeles.

Ilustrații de D-tru IONESCU

ANUL 19... în caricatură

Desene de Benedict GANESCU

Luna 1ar este o prima fotografie.

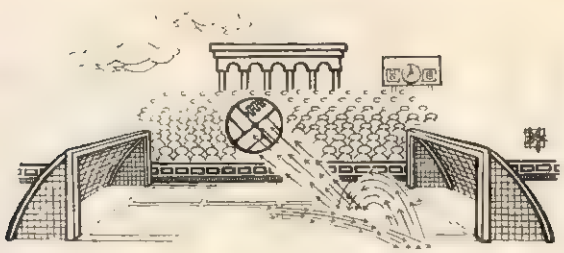

Un meci de fotbal cu o minge teleghidată.

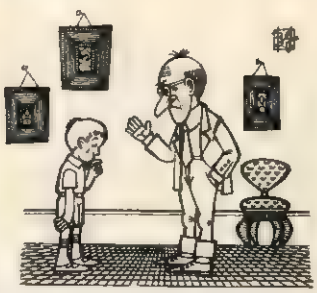

— Iar ai rămas corigent la istoria antică.

— Dacă mi-a pus o întrebare imposibilă: m-a întrebat ce sînt alea „tunuri"...

— Alo! Aici stația de cercetări de pe Lună. Ce s-a întîmplat că n-a sosit încă numărul de Anul Nou al „Flacării"?

Moș Gerilă. Unde sînt zăpezile de altădată!?..

— La ce dimensiune doriți perele și în ce culoare?

— Mi-am cumpărat un palmier din serel arctice pentru că sînt mai sănătoși, mai bin dezvoltați și mai ieftini.

NUMĂR SPECIAL DE ANUL NOU!

FLACĂRA copiilor

IN ACEST NUMĂR:

- O SCHIȚĂ DE OCTAV PANCU-IAȘI
- DIN JURNALUL DE ÎNSEMNĂRI AL LUI MOȘ GERILĂ de MARIN TRAIAN
- RĂVAȘE DE ANA TUDORAȘ
- O POEZIE DE MIOARA CREMENE
- CARICATURI DE ARNO

DARURI PENTRU VLAD

4 ianuarie 1954

Astăzi am stat de vorbă cu mulți băieți și fete în sala de carnaval a Palatului pionierilor. Mult îmi sînt dragi aceste întîlniri. Le-am împărțit copiilor daruri, am călătorit împreună cu ei în țara poveștilor, am cîntat și am dansat în jurul bradului de Anul Nou.

Lui Vlad — țin minte — i-am adus o locomotivă, pe care n-a mai lăsat-o din mînă toată seara. A și dansat cu ea. Spunea tuturor:

— Eu fochist vreau să mă fac. Ca tata.

Dragii moșului! Cît de tînăr mă simt alături de voi!

4 ianuarie 1955

A trecut un an. Măi să fie, cum uitasem de jurnal! Mi-am adus aminte abia astăzi, după întîlnirea pe care am avut-o pe una din estradele Orășelului copiilor.

În lumea asta, a celor mici, mă simt ca la mine acasă. Copiii m-au așteptat nerăbdători și mi-au făcut o caldă manifestare de prietenie. N-a mai rămas nimic în sacul cu jucării. A fost nevoie să mă aprovizionez cu un nou sortiment de la „Trei ursuleți".

— Mie ce mi-ai adus, Moș Gerilă? — m-a întrebat într-un tîrziu un băiat cel de anul trecut! I-am dat, totuși, un semafor electric.

Tare mai e năzdrăvan!

4 ianuarie 1957

Anul acesta am fost invitat să vizitez, printre altele, și o școală nouă. Eu știam acolo un maidan. Copiii mi-au arătat sălile de clasă, laboratoarele, terenurile de sport. M-am simțit ca un școlar.

Și ce să vezi! Și aici am dat cu ochii de Vlad.

— Mă mai ții minte, Moș Gerilă? — m-a întrebat.

Cum era să nu-l țin minte? Era doar cel care voia să se facă...

— ... maistru, ca tata!

Maistru? Am îmbătrînit, desigur, mult. Doar au trecut doi ani de atunci.

26 decembrie 1959

Eroul însemnărilor mele din jurnal m-a pus din nou în încurcătură. Nu mai înțeleg nimic. Mi-a trimis o scrisoare, pe care o reproduc mai jos.

„Dragă Moș Gerilă,

Anul acesta, te rog să-mi aduci un joc mecanic. Pentru un viitor inginer, e foarte necesar. Dacă ai și tu de mult îmi doresc să ajung inginer, ca tata!

Vlad

P.S. Sper că îți amintești de mine".

De cine să-mi amintesc? De Vlad, cel

DIN JURNALUL DE ÎNSEMNĂRI AL LUI MOȘ GERILĂ

O ÎNTÎMPLARE DE ANUL NOU

— Bună-seara! Aici locuiește bunica celor trei nepoței?

— Iată ce vă sfătuiesc să dăruim nepoțeilor, ca să le facem o surpriză plăcută.

...Dar surpriza a fost a bunicii.

Desene de ARNO

PENTRU CĂ VĂ IUBESC!

de Octav PANCU-IAȘI

Nu-mi dau seama cum s-a întîmplat... Un prieten e de părere că am adormit — din greșeală, se înțelege! — cu moțul scufiei de noapte în spre nord...

Nu, copii, nu-i adevărat. Nu port niciodată scufă de noapte.

O prietenă e de părere că... Dar nici ea n-are dreptate!

Nu știu. Nu-mi dau seama cum s-a întîmplat, dar iată ce vis am avut:

Se făcea, dragii mei, că eu am scris toate poveștile din lume. Și „Scufița roșie", și „Capara cu trei iezi", și „Albă ca zăpada", și... Dar ce s-o mai lungim? Se făcea că eu le-am scris pe toate, chiar și pe cele proaste.

— Nu, mă apăram. E o minciună gogonată. Nu le-am scris eu. De ce

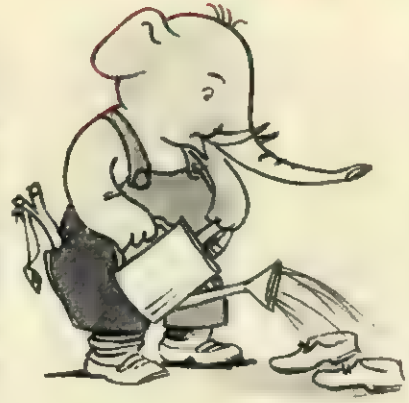

Și, ca să mă conving, scrisei această scurtă poveste:

„A fost odată un pui de elefant. El avea un frățior mai mic, bineînțeles, tot elefant. Dar în loc să-l apere și să-l ocrotească pe frățiorul său, el îi strica jucăriile, îl învăța să înjure, îi turna apă în ghete..."

În timp ce scriam, băiatul meu mai mare se aplecă peste umărul meu și citi. Citi și îmi spuse:

— Tăticule, am înțeles că e vorba despre mine... Îți promit că n-o să mă mai port urît cu frățiorul meu...

— Îmi pare rău... sării. Cum e vorba despre tine? Eu am scris despre un pui de elefant!

— Lasă, nu te mai preface... Știu cine e puiul de elefant!

care, judecînd după înfățișare, nu era altul decît Vlad, vechea mea cunoștință. Știi, eu vreau să mă fac mecanic de locomotivă, ca tata...

Mecanic de locomotivă? Parcă nu e

Ana TUDORAȘ

RIMAȘE

Unui școlar care scrie „ca găinile"

Dac-au fost pe-aici purcei
Și-au scurmat găini, vreo trei —
Hai, ghicește: asta ce-i?
...Simplu: o gospodărie.
Aș, de unde, ce poveste!
Uită-te mai bine: este
Temă la caligrafie...

Unui școlar neatent

Pe bordul sprintenei rachete
În Lună vrei s-ajungi, băiete.
Dar ce ciudat sistem de zbor:
Ți-ai dus, cum văd, doar
„Capu-n nori"!

Unui „voinic"

Ești viteaz nevoie mare
Cînd potrivnicii ți-s fete.
Dar la note — ce mirare —
Te snopesc ele, băiete!

Unui pasionat excursionist care nu învață

Visezi să fii sau marinar,
Sau alpinist — pe vîrf de munte:
Te-ai vrea un călător de frunte!
Și toate ar fi bune...Dar
Mă tem că visul ți-e-n zadar
De nu pleci în călătorie
Cu zece... la geografie!

Unui guraliv

Toată lumea-i de părere
Că vorbești pe ne-ntrecute,
Că spui vrute și nevrute,
Cine îți mai poate cere
Să răspunzi, necontenit,
Și la lecții? Ești trudit!

care — cu cinci ani în urmă — voia să se facă fochist? Sau poate de cel care dorea să devină mecanic de locomotivă? Dar maistru, mă rog, cine voia să ajungă? Nu tot Vlad? Și acum... poftim... „dacă ai știi cît de mult îmi doresc să ajung inginer, ca tata!"

Am dat fuga și mi-am pieptănat barba și mustața la coaforul „Ciufulici" și am pornit să-l caut. L-am găsit în sala clubului „Grivița Roșie", la serbarea pomului de iarnă. Știți ce mi-a spus cînd i-am explicat că sînt nedumerit?

— E foarte simplu, Moș Gerilă. Cu cinci ani în urmă, tata era fochist. Apoi a urmat o școală de specializare și a devenit mecanic de locomotivă. În același timp, însă, termina și cursurile facultății muncitorești. A ieșit maistru și s-a înscris mai departe la facultate, la cursurile fără frecvență. Acum două luni a devenit inginer. Nu e simplu?

Dragul moșului! Nu e chiar așa de simplu! Dar se întîmplă nu o dată, azi, în vremea copilăriei tale...

Marin TRAIAN

Mioara CREMENE

NANI...

Nani, fata mamei, nani.
Nu fă semne spre fereastră
să poftească-n casă stele...
Ai să crești, ai să fii mare
și-o să mergem noi la ele.

Nani, fata mamei, nani.
Nu-ncerca s-aduni sub pernă
razele subțiri de lună.
Ai să crești, și-n sus, pe-o rază
vom porni-o împreună.

Nani, fata mamei, nani.
Spui că-n marea cea albastră
lună, stele, joacă-n ape?
Dormi acuma... Cînd vei crește
le-om privi îndeaproape.

Nani, fata mamei, nani.
Lungi călătorii ne-așteaptă.
Numai să crești tu, cuminte
și voinică și-nțeleaptă...

dați vina pe mine? Nu-i cinstit. Nu mă așteptam. Nu mă mai joc...

Auzindu-mă cu cîtă ardoare mă dezvinovățeam, cineva (mi se părea o figură cunoscută, dar puteam să mă înșel — ce vreți, dormeam) mi se adresă:

— Bine, hai să zicem că nu le-ai scris tu pe toate. Să zicem. Dar vreo trei cărți cu doi băieți sau vreo două cărți cu trei băieți... nu-mi amintesc exact... recunoști c-ai scris?

— Recunosc.

— Ei vezi?... Dacă le recunoști pe astea, de ce te încăpățînezi să nu le recunoști și pe celelalte? Cîte au mai rămas? Un milion, două, trei, cinci... O bagatelă, un nimic...

Nu rezist, copii, rugăminților. Voi mă știți. Nu-i prima oară și sînt sigur că nici ultima oară cînd îmi calc pe inimă.

— Fie, oftai. Trece-le la mine pe toate. Anunță Uniunea Scriitorilor și s-a făcut. Eu am scris toate poveștile. Eu și numai eu. Eu și nimeni altul. Sînt singurul răspunzător în fața copiilor!

Și mă întorsei pe partea cealaltă.

Dar, se pare, copii, că vestea se răspîndi ca fulgerul și stîrni pretutindeni o vîlvă nemaipomenită.

Nici nu închisei bine ochii și primii pe cel dintîi oaspete.

— Bună seara... sau noapte bună, nu știu exact cum să vă spun.

— Dacă mă iubești, îl rugai, spune-mi la revedere. Dar repede. Cît mai repede. Acuși se face ziuă.

— Vă deranjez numai cîteva clipe... Am auzit că dumneavoastră ați scris toate poveștile pentru copii și am venit...

— Acum, în timpul nopții?

— N-are importanță. Și, de altfel, ziua sînt ocupat...

— Dar cu ce vă ocupați?

— Eh, cu fleacuri... Mă ocup cu elefanți!

— Cu elefanți?

— Da, sînt profesor de harpă la școala de elefanți.

De necrezut!

Într-adevăr. Aveam aptitudini mai mari pentru flaut, dar ce să fac? Așa a fost să fie. Și harpa e bună.

— O, desigur... N-am nimic împotriva harpei. E un instrument atît de gingaș... Probabil că elefanții se dau în vînt după el.

— Mda... (nu părea convins). Dar asta e cu totul altceva. N-aș vrea să vă rețin prea mult. Vreau să fac o propunere...

— Sînt curios.

— Eu cunosc bine copiii. Mult mai bine decît dumneavoastră. Am stat de vorbă cu mulți copii și am băgat de seamă că unii cam strîmbă din nas la anumite povești. Și știți de ce? Pentru că în aceste povești există cîte un copil care face cîte o boroboață și povestitorul îl trage la răspundere. Înțelegeți?

— Nu prea...

— O să fiu mai clar. Să luăm o poveste oarecare. În ea e vorba despre un copil care minte. „Aha, zice povestitorul, minți vasăzică? Ei bine, să ți se lungească nasul!" Și i se lungește. Sau altă poveste... O poveste despre o fetiță care în loc să-și pieptene părul în codițe, ca toate fetițele, îl poartă tăiat și jumulit ca un cățel. „Aha, zice povestitorul, din astea îmi ești! Ei bine, o să rîdă toți cățeii de tine!" Și adună în jurul fetiței cu părul jumulit toți cățeii din oraș, care o înconjoară și-i strigă „surioară"... Copiii nu mai vor asemenea povești. Nu mai vor să fie ei cei care sînt făcuți de ocară...

— Asta, spusei, e un lucru care mă bucură nespus. Sînt de aceeași părere. Dacă vor copiii să nu se mai scrie asemenea povești, sînt convins că vor face astfel ca să nu mai aibă povestitorul despre ce să scrie. Adică, nu vor mai minți, nu vor mai sta cu degetele în nas, nu vor mai plînge pentru orice fleac, nu vor mai face moțuri, nu vor mai pîrî, nu...

— Asta e ceva mai greu, mă opri profesorul de harpă de la școala de elefanți (după toate semnele, el însuși elefant). E ceva mai greu. Am altă idee. Am venit să v-o spun, pentru că am aflat că dumneavoastră ați scris toate poveștile și deci o să le scrieți pe toate și de aici încolo... Nu mai scrieți povești cu copii. De ce să-i supărăm? Scrieți povești cu elefanți. Elefanții nu citesc povești și deci nu vor avea de ce să se supere. Copiii, citind povești numai cu elefanți, nu ar avea nici ei de ce să se supere. Nu e o idee grozavă?

— Știu și eu?! Să mă mai gîndesc!

— Pînă cînd?

— Mai dați-mi un telefon peste zece-cincisprezece ani. După ora opt seara mă găsiți totdeauna acasă...

— Vă mulțumesc și numai bine!

Profesorul de harpă de la școala de elefanți (după toate semnele el însuși elefant) plecă.

Plecă și mă lăsă pradă gîndurilor. Pradă celor mai neliniștitoare gînduri. O să reușesc oare să nu mai scriu povești cu copii, ci cu elefanți?—mă întrebam.

Atunci mă apucai să scriu altă poveste:

„A fost odată o elefăntiță care își dădea aere de domnișoară. Mergea cu trompa în sus și credea că părinții trebuie să muncească numai și numai ca să-i facă ei rochii și pantofi, să-i cumpere ei funde și păpuși.. "

Dar în timp ce scriam, veni la mine fetița vecinilor. Citi și îmi spuse:

— Vai, cum scrii despre mine! Chiar atît de urîcioasă sînt? O să mă gîndesc mai bine cum trebuie să mă port.

— Îmi pare rău... sării din nou. Unde e vorba despre tine? Eu am scris despre o elefăntiță...

— Lasă, nu te mai preface... Știu eu cine e elefăntița!

Atunci mă apucai să scriu altă poveste cu elefanți. Dar după un rînd, mă răzgîndii.

Nu, profesorule de harpă de la școala de elefanți, nu cunoști copiii! Nu există copil care să nu vrea să fie mai bun, mai înțelegător, mai cinstit, mai prietenos. Și atunci cînd greșesc ei știu că nu se poate să nu fie trași la răspundere. Că nu se trăiește numai cu laude! Și dacă și poveștile îl trag la răspundere atunci cînd greșesc înseamnă că pînă și poveștile îi iubesc, că pînă și poveștile doresc să fie mai buni, mai înțelegători, mai cinstiți, mai prietenoși...

Aici m-am trezit, copii.

Și m-am trezit cu o mare bucurie în suflet. Cu bucuria că scriu pentru voi. Cu bucuria că, deși n-am scris eu toate poveștile, cîteva v-am dăruit și eu.

Pentru că vă iubesc!

ÎNTR-O COFETĂRIE

— Tăticule, eu îmi doresc un scurt-circuit.

SFATURI practice

Surprize culinare...

Am asistat deunăzi la o discuție isteață între două gospodine pe tema prepurării unor dulciuri. Fusese hotărîtă o masă comună la una din ele, iar cealaltă se oferise să-i ajute la pregătiri.

Am înțeles din discuția lor că, din economiile realizate la cumpărături, voiau să facă o surpriză comesenilor, oferindu-le ceva în afara meniului de comun acord stabilit.

— Cred — spunea una — că mîncare avem destulă și că ar trebui să ne gîndim la un desert suplimentar. O prăjitură în plus și, eventual, băutură deosebită, în care să nu se aștepte nimeni!

— Bine, sînt de acord — spuse cealaltă — dar ce anume? Ce putem face ca să fim sigure că va fi pe gustul tuturor?

— Dacă-mi dați voie — am intervenit eu — vă voi recomanda două lucruri cu care sînt convinsă că-i veți entuziasma pe toți — fie bărbați, fie femei.

Și le-am dat următoarele două rețete

Tort de nuci

Se pisează sau se dau prin mașină 450 de grame de miez de nucă. Se bat pînă se fac spumă albușurile a 12 ouă. Se amestecă apoi albușurile bătute, turnînd puțin cîte puțin nucile pisate și 450 de grame zahăr-pudră. Se tapisează cu făină o formă rotundă și se toarnă amestecul de mai sus în ea, după care se bagă la cuptor cu foc potrivit.

În timp ce se coace blatul, se prepară următoarea cremă

Se pune într-o tigaie un pahar și jumătate de zahăr. Cînd zahărul s-a topit, se adaugă 250 de grame de miez de nucă nepisat. Se amestecă și se lasă pe foc pînă se pralinează bine. Apoi se răstoarnă pe o tavă unsă cu puțin ulei. Cînd nucile pralinate s-au răcit se dau prin mașină de tocat, apoi se amestecă cu 300 de grame de unt, opt linguri de zahăr-pudră și 6 gălbenușuri de ou (se păstrează cîteva miezuri de nucă întregi pralinate pentru ornament).

Blatul din primul amestec se taie în două pe muchie, iar între cele două părți obținute, ca și deasupra, se așază crema, care se ornează cu miezuri de nucă pralinate și tăiate în bucăți.

Același tort iese bun dacă în loc de nuci se folosesc alune sau migdale. Cantitățile date mai sus sînt pentru un tort de 15-20 de persoane. Ele se pot mări sau micșora după împrejurări.

Punci de iarnă

Se spală bine două lămîi (eventual o lămîie și o portocală). Se freacă apoi cu cîteva bucăți de zahăr coaja acestor două fructe pînă se ajunge la partea albă. Zahărul și coaja astfel răzuită se pun într-un vas foarte curat, în care se mai adaugă zahăr pudră pînă la completarea cantității de 1 kilogram. Se stoarce tot în vasul acesta zeama de la fructele rase, peste care se toarnă două kg de vin alb care a fost încălzit în prealabil în alt vas (încălzit numai, nu fiert!). Se amestecă pînă se topește complet zahărul, apoi se adaugă o jumătate litru de rom și o jumătate litru de coniac. Se toarnă în cești (nu în pahare), se dă foc la fiecare și se servește cu flacăra deasupra.

. . . . . .

Încercați și dv., dragi cititoare, aceste două rețele și vă garantez succesul.

IOSIANA

Poșta REDACȚIEI

VASILICA DUMITRU — Fl. OCNA. Chiar dacă ați cumpărat periuța de dinți în ambalaj de celofan, tot e bine ca, înainte de a o întrebuința, să o spălați. Procedeul cel mai simplu este s-o înmuiați în apă caldă și s-o săpuniți bine de cîteva ori. O clătiți apoi cu apă rece, în care puneți cîteva picături de apă de colonie — ca să dispară complet mirosul de săpun. Dacă, după un anumit timp de întrebuințare, firele de păr devin prea moi, țineți-le zece minute într-o baie de amoniac, apoi uscați periuța la un loc cald și spălați-o, după aceea, cu apă rece.

MARIN SAULESCU — CARACAL. Temperatura normală la omul adult este, în medie, de 37 de grade. Această temperatură nu se menține însă constantă în tot cursul zilei și al nopții. Noaptea și dimineața poate fi între 36,5-36,8 grade, iar la prînz și către ora 4 d.a. poate urca pînă la 37,2 — la unii oameni chiar pînă la 37,4 grade. Nu trebuie să vă îngrijoreze deci faptul că aveți permanent aceeași temperatură, dacă ea e cuprinsă între limitele arătate mai sus. În orice caz, spre siguranță și liniștea dv., consultați un medic. Tot astfel pulsul variază în funcție de vîrstă, ajungînd de la 130 de bătăi pe minut, cît are un copil cînd se naște, pînă la 65 bătăi pe minut, la bătrînețe. Deci nici de-aici nu poate trage concluzii decît un medic.

IOLANDA HINTZE — ORADEA. Cablurile telefonice submarine nu plutesc, cum vă închipuiți dv., ci sînt așezate pe fundul mărilor și al oceanelor. Așezarea unui astfel de cablu este într-adevăr o operație destul de complicată deoarece trebuie alese locurile în care cablurile vor fi cel mai puțin expuse deteriorărilor. Cu toate acestea stricăciunile sînt atît de frecvente încît există adevărate flote speciale de vase care nu se ocupă cu altceva tot timpul decît cu supravegherea și înlocuirea porțiunilor distruse. Între continente nu e un singur cablu. Fiecare țară poate avea mai multe cabluri. Astăzi însă asemenea instalații nu mai sînt atît de necesare, datorită posibilităților pe care le oferă radioul.

MIHAI NICULESCU — FOCȘANI. Formarea stalactitelor și a stalagmitelor nu constituie nici un fel de „mister". Fenomenul acesta al naturii — destul de frecvent — e explicat pînă și în manualele școlare. Stalactitele și stalagmitele se formează acolo unde apa de infiltrație conține acid carbonic. Trecînd printre roci calcaroase aceasta dă naștere la bicarbonat de calciu, substanță pe care apa o transportă în curgerea sau infiltrațiile ei. Ajunsă pe tavanul unei peșteri, picătura de infiltrație reținută de rocă își degajă acidul carbonic, iar bicarbonatul de calciu se cristalizează într-un mic inel care constituie începutul stalactitei. Picăturile care cad înainte de a-și fi degajat acidul carbonic suportă același fenomen de cristalizare jos, făcînd să crească în sus stalagmitele. Acestea pot atinge înălțimi apreciabile. Într-o peșteră din munții Lozere (Franța) există stalagmite de peste 30 de metri înălțime.

VICHI MAIORESCU — CRAIOVA. Metodele pe care le folosiți pentru combaterea obezității sînt primitive și periculoase. În special folosirea oțetului și chiar a sucului de lămîie în cantități excesive sînt lucruri complet recomandabile. E adevărat că acestea te fac să slăbești, dar cu sacrificiul dereglării funcțiunilor normale ale organismului. De altfel, singură recunoașteți că digestia dv. nu mai funcționează cum trebuie. Această poate fi foarte bine o gastralgie produsă de abuzul de oțet. Părerea noastră este să părăsiți metodele recomandate de prietene, să consultați un medic și să-i urmați sfaturile.

I. MOCANU — MEDGIDIA. Consumul exagerat de lichide este dăunător corpului. Se recomandă dezobișnuirea de acest abuz, deoarece mărind cantitățile de apă din organism se provoacă o activitate forțată a inimii. De asemenea sînt cu totul nerecomandabile lichidele reci, chiar atunci cînd ele conțin alcool. Credința că alcoolul ar anihila efectele răcelii e greșită. Un lichid rece se bea înghițind cîte puțin și încălzindu-l mai întîi în gură. Cît despre alcool, e complet fals să se creadă că el provoacă poftă de mîncare. Un om care duce o viață regulată, care mănîncă normal, nu va avea nevoie de asemenea „stimulente ale poftei de mîncare".

SERGIU POPA — ORȘTALIN. Studiul razelor emise de alte corpuri cerești a fost tratat cu multă competență de către savantul sovietic I. Skovski în cartea sa recent apărută „Radioastronomia". Cartea a fost tipărită și în limba franceză în Editura pentru limbi străine din Moscova și se bucură de un mare succes în toată lumea. Despre viața albinelor găsiți date foarte interesante în cartea naturalistului sovietic Halifman, intitulată „Albinele" și tipărită, de asemenea în mai multe limbi.

IONEL VASILIU — GOVORA. Un „uderoraion" în limbajul constructorilor sovietici înseamnă un complex de clădiri de locuit care ocupă o suprafață de cîteva zeci de hectare și unde casele se înalță în mijlocul unor parcuri. Complexul cuprinde locuințe, școli, grădinițe de copii, săli de spectacole, terenuri sportive, garaje pentru automobilele personale ale locuitorilor etc. Microraioanele sînt grupate în jurul unui centru social și comercial, cu policlinici, spitale, magazine universale, cluburi, biblioteci etc. Este o nouă metodă de construire a orașelor, experimentată de arhitecții sovietici.

NĂRAVURI

Biserica și... jocurile de noroc

În statul Michigan (S.U.A.) a izbucnit recent un scandal în legătură cu niște tripouri clandestine, scandal în care a fost implicat și un înalt slujitor al bisericii.

Fiind descoperite cîteva tripouri clandestine, cei arestați au declarat că erau sub... duhovnicească obîduire a unui înalt reprezentant al bisericii, care în schimbul binecuvîntării sale a căpătat din caniotă suma de 1.000 de dolari.

Un calcul simplu

Departamentul sănătății publice din S.U.A. a făcut cunoscut că în Statele Unite la 100.000 de locuitori există în prezent doar 132 de medici și 57 de dentiști. Dacă nu se vor lua măsuri pentru construirea a noi școli și facultăți de medicină — informează departamentul — numărul celor care au sarcina să apere sănătatea populației va scade și mai mult.

Un singur lucru nu spune departamentul american ausmențional: dacă Statele Unite ar trece la înfăptuirea dezarmării, cu fondurile ce nu s-ar mai cheltui în scopuri militare s-ar putea construi și noi institute de învățămînt și mai multe spitale etc.

Vrabia mălai visează

Față de amploarea luată de mișcarea de eliberare națională a popoarelor africane, în presa occidentală își fac loc tot mai multe articole menite să convingă opinia publică cum că ar fi în interesul acestor popoare să rămînă mai departe sub dominația colonialistă. Astfel, nu de mult, ziarul portughez „Diario de Manha" după ce susține enormitatea că africanii n-au, pasămite, nici un fel de tradiție și conștiință și nici sentimente naționale, scrie: „Popoarele din Africa s-au dezvoltat și vor continua să se dezvolte sub acea conducere care le garantează pacea și contactul cu civilizația".

Numai că popoarele coloniale s-au săturat de „contactul cu civilizația", adică cu gloanțele și bastoanele de cauciuc ale colonialiștilor.

Escrocherie în stil mare

Într-un articol publicat în ziarul american „Reporter", Ralph L. Smith scoate la iveală escrocheria care se ascunde în spatele comerțului cu așa-zisele „medicamente miraculoase" practicat nu de mici șarlatani, ci chiar de trusturi din industria de medicamente — fapt ce a constituit și obiectul anchetei unei comisii speciale a Congresului S.U.A.

S-a stabilit astfel că au fost lansate pe piață „pilule miraculoase" împotriva cancerului, care nu numai că nu s-au dovedit folositoare bolnavilor de cancer ci, dimpotrivă, au fost deosebit de vătămătoare. O societate americană care se ocupă cu problemele cancerului a tras concluzia că în anul 1957 un număr de 75.000 de bolnavi de cancer, a căror stare ar fi putut fi ameliorată printr-un tratament corespunzător, au murit din cauza acestor pilule. La fel de vătămătoare s-au dovedit și așa-zisele „mijloace sigure de vindecare a reumatismului, care se vînd ca „mari noi descoperiri", la prețuri fabuloase.

În încheiere, ziarul arată că poporul american cheltuiește anual sute de milioane de dolari pe asemenea „medicamente".

PE SCENELE DE PESTE HOTARE

Teatru pentru cei reviți în odihnă. În pitorească stațiune Suhumi (capitala R.S.S.A. Abhază) se desfășoară o vie activitate artistică. Astfel, de curînd la Teatrul dramatic din localitate s-a pus în scenă cunoscuta tragedie clasică „Medeea" de Euripide. Atît spectatorii din localitate cît și cei veniți pentru cură și odihnă au aplaudat creațiile artiștilor poporului din R.S.S. Gruzină, M. Zuhba (Medeea) și S. Pavaliu (Iason). Regia aparține lui G. Sulikașvili, iar muzica de scenă compozitorului A. Eșbai.

Există în R. P. Ungară un teatru care-și desfășoară activitatea exclusiv în turnee organizate prin satele țării. În cei șapte ani de existență, Teatrul Sătesc „Déryné" a colindat mai toată Ungaria, poposind în cele mai îndepărtate cătune și fiind primit pretutindeni cu mare bucurie. Numai în stagiunea trecută spectacolele sale au fost vizionate de peste 350.000 de spectatori.

Amatorii teatrului bîrlesman, din cele mai numeroși în R.F.G., au determinat conducerea Teatrului Municipal din Frankfurt pe Main să monteze o nouă lucrare dramatică a marelui scriitor german Bertolt Brecht. E vorba de piesa „Șveik în cel de-al doilea război mondial". Conducerea spectacolului este asigurată de către directorul teatrului — regizorul Harry Buchwitz, în rolul lui Șveik fiind distribuit artistul Ernst Eder.

Teatrul academic de Operă și Balet din Riga (capitala R.S.S. Letone) pregătește punerea în scenă a baletului „Rigonda", după un libret de E. Birson. La baza libretului stă romanul „Pămînt pierdut" al cunoscutului scriitor sovietic Vilis Lațis, în care — după cum se știe — e vorba de lupta locuitorilor unei insule din arhipelagul Polinezia împotriva colonialiștilor. Muzica aparține compozitorului R. Grinblat, maestru de balet, artista poporului din R.S.S. Letonă E. Tanghiera-Birznieks, iar pictorul scenograf L. Vardunis.

Rodnică este activitatea creatorilor de dramaturgie din R.P. Bulgaria în această stagiune. Printre tematicile care au fost abordate în aceste lucrări dramatice care se joacă pe scenele teatrelor bulgare este — în mod firesc — și aceea a luptei poporului bulgar împotriva fascismului. În această categorie pot fi încadrate piesele: „Blocada" de K. Zidarov, „Fiecare seară de toamnă" de Ivan Peycev ș.a. În piesa „Monumentul" de Todor Ghenov, ideea centrală este aceea a măreției sacrificiului omului pentru un viitor mai bun al poporului, sacrificiu care dăinuie ca un „monument de-a lungul veacurilor".

Un remarcabil și binemeritat succes obține în fața publicului din Irak spectacolul primului balet național irakian intitulat „Pietrea tiranului". După cum arată și titlul ideea principală a acestei lucrări coregrafice este bucuria poporului irakian care prin revoluția de la 14 iulie 1958 a lichidat tirania sîngeroasă a lui Feisal și Nuri Said. Autorul muzicii baletului este compozitorul Samir Bagdadi.

La Festivalul internațional al teatrului, ce va avea loc în aprilie 1960 la Osaka (Japonia), și-a anunțat participarea și trupa marelui artist francez Jean Louis Barrault, care va reprezenta — printre altele — și „Hamlet", cu Barrault în rolul principal.

Cu ajutorul științei

Perne ... radioficate

În unele sanatorii și case de odihnă din Uniunea Sovietică și-a făcut apariția o inovație interesantă: perna radioficată.

Aceasta este o pernă care nu se deosebește ca aspect exterior cu nimic de o pernă obișnuită, dar în interiorul ei este montat aparatajul unui minuscul difuzor conectat printr-un șnur la rețeaua de radioficare a clădirii. Când te culci, apeși pe un buton și perna începe să-ți cînte la ureche, să-ți povestească sau să-ți dea ultimele știri din toată lumea. Difuzorul ei nu deranjează pe nimeni, nici măcar pe un tovarăș de cameră.

Inovația a fost concepută și realizată de o fabrică de aparate de radio din Leningrad. Micul difuzor ascuns poate fi pus în contact fie cu aparatul de radio, fie cu un picup sau cu un magnetofon, iar acum se preconizează și folosirea sa ca deșteptător.

Hrănirea porcilor va fi ... automatizată

Îngrijitorii din crescătoriile de porci vor avea, la rîndul lor, un automat care să le ușureze munca. Un colectiv de tehnicieni cehoslovaci a experimentat, la o cooperativă agricolă din Boemia, un agregat automat pentru hrănirea porcilor. Agregatul prepară hrana și o distribuie apoi, cu ajutorul unor jgheaburi, în mod rațional fiecărui porc. Dispozitivele automate ale acestei benzi de hrănire fac ca rația destinată unui porc să rămînă exact în cotețul lui. De asemenea ele pot diferența și alimentația specială care se dă scroafelor înainte și după ce au născut.

Un singur om poate mînui agregatul acesta hrănind între 500 și 600 porci, fără prea mare efort.

INIMĂ ȘI PICIOARE GREFATE PE ALT CORP

Operațiile de grefă au mers în ultima vreme atît de departe încît nu ne mai uimește nimic. După capul de câine grefat pe corpul altui câine, aflăm acum că se fac aceleași experiențe cu inima. Într-adevăr, chirurgul sovietic Vladimir Demikhov a demonstrat recent că a reușit și această operație. El a înlocuit, pur și simplu, inimile a doi câini cu aceleași organe extirpate de la alți câini.

Doctorul Demikhov a declarat că înainte de sfîrșitul anului speră să poată face operații similare și pe om. Totodată el a anunțat că are de grefat un picior străin unei femei care și l-a pierdut pe al său în urma unui accident.

La întrebările cititorilor

PASĂREA KALAOS ȘI INTERESANTA EI VIAȚĂ

Prin materialul publicat mai jos răspundem tovarășului Dumitru Ionete, silvicultor din Rm. Vîlcea, care ne-a cerut amănunte asupra cîtorva păsări rare ce există pe suprafața globului, cum ar fi pasărea Kalaos, pasărea-croitor și pasărea-muscă. Cum nu putem cuprinde într-un singur spațiu detalii asupra tuturor acestor păsări, îi vom descrie deocamdată viața uneia dintre ele, și anume a păsării Kalaos, promițîndu-i că vom reveni și asupra celorlalte.

Pasărea Kalaos este una dintre cele mai rare și mai interesante zburătoare care mai există azi pe pămînt. Este o pasăre destul de mare, care trăiește în pădurile sălbatice ale continentului african — în special în pădurile Kamerunului și ale Ugandei. Este extrem de interesantă această pasăre mai ales prin viața pe care o duce. Ea se împerechează foarte greu și înainte de aceasta trebuie ca masculul să dovedească mult atașament față de femela respectivă. El începe prin a se ține permanent după ea și prin a-i oferi, în fiecare moment, bucățele de lemn, frunze, fructe și insecte. Femela nu primește nimic la început și abia după zile întregi de insistență acceptă o frunză sau un fruct — ceea ce înseamnă că și-a dat consimțămîntul la împerechere. Masculul își manifestă atunci fericirea prin țipete stridente și pornește împreună cu ea în căutarea unui loc pentru cuib. Locul acesta este de obicei un început de scorbură în trunchiul unui copac înalt, pe care masculul o lărgește cu ciocul. În timp ce lucrează la scorbură, femela stă lîngă el și-l ajută, luîndu-i din cioc bucățelele de lemn și aruncîndu-le. Cînd scorbura a fost lărgită suficient, femela pătrunde înăuntru și începe amenajarea cuibului. În acest timp masculul zboară și înghite pămînt care, în stomacul lui, se amestecă cu o secreție specială. Amestecul acesta, lipicios ca o pastă, e scuipat apoi în scorbură, iar femela, care se află înăuntru, îl preia și zidește cu el pereții coridorului de intrare în cuib, lăsînd numai o gaură de 10 cm lungime și 4-5 cm lărgime, prin care poate să scoată doar ciocul. Ea se zidește deci înăuntru și rămîne acolo timp de 4 luni, făcînd două ouă cam de mărimea celor de găină, pe care le clocește. În tot acest timp, masculul rămas afară îi aduce hrana zilnică. La început îi oferă bucățele de lemn, și apoi, văzînd că femela i le aruncă înapoi, îi aduce fructe, insecte, șopîrle, ouă de termite etc. Pasărea din interior respiră prin culoarul scorburii și tot acolo își face dejecțiunea, împingînd apoi cu ciocul totul în afară. Din cînd în cînd masculul face la rîndul lui curățenie în jurul cuibului.

Din cele două ouă pe care le face, pasărea Kalaos nu scoate decît un pui... fie că nu iese decît unul, fie că ai doilea e aruncat imediat ce a ieșit din găoace. Ea îl hrănește pînă ce-l obișnuiește să scoată la rîndul lui ciocul pe coridor și apoi lasă hrănirea pe seama soțului de afară.

După patru luni, cînd puiul a crescut destul de mare ca să poată fi învățat să zboare, pasărea-mamă lărgește coridorul și iese afară împreună cu el. Dacă între timp se întîmplă ca masculul de afară să fie ucis, după ce se convinge că-l așteaptă în zadar, femela zboară fără să se mai înapoieze la pui. Ea nu se mai împerechează niciodată și începe să tînjească pînă ce moare.

Așa se și explică, de altfel, de ce această pasăre a devenit atît de rară și amenințată chiar să dispară definitiv.

MUMIILE faraonilor

Începînd din acest an s-a permis accesul publicului la muzeul din Cairo și în sala în care sînt expuse mumiile faraonilor. Accesul publicului în această sală fusese interzis de autoritățile coloniale în anul 1925 și numai regii sau șefii de guverne aveau privilegiul de-a pătrunde aici.

La muzeul din Cairo se află mumiile celor mai celebri faraoni ai Egiptului, păstrate în sicrie de sticlă. Cea mai veche mumie păstrată e aceea a faraonului Sfetmei; ea datează de 1.000 de ani. Acest faraon a murit într-o luptă și pe capul său se mai disting și azi cicatricele rănilor primite. Lîngă el se află mumia fiului său, Ahmes, care i-a urmat la tron. Mumia cea mai prețioasă este aceea a faraonului Seti. De asemenea poate fi văzută aici mumia fiului său, Ramses al II-lea, despre care se spune că a trăit 90 de ani și a avut 150 de copii, ca și mumia lui Tutmes, care a întemeiat primul imperiu egiptean.

Se mai află aici și mumiile nevestelor faraonilor; spre exemplu aceea lui Nefertiti. Nefertiti, care nu avea o coafură prea bogată, a fost conservată cu grijă cu tot. Tot aici se află mumia altei regine, care a murit la o naștere; alături de mumia ei se află și mumia noului-născut.

Vasul expediționar „Viteaz" la plecarea spre Oceanul Indian.

LABORATORUL PLUTITOR

Vasele transoceanice de cursă regulată sau ambarcațiunile de pescari din apele Pacificului și ale altor oceane și mări întîlnesc adeseori în calea lor o navă care le-a devenit familiară. Mateloții și pescarii o salută, iar celor neinițiați li se explică: „Este vasul sovietic „Viteaz", care cercetează apele oceanelor".

Anul trecut, în lunile de vară, vasul expediționar „Viteaz" a fost întîlnit în apele Oceanului Pacific, iar acum poate fi văzut în Oceanul Indian, unde a pornit într-o călătorie de șapte luni.

Înzestrată cu cele mai perfecționate instalații și aparate de cercetat apele și fundurile oceanelor — adevărat laborator plutitor — nava „Viteaz" a Academiei de Științe a U.R.S.S. efectuează observații hidrologice, biologice și geologice de o uriașă însemnătate pentru omenire.

E suficient, spre exemplu, să se arate că cercetările întreprinse de pe acest vas au constatat că în depresiunile oceanelor nu există „zone de stagnare" (zone în care, în fundurile adînci ale apelor, ar domni o nemișcare totală), cum presupuneau savanții din S.U.A. atunci cînd au propus aruncarea deșeurilor radioactive în asemenea locuri. Hidrologii de pe bordul vasului „Viteaz" au stabilit că, dimpotrivă, peste tot există o circulație a apei, care poate să meargă pînă la fund și invers, ceea ce înseamnă că reziduurile încărcate cu „Stronțiu 90" și alte substanțe radioactive, dacă ar fi depuse pe fundul oceanului, ar ajunge inevitabil la suprafață și ar fi absorbite de plancton, apoi de pești, ajungînd în cele din urmă pînă la oameni.

Dar studierea curenților din adîncimea apelor nu interesează numai din punctul de vedere al aruncării deșeurilor radioactive, ci și din acela al navigației submarine, căreia i se deschid acum mari perspective. Iar această constituie numai o latură a activității navei-laborator.

Cel mai important lucru este că cercetările întreprinse au scos la iveală profundele relații reciproce ale diferitelor procese ce se petrec în apele oceanelor.

Structura fundurilor oceanice, grosimea și compoziția sedimentelor, regimul hidrologic sub acțiunea curenților calzi și reci, precum și întreaga viață a faunei din adîncuri sînt studiate acum îndeaproape și cu mijloace tehnice precise.

Printre altele, Institutul electrotehnic din Leningrad a construit special pentru laboratorul navei „Viteaz" un nou aparat pentru cercetarea lumii subacvatice, folosind televiziunea bazată pe ultrasunet. Cu ajutorul acestui aparat, corpurile subacvatice supuse observațiilor sînt iradiate cu ultrasunete care sînt transformate apoi în imagini vizibile pe ecranul televizorului de pe bord. S-au descoperit astfel multe lucruri rămase necunoscute pînă acum pentru cercetători.

Pe de altă parte, datorită aceluiași aparat, biologii și ihtiologii care participă la expediție au prilejul nu numai să studieze viața faunei oceanice, dar și să captureze exemplare rare de pești și viețuitoare acvatice destinate muzeelor din U.R.S.S. S-au capturat astfel diferite specii de pești zburători, pești-șerpi, șerpi zburători, șerpi veninoși de mare, precum și meduze albastre care sînt extrem de rare.

Nava expediționară „Viteaz" se află acum la a 31-a cursă și rezultatele călătoriei ei în Oceanul Indian vor fi, desigur, tot atît de interesante pentru știință ca și cele obținute în Pacific sau în alte ape pe care le-a străbătut în cei zece ani de cînd și-a început activitatea.

MAREA aventură a ANGHILEI

Prin cele 46 de ferestre ale acvariului din Constanța, de îndată ce treci în sala în care sînt expuse mumiile faraonilor. Accesul publicului în această sală fusese interzis de autoritățile coloniale în anul 1925 și numai regii sau șefii de guverne aveau privilegiul de-a pătrunde aici.

La muzeul din Cairo se află mumiile celor mai celebri faraoni ai Egiptului, păstrate în sicrie de sticlă. Cea mai veche mumie păstrată e aceea a faraonului Sfetmei; ea datează de 1.000 de ani. Acest faraon a murit într-o luptă și pe capul său se mai disting și azi cicatricele rănilor primite. Lîngă el se află mumia fiului său, Ahmes, care i-a urmat la tron. Mumia cea mai prețioasă este aceea a faraonului Seti. De asemenea poate fi văzută aici mumia fiului său, Ramses al II-lea, despre care se spune că a trăit 90 de ani și a avut 150 de copii, ca și mumia lui Tutmes, care a întemeiat primul imperiu egiptean.

Se mai află aici și mumiile nevestelor faraonilor; spre exemplu aceea lui Nefertiti. Nefertiti, care nu avea o coafură prea bogată, a fost conservată cu grijă cu tot. Tot aici se află mumia altei regine, care a murit la o naștere; alături de mumia ei se află și mumia noului-născut.

Prin cele 46 de ferestre ale acvariului din Constanța, de îndată ce treci în sala în care sînt expuși diferiți pești de mare, făcînd cunoștință, „pe rînd", cu toți ce este mai reprezentativ în Marea Neagră, în Mediterană precum și în apele dulci.

Iată chefalii, stavrizi, cocoși de mare, dragoni, mulpi și pisici de mare, scorpii, rățuși de mare. Pe urmă vin reprezentanții apelor dulci: somnul, linul, cega.

În fața ferestrei acvariului cu numărul 14 ne oprim mai mult. Aici se află în captivitate anghila, unul dintre acei pești migratori, cu o viață extrem de interesantă și plină de neprevăzut. Cîte ceva din viața anghilei merită a fi cunoscut.

Cîndodată în Marea Neagră se pescuiesc anghile, pești migratori ce trăiesc departe de țărmurile noastre. Anghilele — se știe — trăiesc în apele dulci ce se varsă în Marea Nordului și în Oceanul Atlantic. Ce împrejurări extraordinare împing unele exemplare pînă la noi, la mii de kilometri departare de locurile de baștină?

Din pescuitul prepurul și zburdalnic pătrunș cîndva în apele de cristal ale continentului, anghila a devenit un pește adult. Vreme de mai mulți ani a trăit aici, hoinărind de-a lungul apelor printre stîncile luminoase cu volburi rotunjite de valurile spumoase și fișnind ca o săgeată printre pietre. Ajuns la vîrsta de aproape 10 ani, natura îi impune actul esențial prin care să-și asigure perpetuirea speciei, determinîndu-l să se întoarcă în locurile în care s-a născut pentru a da la rîndul său viață. Și iată că la un moment dat anghilele părăsesc în masă apele continentului. Cîțiva ani prezența lor nu va mai fi semnalată în apele acestea. Coborînd în cîrduri se arată în Atlantic. Și astfel începe marea lor aventură: traversarea oceanului într-o călătorie de 8.000 de kilometri, pînă în regiunea insulelor Bermude și Bahame, unde, la o adîncime de o mie de metri, femelele își depun icrele.

Puțin mai tîrziu, epuizate de lunga călătorie cît și din lipsa hranei (în timpul migrației anghilele nu se hrănesc, consumînd doar rezervele acumulate în corp) anghilele vor muri toate fără excepție.

Devenind peștișor, ei — aduși la suprafață și, vreme de 2-3 ani, purtați de curentul Gulfstream, traversează oceanul spre nord-vest, pînă la coastele Europei. Astfel se încheie un nou ciclu de viață repetat la intervale de 10 ani. Peștișorii, proaspeți „cetățeni ai Europei", pătrund în apele dulci, se dezvoltă aici și — deveniți adulți — se avîntă la rîndul lor în aceeași mare aventură a traversării oceanului!

În drumul lor spre coastele Europei, unele exemplare rătăcesc, împinse de curenți laterali, spre Gibraltar și Mediterană, iar dintre acestea cîteva ajung pînă în apele noastre. Așa a ajuns pînă la noi, venită din mări depărtări, și anghila din acvariul nr. 14 din Constanța.

Traian PROSAN

DE ANUL NOU 1960

IBADUL LOR...

Desene de A. RIK

Amatorul de stocuri supranormative.

Neglijentul

Beţivul

Pietonul distrat

Îndrăgostitul.

TELEGRAMA

Moş Gerilă — stop — să ştii
M-am mutat pe altă stradă
Anul ăsta dacă vii
Geaba urci pîn-la mansardă.

M-am mutat din vechea casă
Unde nu-ncăpeai pe horn
Şi-ajungeai cu haina roasă
Şi cucuiul cît un corn.

Ei, dar astăzi telegrama
Sper că te-o găsi cu bine.
Te-aşteptăm — şi eu şi mama
Sus, în blocul nou, bătrîne.

E-o clădire mîndră tare
Cum de altfel e firesc —
Nu-i o casă ca oricare
Ci e bloc muncitoresc.

Rodica TOTH

— Alo! Vrei să-mi ridici şi mie sacul pînă la etajul 10?

Desen de A. PAVEN

— Vrei să ne jucăm de-a racheta cosmică?
— Nu. Să nu-i stricăm plăcerea lui tătucu'... El vrea de-a Moş Gerilă!

Desen de ARNO

„Pregătiri pentru revelion"

Desen de V. VASILIU

Numeroşi fruntaşi în producţie din uzinele ţării noastre lucrează în contul anului 1961

Moş Gerilă 1960 către Moş Gerilă 1961:
— Din cauza dumitale mi se spune pretutindeni că am sosit prea tîrziu..

Desen de I. PETRAŞINCU

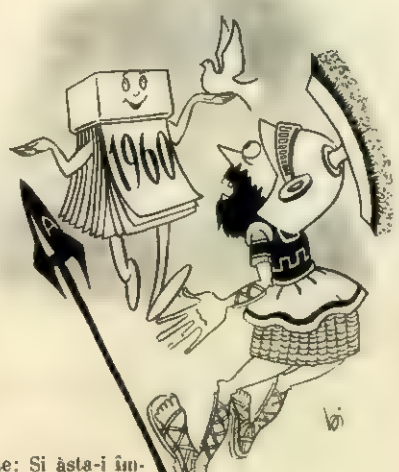

Marte: Şi ăsta-i împotriva mea?

DE ANUL NOU

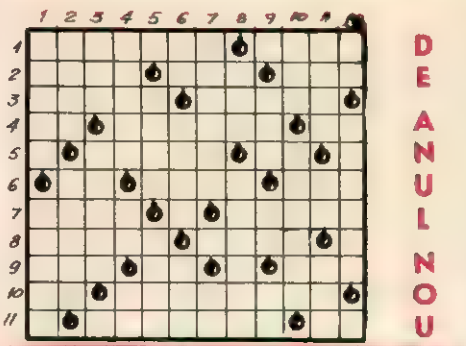

ORIZONTAL: 1) Copilandrul cel sprinţar ce-a sosit de revelion, aducîndu-ne plocon file noi de calendar (2 cuv.) — Ca în orice calendar, ultima, un an sfîrşeşte, prima însă-aduce-n dar, Anul Nou care soseşte. 2) Cu noroc... — ... şi cu mulţi ani — E zăpada din troiani. 3) La mulţi ani şi mult noroc (pl.) — Bate pucul într-un joc ce se practică pe gheaţă. 4) Usturoi, luat din piaţă — Fiind în urmă rău cu planul, sînt de ris şi de ocară, noi sărbătorim azi anul, pe cînd ei mai stau în vară — Iniţiale: Teodor Dana. 5) Galbenă îi este pana — E Bizet dar... rebusist! 6) A-nceput să fie trist! — Dragei tale fă-i cadou, giuvaer de Anul Nou (De nu-i unul ci sînt două, este semn de casă nouă) — Iar cuvîntul următor e-un metal sträluci*tor*. 7) Fluviu-n ţara lui Tasman — Şi un nume vechi, roman. 8) Dînsa, cu lucia-i rază, în noaptea de nouă an petrecerea ne-o luminează, cocoţată sub tavan — Oraşel în occident. 9) Bissel i-este afluent — Vechiul soare egiptean — Anul vechi şi nouă an. 10) Scrieţi scurt: Petre Tofan — Cartea ce te ţine-un an. 11) Pe şantiere şi-n uzine, muncind harnic cu elan, de o lună şi mai bine l-a serbat pe noul an — Şirul zilelor viitoare de succese şi victorii, ce-or obţine muncitorii, şi în fabrici şi pe-ogoare.

VERTICAL: 1) Un răvaş azi am primit într-un plic bine... dospit — E un atom din infinit, închele anul ce dispare; e şi prima-n Anul Nou, şi-i primită c-o urare. 2) Suri, plutind pe cer de iarnă, de se scutură vreodată, ştim cu toţii c-or să se cearnă fulgi ce-albesc natura toată — Eu cupa plină v-o închin, tovarăşi dragi de muncă, şi vă urez cu-n strop de vin. „Mulţi ani şi viaţa lungă". 3) Cînt de leagăn: Somn uşor, dragul mamei puişor — Licoarea ce ne-aveseleşte, aci în butii s-o dihnească. 4) Poet spaniol numit „gitan" — Culpă, zău că nu-i a mea! — Cere! Poate ţi s-o da. 5) Sînt atomi, asta se ştie! — El umblau cu plugurşorul, răsturnînd pe brazdă-ogorul. 6) Două dintr-o poezie — Revelionu-acum e-n toi, şi prinzîndu-se cu foc, tinerii doi cîte doi joacă hora sau alt joc — Este-o apă curgătoare, din Tumişa curge-n mare. 7) Suire spre „la mai mare" — La romani e adunare. 8) Stînd pe foc, nu-i de mirare, s-a ales scrum din curcan — E un soi trimis de soare sau de lampa din tavan. 9) Uniune de ziarişti — „Culme" pentru rebusişti! — Scrie: Dinulescu Soare. 10) E un om ca şi oricare — Nori de plumb încep să cearnă, fulgii mici de păpădie, ţesînd pentru buna iarnă, albă şi rece mantie. 11) Un an vechi de odinioară — Şuieră vîntul pe-afară (inf.) — E un ceas, dar nu-i un dar. 12) Asia (scris cam sumar) — Înfruntînd nămeţi şi vînt, Moş Gerilă, de-Anul Nou, (e tătucu-n alt veşmînt) ne-a adus cîte-un cadou (pl.).

REVELIONUL UNORA...

– fragmente –

— Mai împrumută ceva scaune de la vecin.

— Nu poate, că şi el face revelionul...

— Ce om e şi ăsta! Nu putea să-i facă el săptămîna viitoare?

★

— Ehe, Nae, Nae... mi-aduc aminte... Imediat după căsătorie, de revelion, îmi făceai şi tu un cadou. Primii patru-cinci ani ai făcut asta... pe urmă...

— Pe urmă am întrerupt. Mi-a fost frică să nu cad în rutină...

★

— Tov. preşedinte, vino să vezi cum arată sala de mese unde vom organiza şi vom petrece noaptea de Anul Nou... Vasele lucind de curăţenie, feţe de mese albe ca zăpada, pahare sclipitoare, tov. Maria de la bucătărie îmbrăcată în halat alb... Stai! Unde pleci, tov. preşedinte?

— Mă duc să comand un calendar în care să scrie „Anul Nou" pe toate 365 de file...

F. FIREA

Au luat sfîrșit lucrările sesiunii generale a Academiei R.P.R. ale cărei dezbateri au fost străbătute de ideea sporirii contribuției cercetărilor științifice la opera de construire a socialismului. În fotografie: tovarășul Atanase Joja, ales în sesiune președinte al Academiei R.P.R.

Scenă dintr-unul din spectacolele date de Ansamblul indian de dansuri Darpana în Capitala țării noastre.

Cu planul anual îndeplinit înainte de termen. Printre nenumăratele întreprinderi industriale din întreaga țară, care și-au îndeplinit, înainte de termen, planul anual, se află și fabrica „Pavel Tcacenco" din Capitală, în una din secțiile căreia a fost făcută și fotografia noastră.

„EU PENTRU VOI RIDIC PAHARUL"...

de Al. MIRODAN

Să ridicăm, noaptea la douăsprezece, un pahar în cinstea sportului nostru, urîndu-i, cu un zîmbet bun, „la mulți ani": merită.

Pentru că, mai întîi, sportul este parte și tovarăș al revoluției culturale (și vorbind aici de revoluția culturii se cuvine a sublinia că anul nou al vieții însoțește, atît de semnificativ, anul nou al republicii, sărbătorit la 30 Decembrie), alungînd moliciunea în favoarea dinamismului și amorțeala în favoarea ritmurilor vii. El, sportul, aduce sala de gimnastică la poarta uzinei de fier, pista de atletism în arșița Dobrogei, cronometrul la ciobani, purtînd astfel, pe umeri, în lung și greu urcuș, semne ale civilizației socialiste. Cine va prețui pe de-a-ntregul truda activistului neștiut care i-a hotărît pe locuitorii — decenii și sute de ani uitați în văgăuni — din Vrancea să primească mingea de fotbal și șortul, și o dată cu obiectele niște reguli, și o dată cu regulile o activitate nouă, și o dată cu activitatea nouă niște cifre și cuvinte noi? Cine va prețui îndeajuns de adînc momentul cînd, așezîndu-se la o „coadă" în așteptarea ziarului de sport, tînărul a luat loc, pentru întîia oară, în rîndul unor oameni care așteaptă (poate-i frig, poate că plouă, poate bate soarele) un ziar și o revistă, adică pagini de cultură?

Pentru că, pe urmă, sportul nostru, alfabetizînd trupurile, ajută, nebănuit de insistent, la alfabetizarea spiritului. Arbitrul care fluieră brutalitatea pe terenul de fotbal, sancționează, prin intervenția sa, un act negativ, oferind morală copilului fraged din tribună. Pedepsirea loviturii sub centură la box prin descalificarea vinovatului are ecouri dincolo de ring: trebuie să ne întrecem în viață, respectînd corectitudinea. Jucătorul care — egoist, egocentric și egolatru — vădește dispreț la adresa echipei și a jocului colectiv, își îngăduie cîțiva zeci de metri pătrați la afișarea vanității, dar cînd intră în careul de 16 metri pierde balonul căpătînd, în consecință, reproșul spectatorului avizat și furnizînd minților gînditoare un subiect: despre colegialitate. Cine va aprecia îndestul morala transmisă de conflictele stadionului?

Pentru că, mai departe, sportul nostru, prin victoriile dobîndite în lume (steagul fluturînd peste oceane, în Australia), ne ajută să ne prețuim just, la adevărata (și mult timp nebănuită de noi) valoare.

Pentru că, sportul nostru, prin victoriile dobîndite în lume, ajută lumea (imnul ascultat în picioare de lorzi) să ne prețuiască just, la adevărata (și mult timp nebănuită de ei) valoare.

Și, mai ales, pentru că este viu, pentru că sporește cantitatea de fenomene vii ale vieții noastre, pentru că aduce pasiune (și patimă), nerv (și nervi), mișcare (și mișcări), precum și un farmec unic: or, farmecului nu i se cuvine la mulți ani?

SPORT

Sala Floreasca a găzduit vineri și duminică întîlnirile de volei dintre echipele masculine și feminine ale țării noastre și Uniunii Sovietice. În fotografie, un aspect din timpul meciului masculin din prima zi a întrecerilor, cîștigat de echipa noastră cu 3-0.

Fotografie de Dan BÎRLĂDEANU

Numărul următor al revistei noastre apare sîmbătă, 9 ianuarie 1960.

În jurul globului

Aspect de la recenta Consfătuire de la Phenian a activului lucrătorilor din industria locală și cooperativele de producție din R.P.D. Coreeană. În cadrul consfătuirii a rostit o cuvîntare tovarășul Kim Ir Sen, președintele Cabinetului de Miniștri al R.P.D. Coreene.

OBIECTIV

● „Dacă Marea Britanie s-ar retrage din N.A.T.O., ea și-ar cîștiga tot mai mulți prieteni și tot mai mult sprijin". Iată ce se poate citi în ziarul londonez „Daily Express" acum, la sfîrșit de an, cînd în occident se ridică tot mai multe voci împotriva blocului atlantic.

● Moralul extrem de scăzut și pregătirea de luptă deficientă a soldaților olandezi și belgieni din cadrul N.A.T.O. îi neliniștesc profund pe generalul Valluy, unul din comandanții de la Fontainebleau. Numai că bravul general nu se întreabă și de ce? Nu cumva pentru că este ceva putred în N.A.T.O.?

● În timp ce social-democrații de dreapta austrieci și vest-germani se căznesc să „desființeze" marxismul, taxîndu-l drept „perimat", sociologul catolic austriac prof. Kleinhappel se vede silit să recunoască în mod public justețea teoriilor lui Marx. „Analiza socialistă a lui Marx — a declarat el — este în prezent tot atît de justă ca și în urmă cu 100 de ani". Ce palmă usturătoare pentru social-trădătorii de azi!

● Capitalismul este incapabil să-și hrănească propriii săi robi. Un adevăr ce-și găsește expresia și în faptul că numai într-un singur an, la o singură firmă din S.U.A., la „General Motors" de pildă au fost concediați nu mai puțin de 200.000 de muncitori.

● Pe lîngă marile probleme ridicate de declinul economic, cercurile oficiale americane sînt alarmate în ultimă vreme de perspectiva iminentă a devalorizării dolarului, determinată de creșterea deficitului balanței de plăți. În 1958 — 3,3 miliarde de dolari; în 1959 — peste 4 miliarde de dolari. Ce va aduce 1960?

● Încă un sondaj al opiniei publice vest-germane nu dă cîștig de cauză lui Adenauer. La ancheta întreprinsă în regiunea Lübeck (R.F.G.) 96,7 la sută dintre cei întrebați s-au pronunțat categoric împotriva politicii Bonnului, de înarmare atomică.

● Conform Buletinului oficial al municipalității pariziene, numărul copiilor abandonați de părinții lor s-a ridicat între anii 1940-1953 la peste 25.000. O cifră care acuză rînduielile capitaliste.

● Eșecul tratativelor dintre guvernul belgian și reprezentanții mișcării naționale de eliberare din Congo a fost pecetluit printr-un manifest comun lansat de cele trei partide anticolonialiste congoleze. „Poporul din Congo — se spune în manifest — trebuie să-și rezolve el însuși propriile sale probleme. Belgia să nu ne facă „fericiți" împotriva noastră". Cum s-ar zice: dragoste cu silă nu se poate. Mai ales cînd această dragoste se manifestă prin represiuni sîngeroase ale „civilizatorilor" albi.

● Binefacerile „civilizației albe" s-au revărsat de mult asupra Africii de sud. Dovadă constatările făcute la fața locului de omul de afaceri vest-german Arthur Bernard. El descrie Africa de sud ca „un regat al spaimei" în care — îl citățm din nou — „africanii sînt tratați mai rău decît robii".

● Propaganda americană nu pierde nici un prilej pentru a inocula otrava anticomunismului în țările Americii Latine. Fără rezultat. Căci popoarele din această parte a lumii au avut prilejul să se convingă dimpotrivă că, așa cum scrie ziarul cuban *LA CALE*, „dușmanul cel mai periculos al popoarelor Americii Latine este Wall-Streetul".

D. B.

Mai multe zeci de mii de locuitori ai capitalei Japoniei s-au adunat recent în fața clădirii Parlamentului pentru a protesta împotriva politicii de militarizare a Japoniei. „Jos alianța americano-japoneză!", „Să se pună capăt reînarmării", „Pentru o Japonie pașnică, democratică și neutră!" — iată cîteva din lozincile scrise pe pancarte și scandate de demonstranți. În pofida automobilelor blindate și a celor peste 10.000 de polițiști, care au făcut numeroase victime în rîndurile demonstranților, mulțimea a luat cu asalt clădirea parlamentului.

Sudul Italiei a fost bîntuit de mari furtuni și inundații. În fotografie: un aspect din localitatea Catanzaro, în urma acestei calamități naturale.

În semn de protest împotriva scumpirii benzinei, posesorii de automobile din Belgia au declarat grevă. Fotografia înfățișează un autoturism blocat de populație, care-și exprimă cu vehemență protestul față de conducătorul mașinii care s-a dovedit un „spărgător de grevă".

FĂRĂ COMENTARII

Unanimes les travailleurs protestent :

"NOTRE PATIENCE EST A BOUT!"

DIE WELT

Gesundheit ist teuer in den USA

Arztkosten in zehn Jahren um 30 bis 40 Prozent gestiegen

" *Prospérité* " pour qui ?

Un peu partout on parle de « grandeur », de « prospérité du pays », du « redressement de ses finances », de la situation « florissante » de son commerce extérieur. Le monde du travail, étonné, s'interroge. Et il pose simplement la question : Qui donc profite de cette soi-disant « prospérité » ?

Pour lui, depuis des années et singulièrement depuis les ordonnances de décembre 1958, son pouvoir d'achat baisse constamment.

Libération

„SĂNĂTATEA COSTĂ SCUMP ÎN S.U.A." Sub acest titlu, ziarul vest-german „Die Welt" publică o corespondență din Washington, transmisă de agenția americană U.P.I., în care se relatează că în ultimii zece ani costul îngrijirii sănătății a crescut în Statele Unite cu 30 - 40 la sută.

În legătură cu marile manifestații ale muncitorilor și funcționarilor din întreaga Franță pentru mărirea salariilor, ziarul parizian „Libération" publică un articol intitulat «UNANIMI, MUNCITORII PROTESTEAZĂ: „AM AJUNS LA CAPĂTUL RĂBDĂRII"». În același articol, sub titlul «Pentru cine „prosperitate"?», ziarul demască falsitatea pe roratiilor despre așa-zisa „prosperitate a țării" arătînd că în realitate numai capitaliștii profită de pe urma conjuncturii economico-financiare.

Un mare interes a stîrnit expoziția românească deschisă recent în Peru — prima expoziție a unui stat socialist în această țară. Vizitatorii au admirat aci frumusețea costumelor naționale românești, cărți, reviste și timbre apărute în R.P.R. (foto 1), precum și fotografii înfățișînd viața nouă a poporului român. În foto 2, afișul expoziției.

„GROTA PIRAȚILOR" este denumit acest pitoresc colț din golful Haiong (R.D. Vietnam).

15 REFLECTOARE, un aparat de fotografiat, un emițător de televiziune pentru urmărirea operației și o sursă specială de raze infraroșii, care permite să se descopere tumorile canceroase — iată ce cuprinde această nouă și ultramodernă lampă chirurgicală, de producție sovietică.

„PROTECTORII" ANIMALELOR... Socotind că porumbeii s-au înmulțit în mod primejdios la München (R.F. Germană) și că autoritățile vor hotărî în acest caz uciderea multora dintre ei, Societatea pentru protecția animalelor din oraș a luat asupră-și sarcina de a-i extermina „într-un mod mai uman".

DIFERITE TIPURI DE AVIOANE — de la cele mai mici și pînă la uriașul cvadrimotor „Ucraina" — au putut fi admirate recent, în miniatură, în Parcul pionierilor din Berlin.

↑ O IMENSĂ PLASĂ? Nu. Un exercițiu de gimnastică de ansamblu pe un stadion din Tokio, cu prilejul unor recente concursuri sportive.

În zilele catastrofei cine ar fi cutezat oare să ceară îngăduință pentru vinovați?

EPILOGUL UNEI DRAME...

La 8 august 1956, 262 de mineri au murit asfixiați în galeriile minei Marcinelle (Belgia). Presa a publicat atunci relatări zguduitoare despre împrejurările și chinurile groaznice în care și-au pierdut viața minerii. Sub presiunea opiniei publice s-a deschis o anchetă pentru pedepsirea vinovaților. Au fost reținuți și anchetați cinci dintre conducătorii exploatării de la Marcinelle.

Zilele trecute drama s-a încheiat. Sfîrșitul s-a consumat în decorul mohorît al tribunalului din Charleroi. Protagoniștii: judecători îmbrăcați în robe, cu fețe rigide și simulînd seriozitate, avocați locvace, cinci acuzați senini, inevitabilii martori mincinoși și sala, sala cu asistența care tace, murmură sau plînge...

Sînt oare vinovați acești conducători ai minei de regretabila catastrofă? — s-a întrebat retoric instanța. Să vedem, să judecăm... Este adevărat că puțul era vechi și lipsit de măsurile elementare de protecție? E adevărat... Este adevărat că înainte de 8 august se semnalase înmulțirea accidentelor? E adevărat... Este adevărat că sistemul de semnalizare existent crea deseori confuzii? E adevărat... Este adevărat că protecția rețelei electrice era defectuoasă? E adevărat... Știau de toate acestea cei cinci acuzați? Știau! Atunci?

Atunci intervin „experții" judiciari și afirmă cu naivitate de farsă: „N-am putut stabili în nici un chip că aceste neglijențe ar fi avut vreo influență asupra catastrofei și nici că ar fi cauza ei". Iar judecătorii afirmă cu nerușinare: „Din nenorocire este normal ca la o exploatare de asemenea importanță, cu un număr atît de mare de muncitori, să se întîmple accidente."

Crima a fost justificată! Cei cinci — achitați! Vasăzică este normal să ucizi 262 de oameni și să nu fii pedepsit! Sinistră justiție burgheză!

Drama de la Marcinelle s-a încheiat tot atît de trist precum a început. Cortina s-a tras peste mîrșavele mașinațiuni ale tribunalului din Charleroi. Dar văduvele și orfanii mai plîng...

C. B.

REDACȚIA: București, Piața Scînteii. Căsuța Poștală 3507 of. 33. Tel. 17.60.10, int. 1744.

ABONAMENTE la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.

PREȚUL ABONAMENTELOR: 3 luni: 26 lei; 6 luni: 52 lei; un an: 104 lei.

Coperta I: fotografie de A. MIHAILOPOL

Prezentarea grafică: Vlad MUȘATESCU

Tipărită la Combinatul Poligrafic Casa Scînteii „I. V. Stalin".

Bibl. Dep

— Bravo, prieteni! Haraşo!

PREŢUL 2 LEI